

AALBORG UNIVERSITET

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
familier@sm.dk
masz@sm.dk

Juridisk Institut
Juraens Hus
Niels Jernes Vej 6 B
9220 Aalborg Øst
www.law.aau.dk

24. august 2018

Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Børne- og Socialministeriet har ved e-mail af 28. juni 2018 anmodet Juridisk Institut, Aalborg Universitet om bemærkninger til ovenstående udkast.

Aalborg Universitets høringsvar er udarbejdet af adjunkt, ph.d. Maria Fonseca, der er en del af den civilretlige forskningsgruppe på Juridisk Institut. Hvis der er spørgsmål til høringssvaret, som ønskes uddybet, er I meget velkomne til at kontakte Maria Fonseca (maf@law.aau.dk).

Aalborg Universitet har følgende bemærkninger til lovudkastene:

Generelle bemærkninger

En ændring af det nuværende familieretlige system er overordnet set positivt. Det er især positivt, at der etableres en børneenhed med det formål at understøtte barnets trivsel og barnets bedste i sager efter forældreansvarsloven. Herved kommer der et altgørende og nødvendigt fokus på barnet i de situationer, hvor barnets familie er i opbrud, og uanset om det vedrører et barn, hvis forældre har en sag i Familieretshuset og et barn, hvis forældre ikke har.

Det er også positivt, at der foreslås en klar domstolsinddragelse i alle typer af familieretlige sager, herunder samværssager, der under den nuværende retstilstand ikke afgøres af domstolene. En samværssag, der afgøres af en uafhængig og upartisk domstol vil som udgangspunkt sikre en bedre retstilling for børn og forældre set ud fra både et retssikkerhedsmæssigt og menneskeretligt synspunkt.

Bemærkninger til enkelte bestemmelser i udkast til lovforslag om Familieretshuset

Bemærkningerne nedenfor vedrører § 28 og § 15 i udkastet til lovforslag om Familieretshuset.

Til § 28

I § 28 i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset foreslås følgende betingelse for, at en samværssag kan afgøres af Familieretten i 1. instans som en § 6-sag:

”Familieretshuset indbringer en § 6-sag for Familieretten efter reglerne i kapitel 13, når sagen er oplyst, parterne ikke har fundet en løsning på deres uenighed, og der skal træffes afgørelse [...] 3) om samvær efter § 21, jf. § 19, i forældreansvarsloven, og afgørelsen vil være indgribende for barnet.”

Betingelsen om, at ”afgørelsen vil være indgribende for barnet” kan umiddelbart give anledning til tvivl, dels fordi det ikke fremgår direkte af bestemmelsen, hvorledes denne vurdering foretages og dels når bestemmelsen ses i sammenhæng med princippet om barnets bedste, herunder i sammenhæng med den nye formålsbestemmelse, der indføres i forældreansvarslovens § 1, stk. 1.

På side 51 i lovudkastet til forslag til lov Familieretshuset (de almindelige bemærkninger) anføres det:

”En vurdering af, om afgørelsen potentielt vil være indgribende, bør efter ministeriets opfattelse foretages af den børne- og familiefaglige medarbejder, der kender familien og ske ud fra en børnefaglig vurdering af den konkrete ændring set i forhold til det konkrete barn og familien.”

Aalborg Universitet er enig i ministeries opfattelse af hvem der skal foretage vurderingen, men det bør overvejes, om det kan understreges yderligere, at der bør være tale om en helhedsvurdering, hvor den indgribende karakter for barnet vurderes ud fra både subjektive og objektive kriterier. Der kan eventuelt opstå situationer, hvor afgørelsen subjektivt set ikke vil være indgribende for barnet, eksempelvis fordi barnets status quo situation er god uden kontakt til mor eller far, men hvor afgørelsen objektivt set og i et fremtidigt perspektiv vil betyde et indgreb i familielivet mellem barn og forælder.

Der anføres endvidere følgende på side 51 i lovudkastet til forslag til lov Familieretshuset (de almindelige bemærkninger):

"Det bør efter ministeriets opfattelse også indgå i vurderingen, om der er et særligt behov for en hurtig afgørelse af sagen."

Aalborg Universitet er også enig i, at behovet for en hurtig afgørelse af samværssagen bør indgå i vurderingen, men dette kan ikke læses ud fra bestemmelsens ordlyd. Behovet for en hurtig afgørelse beskytter barnets bedste, og det kan give anledning til tvivl, hvad der i så fald vægtes højest, når ordlyden af bestemmelsen vedrører afgørelsens indgribende karakter for barnet. En afgørelse kan vel være indgribende for barnet, mens det er til barnets bedste, at sagen afgøres af Familieretshuset i 1. instans, eksempelvis på grund af sagsbehandlingstiden. Omvendt kan der være tale om en afgørelse, som ikke har indgribende karakter for barnet, men det af retssikkerhedsmæssige grunde er bedst for barnet, at sagen domstolsprøves af Familieretten i 1. instans. Her må indgå de kriterier som allerede fremgår af § 6, stk. 2, nr. 1 vedrørende en sag, der indeholder komplekse, faktiske eller juridiske problemstillinger.

Det foreslås derfor, at ordlyden af bestemmelsen ændres til:

"Familieretshuset indbringer en § 6-sag for Familieretten efter reglerne i kapitel 13, når sagen er oplyst, parterne ikke har fundet en løsning på deres uenighed, og der skal træffes afgørelse [...] 3) om samvær efter § 21, jf. § 19, i forældreansvarsloven, og det vil være bedst for barnet, at sagen afgøres af Familieretten."

En ændring af ordlyden vil konkret betyde, at vurderingen af om en samværssag skal indbringes for Familieretten sker med afsæt i forældreansvarslovens grundlæggende princip om barnets bedste. Både hensynet til en hurtig sagsbehandlingstid og afgørelsens indbringende betydning for barnet må implicit ligge i barnets bedste. Der skabes herved konsensus mellem forældreansvarslovens formålsbestemmelse i § 1, stk. 1 og spørgsmålet om en samværssag skal behandles af Familieretten i 1. instans.

Til § 15

Det fremgår af side 34 i udkast til lovforslaget om Familieretshuset (de almindelige bemærkninger), at formålet med sagsbehandlingsfristerne i § 15 er en hurtig og effektiv sagsbehandling. Udover at være procesledende frister for Familieretshusets behandling må fristerne også tjene et beskyttelsesværdigt

AALBORG UNIVERSITET

formål for de involverede parter. Derfor bør en gennemskuelig klageadgang for parterne overvejes, såfremt fristerne ikke overholdes. I så fald risikeres det, at fristerne alene gælder formelt, men ikke reelt og i praksis.

På side 142 i udkastet til følgelovforslaget om ændring af forældreansvarsloven (de specielle bemærkninger til nr. 43) fremgår det, at Familieretten kan tage stilling til Familieretshusets (i lovforslaget fejlagtigt angivet som Statsforvaltningen) sagsbehandling, hvilket også må inkludere sagsbehandlingstiden. Det kan imidlertid være nødvendigt for parterne klage over en fristoverskridelse og sagsbehandlingstiden for at sikre sagens fremdrift, mens sagen verserer for Familieretshuset, hvilket – ifølge udkastet til følgelovforslaget – ikke tydeliggøres som en mulighed.

Det bør derfor overvejes om en henvisning til ombudsmandslovens § 13 om "indgivelse af klage" kunne indskrives i bestemmelsen. Dette vil synliggøre, at der eksisterer et retsmiddel for parterne ved eventuelle fristoverskridelser og lange sagsbehandlingstider, mens sagen verserer ved Familieretshuset. I denne forbindelse bemærkes, at forældreansvarslovens § 41, stk. 4, der vedrører klage over sagsbehandling foreslås ophævet i udkastet til følgelovforslag om ændring af forældreansvarsloven. Dette medfører netop, at det er Ombudsmanden, der alene er klagemyndighed ved sagsbehandlingsfejl, herunder fristoverskridelser og lang sagsbehandlingstid, idet Ankestyrelsens kompetence til behandling af sådanne klager således foreslås ophævet.

p.v.a.

Aalborg Universitet

Maria Fonseca

På vegne af Adoptionstrekanten vil jeg takke for det tilsendte og meget omfattende materiale vedrørende udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Umiddelbart ser forslaget jo ganske fornuftigt ud, et enstrengt og formentlig mere overskueligt system med skærpet fokus på beskyttelsen af barnet. Det kan de fleste vist være enige i. Men hvad man åbenbart helt overser er, at barnet generelt er allerbedst beskyttet i sin egen nære familie. Der mangler helt fokus på at respektere og bevare de nære familieband. Børn har generelt størst tryghed og trivsel i sin egen nære familie. At bryde de nære band mellem forældre og børn skaber stort set altid meget voldsomme og ofte livslange traumer hos børnene. Der er alvorlige problemer forbundet med at miste det tætte forhold til den nære familie, således som det ses hos såvel plejebørn som adoptivbørn. Adopterede har væsentlig større risiko for at få psykiske problemer og for at havne i kriminalitet end ikke adopterede.

Der har tidligere været sager fremme, hvor børn ikke er blevet fjernet på trods af anmeldelser om misrøgt i familien – Tønder- Brønderslev m.m. - og måske på denne baggrund er kommunerne blevet opmærksomme på at gribe ind hurtigere og oftere, når en familie bliver indberettet. Dette har ulykkeligtvis medført at rigtig mange børn er blevet fjernet på et yderst spinkelt grundlag – og selv om man senere har fundet ud af, at der var sket en fejl, eller at det midlertidige problem er løst, viser det sig, at det stort set er umuligt for forældrene at få barnet hjem igen og få genoprettet de nære familieband. Generelt er der en manglende respekt om de udsatte borgere, og de sociale myndigheder burde være mere opmærksomme på at undgå fejl, og at rette op på de fejl, der sker i systemet og som er til skade for de i forvejen udsatte borgere. Som bekendt er der en overordentlig stor fejlprocent 60 – 70 i anbringelsessager, et uhyre stort problem, som vi snarere skulle fokusere på at få løst. Det har dog ingen konsekvenser, når der sker fejl i systemet, mens disse fejl kan have meget alvorlige konsekvenser for de udsatte borgere. De ansatte bliver ikke straffet for at lave fejl, mens brugerne af systemet kan blive udsat for såvel trusler, som magtanvendelse og tvangsbøder. De udsatte borgere vil derfor ofte føle sig virkelig magtesløse, når først de er kommet i systemets søgelys. Det kan derfor anbefales, at brugerne af systemet skal have ret til en juridisk ekspert, som deltager ved samtlige møder for at varetage klienternes interesse.

Hele det sociale system burde være til for at hjælpe og støtte borgerne i vanskelige situationer, dette fordrer, at borgerne kan have tillid og føle tryghed ved systemet – og at borgerne bliver behandlet med respekt og værdighed – frem for med trusler om magtanvendelse og tvangsbøder.

Med det nye lovforslag vil kommuner kunne indbringe en sag efter kapitel 11 i serviceloven og familieretten kan så uden at høre børn og forældre træffe en afgørelse som ikke kan indbringes for anden myndighed, ligesom der ikke er mulighed for omstødelse.

Dermed mister forældre og børn den sidste rest af retssikkerhed. Hele lovforslaget bærer præg af at være et system for systemets egen skyld og ikke for borgernes.

Med venlig hilsen

Aniella Bonnichsen
Adoptionstrekanten

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

masz@sm.dk og familier@sm.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO 24. august 2018
SAGSNR. 2018 - 1735
ID NR. 541662

Høring - over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

Børne- og Socialministeriet har ved brev af 28. juni 2018 anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Indledende bemærkninger

Det skal indledningsvis bemærkes, at Advokatrådet overordnet hilser en ny struktur på familieretsområdet velkommen. Rådet finder det ud fra en retssikkerhedsmæssig vinkel positivt, at der skabes faste retlige rammer om et system, som sætter barnet i centrum, og hvor domstolene stadig spiller en væsentlig og aktiv rolle.

Efter en gennemgang af de to lovudkast finder Advokatrådet imidlertid, at der er behov for noget mere gennearbejdede lovforslag før fremsættelse for Folketinget. Der er efter rådets opfattelse således mange uklarheder i lovudkastet, og der er en betænkelig sammenblanding af forvaltningsretlige og retsplejemæssige forhold i snitfladen imellem Familieretshuset og Familieretten, som bør analyseres nærmere. Endvidere kan det frygtes, at forslaget i sin nuværende form vil være vanskeligt at gennemføre, henset til de økonomiske rammer i Familieretshuset, Familieretten og kommunerne, og henset til, at personalet - især i Familieretshuset - skal nå at blive omskølet til opgaven og få de rette kompetencer, da der tilføres mange nye opgaver.

På den anførte baggrund og ud fra grundlæggende hensyn til at sikre en høj kvalitet i lovgivningen er det Advokatrådets anbefaling, at der straks nedsættes en hurtigarbejdende arbejdsgruppe med deltagelse af aktørerne i det familieretlige system, herunder advokater og dommere, som får til opgave at udarbejde konsoliderede lovudkast. Efter Advokatrådets opfattelse vil et sådan arbejde kunne sikre en sammenhængende og fremtidssikret lovgivning uden væsentlige forsinkelser i lovgivningsarbejdet, da lovforslagene fortsat vil kunne fremsættes og vedtages i det forestående folketingsår. Advokatrådet stiller sig naturligvis gerne til rådighed for dette arbejde.

Høringen giver i øvrigt Advokatrådet anledning til følgende mere specifikke kommentarer:

Visitation og oplysning

Advokatrådet finder, at der er behov for langt mere gennemarbejdede regler samt nærmere overvejelser af, om snittet er rigtigt lagt i §§ 5-7-sagerne. Rådet finder eksempelvis, at sager om ægtefællebidrag naturligt bør afgøres af domstolene, men er ifølge forslaget § 5-sager. Rådet finder herudover, at sager med internationale aspekter pr. definition rummer en sådan grad af kompleksitet, at de bør kategoriseres som § 7-sager og dermed behandles af Familieretten. Derved vil sådanne sager blive afgjort med en dom, der i modsætning til afgørelser fra Familieretshuset vil kunne anerkendes i udlandet.

Lovudkastet efterlader efter rådets opfattelse endvidere det indtryk, at det er vanskeligt at løfte § 6-sager over i Familieretten. Dermed synes lovudkastet ikke umiddelbart at være i overensstemmelse med den politiske aftale, der er hele grundlaget for den foreslåede lovgivning på området. Retningslinjerne for visitation bør ligeledes være mere klare, idet det i sin nuværende form vil være for uigennemskueligt for borgerne, efter hvilke kriterier sagen visiteres. Ligeledes bør retningslinjerne for indhentelse af oplysninger om parterne, herunder for udveksling af oplysninger mellem myndigheder, være mere klare, og forvaltningsprincipperne om partshøring bør ikke kunne tilsidesættes.

Rådet finder det endvidere retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at Familieretshuset får til opgave at forestå oplysningen af en § 6-sag, frem for straks at indbringe den for Familieretten. Dermed har Familieretshuset rådigheden over sagen i et ubegrænset tidsrum, hvorfor det må frygtes, at sagen vil kunne trække ud og dermed indebære en forringelse af retssikkerheden for parterne. Desuden kan Familieretshusets forberedelse af sagerne betyde en ensidig behandling af sagen, idet det ikke fremgår tydeligt, hvor meget parterne selv kan indbringe af materiale til Familieretshuset. Dette i sammenhæng med, at Familieretshuset alene eller hvor sagen overgår til Familieretten, sammen med Familieretten tilrettelægger bevisførelsen i en sag, gør at borgeren har meget lidt indflydelse på sin egen sag. Dette er en klar forringelse af retssikkerheden. Dertil kommer, at en lang række af Familieretshusets beslutninger, herunder om visitationen af sagerne, ikke kan påklages med henvisning til, at der er tale om en procesbeslutning. Parterne har endvidere ingen mulighed for aktindsigt eller advokatbeskikkelse under processen i Familieretshuset, hvilket ligeledes er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Forholdet mellem Familieretshuset og Familieretten

En række af Familieretshusets afgørelser er efter Advokatrådets opfattelse reelt judicielle afgørelser, som bør træffes af Familieretten, herunder afgørelsen af, hvem der er rette sagsøger. Det er endvidere et retssikkerhedsmæssigt problem, at parterne i Familieretshuset ikke udtaler sig under strafansvar. Dermed kan en part undlade at

tale sandt og alligevel få en juridisk bindende aftale, som ikke altid kan indbringes for Familieretten. Det findes endvidere betænkeligt, at udtalelser fra Familieretshuset, som videregives til Familieretten, herunder udtalelser fra parterne, som ikke er givet under strafansvar, kan lægges uprøvet til grund i Familieretten. Behandles sagen som en forenklet familiesagsproces kan afgørelsen ikke ankes, hvilket retssikkerhedsmæssigt er meget betænkeligt.

Advokatrådet finder det endvidere retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der i både Familieretshuset og Familieretten kan træffes afgørelser af juridisk karakter, som borgerne ikke får juridisk bistand til. Dette skyldes, at der alene gives fri proces til retssager, men ikke til afgørelser i Familieretshuset eller sager, der behandles ved domstolene som en forenklet familiesagsproces. Disse er endvidere ofte sager, som ikke kan ankes.

Det rådgivende udvalg for Familieretshuset

Advokatrådet finder det betænkeligt, at sammensætningen af det foreslåede rådgivende udvalg for Familieretshuset ifølge lovudkastet er overladt til ministerens frie skøn. Det bør efter rådets opfattelse fremgå eksplicit, hvem der skal have sæde i udvalget eller som minimum hvilke organisationer, som er indstillingsberettigede til udvalget, således som det kendes fra andre lovgivningsområder. Det er afgørende, at nævnet bliver bredt sammensat af brugerne af systemet, herunder dommere og advokater, idet det ellers risikerer at blive et organ, der blot kontrollerer sig selv.

Tvangsfuldbyrdelse af afgørelser om forældreansvar m.v.

Advokatrådet finder, at retningslinjerne i lovudkastet for, hvornår, hvordan og hvor længe der kan ske frihedsberøvelse i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af afgørelser om forældreansvar, er alt for uklare og bør underkastes en langt mere detaljeret gennemgang og uddybning. Det er af retssikkerhedsmæssige årsager helt afgørende, at det ikke er tilfældigheder, der afgør omstændighederne omkring frihedsberøvelse.

Afsluttende bemærkninger

Advokatrådet skal afslutningsvis henvise til Danske Advokater og Danske Familieadvokaters høringssvar, som rådet overordnet kan tilslutte sig.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høringssvar vedrørende udkast til lovforslag om etablering af en ny familieretlig myndighed

Børne- og Socialministeriet har bedt om Ankestyrelsens bemærkninger vedrørende forslag til lov om Familieretshuset samt følgelovforslag.

Ankestyrelsen har følgende bemærkninger:

Forslag til lov om Familieretshuset

§ 55, stk. 5

Ankestyrelsen behandler også klager over navne truffet af personregisterførende i sogne og kommuner. Det fremgår ikke med tilstrækkelig tydelighed, hvilken myndighed der skal færdigbehandle disse sager.

Forslag til følgelovforslag

§ 4

Der bør henvises til lovbekendtgørelse nr. 1041 af 3. marts 2018.

Opgaver vedrørende Grønland

Siden 2013 har Ankestyrelsen truffet afgørelse i ca. 22 konkrete sager. Der verserer aktuelt 3 sager.

Hvis sagerne skal forblive i Ankestyrelsen, vil det forudsætte, at vi opretholder kompetencer og følger praksisudviklingen. Vi finder det derfor uhensigtsmæssigt, at disse få sager fortsat skal behandles i Ankestyrelsen, når vi efter 1. april 2019 ikke har andre sager, der vedrører familieretlige problemstillinger.

17. august 2018

J.nr. 18-43437

Ankestyrelsen

7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk

sikkermail@ast.dk

EAN-nr:

57 98 000 35 48 21

Åbningstid:

man-fre kl. 9.00-15.00

Generelle bemærkninger

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget om Familieretshuset fremgår, at Børne- og Socialministeriet som en naturlig følge af samlingen af familieretlige opgaver i Familieretshuset finder, at også den ulovbestemte vejledningsforpligtelse på det familieretlige område bør varetages af Familieretshuset.

Ankestyrelsen lægger derfor til grund, at de sager, som forskellige myndigheder, på nuværende tidspunkt, forelægger Ankestyrelsen som centralmyndighed og ressortmyndighed, og som omhandler afgivelse af udtalelser om international forældremyndighed, faderskab/moderskab, og ægteskab/skilsmissen fra 1. april 2019 forelægges for Familieretshuset.

I forbindelse med disse sager er der behov for, at den ressortansvarlige myndighed på områderne er særligt opmærksom på de udfordringer, der er med afgørelser og retstilstande fra andre lande og deres anvendelighed her i landet. Danmark har internationale forpligtelser – herunder konventionsforpligtelser – der sætter rammer for, hvorledes myndigheden kan forholde sig til andre landes afgørelser og retstilstande. Der er tale om komplekse henvendelser, og der er behov for én indgang for at sikre en ensartet og effektiv behandling.

Disse sagstyper adskiller sig således fra de øvrige sagsgrupper, som overføres til Familieretshuset, både hvad angår processen i sagsbehandlingen og selve den juridiske vurdering. Der er tale om internationale sager med inddragelse og vurdering af udenlandsk ret og internationale konventionsforpligtelser.

Det fremgår ikke tydeligt af bemærkningerne til hovedlovforslaget, hvad der skal ske med disse sager efter 1. april 2018.

Ankestyrelsen kan oplyse, at der i 2017 blev forelagt ca. 700 sager på de nævnte områder.

Økonomi

Af lovforslaget fremgår, at der er en bevilling på 297,6 mio. kr. til rådighed på området. Ankestyrelsen har effektiviseret på dette område på linje med resten af styrelsen og løfter i dag opgaven med 15 årsværk, hvilket er en udgift på 12,9 mio. kr.

Det fremgår ikke af bemærkningerne til lovforslaget, hvor stor en andel af de 297,6 mio. kr., der hidrører fra Ankestyrelsens opgaver. Ministeriet har supplerende oplyst, at af de 297,6 mio. kr. er forudsat, at Ankestyrelsen bruger 14 mio. kr. på området. Derfor er det samlede beløb 1,1 mio. kr. for højt.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at overførelse af opgaver fra Ankestyrelsen til Familieretten som udgangspunkt må sidestilles med en ressortoverførelse, hvilket efter almindelig praksis fører til, at medarbejdere, der på overdragelsestidspunktet hovedsagligt er beskæftiget med de opgaver, der flyttes, flytter med opgaverne. Ankestyrelsen har imidlertid noteret, at hverken lovforslaget eller bemærkningerne adresserer spørgsmålet. Det er Ankestyrelsens vurdering, at vi vil være i stand til at tilbyde de pågældende medarbejdere andre stillinger løbende frem mod 1. april 2019, men det understreges, at denne løsning vil få betydelige konsekvenser for sagsbehandlingstiden for sagerne på de områder, der overgår til Familieretshuset pr. 1. april 2019.

Det skyldes, at vi må forvente, at de medarbejdere, der hovedsagligt er beskæftiget med familieretlige opgaver, løbende vil få andre stillinger. Vi vurderer, at genbesættelser med tidsbegrænset personale ikke fuldt ud kan afhjælpe udfordringer med sagsbehandlingstiden, da der skal anvendes ressourcer til at lære op. Desuden betyder den løbende udskiftning, at der bliver færre medarbejdere med erfaring i opgaverne, hvilket også vil have en negativ betydning for sagsafviklingen på området.

Venlig hilsen

Lone Strömngren

Anonymt høringssvar

Høringspart – Familieretshuset / forældreansvarsloven.

Bravo! Jeg savner dog info om hvordan lovforslaget håndteres på bagkant?

Delt bopæl/børnepenge

- Går de eksisterende familier og børn "tabt" og gælder det ny lovforslag kun fremtidens skilsmisser (skilt efter 01.04.2019)?
- Hvis ændringerne træder i kraft for de eksisterende med en 7/7 og fælles forældremyndighed og en bopæl- og samværsforælder. Ruller de blot over på en ny 50/50 deling af børnepenge? CPR adresse hos bopælsforælder og delt bopæl i familieretshuset med 50/50 rettigheder over beslutninger vedr. barnet?
- Hvis/hvordan/hvornår kan man søge en ændringen om fremtidig delt bopæl/penge i familieretshuset og hvor længe er behandlingstiden?
- Hvad sker der med børnetilskuddet?
- Børn i en 7/7 ordning har jeg ikke mistet en forælder, så begrebet "enlig forsørger" bør vel kun gælde hvis den ene forælder træder helt ud af barnets liv? Jeg er kun samværs far, men forsørger i langt højere grad børnene end deres mor gør.
- Jeg har fx mine børn hele tiden medens Deres mor har valgt at se dem max 4 dage i hendes uge på vores nedskrevne 7/7 uge og fælles forældremyndighed. Jeg har ført kalender og søgt om bopæl først i Statsforvaltningen dernæst via retssag. Jeg kan intet gøre – bopælen forbliver hos børnenes mor der bruger dem på ferie uden børnene, skønhedsoperationer etc. Den kan kun fravristes ved psykisk sygdom el. vold. Ikke ved omsorgssvigt (de kommer ikke i bad og får ikke børstet tænder hos hende). Jeg forsøger at spare op på en konto til hver af vore 3 børn. Jeg har oprettet en pensionsordning så de kan gå på pension og nå at nyde et otium. Det driver mig til vanvid at hun svigter vore børn og det skaber en højkonflikt.
- Hvordan beviser man at man er primær forsørger (og dermed bopælsberettiget) hvis en kalender og skriftlige aftaler ikke "gælder" i en retssag?
- Hvis alle økonomiske fordele ikke blev tildelt bopælsforælderen, ville denne titel ikke være så eftertragtet for andre end den forælder der rent faktisk er bedst egnet og mest villig til det største ansvar!
- Bopælsforælderen/samværsforælder. Nye begreber tak. Forælder og CPR forælder i stedet.

Nedenstående situation er min situation med min ex-hustru som samværsforælder og jeg selv som samværsforælder. Til nota bruger min ex-hustru ikke penge på børnene men på sig selv. Vi kan ikke kommunikere uden konflikt da jeg mener at hun svigter børnene med tandbørstning, behandlinger, ferier mm og kun har fokus på sig selv. Hun har dem max 4 dage i hendes uge.

BOPÆLSFORÆLDER (bruttoløn 34.000,- arbejdsgiverbetalt pension 14%) ÅRLIGT BELØB

• Ekstra beskæftigelsesfradrag/enlig forsørger	21.200,00,-
• Børnetilskud (1.413,-/per barn/per kvartal) x 3 børn	16.956,00,-
• Ekstra børnetilskud uanset antal børn (1.440,-/kvartal)	5.760,00,-
• Børne- unge ydelse (3 børn 3.567+2.808+2.808 x 4)	36.732,00,-
Totale bidrag/ydelser	80.548,00,-

- Fri process i retsag ved uenigheder Statsforvaltningen ikke kan løse pga. fradrag på 56.000,-per barn. Betalt fri på dagen.
- Friplads i institution
- Boligstøtte
- Betalte omsorgsdage (2 fridage per bar per år) = 6 omsorgsdage årligt (3 børn)
- Boligsikring

SAMVÆRSFORÆLDER (brutto løn 30.000,- arbejdsgiverbetalt pension 6%) **ÅRLIGT BELØB**

• Ekstra beskæftigelsesfradrag	0,00,-
• Børnetilskud (kan ikke søge da bopælsforælder har 1ste ret	0,00,-
• Børnetilskud	0,00,-
• Børneydelse	0,00,-
Totale bidrag/ydelser	0,00,-

Høringssvar til Børne- og Socialministeriet hørringsrunde

Vedr. den nye forældreansvarslov

Undertegnede skriver på vegne af Ballerup Familiehus. Ud fra den høringsliste som er udsendt fra ministeriet kan vi se, at der stort set ikke er nogen praktikkere repræsenteret på listen - fagfolk der dagligt arbejder med konflikt- og høj konfliktramte skilsmisser!

Følgende er de bemærkninger vi som kommunalt behandlings- og rådgivningssted, har til den nye forældreansvarslov:

Retssikkerhed og domsafgørelser vs. faglig pragmatik og viden

- Man kan ikke umiddelbart vurdere/undersøge og rådgive/behandle inden for samme institution, det nye Familieretshus. Ud fra et fagligt synspunkt er det ikke muligt at arbejde med tillid og samarbejdsrelationen mellem forældre i konflikt, hvis de samtidigt ved, at de skal vurderes og alt hvad der bliver sagt skal dokumenteres! Hvis dette dilemma ikke nytænkes er der stor fare for at det nye Familieretshus kan komme til at blive "gammel vin på nye flasker".
- Dette dilemma kan illustreres ved: Hvis der kun tages hensyn til juristens syn på retssikkerhed har rådgiveren ikke et "frit og sikkert" sted at arbejde med forældrene, omvendt kan der ikke skabes retssikkerhed hvis rådgiveren omgiver alt med tavshedspligt.

Forældreansvarsloven og barnets tarv

I hensigtserklæringen til den nye familieansvarslov lægges der op til at hensynet til barnet er altafgørende i den nye lov. Endvidere at barnets ret til trivsel og beskyttelse vægtes over andre hensyn.

Dette synspunkt er uden tvivl vigtigt, at barnets ret og stemme bliver styrket (kontaktperson, bisidder, rettigheder). Men den nye lov kan komme til at virke skævt hvis ikke forældredelen også bliver styrket - her er det værd at bemærke at Børne- og Socialministeriet kalder det en "forældreansvarslov" og ikke en børneansvarslov!

Det er kun enkelte steder, at det direkte står, at målet er en styrkelse af forældresamarbejdet for at støtte barnets trivsel - Navnet til loven indrammer det meget præcist, det er forældrene der har ansvaret for, at barnets trivsel ændres i de konfliktfyldte skilsmisser. Det er svært at se hvor loven præcist sætter fokus på dette ansvar.

Denne problemstilling og hvordan barnets tarv bedst varetages, er mere præcist beskrevet i vores kronik d. 11. april i Politiken:

<https://politiken.dk/debat/kroniken/art6435637/Vi-har-fundet-en-metode-der-virker-men-vi-har-sv%C3%A6rt-ved-at-f%C3%A5-skilsmissefor%C3%A6ldre-til-at-v%C3%A6re-med-s%C3%A5-l%C3%A6nge-det-er-frivilligt>

Det kommunale og det nye familieretlige system

Det er et centralt ønske at det nye familieretlige system skal være helhedsorienteret i sin tilgang til hjælpen af den konfliktfyldte skilsmisser - system skal tilpasses familien og ikke omvendt. Som noget nyt lægger man op til at det kommunale system i særlige tilfælde kan igangsætte en sag i det

familieretlige system. Dette er et brugbart tiltag, men langt fra nok til at kalde tilgangen "helhedsorienteret". For at udnytte det fulde potentiale af en helhedsorienteret tilgang/løsning, vil det være hensigtsmæssigt at det kommunale system både kan og skal inddrages mere direkte i hjælpen til de gule og røde familier. Det er en forældet tankegang at fjerne patienten/familien fra sine omgivelser, lave isoleret behandling og så sende patienten/familien tilbage. Det kommunale system bør inddrages direkte, så hjælpen gives i det familieretlige system og det kommunale system på samme tid - de to systemer skal arbejde mere aktivt sammen - I dag foregår det ofte ved at familien bliver en bold der ryger frem og tilbage mellem de to systemer og det er ikke hensigtsmæssigt.

Det er i det kommunale system (socialforvaltning, skole og institutioner, foranstaltningssteder og lign. steder) at barnet/børnene befinder sig i deres dagligdag, og det, er også det bedste sted at se om den givende hjælp virker og er tilstrækkelig!

Forældreevne og samarbejde

Det er hensigten med den nye forældreansvarslov at der bliver afsat ressourcer og gjort brug af sagkyndige erklæringer vedr. af forældrenes omsorgsevne og der evne til at indgå i samarbejdet med forældre om barnets trivsel.

Fagligt og erfaringsmæssigt er det vigtigt at disse ressourcer ikke kun bliver henlagt til det røde spor. Især forældrenes evne, herunder vilje til at samarbejde om barnets trivsel, er en problemstilling der ofte optræder som problematik hos forældre i det gule spor. Netop manglende evne og vilje til at samarbejde fører ofte til, at familier går fra at tilhøre det gule spor til at ende i det røde spor.

Det er endvidere svært at gennemskue hvordan den nye forældreansvarslov vil være i stand til at afhjælpe de tilfælde hvor der besluttet samværsstop fra det familieretlige system på baggrund af beskyldninger om vold, psykisk vold, utryghed osv. i forhold til den ene forælder.

Her refereres ikke til de tilfælde hvor overgrebene tydeligt kan dokumenteres, men de tilfælde hvor det er en fornemmelse/påstand fra den ene forælder, hvor systemet med udgangspunkt i barnets sikkerhed/usikkerhed beslutter et midlertidigt samværsstop.

Disse sager er fagligt særdeles svære at hjælpe videre, dels fordi samværsstoppet har en selvforstærkende virkning som gør det svært for forældrenes videre samarbejde og en genskabelse af samværet med den anden forælder. Det er ikke ukendt fra den praktiske del af denne problemstilling, at nogle forældre bliver rådet til at påstå, at den anden forælder ikke er egnet til samvær af den ene eller anden grund, på den baggrund tilbageholdes barnet, hvor det følgende samværsstop medfører at barnet netop ikke kan eller får svært ved at genoptage et normalt samvær.

Denne problematik vanskeliggøres endvidere af, som tidligere beskrevet, at forældre i konflikt sjældent har det samme motivations udgangspunkt for at indgå et konstruktivt samarbejde om barnets videre samvær.

Pres/tvang og domstolssporet

Diskussionen om pres og tvang i forhold til rådgivning og behandling af skilsmisseforældre i konflikt, er en diskussion der let bliver værdiladet og kører af sporet.

Men de fleste fagpersoner der arbejder med disse forældre ved, at det ofte er meget svært at få dem frivilligt til at indgå i et rådgivnings- behandlingsforløb.

I Holland har man med stor succes brugt den mulighed der lægges op til i den nye forældreansvarslov, når det er muligt at sende en sag tilbage fra familieretten til familieretshuset.

At en dommer kan sige, at begge forældre i en skilsmisssag skal deltage i et behandlings/rådgivningsforløb før deres sag tages op til dom i familieretten - Dette punkt må gerne gøres mere præcist hvis det er forstået rigtigt!

Opfølgning og evaluering

Ballerup Familiehus kan selvfølgelig kun bifalde at der kommer til at ske en løbende evaluering og monitorering af den nye familieansvarslov.

Og vi håber at der også vil blive plads til en praktisk og kommunalsynsvinkel i denne evalueringsproces, som vi gerne vil bidrage til og være en del af.

Søren Norman Sørensen

Cand Psych, Specialist i klinisk psykologi

Ballerup Familiehus

Torvevej 21

2740 Skovlunde

4477 2191

sso@balk.dk

Til Børne- og Socialministeriets sekretariat
Att.: Specialkonsulent Maria Schultz
Til Justitsministeriets sekretariat
Til det enkelte medlem af Folketinget
Til info: Danske advokater
Advokatsamfundet
GREVIO
CEDAW
CCBE
UN WOMEN
WAVE

Den 23. aug. 2018

Vedr.: J.nr. SM Id nr. 585416 – Høringssvar fra netværket Barnetstarv.nu med alternativt lovforslag til børne- og socialministerens to udsendte lovforslag til høring om ændring af forældreansvarsloven og ny lov om oprettelse af familieretshuse

Tak for indbydelsen til at deltage i høringen.

Netværket Barnetstarv.nu foreslår, at der ses bort fra de to lovforslag, som der er sendt i høring. Vi foreslår at der i stedet som grundlag for en ny lov om forældremyndighed og samvær anvendes vedhæftede lovforslag med bemærkninger. Det gøres gældende, at vedhæftede lovforslag vil sikre en gennemførelse i praksis af intentionerne i stemmeaftalen af 27. marts 2018.

Netværket Barnetstarv.nu har siden 2008 løbende fulgt debatten om forældreansvarsloven og på flere måder engageret sig i at oplyse om konsekvenserne af forældreansvarsloven fra 2007. Dette er sket i 3 temahæfter "Forældreansvarsloven – Hvad blev der af barnets tarv?", nr. 1, 2, og 3 fra 2008, 2010 og 2011 udgivet på DJØF's forlag, i en lang række artikler i fagblade, i TV, radio, aviser og ved stormøder. Endvidere har netværket haft foretræde for socialministeriet, socialudvalget, en lang række folketingsmedlemmer og har forsøgt at få foretræde for justitsministeriet men er gentagne gange blevet afvist. Dette er bekymrende, da problemerne knytter sig til store juridiske problemer omkring omlægning af familiedannelsen, reproduktionen og børns opvækstvilkår.

Problematikken er tydeligt beskrevet af lektor Anette Kronborg i hendes artikel i Advokaten fra 2006, nr. 7, "Den aftalte familie", før forældreansvarslovens vedtagelse. Af artiklen fremgår bl.a. "... Form er som bekendt til for at beskytte et bestemt indhold. Det særlige ved familien går tabt ved formløshed. " Det er den situation, som forældreansvarsloven har skabt, og som det er nødvendigt at gøre op med. Befolkningen har behov for en fast ramme om familiedannelsen, som de kan henholde sig til, forstå og få lovens og myndighedernes hjælp til at opretholde. I ethvert samfund er familien med dens nødvendige fællesskab samfundets fundament.

Nu er problemerne videnskabeligt fastslået. En videnskabelig rapport af 26. okt. 2017 fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, som leverer viden, der bidrager til at udvikle velfærdssamfundet og til at styrke kvalitetsudvikling, effektivisering og styring i den offentlige sektor både i kommuner, regioner og nationalt, konstaterer, at der er voldsomme forældrekonflikter og dårlig børnetrivsel i en tredjedel af Statsforvaltningens forældreansvarssager. Af rapport fra bl.a. seniorforsker Mai Heide Ottosen, fremgår bl.a.: "....

Gennemgangen viser desuden, at det familieretlige system gennem lang tid opretholder forestillingen om forældrene som rationelle aktører, der vil kunne lære at samarbejde. I mange af disse sager klinger

samarbejdsnormen imidlertid hult. Forældrene henvender sig gang på gang til familieretten, netop fordi de ikke kan samarbejde, men bliver sendt hjem fra Statsforvaltningen med besked om, at de skal lære at samarbejde; eller de får en dom til fælles forældremyndighed til trods for, at sagsforløbet tydeligt afspejler, at samarbejdsmulighederne virker udtømte. Sådanne beskeder og afgørelser bidrager ikke til at skabe ro om barnet. Idealet om det ligeværdige forældreskab kommer således i de tilfælde til at skygge for børnenes behov for omsorg og stabilitet.

Gennemgangen fremviser videre eksempler på, at den forælder, der virker mest bekymret for barnet, udmattes i forsøget på at gøre myndighederne opmærksomme på bekymringen og ikke bliver mødt med forståelse, men snarere med irritation og mistro. Samtidig lykkes det ikke myndighederne at stoppe den trættekære forælder, der henvender sig gang på gang.

Endelig peger analysen på, at den værktøjskasse, som i dag findes til at undersøge forholdene hos forældre og børn, ikke altid synes at være fuldt tilstrækkelig til at belyse sagerne til bunds. Fx synes de børnesagkyndige undersøgelser at mangle et perspektiv for betydningen af familievold, og der forekommer også at være behov for mere specialiserede kompetencer til at afdække psykopatologi hos forældre. Desuden peger gennemgangen på, at de undersøgelser af børn eller forældre, der fungerer som afgørelsesgrundlag for familieretten, kan have en noget svingende kvalitet.”

Rapporten viser, at forældreansvarslovens dynamik med fokus på de facto mægling, de facto samvær og de facto samarbejde har haft helt ufattelige skadelige følger for nogle borgere, navnlig kvinder og børn. FN's CEDAW komite konstaterede i sin afgørelse i den fra medierne kendte "Oliver-sag", den 14. marts 2016, at forældreansvarsloven overtrådte menneskerettighederne for kvinder og børn. Danmark blev bedt om at ændre forældreansvarsloven. Europarådets kontrolorgan, GREVIO i forhold til Istanbulkonventionen, konstaterede i sin landerapport den 24. nov. 2017, at forældreansvarsloven ikke overholdt konventionens krav om beskyttelse af kvinder og børn mod vold og risiko for vold. Danmark blev bedt om at bringe loven i overensstemmelse med konventionen.

Vi forstår stemmeaftalen som en anerkendelse af de problemer, som har udspillet sig siden den politiske aftale fra dec. 2006 og som et ønske om, at sikre, at det enkelte barns forhold bliver afgjort med det konkrete barns trivsel og beskyttelse som det vigtigste ved en familiedomstol. Dette er særdeles glædeligt.

De to lovforslag om ændringer af forældreansvarsloven og oprettelse og brug af familieretshuse, som er sendt i høring af børne- og socialministeren, ses ikke at sikre stemmeaftalens vigtigste krav om, at det enkelte barns trivsel og beskyttelse skal være det vigtigste, når forældre er uenige om barnets forhold, og at afgørelserne efter omlægningen skal være juridiske afgørelser, da de skal træffes af en domstol med særligt kendskab til familien.

Tværtimod gøres det gældende, at det modsatte er tilfældet. En virkeliggørelse af stemmeaftalen, hvor Statsforvaltningen nedlægges og afløses af en familiedomstol kræver, at der ikke oprettes en ny lignende statsligt ledet forvaltning med en endnu videre kompetence, end den Statsforvaltningen har, men at forældres uenigheder, som andre borgeres uenigheder, afgøres af en domstol.

Oprettelse af familieretshuse med tværfagligt personale, som forbehandler retssager og tillægges dømmende myndighed udgør en stor fare for Danmark som retsstat. Bevarelsen af en intakt retsstat er demokratiets fundament. Det fremgår af de lovforslag, som er i høring, at de ikke tager højde for den sikkerhed for juridisk sagsbehandling ved en dømmende myndighed, som Grundloven, lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og retsplejens regler kræver.

I en retsstat som Danmark, har borgerne, og herunder uenige forældre, efter Grundloven, krav på, at retsplejen og forvaltningen altid holdes adskilt. Af Grundlovens § 62 fremgår: "Retsplejen skal stedse holdes adskilt fra forvaltningen. Regler herom fastsættes ved lov."

Reglerne for retsplejen for den i Grundloven fastsatte dømmende myndighed, domstolene, er fastsat i retsplejeloven, som er holdt adskilt fra forvaltningen. Gyldendals definition af retsplejen er: "Retspleje, den virksomhed, der udøves af dømmende myndigheder for at afgøre tvister, dels mellem borgere indbyrdes, dels mellem borgere og staten eller andre myndigheder. Retsplejens opgave er i borgerlige sager at fastslå, hvad der er gældende ret, og skabe grundlag for at håndhæve rettigheder og i straffesager at tage stilling til skyld og straf."

Denne vigtige adskillelse mellem forvaltningen og retsplejen fremgår også af Lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Af konventionens art. 6 fremgår: "Enhver skal, når der skal træffes afgørelse enten i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser eller angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse, være berettiget til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en ved lov oprettet uafhængig og upartisk domstol. ..."

Det må i den nye lov sikres, at Grundloven og allerede gældende love om menneskerettigheder og civil retspleje overholdes, hvilket kræver en juridisk prøvelse og vurdering af uenighedens beviser af en uafhængig dømmende myndighed, dvs. af en domstol. Dette i overensstemmelse med de regler, som gælder for behandlingen af andre civile sager.

Det fremgår af lovforslaget om familieretshusene, at de hører under ministerens forvaltning, og at de ikke hører under en domstol, da det er ministeren, som kan fastsætte regler og øve stor indflydelse på familieretshusene. Hvis lovforslagene følges, vil familieretshusene få tillagt dømmende myndighed uden at retsplejen følges. Det vil sige at der vil kunne træffes afgørelser om forældres uenigheder uden en juridisk vurdering af sagens faktum og uden sandhedspligt under strafansvar og uden bevisførelse, selvom en forælder ønsker domstolsbehandling og ikke har givet samtykke til en forvaltningsretlig behandling af uenigheden. Familieretshusene vil være en politisk afhængig forvaltningslignende myndighed. Forældrene vil blive tvunget til at gøre brug af Familieretshusene og dermed tvunget til at indgå i en forvaltningsretlig behandling. Betegnelsen "familieretshus" er misvisende, da der ikke er tale om en domstol, men navnet giver indtryk af, at det er en domstol.

Mediation og konfliktmægling er pr. definition på frivillig basis. Denne videnskabelige definition bør overholdes i loven, således at der ikke de facto bliver lagt pres på parterne til at forlige sagen, især ikke i en sag, hvor der er oplysninger om f.eks. vold eller pædofili.

Lov om Familieretshusene er udtryk for en forskelsbehandling og er i strid med den lighedsgrundsætning, som gælder mellem borgere efter dansk ret. Bare fordi forældre er uenige om barnets forhold, giver det ikke i sig selv lovgiver ret til at kræve forvaltningsretlig behandling af uenigheden og tilsidesætte retten til domstolsbehandling. Alle skal have "access to justice". Borgere har efter Grundloven, retsplejen og menneskerettighederne ret til en juridisk behandlingen og afgørelse af en uenighed ved en domstol, hvilket de ikke har på nuværende tidspunkt efter forældreansvarsloven. Dette må ændres. Denne ret er overordnet og bør hverken vilkårligt eller politisk fratages borgere. Kravet om retssikkerhed må så meget mere gælde, når det drejer sig om noget så essentielt, som en uenighed om et lille men fuldgældigt menneskes livsvilkår, hvor afgørelsen har altafgørende betydning for mindst 2 andre menneskers, nemlig forældrenes livsvilkår og ofte også på flere andres livsvilkår, som f.eks. bedsteforældrenes. Grundlovens opdeling af magten i lovgiver, dømmende myndighed og forvaltningen er en fundamental vedvarende

værdi, som for en hver pris må opretholdes i et demokrati. Den opdeling ses ikke respekteret i de forslag, som er i høring.

Af stemmeaftalen kan det udledes, at intentionen er, at en uenighed om barnets forhold, som alle andre borgeres civile uenigheder, skal underkastes en juridisk individuel afgørelse ved en domstol, alene med den forskel, at der, som en forstærkelse af barnets retsstilling, kræves særlig viden om familiens forhold hos den dommer, som afgør sagen. Det betyder, at hverken "børn" eller "forældre" må behandles kollektivt, som en enhed, som det ses at være sket i lovudkastene, men at der fra uenighedens start skal foretages en undersøgelse og vurdering af hvert barns individuelle forhold og af hver forælders individuelle forhold for, at sandheden kan findes i den konkrete sag, og en retfærdig afgørelse kan træffes.

Undersøgelsen skal foretages i overensstemmelse med den civile retspleje, som først og fremmest kræver ret til vidneførsel, afgivelse af oplysninger under sandhedspflicht og strafansvar, og en fri juridisk bevisvurdering og troværdighedsvurdering, som kun en uafhængig uafsættelig dommer ved en domstol må foretage i en retsstat.

Barnets rettigheder skal i fokus efter stemmeaftalen. Derfor skal retsplejen, som anvendes i en sag om barnets forhold, som minimum have samme standard, som andre borgeres civile sager, herunder samme standard for bevisførelsen. Det betyder, at en børnesagkyndig, som anvendes i en sag om barnets forhold, ikke skal behandles anderledes end andre sagkyndige, og derfor bl.a. skal kunne indkaldes i retten som sagkyndigt vidne af en part til under strafansvar- og sandhedspflicht at vedstå sin undersøgelse og svare på spørgsmål. Andre sagkyndige end psykologer skal endvidere kunne udmeldes af retten eller indkaldes til at afgive vidneforklaring, som f.eks. læger, terapeuter, krisecentermedarbejder, pædagoger, lærere og andre med indsigt i den konkrete sag eller andre med relevant særlig faglig viden om f.eks. volds-, alkohol- eller narkotika-dynamikker, sex-afhængighed, psykopati, ludomani eller pædofili.

Hvis fundamentale værdier på ét retsområde opgives, kan andre retsområder hurtigt følge efter, hvilket kan føre til retsstatens ophør. Det er sket før i historien.

Med venlig hilsen på vegne af Netværket Barnets Tarv NU

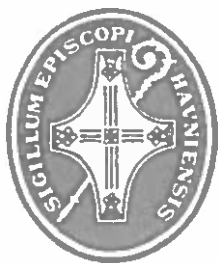
Advokat og mediator Pia Deleuran

og

Advokat og mediator Vivian Jørgensen

samt

Tidl. jordemoder og cand.mag. Jytte Aagot Møller

BISKOPPEN OVER KØBENHAVNS STIFT

Nørregade 11 · 1165 København K · Telefon 33 47 65 00 · E-mail: kmkbh@km.dk

Den 24. august 2018

Akt nr. 164742

Børne- og Socialministeriet

(masz@sm.dk)

Svar på høring over udkast til lovforslag om udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system

Dette svar afgives på vegne af de 10 danske biskopper.

Biskopperne har noteret sig, at det følger af lovforslagets § 31, at lov om folkekirkens økonomi ændres således:

I §9a, stk. 2 ændres 'statsforvaltningen' til 'Ankestyrelsen' og 'ved Statsforvaltningen på kontorchefsniveau' ændres til 'i Ankestyrelsen på ankechefsniveau'.

Formålet med Stiftsøvrigheden er, som det fremgår af lovbem s. 93-94, at denne er sammensat således, at både staten og folkekirken er repræsenteret som ligeværdige parter. Stiftsøvrighedens opgaver vedrører juridisk og økonomisk tilsyn med menighedsråds og provstiudvalgs forvaltning og sikring af kirker og kirkegårde. Stiftsøvrigheden består af den stedlige biskop og stiftamtmanden.

Stiftamtmanden varetager desuden p.t. en række bestyrelseserhverv mv. I private fonde, klostre osv.

Med lovforslaget (s. 95-97) foreslås, at de opgaver, som Statsforvaltningen og Statsforvaltningens direktør varetager uden for den familieretlige lovgivning mv efter nedlæggelsen af Statsforvaltningen pr. 1. april 2019 vil blive overført til andre myndigheder. Det foreslås, at direktøren for Ankestyrelsen pr. 1. april 2019 varetager hvervet som stiftamtmand, idet Statsforvaltningen nedlægges. Direktøren kan delegere sin stiftsøvrighedskompetence til medarbejdere på ankechefsniveau eller derover.

Side 97 fortsat: Der er alene tale om, at stiftamtmandsrollen overtages og videreføres af direktøren for Ankestyrelsen, for så vidt angår de lovbundne opgaver som medlem af stiftsøvrigheden.

Stiftsøvrighedens lovbundne opgaver fremgår af den kirkelige lovgivning.

Øvrige opgaver som stiftamtmanden varetager i dag, herunder deltagelse i bestyrelsen for en række fonde mv. skal direktøren for Ankestyrelsen ikke varetage pr. 1. april 2019. Biskopperne beklager,

at stiftamtmanden ifølge forslaget ikke fremover tænkes at have sæde i bestyrelser for klostre og fonde mv.

Særligt vedrørende de Sønderjyske landsdele og personregisterførere:

Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 572 af 22. november 1977 om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele, som bl.a. ændret ved bekendtgørelse nr. 278 af 22. april 2004, indeholder bestemmelser om registrering af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele.

Efter bekendtgørelsen er personregistret ikke offentligt tilgængeligt. Attester efter eller udskrifter af tilførsler i registret vedrørende personer, som ikke er eller ville være fyldt 10 år, må dog bl.a. udstedes, når begæring herom er fremsat af den, der har opnået tilladelse fra bl.a. Statsforvaltningen til at rekvirere attesten eller udskriften.

Det følger videre af bekendtgørelsen, at personregisterføreren i visse situationer skal give Statsforvaltningen besked om, at et faderskab ikke er blevet registreret.

I tilknytning til bekendtgørelsen er udstedt cirkulære nr. 29 af 1 marts 1982 om førelse af personregistre i de sønderjyske landsdele, som bl.a. ændret ved cirkulære nr. 50 af 13. juni 2002 og nr. 32 af 22. april 2004. Efter cirkulæret fører Statsforvaltningen tilsyn med personregisterførerne og kan træffe visse bestemmelser om registrene. Statsforvaltningen er endvidere involveret i personregisterførernes behandling af faderskabssager.

De opgaver som Statsforvaltningen varetager i medfør af bekendtgørelse om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de Sønderjyske landsdele og cirkulære om førelse af personregistre i de Sønderjyske landsdele foreslås overtaget af personregisterførerne. Det vil sige, at tilladelse til at rekvirere attesten eller udskriften fremover skal kunne gives af personregisterførerne.

Statsforvaltningens opgaver efter de to forskrifter i forhold til personregisterførernes behandling af faderskabssager foreslås overført til Familieretshuset, jf pkt 3.3.

Biskopperne tager samlet set lovforslaget til efterretning, idet det skal bemærkes, at der i lovforslaget ikke er taget stilling til, hvordan tilsynet med personregisterførerne skal være fremover.

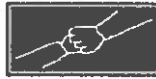
På biskoppernes vegne

Peter Skov-Jakobsen

Biskop over Københavns stift

Kopi til alle biskopper
Kopi til Kirkeministeriet

Vedr. Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

BUPL er positiv overfor familieretshuset og vil gerne kvittere for det store fokus på inddragelse af børnene og på børnenes tarv, når en familie befinder sig i en vanskelig situation.

Følgende bemærkninger knytter sig til emner vi ønsker præciseret i lovgivningen vedrørende Børneenheden.

Kontaktperson:

1) Børneenheden har bl.a. til opgave at udpege eller tilbyde at udpege en børnesagkyndig medarbejder som kontaktperson for barnet, jf. den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1. Der henvises i denne forbindelse til § 18 og bemærkningerne hertil.

BUPL vil i den forbindelse gerne påpege, at kontaktpersonen i henhold til kontaktpersonens rolle, ofte ville skulle have en børnefaglig uddannelse, da det i stort omfang handler om, at sikre barnets tarv i en svær familiesituation. Dermed menes, at det afhængigt af situationen ikke altid vil være den bedste løsning med en socialrådgiver, psykolog eller lignende, men derimod en kontaktperson med pædagogisk kunnen. Der skal altså være en enkeltsagsvurdering af hvilken type kontaktperson der sikre barnet kommer bedst muligt gennem situationen.

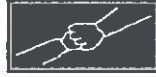
2) "Kontaktpersonen kan endvidere være bindeled til kommunen og den sociale indsats, som kommunen yder til barnet og/eller barnets forældre. Kontaktpersonen kan også hjælpe barnet med at få andre former for støtte i Børneenheden som f.eks. deltagelse i en børnegruppe efter sagens afslutning, eller kontaktpersonen kan rette henvendelse til den kommune, der har ansvaret for at yde støtte til barnet efter den socialretlige lovgivning, med henblik på vurdering af om barnet har brug for særlig støtte i dette regi." (s. 126)

BUPL er enige i, at kontaktpersonen skal være bindeled til kommunen og den sociale indsats. Det er vigtigt at kontaktpersonen har kendskab til praksis i daginstitutioner, PPR, den sociale indsats osv. Det vil i mange tilfælde være oplagt, at ansætte en pædagog fra kommunen, til at varetage opgaven.

Tilbud, der kan gives børn med særligt støttebehov:

Bestemmelsens stk. 3 fastlægger hvilke tilbud, der kan gives børn med særligt støttebehov. Det drejer sig bl.a. om ophold i dagtilbud, praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, familiebehandling eller behandling af barnets problemer, døgnophold i en plejefamilie m.v. for både forældremyndighedsindehaveren, barnet og andre familiemedlemmer, aflastningsordning, udpegning af en fast kontaktperson for barnet og anbringelse af barnet uden for hjemmet på et anbringelsessted.

Forskningen peger på at alle børn har gavn af at gå i daginstitution. I tilfælde hvor der er tale om pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, er det vigtigt at støtten sigter mod, at barnet går skal gå, eller

styrkes i at indgå, i daginstitution. BUPL foreslår i den forbindelse, at familiepædagoger udgør den pædagogiske støtte. Da disse er væsentlige i forhold til støtte til forældrekompetencen og bindeledet til daginstitutionen.

Til: Børne- og Socialministeriet

Dato: 24.08.2018

Høringssvar vedr. forslag til Lov om Familieretshuset og Lov om ændring af forældreansvarsloven, Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) takker for muligheden for at afgive høringssvar. Vores høringssvar er primært rettet mod Forslag til Lov om Familieretshuset.

Generelle bemærkninger

BKF vil gerne anerkende de initiativer, der er taget til at forbedre indsats og procedurer i forbindelse revidering af forældreansvarsloven. Vi ser det meget nødvendigt, at der sker en ændring af gældende love.

Lovforslaget er i sin nuværende form imidlertid meget omfattende, detaljeret og svært at få et samlet overblik over. BKF vil derfor generelt anbefale, at der bliver arbejdet med forenklinger af lovteksten. Det vil være svært for både myndigheder, forældre og ikke mindst børn og unge at danne sig et overblik over, hvilke muligheder loven rummer.

Derudover finder vi, at loven udelukkende omhandler procedurer og organisering, og ikke beskriver indhold, faglige metoder eller krav til kvalitet i sagsbehandlingen.

Loven lægger op til et større og mere formaliseret samarbejde mellem Familieretshuset og kommunerne, end det der hidtil har været mellem Statsforvaltning og kommunerne. Men som BKF læser lovforslaget i sin nuværende form, bliver der imidlertid ikke lagt op til et egentligt forpligtende samarbejde, men snarere blot en inddragelse af kommunale myndigheder og institutioner. BKF så gerne, at der var lagt op til et mere forpligtende og inddragende samarbejde.

Der fremgår således ikke et præcist formål med samarbejdet, og hvilken status børn, unge og forældre har i den forbindelse. BKF er derfor bekymret for, hvorvidt det vil føre til, at intentionerne om et større og bedre samarbejde mellem Familieretshuse og kommunerne vil blive indfriet. Vi kan være bekymret for, at intentionen om en bedre og mere enkel

sagshandling for de involverede familier og ikke mindst et bedre forløb og resultat for de involverede børn og unge.

§ 1 stk. 2 – varetages af anden lovgivning

I forhold til lovforslagets § 1 stk. 2 er vi forundret over, at det i lovteksten fremgår, at loven skal være med til at "beskytte barnet mod vold eller anden handling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder beskytte barnet mod at være vidne til vold". Det må efter vores overbevisning være serviceloven og straffeloven, der primært skal sikre barnets trivsel og beskyttelse.

§ 3 – uklare formuleringer vedr. familieretshusets uafhængighed af instruktioner

Af § 3 fremgår det, at "Familieretshuset er ved behandlingen og afgørelsen af en sag uafhængig af instruktioner". Den formulering, mener vi, er for uklar, og i BKF er vi usikre på, hvordan formuleringen skal forstås i praksis og de/den handling det medfører. Skal forstås sådan, at Familieretshuset ikke skal arbejde efter bestemte faglige metoder? Hvis det er korrekt forstået, finder BKF det meget betænkeligt. Netop når der arbejdes med børn, er det vigtigt, at medarbejderne har de fornødne kompetencer og kan instrueres i, hvordan de skal løse opgaverne ift. metoder som har bevist, at de fremmer et positivt samarbejde og involvering af børn.

§ 5, 6 eller 7 - Visitering af familier til behandling

I forhold til opdeling og visitering til § 5, 6 eller 7, er BKF betænkelig ved, at der i stedet for løsning af opgaven, vil gå for meget tid med at tage stilling til kategorisering og til at flytte opgaver fra et spor til et andet.

§ 13 – indhentning af oplysninger fra kommunerne

I § 13 fremgår det, at Familieretshuset kan indhente oplysninger fra kommunerne om påtænkte eller iværksatte foranstaltninger efter Servicelovens Kapitel 11 eller om der er overvejelser eller gennemført en § 50 undersøgelse. BKF gør opmærksom på, at disse kommunale indsatser er foretaget i en anden kontekst og med et andet formål end det, der er Familieretshusets opgaver. Derfor er BKF bekymret for, at oplysningerne skal bruges som grundlag for en visitation af familien efter lovforslagets § 4. Det mener vi ikke, at undersøgelserne alene kan give fagligt belæg for, netop fordi de er tiltænkt til brug for andre foranstaltninger ift. barnet og familien.

§ 13 stk. 2. indeholder en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen kan videregive oplysninger om barnet og de familiemæssige forhold. Her mener BKF, at der i for ringe grad lægges op til kommunal inddragelse og udnyttelse af det kendskab kommunale medarbejdere ofte har til de børn, unge og forældre, der kommer i kontakt med Familieretshuset.

At vi alene skal udlevere oplysninger, som netop er indhentet og behandlet med andre formål for øje, betyder derfor, at der er behov for, at kommunerne deltager som samarbejdende og vidende part, for at sikre at informationer bliver inddraget på en relevant og kvalitetsforhøjende måde.

Hvis der alene er tale om, at kommunen skal være forpligtet på at tilvejebringe oplysninger om barnets, den unge eller familiens forhold, vil det kræve, at det præciseres i hvilket omfang, og hvilke former og standarder for oplysninger, der skal fremsendes.

Endelig vil BKF også gøre opmærksom på, at der i denne forbindelse, omkring udveksling af informationer, må forventes, at der blot for at lave en kategorisering i Familieretshuset skal anvendes ikke ubetydelig administrativ tid i kommunerne. Tid som i udgangspunktet kun er til administration og ikke samarbejde om indsats og afgørelser over for et barn, ung eller forældre.

§ 16 - udpegning af kontaktperson for barnet

BKF antager, at kommunen ikke er involveret i udpegning og valg af kontaktperson i forhold til bestemmelserne om Børneenheden i § 16. I den forbindelse bør der tages højde for, at der allerede fra kommunen kan være bevilget støtte- kontaktperson efter servicelovens § 52. BKF mener derfor, at indhold og beføjelser for kontaktpersonen skal præciseres, så det fremgår, at der ikke er tale om samme opgaver som en kontaktperson, der er tilknyttet efter serviceloven.

I § 16 stk. 2 nummer 5 fremgår det, at børneenheden skal støtte børn gennem deltagelse i børnegrupper. I følge undersøgelse ”Delebørn-Hele børn – Samtalegrupper i skolerne for børn med skilte forældre”¹¹ er der meget, der tyder på, at det ikke er en entydig god ide at tilbyde børn deltagelse i børnegrupper. Det vil være særdeles vigtigt at vurdere, hvilke børn der skal have sådan et tilbud, for ikke at forværre deres situation. Hvis der kan findes fagligt belæg for, at der oprettes børnegrupper, må der stilles præcise krav til, hvordan grupperne tilrettelægges, og hvilket indhold der skal være.

Endvidere bør der også undersøges og tages højde for, hvorvidt barnet allerede deltager i en skilsmisse-gruppe via egen skole, så der ikke bliver overlap eller dobbelt deltagelse i grupper for barnet.

§ 20 – fritagelse for skærpet underretningspligt

§ 20 strider mod bestemmelserne i servicelovens § 153 om skærpet underretningspligt. Det

¹¹ Foretaget af Center for Familieudvikling i samarbejde med Egmont Fonden og Oxford Research.

vil være særdeles u hensigtsmæssigt for barnet og kommunernes arbejde med at sikre børns trivsel og udvikling generelt, hvis medarbejdere i Familieretshuset kan undtages for underretningspligt. Således er der ikke sammenhæng mellem forslaget om fritagelse af underretningspligt og kommunernes pligt og skærpet ansvar jf. overgrebspakkens bestemmelser. Det kan meget vel antages, at medarbejderne i deres samtaler med familien og børnene får oplysninger, som de efter servicelovens § 153 er forpligtet til at underrette om. Det samme gør sig gældende for lovforslagets § 24. Kommunalt er man generelt optaget af tidlig opsporing og tidlig indsats, hvilket BKF forventer, at Familieretshuset også har en forpligtigelse til at understøtte.

§ 25 - Kommunernes initiativret

BKF er glade for, at kommunen får mulighed for at anmode Familieretshuset om at indlede en sag efter Forældreansvarsloven i medfør af § 25.

Kapitel 10 - samtykke om udveksling af oplysninger

I lovforslagets Kapitel 10 om tværfagligt samarbejde mener BKF, at forældrene bør give samtykke til, at der kan udveksles oplysninger. Kommunernes forskellige instanser vil efterfølgende kunne få vanskeligt ved et fortsat positivt og velvilligt samarbejde med forældrene, hvis forældrene oplever, at der er udvekslet oplysninger uden deres vidne. Det bør også overvejes at inddrage forældrene i møderne, så de får mulighed for at høre, hvilke oplysninger der udveksles og have mulighed for at kommentere dem.

§ 51 – kontaktpunkt i kommunerne

Forslag om udpegning af kontaktpunkt i § 51 er ikke nærmere beskrevet. I forarbejderne til lovforslaget lægges der op til, at det skal være en fast kontaktperson i kommunen. Denne tanke kan BKF ikke bakke op om. Vi vil gerne bakke om, at der skal være en kontaktindgang til kommunen. Vi skal fra kommunalside tage ansvar for de opgaver og henvendelser som kommer fra Familiehusene, men det vil ikke være hensigtsmæssigt at gøre denne kontakt personafhængig. Skal vi sikre kvaliteten i samarbejdet, sikres det bedst gennem en fast organisatorisk indgang. Denne anbefaler vi, bliver aftalt mellem Familiehuset og kommunen, da organisering kan variere alt efter kommune.

Øget administrationstid og nye opgaver for kommunerne, det må der kompenseres for
BKF gør opmærksom på, at der med de forskellige lovinitiativer er tale om en væsentlig udvidelse af den kommunale administrations opgaver. Vi skal ikke blot lave mere af det vi i forvejen laver, men der er også, som der står i lovforslaget, tale om nye opgaver for kommunerne. Dvs. vi skal løse opgaver vi ikke tidligere har løst.

Derfor er BKF bekymret for om DUT vurderingerne vil være i overensstemmelse med praksis, da der er tale om et endnu ukendt samarbejde. BKF forventer således, at kommunerne sikres ressourcer til et reelt og forpligtende samarbejde med udgangspunkt i barnets problematikker, som følge af forældrenes uenigheder mv. for at sikre, at det er barnets tarv som varetages, og at der sker en koordineret og tryk indsat i fht. barnet, der bliver en del af en kommunal og familieretligt system. Hvis der ikke sikres de tilstrækkelige ressourcer, er der en risiko for, at det vil gå fra tiden, der anvendes til anden myndighedssagsbehandling.

Rådgivende udvalg for Familieretshuset

Endeligt ser BKF det som en god ide, at der nedsættes et rådgivende udvalg for Familieretshuset. Set i lyset af, at der lagt op til et øget og tættere samarbejde med mellem Familieretshusene og kommunerne, kan vi kun kraftigt anbefale, at det rådgivende udvalg får en eller flere kommunale repræsentanter. Det mener vi er nødvendigt for at sikre intentionerne med loven og at sikre en bedre sagsbehandling for de børn, som bliver klemte i en konfliktfyldt skilsmisse.

For vi må desværre konstatere, at som lovforslaget foreligger i sin nuværende form, bærer det præg af, at der ikke har været inddraget kommunale repræsentanter i forarbejdet og udarbejdelsen af lovforslaget. BKF medvirker gerne til udpegning af medlemmer til udvalget.

Med venlig hilsen

Ane Stallknecht
formand for BKF

Børnerådet

Børne- og Socialministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København

24.08.2018
J.nr. 3.6.15/amc

Ændringer i forbindelse med et nyt familieretligt system

Generelt

Børnerådet finder det positivt, at det er blevet tilstræbt at lave et enstrengt system. Vi kan dog være i tvivl om, hvorvidt det vil opleves som ét system, når der stadig er tale om et system, hvor der reelt er to enheder, der behandler sager. Vi vil gerne understrege, at det er i barnets interesse, at forløbet er så enkelt og smidigt som overhovedet muligt.

Børnerådet har med tilfredshed noteret sig, at der er blevet lyttet til forslaget om at sikre en tovholder for barnet. Forhåbentlig vil børnene, der kommer i kontakt med systemet, opleve gennemsigtighed samt opleve, at de ved, hvem der er deres kontaktperson, og hvordan de skal kontakte den person, hvis de får brug for yderligere hjælp.

Den nye formålsparagraf i forældreansvarsloven, som sætter hensynet til barnets bedste og barnets trivsel og beskyttelse i første række, er som udgangspunkt særdeles positiv. Børnerådet ser frem til at se den udmøntet, særligt når barnets perspektiv indhentes, og når der træffes afgørelser om samvær.

Når der efter lovforslaget bliver tale om et retssystem, hvor børn medvirker til sagens oplysning, kræver det ekstra opmærksomhed, da børn nemt lider overlast i et voksensystem. Det er Børnerådets forhåbning, at den særlige børneenhed vil løfte opgaven med at tage hånd om børnene på den mest skånsomme og omsorgsfulde måde.

Det er hensigtsmæssigt, at der i systemet er et øget fokus på en styrkelse af behandlingen af sager for familier præget af vold. Det er nødvendigt at øge beskyttelsen af de børn, som er impliceret i disse sager.

Børnerådet vil fremhæve, at det skal prioriteres, at systemet gøres i stand til at rumme og tage hånd om alle børn, fra de helt små børn til teenagerne.

Børnerådet

Særligt

Inddelingen i tre spor virker umiddelbart fornuftig. Det er Børnerådets håb, at systemet vil være fleksibelt nok og reagere hurtigt nok ved for eksempel vold i familien, så børnene ikke lider unødigt overlast, og at det dermed undgås, at der sker fornyede overgreb. Når der er bekymring for barnets trivsel i en sag i det røde spor, bør der tænkes i særlige foranstaltninger udover en hurtig dom i Familieretten. En hurtig dom er påkrævet, men ikke nødvendigvis tilstrækkelig. Der behøves en massiv indsats over for familien, når der er tale om børn, hvis familie er kendetegnet ved komplekse problemer. Her vil en dom sandsynligvis ikke bidrage til at løse de øvrige problemer, og det er derfor afgørende, at det under sagen prioriteres, at øvrige myndigheder arbejder med familien, og at der er etableret samarbejde mellem myndighederne.

Tilbud om rådgivning og konflikthåndtering

Den udbyggede ordning om tidligt tilbud om rådgivning til forældrene og intentionen om et så hurtigt og kort forløb som muligt er tilfredsstillende i den forstand, at for børnenes skyld skal sagerne ikke trækkes i langdrag. Modsat skal der tages højde for, at konflikterne ofte har været længe undervejs og derfor kræver tid at løse. Løsningerne skal helst være langtidsholdbare. Disse overvejelser skal de ansvarlige medarbejdere og ledelsen altid foretage.

Effektivering af samvær

Lovforslaget indfører en ændring omkring situationen, der opstår, når et barn tilbageholdes fra samvær af den ene forælder, og der træffes afgørelse om udlevering af barnet. Efter forslaget er det ikke længere barnet, som skal flyttes med magt, men derimod forælderen, der skal frihedsberøves i en kort periode, mens barnet opholder sig et andet sted. Børnerådet forestiller sig, at det må være svært i praksis at holde barnet væk fra den forælder, der tilbageholder det. Da forælderen af åbenlyse grunde oftest opholder sig tæt på barnet.

Børneenheden

Oprettelsen af en ny børneenhed er særdeles positivt. I den forbindelse finder Børnerådet, at det er essentielt, at der afsættes ressourcer til at finde de bedst egnede personer og kompetencer til at besætte stillingerne heri.

Børnesamtalen

Børnerådet vil gerne påpege, at det er afgørende, at det enkelte barn får muligheden for samtaler over flere omgange. Svære forhold i livet tager som regel tid, og ved at have fleksible tidsrammer er der mulighed for mere stabile og langtidsholdbare løsninger. Det samme gør sig gældende efter afgørelse i Familieretten. Her bør barnet have mulighed for opfølgende samtaler.

Endvidere skal orientering af barnet prioriteres løbende i begge enheder, så barnet ved, hvad der skal ske, og hvad hans/hendes rolle er.

Kommunens initiativret

Børnerådet

Indførelsen af kommunernes initiativret er positivt nyt. Dermed lægges der op til bedre samarbejde mellem de to myndigheder. Dette er helt afgørende for de sager, hvor der parallelt kører en socialsag, og hvor barnets udvikling og trivsel kan være i fare, og der nødvendigvis må tildeles en særlig opmærksomhed fra begge myndigheder og tilstræbes, at barnets behov mødes i en helhedsorienteret indsats både familie- og socialretligt. Kommunens indgående kendskab til barnet og familien skal altid kunne anvendes i den familieretlige sag.

Barnets initiativret

Børnerådet mener, at barnets initiativret har brug for en opgradering, så den kommer til at rumme en reel mulighed for at påvirke samværsordningen til en ordning, som er bedst for barnet. Efter lovforslaget er der stadig kun ret til at få forældrene indkaldt til et møde, der er derimod ikke ret til at få ordningen ændret.

Hvad angår sager i det grønne spor er det essentielt, at der tænkes i oplysning om initiativretten over for børn fra denne gruppe, da disse børn som udgangspunkt ikke kommer i kontakt med det familieretlige system, men hvor forældrene kan have aftalt en ordning, som barnet ikke er tilfreds med, og som ikke er til barnets bedste.

Helt generelt vil en kommunikationsstrategi over for børnene være særdeles velkommen, så de oplyses bedst muligt om de tilbud, det nye system udbyder.

3-måneders refleksionsperioden

Der er formentlig mange, der kan få gavn af 3-måneders refleksionsperioden, da den kan give ro i en turbulent tid. Modsat kan den skabe yderligere pres, såfremt der er konflikt om samværet, og der straks søges om samvær. Børnerådet er spændt på at se, hvordan perioden i praksis vil påvirke børnene.

Børnerådet vil gøre opmærksom på, at 3-måneders refleksionsperioden forskelsbehandler børn af ugifte forældre, da disse forældre ikke skal gennemgå en refleksionsperiode. Det må siges at være u hensigtsmæssigt.

Hvad angår intentionen om at dele børnepenge lige mellem forældrene, så bør det overvejes, at i de sager, hvor forældrene allerede har fundet en ordning, kan det skabe konflikt, at børnepengene nu skal deles. Endvidere er det vigtigt at være opmærksom på, at der med ændringen gives forældre et økonomisk incitament til at tage sagen op igen, særligt hvis forælderen har stram økonomi.

I den forbindelse må ligestilling af forældrene aldrig ske på bekostning af barnets trivsel.

Afsluttende bemærkninger

Helt overordnet mener Børnerådet, at der i forbindelse med oprettelsen af det nye familieretlige system skal ske grundige overvejelser før ansættelsen af medarbejdere. Herunder kan nævnes, at for at tiltrække den rette faglighed, er det nødvendigt at aflønne passende, og der bør søges de bedst kvalificerede medarbejdere med de kompetencer, der

Børnerådet

modsvare behovet i de enkelte stillinger og teams. Endvidere skal der afsættes midler til faglig videreudvikling og supervision, så der sikres en kultur, der bygger på menneskelig indsigt og erfaring samt høj børnesagkyndig/psykologfaglig kompetence. Fagpersonalet, der har med børnene at gøre, skal endvidere have specialviden om børn og konflikter, herunder også de små børn.

Der bør være tilstrækkeligt med familieretshuse og familieretter, så de geografiske afstande minimeres, særligt for børnenes skyld, så de for eksempel ikke skal køres flere timer for at deltage i en børnegruppe. Der skal tænkes i tilgængelighed.

Børnerådet ønsker at understrege, at der skal prioriteres en særlig opmærksomhed på tildelingen af midler til det nye familieretlige system. Hidtil har det familieretlige område været påvirket af besparelser efter besparelser. At genoptage den linje på et senere tidspunkt vil være katastrofalt for de børn og familier, som har behov for rådgivning, støtte og en helhedsorienteret indsats.

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Lisbeth Sjørup
Sekretariatschef

BØRNS VILKÅR

SAMMEN STOPPER VI SVIGT

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.: Maria Schultz

Børns Vilkår
Trekronergade 126 F
DK - 2500 Valby

M +45 3555 5559
@ bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

24 august 2018

Høringssvar fra Børns Vilkår vedr. udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabets indgåelse, og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte lovforslag, og for den prioritering af området som både lovforslaget og processen med inddragelse af interessenter, bl.a. fra børneorganisationerne er udtryk for. Vi er glade for at man med lovforslaget forsøger at skabe en bedre ramme omkring de mange børn og unge, hvis forældre bliver skilt, og at inddragelsen af civilsamfundsorganisationer er tænkt ind i forslaget. Børns Vilkår bidrager fortsat gerne.

En reform af det familieretlige system som foreslået, vil kræve en gennemgående kulturændring for at intentionen om at sikre bl.a. børns trivsel og bedre inddragelse får effekt i praksis. Børns Vilkår skal derfor indledningsvis opfordre til, at man ifm. implementeringen tager højde for dette, når man ansætter ledelse og medarbejdere til det nye system, ligesom der bør afsættes midler til efter- og videreuddannelse, således at praksis ender med at afspejle målet med reformen.

Børns Vilkår ser positivt på, at man fremover deler børne- og ungeydelsen, så den udbetales ligeligt til begge forældre i et parforhold. Vi vil imidlertid appellere til, at man alene lader lovgivningen gælde fremadrettet, dvs. for par, der bliver skilt efter lovens ikrafttræden, og således lader de allerede skilte få ro om den økonomiske situation, de har i dag.

Samtidig bør implementeringen af aftalen tage hensyn til et allerede eksisterende højt konflikt-niveau, idet det i familier med et højt konfliktniveau med fx en voldshistorik vil være bedst, at den ene forælder alene i overvejende grad administrerer midlerne til barnets tøj, udstyr mv.

Endvidere skal vi opfordre til, at man nedsætter et fagligt bredt sammensat udvalg, der kan udarbejde forslag til en samlet løsning af økonomien omkring skilsmissec familier. Vores egne undersøgelser viser, at netop økonomi har et betydeligt konfliktpotentiale – faktisk er økonomi dét, forældrene hyppigst er uenige om – samt at skilsmissec forældre med et godt eller tåleligt

Læs mere om os på:
bornsvilkar.dk

samarbejde kan udvikle konflikter flere år efter skilsmissen. Derfor bør der ifm. arbejdet ikke ensidigt fokuseres på økonomiske modeller, men også på familieadfærd.

Forslag til Lov om Familieretshuset

Det nye familieretlige system

I det nuværende system udgør en siloopdelt myndighedsstruktur og flerstrengt sagsbehandling bånd for at løse de familieretlige sager. Born bliver kastebalde mellem myndigheder i langstrakte juridiske tvister og især born i komplekse skilsmisser risikerer at blive truet på deres trivsel og udvikling.

Det er Borns Vilkår's håb, at forslaget's fokus på en på én gang smidig, specialiseret og helhedsorienteret løsning af de familieretlige konflikter i et enstrengt system vil være til gavn for barnets trivsel. Borns Vilkår ser positivt på intentionen. Vi kan dog være bekymrede for, hvorvidt systemet for de implicerede familier vil opleves som enstrengt i og med der fortsat er to enheder, der behandler sagerne.

Endelig skal Borns Vilkår igen understrege, at det i vores optik er afgørende for at systemet får den ønskede effekt, at man arbejder vidensbaseret. Vi har for længe haft utilstrækkeligt data til at kunne tilrettelægge en ordentlig indsats på området. Borns Vilkår havde gerne set, at man havde benyttet reformen til at oprette et videnscenter, der kunne være med til at løfte indsatsen kvalitativt. Et videnscenter vil kunne arbejde kontinuerligt med metodeudvikling, indsamling af data, og nyeste forskning i fx risikofaktorer, undervisning af professionelle, der er i kontakt med skilsmissemiljøer, monitorere de kommunale indsatser på området, og varetage kontakten til interessenter. Især vil vi understrege behovet for bedre viden om de såkaldte gengangersager, som i dag udgør en stor byrde for det familieretlige system og som samtidig er de sager, hvor bornene i stor udstrækning kommer i klemme mellem forældre og mellem myndigheder.

Borns Vilkår er glade for lovforslagets fokus på etablering af samarbejde mellem Familieretshuset og Familieretterne, der er afgørende for at sagerne løses på den for de implicerede born bedste vis. Borns Vilkår kan dog være bekymrede for, hvorvidt nærværende forslag i tilstrækkelig grad forpligter partnere til samarbejde, fx om oplysningen af de konkrete sager.

Familieretshusets behandling af familieretlige sager

Borns Vilkår ser positivt på inddelingen af familierne i 3 grupper, der kan mødes med forskellige tilbud, så længe man i praksis sikrer mobilitet imellem de forskellige grupper, såfremt familiens behov ændrer sig.

Vi skal dog gøre opmærksom på, at bl.a. den forskellighed der ligger i afgørelsessporet i de forskellige grupper kan indebære en u hensigtsmæssig incitamentsstruktur. Vi forudsætter, at man både vil have forældre, der vil samarbejde over evne for at blive i 'det grønne spor', men også

forældre, der vil have interesse i at få sagen behandlet ved Familieretten og derfor optrapper konfliktniveauet for at ende i 'det røde spor'.

I denne sammenhæng er det vigtigt også at have øje for, hvilken betydning advokatrepræsentation kan have. Nogle skilte par vil have stor forskel i økonomi, hvor den mest velhavende part kan have interesse i en domstolsbehandling i rødt spor og har midler til at betale en velanset advokat, mens den anden part er ubemidlet og må ansøge om fri proces. Samtidig kan advokaterne have et økonomisk incitament i retning af domstolsbehandling. Det er glædeligt at der i forslaget er lagt op til, at repræsentation i mange tilfælde ikke er nødvendigt. Det er imidlertid vores erfaring at mange forældre fra ret tidligt i et skilsmisseforløb vil have søgt hjælp hos en advokat/juridisk rådgiver, som de ønsker bistår dem under hele forløbet. Vi skal opfordre til at man monitorerer hvilken betydning dette får i praksis.

For så vidt angår selve screeningsværktøjet, der indledningsvis skal anvendes til at afdække risikofaktorer og kategorisere familierne, er det afgørende, at det er af en sådan kvalitet, at familierne kategoriseres bedst muligt fra starten. Borns Vilkår mener derfor at der bør udvikles, afprøves, evalueres og evt. justeres et screeningsværktøj, der inkorporerer elementer fra den australske screeningsmodel eller andre velafprøvede modeller.

Borns Vilkår skal hertil bemærke, at der er et betydeligt fokus på vold som risikofaktor i forslaget. Vi er enige i dette fokus, men skal dog gøre opmærksom på at vold ikke er den eneste risikofaktor i disse sager, og at systemet generelt og screeningsværktøjet specifikt også skal have fokus på andre risikofaktorer, såsom psykisk sygdom, misbrug mv.

Generelle sagsbehandlingsregler

Borns Vilkår ser positivt på forslaget om at indføre hjemmel til udveksling af oplysninger mellem Familieretshuset og de kommunale sociale myndigheder. Vi skal imidlertid opfordre til, at der primært arbejdes med samtykkereglerne, der fortsat gælder og er funktionelle. Indhentning af samtykke har den fordel, at det signalerer, at myndighederne ønsker at samarbejde med forældrene.

Borns Vilkår er endelig positive overfor de procesledende frister der ønskes fastsat for Familieretshusets behandling af § 6-sager og § 7-sager. Vi ser også gerne hurtige reaktioner, skarpe frister og smidige forløb. Dette kræver imidlertid kvalificeret arbejdskraft og ikke mindst finansiering. Statsforvaltningen har allerede i dag pligt til at handle hurtigt, såfremt dette er påkrævet, og der kan træffes midlertidige afgørelser mv. Det er vores oplevelse, at når dette ikke altid sker, skyldes det ikke manglende muligheder i lovgivningen, men snarere ressourceknaphed og krav om effektivisering. Dette må ikke være tilfældet efter reformen. Vi skal endvidere minde om, at det er altafgørende, at også disse sager undersøges tilstrækkeligt, således at der ikke træffes afgørelser på et ufuldstændigt grundlag.

Børneenheden – støtte til børn

Borns Vilkår er glade for det fokus på at løfte barnets perspektiv i skilsmisser, der ligger i forslaget om oprettelse af Børneenheden. Borns Vilkår mangler imidlertid fokus på også mindre

born i beskrivelsen af enhedens arbejde. En betydelig andel af små børn i alderen 0-5 år oplever, at deres forældre bliver skilt. I 2017 var tallet 10.225 børn (det samlede antal børn mellem 0-16 år var samme år 30.962). Disse børn har brug for helt særlige børnefaglige kompetencer, når deres perspektiv skal inddrages i undersøgelser og afgørelser og når der arbejdes målrettet med inddragelse af også denne gruppe børn. Vi anbefaler derfor at bornesagkyndige, med særlig viden i forhold til små børns sundhed og udvikling, tilknyttes Børneenheden.

Børns Vilkår er glade for at man i beskrivelsen af enheden har lagt op til at enheden også kan spille en rolle ift. de børn, hvis forældre hører til i 'det grønne spor'. Vi kan imidlertid være bekymrede for, hvordan disse børn får viden om de tilbud Familieretshuset har til dem, og skal derfor anbefale, at man laver en kommunikationsindsats direkte mod denne gruppe.

Børns Vilkår er endvidere positive overfor den ændring af kulturen omkring inddragelse, der lægges op til med forslaget. Alt for få børn inddrages direkte ved samtale i Statsforvaltningen i dag, og for fremadrettet at sikre børns ret til at blive hørt, bør udgangspunktet i lovgivningen være, at der holdes en samtale inden der træffes afgørelse med mindre særlige forhold taler imod det.

Det er imidlertid positivt, at man med forslaget åbner op for at inddragelse af barnet bliver en proces, frem for en enkeltstående høring af barnet. Børns Vilkår er enig i at der er behov for både samtaleforløb og samtaler med forskelligt sigte, og skal opfordre til, at man overvejer, hvorvidt det ville være gavnligt for barnet, såfremt enheden kunne afholde samtaler med barnet et for barnet kendt og trygt sted, fremfor i Familieretshuset eller Familieretten. Børns Vilkår skal også i denne forbindelse opfordre til, at man forsøger at indtænke en bedre belysning af mindre børns perspektiv.

Barnets initiativret er tænkt som en form for redningskrans for børnene, men fungerer i praksis ikke sådan. Vi ved fra samtaler på BørneTelefonen, at de børn der benytter initiativretten, er børn, der er i en alvorlig klemme efter forældrenes skilsmisse. Børns Vilkår skal derfor anbefale, at man med reformen løfter barnets initiativret. Vi mener, at barnet altid bør få tilbudt en bornesamtale, når det bruger sin initiativret. Først derefter skal forældrene indkaldes til et møde, hvor barnets perspektiv drøftes, og der evt. indgås aftale om ændrede forhold for barnet, eller forældrene kan få tilbud om mægling eller rådgivning. Hvis forældrene ikke ønsker dette, bør Familieretshuset underrette kommunen, således at denne, såfremt der er bekymring for barnets udvikling og trivsel, kan bede Familieretshuset tage sagen op.

Børns Vilkår er glade for etableringen af en kontaktpersonsordning, som også er efterlyst af børnene, og som kan være medvirkende til at skabe større kontinuitet for barnet. Endvidere er det positivt, at der gives mulighed for at den bornesagkyndige kan følge barnet ind i Familieretten, hvis barnet inddrages direkte dér.

Børns Vilkår er endvidere glad for at muligheden for bisidning - herunder Børns Vilkårs professionelle bisidderordning - er beskrevet i forslaget. Børns Vilkår skal imidlertid understrege, at det er afgørende, at der skabes hjemmel til at barnet har en selvstændig ret til at lade sig bisidde i Familieretshuset og i Familieretten på samme måde og under samme begrænsninger,

som følger af serviceloven, og uden samtykke fra bopælsforælderen. En professionel bisidder er en udenforstående og neutral støtteperson, som ikke kan erstattes af en kontaktperson, som er en del af systemet – på samme måde som en bisidder er relevant i sociale sager, uagtet at barnet har en sagsbehandler. Bisidderen kan desuden følge med barnet mellem de kommunale myndigheder og de familieretlige myndigheder, og har kompetencerne til at kunne agere i begge systemer.

Henset hertil stiller Børns Vilkår sig undrende overfor, hvorfor det af bemærkningerne til forslaget § 19 fremgår, at Familieretshuset ikke har nogen oplysnings- og/eller vejledningsforpligtelse overfor barnet ift. at hjælpe med at finde en bisidder, såfremt barnet har en kontaktperson. Dette vil i praksis være en betydelig begrænsning af barnets ret til bisidning, idet barnet i mange tilfælde ikke uden vejledning fra Familieretshuset vil være vidende om denne ret. Særligt for bornene i de komplekse skilsmisser er dette uhensigtsmæssigt, og da disse vil være målgruppen både for kontaktperson-ordning, men i særlig grad også vil have gavn af bisidning, er dette yderst uhensigtsmæssigt.

Endelig mener Børns Vilkår, at det er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at man i forslaget har afskåret retten til provelse af afgørelse om udelukkelse af en bisidder helt eller delvist fra et mode. Børns Vilkår så gerne, at denne afgørelse kunne indbringes for Familieretten, på samme måde som en kommunal afgørelse om samme kan indbringes for Ankestyrelsen.

Tilbud om rådgivning og konflikthåndtering

Børns vilkår finder det glædeligt, at der er et betydeligt fokus på det forebyggende arbejde i nærværende udkast, og at dette fokus resulterer i nye tilbud i form af digitalt værktøj, samarbejdskurser, og individuelle samtaler. Børns Vilkår skal understrege, at det er afgørende at de enkelte tilbud målrettes sagstyperne, således at alle familier bliver mødt med et for dem relevant tilbud. Vi skal endvidere gøre opmærksom på vigtigheden af, at det forebyggende arbejde løbende koordineres med kommunerne, således at indsatsernes virkning monitoreres, og viden udbredes.

Børns Vilkår havde gerne set, at den nuværende uklarhed om opgavefordelingen mellem Statsforvaltningens og kommunernes konfliktforebyggende tilbud blev afløst af overblik og indsigt. En afklaring af opgaveglidningen vil medvirke til at skabe et mere enkelt system for familierne, se evt. vedr. behovet for et videnscenter ovenfor under 'det nye familieretlige system'.

Behandling af § 6 sager (gule)

Børns Vilkår hilser den foreslåede ordning, hvor Familieretshuset får hjemmel til at træffe visse familieretlige afgørelser, velkommen. Det bør dog beskrives detaljeret, hvad der menes med en 'for barnet indgribende afgørelse'. Det er Børns Vilkårs erfaring, at hvad der fx for forældre eller andre voksne kan virke som en bagatelsag, for barnet kan have meget stor betydning.

Borns Vilkår er meget enige i de overvejelser der ligger bag forslaget om en forenklet familiesagsproces. Vi er dog bekymrede for, hvorvidt intentionen om at tilrettelægge en smidig, enkel proces uden behov for advokatbistand vil lykkes i praksis, jf. bemærkningerne ovenfor under 'Familieretshusets behandling af familieretlige sager'.

Endvidere savner vi i forslaget tilbud til familierne – herunder særligt børnene, når deres sager afsluttet ved Familieretten. Vi ved, at denne periode ofte er meget svær for de implicerede børn, og derfor så vi gerne, at der i forslaget tilbudsvifte var større fokus på tiltag, der kan sikre barnet bedre gennem fx systematisk opfølgning på, hvordan barnet trives i afgørelserne/forligene, ligesom muligheden for at afprøve samvær gennem en kortere periode bør anvendes hyppigere.

Behandling af § 7 sager (rode)

Borns Vilkår er enig i at tidsperspektivet er særlig vigtigt i disse sager, og bakker derfor op om forslaget vedr. frister og planer i disse sager. Vi skal dog understrege, at disse sagers kompleksitet nogle gange kan gøre, at sagsbehandlingen tager tid, hvis man skal nå i mål med holdbare løsninger. Hurtige afgørelser må heller ikke i disse sager komme for kvalitet i disse.

Der vil ofte i disse sager være brug for at udarbejde bornesagkyndige undersøgelser og andre sagkyndige erklæringer. Borns Vilkår skal opfordre til, at man arbejder målrettet med at standardisere og bedre kvaliteten af disse.

Særligt i disse sager kan indsigt i en kommunal sag vedr. familien være afgørende for, at man finder gode holdbare løsninger i det familieretlige system. Borns Vilkår bakker derfor op om muligheden for at udveksle oplysninger, men henviser i den forbindelse til bemærkninger ovenfor under 'generelle sagsbehandlingsregler'.

Endvidere skal vi igen gøre opmærksom på nødvendigheden af, at fagpersoner med særkompetencer indenfor fx vold, psykiatri eller andet kan inddrages i sagerne, hvis behov.

Endelig er det af afgørende betydning for Borns Vilkår, at sagsbehandlingen ikke starter forfra, når en § 7-sag indbringes for Familieretten. Det bør tilstræbes, at de forskellige instanser pga., tæt samarbejde er enige om, hvornår sagen er tilstrækkelig oplyst, og at dette sker inden oversendelse.

Samarbejde mellem Familieretshuset og kommunerne

Borns Vilkår er glade for at samarbejdet mellem Familieretshuset og kommunerne har fået en så central placering i forslaget, idet reformens intentioner i vores optik alene kan opnås såfremt dette samarbejde fungerer. Det manglende, eller vanskelige samarbejde, har tidligere været en medvirkende årsag til at komplekse skilsmisssager 'faldt på gulvet', og det er ikke vores erfaring, at 'det særlige spor' har løst dette problem.

Det er i Børns Vilkår optik afgørende, at dette samarbejdet beskrives så detaljeret som muligt i kommende bekendtgørelse/vejledning, således at parterne forpligtes i videst muligt omfang, fx på fælles sagssupervision, efter- og videreuddannelse, metodeudvikling mv. udover de foreslåede møder mellem myndighedernes kontaktpunkter.

Derudover bør det klart fremgå af loven, hvor snitfladen mellem den forebyggende indsats i kommunen efter servicelovens § 11 og Familieretshusets tilbud mest hensigtsmæssigt bør være. Der bør i denne forbindelse lægges vægt på, hvor familien bedst kan hjælpes, således at hensynet her ikke bliver til de enkelte myndigheders økonomi, men i højere grad hvad der er bedst for borgerne

Endelig hilser vi kommunernes initiativret i det familieretlige system velkommen.

Familieretshusets organisering mv.

Børns Vilkår bifalder den klare ramme for organisationsstrukturen for henholdsvis Familieretshuset og Familieretterne. Det er vores håb, at dette vil medvirke til fortsat udviklingsorienteret fokus, se dog bemærkningerne under 'det nye familieretlige system' om ønsket om et videnscenter.

Økonomi

Børns Vilkår er som det fremgår ovenfor glade for de mange nye tiltag, der følger med reformen. Vi kan imidlertid være bekymrede for, hvorvidt de allokerede midler til forslaget er tilstrækkelige, idet ændringerne i det samlede familieretlige system er omfattende, og såfremt de skal medføre en ændring, også i praksis kræver en gennemgribende kulturændring.

Følgelovsforslag

Barnets bedste

Børns Vilkår er meget glade for, at man med forslaget har sikret, at barnets bedste og herunder barnets ret til trivsel og udvikling skal være udslagsgivende i de familieretlige sager. Der er imidlertid behov for, at dette foldes ud, således at det bliver konkret anvendeligt i sagsbehandlingen.

Delt bopæl og ro om barnet

Børns Vilkår mener ikke at forslaget om delt bopæl vil have betydning for de tilfælde, hvor bopælen er omdrejningspunktet for en konflikt forældrene imellem, idet konstruktionen ikke ophæver behovet for en 'egentlig bopæl' ift. fx registrering i cpr, bestemmelse af skoledistrikt mv.

For så vidt angår delt bopæl i en 3 måneders refleksionsperiode kan det dog være en god ide, da det vil frigøre de forældre, der begge fraflytter den tidligere fælles adresse for det pres det er at skulle tage stilling til bopæl i forbindelse med samlivsophævelsen, eller umiddelbart derefter. Hvis den ene forælder bliver boende på den tidligere fælles adresse, vil der imidlertid stadig være konfliktpotentialer i den 'egentlige bopæl' som beskrevet ovenfor.

Refleksionsperiode ved skilsmisse

Indførelsen af en refleksionsperiode ved skilsmisse kan udgøre en hjælp for familien, men kun såfremt perioden bruges til konstruktivt til at hjælpe forældrene til at træffe de rigtige beslutninger for barnet. Det stiller nogle krav til de konfliktforebyggende tilbud, som nærværende forslag ikke honorerer.

Derfor kan Borns Vilkår være bekymrede for, at refleksionsperioden som foreslået vil forlænge den kriseperiode der naturligt følger af en beslutning om samlivsophør, særligt hvis denne beslutning ikke er synkron. Dette vil indebære en betydelig risiko for at barnet holdes i et limbo af usikkerhed, hvor der ikke kan etableres den fornødne ro og stabilitet.

Fuldbgyrdelse af familieretlige afgørelser

Borns Vilkår anerkender ministeriets ønske om i videst muligt omfang at skabe et sammenhængende forløb for familierne i et samlet system, samt at disse sager kræver en anden faglighed end den, der typisk er behov for i fogedretten.

Borns Vilkår mener ikke, at fuldbgyrdelse med tvang skal være en mulighed i samværssager. Borns Vilkår erkender dog, at den i forslaget ændrede forudsætning for tvangsfuldbgyrdelse, således at dette alene kan ske, såfremt det måtte være til barnets bedste, kan bidrage til, at aftaleparternes mål om at ingen afgørelser skal fuldbgyrdes med tvang nås. Borns Vilkår skal anbefale, at man i detaljer beskriver, hvordan bestemmelsen skal fortolkes, idet det efter vores opfattelse ofte er i sager, hvor tvangsfuldbgyrdelse er en mulighed at forældrene er uenige om, hvad der er barnets bedste. Det er afgørende for forslagets succes, at disse sager ikke fører til lange sagsforløb.

Borns Vilkår anerkender endvidere forslagets forsøg på i videst muligt omfang at skåne de implicerede børn. Vi opfordrer til at man følger området tæt og justerer såfremt det ikke virker efter hensigten.

Borns Vilkår skal til slut bemærke, at det er glædeligt, at det fremgår af forslaget, at man påtænker at evaluere reformen. Borns Vilkår skal i den forbindelse opfordre til at man løbende indsamler data, således at evalueringen kan ske på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Spørgsmål til høringsvaret kan rettes til Ingrid Hartelius Dall på tlf. 26816512 (ingrid@borns-vilkar.dk)

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktor

Ingrid Hartelius Dall
Juridisk seniorrådgiver

Børne- og socialministeriet

Holmens kanal 22

1060 Købehavn K

E-mail: masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk

Høringssvar vedr. lov om familieresthuset fra Center for Familieudvikling

Overordnet er Center for Familieudvikling positiv over for flere af de nye ændringer, der er foreslået i den nye lov om familieretshuset. Det er således positivt at:

- Hensynet til barnets behov og barnets trivsel sættes over andre hensyn
- Hjælpen vil være mere differentieret alt efter familiernes behov
- Det familieretslige system bliver mere overskueligt, og at familierne har én indgang til at få hjælp til alle deres uenigheder i forbindelse med skilsmissen
- Der indføres en refleksionsperiode, hvor alle forældre, der går fra hinanden, får tilbudt støtte og rådgivning
- Samarbejdet mellem det familieretslige system og det sociale system i kommunerne styrkes

Center for Familieudviklingen har dog også en række opmærksomhedspunkter og anbefalinger i forhold til det nye familieretslige system. Overordnet er det helt centralt, at de mange hensigtserklæringer bliver muliggjort af tilstrækkelige ressourcer, en god organisering og opkvalificering af de fagfolk, der skal møde skilsmisefamilierne, i det nye system. Specifikt har vi følgende anmærkninger:

Hvordan sikrer man en ny fagkultur i familieretshuset, så det afspejler intentioner i loven?

- 1) Der er brug for en ny fagkultur, en stærk faglig ledelse og opkvalificering af de børnesagkyndige medarbejdere, således at familierne reelt vil opleve at de bliver hjulpet via støtte, mægling og kurser, og at juridiske afgørelser anses som en sidste udvej eller som nødvendig i tilfælde af komplicerede skilsmisser, hvor der er flere risikofaktorer tilstede (de røde sager).
- 2) Den nye fagkultur bør afspejle sig i organisering af Familieretshuset, så psykologfaglige kompetencer også er repræsenteret i den øverste del af ledelsen. Dette vurderer vi, er forudsætningen for, at det forebyggende/rådgivende perspektiv for mere reelt vægt i forhold til det juridiske i huset.
- 3) For at sikre en ordentlig kvalitet i den rådgivning og konfliktmægling, som familierne tilbydes, er det afgørende, at medarbejderne løbende opkvalificeres med nyeste metoder og viden. Herudover ser vi et stort arbejde i at ændre det image, som det gamle statsforvaltningssystem har fået i

befolkningen. Det skal være tydeligt at, man i familieretshuset kan få støtte, rådgivning og mægling, uden at man bliver en "sag".

- 4) Vi ser en risiko for, at det nye familieretshus fra borgernes side ikke vil blive oplevet væsentligt anderledes end det nuværende statsforvaltningssystem. I og med at man stadig tilbydes rådgivning og konfliktmægling under samme tag, som der træffes afgørelser, kan det være svært for den enkelte borger at skelne.

Hvordan sikrer man samme høje faglige niveau i familieretshuset og i familieretten?

- 5) For at sikre det samme faglige niveau mellem familieretshuset og familieretten, er det vigtigt, at der sker en kvalificering af de dommere og jurister i familieretten, så de har et højere vidensniveau omkring de psykologiske og børnefaglige aspekter af skilsmisse, evt. i form af en efteruddannelse af de dommere, der skal dømme i familieretssagerne.

Hvordan sikrer man sig, at tilbuddene er kvalificerede og hænger sammen set fra barnets perspektiv?

- 6) For at sikre et større fokus på barnets trivsel og stemme i det nye familieretslige system, er det afgørende at der bliver etableret et tæt og formaliseret samarbejde mellem barnets kontaktperson og de(n) fagpersoner, der taler med forældrene. I videst muligt omfang anbefales det at understøtte forældrenes blik for deres konkrete barn og hans/hendes behov ved en faglig velfunderet metode til at inddrage børn i mæglingen, hvor det vurderes fagligt relevant. Det er vigtigt at fastholde at som udgangspunkt støttes børnene bedst, hvis forældrene klædes på til at varetage skilsmissen med øje for deres børns behov, og ikke kun via professionel støtte til barnet undervejs i sagsbehandlingen. Det skal desuden bemærkes, at forslaget ikke beskriver, hvordan man får varetaget de små børns behov og trivsel. Det anbefales, at medarbejderne løbende opkvalificeres med udviklingspsykologisk viden og viden om de små børns behov i forbindelse med skilsmisse, og trænes i en børnefokuseret tilgang til mægling.
- 7) Vi anser det desuden som helt afgørende, at der sker en grundlæggende ændring i rammerne for den hjælp, der tilbydes i familieretshuset. I den nuværende statsforvaltning er rammen, at familierne tilbydes en eller få samtaler, der skal ende med en løsning, hvor efter sagen afsluttes. Hvis man skal tilbyde en reel støtte til forældrene, hvis mål er at sænke konfliktniveauet mellem forældrene og finde løsninger, der er bedst mulige for det konkrete barn, er man nødt til at følge familierne over tid. Det vil være afgørende, at familier – både i det konfliktmæglende rum og i det juridiske rum – tilbydes opfølgende møder, hvor man evaluerer, om løsningerne fungerer for barnet og samarbejdet mellem forældrene bedres. Denne procesorienterede tilgang er der gode erfaringer med blandt andet i Norge, og en sådan udvidelse af rammerne vil også i Danmark være afgørende for at gøre en egentlig forskel for børnene.

Hvordan sikrer vi, at de røde familier også får kvalificerede konfliktsænkende tilbud?

Familierne i de røde sager, har stadig brug for støtte og hjælp til at sænke konfliktniveauet efter en hurtigt juridisk afgørelse. Vi kan være bekymrede for, om der er tilstrækkelig hjælp til familierne med kvalificeret konfliktsænkende tilbud, set i lyset af de øgede omkostninger til udredning i de røde sager. Hvis familieretshusene ikke kan tilbyde konfliktsænkende tilbud af mere massivt

omfang, så er det , at kommunerne vil kunne tilbyde familierne kvalificerede behandlingstilbud, så barnets trivsel sikres.

Hvordan sikrer vi, at børnene i de røde familier ikke trækkes igennem for mange undersøgelser i snitfladen mellem familieretshusene og socialforvaltningen i kommunerne?

Vi er desuden bekymrede for, hvorvidt man kan lykkes med, at røde familier ikke skal opleve gentagne undersøgelser. Dette gælder særligt i forhold til snitfladen mellem familieretshusene og det sociale system, hvor risikoen for dobbeltundersøgelser er stor. Det er afgørende er, at de undersøgelser, der allerede er udført i kommunalt regi, vil være af en sådan kvalitet og udformning, at de kan bruges i sagsoplysningen på en sådan måde, at de kan være dækkende i de familieretslige afgørelser.

Med venlig hilsen

Jan Kaa Kristensen

Souschef og leder af par- og skilsmisseafdelingen

Høringssvar

Danner august 2018

Høring over udkast til lovforslag om Familieretshuset og tilhørende følgelovsforslag

Danner var ikke på høringslisten, men har valgt at fremsende høringssvar til medtagelse. I Danner arbejder vi med særligt fokus på voldsramte kvinder og børn og de særlige vilkår, der knytter sig til at være udsat for partnervold, enten fysisk, psykisk eller seksuelt. Vi har med baggrund heri følgende bemærkninger til Familieretshuset og den tilhørende lovgivning:

Generelle betragtninger

Vi ser med stor tilfredshed på:

- At forslaget ikke kun tager hensyn til egentlig vold (fysisk og psykisk vold) men også medtager situationer, hvor der alene er tale mistanke om vold (bla. forslagets §10, stk 2 om beskyttelse af ofret for vold mod re-traumatisering, hvor der er mistanke om vold)
- At samarbejdet mellem Familieretshuset og kommunerne udvikles og understøttes. Herunder, at Kommunerne får en initiativret jf. kapitel 8 i forslaget. I Danner møder vi voldsramte kvinder, som ikke har magtet at anmelde volden til politiet, men som har fortalt om volden enten direkte eller indirekte, til kommunal sagsbehandler.
- Intentionen om at skabe et enstrengt og mere sammenhængende system med helhedsorienterede forløb, noget der vil komme også voldsudsatte og deres børn til gode.
- At lovgivningen sigter mod, og italesætter et skærpet blik på barnet, samt at lovgivningen flere steder særskilt nævner vold, herunder psykisk vold, som et særligt opmærksomhedspunkt i sager om samlivsophør.
- At der skal fastsættes generelle regler til beskyttelse af ofre for vold mod den re-traumatisering, det kan indebære at skulle deltage i et møde sammen med voldsudøveren. Det er samtidigt vigtigt at understrege, at vi anbefaler det indført i bemærkningerne til loven, at der ikke må lægges pres på for at deltage i den type møder. Og at den voldsudsatte og børn i stedet mødes med forståelse og voldsfaglighed. Voldens dynamikker rykker ved egne grænser og det er derfor afgørende at kvinden ikke fornemmer, at hun ved at sige nej til at sidde i lokale med voldsudøveren, stiller sig selv dårligere i sagen.

Opmærksomhedspunkter

I sager, hvor der er mistanke om vold, bør sagen af sikkerhedshensyn straks flyttes i det røde spor, dette af sikkerhedshensyn for kvinden og barnet. Årligt dræbes 10-15 kvinder af deres partner og drabene sker ofte i forbindelse med samlivsoophør/brud, hvor manden oplever følelsen af tab af kontrol og magt over kvinden. Mange udsættes i perioden for vold, en vold, der eskalerer og bliver tiltagende farlig, når kvinden forlader manden. Derfor bør alle sager med mistanke om vold behandles som sager i det røde spor, for at højne sikkerheden og minimere chancerne for, at volden kan fortsætte via barnet og den formelle retslige proces. Vi har erfaring for, at mange voldelige mænd bruger børnene og møder i offentligt regi, til at fortsætte volden, kontrollen og stalkingen. Dette bør også fremgå af bemærkningerne til loven og der bør være en særlig opmærksomhed på denne periode af samlivsoophør.

I Danner har vi samtidig en bekymring for retorikken ifm. brugen de 3 spor, jf. bemærkningerne til Lovforslaget, bla. side 20; *"og endeligt et rødt spor for sager, som er komplekse eller konfliktfyldte"*. Vi har allerede hørt det røde spor omtalt som *"højkonfliktsager"*. Først og fremmest har vi i Danner gennem mange år oplevet, at det er endog særdeles vanskeligt at bevise den vold der foregår, ligesom kvinden ofte ikke har overskud og mod til anmeldelse. Det betyder, at der er en fare for, at det røde spor ikke tager tilstrækkelig højde for de sager, hvor volden ikke er bevist, men derimod i stedet beskriver sagen som *"højkonflikt"*. Set med vores faglighed er det særdeles uheldigt. Brugen af ordet højkonflikt signalerer et delt ansvar, som ikke er legitimt i sager omhandlende partnervold og som ikke efterlever Istanbul konventionens intentioner om at have et særligt blik på den kønsbaserede vold, som kvinder oplever.

Kompetencer i det nye familieretshus ift. voldens dynamikker

Vi noterer os med tilfredshed, at der lægges vægt på kompetencer i det nye familieretshus jf. bemærkningerne på side 21, hvor *"visitationen foretages af medarbejdere med de relevante kompetencer, herunder kompetencer til at vurdere forældrenes konfliktniveau og barnets behov for støtte"*. Vi vil anmode om, at der samtidig lægges vægt på, at medarbejderne har kompetencer omkring vold, herunder den subtile, gentagne og svært definerbare psykiske vold. Kun med disse kompetencer og de rette screeningsværktøjer kan sagerne visiteres korrekt. Vi og andre vidensaktører kan, og vil gerne hjælpe med at uddanne medarbejderne i familieretshuset, med særlig fokus på vold og voldens dynamikker. Vi mener, det er helt afgørende, særligt i forbindelse med psykisk vold, at de rette kompetencer er tilstede, både i visitationen, men måske i endnu højere grad for alle øvrige, som behandler sagerne. Herunder, at de børnesagkyndige, som udpeges i denne type sager, er psykologer med dybdegående indblik i voldssager.

Under afsnit om ankemuligheder.

Det står ikke anført nogen steder, at sager med familieretten som 1. instans kan ankes til landsretten, men vi går ud fra, at det er tilfældet?

Forslag ikke kun til et helhedsorienterede forløb, men også i højere grad mulighed for udviklingsforløb.

Der åbnes i sidste afsnit på side 41 i bemærkningerne op for, at børne- og socialministeren kan bestemme, at Børneenheden skal varetage yderligere opgaver, der har en naturlig sammenhæng med Børneenhedens formål. Finder man, at der skal fastsættes samvær i sager med voldsproblematikker, så taler hensynet til barnet ofte for, at der sker en normalisering af samværet over tid. f.eks. ved at der først fastsættes overvåget samvær, på et for barnet trygt sted, som f.eks Børneenheden. (Herved kan børnesagkyndige også observere samværet). Overvåget samvær i Børneenheden, samt Børneenheden som muligt afhentnings-/og afleveringssted vil også sikre mod re-traumatisering

Det er positivt, at man i loven har foreslået, at reglerne om tvangsfuldbyrdelse af samvær forsvinder. Dvs. at fogeden ikke mere kan køre ud og hente børnene. Det er i de få sager, vi har oplevet, ikke været gode oplevelser for barnet.

Forslag om midlertidig afgørelse af forældremyndighed og bopæl i sager om vold eller med mistanke om vold.

I Danner ved vi erfaringsmæssigt, hvilket også understøttes af generel forskning på området, at det tager lang tid for voldsramte at genfinde sin styrke og stå stærkt som menneske. Vi vil derfor forslå, at der i de sager, hvor der er vold eller mistanke om vold, ikke træffes endelig vurdering af forældreevne på et tidspunkt, hvor volden betyder en midlertidig svækket forældreevne, udløst af volden og den psykiske nedbrydning. Vi vil derfor foreslå, at der i første omgang træffes en midlertidig afgørelse om forældremyndigheden og bopæl, og at den børnesagkyndige, der er udpeget i sagen, kan henstille til retten, at den endelige vurdering af forældreevnen udskydes. Det har selvfølgelig for alle den ulempe, at der ligger en sag og venter, men omvendt vil det kunne hjælpe nogen af de kvinder, der er allerhårdst ramt af volden.

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Fra: Dansk Arbejdsgiverforening (da@da.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
E-mailtitel: SV: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)
Sendt: 28-06-2018 15:12:58

Kære Maria Schultz

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af d.d. vedrørende ovennævnte skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jette L. Andersen
Chefsekretær

Fra: Maria Schultz <masz@sm.dk>

Sendt: 28. juni 2018 14:34

Til: 3f@3f.dk; 'law@law.aau.dk' <law@law.aau.dk>; Landsforeningen Adoption og Samfund <foreningen@adoption.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Adoptionspolitisk Forum <info@adoptionspolitik.org>; Aniella Bonnichsen <aniellas.terapi@gmail.com>; Advokatrådet, Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; 'ac@ac.dk' <ac@ac.dk>; post@alzheimer.dk; 'amnesty@amnesty.dk' <amnesty@amnesty.dk>; abf@abf-rep.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; pote@atp.dk; kontakt@barnetstarv.nu; 'info@bedrepsykiatri.dk' <info@bedrepsykiatri.dk>; 'bl@bl.dk' <bl@bl.dk>; 'bosam@bosam.dk' <bosam@bosam.dk>; bupl@bupl.dk; 'info@byggesoc.dk' <info@byggesoc.dk>; 'info@bygherreforeningen.dk' <info@bygherreforeningen.dk>; 'kobenhavn@domstol.dk' <kobenhavn@domstol.dk>; 'aalborg@domstol.dk' <aalborg@domstol.dk>; 'aarhus@domstol.dk' <aarhus@domstol.dk>; 'esbjerg@domstol.dk' <esbjerg@domstol.dk>; 'glostrup@domstol.dk' <glostrup@domstol.dk>; post.rig@domstol.gl; 'helsingor@domstol.dk' <helsingor@domstol.dk>; 'herning@domstol.dk' <herning@domstol.dk>; 'hillerod@domstol.dk' <hillerod@domstol.dk>; 'hjørring@domstol.dk' <hjorring@domstol.dk>; 'holbaek@domstol.dk' <holbaek@domstol.dk>; 'holstebro@domstol.dk' <holstebro@domstol.dk>; 'horsens@domstol.dk' <horsens@domstol.dk>; 'kolding@domstol.dk' <kolding@domstol.dk>; 'lyngby@domstol.dk' <lyngby@domstol.dk>; 'nykobing@domstol.dk' <nykobing@domstol.dk>; 'naestved@domstol.dk' <naestved@domstol.dk>; 'odense@domstol.dk' <odense@domstol.dk>; 'randers@domstol.dk' <randers@domstol.dk>; 'roskilde@domstol.dk' <roskilde@domstol.dk>; 'svendborg@domstol.dk' <svendborg@domstol.dk>; 'sonderborg@domstol.dk' <sonderborg@domstol.dk>; 'viborg@domstol.dk' <viborg@domstol.dk>; 'bornholm@domstol.dk' <bornholm@domstol.dk>; 'frederiksberg@domstol.dk' <frederiksberg@domstol.dk>; sek@boernogfamilier.dk; 'bkf@bkchefer.dk' <bkf@bkchefer.dk>; brd@brd.dk; 'bf@boernesagen.dk' <bf@boernesagen.dk>; bv@bornsvilkar.dk; 'oao@oao.dk' <oao@oao.dk>; 'cbs@cbs.dk' <cbs@cbs.dk>; DIA <mail@d-i-a.dk>; 'dl@dklf.dk' <dl@dklf.dk>; dlf@dlf.org; Jette Marie Bundgaard-Nielsen <JMBN@KM.DK>; Dansk Arbejdsgiverforening <DA@da.dk>; Dansk Erhverv, høringspostkasse <hoeringssager@danskerhverv.dk>; 'drc@drc.dk' <drc@drc.dk>; Dansk Folkeparti <df@df.dk>; dhf@dhf-net.dk; Dansk Industri <di@di.dk>; Dansk Psykiatrisk Selskab <Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk>; Dansk Psykolog Forening <dp@dp.dk>; hoeringssekretaer@gmail.com; 'ds@socialrdg.dk' <ds@socialrdg.dk>; mail@danskeadvokater.dk; info@danskearveretsadvokater.dk; 'mail@danskefamilieadvokater.dk' <mail@danskefamilieadvokater.dk>; 'dh@handicap.dk' <dh@handicap.dk>; info@danskepatienter.dk; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; 'kontakt@danskeudlejere.dk' <kontakt@danskeudlejere.dk>; Marianne Lundsgaard <ml@danske-aeldreraad.dk>; 'dsr@dsr.dk' <dsr@dsr.dk>; Datatilsynet <dt@datatilsynet.dk>; DemensKoordinatorer i Danmark <info@demens-dk.dk>; dommerforeningen@gmail.com; 'ddp@praesteforening.dk' <ddp@praesteforening.dk>; Det Centrale Handicapråd <dch@dch.dk>; 'info@konservative.dk' <info@konservative.dk>; dkr@dkr.dk; info@detsocialenetvaerk.dk; 'digst@digst.dk' <digst@digst.dk>; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk' <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>; 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk' <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk' <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk' <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>; 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk' <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk' <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>; 'lo@lo.dk' <lo@lo.dk>; los@los.dk; 'llodk@llodk.dk'

Børne-og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

20. august 2018.

Vedr. Høring over udkast til forslag om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Dansk Fertilitetsselskab (DFS) vil hermed takke for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med ovennævnte udkast til forslag til lov.

DFS har ingen kommentarer til forslaget.

Dette høringssvar sendes elektronisk til masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk.

På selskabets vegne,

Elisabeth Carlsen
Formand for Dansk Fertilitetsselskab

Dansk Handicap Forbund
– et liv med lige muligheder

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Maria Schultz / masz@sm.dk

Taastrup, den 24. august 2018
SO/jsk

Høringssvar over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om et samlet familieretssystem

Dansk Handicap Forbund takker for muligheden for at blive hørt i spørgsmålet om oprettelsen af et nyt familieretssystem.

Med lovforslaget oprettes der med virkning fra 2019 et nyt samlet familieretssystem, hvor barnets tarv vægtes højest, og sagerne screenes af nye familieretshuse, med større fokus på at inddrage andre fagligheder end juridiske. Det drejer sig om børnesagkyndige, psykologer m.v. Lovforslagets formål er sympatisk og vil forhåbentligt kunne styrke håndteringen af denne type meget svære sager.

Efter gennemlæsning af lovforslaget savner vi dog en belysning af forhold omkring handicap – særligt forældre med handicap, hvilket vi opfatter som en svaghed, da vi har fået flere beretninger om forældre med handicap, som har oplevet, at det eksisterende system mangler viden om de særlige forhold, der gør sig gældende for denne gruppe. Udfordringerne strækker sig fra manglende praktiske hensyn omkring tilgængelighed til lokaler til situationer, hvor forældre-erven underkendes med henvisning til et i øvrigt ubetydeligt handicap. Det har stor betydning for et barn, som befinder sig i midten af en konflikt, at deres forældre vurderes på lige fod med andre forældre. Herudover er det også vigtigt, at børn med handicap mødes på lige fod med andre børn i mødet med det nye system.

Det er vores opfattelse, at et i øvrigt fornuftigt lovforslag bør styrkes med en forpligtelse til at sikre viden om handicaprelaterede forhold.

Eksempler på handicaprelaterede udfordringer

Viden om handicap er afgørende

De fagpersoner, som i det nye system skal screene familierne, vil skulle møde en bred gruppe af børn og voksne med meget forskellige behov og

karakteristika. Selv for erfarne fagpersoner er det selvsagt umuligt at være ekspert i alle disse områder, og det er vores erfaring, at sektoransvarlighedsprincippet ikke i sig selv er nok til at sikre opmærksomhed på handicaprelaterede problemstillinger. Det er derfor forbundets anbefaling, at det nye familieretssystem må have indbygget adgang til relevant specialviden, så fagpersonerne i systemet nemt kan få den sparring, de har brug for. Adgangen til denne specialviden bør have forpligtende karakter, så alle – både børn og voksne med handicap – er sikre på at blive mødt af fagpersonale med den rette specialviden.

Praktiske hensyn

Det gælder for både børn og forældre med handicap, at en række fysiske forhold skal være i orden, når man skal i kontakt med familieretssystemet. Det gælder både i familieretshuset, men også ved udredning og undersøgelser hos andre fagpersoner, som man måtte blive henvist til. Vi har beretninger om, at man i mødet med det eksisterende familieretssystem har oplevet at skulle bæres ind på grund af manglende niveaufri adgang hos fagpersoner, og at man har siddet i interview- og udredningssituationer i flere timer uden adgang til toiletforhold. Denne type praktiske hensyn er afgørende for, om man kan deltage meningsfuldt og værdigt i processen, og at udredningerne bliver retvisende.

Styrkelse af lovforslaget

Som skitseret ovenfor, anbefaler Dansk Handicap Forbund, at det nye familieretssystem får indbygget en forpligtende adgang til viden om handicaprelaterede forhold, og at det eksplicit nævnes, at der skal tages højde for, at både børn og forældre skal kunne mødes af familieretssystemet på lige fod med alle andre borgere. Denne sikring kan med fordel ske ved inddragelse af repræsentanter fra forskellige brugergrupper.

Forbundet står til disposition, såfremt ministeriet ønsker høringssvaret uddybet.

Med venlig hilsen

Susanne Olsen
landsformand

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, 24.08.2018

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Dansk Psykolog Forening takker for muligheden for at afgive høringssvar til høring vedr. udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Høringssvaret fokuserer primært på lovgivningen vedr. familieretshusene.

Generelt om det nye familieretlige system: Barnets trivsel er det bærende hensyn

Dansk Psykolog Forening hilser aftalen om et samlet familieretligt system velkommen samt målsætningen om at sætte barnet og dets behov i centrum i det nye system. Vægten i systemet bør netop være på, hvordan barnet kommer bedst igennem en skilsmisse i højere grad end at have hovedfokus på håndtering af partskonflikter. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at de nødvendige rammer, ressourcer og kvalifikationer er til stede for at sikre, at den proces, som får en familie til at fungere bedst muligt for barnet – også efter afgørelsen – bliver en realitet.

Det er vigtigt at der er fokus på barnets trivsel under hele det samlede forløb, og at barnet bliver hørt og inddraget på en tryk og støttende måde i hele processen samt får kendskab til, hvordan hverdagen endte som den gjorde. Der skal tages hensyn til barnets behov for beskyttelse samtidig med, at barnets behov for at blive hørt om dets egne forhold anerkendes. Det er i denne forbindelse vigtigt at rammerne og processerne for denne inddragelse sikres. Derfor er DP også glade for etableringen af børneenheden, som netop er designet til at understøtte det grundlæggende princip, at hensynet til barnet er altafgørende, og at barnets perspektiv altid skal inddrages i en sag om barnet.

Rådgivning af børn må ikke ske frakoblet fra forældreansvar

Dansk Psykolog Forening finder det ligeledes meningsfuldt, at det fremgår af lovforslaget, at rådgivning af børn ikke må ske frakoblet fra forældreansvar. Det bør dog præciseres, at børn aldrig kan stå alene med ansvaret for at løse de problemer og belastninger, som forældrenes brud og evt. konflikter har påført dem. Det er derfor vigtigt, at forældrene bliver involveret og ansvarliggjort for løsningen af de problemer, som belaster barnet. Dette kan fx ske ved forældremøder før og efter børnesamtaler og børnegrupperforløb, parallelle forældregrupper sideløbende med børnegrupperne, familiesamtaler m.m. Ved at holde samtaler med forældrene før børnesamtalen kan forældrene vejledes i, hvordan de bedst muligt støtter deres barn i, at det skal til børnesamtale. Det er her vigtigt at forældrene forstår formålet med børnesamtalen og dens karakter og betydning for sagen. Ligeledes kan opfølgende samtaler med forældrene efter børnesamtalen introducere barnets perspektiv for forældrene.

Det skal ved de forældreinvolverende samtaler gøres klart, at inddragelsen af barnet ikke skal bruges til at afklare, hvem af forældrene der har ret, men at børnesamtalen derimod skal benyttes til at give indblik i barnets oplevelser, tanker og følelser, så disse kan indgå som et væsentligt element i de voksnes drøftelse

af det fremtidige samvær – og man kan ved disse samtaler med forældrene forhåbentlig flytte forældrenes fokus fra deres konflikt til barnets behov. Involveringen af forældrene før og efter børnesamtalerne er en vigtig beskyttelse af barnet og bør derfor nævnes i lovforslaget.

Der bør ikke ske sammenblanding af den børnesagkyndiges roller

Det foreslås i lovforslaget at udgangspunktet er, at det er en børnesagkyndig fra børneenheden, som afholder samtaler med barnet under behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven, samt at det som udgangspunkt er barnets kontaktperson, med mindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

DP er enige i, at antallet af voksne professionelle, som barnet møder under behandlingen af en sag bør reduceres mest muligt for at skåne barnet. Her spiller kontaktpersonordningen en vigtig rolle. En fast kontaktperson/ børnesagkyndig fra børneenheden, der følger barnet på tværs af det nye system og overgang til kommunal sektor, kan fungere som en fast støtte, som barnet kan henvende sig til under sagsbehandlingen. Dette hensyn gælder særligt i sager, som er komplekse pga. et højt konfliktniveau hos forældrene og/eller ved sociale problemer.

Hensynet til at skåne barnet for mange voksne bør imidlertid afvejes ift. vigtigheden af, at der ikke sker sammenblanding af den børnesagkyndiges roller. Der bør nemlig altid være vandtætte skotter mellem konflikt- og rådgivningsenheden og sagsbehandlingen. Det er i denne henseende afgørende, at der skelnes imellem undersøgende/sagsoplysende samtaler og støttende/rådgivende samtaler, så barnet og forældrene ikke er i tvivl om hvilke rammer der gælder for de forskellige typer samtaler, de har med Familieretshuset. Det er ligeledes vigtigt, at rammerne er klare for, hvilke oplysninger, der kan videregives afhængig af, hvilke typer samtaler der er tale om, så børn og forældre har vished for hvad der kan ske med de oplysninger, de deler. Endelig er det derfor også afgørende, at der ikke forekommer personsammenfald mellem rådgiver og myndighedsperson. Begge funktioner kan imidlertid godt ske i regi af samme institution (Familieretshuset) og under samme ledelse, ligesom en børnesagkyndig kan være rådgiver i én sag og myndighedsperson i en anden.

På samme måde er det vigtigt, at forældre der modtager hjælp til konflikthåndtering i Familieretshuset med det formål at finde fælles løsninger, kan arbejde med konflikterne i et trygt rum, hvor de ikke skal være forsigtige med at udtrykke sig fordi de er bekymrede for at det kan danne grundlag for den afgørelse der træffes. Også her bør adskillelsen imellem de forskellige samtale- og mødetyper fremgå tydeligere i lovforslaget.

Dansk Psykolog Forening foreslår derfor, at man aktivt forholder sig til problemstillingen i regi af Familieretshuset og gør det eksplicit hvordan såvel rådgivere forholder sig og borgerne informeres desangående. Det er i den forbindelse afgørende, at dette inkluderer overvejelser om hvad det betyder for relationen mellem rådgiver/myndighed og borger. Der vil altid kunne være et dilemma mellem den 'rene' rådgivning på den ene side og ønsket om kun at være i kontakt med én sagsbehandler/rådgiver på den anden side. Vi vægter i den henseende hensynet til ikke at blande rådgivning og myndighed sammen, højere end hensynet til, at den samme medarbejder varetager alt omkring barnet/familien.

Dette er dilemmaer som det er vigtigt at forholde sig fagligt til - derfor er supervision, faglig sparring, efteruddannelse og rekruttering af faglig velkvalificerede medarbejdere samt faglig ledelse ligeledes vigtigt.

Vigtige kompetencer i Familieretshusene

Dansk Psykolog Forening finder det positivt, at der i lovforslaget er fokus på kompetenceudvikling, metodeudvikling og kvalitetssikring af Familieretshusets arbejde. Det understreges i lovforslaget at familieretshuset og børneenheden skal have en tung vægtning af børne- og familiefaglige medarbejdere / kompeten-

cer, men det beskrives imidlertid ikke hvad disse består i. Samtidigt understreges det, at de grundlæggende hensyn, det nye system bygger på, skal afspejles i systemets kompetencer, hvor der skal være personale, der er kvalificeret til bl.a. spotte særlige problemstillinger i familierne. For at sikre kvaliteten af arbejdet i familieretshuset mener Dansk Psykolog Forening at det bør præciseres, hvad der menes med børne- og familiemedarbejdere – herunder krav til kompetencer, uddannelse og tidligere erfaring.

Der er i lovforslaget ligeledes fokus på at der skal være de nødvendige børnesagkyndige kompetencer til stede i Familieretshuset. Igen må der opfordres til at disse kompetencer ekspliciteres. Det er vigtigt, at det fremgår, at de børnesagkyndige bør have uddannelse i og en solid viden om familie- og parforholdsdynamik, udviklingspsykologi, afdækning af komplekse problemstillinger, konflikthåndtering, rådgivning, psykoterapi og sorg- og krisepsykologi. I det gule og røde spor bør der endvidere kræves uddannelse/efteruddannelse i afdækning af psykopatologi og voldsproblematikker.

Det kunne være en god kvalitetssikring, at de børnesagkyndige/ børne- og familiefaglige medarbejdere som udgangspunkt er autoriserede psykologer med relevant erfaring, da psykologuddannelsen i vidtgående omfang indeholder den grundlæggende viden, som er nødvendig for at varetage arbejdet i Familieretshuset på kvalificeret og forsvarlig vis. Det er endvidere vigtigt, at der er adgang til løbende supervision og faglig sparring med eksterne autoriserede psykologer på specialistniveau samt efteruddannelse.

Lovforslaget bør til sikring af kvaliteten, i lighed med statsforvaltningsloven, indeholde bestemmelser om organisatoriske forhold, herunder de ledelsesmæssige forhold. Det skal præciseres, at Familieretshuset skal have en børne- og familiefaglig ledelse for at sikre, at barnet er i centrum. Dette vil også være med til at kvalitetssikre det børnefaglige arbejde, sikre relevante faglige rammer og kompetenceudviklingsstrategier og give den faglige baggrund for at rekruttere kvalificerede børnesagkyndige. Hertil kommer, at en stor andel af Familieretshusets medarbejdere vil være børnesagkyndige.

Fuldbyrdelse i Familieretten

Det beskrives i lovmaterialet, at i de tilfælde, hvor det skulle blive nødvendigt at hente et barn (de gamle fogedsager), skal vurderingen af, at det er bedst for barnet, foretages af en børnesagkyndig. Dansk Psykolog Forening mener, at der til disse sager altid bør være en børnesagkyndig psykolog tilknyttet, idet det i disse sager konkret skal afgøres, om barnet lider skade på sjæl eller legeme ved at blive udleveret, hvilket indebærer en psykologfaglig vurdering.

Tættere samarbejde med kommunerne skaber de bedste løsninger for familierne

Dansk Psykolog Forening finder det positivt, at samarbejdet mellem det familieretlige og det sociale system understreges i lovmaterialet. Alle informationer om barnets relationelle miljø er nødvendige for at kunne træffe de bedste beslutninger. Det er vigtigt at kommunen inddrages fra starten, så familierne kan få en helhedsorienteret, relevant og hurtig hjælp til gavn for børnene. I forbindelse med samarbejdet med kommunen beskrives det i lovmaterialet også hvordan myndighederne skal kunne udveksle information og viden. Det er i denne forbindelse vigtigt at understrege, at et tættere samarbejde også stiller krav til medarbejdernes evne til at håndtere etiske dilemmaer, forbundet med en friere udveksling af oplysninger samt evne til at vurdere kvaliteten af faglige udtalelser.

Øget brug af sagkyndige erklæringer i det røde spor

Hvad angår faglige udtalelser og undersøgelser af dels forældrenes evne til at drage omsorg for barnet, og dels deres evner til at indgå i samarbejdet med den anden forælder om barnets trivsel, understreges det i lovudkastet, at det vil have undtagelsens karakter, at der ikke gennemføres sagkyndige undersøgelser i sagerne i det røde spor. Det understreges ligeledes, at der i højere grad end i det tidligere system skal gøres brug af relevante sagkyndige erklæringer ved undersøgelsen af forældrenes forudsætninger og evne

for at varetage omsorgen for barnet. Dansk Psykolog Forening ser meget positivt på denne understregning af brugen af sagkyndige erklæringer, som netop er det rette 'værktøj' til håndteringen af de særligt konfliktfyldte sager, hvor man efter en konkret sagsvurdering kan undersøge problembelastninger såsom misbrug, vold eller gennemgribende chikane alene hos den ene forælder samt afdække evt. psykopatologi, og dette uden at involvere og belaste barnet. Ved at anvende sagkyndige erklæringer kan barnet skærmes mod inddragelse i sagen i tilfælde, hvor det er nærliggende at antage, at der pga. forældrens forhold eksempelvis ikke bør være samvær.

Indledende screening i 3 behandlingsspor

I lovudkastet nævnes det, at familiernes henvendelser til Familieretshuset skal mødes med en indledende screening, så det kan sikres, at der tidligst muligt foreligger oplysninger om centrale faktorer, der har betydning for den efterfølgende vurdering (visitation) af, i hvilke af systemets tre spor sagen skal behandles.

Dansk psykolog Forening finder det meningsfuldt at udvikle og afprøve et screeningsredskab til danske forhold for at sikre, at visitationen til de tre spor er af høj kvalitet. Det er dog i denne forbindelse vigtigt at påpege, at et screeningsinstrument aldrig bør anvendes isoleret, og at det er vigtigt, at man har de rette kompetencer og faglighed til at forvalte et sådant redskab samt kan foretage en kvalificeret sideløbende faglig helhedsvurdering af fx forældrenes konfliktniveau og barnets behov for støtte. Det er derfor af stor betydning, at medarbejderne der foretager vurderingen, har de relevante kompetencer og at disse eksciteres i lovforslaget.

Det er endvidere vigtigt at sikre mulighed for fleksibilitet i kategoriseringen i processen og sagsforløbet, og derfor ser Dansk Psykolog Forening også positivt på, at det i lovforslaget understreges, at det er vigtigt, at der er fleksibilitet ift. anvendelse af systemets spor og værktøjer. Det skal altid være muligt at flytte sagens behandling til et andet spor, hvis sagens karakter er en anden end forudsat eller forandres undervejs.

Større fokus på forebyggende indsatser

Der satses i det nye lovforslag tydeligt på mere både rådgivning og konfliktmægling. Fagligt ved vi, at også forebyggelse er både meningsfuldt og effektivt og i børns interesse. En forebyggende indsats kan hensigtsmæssigt supplere den indsats der sker efter konflikterne indtræder. Det er vigtigt at forældre, som er på vej til at beslutte skilsmisse kan få hjælp. Det fremstår imidlertid uklart, om hvorvidt der er sat flere ressourcer af hertil, og om hvorvidt man udelukkende vil satse på en digital rådgivningsproces? Det kunne godt fremgå tydeligere i lovforslaget.

Opfølgning og evaluering

Endelig ser Dansk Psykolog Forening positivt på iværksættelsen af en løbende monitorering og evaluering af det nye familieretlige system. Det er vigtigt at effekterne og kvaliteten af det nye system undersøges, og der følges op på dels om familierne oplever at blive mødt med enkle og sammenhængende forløb, og dels hvorvidt barnets oplevelse af processen og skilsmissen forbedres, så børnene i mindst mulig grad kommer i klemme mellem både forældre og system.

Med venlig hilsen

Dansk Psykolog Forening

Eva Secher Mathiasen

Formand, Dansk Psykolog Forening

Stockholmsgade 27 • 2100 København Ø

Tlf.: 35 26 99 55 • Fax: 35 25 97 37 • www.dp.dk • dp@dp.dk

Notat

Dato 23. august 2018
MEG

Side 1 af 8

Dansk Socialrådgiverforening
faglig handlekraft

Bemærkninger til forslag om nyt skilsmisssystem, herunder oprettelse af Familieretshuset

Dansk Socialrådgiverforening (DS) har modtaget udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) i høring.

Det fremsendte materiale er meget omfattende. DS vil ikke mere indgående give bemærkninger til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love. DS er grundlæggende enig i de ændringer, der er foreslået – herunder fokus på barnets behov, fokus på særlige forhold vedrørende situationer, hvor der er vold eller mistanke om vold involveret og indførsel af krav om et obligatorisk digitalt forløb og tilbud om en rådgivnings- og afklaringssamtale i refleksionsperioden. DS kan også tilslutte sig, at det nye skilsmisssystem – med Familieretshuset og Familieretten – har særligt fokus på de familieretslige sager, og dermed at de øvrige opgaver i den nuværende Statsforvaltning overføres til andre ministerier og institutioner herunder.

DS har derimod en række bemærkninger til de indholdsmæssige ændringer, der følger af etablering af et nyt skilsmisssystem med Familieretshuset og Familieretten:

Barnets perspektiv

DS mener, at det helt grundlæggende fokus på hensynet til barnet er en rigtig stor fordel ved det nye system. Hensynet til barnets trivsel og beskyttelse indskrives som det helt grundlæggende perspektiv for Familieretshusets arbejde. Det understreges, at der skal være et ekstra hensyn i forhold til at beskytte børn mod vold, og det understreges, at der skal være børne- og familiefaglige kompetencer til stede i Familieretshuset.

DS finder også, at oprettelsen af Børneenheder i Familieretshuset giver det helt nødvendige fokus på barnets behov og sikrer, at der opbygges og udvikles den faglighed og de kompetencer, som skal råde i det nye system. En faglighed og kompetencer, der skal bygge på den viden, der er om børns trivsel, de beskyttelses- og belastningsfaktorer, som er af betydning for børne udvikling, herunder viden om vold og den betydning det har for børn at være vidne til vold.

DS mener, at Børneenhedens opgaver med børnesagkyndig rådgivning, rådgivningslinje til støtte til børn og tilbud om børnegrupper er vigtige for børn, der er involveret i en sag i Familieretshuset, men også for andre børn, der har behov for støtte under eller efter en skilsmisse. DS kan støtte

de tilkendegivelser, der ligger om at kvalificere og udvikle disse tilbud og dette arbejde, herunder at udvide målgruppen for børnegrupperne aldersmæssigt.

DS vil derfor også i den forbindelse understrege, at det er vigtigt, at de nødvendige ressourcer til disse opgaver bliver tilført Familieretshuset og Børneenhederne.

Børns mulighed for at komme i kontakt med Børneenheden, og den behandling børn møder i Børneenheden, når de benytter deres initiativret efter forældreansvarsloven § 35, er af stor betydning i forhold til barnets rettigheder og ret til at blive hørt og set. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at det er vigtigt, at børnene selv og de fagprofessionelle (pædagoger, lærere, sundhedsplejersker) rundt om børnene har kendskab til Børneenhedernes eksistens og de muligheder og tilbud, der er i enhederne. Men det skal tillige bemærkes, at det naturligvis er vigtigt i forhold til Børneenhedernes møde og arbejde med børn, at de ikke får tillagt børn et ansvar i forhold til de familiemæssige forhold og beslutninger om bopæl, samvær, mv., som retteligt ligger hos deres forældre og de myndigheder, der træffer beslutning i de familieretslige sager. Herunder bør det i det vejledende materiale til de børnesagkyndige i Børneenhederne og overfor børn, der møder Børneenheden, tydeligt oplyses om, at det ikke er deres, men Børneenhedens faglige beslutning, der afgør, hvorvidt børns benyttelse af initiativretten fører til, at der iværksættes en sag i Familieretshuset.

Etablering af en Børneenhed i Familieretshuset er et klart godt element i det nye system. Børneenheden skal være barnets indgang til systemet, som skal sikre, at en fast eller få faste personer bliver barnets anker i processen. Børneenheden bør imidlertid også sikre, at helhedsperspektivet på barnets situation fastholdes. Børneenheden må ikke afkobles fra arbejdet med forældrene (se bemærkninger nedenfor). DS vil derfor også foreslå, at Børneenheden kan tilbyde og har kompetencer i forhold til at kunne forestå mægling mellem børn og forældre.

Forældrene

Helt grundlæggende og gældende for de fleste børn er, at det mest centrale for børns tarv og for beskyttelse af dem i forbindelse med og efter en skilsmisse, er, at forældrene kan varetage deres roller og samarbejde overfor børnene.

DS mener, at det er vigtigt, at det sikres, at forældrene fastholdes i deres ansvar for barnets bedste under processen, således at samtaler og rådgivning til børnene i Børneenheden følges op via kontakt, samtaler og vejledning til forældrene. Det positive initiativ med etablering af en Børneenhed må ikke få den negative konsekvens, at forældre og børn afkobles i behandling af sagen.

DS mener, at en indførelse af en refleksionsperiode efter samlivsopbrud, hvor intensionen er at give parterne en mulighed for at vende perspektivet mod deres fælles barn/børn og deres fremtidige samarbejde herom, er god. Og DS mener, at refleksionsperioden og de bestemmelser, der gælder for denne, ligeledes burde gælde for samboende med fælles børn under 18.

DS er naturligvis helt enige i, at de komplicerede sager (§ 7), hvor der er vold involveret skal være undtaget for refleksionsperioden, da et sådan forløb vil kunne forværre situationen for den ene eller begge parter yderligere og kan være overordentlig skadelig for børnene.

DS kan klart støtte forslaget om, at forældre skal gennemføre et obligatorisk digitalt forløb i refleksionsperioden. Det er tillige positivt, at Familieretshuset skal tilbyde forældre rådgivning, konfliktmægling og samarbejdskurser.

Det er DS' opfattelse, at man med fordel kunne indføre regler om, at Familieretshuset kunne stille yderligere krav til forældre om forløb til fremme af samarbejde i de sager, der er visiteret til behandling som § 6 og § 7 sager. Herunder at man sikrer, at de forældre, der ikke er underlagt en refleksionsperiode, og hvor det er relevant og forsvarligt, får påbud om at få hjælp til konfliktnedtrapping og samarbejde om barnet.

Det er vigtigt for succes i forbindelse med konfliktnedtrapping og samarbejdsstøttende forløb, at forældrene går åbent og ærligt ind i processen. Der synes derfor at være et dilemma i forbindelse med at oplysninger givet i forbindelse med rådgivning og konflikthåndtering kan bruges til oplysning af sagen, sådan som det fremgår af bemærkningerne side 50. DS mener, at det er vigtigt, at rammerne for de forskellige forløb gøres klare for forældrene.

Vold eller mistanke om vold

DS kan med tilfredshed konstatere, at der i det nye skilsmisssystem er en opmærksomhed på de særlige forhold, der gør sig gældende, når der er vold eller mistanke om vold involveret i et samlivsbrud. Dels i forhold til at beskytte barnet, og dels i forhold til at beskytte den part, der har været udsat for vold. DS kan også med tilfredshed konstatere, at man i arbejdet med lovforslaget har taget udgangspunkt i en bred forståelse af vold.

Det er positivt, at det nye system anerkender, at når der er vold i familien, er vold ikke noget, der blot sker mellem de voksne. Børn, der oplever vold i familien, udsættes for en form for psykisk vold, og det gælder uanset om volden, som barnet oplever fra en omsorgsperson mod den anden, er psykisk eller fysisk. Det nye system udviser forståelse for, at voldens tilstedeværelse er en belastningsfaktor for barnet, som kan risikere at påvirke barnets omsorgssituation og udviklingsmuligheder.

Der er indsat bestemmelser om, at parter ikke skal tvinges til at møde sammen, hvis der er vold eller mistanke om vold involveret. Sager, hvor

der er vold eller mistanke om vold involveret, visiteres altid som en § 7 sag og behandles i det spor. Endvidere er samlivsopbrud, hvor der er vold eller mistanke om vold involveret, ikke underlagt reglerne om en refleksionsperiode på 3 måneder, og med hvad deraf følger.

DS forstår, at krisecentererklæringerne - som på nuværende tidspunkt udfærdiges til Statsforvaltningen - hører under de sagkyndige erklæringer, som der henvises til i lovforslaget. DS foreslår, at de krisecenterfaglige erklæringer benævnes direkte i loven, når det handler om sager, hvor der er vold eller påstand/mistanke om vold. Dette med henvisning til, at en krisecenterfaglig erklæring udarbejdes ud fra et voldsfagligt perspektiv, som tager udgangspunkt i kundskabsbaseret viden om børn, der udsættes for og oplever vold i familien.

En krisecentererklæring belyser barnets oplevelser og voldserfaringer, som bør indgå direkte i vurderingen af barnets udsathed forud for en afgørelse. DS oplever det meget positivt, at den vold, som børn udsættes for eller oplever i familien, har fået en særskilt status i lovforslaget, og henviser til at de krisecenterfaglige erklæringer vil være medvirkende til at sikre fokus på barnets perspektiv og undersøgelse af de forhold, som kan belyse belastnings- og beskyttelsesfaktorer for barnet. Erklæringens voldsfaglige perspektiv kan bidrage til sikkerhed og beskyttelse af barnet, som er i overensstemmelse med det skærpede fokus i lovgivningen.

Familieretssystemet, de tre spor og Familieretten

Det nye familieretlige system udmærker sig ved at være enkelt og med klarere linjer, mindre kompliceret og hurtigere at få en afgørelse i samt med mere sammenhæng. DS finder også, at fordelingen af sager i tre spor giver mening og sikrer, at der er bedre mulighed for at bruge ressourcer på de børn og forældre, der har behov for støtte til deres samlivsopbrud.

Det nye system er bygget op med en fordeling af sagerne i tre spor, hvor sagerne ved en visitation fordeles i enkle sager (§5-sager), mindre komplicerede sager (§6-sager) og komplicerede sager (§7-sager). Sagerne behandles forskelligt afhængigt af deres type. Visitationen til de tre spor beror dels på en elektronisk screening og dels på en manuel sortering af en medarbejder med kompetencer på det pågældende område.

Screeningsværktøjet er naturligvis meget centralt i denne proces, med henblik på at kunne identificere de sager, der skal behandles som henholdsvis § 6 og § 7 sager, herunder at screeningen kan opfange vold eller trusler om vold, et højt konfliktniveau mellem parterne, mv. DS vil opfordre til, at ministeriet i forbindelse med lanceringen af et nyt screeningsværktøj og i forbindelse med en løbende udvikling og evaluering af screeningsværktøjet sikrer sig, at fagpersoner med relevant viden og erfaring inddrages i arbejdet. DS stiller gerne vores faggrupper til disposition i forhold til dette.

Fordelingen af sager er meget afgørende for, hvorledes en sag behandles. Visitation af en sag til et spor og flytning af en sag fra et spor til et andet spor er en administrativ beslutning i Familieretshuset, som ikke stiller krav om parthøring, begrundelse – og der er heller ikke mulighed for at påklage afgørelsen til Familieretten. Denne svækkelse af retssikkerheden for forældrene er omkostningen ved et hurtigere og mere smidigt system, som af hensyn til børnene, forældre og ressourcetrækket kan give god mening. Familierne skal orienteres om, i hvilket spor deres sag behandles og i tilfælde af, at deres sag skifter spor.

DS mener, at det er væsentligt, at det prioriteres at give familierne en tydelig og klar orientering om dette og om forskelle i behandlingen af deres sag – afhængigt af spor.

DS har tidligere ytret forbehold i forhold til det system, som de gule / § 6 sager og røde / § 7 sager behandles på i det nye familieretslige system. DS mener, at det er vigtigt af hensyn til børnene og forældrenes fremtidige samarbejde om børnene, at der gives tilstrækkelige ressourcer i forhold til at få etableret aftaler frivilligt mellem parterne.

Sådan som DS forstår reglerne i det fremsatte lovmateriale, er der afsat mulighed for, at en § 6 sag kan landes i Familieretshuset. Dette mener vi er positivt. DS finder også, at det er positivt for det videre samarbejde mellem parterne, at der er med lovforslaget og følgelovgivningen er åbnet mulighed for, at sager behandles efter en forenklet proces i Familieretten. Beslutningen om sagen skal behandles efter en forenklet proces, ligger i Familieretten.

Det er DS' forestilling, at parternes forventning om en forenklet proces i Familieretten vil give et incitament til at opnå enighed og gå samarbejdsvejen og få landet sagen i Familieretshuset.

DS har således den opfattelse, at opbygningen af det nye familieretslige system muliggør det mere helhedsorienterede, samarbejdsorienterede og smidige forløb, som vi havde efterspurgt. Hvorvidt der i for høj grad er slækket på den grundlæggende retssikkerhed for familierne i det nye system, har vi ikke juridisk grundlag for at vurdere – og må derfor tage forbehold for.

Samarbejdet med kommunerne

Med etablering af det nye familieretssystem sikres koordinering og samarbejde med kommunen på flere fronter. Dels indføres der er kommunal initiativret. Dels skal kommunen inddrages og orienteres i forbindelse med behandlingen af en § 7 sag. Dels skal henholdsvis kommunen og Familieretshuset udpege et kontaktpunkt, der skal være Familieretshusets indgang til kommunen og omvendt.

Med forslaget om den kommunale initiativret efter Kapitel 7 i lov om Familieretshuset bliver det som noget nyt muligt for en handlekommune at

anmode Familieretshuset om at indlede en sag efter forældreansvarsloven om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Dette kan ske "med henblik på at forebygge mistvivl hos barnet (...), hvis der er grund til at antage, at forhold vedrørende forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær medvirker til åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade." I bemærkninger til bestemmelsen bliver det beskrevet, at initiativretten alene er påtænkt til den type af sager, hvor kommunen overvejer en anbringelse uden samtykke. Og det fremgår tillige af bemærkningerne, at initiativretten alene skal anvendes i de sager, hvor barnets problemer helt eller delvist kan afhjælpes ved en familieretslig afgørelse om forældremyndighed, bopæl eller samvær.

DS kan billige, at der er indført en kommunal initiativret. Vi mener imidlertid, at det er vigtigt, at det klart formidles hvilke sager, der er målgruppen for kommunens initiativret. DS mener, det er vigtigt, at der gives tydelig retning for og vejledningen til, hvordan kommunerne skal fastlægge procedure for hvornår og hvordan, man benytter den kommunale initiativret - herunder hvordan familierne involveres i et sådant sagsskridt.

Behandlingen af de komplicerede § 7 sager skal i Familieretshuset ske i et tværfagligt samarbejde og Familieretshuset skal rette henvendelse til kommunen med henblik på at afdække behovet for at finde helhedsorienterede løsninger for familien.

DS finder, det er godt, at der i det nye familieretlige system bliver lagt vægt på samarbejde og en helhedsorienteret indsats. DS har nogle bekymringer i forhold til udveksling af oplysninger i den sammenhæng (jf. nedenfor).

Det er også et vigtigt opmærksomhedspunkt, at de opgaver og det ansvar, som med det nye system deles mellem Familieretshuset og handlekommunen i § 7 sager, bliver løftet og løst med kvalitet. Dette kræver, at der både i kommunerne og i Familieretssystemet er en opmærksomhed på arbejdsdeling og samarbejde, og på hvem der har ansvaret i forhold til de konkrete tiltag overfor familien.

DS mener, at det er vigtigt, at der gives grundig og konkret vejledning til, hvorledes det tværfaglige arbejde skal tilrettelægges, herunder at der indgås aftaler mellem Familieretshuset og kommunerne om samarbejdsprocedure og ansvar for opgaver.

Udveksling af oplysninger

Med lovforslaget indføres i lov om Familieretshuset bestemmelser om, at der kan udveksles oplysninger om personlige forhold uden samtykke.

Dette sker dels helt bredt via de generelle sagsbehandlingsregler i Kapitel 3, hvor Familieretshuset til brug for visitationen af sagen efter § 13 gives hjemmel til at indhente oplysninger fra kommunalbestyrelsen om, hvorvidt

der er iværksat eller påtænkes iværksat støtte efter kapitel 11 i serviceloven, eller om kommunen har eller overvejer at ville gennemføre en børnefaglig undersøgelse.

Dette sker dels ved, at der med forslaget gives en lovgivningsmæssig adgang til at udveksle oplysninger frit og uden samtykke, når der er tale om en kompliceret sag, der behandles som en § 7 sag efter Kapitel 10 i Lov om Familieretshuset. For det første skal Familieretshuset rette henvendelse til barnets handlekommune med henblik på at afdække behovet for helhedsorienterede løsninger for familien (§30). For det andet kan "Familieretshuset, kommunale myndigheder, sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersoner, politiet og anklagemyndigheden indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende barnets og parternes personlige og familiemæssige forhold, hvis udvekslingen må anses for nødvendig af hensyn til afdækningen af, hvad der er bedst for barnet" (§31)

Af bemærkningerne fremgår det, at de oplysninger, der kan indhentes efter § 31, er bredt defineret - både mht. til personkreds og mht. type af oplysninger, og de er alene begrænset af aktualitet og relevans for barnets bedste. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne, at der vil være situationer, hvor det hverken er muligt eller hensigtsmæssigt at opnå samtykke.

I forbindelse med sagsbehandlingen på det sociale område har DS' medlemmer mange erfaringer med udveksling af oplysninger. Det er erfaringen fra dette arbejde, at det gode samarbejde med børn, borgere og familier forudsætter åbenhed og deling af viden mellem myndighed og borgere. Og det er også erfaringen, at med den rette anerkendende tilgang til borgeren, så er det at opnå et samtykke om udveksling af oplysninger ikke et problem.

Det er DS' klare holdning, at bestemmelserne med bemærkninger om udveksling af oplysninger er alt for vidtgående. For det første bør det være udgangspunktet, at udveksling af oplysninger sker med samtykke, og at procedure og kompetencer i det nye familieretslige system er lagt an på, at samtykket opnås. De familier, der er omfattet af bestemmelserne i § 31, vil meget ofte være familier, som har en sag i kommunen – enten via barnet eller via den voksne. Den mistillid som familien vil kunne få, hvis der samarbejdes bag deres ryg, vil således også kunne få afsmittende virkning for det kommunale arbejde med familiens udvikling. For det andet bør der være flere begrænsninger i udvekslingen af oplysninger – både i forhold til personkreds og typer af oplysninger, der kan udveksles.

Kompetencer i Familieretshuset og i Familieretten

Hvis det nye skilsmissey system skal være en succes for børn og forældre beror det i høj grad på, at der er de nødvendige ressourcer og kompetencer i det nye system. Der skal være ressourcer til at løfte de nye

opgaver. Der skal også være de nødvendige kompetencer og den nødvendige faglighed til stede i systemet.

Det er med DS' perspektiv meget vigtigt, at Familieretshuset og Børneenheden besidder børnefaglige kompetencer, kompetencer i børneinddragelse, børnesamtaler og kompetencer mht. mægling. Grundet de kommende opgaver i Familieretshuset og vægten på samarbejdet mellem Familieretshuset og kommunerne vil DS anbefale, at Familieretshuset forsøger at sikre sig kompetencer via fagpersoner, der har relevant viden og erfaring fra det kommunale myndighedsarbejde.

Det er også vigtigt, at Familieretshuset har kompetencer, viden og erfaring til at arbejde med sager, hvor der er vold. Viden om børn, der oplever vold i familien, skal udvide det juridiske spor og fastholde volden som et tema i undersøgelses- og vurderingsfasen, således at tvivlen ved påstand om vold altid kommer barnet til gode, og sikrer nærmere undersøgelse og sikkerhedsvurdering forud for en afgørelse.

Det er vigtigt, at de overstående kompetencer også er til stede i Familieretten.

DS vil understrege vigtigheden af, at der sikres et bredt samarbejde med de ansatte i forbindelse med opbygning af det nye Familieretshus, herunder at medarbejderne inddrages i vurderingen af hvilke kompetencer, der skal være til stede, og som skal udvikles i forbindelse med det nye skilsmisssystem.

Familieretshuset organisering

Kapitel 14 i forslag til lov om Familieretshuset vedrører den organisatoriske opbygning af Familieretshuset. DS finder, at det er godt, at der sikres en løbende monitorering og kvalitetsudvikling af sagsbehandling og støtte i Familieretshuset. DS finder også, at nedsættelse af et rådgivende udvalg er et godt initiativ. DS vil anmode om, at vi får stillet en plads i dette rådgivende udvalg til rådighed.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading 'Majbrit Berlau'.

Majbrit Berlau

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk

24. august 2018

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok.nr. D-2018-030830

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) (Sagsnr. 2017-5024)

Børne- og Socialministeriet har den 28. juni 2018 sendt udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) i høring med anmodning om at modtage eventuelle bemærkninger.

Udkastene til lovforslag har til formål at udmønte den politiske aftale af 27. marts 2018 om ét samlet familieretligt system.

Udkastene giver Danske Advokater og Danske Familieadvokater anledning til følgende bemærkninger.

1. Indledning

Udkastene til lovforslag lægger efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse op til at gennemføre flere tiltag og ændringer, som vil være fremskridt i forhold til behandlingen af familieretlige sager, men de vil efter vores opfattelse desværre også på en række punkter medføre en svækkelse af svagere parter vilkår og muligheder for en retfærdig behandling af deres sager.

Vi finder det bekymrende, at udkastene til lovforslag på en række helt centrale punkter er meget upræcist formulerede og derfor kan indebære en risiko for uens praksis og forlænget sagsbehandling, herunder forventer vi, at der ofte vil være behov for en fornyet sagsbehandling, hvis sagen overgår til behandling i Familieretten.

På samme måde er det bekymrende, at udkastene til lovforslag efter vores opfattelse på flere punkter medfører en væsentlig svækkelse af parternes retssikkerhed, når eksempelvis adgangen til advokatbistand reduceres, når parterne ikke er forpligtet til at tale sandt om forhold af betydning for sagens afgørelse, eller når der ikke gives mulighed for anke.

Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters synspunkter uddybes nedenfor.

2. Generelle bemærkninger

Danske Advokater og Danske Familieadvokater hilser en tiltrængt ny struktur for behandling af familieretlige sager velkommen. Det er positivt, at der søges at etablere et system, der i højere grad fokuserer på barnets bedste, og som tilgodeser de forældre, som selv er i stand til at finde løsninger.

Det havde dog være hensigtsmæssigt, hvis Borne- og Socialministeriet samt Justitsministeriet havde inddraget de relevante brugere af det familieretlige system – herunder advokater, der arbejder med familieretlige sager – i forbindelse med ministeriernes overvejelser om, hvordan den politiske aftale af 27. marts 2018 om ét samlet familieretligt system mest hensigtsmæssigt kan udmontes.

Det er efter Danske Advokater og Danske Familieadvokaters opfattelse en afgørende forudsætning, at et nyt familieretligt system fortsat sikrer de helt grundlæggende retssikkerhedsgarantier. Dette er desværre ikke tilfældet i de foreliggende udkast til lovforslag.

Det er endvidere en væsentlig forudsætning, hvis et nyt system skal blive succesfuldt, at Familieretshuset har de kompetencer, der er nødvendige for at udføre de nye opgaver, som Familieretshuset tillægges med udkastene til lovforslag, og at det således ikke blot er Statsforvaltningen, der videreføres med et nyt navn.

Det er ligeledes en helt central forudsætning for et nyt systems succes, at implementeringen af systemet understøttes med de fornødne økonomiske ressourcer, herunder til den forudsatte øgede brug af børnesagkyndige undersøgelser, det forventede øgede sagsantal ved domstolene mv. Lange ventetider i sagerne vil i sig selv kunne være konfliktoptrappende til skade for barnet, hvorfor sagsbehandlingstiden selvsagt er helt central. Efter Danske Advokaters og Danske Familieretsadvokaters opfattelse bør det derfor overvejes, om en særlig prioritering af de familieretlige sager er nødvendig, for at sikre en acceptabel sagsbehandlingstid, sådan som det eksempelvis kendes fra straffesager om vold, voldtægt og våben (de såkaldte VVV-sager).

3. Bemærkninger til udkast til forslag til lov om Familieretshuset

Kommunens initiativret

I § 25 i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset foreslås det, at en kommunalbestyrelse, der er forpligtet til at yde hjælp til et barn efter kapitel 11 i lov om social service, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, med henblik på at forebygge mistrivsel kan anmode Familieretshuset om at indlede en sag efter forældreansvarsloven, hvis der er grund til at antage, at forhold vedrørende

forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær medvirker til åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade.

Det er efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse meget positivt, at kommunalbestyrelsen tillægges en sådan initiativret, som vil bidrage til at sikre en større sammenhæng mellem de kommunale myndigheders arbejde og de sager, der behandles af Familieretshuset.

Visitationsordningen

I §§ 4-9 i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset lægges der op til, at Familieretshuset efter modtagelsen af en sag og en indledende screening skal visitere sagen til videre behandling i ét af tre spor (§ 5-sager, § 6-sager og § 7-sager). Det fremgår af bemærkningerne til udkastets § 4, at visitationen skal foretages ud fra en vurdering af sagens karakter og parternes behov.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder det positivt, at der - hvis der modtages mere end én sag fra de samme parter - lægges op til, at de enkelte sager som udgangspunkt skal visiteres til samlet behandling på baggrund af en samlet vurdering af sagerne.

Det er dog efter vores opfattelse vanskeligt at se, hvordan visitationsordningen, som den er beskrevet i udkastet, kan fungere i praksis, herunder hvordan snitfladerne mellem de forskellige spor fastlægges i praksis. Dette vækker bekymring, da konsekvenserne af, hvilket spor en sag visiteres til, er væsentlige for sagens parter og helt afgørende for sagens videre behandling og procesform. Det fremgår bl.a. ikke af udkastet, om en part selv kan tilkendegive, hvilket spor sagen efter partens opfattelse bør behandles i.

Da det som anført har væsentlige konsekvenser for parterne, hvilket spor en sag visiteres til, er det efter vores opfattelse betænkeligt, at Familieretshusets beslutning om visitation ikke kan indbringes for Familieretten. Dette særlig henset til, at ikke alle Familieretshusets afgørelser efterfølgende kan indbringes for Familieretten.

Med en visitationsordning som beskrevet i udkastet er det derfor efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse helt afgørende, at en sag, når den indbringes for Familieretshuset, fra start er ledsaget af alle relevante oplysninger, hvorfor kravene til sagens forberedelse i Familieretshuset bør skærpes. Skærpes kravene til sagsforberedelsen ikke i det lovforslag, der fremsættes, er der en væsentlig risiko for, at en svag part i en sag stilles endnu svagere.

Det er efter vores vurdering også betænkeligt, at visitationen alene sker med afsæt i et skema, som parterne hver især udfylder, og ikke på baggrund af Familieretshusets personlig kontakt med parterne. Herved påvirkes visitationen og den efterfølgende sagsbehandling af parternes forudsætninger for at forstå og udfylde et skema. F.eks. kan en part have vanskeligt ved at formulere sig eller forstå skemaet, eller en part kan måske undlade at udfylde visse punkter i et skema ud fra et ønske om ikke at indlede eller optrappe en konflikt, eksempelvis hvis parterne fortsat bor sammen.

I forhold til § 6-sager er det efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse betænkeligt, at så væsentligt et spørgsmål som afgørelser om ægtefællebidrag skal afgøres af Familieretshuset. Der er her tale om sager, som erfaringsmæssigt ofte er

meget vanskelige og komplekse, og hvor retspraksis ikke er fast eller entydig. Vi finder det derfor betænkeligt, at der lægges op til en svækkelse af retssikkerheden i disse sager.

Familieretshuset har ikke erfaring med at træffe afgørelse i disse sager, og da der ikke foreligger en klar og entydig retspraksis, vil det i mange sager ikke være muligt for Familieretshuset med tilstrækkelig sikkerhed at konkludere, om en sag er særligt kompliceret og dermed skal behandles i Familieretten.

Det er ligeledes betænkeligt, at disse sager som udgangspunkt behandles uden advokatbistand, og uden at de forklaringer, der gives til brug for sagens oplysning og afgørelse, afgives under strafansvar, og uden at der er sikkerhed for, at alle relevante oplysninger om parterne er kommet frem.

Oplysning af sager, der behandles i det familieretlige system

I kapitel 9 og 10 i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset lægges der op til, at det er Familieretshuset, der skal oplyse § 6-sager og § 7-sager.

Efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse er det uklart, hvordan en part selv kan komme med oplysninger under Familieretshusets oplysning af en sag, herunder om en part kan komme med skriftlige indlæg. Dette indebærer efter vores opfattelse en risiko for underoplyste sager, der efterfølgende vil blive indbragt for Familieretten, som herefter må søge at "reparere" på sådanne underoplyste sager. Dette er ikke hensigtsmæssigt – hverken for de involverede personer eller for den samlede ressourceanvendelse. Det fremgår endvidere ikke klart af udkastet til lovforslag, hvornår Familieretshuset afholder møder med sagens parter.

Det fremgår efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse ikke med tilstrækkelig klarhed af lovudkastet, hvordan man vil sikre, at sagerne oplyses tilstrækkeligt. Det bør således fremgå udtrykkeligt af lovbemærkningerne, at forvaltningslovens almindelige regler og principper, herunder officialprincippet, finder anvendelse på sager i det familieretlige system, og således at det fremgår af bemærkningerne til de relevante bestemmelser, at der skal foretages partshoring, før der gennemføres en samtale med barnet. Med udformningen af bestemmelserne og bemærkningerne i det nuværende udkast er der efter vores opfattelse en risiko for, at det foreslåede system medfører en uacceptabel risiko for en svag part, der kan have vanskeligt ved at overskue, hvilke oplysninger der er relevante for i Familieretshusets afgørelse i sagen.

Med henblik på at sikre, at Familieretten får mulighed for at træffe den materielt rigtige afgørelse, bør parterne - hvis de ikke mener, at sagen har været tilstrækkeligt oplyst under behandlingen i Familieretshuset – endvidere have mulighed for at komme med supplerende oplysninger forud for sagens behandling i Familieretten. Dette gælder særligt, da Familieretshusets beslutninger i forhold til sagens oplysning ikke kan påklages til Familieretten.

I § 18 i udkastet foreslås det, at Børneenheden under behandlingen af en § 6-sag efter forældreansvarsloven eller en § 7-sag udpeger en kontaktperson for barnet, medmindre det ikke er relevant for barnet at have en sådan kontaktperson. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det normalt vil være kontaktpersonen, som

afholder samtaler med barnet, og som forbereder barnet på deltagelse i en bornesagkyndig undersøgelse.

Det er efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse positivt, at barnet får tilknyttet en person, der har til formål at sikre, at barnet kommer igennem en sag så skånsomt som muligt. Det er imidlertid afgørende, at kontaktpersonens opgaver i forhold til også at afholde samtaler med barnet mv. ikke indføres på bekostning af parternes retssikkerhed. Det bør derfor efter vores opfattelse fremgå klart af bemærkninger til bestemmelsen, hvordan parternes retssikkerhed varetages, herunder hvordan man undgår en risiko for, at kontaktpersonen i en konkret sag kan være forudindtaget over for en af sagens parter i kraft af sit forhold til barnet.

I § 30 i udkastet foreslås det, at Familieretshuset, når behandlingen af en § 7-sag indledes, skal rette henvendelse til den kommune, der er forpligtet til at yde hjælp til barnet efter kapitel 11 i lov om social service, med henblik på at afdække behovet for at finde helhedsorienterede løsninger for familien med hensyn til forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.

Det er efter vores opfattelse væsentligt, at der ikke med dette nye sagsskridt opstår risiko for, at den samlede sagsbehandlingstid i Familieretshuset påvirkes unødigt, fordi en udtalelse fra kommunen skal afventes. En forudsætning for, at systemet fungerer efter hensigten, må derfor være, at kommunerne har de nødvendige ressourcer til at besvare henvendelserne hurtigt.

I § 31 i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset foreslås det, at Familieretshuset under behandlingen af en § 7-sag indbyrdes med kommunale myndigheder, sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersoner, politiet og anklagemyndigheden kan udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende barnets og parternes personlige og familiemæssige forhold, hvis udvekslingen må anses for nødvendig af hensyn til afdækningen af, hvad der er bedst for barnet. Det er efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse betænkeligt, hvis Familieretshuset kan udveksle oplysninger med andre myndigheder, uden at der forinden foretages partshøring om denne udveksling, og uden at det er muligt at påklage en sådan beslutning.

I bemærkningerne til bestemmelsen i udkastets § 31 er forholdet til databeskyttelsesforordningen beskrevet. Det fremgår imidlertid også af bemærkningerne, at Familieretshuset kan udveksle oplysninger med politiet og anklagemyndigheden, som ikke er omfattet af databeskyttelsesforordningen, men derimod af retshåndhævelsesdirektivet og retshåndhævelsesloven. Det ses ikke i lovudkastet at være overvejet, om dette har betydning for anvendelsen af den foreslåede bestemmelse.

Konfliktmægling

Danske Familieadvokater hilser alle muligheder for, at parterne selv når til enighed om egnede, gode løsninger på deres udfordringer, velkommen. De parter, der har ressourcer til at deltage i kvalificerede mæglingsforløb, og som er i stand til at kommunikere på ligeværdige vilkår, vil profitere af at nå til kompromiser selv, og det er vores opfattelse, at disse løsninger ofte er mere langsigtede løsninger.

I bemærkningerne til § 24 i udkastet fremgår det, at der som hovedregel ikke videregives oplysninger om parter, når oplysningerne er givet i forbindelse med konflikthåndtering. Det er en helt grundlæggende forudsætning for en mægling, at den er fortrolig. Det er derfor efter Danske Familieadvokaters opfattelse helt afgørende, at dette grundlæggende princip kun fraviges, hvis den ansatte i Familieretshuset er omfattet af en egentlig lovbestemt underretningspligt. Uden en sådan præcisering af anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse vil Danske Familieadvokater ikke kunne anbefale parterne at deltage i de forudsatte forløb.

Afgørelse af hele sagen på én gang

Der lægges med forslaget til visitationsordning i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til § 16, nr. 3 (forslag til § 450 f i retsplejeloven) i udkastet til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) op til, at under Familierettens behandling af en sag efter forældreansvarsloven, der er indbragt for Familieretten til afgørelse efter § 33 i den foreslåede lov om Familieretshuset, kan Familieretten efter anmodning fra en part også træffe afgørelse om andre ansøgninger efter forældreansvarsloven og om fastsættelse og ændring af børnebidrag efter lov om børns forsørgelse, hvis anmodningen har nær sammenhæng med den sag, der er indbragt for Familieretten.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder det meget positivt, at det med forslagene gøres muligt at afgøre hele den aktuelle sag med tilknyttede spørgsmål på én gang. En sådan mulighed vil efter vores opfattelse bidrage til at forkorte tiden, indtil der træffes en afgørelse, i de tilknyttede sager og dermed den samlede sagsbehandlingstid i sager med flere problemstillinger.

Sagsbehandlingsfrister

Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder det overordnet set positivt, at der i § 15 i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset lægges op til at fastsætte sagsbehandlingsfrister for dele af Familieretshusets sagsbehandling. Det følger af bemærkningerne til udkastets § 15, at formålet med fristerne er generelt at sikre, at sagerne i Familieretshuset behandles hurtigt og effektivt, og at støtte til de involverede børn iværksættes hurtigst muligt.

Afgørende for at sikre et mål om, at sagerne i Familieretshuset behandles hurtigt og effektivt, er imidlertid efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse, dels at fristerne som den altovervejende hovedregel overholdes i praksis (uanset at det anføres i udkastet til lovforslag, at en frist "så vidt muligt" er f.eks. 5 hverdage), dels at der følges op med fastsatte frister for Familieretshusets samlede sagsbehandlingstid.

Vi anbefaler således, at Børne- og Socialministeren med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i udkastets § 15, stk. 2, fastsætter frister for Familieretshusets behandlinger af § 5-sager, § 6-sager og § 7-sager, herunder frister for Familieretshusets oplysning af en sag, og for hvornår der skal træffes afgørelse i en sag, ligesom der bør fastsættes et krav om, at Familieretshuset skal oplyse sagens parter om det forventede tidspunkt for sagens afgørelse. Det bør endvidere overvejes at indsætte en bestemmelse, hvorefter en part kan få indbragt en sag for Familieretten, hvis Familieretshuset ikke

overholder en frist for, hvornår der skal træffes afgørelse i en sag. Herudover anbefaler vi, at ministeriet løbende følger op på, om fristerne i praksis overholdes.

Tidspunktet for virkning af Familieretshusets afgørelser

Det fremgår af § 37 i udkastet til forslag til lov om Familieretshuset, at en separation eller skilsmisse får virkning 4 uger efter, at Familieretshuset har truffet afgørelse. Den foreslåede regel har blandt andet den konsekvens, at ægtefællerne i denne periode – uanset deres beslutning om separation eller skilsmisse – vil arve hinanden, hvis en af parterne dør inden for disse 4 uger, hvor ægteskabet fortsat består.

Der er efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse ikke en rationel begrundelse for, at separationen eller skilsmissen ikke skal have virkning straks.

Konsekvenserne af den foreslåede bestemmelse fremstår yderligere absurde, når der sammenholdes med udkastets § 38, hvorefter afgørelser om vilkår kan fuldbyrdes allerede 2 uger efter afgørelsen. Dette fører konkret til den (formentlig utilsigtede) situation, at man kan få ægtefællebidrag på et tidspunkt, hvor separation/skilsmissen endnu ikke har virkning.

Rådgivende udvalg

I § 50 i udkastet til lov om Familieretshuset foreslås det, at Børne- og Socialministeriet skal nedsætte et rådgivende udvalg for Familieretshuset, der har til opgave at bidrage til Familieretshusets sikring af kvaliteten i sagsbehandlingen og den løbende udvikling af Familieretshusets støtte og rådgivning til børn og tilbud om rådgivning og konflikthåndtering. Det fremgår ligeledes af udkastet, at medlemmerne af udvalget udgøres af personer fra civilsamfundsorganisationer, kommuner, Familieretterne, Børne- og Socialministeriet og andre relevante myndigheder.

Det er efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse positivt, at der med nedsættelsen af et rådgivende udvalg for Familieretshuset sættes fokus på sikring af kvaliteten af Familieretshusets arbejde. Det bør i den forbindelse sikres, at erfaringer fra de relevante brugere af Familieretshuset også inddrages. Advokater vil få en omfattende erfaring med og viden om Familieretshusets arbejde, herunder også om sagernes indbringelse for og behandling ved Familieretten. Hvis ønsket om at sikre kvaliteten i Familieretshuset sagsbehandling skal opfyldes, forudsætter det derfor efter vores opfattelse, at advokater med erfaring i familieretlige sager også er repræsenteret i udvalget.

4. Bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Den forenkledte familiesagsproces

I udkastet til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) lægges der i § 16, nr. 3 (forslag til § 449 d i retsplejeloven) op til, at ved Familieretshusets indbringelse af en § 6-sag for Familieretten, jf. § 28 i udkastet

til lov om Familieretshuset, bestemmer Familieretshuset, om sagen skal behandles efter § 449e-449g om en forenklet familiesagsproces eller efter bestemmelserne om behandlingen af civile retssager.

Det er efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse en afgørende forudsætning i et nyt samlet familieretligt system, at væsentlige retssikkerhedsgarantier for borgerne ikke ophæves eller svækkes.

Denne forudsætning ses ikke at være nået med udkastet til forslag om den nye forenkledede familiesagsproces, hvor der lægges op til at skabe en forvaltningsretlig proces, som korer parallelt med det retligt system, og hvor det er baseret på et skøn, om en sag er omfattet af det forvaltningsretlige system eller det retlige.

I udkastets § 16, nr. 3 (forslag til § 449 f i retsplejeloven) foreslås det, at en sag, som behandles efter den forenkledede familiesagsproces, afgøres af Familieretten på det skriftlige grundlag, der modtages af Familieretshuset.

Familieretshuset skal sikre, at sagen oplyses tilstrækkeligt, inden den indbringes for Familieretten, og i den forbindelse er Familieretshuset eller parterne ikke underlagt retsplejelovens regler.

Dette vil bl.a. betyde, at parterne vil skulle afgive forklaring og oplysninger til sagen, uden at være pålagt det strafansvar, som parterne er pålagt ved afgivelse af forklaring eller oplysninger i retten. Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder dette stærkt problematisk. Der lægges i udkastet op til, at Familieretten skal træffe afgørelse på det foreliggende grundlag, hvorfor det så meget desto mere er afgørende for at træffe de rigtige afgørelser, at parterne er underlagt det sædvanlige strafansvar ved afgivelse af forklaringer og oplysninger.

Herudover lægges der i udkastets § 16, nr. 3 (forslag til § 449 g, stk. 3, i retsplejeloven) op til, at det er Familieretten, der skal formulere parternes påstande. Det må efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse forventes at være vanskeligt for Familieretten at formulere påstandene på en måde, som fremstår neutral. Hvis Familieretten f.eks. formulerer en påstand om et givent antal af år, som en hustru beder om ægtefællebidrag for, vil det med formuleringen – uanset om der bedes om mange eller få år – af parterne kunne opfattes som om, retten allerede på forhånd har taget stilling til sagen afgørelse.

Det er endvidere efter vores opfattelse problematisk, at det i udkastets § 16, nr. 3 (forslag til § 449 f i retsplejeloven) foreslås, at Familieretten som udgangspunkt skal behandle sagerne på skriftligt grundlag – dvs. at afgørelser om eksempelvis samvær, som selvsagt er indgribende for de involverede, som udgangspunkt skal afgøres i Familieretten, uden at retten møder hverken barn eller forældre.

Det er efter vores opfattelse helt afgørende i disse sager, at dommeren som udgangspunkt møder sagens parter, da det personlige indtryk af parterne er essentielt i hovedparten af de sager, som Familieretten skal behandle. Vi finder derfor, at udgangspunktet bør være, at sagerne i Familieretten behandles mundtligt. Det vil i hovedparten af sagerne kun kunne give anledning til stærk bekymring, hvis dommeren skal træffe sin afgørelse alene på baggrund af en skriftlig forklaring, som jo principielt kan være skrevet af hvem som helst, og uden at forklaringen er afgivet under

strafansvar, uden dommeren har det personlige indtryk at holde forklaringen op imod, og uden mulighed for at kunne stille de spørgsmål, der kan være afgørende for, om dommeren kan træffe den rigtige afgørelse til barnets bedste i en sag.

I udkastets § 16, nr. 3 (forslag til § 450 a f i retsplejeloven) lægges der op til at videreføre retsplejelovens bestemmelse, hvorefter retten kan træffe bestemmelse om tilvejebringelse af en børnesagkyndig erklæring. Det vil efter vores opfattelse være problematisk, hvis dommeren i Familieretten ikke har adgang til at deltage i den samtale, der i så fald skal gennemføres med barnet. Det er også her helt afgørende, at dommeren får adgang til at danne sig et personligt indtryk af barnet.

Efter udkastets § 16, nr. 3 (forslag til § 449 e i retsplejeloven) kan der som udgangspunkt ikke beskikkes en advokat for parterne i en sag, der skal behandles efter den forenklede familiesagsproces, hvilket efter Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters opfattelse er yderst kritisabelt.

Hvis sagen som foreslået i udkastet skal oplyses af Familieretshuset under Familieretshusets behandling, inden sagen sendes til Familieretten, som herefter skal afgøre sagen på det foreliggende grundlag, er det helt afgørende, at parterne får den nødvendige bistand og rådgivning i forbindelse med Familieretshusets oplysning og behandling af sagen.

Dette understøttes også af det ovenfor anførte om konsekvenserne af Familieretshusets visitation af sagen og behovet for, at alt relevant materiale indgår i sagen for visitationen. Endvidere er der sager, hvor den ene part er svagere end den anden og har vanskeligere ved at indgå i en familieretlig sag end den anden part, og hvor den svagere part derfor lades i stikken, hvis vedkommende ikke får mulighed for at gøre brug af advokatbistand.

Endelig kan manglende advokatbistand have den konsekvens, at en part ikke får den hjælp der er nødvendig for at vedkommende kan forstå eller overskue konsekvenserne ved at give bestemte oplysninger eller ved at vælge at undlade at give bestemte oplysninger. Parter uden bistand vil desuden kunne have vanskeligt ved at forstå de enkelte sagsbehandlingsskridt, det materielle og processen i sagen, hvilket selvsagt ikke er til et barns bedste.

Med den foreslåede ordningen skabes således grobund for en åbenlys ubalance, hvor en stærk part kan være bistået af en advokat for egen regning, mens en svagere part er uden repræsentation.

Advokatbistand vil ofte også være nødvendig for at sikre, at parterne afgiver de korrekte påstande og anbringender i sagen, inden den sendes til Familieretten, og at parterne forstår konsekvenserne af deres påstande og anbringender.

Fuldbyrkelse

I udkastet til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) lægges der i § 16, nr. 8 (forslag til § 456 r, stk. 5, i retsplejeloven) bl.a. op til, at hvis der skal anvendes umiddelbar magt, skal dette som udgangspunkt ske

ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted.

Fuldbyrkelse i form af afhentning af et barn og den magtanvendelse, der ligger heri, kan være en meget voldsom oplevelse for et barn. Danske Advokater og Danske Familieadvokater hilser det derfor velkomment, at magtanvendelsen fremover kan udøves over for den relevante forælder, hvis dette er det bedste i den konkrete sag.

Delt bopæl

I udkastet til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) foreslås det i § 1, nr. 15, (forslag til § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven), at et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed i de første 3 måneder efter samlivsophævelse har delt bopæl, medmindre forældrene er enige om barnets bopæl.

Formålet med bestemmelsen er at sikre ligeværdigt forældreskab umiddelbart efter en samlivsophævelse, sådan at ingen af forældrene kan opnå en forbedret retsstilling, fordi ingen formelt får status som bopælsforældre. Danske Advokater og Danske Familieadvokater er tvivlende over for, om dette formål kan opnås i praksis.

Ved sin afgørelse om barnets bopæl er Familieretten – for at vurdere, hvad der er til barnets bedste – nødt til at tillægge det betydning, hvor forældrene bor, og hvor meget de hver især har barnet. Hvis den ene part fraflytter og opholder sig eksempelvis 30 km fra det tidligere fælles hjem, vil det ikke kunne undgås, at det senere tillægges betydning, at den anden part har boet i barnets vante omgivelser. Det bemærkes i den forbindelse, at dommeren skal tage højde for barnets bedste og ikke tage hensyn til en ligestilling af de to forældre. Den foreslåede bestemmelse kan derfor give forældre en uberettiget forventning om, at det ikke vil blive tillagt betydning for senere afgørelser i relation til barnet, hvis en forælder vælger at fraflytte det fælles hjem til fordel for en midlertidig bopæl.

Det foreslås samme sted, at der i de første 3 måneder efter samlivsophævelsen ikke kan indledes en sag om barnets bopæl. Det forhold, at ingen af forældrene kan iværksætte en bopælssag indenfor de første 3 måneder efter en samlivsophævelse, vækker bekymring hos Danske Advokater og Danske Familieadvokater, idet det medfører, at sagsbehandlingstiden, indtil en endelig afgørelse af bopælsspørgsmålet foreligger, trækkes yderligere ud. I sagsbehandlingsperioden befinder barnet sig erfaringsmæssigt i en konfliktsituation, der nu forlænges i unødigt lang tid.

Det bemærkes, at det følger af udkastets § 1, nr. 15 (forslag til § 17, stk. 4, i forældreansvarsloven), at indledning af en sag om barnets bopæl forudsætter, at der er afgørende hensyn, der taler imod delt bopæl. Det vil som alt overvejende hovedregel være belastende for et barn at være i en sådan konfliktsituation, også selvom der ikke er tale om særskilt belastende forhold, som Familieretshuset vurderer som værende afgørende hensyn, der taler imod delt bopæl.

I udkastets § 1, nr. 16 (forslag til § 18 a i forældreansvarsloven) foreslås det, at forældre, der har fælles forældremyndighed, kan aftale delt bopæl. Aftalen ophører, når den ene

forælder meddeler det til den anden forælder. Har en forælder bragt en aftale om delt bopæl til ophør, fordi den anden forælder ved en flytning af sin bopæl ikke har overholdt betingelser i aftalen om den geografiske placering af forældrenes bopæl, og sker ophøret inden for 1 måned efter den anden forælders flytning, har barnet bopæl hos den forælder, der har overholdt aftalen.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder det betænkeligt, at bopælen – uden skelen eller hensyntagen til barnets bedste – automatisk tildeles til den anden forælder, hvis en forælder overtræder de geografiske betingelser i en indgået aftale om delt bopæl. Vi vurderer, at det vil være bedre for barnet, hvis barnets bopæl i denne situation afgøres efter den foreslåede § 18 a, stk. 1, så der tages hensyn til barnets bedste, også selvom en forælder ikke overholder en indgået aftale. Danske Familieadvokater vil ikke kunne anbefale parter at indgå aftale om delt bopæl, hvis en bestemmelse som den foreslåede vedtages, da en sådan aftale kan ende i en automatisk afgørelse, der er i strid med barnets tarv.

Ansøgning om skilsmisse

I udkastet til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) lægges der i § 2, nr. 12 (forslag til § 42 a i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning) op til, at en anmodning om skilsmisse bortfalder, hvis blot en af ægtefællerne ikke bekræfter anmodningen om skilsmisse inden for en måned efter udløb af en refleksionsperiode på 3 måneder.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder dette forslag betænkeligt. Forslaget vil medføre, at den ene part alene kan beslutte ikke at bekræfte anmodningen og dermed, om der skal indgives en ny anmodning. Dette giver mulighed for økonomisk spekulation, da man således kan udskyde ophørsdagen – altså dagen hvor parternes aktiver og passiver skal deles – i flere måneder. Derved vil en ægtefælle kunne stille sig selv bedre i økonomiske henseende i forbindelse med den efterfølgende bodeling.

Som eksempel kan nævnes en situation, hvor hustruen i et ægteskab i løbet af refleksionsperioden arver 2 mio. kr. Hvis ægtefællerne har formuefællesskab, vil manden efterfølgende kunne undlade at bekræfte anmodningen om skilsmisse og dermed ensidigt beslutte, at der skal indgives en ny anmodning, som så danne grundlag for en ny ophørsdato. Herved kan manden sikre sig, at hustruens arv indgår i den efterfølgende bodeling.

Vi anbefaler, at der indføres en slojferegel, således at den oprindelig ophørsdag kan fastholdes ved indgivelse af en ny ansøgning inden for en kortere frist på f.eks. 4 uger. Alternativt bør en ansøgning om skilsmisse betragtes som en subsidær ansøgning om separation, således at ophørsdagen fastholdes, hvis en af ægtefællerne ikke bekræfter anmodningen om skilsmisse efter udløb af refleksionsperioden.

5. Internationale sager og sager med internationale aspekter

Danske Advokaters og Danske Familieadvokaters finder det yderst betænkeligt, at Børne- og Socialministeriet kun i meget begrænset omfang har inddraget internationale sager og sager med internationale aspekter i ministeriets overvejelser om udmøntningen

af et nyt familieretligt system. Dette vil efter vores opfattelse give anledning til betydelige problemer i praksis, ligesom det ofte kan stille danske statsborgere dårligere end andre landes statsborgere i sager med internationale aspekter.

Vi anbefaler, at ministeriet, inden de endelige lovforslag fremsættes, foretager de nødvendige overvejelser og tilpasninger, så lovforslagene også i tilstrækkelig grad tager højde for disse sager. Allerede i dag er der et betydeligt antal sager med internationale aspekter, og med den tiltagende internationalisering vil der fremover kun blive flere af disse sager. Hvis der ikke tages højde for disse sager, vil danskere, der enten er gift med en statsborger fra en andet land, eller danskere, der bor i et andet land, kunne lide alvorlige tab.

Børne- og Socialministeriet bør bl.a. forholde sig nærmere til, at det må antages at være tvivlsomt, om en afgørelse fra Familieretshuset vil blive anerkendt i udlandet, da der ikke er tale om en dom. Endvidere bør det overvejes, hvilke konsekvenser der vil være forbundet med den refleksionsperiode, der foreslås indført i § 2, nr. 12, i udkastet til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven), da det må antages, at der i denne periode vil kunne blive tale om forum shopping i andre lande.

Danske Advokater og Danske Familieadvokater finder endvidere, at internationale sager og sager med internationale aspekter generelt rummer en sådan grad af kompleksitet, at disse altid bør betragtes som § 7-sager, således at det er Familieretten, der træffer afgørelse i sagerne, hvorefter der vil foreligge en dom, som anerkendes i andre lande. Endvidere bør der indføres værnetingsregler i ægtefælleskifteloven svarende til de foreslåede i udkastet til forslag til lov om Familieretsloven og den foreslåede § 452 i retsplejeloven, så der skabes ensartethed mellem værnetingsreglerne, og så det sikres, at der, hvis der meddeles skilsmisse i Danmark, også kan foretages et skifte af boet her i landet.

Med venlig hilsen

Jeanie Sølager Bigler
Retschef
jsb@danskeadvokater.dk

Anne Broksø
Formand
Danske Familieadvokater

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Den 24. august 2018

Dok.nr. D-2018-034910

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) (Sagsnr. 2017-5024)

Børne- og Socialministeriet har den 28. juni 2018 sendt udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven) i høring med anmodning om at modtage eventuelle bemærkninger.

Udkastene til lovforslag har til formål at udmønte den politiske aftale af 27. marts 2018 om ét samlet familieretligt system.

Udkastene giver for så vidt angår konflikthåndtering Danske Advokater, Mediationsinstituttet, Danske Mediatoradvokater anledning til følgende bemærkninger.

1. En helhedsorienteret og konflikthåndterende tilgang

Grundidéen med etableringen af Familieretshuset er at samle indsatsen over for de, der rammes af skilsmisse eller samlivsophævelse. Med udgangspunkt i en helhedsorienteret og konflikthåndterende tilgang ønsker man med udkastene til lovforslag at hjælpe disse familier til selv at finde løsninger på eventuelle uenigheder. Målet er at give parterne mulighed for i mindelighed og fællesskab selv at aftale vilkårene for skilsmissen eller samlivsophævelsen og for det videre samarbejde omkring børn mv.

Med udkastene til lovforslag lægges der op til, at Statsforvaltningens eksisterende rådgivnings- og konfliktmæglingstilbud videreføres i Familieretshuset i kombination

med etablering af nye tilbud i form af bl.a. et digitalt værktøj, samarbejdskurser og individuelle samtaler i komplekse sager.

Danske Advokater, Mediationsinstituttet og Danske Mediatoradvokater hilser ønsket om at hjælpe familier til selv at finde løsninger på eventuelle uenigheder efter en skilsmisse eller en samlivsophævelse velkommen. Erfaringerne med det nuværende system viser dog efter vores opfattelse, at der er behov for nytænkning på dette område, og det bifaldes i den forbindelse, at der søges at tage udgangspunkt i en helhedsorienteret og ikke mindst konfliktløsende tilgang.

Familier i opbrud efter en skilsmisse eller en samlivsophævelse, som søger hjælp til løsning af konflikter, har behov for hurtig hjælp til at nedtrappe og standse konflikterne, og konfliktløsning ved mediation (også kaldet konfliktmægling) opfylder erfaringsmæssigt dette behov. Således ligger succesraten ved retsmæglinger i Danmark på op til 2/3 og lignende tal kendes fra udlandet.

Danske Advokater, Mediationsinstituttet og Danske Mediatoradvokater finder derfor, at det er hensigtsmæssigt, at tilbuddet om mediation indgår som en del af behandlingen af en sag i Familieretshuset.

Erfaringerne viser imidlertid, at rammerne for og indholdet af det eksisterende rådgivnings- og konfliktmæglingstilbud i Statsforvaltningen langt fra er tilfredsstillende.

Statsforvaltningens eksisterende rådgivnings- og konfliktmæglingstilbud gennemføres i dag ved et møde, hvor parterne er klar over, at hvis de ikke når til enighed, vil sagen blive afgjort af Statsforvaltningen, og ofte af den sagsbehandler, der deltager som mødeleder. Dertil kommer, at mødet i Statsforvaltningen maksimalt har en varighed på 1½-2 timer. Det er vores opfattelse, at parterne ofte oplever mødet som en forceret proces om at nå til enighed inden for en kort tidsfrist, og resultatet bliver som oftest også derefter. Herudover føler parterne sig ofte presset til at indgå aftaler, som de ikke senere kan eller ønsker at opfylde. Dette er ikke hensigtsmæssigt, og det vil derfor være betænkeligt at videreføre det eksisterende rådgivnings- og konfliktmæglingstilbud uden ændringer.

Grundlæggende er det efter vores opfattelse nødvendigt, at der er sikret vandtætte skotter mellem "systemet" og sagens afgørelse og parternes bestræbelser på at finde en fælles løsning ved frivillig mediation, at de anvendte mediatorer har det fornødne uddannelsesmæssige niveau og erfaring, og ikke mindst at familierne også har oplevelsen af at møde en uafhængig og kompetent mediator.

Det er således afgørende, at der sker en nytænkning af konfliktbehandlingstilgangen i Familieretshuset, og Danske Advokater, Mediationsinstituttet og Danske Mediatoradvokater finder, at følgende ændringer i udkastet til lovforslag er nødvendige for at sikre, at ønsket om at hjælpe familier til selv at finde løsninger på eventuelle uenigheder kan opfyldes i praksis. Forslagene uddybes i afsnittene nedenfor:

- I sager, hvor der er uenighed mellem parterne (§ 6-sager), bør mediation i Familieretshuset tilbydes ved uafhængige mediatorer. Herved sikres

mediatorernes uafhængighed, da de ikke er underlagt instruktionsbeføjelser fra eller er ansat i Familieretshuset.

- Parterne i de § 6-sager skal tilbydes mediation umiddelbart efter den indledende visitation.
- Mediatorerne skal være uddannede jurister, have en anerkendt mediationsuddannelse og have erfaring med mediation som konfliktløsningsmetode i familiesager.
- Mediatorerne antages og udpeges på samme vis som ved retsmæglingsordningen.
- Mediatorerne skal være til rådighed med meget kort varsel og på tidspunkter, der passer parterne - også uden for almindelig kontortid.
- Parterne skal som ved retsmægling have mulighed for bistand af deres privat antagne eller beskikkede advokater under mediationen.
- Aflønningen af mediatorerne skal følge de fastsatte takster, som gælder for retsmæglingsordningen, og dermed sikre en høj omkostningseffektivitet.

Mediation er den mest optimale måde at forkorte og bilægge konflikter. Ved mediation gives parterne en mulighed for selv at tage ansvar for at nå til enighed og indgå en aftale, der løser deres konkrete konflikter. Erfaringsmæssigt fører dette til, at en aftale i langt højere grad respekteres af parterne, da de selv har formuleret aftalens indhold. Dette er selvsagt i parternes egen men også i de berørte børns interesse. Samtidig sikres en hensigtsmæssig anvendelse af ressourcer, da man undgår en langvarig sagsbehandling i forvaltningen.

Det er imidlertid afgørende for en vellykket mediation, at parterne har fuld tillid til mediators uafhængighed og faglighed. Derfor er det afgørende, at mediatorerne er fuldstændigt uafhængige af Familieretshuset, så ingen af parterne behøver at frygte, at det, de siger under en mediation, kan risikere at komme dem til skade, hvis sagen skal afgøres i Familieretshuset eller af Familieretten.

Ligeledes er det afgørende i børnesager, at der afsættes den fornødne tid til en mediation og de relevante supplerende fagressourcer. Konflikter er i deres natur forskelligartede, og det er ikke muligt at finde en "one size fits all-løsning". Nogle konflikter løses på få timer, og nogle kræver et markant større tidsforbrug. I andre tilfælde vil en vellykket mediation kræve fagligt input fra f.eks. en børnesagkyndig.

I de seneste mange år har konfliktmæglingstilbuddet ved domstolene (retsmægling) været uden reel tidsbegrænsning, og der er adskillige eksempler på, at parter i skilsmisssager mv. er blevet tilbudt flere yderligere mødedage til at søge at opnå en aftale ved retsmægling. Der er endvidere adskillige eksempler på, at en børnesagkyndig psykolog i forbindelse med retsmæglingen har gennemført en børnesamtale, og efterfølgende har deltaget i retsmæglingen for at oplyse forældrene om barnets perspektiv og om barnets reaktion på forældrenes konflikt.

Et sådant virkningsfuldt og fleksibelt mediationstilbud bør på samme vis

implementeres i Familieretshuset, allerede når det i forbindelse med visitationen i familieretshuset konstateres, at forældrene ønsker et konfliktmæglingstilbud. Tilbuddet kan evt. suppleres med en børnesagkyndig fra Børneenheden, som vil kunne gennemføre en børne- eller ungesamtale inden mediationen.

Endvidere bør de efter vores opfattelse tilbydes mediation ved første samarbejds møde, såfremt det er åbenbart, at parterne ikke kan opnå enighed og ved mødet udtrykker ønske om at få hjælp til at løse uenighederne ved mediation.

2. Et trygt og støttende forløb for barnet

Børn bliver ofte klemte i sager om skilsmisse eller samlivsophævelse, og jo større konflikter, der er imellem parterne, desto mere problematisk er det for børnene.

Mediation er oftest en hurtigere og mere fredelig måde at løse en konflikt på, og det giver forældrene mulighed for også at se konflikten ud fra børnenes perspektiv og inddrage dette i deres aftaler om det fremtidige samarbejde om børnene.

Ved at tilbyde mediation allerede ved visitationen af en sag er risikoen for konfliktoptrapning og herved, at sagerne overgår til § 7-sager, samtidig mindsket, hvilket ligeledes giver børnene et bedre og mere trygt forløb.

3. Et sagsforløb tilpasset de konkrete behov

Sagsforløbet under Familieretshusets behandling af en sag bør efter Danske Advokaters, Mediationsinstituttets og Danske Mediatoradvokaters opfattelse tilpasses parternes konkrete behov og situation. Derfor bør der allerede foreligge et tilbud om mediation ved Familieretshusets indledende visitation af sagerne, så parterne i § 6-sagerne hurtigst muligt bliver tilbudt bistand fra en mediator. På den måde sikres det, at konfliktniveauet holdes så lavt som muligt. Tilbuddet om mediation vil samtidig medføre, at parterne kan gennemføre processen lokalt og på et tidspunkt, der passer dem, hvilket vil være fremmende for processen og målet om at nå en aftale indgået af parterne selv.

§ 7-sager bør hurtigst muligt overgå til Familieretten, og mediation i den type sager bør kunne tilbydes i regi af den allerede eksisterende retsmæglingsordning. Det er væsentligt, at parterne på det tidligst mulige tidspunkt også informeres om retsmæglingstilbuddet ved Familieretten. Tidsfaktoren er helt central for at holde konfliktniveauet på et så lavt niveau som muligt, og parterne skal derfor hurtigst muligt kunne meddele, om de ønsker retsmægling. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at øge informationsindsatsen allerede ved den indledende visitation i Familieretshuset. Herved vil sager, hvor parterne ønsker retsmægling, straks ved Familierettens modtagelse kunne visiteres til en retsmægler.

4. Et samlet vidensfundament

Der er både nationalt og internationalt betydelige erfaringer med og evidens for, at mediation generelt bidrager til at nedtrappe og løse konflikter hurtigere, billigere og mere effektivt¹. Således har f.eks. retsmæglingsordningen i Danmark været en del af

¹ For en nærmere redegørelse henvises til hvidbogen "Mediation i et samfundsøkonomisk perspektiv" (2016)

domstolenes faste konfliktløsningstilbud siden 2008, og senest også byggeriets parter i juni i år har valgt at implementere mediation i AB-reglerne og således gjort mediation til en fast del af byggeriets fremadrettede konfliktløsningsredskaber.

På den baggrund bør et fremtidigt tilbud i Familieretshuset ligeledes indeholde et virkningsfuldt og fleksibelt mediationstilbud på linje med domstolenes mediationstilbud (retsmægling).

5. Retssikkerheden i fokus

Alle parter i en familieretlig sag skal sikres de samme rettigheder og muligheder. Derfor er det væsentligt, at der på landsplan tilbydes en ensartet standard, og at mediatorerne har de rette kompetencer til at yde parterne en kvalificeret mediationsbistand.

Konflikter i forbindelse med en skilsmisse eller samlivsophævelse indeholder ofte komplekse juridiske-, familiemæssige- og følelsesmæssige problemstillinger, som skal løses på et ofte meget højt konfliktniveau. Det er derfor efter Danske Advokaters, Mediationsinstituttets og Danske Mediatoradvokaters opfattelse afgørende, at mediatorerne har de fornødne uddannelsesmæssige kompetencer og erfaringe.

Det er derfor efter Danske Advokaters, Mediationsinstituttets og Danske Mediatoradvokaters opfattelse helt afgørende, at de tilknyttede mediatorer skal have en juridisk baggrund, en anerkendt mediationsuddannelse og ikke mindst praktisk erfaring med mediation i familietvister.

Er dette ikke tilfældet mindskes parternes tillid til processen og til mediator, og der vil være en betydelig risiko for, at konfliktløsningstilbuddet – imod hensigten – går ud over parternes retssikkerhed.

Med venlig hilsen

Jeanie Sølager Bigler
Retschef hos Danske
Advokater
jsb@danskeadvokater.dk

Thomas Samso Bloch
Adm. direktør i
Mediationsinstituttet
tsb@mediationsinstituttet.dk

Finn Lænkholm
Bestyrelsesformand
i Danske Mediator-
advokater
fl@ida.dk

Til Børne- og Socialministeriet
E-mail: masz@sm.dk og familier@sm.dk

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Taastrup, den 24. august 2018

Sag 16-2018-00647 – Dok. 383331/mmh_dh

Danske Handicaporganisationers (DH) høringssvar over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om et samlet familieretssystem

DH takker for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslag om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven m.v.

DH er overordnet positive over for, at der med et nyt samlet familieretssystem, oprettes et system, hvor barnets tarv vægtes højest, og sagerne screenes af nye familieretshuse, med større fokus på at inddrage andre fagligheder end juridiske. Lovforslaget vil forhåbentligt kunne styrke håndteringen af denne type meget svære sager.

DH savner dog, at forhold omkring handicap – særligt forældre med handicap, ikke er tilstrækkeligt belyst i forslaget. Fra DH's medlemsorganisationer får vi flere beretninger om forældre med handicap, som har oplevet, at det eksisterende system mangler viden om de særlige forhold, der gør sig gældende for både børn og forældre med handicap. Udfordringerne gælder både manglende praktiske hensyn omkring tilgængelighed til lokaler til situationer, hvor forældreoven underkendes med henvisning til et, for os at se, ubetydeligt handicap. Det har stor betydning for et barn, som befinder sig i midten af en konflikt, at deres forældre vurderes på lige fod, uanset om de har et handicap eller ej.

Herudover er det også vigtigt, at børn med handicap mødes på lige fod med andre børn i mødet med det nye system.

DH anbefaler, at det nye familieretssystem får en indbygget adgang til relevant specialviden, så fagpersonerne i systemet nemt kan få den sparring, de har brug for. Adgangen til denne specialviden bør have forpligtende karakter, fx pligt om at kontakte VISO eller andre vidensenheder. Alle – både børn og voksne med handicap skal være sikre på at blive mødt af fagpersonale med den rette specialviden.

DH anbefaler endvidere, at der stilles krav om tilgængelighed, både ift. familieretshuset, men også ved udredning og undersøgelser hos andre fagpersoner, som man måtte blive henvist til. Fra medlemsorganisationerne hører DH beretninger om, at man i mødet med det eksisterende familieretssystem har oplevet at skulle bæres ind på grund af manglende niveaufri adgang hos fagpersoner, og at man har siddet i interview- og udredningssituationer i flere timer uden adgang til toiletforhold. Det er afgørende for at kunne deltage i processen på lige fod med en forælder uden handicap, at tilgængeligheden er i orden.

For uddybende bemærkninger kontakt venligst chefkonsulent Maria Holsaae e-mail: mmh@handicap.dk eller på tlf.nr. 24 45 15 57.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen
formand

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk), 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Cc: Lisbeth Grøndahl (lg@danske-aeldreraad.dk)
Fra: Lisbeth Grøndahl (lg@danske-aeldreraad.dk)
Titel: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
E-mailtitel: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)
Sendt: 02-07-2018 10:20:21
Bilag: Høringsliste.pdf; Høringsbrev.pdf; Udkast til forslag til lov om Familieretshuset.docx; Udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love.docx;

Att.. Børne og Socialministeriet
masz@sm.dk og familier@sm.dk.

Danske Ældreråd takker for mulighed for at afgive høring vedr.: udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)

Danske Ældreråd har ikke bemærkninger.

Med venlig hilsen
På Danske Ældreråds bestyrelses vegne

Lisbeth Marie Grøndahl
Sundheds – og Ældrepolitisk Konsulent

DANSKE ÆLDRERÅD

VI ER EN DEL AF
FOLKEBEVÆGELSEN
MOD ENSOMHED

DANSKE ÆLDRERÅD
Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse

Tlf.: 38 77 01 60
Direkte nr.: 38 77 01 64
Mail: lg@danske-aeldreraad.dk

Hvis du vil vide mere om DANSKE ÆLDRERÅD se www.danske-aeldreraad.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: masz@sm.dk
Cc: familier@sm.dk og jm@jm.dk

23. juli 2018

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2018-11-0042 og
2018-11-0043
Dok.nr. 17698
Sagsbehandler
Lise Fredskov
Direkte 3319 3228

Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Ved e-mail af 28. juni 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Datatilsynet skal generelt understrege, at behandling af personoplysninger under alle omstændigheder skal ske under iagttagelse af databeskyttelsesforordningens¹ og databeskyttelseslovens² regler.

Datatilsynet kan navnlig pege på følgende regler i forordningen og loven:

- Grundbetingelserne i forordningens artikel 5 om lovlighed, rimelighed og gennemsigtig, formålsbegrænsning, dataminimering, rigtighed, opbevaringsbegrænsning samt integritet og fortrolighed
- Behandlingsbetingelserne i forordningens artikel 6 om almindelige personoplysninger, artikel 9 om følsomme personoplysninger samt lovens § 8 om strafbare forhold og § 11 om personnumre
- Reglerne om de registreredes personers rettigheder i forordningens kapitel 3, herunder
 - Den dataansvarliges oplysningspligt ved modtagelse/indsamling af oplysninger, jf. forordningens artikel 13 og 14
 - Den registreredes ret til indsigt og øvrige rettigheder
- Reglerne om den dataansvarlige og databehandlere i forordningens kapitel 4, afdeling 1 – herunder kravet om skriftlig databehandleraftale og kontrol med databehandleren
- Reglerne om personoplysningssikkerhed i forordningens kapitel 4, afdeling 2 – herunder kravet om tilstrækkelig behandlingssikkerhed i forordningens artikel 32

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF.

² Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven).

Dette høringssvar er standardmæssigt. Da Datatilsynet har mange sager under behandling, har tilsynet desværre ikke mulighed for at forholde sig konkret til lovforslagernes bestemmelser.

Datatilsynet må således forbeholde sig sin stillingtagen til eventuelle behandlinger af personoplysninger som følge af lovforslagernes bestemmelser i tilfælde af en eventuel klage eller lignende.

Med venlig hilsen

Lise Fredskov

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Fra: ml@demens-dk.dk (ml@demens-dk.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
E-mailtitel: SV: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)
Sendt: 09-08-2018 11:25:18

DemensKoordinatorer i Danmark (DKDK) takker for muligheden for at afgive høringssvar på ovennævnte høring.
DKDK har ingen kommentarer til forslaget.

På bestyrelsens vegne

Venlig hilsen

Marianne Lundsgaard
Faglig sekretær

DemensKoordinatorer i Danmark
Jernbane Allé 54, 3. sal
2720 Vanløse

Tlf.: 38 77 01 66
Direkte nr.: 38 77 01 65
Mobil: 20 49 93 19
Mail: ml@demens-dk.dk

Hvis du vil vide mere om DemensKoordinatorer i Danmark, så se på hjemmesiden www.demens-dk.dk

Fra: Marianne Lundsgaard / DKDK [mailto:ml@demens-dk.dk]

Sendt: 29. juni 2018 09:00

Til: Anne Ellemand <skatter_84@hotmail.com>; Elsebeth Kjærgaard <elsebeth.kjaergaard@gmail.com>; 'Gitte Kirkegaard' <ggki@haderslev.dk>; 'kirsten sejrø' <kissz@live.dk>; 'lone Vasegaard' <L_vasegaard@hotmail.com>; 'Rolf Bang Olsen' <kirsten-rolf@dsa-net.dk>; 'Tine Johansen' <tijo01@ok-fonden.dk>; Tinna Klingberg <tin-aeh@aalborg.dk>

Emne: VS: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)

Kære bestyrelse

Vi har fået denne til høring.

Så vidt jeg kan se vedrører det ikke vores område, så jeg foreslår at jeg sender et pænt administrativt afslag, med mindre jeg hører andet fra jer.

Mange sommerhilsner

Marianne

Fra: INFO / DKDK [mailto:info@demens-dk.dk]

Sendt: 28. juni 2018 15:30

Til: 'Marianne Lundsgaard / DKDK' <ml@demens-dk.dk>

Emne: VS: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)

Høring til DKDK

Fra: Maria Schultz [mailto:masz@sm.dk]

Sendt: 28. juni 2018 14:34

Til: 3f@3f.dk; 'law@law.aau.dk' <law@law.aau.dk>; Landsforeningen Adoption og Samfund <foreningen@adoption.dk>;
 Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Adoptionspolitisk Forum <info@adoptionspolitik.org>; Aniella Bonnichen
 <aniellas.terapi@gmail.com>; Advokatrådet, Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; 'ac@ac.dk' <ac@ac.dk>;
 post@alzheimer.dk; 'amnesty@amnesty.dk' <amnesty@amnesty.dk>; abf@abf-rep.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; pote@atp.dk;
 kontakt@barnetstarv.nu; 'info@bedrepsykiatri.dk' <info@bedrepsykiatri.dk>; 'bl@bl.dk' <bl@bl.dk>; 'bosam@bosam.dk'
 <bosam@bosam.dk>; bupl@bupl.dk; 'info@byggesoc.dk' <info@byggesoc.dk>; 'info@bygherforeningen.dk'
 <info@bygherforeningen.dk>; 'kobenhavn@domstol.dk' <kobenhavn@domstol.dk>; 'aalborg@domstol.dk'
 <aalborg@domstol.dk>; 'aarhus@domstol.dk' <aarhus@domstol.dk>; 'esbjerg@domstol.dk' <esbjerg@domstol.dk>;
 'glostrup@domstol.dk' <glostrup@domstol.dk>; post.rig@domstol.gl; 'helsingor@domstol.dk' <helsingor@domstol.dk>;
 'herning@domstol.dk' <herning@domstol.dk>; 'hillerod@domstol.dk' <hillerod@domstol.dk>; 'hjørring@domstol.dk'
 <hjørring@domstol.dk>; 'holbaek@domstol.dk' <holbaek@domstol.dk>; 'holstebro@domstol.dk' <holstebro@domstol.dk>;
 'horsens@domstol.dk' <horsens@domstol.dk>; 'kolding@domstol.dk' <kolding@domstol.dk>; 'lyngby@domstol.dk'
 <lyngby@domstol.dk>; 'nykobing@domstol.dk' <nykobing@domstol.dk>; 'naestved@domstol.dk' <naestved@domstol.dk>;
 'odense@domstol.dk' <odense@domstol.dk>; 'randers@domstol.dk' <randers@domstol.dk>; 'roskilde@domstol.dk'
 <roskilde@domstol.dk>; 'svendborg@domstol.dk' <svendborg@domstol.dk>; 'sonderborg@domstol.dk'
 <sonderborg@domstol.dk>; 'viborg@domstol.dk' <viborg@domstol.dk>; 'bornholm@domstol.dk' <bornholm@domstol.dk>;
 'frederiksberg@domstol.dk' <frederiksberg@domstol.dk>; sek@boernogfamilier.dk; 'bkf@bkchefer.dk' <bkf@bkchefer.dk>;
 brd@brd.dk; 'bf@boernesagen.dk' <bf@boernesagen.dk>; bv@bornsvikar.dk; 'oao@oao.dk' <oao@oao.dk>; 'cbs@cbs.dk'
 <cbs@cbs.dk>; DIA <mail@d-i-a.dk>; 'dl@dklf.dk' <dl@dklf.dk>; dlf@dlf.org; Jette Marie Bundgaard-Nielsen <JMBN@KM.DK>;
 Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; Dansk Erhverv, høringspostkasse <hoeringssager@danskerhverv.dk>; 'drc@drc.dk'
 <drc@drc.dk>; Dansk Folkeparti <df@df.dk>; dhf@dhf-net.dk; Dansk Industri <di@di.dk>; Dansk Psykiatrisk Selskab
 <Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk>; Dansk Psykolog Forening <dp@dp.dk>; hoeringssekretaer@gmail.com; 'ds@socialrdg.dk'
 <ds@socialrdg.dk>; mail@danskeadvokater.dk; info@danskearveretsadvokater.dk; 'mail@danskefamilieadvokater.dk'
 <mail@danskefamilieadvokater.dk>; 'dh@handicap.dk' <dh@handicap.dk>; info@danskepatienter.dk; Danske Regioner
 <regioner@regioner.dk>; 'kontakt@danskeudlejere.dk' <kontakt@danskeudlejere.dk>; Marianne Lundgaard <ml@danske-
 aeldreraad.dk>; 'dsr@dsr.dk' <dsr@dsr.dk>; Datatilsynet <dt@datatilsynet.dk>; DemensKoordinatorer i Danmark <info@demens-
 dk.dk>; dommerforeningen@gmail.com; 'ddp@praesteforening.dk' <ddp@praesteforening.dk>; Det Centrale Handicapråd
 <dch@dch.dk>; 'info@konservative.dk' <info@konservative.dk>; dkr@dkr.dk; info@detsocialenetvaerk.dk; 'digst@digst.dk'
 <digst@digst.dk>; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen'
 <post@domstolsstyrelsen.dk>; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk;
 info@fadd.dk; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen
 <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>; ulldu@vejle.dk;
 sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder
 <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk'
 <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>;
 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk'
 <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk'
 <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>;
 Dommerfuldmægtigforeningen (høringer) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>;
 mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk'
 <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/
 formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate
 Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen
 <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk' <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk;
 krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>; 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>;
 info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk' <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk;
 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk' <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk;
 LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>; 'lo@lo.dk' <lo@lo.dk>; los@los.dk; 'llodk@llodk.dk'
 <llodk@llodk.dk>; 'dadl@dadl.dk' <dadl@dadl.dk>; info@mandecentret.dk; 'moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk'
 <moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk>; Plejefamiliernes Landsforening <landsforeningen@plejefamilierne.dk>; Politiforbundet i
 København <mail@politiforbundet.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; 'pf@psykiatrifonden.dk' <pf@psykiatrifonden.dk>;
 hoeringer@redbarnet.dk; kuhnu@rr.rm.dk; 'riomgr@gl.stm.dk' <riomgr@gl.stm.dk>; 'riomfr@fo.stm.dk' <riomfr@fo.stm.dk>; OLE
 HASSELGAARD <rigsadvokaten@ankl.dk>; O---RIGSPOLITIET DANMARK <politi@politi.dk>; 'info@rodekors.dk' <info@rodekors.dk>;
 SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; Jann Sjursen <post@udsatte.dk>; 'landsforeningen@sind.dk'
 <landsforeningen@sind.dk>; kontakt@selveje.dk; 'sf@sf.dk' <sf@sf.dk>; sl@sl.dk; servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk;
 mail@socialtlederforum.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynnord@hjoerring.dk;
 socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynst@holb.dk; 'administration@statsforvaltningen.dk' <administration@statsforvaltningen.dk>;
 tabuka@tabuka.dk; Info@taenketankenadoption.dk; pote@atp.dk; 'info@urk.dk' <info@urk.dk>;
 ungdomsringen@ungdomsringen.dk; unicefdk@unicef.dk; 'venstre@venstre.dk' <venstre@venstre.dk>; Vestre Landsret
 <post@vestrelandsret.dk>; Ældre Sagen <aeldresagen@aeldresagen.dk>; Østre landsret <post@oestrelandsret.dk>; Alternativet
 <alternativet@alternativet.dk>; Grønlands Selvstyre <info@nanoq.gl>; info@baeredygtigtlandbrug.dk; mail@nyeborgerlige.dk;
 radikale@radikale.dk; 'TILI@KM.DK' <tilli@km.dk>; 'KMFYN@KM.DK' <kmfyn@km.dk>; 'KMHAD@KM.DK' <kmhad@km.dk>;
 hes@km.dk; 'KMOVIB@KM.DK' <kmvib@km.dk>; 'KMAAL@KM.DK' <kmaal@km.dk>; 'KMAAR@KM.DK' <kmaar@km.dk>;
 'KMKBH@KM.DK' <kmbh@km.dk>; 'LFSTIFT@KM.DK' <lfstift@km.dk>; biskop@ilagiit.gl; 'KMRI@KM.DK' <kmrib@km.dk>;
 'LLR@KM.DK' <llr@km.dk>; 'KMH@KM.DK' <kmhel@km.dk>; 'KMROS@KM.DK' <kmros@km.dk>; 'info@cfu-net.dk' <info@cfu-

Børne- og Socialministeriet

Dato. 24. august 2018

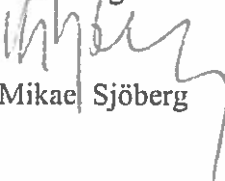
Sendt pr mail til sm@sm.dk

Ved brev af 28. juni 2018 har Børne- og Socialministeriet hørt blandt andet Dommerforeningen over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabsindgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Dommerforeningen kan henholde sig til domstolenes høringsnotat, som vedlægges.

Dommerforeningen er bekendt med landsretspræsidenternes bemærkninger til høringsnotatet om appel, som man kan tilslutte sig.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

Mikael Sjöberg, formand, Østre Landsret, Bredgade 59, 1260 København K,

tlf. 99 68 65 01/21 66 18 49 mikaelsjoberg@oestrelandsret.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset mv.

09-08-2018
Sags nr. 2018 - 16197
Akt. id. 8468538

Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet takker for det fremsendte høringsbrev vedrørende udkast til lov om Familieretshuse mv.

Departementet har bemærket, at forslagets § 56 indeholder hjemmel til, at forslaget ved senere lejlighed kan sættes i kraft for Grønland ved kongelig anordning.

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: lian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Departementet har ikke yderligere bemærkninger på nuværende tidspunkt.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Helle Bonde (Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet)
Toqq/direkte 34
hbon@nanoq.gl

Børne- og Socialministeriet

Sendt til: masz@sm.dk og familier@sm.dk

Artillerivej 55
2300 København S

Tlf. 45 15 36 50
Fax 45 15 01 39

dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Høringssvar – udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Børne- og Socialministeriet har den 28. juni anmodet om Det Kriminalpræventive Råds eventuelle bemærkninger til ovennævnte lovforslag, der implementerer en politisk aftale af 27. marts 2018 om ét samlet familieretligt system.

Den 24. august 2018

DKR-nummer:
18-135-0145

DKR arbejder for at fremme et trygt samfund ved at forebygge og oplyse om kriminalitet.

Sagsbehandler:
AKN/ISE

Gode relationer til stabile og tydelige voksne er en vigtig beskyttende faktor i børns udvikling. Skilsmisse og brud indebærer i nogle tilfælde en væsentlig risiko for at påvirke og forringe relationerne mellem børn og deres forældre.

I 2016 udgav SFI rapporten "På vej mod ungdomskriminalitet, hvilke faktorer gør en forskel i ungdommen". En vigtig pointe er, "at faktorer hele opvæksten igennem kan medvirke til, at man begynder, forsætter eller stopper med normbrydende adfærd og kriminalitet".

I anledning af høringen skal det Kriminalpræventive Råd udtale, at Rådet hilser det gennemgående fokus på hensynet til barnet i håndteringen af skilsmisser velkommen.

For så vidt angår de enkelte lovforslag kan Det Kriminalpræventive Råd henholde sig til Børnerådets høringssvar.

Der henvises til ministeriets journalnr: 3.6.15/amc

Med venlig hilsen

Anna Karina Nickelsen
sekretariatschef

dommerfuldmægtigforeningen

Børne- og Socialministeriet

Sendt pr. e-mail til: masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk

København, den 24. august 2018

Dommerfuldmægtigforeningens høringssvar vedrørende Børne- og Socialministeriets høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven), j.nr. 2017-5024

Dommerfuldmægtigforeningen har den 18. juni 2018 modtaget høring vedrørende udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Byretterne, landsretterne, Domstolsstyrelsen og Den Danske Dommerforening har udarbejdet høringsnotat af 23. august 2018, som Dommerfuldmægtigforeningen i det hele kan tilslutte sig.

På foreningens vegne,

Nina Palesa Bonde
Formand
Dommerfuldmægtigforeningen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

23. august 2018

J.nr.: 2018-4102-0075-31

Sagsbehandler:
Emil Sølvér Rehling

Dir. tlf.:

Mail:

EMSR@domstolsstyrelsen.dk

Høringssvar – udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

Ved brev af 28. juni 2018 har Børne- og Socialministeriet anmodet om en udtalelse til udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Domstolsstyrelsens bemærkninger fremgår af det vedhæftede høringsnotat.

Høringsnotatet er udarbejdet i et samarbejde mellem byretterne, landsretterne, Den Danske Dommerforening og Domstolsstyrelsen, og det afgives på vegne af disse.

Med venlig hilsen

Kristian Hertz

Dato: 23. august 2018

Høringsnotat om udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelse af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

Høringsnotatet er udarbejdet i et samarbejde mellem byretterne, landsretterne, Den Danske Dommerforening og Domstolsstyrelsen, og det afgives på vegne af disse, som nedenfor benævnes domstolene.

Lovforslagene er baseret på den politiske aftale indgået den 27. marts 2018 om at etablere ét samlet familieretligt system bestående af en forvaltningsmyndighed, Familieretshuset, og domstolene betegnet som familieretten. Samtidig nedlægges Statsforvaltningen og erstattes af Familieretshuset. Under Familieretshuset oprettes Børneenheden, der har til opgave at yde støtte og rådgivning til børn. Et af hovedformålene med den politiske aftale er, at familien fremover skal have én indgang, hvor de kan få én samlet løsning på alle uenighedsspørgsmål.

Lovforslagene giver anledning til væsentlige bemærkninger, jf. nedenfor. Domstolene forudsætter at hele lovkomplekset underkastes en grundig lovteknisk gennemgang af Justitsministeriet. Høringssvaret forholder sig til sagsbehandlingen ved domstolene og berører alene sagsbehandlingen i Familieretshuset i det omfang, den har betydning for familierettens sagsbehandling og afgørelse af sagen.

Domstolene har sideløbende med tilblivelsen af det nye familieretlige system arbejdet med at udforme og implementere en samlet vejledning for behandlingen af familiesagerne ved byretterne. Domstolene har endvidere været inddraget i løbende drøftelser med såvel Børne- og Socialministeriet som Justitsministeriet, ligesom domstolene til disse ministerier løbende har afgivet notater om de emner, der vil berøre domstolenes arbejde i et nyt familieretligt system. Disse bidrag ses kun i mindre grad afspejlet i forslagene.

Høringsnotatet indledes nedenfor med en sammenfatning af domstolenes væsentligste synspunkter. Herefter følger en uddybning i afsnittene 1-7. Høringsnotatet afsluttes med et notat om de økonomiske konsekvenser for domstolene i afsnit 8.

1. Inddragelse af barnets perspektiv og støtte til barnet

Domstolene finder det meget positivt, at alle børn, der skal inddrages i en sag i familieretten, møder i retten sammen med sin kontaktperson, som kender barnet fra forberedelsen i Familieretshuset. Derimod er det problematisk, at det er barnets kontaktperson, der skal holde børnesamtalen. Det skyldes, at det under rettens behandling af en familiesag er væsentligt at sikre, at barnet og familien oplever en sagsbehandling, herunder en børnesamtale, der forestås af en upartisk dommer og en uhildet børnesagkyndig psykolog. Kun derved sikres grundlæggende retssikkerhedsmæssige garantier.

Når dommeren skal tale med barnet, er det vigtigt, at samtalen gennemføres sammen med en børnesagkyndig med psykologkompetencer, som retten vælger. Kun derved kan retten få den nødvendige sagkyndige bistand, samtidig med at det sikres, at den sagkyndige er uvildig og uhildet i forhold til den sagsforberedelse og de forligsbestræbelser, der er foregået i Familieretshuset. Kontaktpersonen og rettens børnesagkyndige kan derfor ikke være den samme person. Kontaktpersonen har alene den opgave at være sammen med barnet og støtte det hele vejen igennem sagens behandling ved familieretten. Derved kan forældrene også have tillid til, at rettens sagkyndige, der efter domstolenes *Vejledning om behandling af forældreansvarssager ved byretterne* også bistår dommeren som sagkyndig psykolog under sagsbehandlingen, netop er uvildig og ikke kan opleves som præget af enten den ene eller anden parts synspunkter eller perspektiv.

For yderligere uddybning af domstolenes overvejelser se afsnit 1 nedenfor.

2. Én samlet løsning for familien

Uanset karakteren af familiens uenigheder, skal det nye familieretlige system sikre, at familien får én samlet afgørelse af sin sag. Lovudkastene savner regler for, hvordan familiens uenigheder samles og behandles med henblik på at finde én løsning, så familien ikke længere skal opleve, at sagen behandles sideløbende i forvaltningen og ved domstolene.

Det er afgørende, at familieretten, når sagen først er overgået til behandling der, har mulighed for at behandle tilstødende spørgsmål, der rejses af parterne, og som retten finder relevante at behandle under sagen. Det skal forebygge, at der sideløbende verserer sager i forvaltningen og ved domstolene, og det skal sikre, at der findes en samlet løsning for familien.

Såfremt der træffes midlertidige afgørelser i Familieretshuset, skal disse ikke kunne indbringes for domstolene. Skal der findes en samlet løsning for familien, og skal sagerne ikke sendes frem og tilbage mellem forvaltningen og domstolene, er det nødvendigt, at Familieretshusets midlertidige afgørelser ikke kan indbringes for familieretten.

For yderligere uddybning af domstolenes overvejelser se afsnit 2 nedenfor.

3. Visitation til det rette spor

Den politiske aftale lægger op til et enstrengt system, der er tilpasset den enkelte families behov. Efter indholdet af bestemmelserne i §§ 5-7 og §§ 28-33 i forslaget til lov om Familieretshuset er det

afgørende for de ressourcer og sagsbehandlingsmåder, der stilles til rådighed i det samlede familieretlige system, hvorledes sagerne rubriceres i forbindelse med Familieretshusets visitation. Et it-værktøj vil kunne understøtte visitationen, men til brug for de visiterende sagsbehandlere såvel som for it-systemet er det nødvendigt at fastsætte kriterier for, hvad der kendetegner de tre sagstyper.

Domstolene mener, at det klart bør fremgå af bestemmelser i loven og/eller defineres i forarbejder, hvilke kriterier der fører til, at en sag falder ind under § 6 eller § 7. Sådanne kriterier vil også give mere forudsigelighed for parterne.

Domstolene finder, at følgende kriterier bør medføre, at en sag visiteres som en § 7-sag:

- Forekomsten af risikofaktorer som vold, misbrug eller psykisk sygdom i familien
- Forekomsten af vanskelige juridiske spørgsmål, herunder skilsmisssager med internationale aspekter
- Intensiteten af forældrenes konflikt herunder:
 - a. Forældrenes manglende kontakt med hinanden
 - b. Manglende kontakt mellem samværsforælderen og barnet
 - c. Lav grad af anerkendelse af den anden forælders evne eller vilje til at tage vare på det fælles barn

For yderligere uddybning af domstolenes overvejelser se afsnit 3 nedenfor.

4. Sikkerhed for fremdrift i sagerne

Når sagerne er visiteret til det rette sagsbehandlingsspor, er det væsentligt for familien, at sagsbehandlingen sigter mod sagens samlede afslutning. Domstolene lægger afgørende vægt på, at der sættes frister for sagernes overgang fra Familieretshuset til domstolene, så de forældre, der har brug for en afgørelse, kan forudse og har indflydelse på, hvornår sagen kan forventes afsluttet. I familiesagerne er tid ofte et gode, som kan hjælpe parterne med at finde mindelige løsninger. Imidlertid har parterne ofte modsatrettede interesser, og sagens fremdrift er ikke nødvendigvis i begge parter interesse. Derfor er der brug for frister og kriterier til at sikre fremdrift og afslutning af sagen.

For yderligere uddybning af domstolenes overvejelser se afsnit 4 nedenfor.

5. Familieret contra forvaltning

Domstole og forvaltning skal efter grundloven holdes adskilt. Domstolenes forhold reguleres blandt andet af reglerne i retsplejeloven. Domstolene ser absolut ingen begrundelse for at ændre på dette. De processuelle regler skal derfor fremover fortsat findes i retsplejeloven og ikke i lov om Familieretshuset. Domstolene har særlig vanskeligt ved at se den saglige begrundelse for, at Familieretshuset som forvaltningsmyndighed kan beslutte, hvor sagen skal anlægges. Det bemærkes endvidere, at forvaltningsloven og offentlighedsloven ikke gælder for domstolene. Domstolene arbejder ud fra et kontradiktorisk princip, hvor parterne har lige adgang til alle sagens oplysninger.

Som led i nedlæggelsen af Statsforvaltningen skal Familieretshuset afgøre en række andre sager, som efter lovforslagene kan indbringes for domstolene. Domstolene henstiller til, at disse afgørelser af rent forvaltningsmæssig karakter ikke kan indbringes direkte for domstolene som led i en form for administrativ rekurs.

I det nye familieretlige system, hvor domstolene skal træffe afgørelse om samvær, vil der også være afgørelser om, at samværet skal være overvåget eller støttet. Opgaven med at etablere rammerne, der gennemfører en sådan afgørelse, er en typisk forvaltningsopgave. Derfor bør det fremgå af loven eller dens bemærkninger, at Familieretshuset har til opgave at bistå retten hermed.

For yderligere uddybning af domstolenes overvejelser se afsnit 5 nedenfor.

6. Tvangsfuldbyrdelse

Ved lovforslagene overføres tvangsfuldbyrdelse af børnesagerne fra fogedretten til familieretten. Det er domstolenes erfaring, at børnene under en tvangsfuldbyrdelse har et særligt behov for uvildig støtte fra en kontaktperson. Domstolene foreslår derfor, at reglerne indrettes således, at barnet har ret til at få bistand af den kontaktperson, som barnet kender fra en tidligere familiesag. Har barnet ingen kontaktperson, bør der være mulighed for, at barnet af Familieretshuset, Børneenheden får tilbudt en kontaktperson.

Familierettens tvangsfuldbyrdelse skal efter den politiske aftale rette sig mod forældrene. I den forbindelse foreslår domstolene, at reglerne om tvangsbøder effektiviseres, og der henvises til notat af 1. juni 2018, oversendt til Justitsministeriet den 4. juni 2018. Det bemærkes endvidere, at der savnes mere detaljerede beskrivelser af den foreslåede adgang til frihedsberøvelse af den forælder, der modsætter sig udlevering af barnet. Domstolene forudsætter, at dette også sker som led i den lovtekniske gennemgang.

For yderligere uddybning af domstolenes overvejelser se afsnit 6 nedenfor.

7. Appel

Om reglerne for appel henvises til landsretspræsidenternes og Procesbevillingsnævnets udtalelser herom.

8. Økonomi

Domstolene tilføres ved lovforslagene en række nye opgaver og et betydeligt større antal sager, end domstolene behandler i dag. Det er domstolenes vurdering, at den foreslåede økonomiske fordeling i det nye familieretlige system ikke i tilstrækkelig grad kompenserer domstolene for omkostningerne forbundet med behandlingen af det større antal sager. Såfremt domstolene ikke kompenseres tilstrækkeligt for merudgifter forbundet med det nye familieretlige system, vil det få væsentlige negative konsekvenser for produktiviteten og sagsbehandlingstiden på alle øvrige sagsområder.

Domstolene bemærker, at der navnlig er betydelig usikkerhed om fordelingen af sager mellem Familieretshuset og familieretten, og det er nødvendigt med en detaljeret redegørelse herfor for at kunne fastlægge den samlede økonomi for det nye familieretlige system. Dertil kommer, at lovkomplekset ikke tager højde for domstolenes implementeringsudgifter forbundet med etableringen af et nyt familieretligt system. En vellykket udmøntning af det nye familieretlige system forudsætter, at også domstolene tilføres de nødvendige ressourcer.

Nedenstående tabel giver et overblik over Domstolsstyrelsens vurdering af, hvilke midler domstolene samlet set skal tilføres som følge af etableringen af ét samlet familieretligt system.

Domstolsstyrelsens vurdering af behovet for nettotilførsel af midler til domstolene

Mio. kr. ¹	Faste årlige merudgifter	Udgifter fordelt på år			
		2019	2020	2021	2022
Merbevilling efter lovforslag	31,8	23,8	31,8	31,8	31,8
<u>Yderlige årlige merudgifter:</u>					
- Ændrede forudsætninger for § 6-sager	22,3	16,7	22,3	22,3	22,3
- Merudgifter for Procesbevillingsnævnet	6,0	4,5	6,0	6,0	6,0
<u>Engangsudgifter</u>					
- Overgangsbestemmelser ²		10,4	5,2		
- Implementeringsomkostninger		18,2	11,0	6,0	6,5
Yderligere merudgifter i alt	28,3	49,8	44,5	34,3	34,8
Samlede merudgifter i alt	60,1	73,6	76,3	66,1	66,6

¹ Alle udgifter er opgjort i 2018-pl

² Det forudsættes, at domstolene modtager godt 1.500 sager fra Ankestyrelsen. Udgifterne vil afhænge af det faktiske sagstal.

For yderligere uddybning se Domstolsstyrelsens notat af 23. august 2018 i afsnit 8.

1. Inddragelse af barnetsperspektiv og støtte til barnet

For at understøtte det nye familieretlige system vil sager – som ikke vedrører fuldbyrdelse – ved familieretten blive behandlet efter *Vejledning om behandling af forældreansvarssager ved byretterne*. Vejledningen er blevet til i et netværk med repræsentanter fra alle landets byretter, de to landsretter og Domstolsstyrelsen. Den skal gøre behandlingen af sagen mere gennemskuelig for familien og være med til at sætte en ramme, der bedst sikrer barnets trivsel, afhængigt af den konkrete families behov og med det lavest mulige konfliktniveau.

I tråd med vejledningen er det ved rettens behandling af familiesager væsentligt, at barnets perspektiv belyses bedst muligt, og dette perspektiv indgår altid med stor vægt, når der træffes afgørelser i familiens sag.

Retten udpeger efter gældende regler en børnesagkyndig, typisk en børnesagkyndig psykolog, der deltager i rettens behandling af sagen og afholder samtalen med barnet. Den børnesagkyndige psykolog medvirker i forberedende møder, andre retsmøder og samtalen for at belyse barnets perspektiv og foretage vurderinger af både barnet og familien, som også ydes vejledning. På den måde fremkommer der væsentlige oplysninger, som der er brug for, når der skal træffes en afgørelse i sagen. I samtalen med barnet deltager også den dommer, der behandler sagen. Derved får barnet mulighed for at møde den person, der træffer afgørelsen. Dette er af stor betydning og i overensstemmelse med den seneste forskning om børn og deres behov.

De børnesagkyndige psykologer er vant til at bistå retten på denne måde ved behandlingen af familiesager, da de typisk har et formaliseret samarbejde med og dermed en mere fast tilknytning til retten. Selv om den børnesagkyndige psykolog under familierettens behandling ikke formelt har en myndighedsrolle, fungerer denne også som rettens sagkyndige rådgiver.

Det er for retssikkerheden for børn og deres forældre og dermed for domstolene afgørende, at familieretten i det kommende system fortsat er stillet frit ved valget af børnesagkyndig psykolog, og at de børnesagkyndige psykologer kan udfylde den rolle, som de hidtil har haft under rettens behandling. Dette er med den foreslåede ordning ikke muligt, da retten som udgangspunkt skal vælge en børnesagkyndig medarbejder fra Familieretshuset.

Den politiske aftale indeholder en ambitiøs og væsentlig målsætning om, at barnet skal møde færrest mulige personer i forbindelse med behandlingen i det nye familieretlige system. Derfor skal såvel Familieretshuset som familieretten tilrettelægge sagsbehandlingen på en måde, der understøtter, at barnet kun møder de personer, der er nødvendige for at støtte barnet og nødvendige for at træffe afgørelsen i sagen.

Ved familierettens behandling skal hensynet til, at barnet møder færrest mulige personer vægtes mod hensynene til, at der skal træffes en korrekt afgørelse, og at barnet og familien oplever en retssikkerhedsmæssig forsvarlig, upartisk og uvildig behandling af sagen.

Med forslaget om oprettelsen af Børneenheden i Familieretshuset vil langt de fleste børn få tilknyttet en kontaktperson. Kontaktpersonen skal være fast støtte og kontaktpunkt for barnet, ligesom kontaktpersonen skal yde barnet rådgivning og varetage rollen som bisidder for barnet.

Det er væsentligt, at barnet også har sin kontaktperson fra Familieretshuset under sagens behandling i familieretten, og at kontaktpersonen i den sammenhæng frit kan bistå barnet, herunder deltage i og støtte barnet ved børnesamtalen og efterfølgende besvare de spørgsmål, som barnet måtte have. Dette er efter den foreslåede ordning ikke muligt, da kontaktpersonen på samme tid både skal fungere som støtte for barnet og som myndighedsperson over for barnet.

Forslaget om, at den børnesagkyndige skal forestå den sagsoplysende samtale med barnet og i øvrigt bistå i familierettens sagsbehandling, fører til en sammenblanding af den børnesagkyndiges rolle som henholdsvis rådgiver og støtte for barnet og myndighedsperson. Betænkelighederne ved en sådan sammenblanding af roller understreges af Dansk Psykologforenings brev til Børne- og Socialministeriet af 14. juni 2018¹. Som fremhævet i brevet, er det afgørende, "at der er vandtætte skotter mellem konflikt- og rådgivningsenheden og sagsbehandlingen," og "at der ikke forekommer personsammenfald mellem rådgiver og myndighedsperson." Endvidere konkluderes det, at Psykologforeningen "vægter [...] hensynet til ikke at 'blande' rådgivning og myndighed højere end hensynet til at den samme medarbejder varetager alt omkring familien."

Det er under rettens behandling af en familiesag væsentligt at sikre, at barnet og familien oplever en sagsbehandling, herunder en børnesamtale, der forestås af en upartisk dommer og en uhildet børnesagkyndig psykolog. Kun derved sikres grundlæggende retssikkerhedsmæssige garantier.

Det af lovforslagene følgende personsammenfald opfylder ikke dette krav.

Problemstillingen er adresseret i § 20 og i de specielle bemærkninger til denne bestemmelse og til § 18, men den er ikke løst med det dér anførte.

Domstolene anbefaler på denne baggrund, at kontaktpersonen er barnets støtte under hele forløbet, herunder i familieretten, mens børnesamtalen og den rådgivning, som familieretten har behov for, forestås af en børnesagkyndig psykolog, der udpeges af familieretten.

Denne løsning varetager det hensyn, at inddragelsen af barnet bliver så tryk og skånsom som muligt, da barnet har den samme faste støtteperson, og samtidig undgås den retssikkerhedsmæssigt betænkelige og meget uhensigtsmæssige sammenblanding af roller, som det også kan være vanskeligt for barnet at gennemskue og forstå.

¹ Domstolsstyrelsen har på forespørgsel modtaget brevet fra Børne- og Socialministeriet via Justitsministeriet den 15. juni 2018.

2. Én samlet løsning for familien

Det nuværende familieretlige system er bygget op omkring en række selvstændige enkeltafgørelser. Der tages stilling til forældremyndighed og bopæl under en sag, separation eller skilsmisse og vilkårene herfor under en anden, samvær under en tredje, børnebidrag under en fjerde og ægtefællebidrag under en helt femte sag. Sagerne behandles og afgøres på forskellig vis både af Statsforvaltningen og ved domstolene.

Aftalepartierne ønsker en grundlæggende ændring af dette familieretlige system. Uanset om familiens uenighed vedrører forældremyndighed, barnets bopæl, separation, skilsmisse, samvær, børnebidrag, ægtefællebidrag eller flere af de nævnte spørgsmål på én gang, skal familierne sikres en helhedsorienteret løsning, og vejen gennem systemet skal være gennemskuelig og forudsigelig for familien. Grundlæggende ønsker politikerne et system, hvor der kan træffes én samlet afgørelse om alle familiens uenigheder.

Et sådant helhedsorienteret syn på familiens problemstillinger er nyt for både forvaltning og domstole. Det er en meget kompliceret opgave at udforme de regler og implementere de ændringer, der skal til for at opfylde politikernes målsætning.

Det er domstolenes vurdering, at det foreliggende lovkompleks ikke skaber de fornødne rammer, der kan give familien én samlet løsning.

Hvis familierne ikke skal opleve på samme tid at have sager om enkeltspørgsmål både i Familieretshuset og i familieretten, og hvis familierne ikke skal opleve, at deres sag vandrer fra Familieretshuset til familieretten og tilbage til Familieretshuset igen, er det nødvendigt med præcise regler og retningslinjer for en samlet behandling af alle spørgsmål om familiens uenigheder. Samtidig skal der ikke være mulighed for under Familieretshusets behandling af en sag at indbringe midlertidige afgørelser og delspørgsmål for familieretten til særskilt afgørelse. Endelig skal parterne under familierettens behandling af en familiesag have en adgang til at fremsætte nye påstande, også når de nye påstande dækker over uenigheder, der ikke forud har været drøftet i Familieretshuset.

Samlet behandling af alle spørgsmål om familiens uenigheder

Lovforslagene indeholder ingen regler eller retningslinjer for, hvordan Familieretshuset skal samle behandlingen af familiens uenigheder (sager), inden sagen indbringes for familieretten. Det er derfor uklart, om familieretterne med de foreslåede regler vil få indbragt flere sager vedrørende samme familie med hver sit enkelte spørgsmål. Lovforslagene indeholder heller ikke regler om, at flere sager vedrørende samme familie skal indbringes samtidig og for samme familieret, eller at familieretten skal orienteres om eventuelle andre verserende sager i Familieretshuset eller ved en anden familieret.

Samtidig indebærer de foreslåede ændringer i retsplejeloven, at domstolene kun i meget begrænset omfang vil få mulighed for at træffe afgørelse om andet og mere end det eller de spørgsmål, som Familieretshuset har indbragt for familieretten. Kun hvis der er tale om en § 7-sag, og kun for så vidt angår spørgsmål efter forældreansvarsloven eller spørgsmål om fastsættelse eller ændring

af børnebidrag, får familieretten efter den foreslåede § 450 f, stk. 1, i retsplejeloven en snæver adgang til at træffe afgørelse om andet end de indbragte spørgsmål.

Det er domstolenes vurdering, at de foreslåede nye regler kun i begrænset omfang vil give familieretterne en større mulighed end i dag for at løse familiens uenigheder og træffe én samlet afgørelse.

Domstolene anbefaler, at familieretten under behandlingen af en familiesag får mulighed for at behandle nye påstande om separation, skilsmisse, forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v., samt børne- og ægtefællebidrag, når der er en sådan sammenhæng mellem problemstillingerne i familiesagen og de nye påstande, at de mest hensigtsmæssigt for familien behandles samlet. Regler herom vil bidrage til i højere grad at skabe rammerne, der giver mulighed for at træffe samlede afgørelser til afslutning af familiens uenigheder. Samtidig undgås det, at familien skal indgive en ny anmodning i Familieretshuset for at få afgjort den nye konkrete tvist, og det forebygger, at familien samtidig har verserende sager både i Familieretshuset og i familieretten.

Midlertidige afgørelser

Under behandlingen af en familiesag kan der være behov for at træffe midlertidige afgørelser. Det er domstolenes erfaring, at det navnlig er under behandlingen af forældreansvarssagerne, at der opstår behov for sådanne afgørelser om forældremyndighed, bopæl eller samvær, herunder at et samvær kun kan fortsætte med overvågning, eller at det helt skal suspenderes i en periode.

Det følger af lovforslagene, at Familieretshuset under behandlingen af en forældreansvarssag kan træffe midlertidige afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Det følger også af lovforslagene, at sådanne afgørelser kan parterne få indbragt for familieretten til særskilt afgørelse. Det vil indebære, at sagen fortsat skal behandles i Familieretshuset, mens familieretten skal behandle og afgøre det midlertidige spørgsmål som en selvstændig sag.

Hvis det skal være muligt at finde en samlet løsning for familien, og hvis det samtidig skal undgås, at sagerne sendes frem og tilbage mellem forvaltning og domstole, fordi familien på samme tid har sager både i Familieretshuset og i familieretten, skal der ikke være nogen mulighed for, at parterne kan få indbragt Familieretshusets midlertidige afgørelser for familieretten til særskilt afgørelse.

Når parterne efter gældende regler under en retssag anmoder om en midlertidig afgørelse, vil retten i mange tilfælde som en bedre og hurtigere løsning for parterne kunne tilbyde en samlet behandling og træffe en endelig afgørelse af alle spørgsmål.

Denne mulighed for med det samme at træffe en endelig afgørelse afskaffes med de foreslåede regler. Det er særdeles uheldigt og uhensigtsmæssigt.

Disse bemærkninger relaterer sig ikke til den situation, hvor en midlertidig afgørelse skal tvangsfuldbyrdes af familieretten.

Indbringelse af delspørgsmål for familieretten

Det fremgår ikke direkte af ordlyden til den foreslåede § 28 i lov om Familieretshuset, men det forudsættes i bemærkningerne til bestemmelsen, at Familieretshuset kan indbringe et enkelt spørgsmål i en sag for familieretten til selvstændig afgørelse. Først når der er truffet en endelig retsafgørelse om det indbragte spørgsmål, vil Familieretshuset fortsætte behandlingen af resten af sagen. Familierne vil med den foreslåede ordning kunne opleve, at deres sag vandrer fra Familieretshuset til familieretten, hvor de skal have afgjort et enkelt spørgsmål, og muligvis skal dette spørgsmål prøves i landsretten, før sagen går tilbage til Familieretshuset. Familieretshuset vil herefter fortsætte behandlingen af familiens sag og enten selv træffe afgørelse i sagen eller på ny indbringe sagen for familieretten.

En sådan ordning er ikke gennemskuelig og forudsigelig for familien, og der er væsentlig risiko for, at sagerne vil bevæge sig op og ned i systemet, som beskrevet, til stor frustration for forældre og børn.

En adgang for Familieretshuset til med bindende virkning for familieretten at beslutte en opdeling af sagen i enkeltspørgsmål er heller ikke hensigtsmæssig. Kun den, der skal træffe afgørelsen kan vurdere, om en udskillelse af et enkelt spørgsmål i sagen til særskilt afgørelse er hensigtsmæssig og muligt procesbesparende for behandlingen af den samlede sag. Den foreslåede ordning i lovforslagets bemærkninger vil kunne føre til en uhensigtsmæssig sagstilrettelæggelse og længere sagsbehandlingstid, inden familiens sag er afgjort.

Delspørgsmål skal – ligesom midlertidige afgørelser – derfor ikke kunne indbringes særskilt for familieretten.

3. Visitering til de tre spor

Lovforslagene indeholder ikke præcise regler om, hvordan sagerne deles mellem de tre spor, som er beskrevet i den politiske aftale, særligt ikke mellem § 6- og § 7-sager.

Det er afgørende for antallet af sager ved domstolene og dermed for den opstillede økonomiske ramme, at det i lovkomplekset gøres klart, hvilke kriterier der ligger til grund for visiteringen af sager som henholdsvis § 6- og § 7-sager. Der henvises til afsnit 8 for yderligere bemærkninger til den opstillede økonomiske ramme.

Om visiteringen af henholdsvis § 6- og § 7-sager fremgår af afsnit 3.3.1.3 i de almindelige bemærkninger til forslaget om lov om Familieretshuset alene, at visitationen vil bero på forældrenes indtastninger i et kommende it-system, hvorefter Familieretshusets medarbejdere vil screene sagerne.

Skellet mellem § 6- og § 7-sager er vigtig for familien, hvis den skal kunne gennemskue, hvilken behandling sagen kan forventes at få i det familieretlige system.

Udformningen af mere præcise regler kan tage udgangspunkt i de nuværende bemærkninger, som giver en overordnet indikation af de forhold, som kan få betydning for visitationen. I lovforslagets almindelige bemærkninger beskrives det blandt andet i afsnit 2 og afsnit 3.3.1.3, at visitationen foretages på baggrund af en vurdering af forældrenes konfliktniveau, sagens kompleksitet og barnets behov for støtte. Således vil § 7-sager være sager, som typisk har et højt konfliktniveau, eller hvor barnet er særligt udsat. Af de specielle bemærkninger til § 4 fremgår det eksempelvis, at forekomsten af eventuelle risikofaktorer så som vold, misbrug eller psykisk sygdom skal inddrages i vurderingen af, om sagen skal visiteres som en § 7-sag. Ligeledes kan man af de specielle bemærkninger til § 7 læse, at behovet for en tværfaglig behandling af familiens sag, herunder inddragelse af de kommunale myndigheder, vil tale for, at sagen visiteres som en § 7-sag.

På baggrund af ovenstående overvejelser kunne visitationen af § 7-sager ske efter kriterier, som anført i indledningen til dette høringssvar.

Disse kriterier giver både mulighed for at vurdere barnets behov for støtte, sagens kompleksitet og forældrenes konfliktniveau. Sådanne objektive kriterier vil give et solidt udgangspunkt for Familieretshusets medarbejdere i visiteringen af sagerne, og kriterierne kan bygges ind i et kommende it-system, der således yderligere kan understøtte Familieretshusets visitation. Det giver Familieretshuset mulighed for at lægge vægt på øvrige oplysninger, som måtte være givet af forældrene ved oprettelsen af sagen.

Uden et klart defineret skel mellem § 6- og § 7-sager er der en risiko for, at en større andel af sagerne end forudsat i forslaget visiteres som § 7-sager med en deraf følgende unødvendig og forsinkende sagsbehandling.

4. Sikkerhed for fremdrift i sagerne

Med lovforslagene etableres ét samlet familieretligt system, hvor hensigten er hurtigst muligt at få bilagt familiens uenigheder. Familieretshuset og familieretterne kan i det nye system betragtes som en kæde, og familien kan i mange tilfælde først få afsluttet sagen efter behandling og afgørelse i familieretten. Derfor er det afgørende, at den nødvendige fremdrift i familiens sag understøttes ved i lov om Familieretshuset at fastsætte frister og/eller kriterier for den administrative sagsbehandling, som går forud for indbringelsen af sagen for familieretten.

Forslaget til lov om Familieretshuset § 15 med tilhørende bemærkninger indeholder en række frister for, hvornår Familieretshuset skal igangsætte forskellige sagsskridt i sager efter § 6 og § 7. Derimod er der ingen vejledende frister og kriterier for, hvilken sagsbehandling Familieretshusets skal udføre, eller hvornår sagsbehandlingen kan forventes afsluttet. Det kan derfor ikke vurderes, om de foreslåede frister på tilstrækkelig måde understøtter den tilsigtede fremdrift af sagerne.

Understøttelsen af sagens fremdrift er væsentlig i familiesager, da parterne har modsatrettede interesser, og da begge parter ikke nødvendigvis har interesse i sagens fremme eller ligefrem søger at trænere sagen.

Særligt om frister i § 6-sager

Sagsfremmende frister og kriterier kunne i § 6-sager rammesættes på følgende måde:

- Hvis Familieretshuset under behandlingen af en § 6-sag skønner, at den konflikthåndterende tilgang skal afbrydes af hensyn til barnets bedste, skal Familieretshuset afgøre sagen og/eller indbringe sagen for familieretten.
- Familieretshuset kan i § 6-sager kræve, at parterne møder til mindst to møder² med henblik på at afklare, hvorvidt familien vil have gavn af et konflikthåndterende forløb, medmindre særlige forhold taler imod det.
- Hvis Familieretshuset under behandlingen af en § 6-sag ikke længere ser en mulighed for at løse familiens konflikt, skal Familieretshuset træffe en afgørelse eller indbringe sagen for familieretten.
- Hvis parterne under behandlingen af en § 6-sag ikke længere ser en mulighed for at løse familiens konflikt eller uden grund undlader at møde op til planlagte konfliktmæglingsmøder, skal Familieretshuset træffe en afgørelse eller indbringe sagen for familieretten. Hvis én part eller begge parter ønsker sagen fremmet efter 1. pkt., kan Familieretshuset pålægge parterne at deltage i yderligere ét møde med henblik på konflikthåndtering, medmindre særlige forhold taler imod det.³
- Hvis parterne under behandlingen af en § 6-sag søger en midlertidig afgørelse indbragt for familieretten, skal Familieretshuset hurtigst muligt afslutte behandlingen, eventuelt træffe afgørelse og indbringe sagen for familieretten.

² Kravet om deltagelse i to møder er baseret på erfaringerne fra SFI's midtvejsevaluering af Statsforvaltningens projekt "Forældre sammen – hver for sig" (Dahl & Bisgaard, 2016).

³ Det foreslåede kriterium er en formalisering af det hensyn, som er nævnt i de specielle bemærkninger til § 22 i lov om Familieretshuset, hvoraf det fremgår, at parternes medvirken skal tillægges afgørende betydning i vurderingen af, hvornår indsatsen med konfliktmægling og rådgivning for at dæmpe konfliktniveauet bør afsluttes.

- Hvis § 6-sager ikke er løst gennem konfliktmægling inden [3-6 måneder]⁴, kan parterne kræve, at sagen afgøres af Familieretshuset eller indbringes for familieretten. Parterne kan ikke pålægges at deltage i yderligere møder, medmindre særlige forhold taler herfor.

Særligt om frister i § 7-sager

Det er ved behandlingen af § 7-sager også nødvendigt at fastsætte kriterier for, hvornår den tværfaglige afdækning skønnes gennemført, hvorefter sagen skal indbringes for familieretten til videre behandling og afgørelse. Det bør også i disse sager gælde, at Familieretshusets behandling afsluttes, og sagen indbringes for familieretten, hvis en midlertidig afgørelse begæres indbragt for familieretten.

Af forslaget til lov om Familieretshuset § 15, stk. 1, nr. 4, fremgår, at parterne vil modtage en plan for sagens behandling i Familieretshuset. Det understreges i afsnit 3.3.7 i de almindelige bemærkninger, at arbejdet med den tværfaglige afdækning bør styres af frister, hvilket understøttes af fremsendelsen af planen. Det følger endvidere af afsnit 3.3.7.2 og 3.3.7.3, at den tværfaglige afdækning vil bestå i følgende:

- indsamling af oplysninger fra kommunen og andre myndigheder, herunder eventuel afholdelse af netværksmøde,
- indkaldelse af parterne sammen eller hver for sig med henblik på afdækning af konflikten,
- støtte og rådgivning til barnet gennem barnets kontaktperson, og
- gennemførelse af de nødvendige sagkyndige undersøgelser.

Domstolene vurderer det afgørende, at der fastsættes en klar ramme for de ovennævnte sagskridt, der foretages i forbindelse med den tværfaglige behandling, og at fristerne fremgår af den fremsendte plan. Planen kan også indeholde information om, hvilken yderligere afdækning af konflikten Familieretshuset vil foretage i form af indsamling af oplysninger fra blandt andet kommunen.

I forbindelse med det tværfaglige og tværsektorielle arbejde med sagerne er det i afsnit 3.3.7.2 i de almindelige bemærkninger til lov om Familieretshuset forudsat, at det ofte er nødvendigt at iværksætte sagkyndige undersøgelser. Sådanne undersøgelser kan være meget tidskrævende at gennemføre.

Indbringelsen af sagen for familieretten bør efter domstolenes opfattelse ikke afvente afslutningen af sådanne undersøgelser, og Familieretshuset bør indbringe sagen for familieretten, så snart det tværfaglige arbejde med familien er afsluttet. Ved indbringelsen skal Familieretshuset – blandt andet af hensyn til tilrettelæggelse af sagens videre forløb i familieretten – orientere familieretten om, hvilke undersøgelser der måtte være igangsat, og hvornår de forventes afsluttede.

Derfor anbefaler domstolene, at forældreansvarslovens § 33, stk. 2 opretholdes og ændres således, at det fremgår, at igangsatte undersøgelser færdiggøres af Familieretshuset, men ikke er til hinder for, at sagen indbringes for familieretten.

⁴ Muligheden for at kræve en verserende sag i forvaltningen indbragt for domstolene er blandt andet kendt fra skatteforvaltningslovens § 48, stk. 2, 1. pkt.

5. Familieret contra forvaltning

Efter grundloven skal domstolene og reguleringen af retsplejen holdes adskilt fra forvaltningen.

Lovkomplekset rejser i den foreliggende form en række helt grundlæggende spørgsmål om skellet mellem forvaltningens og domstolenes opgaver. Domstolene har ikke konkret taget stilling til, om lovkomplekset er i strid med grundloven, og domstolene forventer, at spørgsmålet bliver grundigt behandlet ved den lovtekniske gennemgang.

Samarbejdet mellem Familieretshuset og familieretten

I udkastet til lov om Familieretshuset er der i § 49 fastsat pligter for samarbejdet mellem familieretten og Familieretshuset. Det fremgår, at der skal afholdes kvartalsvise samarbejds møder og udarbejdes en årlig rapport om behandlingen af familiesager og om samarbejdet herom. Ifølge de specielle bemærkninger til bestemmelsen er formålet hermed at understøtte, at der er tale om ét samlet familieretligt system.

Domstolene finder det naturligt, at der mellem familieretterne og Familieretshuset er en løbende dialog om samarbejdet på samme måde, som retterne i dag har løbende dialog om samarbejdet med andre interessenter. Samarbejdet mellem Familieretshuset og domstolene skal dog ske med respekt for magtadskillelsen og uden at påvirke domstolenes uafhængighed.

Det er derfor problematisk og højst usædvanligt, at samarbejdet mellem en forvaltningsmyndighed og domstolene reguleres ved lov. Det vil efter domstolenes opfattelse kunne skabe tvivl om domstolenes uafhængighed. Bestemmelsen i § 49 bør derfor udgå, og aftaler om et samarbejde kan indgås administrativt på samme måde som inden for alle andre myndighedsområder, hvor domstolene indgår i et samvirke.

Lovudkastets § 50 indebærer, at der skal etableres et rådgivende udvalg for Familieretshuset, hvor direktøren for Familieretshuset er formand, og de øvrige medlemmer udpeges af børne- og socialministeren, herunder fra familieretterne. Det rådgivende udvalg får til opgave at sikre kvalitet i sagsbehandlingen samt varetage den løbende udvikling af Familieretshusets støtte og rådgivning til børn og tilbud om rådgivning og konflikthåndtering.

Domstolene bemærker, at ved en udpegning af byretsdommere som medlemmer af det foreslåede rådgivende udvalg bør Dommerforeningen tillægges kompetencen i overensstemmelse med den sædvanlige fremgangsmåde for udvælgelse af dommere til råd og nævn. Domstolene bemærker samtidig, at dommerne som medlemmer af det rådgivende udvalg ikke kan have til opgave at bidrage til kvalitetssikringen i sagsbehandlingen ved Familieretshuset, idet de samme dommere har til opgave at prøve Familieretshusets afgørelser i familieretten. En sådan sammenblanding af dommenes opgaver vil rejse tvivl om dommernes uvildige prøvelse af Familieretshusets afgørelser.

Domstolenes forhold skal reguleres i retsplejeloven

Retsplejeloven skal regulere de almindelige domstoles sagsbehandling, og i retsplejeloven bør man derfor kunne finde blandt andet reglerne om domstolenes saglige og stedlige kompetence, om domstolenes behandling af civile sager og straffesager, om domstolenes behandling af særlige sagstyper og om sagens parter og disses rettigheder. Det er generelt problematisk og ulogisk, at bestemmelser om indbringelse af sager for familieretten, og bestemmelser om hvem, der skal anses for sagsøger og sagsøgt under familierettens behandling af sagerne, skal ophæves i retsplejeloven og overføres til en lov om Familieretshuset. Særligt bør reglerne om værning, der også af hensyn til borgernes retssikkerhed skal påses af domstolene ex officio, være at finde i retsplejeloven.

Det er i øvrigt retssikkerhedsmæssigt betænkeligt med bestemmelser som den foreslåede § 46 i lov om Familieretshuset, hvorefter familieretten afskæres fra at påse rettens stedlige kompetence. En bestemmelse som den foreslåede § 44, stk. 6, hvorefter Familieretshuset kan bestemme, at en sag skal indbringes for familieretten i en anden retskreds end der, hvor den som hovedregel ville høre til, er også problematisk. Endelig kan sådanne regler om værning være stridende mod internationale forpligtelser.

Parternes adgang til sagens oplysninger

Der er store forskelle på behandling af sager ved domstolene og ved forvaltningsmyndighederne, og reglerne om parternes adgang til sagens oplysninger er også forskellige.

Ved domstolene gælder med ganske få undtagelser et princip om fuld kontradiktion. Sagens parter skal have fuld og lige adgang til at gøre sig bekendt med og til at kommentere alt materiale, der indgår i sagen.

Efter den foreslåede § 14 i lov om Familieretshuset skal forvaltningslovens regler om aktindsigt finde anvendelse, også når det er familieretten, der behandler sagen. Ydermere foreslås det, at det er Familieretshuset og ikke familieretten, der skal træffe afgørelsen om, hvilke dele af sagens oplysninger parterne skal have adgang til. En sådan bestemmelse er særdeles problematisk. Forvaltningsloven finder ikke anvendelse ved domstolene. Parterne vil i større omfang have adgang til sagens oplysninger ved domstolene, hvor sagen behandles efter retsplejelovens regler om kontradiktion, end parterne har adgang til oplysninger, når sagen er under behandling hos eller er afgjort af en forvaltningsmyndighed.

Kun for så vidt angår oplysninger, der hidrører fra børnesamtaler, er der i retsplejeloven en mulighed for at gøre en undtagelse fra udgangspunktet om fuld adgang til kontradiktion. Af retsplejelovens § 450 c fremgår, at oplysninger fra børnesamtaler kan udelades, når afgørende hensyn til barnet taler imod, at parterne gøres bekendt med dem. Parterne skal dog underrettes, såfremt oplysninger er udeladt, og retten kan udelukkende lægge vægt på de undtagne oplysninger, hvis retten udarbejder et notat om indholdet af de undtagne dele af børnesamtalen, og hvis dette notat indgår som en del af sagens materiale.

Inden for de gældende regler kan navne- og adressebeskyttelse håndteres i nødvendigt omfang ved behandlingen af sager ved familieretten, men oplysninger af betydning for sagens udfald kan ikke tilbageholdes for parterne.

Domstolene skal udtale sig meget stærkt imod, at adgangen til at tilbageholde oplysninger i familiesager udvides, og at parterne afskæres fra fuld og ubetinget kontradiktion ved domstolene. Familierettens tillid til domstolenes afgørelser vil blive alvorligt svækket, hvis en part risikerer, at en afgørelse er baseret på oplysninger, som den hverken har haft adgang til at blive bekendt med eller udtale sig om.

Efter den foreslåede § 47 i lov om Familieretshuset skal Familieretshuset fremsende alle sagsakter, når en sag indbringes for familieretten. Domstolene bemærker, at det er et grundlæggende princip i dansk retspleje, at retten kun får tilsendt og forelagt det materiale, som er nødvendigt for rettens vurdering af sagen. Med indførelsen af EU's persondataforordning gælder der endvidere et princip om dataminimering for alle myndigheder. Det foreslås derfor, at Familieretshusets ubetingede pligt til at oversende alle sagsakter til familieretten begrænses, så Familieretshuset kun sender de oplysninger, der er nødvendige for familierettens afgørelse af sagen.

Særligt om ophævelse af retsplejelovens § 455 a og forældreansvarslovens § 39, stk. 2.

Forældreansvarslovens § 39, stk. 1, giver mulighed for, at Statsforvaltningen kan afvise en sag om forældremyndighed og barnets bopæl uden først at realitetsbehandle ansøgningen, hvis der ikke er væsentligt forandrede forhold. Afvisningen skal efter § 39, stk. 2, indbringes for retten til prøvelse, hvis ansøgeren anmoder herom inden fire uger efter afvisningen. Afgørelsen prøves af retten efter bestemmelserne i retsplejelovens § 455 a, og sagen vil som alt overvejende hovedregel blive afgjort på skriftligt grundlag og uden at inddrage hverken barn eller den anden forælder.

Formålet med bestemmelsen i forældreansvarslovens § 39 er at skærme barnet mod gentagen og unødvendig procesførelse i tilfælde, hvor forholdene ikke har ændret sig væsentligt, siden sagen sidst blev behandlet. Kerneområdet for bestemmelsen er de gentagne ansøgninger – de tilfælde, hvor en forælder ikke vil acceptere en tidligere afgørelse fra Statsforvaltningen eller domstolene og vedbliver med at indgive nye ansøgninger på samme grundlag.

Det er domstolenes erfaring, at der er en række sager, hvor der af hensyn til barnet er behov for sådanne regler.

Bestemmelserne i forældreansvarslovens § 39, stk. 2, og retsplejelovens § 455 a skal efter forslaget ophæves. Det er næppe tilsigtet, men de foreslåede ændringer vil i realiteten gøre bestemmelsen i forældreansvarsloven § 39 mindre anvendelig til opnåelsen af dens tiltænkte formål. Som begrundelse for de foreslåede ændringer anføres det, at både Familieretshuset og familieretten skal have mulighed for at afvise en ansøgning uden realitetsbehandling.

Da alle ansøgninger imidlertid skal indgives til Familieretshuset, og da det også er Familieretshuset, der skal forestå visiteringen af sagerne, er det ikke relevant, at familieretten har adgang til at

afvise ansøgninger. Derimod skal **familieretten** kunne prøve Familieretshusets afgørelser om afvisning.

De gældende bestemmelser i forældreansvarslovens § 39, stk. 2, og retsplejelovens § 455 a giver tilsammen en meget hurtig og smidig adgang til at prøve sådanne afgørelser. En ophævelse af disse bestemmelser indebærer, at familieretten skal realitetsbehandle en sag om Familieretshusets afvisning efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 449 f, hvorfor modparten skal høres i alle sager. Mulighederne for at skabe ro omkring barnet i sager med gentagen og unødvendig procesførelse bliver væsentlig forringet.

Domstolene skal derfor anbefale, at der ikke foretages ændringer i forældreansvarslovens § 39, stk. 1 og stk. 2, samt retsplejelovens § 455 a.

Kommunernes initiativret

Domstolene vurderer det som meget relevant, at der med lovforslaget etableres rammer for et myndighedssamarbejde mellem kommunerne og Familieretshuset, der skal forebygge mistrivsel og gøre det muligt at finde bedre løsninger for barnet end en tvangsfjernelse.

Det er imidlertid vanskeligt at forestille sig, at familiens – og dermed barnets – problemer helt eller delvist kan afhjælpes ved at afsige en dom om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, som ingen af forældrene kan eller vil efterleve. Forældrene vil straks efter dommen kunne indgå en modsatrettet aftale, og der er i øvrigt ingen mulighed for at gennemtvinge efterlevelsen af en sådan retsafgørelse.

Den retssag mod forældrene, som følger af den foreslåede bestemmelse i lov om Familieretshuset § 25, jf. § 45, stk. 6, hvor Familieretshuset er sagsøger og begge forældre sagsøgte, og hvor Familieretshuset forudsætningsvis skal nedlægge en påstand mod begge forældres vilje, er på denne baggrund uden realitet, og Familieretshuset savner derfor den nødvendige retlige interesse i at gennemføre sagen ved domstolene.

Begrebet "partstvist"

Domstolene bemærker, at Børne- og Socialministeriets anvendelse af begrebet "partstvist" adskiller sig fra den i dansk ret sædvanlige forståelse af begrebet.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til forslag til lov om Familieretshuset § 45, at der ikke foreligger en partstvist, hvis der ikke er tale om en sag mellem to private parter. Efter den almindelige forståelse af begrebet partstvist er det ikke afgørende, om en retssag rejses mellem to private parter eller mellem en privat part og en forvaltningsmyndighed, eksempelvis Familieretshuset.

Efter forslaget til lov om Familieretshuset skal f.eks. ansøgninger om tilladelse til at indgå ægteskab indgives til Familieretshuset, der enten træffer afgørelse i sagen eller indbringer sagen for familieretten til afgørelse. En ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab indeholder ikke i sig selv

en partstvist. Hvis familieretten skal træffe afgørelse om borgerens ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab, er der derfor ingen partstvist, som retten kan tage stilling til. Hvis familieretten skal prøve Familieretshusets afgørelse i en sag om en borgers ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab, er der derimod en partstvist mellem borgeren og Familieretshuset.

Domstolene anbefaler, at man i lov og Familieretshuset anvender begrebet partstvist i overensstemmelse med den sædvanlige forståelse i dansk ret.

Domstolenes opgaver

Det følger af forslaget, at Familieretshuset får til opgave at behandle en række meget forskellige sager. Familieretshuset skal således ikke kun behandle familiesager, men også andre sager med relation til borgernes personlige forhold. Familieretshuset skal f.eks. behandle ansøgninger om tilladelse til at indgå et ægteskab og ansøgninger efter navneloven. Familieretshuset skal også træffe afgørelse i sager om, hvem der kan udpeges som repræsentant for et mindreårigt uledsaget flygtningebarn, og Familieretshuset skal behandle sager om optagelse i botilbud for personer med varigt og betydeligt nedsat psykisk funktionsevne som følge af sindslidelse. Endvidere bliver det Familieretshuset, der skal udpege børnesagkyndige til kommunernes Børn og Unge-udvalg.

Den politiske aftale omhandler de tvistige familiesager, altså sager med uenighed i brudte familier om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab, børnebidrag og ægtefællebidrag.

Med de fremsatte lovforslag er det imidlertid ikke kun familiesager, der skal behandles i det nye familieretlige system. Stort set alle opgaver, der henlægges til Familieretshuset, bliver undergivet de foreslåede regler og får en særlig let adgang til domstolsbehandling. Derved skal en række meget forskelligartede sager af forvaltningsmæssig karakter, som i dag afgøres af Statsforvaltningen med rekursadgang til Ankestyrelsen, fremover afgøres af familieretten.

Domstolene ser ikke den politiske aftale om etableringen af et nyt system for løsningen af tvistige familiesager som den rette anledning til også at regulere adgangen til domstolsprøvelse inden for andre sagsområder, som henlægges til Familieretshuset i forbindelse med nedlæggelsen af Statsforvaltningen.

Spørgsmålet om eventuelt at lette adgangen til domstolsprøvelse for andre af Statsforvaltningens sagsområder bør således behandles ved anden lejlighed.

Retsplejelovens systematik

Reglerne om rettergangsmåden ved behandling af civile sager er samlet i retsplejelovens tredje bog, andet afsnit. Reglerne er opdelt efter emner i forskellige kapitler. Kapitel 42 omhandler de tvistige familiesager, og kapitel 42 a angår sager om faderskab og medmoderskab.

Det fremsendte lovforslag bryder med denne hidtidige systematik, da det foreslås, at reglerne i kapitel 42 fremover skal finde anvendelse også ved behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab og i øvrigt også ved behandlingen af en række andre meget forskelligartede sager, der ikke har andet til fælles, end at de alle er indledt i Familieretshuset. Samtidig foreslås en omstrukturering af kapitlets bestemmelser.

Den foreslåede omstrukturering af reglerne i kapitel 42 og 42 a er uhensigtsmæssig, og det er domstolenes vurdering, at de foreslåede ændringer vil gøre reglerne vanskeligt håndterbare i praksis. Den sædvanlige systematik for placering af regler i retsplejeloven bør bevares af hensyn til overskueligheden og sammenhængen.

Etablering af overvågede og støttede samvær

Efter lovforslagene vil domstolene skulle træffe afgørelser om samvær, og der vil derfor også være sager, hvor der skal træffes afgørelse om, at et samvær skal være overvåget eller støttet. Efter en sådan afgørelse er der brug for, at der bliver etableret en løsning og truffet nogle aftaler, således at nogen kan udføre opgaven med at etablere overvågning eller støtte til samværet. I nogle tilfælde vil der også være brug for en afrapportering om forløbet af sådanne samvær.

Den praktiske opgave med at effektuere en afgørelse om overvåget eller støttet samvær er en typisk forvaltningsopgave. Det er ikke en opgave, som det er nærliggende af lægge hos domstolene. Domstolene ser derfor gerne, at det fremgår af lov om Familieretshuset eller af bemærkningerne hertil, at Familieretshuset, Børneenheden har til opgave at bistå familieretten med etablering og gennemførelse, når familieretten har truffet en afgørelse om, at et samvær skal være overvåget eller støttet.

Formidling af dommen til barnet

Domstolene vurderer, at der er et behov for at gennemtænke en god og skånsom måde, hvorpå barnet får besked om resultatet af familierettens afgørelser. Barnet kan ofte have brug for at få forklaret baggrunden for resultatet, og hvad det indebærer for barnet. Når afgørelsen er truffet, kan det også være, at barnet ikke oplever sig imødekommet på de ønsker, som barnet har givet udtryk for i processen, herunder ved samtalen. Desuden vil den ene forælder ofte føle sig som vinder og den anden som taber. Der kan derfor være brug for at forberede barnet på mødet med den forælder, der oplever sig som taber.

Det er meget ofte overladt til forældrene selv at orientere barnet om den trufne afgørelse. Forældre er imidlertid ofte følelsesmæssigt berørt, og kan muligvis selv have vanskeligt ved at forstå og nogle gange også acceptere afgørelsen.

Domstolene ser gerne, at der i det nye familieretlige system skabes mulighed for et samvirke mellem familieretten og Familieretshuset, Børneenheden, om den opgave at formidle familierettens afgørelser til barnet. Det vil i mange tilfælde være nærliggende og mest skånsomt for barnet, hvis kontaktpersonen er den, der på en god måde formidler afgørelsen til barnet.

6. Tvangsfuldbyrdelse

I den politiske aftale er det bestemt, at fuldbyrdelse fremover skal varetages af familieretten, og fuldbyrdelsen skal foretages, så den retter sig mod forældrene og ikke mod barnet. Den politiske målsætning er, at der ikke længere vil være sager om afhentning af børn.

Afhentning af et barn er en mulighed, som allerede i dag kun anvendes i yderste konsekvens og alene, når andre tvangsmidler ikke kan føre til det ønskede resultat. En styrkelse og udvidelse af rettens værktøjer kan derfor være med til at reducere antallet af tvangsfuldbyrdelser, hvor det bliver nødvendigt at skride til afhentning af barnet.

Tvangsbøder

Tvangsbøder kan i nogle tilfælde anvendes som en økonomisk tilskyndelse til at fremtvinge, at en forælder udleverer et barn. Det kan ske uden involvering af børnene, og er derfor også det instrument, som retterne primært og af hensyn til børnene først tager i brug.

Forløbet med pålæg, udløsning, opkrævning og inddrivelse af tvangsbøder er særdeles kompleks og involverer både fogedret og Skat. Hvis inddrivelse af bøden ikke er mulig, skal sagen tilbage til retten, der fastsætter en forvandlingsstraf, hvorefter sagen skal til politiet, før den modvillige forælder kan blive sat til afsoning hos Kriminalforsorgen. Det er tidskrævende, og det komplicerede og langstrakte forløb svækker på afgørende måde brugen af tvangsbøder som effektivt middel til at gennemtvunge udlevering af et barn. En forhøjelse af tvangsbødernes størrelse kan derfor ikke stå alene, hvis tvangsbøder skal være effektive som adfærdsregulerende værktøj.

Domstolene har foreslået regler til en enklere og hurtigere proces. Et notat herom er oversendt til Justitsministeriet. Domstolene anbefaler, at de foreslåede ændringer indarbejdes i lovforslaget.

Tilbageholdelse af en forælder

Som et andet adfærdsregulerende værktøj foreslås en ny regel om, at den forælder, der uberettiget tilbageholder barnet, kortvarigt kan frihedsberøves et andet sted, end hvor barnet opholder sig. I lyset af den politiske målsætning, men også af hensyn til barnet og for at fuldbyrdelsen kan ske roligt og med den fornødne værdighed for alle parter, kan domstolene tilslutte sig, at der skabes mulighed for at sikre sig, at bestemte personer ikke er til stede i forbindelse med tvangsfuldbyrdelsen.

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 450 r, stk. 5, er imidlertid problematisk, og den rejser en lang række spørgsmål og åbner for problemstillinger, der ikke er adresseret i bemærkningerne.

Det er helt uomtalt på hvilken måde og efter hvilke kriterier, familieretten kan tilbageholde en forælder. Det er heller ikke afklaret, om dommeren skal befinde sig hos den tilbageholdte eller medvirke til afhentning af barnet, når der er truffet en afgørelse om tilbageholdelse. Desuden fremgår det

ikke, om politiet skal bistå med håndhævelsen af en afgørelse om tilbageholdelse. Tilsvarende fremgår det heller ikke, hvilke beføjelser den børnesagkyndige og repræsentanten for kommunen er tillagt, hvis dommeren ikke er til stede i forbindelse med gennemførelsen af tvangsfuldbyrdelsen, herunder om disse myndighedspersoner uden videre kan trænge ind på privat ejendom, hvis barnet måtte befinde sig der.

I den foreliggende form forudsætter domstolene derfor, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 450 r, stk. 5, bliver uanvendelig i praksis.

Hjemvisning til behandling i Familieretshuset

Den foreslåede nye bestemmelse i retsplejelovens § 456 p er problematisk.

Bestemmelsen med tilhørende bemærkninger giver ikke tilstrækkelige anvisninger på, hvorledes den tvangsfuldbyrdende myndighed skal foretage sin afgrænsning af, hvornår tvangsfuldbyrdelse varetager barnets bedste, herunder om der er tiltænkt en ændring af gældende praksis for, hvornår en fuldbyrdelsessag skal fremmes.

Samtidig sker der med bestemmelsen en sammenblanding af familierettens opgave med den materielle prøvelse og familierettens opgave med gennemtvindingen af en allerede truffet afgørelse eller indgået aftale.

Grundlaget for tvangsfuldbyrdelse af familiesagerne er mangeartede (aftale, afgørelse, retsforlig og dom), og det vil i den relation være hensigtsmæssigt at beskrive de forhold, der skal tages hensyn til i forbindelse med gennemførelse af en fuldbyrdelse. Det gælder navnlig i en situation, hvor familieretten kortere tid forinden og på fuldt oplyst grundlag har afsagt dom i en sag om eksempelvis forældremyndighed og bopæl. Bemærkningerne bør suppleres med de hensyn, der skal varetages, og meget gerne uddybet med eksempler på de forskelligartede situationer, der kan forekomme. Muligheden for at hjemvise sagen til fornyet behandling i Familieretshuset er endvidere problematisk i første række fordi, den udviser skellet mellem forvaltning og domstole.

Dernæst strider den helt grundlæggende mod den rolle, som den tvangsfuldbyrdende myndighed efter retsplejeloven i almindelighed er tillagt. Der kan således som udgangspunkt ikke over for den tvangsfuldbyrdende myndighed rejses indsigelser mod domme m.v., jf. retsplejelovens § 501, stk. 2.

Adgangen til at "hjemvise sagen til fornyet behandling" forudsætter desuden, at sagen allerede har været behandlet i Familieretshuset, hvilket ikke behøver at være tilfældet, hvis parterne har indgået en aftale, der kan tvangsfuldbyrdes.

Det fremgår endvidere ikke af bemærkningerne, efter hvilke kriterier og på hvilken baggrund familieretten skal træffe en sådan afgørelse om "hjemvisning", eller hvilken rolle Familieretshuset har i behandlingen af en hjemvist sag, og hvordan Familieretshuset skal behandle en sådan hjemvist sag – udover at det fremgår, at det skal foregå i en særlig hurtig proces. Det bemærkes i den forbindelse, at Familieretshuset efter de foreslåede regler kun i meget begrænset omfang vil få kompetence til at træffe afgørelser efter forældreansvarsloven.

Hvis nogen part fremsætter begæring om fornyet behandling i Familieretshuset, eller der allerede verserer en (ny) sag i Familieretshuset, vil familieretten efter de fortsat gældende bestemmelser i retsplejelovens § 502, stk. 1, nr. 2 og 3, kunne udsætte fuldbyrdelsen på afklaring heraf.

En sådan begæring eller et initiativ kan også fremkomme på baggrund af familierettens vejledning af parterne, som retten efter bestemmelsen i retsplejelovens § 500, stk. 1, er forpligtet til, hvis parten er uden advokat, ligesom familieretten vil kunne beskikke en advokat for parten efter retsplejelovens § 500, stk. 2.

Det er på denne baggrund uklart, hvad der er hensigten med den foreslåede regel. Hvis muligheden for "hjemvisning" til behandling i Familieretshuset (alene) er tænkt anvendt på den situation, hvor ingen af parterne anmoder om det, og familieretten *ex officio* finder det nødvendigt, er dette meget problematisk og i øvrigt retssikkerhedsmæssigt særdeles betænkeligt i en partsproces, der handler om fuldbyrdelse af afgørelser eller aftaler.

Lukkede retsmøder

Det fremgår ikke klart af forslaget, om den foreslåede bestemmelse i § 449 e, om lukkede døre finder anvendelse under tvangsfuldbyrdelsen.

Der er ikke nogen begrundelse for at behandle fuldbyrdelsessagen anderledes end hovedsagen, som altid vil blive behandlet for lukkede døre. Samtidig vil møder i fuldbyrdelsessager få en mere rolig og værdig opstart, hvis der er mulighed for konsekvent at afvise familiemedlemmer, venner og andre privat antagne bisiddere allerede med henvisning til en generel regel om lukkede døre. En regel om lukkede døre vil være særlig relevant i situationer, hvor barnet er eller skal komme til stede i forbindelse med en samtale, eller af andre grunde skal eller ønsker at være til stede under retsmødet. Derved reduceres risikoen for, at barnet bliver udsat for ubehagelige oplevelser.

Børnesagkyndige og bisiddere

Det fremgår af forslaget, at den børnesagkyndige, der skal gennemføre en samtale med barnet eller bistå familieretten i forbindelse med fuldbyrdelsen, skal komme fra Familieretshuset, Børneenheden.

Det er generelt betænkeligt, og herom henvises til bemærkningerne ovenfor i afsnit 1 om inddragelse af barnets perspektiv og støtte til børn, når de er i familieretten. Det tilføjes, at den børnesagkyndiges vurdering af situationen ved en tvangsfuldbyrdelse efter bemærkningerne til lovforslaget skal indgå i grundlaget for familierettens afgørelse med stor vægt. Sammenblandingen af den støttende og rådgivende funktion for barnet og den samtidige opgave med at skulle være sagsoplysende og have en rådgivende funktion for familieretten bliver derfor ekstra udtalt i tvangsfuldbyrdelsituationen.

Almindelige retsplejemæssige og retssikkerhedsmæssige hensyn, herunder til barnet, må føre til, at barnets kontaktperson og fortrolige i almindelighed skal afskæres fra at gennemføre samtalen eller virke som sagkyndig i familieretten.

Barnets kontaktperson yder den bedste støtte til barnet ved at vejlede barnet om samtalen og forløbet i familieretten, at deltage i samtalen sammen med barnet som bisidder, hvis det er nødvendigt eller barnet ønsker det, og i det hele ved at varetage barnets interesser uden hensyntagen til andre krav.

Derfor bør reglen udformes sådan, at det ikke er en person fra Børneenheden, der afholder samtalen eller bistår familieretten.

Det er uklart, om reglen i forslagets § 450 c om barnets adgang til en bisidder også finder anvendelse i forbindelse med tvangsfuldbyrdelsen. I dag er der ingen generelle regler om lukkede døre i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse, men hvis retsmøderne fremover afholdes for lukkede døre, skal det reguleres ved lov, hvis en bisidder skal kunne deltage i retsmøder om udlevering af børn eller i børnesamtaler.

Erfaringer viser, at der ikke sjældent i forbindelse med sager om tvangsfuldbyrdelse møder personer, der angiver at ville være bisiddere for barnet. Oftest har personen en nær relation til eller er engageret af den ene af parterne, og personen kan have svært ved at holde sig neutral, herunder også den bisidder, som kun ønsker at deltage som støtte for et barn under børnesamtaler eller i retten.

Domstolene ser derfor gerne en regel om, at det er barnets kontaktperson udpeget af Familieretshuset, Børneenheden, der varetager opgaven som bisidder for barnet, og har barnet ikke en kontaktperson, at familieretten kan anmode Familieretshuset, Børneenheden, om at udpege en sådan for barnet.

7. Appel

Om de foreslåede regler for appel henvises til landsretspræsidenternes og Procesbevillingsnævnets udtalelser herom.

Dato: 23. august 2018
 Sagsbeh.: Klaus Rugaard
 Emil Sølvér Rehling
 J.nr.: 2018-4102-0075-42

8. Domstolsstyrelsens bemærkninger til de økonomiske konsekvenser af lov om Familieretshuset m.v.

Domstolsstyrelsen har i marts og september 2017 leveret estimater angående omkostningerne ved behandlingen af familiesagerne ved domstolene. Med indholdet af det fremsendte lovkompleks vurderes forudsætningerne for de økonomiske beregninger at være ændret væsentligt. Domstolsstyrelsen bemærker derfor, at der knytter sig betydelig usikkerhed til den samlede økonomi.

Det er samlet set Domstolsstyrelsens vurdering – på baggrund af de væsentligt ændrede forudsætninger for sagsbehandlingen i det nye familieretlige system – at domstolene i det foreliggende udkast til lovforslag ikke kompenseres i tilstrækkelig grad for de familiesager, der skal løses ved domstolene. Ligeledes tager lovforslaget ikke højde for de betydelige omkostninger domstolene vil have til behandling af sager i en overgangsperiode og til implementering af lovkomplekset. Hertil kommer, at der efter forslaget er en række af Familieretshuset afgørelser i sager, som tidligere har været behandlet i administrativ rekurs, som fremover vil få direkte adgang til domstolsprøvelse, og forslaget tager ikke højde for domstolenes udgifter til behandlingen af disse. Nedenstående tabel 1 giver et overblik over Domstolsstyrelsens vurdering af, hvilke midler domstolene samlet set skal tilføres som følge af etableringen af ét samlet familieretligt system.

Tabel 1. Domstolsstyrelsens vurdering af behovet for nettotilførsel af midler til domstolene

Mio. kr. ¹	Faste årlige merudgifter	Udgifter fordelt på år			
		2019	2020	2021	2022
Merbevilling efter lovforslag	31,8	23,8	31,8	31,8	31,8
<u>Yderlige årlige merudgifter:</u>					
- Ændrede forudsætninger for § 6-sager	22,3	16,7	22,3	22,3	22,3
- Merudgifter for Procesbevillingsnævnet	6,0	4,5	6,0	6,0	6,0
<u>Engangsudgifter</u>					
- Overgangsbestemmelser ²		10,4	5,2		
- Implementeringsomkostninger		18,2	11,0	6,0	6,5
Yderligere merudgifter i alt	28,3	49,8	44,5	34,3	34,8
Samlede merudgifter i alt	60,1	73,6	76,3	66,1	66,6

¹ Alle udgifter er opgjort i 2018-pl

² Det forudsættes, at domstolene modtager godt 1.500 sager fra Ankestyrelsen. Udgifterne vil afhænge af det faktiske sagstal.

Oprindelige økonomiske forudsætninger

Domstolsstyrelsen har i notat af 24. marts 2017 oplyst henholdsvis Børne- og Socialministeriet og Justitsministeriet om omkostningerne ved sagsbehandlingen af familiesagerne ved Danmarks Domstole. Det fremgår heraf, at Domstolsstyrelsens økonomiberegninger er baseret på 5.000 § 7-sager (komplekse sagsforløb, jf. rødt spor i den politiske aftale), hvoraf godt 600 sager forventes anket til landsretten. Hertil kommer 2.732 § 6-sager, jf. § 27 og § 40 i lov om Familieretshuset, (mindre enkle sagsforløb, jf. gult spor i den politiske aftale), hvoraf 2 pct. forventes anket til landsretten. Herudover har Domstolsstyrelsen i notat af 27. september 2017 beskrevet omkostningerne forbundet med behandlingen af ca. 2.000 § 6-sager, jf. § 28 i lov om Familieretshuset. Disse sager skal afgøres af domstolene efter indledende forsøg på at forlige sagen i Familieretshuset, jf. det underliggende temapapir 17 til den politiske aftale.

Ved beregningerne af økonomien lagde Domstolsstyrelsen oplysningerne i Børne- og Socialministeriets notat af 8. marts 2017 om en ny model for behandling af de familieretlige sager til grund samt efterfølgende e-mails fra Børne- og Socialministeriet om sagsantal. Domstolsstyrelsen har ikke siden drøftet eller leveret bidrag til den samlede økonomi til Justitsministeriet eller Børne- og Socialministeriet.

I en e-mail af 14. august 2018 med bilag i form af økonominotater af henholdsvis 4. maj 2017 og 23. februar 2018 har Børne- og Socialministeriet bekræftet, at Børne- og Socialministeriet har beregnet de samlede merudgifter samt, hvilke midler der skal tilføres domstolene ved omfordelingen af den nuværende ramme for det familieretlige område på baggrund af de ovennævnte sagstal, som altså er følgende:

- 5.000 § 7-sager (komplekse sagsforløb) ved byretterne, heraf 619 ankesager ved landsretterne,
- 2.732 gule sager (mindre enkle sagsforløb) ved byretterne, hvoraf 2 pct. ankes til landsretten,
- 2.000 'orange' sager (sager, der afgøres i en forenklet familiesagsproces ved domstolene i stedet for i Familieretshuset, jf. den politiske aftales underliggende temapapir # 17).

Tabel 2 viser den forventede *nettotilførsel af midler* til domstolene på baggrund af det udsendte høringsmateriale, som tager udgangspunkt i den økonomiske afklaring senest i september 2017.

Tabel 2. Forventet nettotilførsel af midler til domstolene med det nuværende lovforslag

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Merudgifter ved domstolene	13,3	17,7	17,7	17,7
Omfordeling af midler - domstolene	45,3	60,4	60,4	60,4
Aktuelt udgiftsniveau familieretlige sager ¹	-34,8	-46,3	-46,3	-46,3
Nettotilførsel i alt	23,8	31,8	31,8	31,8

¹ Domstolsstyrelsen har tidligere opgjort de aktuelle udgifter til 44,9 mio. kr. pr. år.
Dette beløb er i tabellen reguleret til 2018-pl

Ændrede økonomiske forudsætninger

Domstolsstyrelsen bemærker, at beregningen af de administrative og økonomiske konsekvenser af det fremsendte lovkompleks tager udgangspunkt i ovenstående forudsætninger af marts og september 2017. Domstolsstyrelsen bemærker imidlertid, at disse beregninger ligger forud for den politiske aftale såvel som udformningen af den samlede lovpakke. Bestemmelser og forarbejder i det fremsendte lovkompleks medfører imidlertid betydelige ændringer set i forhold til det udgangspunkt, der i marts og september 2017 blev lagt til grund ved beregningen af økonomien.

Domstolsstyrelsen har ikke haft lejlighed til at levere økonomiske skøn baseret på forudsætningerne i det foreliggende lovudkast. Det er Domstolsstyrelsens vurdering, at de ændrede forudsætninger anført nedenfor skaber betydelig usikkerhed om de samlede økonomiske konsekvenser af det fremsendte lovkompleks.

§ 6-sager

Domstolsstyrelsen bemærker, at forudsætningerne for, hvilke sager domstolene skal behandle, har ændret sig væsentligt sammenlignet med de forudsætninger, der er lagt til grund for domstolenes beregninger i notatet af 27. september 2017.

Beregningerne i Domstolsstyrelsens notat af 27. september 2017 er baseret på Domstolsstyrelsens notat af 22. september 2017, som beskriver en forenklet proces for behandlingen af visse familiesager, der ikke kan forliges i Familieretshuset, og som derfor skal afgøres af domstolene. Som det fremgår i beskrivelsen af den forenkledte proces, er det Domstolsstyrelsens forventning, at denne kan anvendes til at behandle sager om faderskab, adoption og børnebidrag, samværssager, hvor samværet er det eneste konfliktpunkt, og et meget begrænset udsnit af forældreansvarssager og bopælssager, som angår meget konkrete spørgsmål. Af bilaget fremgår det ligeledes, at samværssager med et højt konfliktniveau samt den altovervejende andel af forældreansvarssager og bopælssager ikke vil være egnet til den forenkledte proces. Hertil kommer sager, som retten i øvrigt finder det betænkeligt at behandle efter den forenkledte proces.

Af lov om Familieretshusets § 28, stk. 1 samt af de tilhørende bemærkninger fremgår imidlertid, at domstolene skal afgøre alle sager om forældremyndighed, bopæl samt indgribende samværssager, såfremt det ikke lykkes at forlige sagen i Familieretshuset. Herudover fremgår det af § 28, stk. 2, at domstolene ligeledes skal træffe afgørelse i sager, som indeholder komplekse juridiske eller faktiske problemstillinger eller ægteskabssager efter § 23 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (sager om ægteskab mellem tæt beslægtede og bigami, jf. § 6 og § 9). Med tilføjelsen af § 28 vil forældreansvarssager, bopælssager og komplicerede samværssager samt sager med komplekse problemstillinger udgøre en betydelig andel af de sager, som indbringes for domstolene uden en forudgående afgørelse i Familieretshuset. Disse sager vil sjældent egne sig til behandling efter en forenklet proces.

I de sager, der ikke kan behandles efter den forenklaede proces, vil udgiften pr. sag være højere end de tidligere oplyste 5.500-6.400 kr. pr. sag. Som følge af den markant ændrede sagssammensætning vil de samlede udgifter forbundet med domstolenes behandling og afgørelse af § 6-sager være betydeligt højere end antaget i det nuværende lovkompleks.

Foruden den ændrede sagssammensætning bemærker Domstolsstyrelsen, at domstolene som følge af den foreslåede § 28 i lov om Familieretshuset står til at modtage betydeligt flere § 6-sager til afgørelse end forudsat. Det er i Domstolsstyrelsens notat af 27. september forudsat, at ca. 2.000 sager visiteret som § 6-sager årligt skal afgøres af domstolene efter indledende forsøg på at forlige sagerne i Familieretshuset. Af lovforslaget fremgår det imidlertid, at antallet af sager ved domstolene vil afhænge af, hvor stor en andel af sager det lykkes Familieretshuset at forlige, og domstolenes samlede udgifter til behandlingen af § 6-sager, jf. § 28, vil ligeledes afhænge heraf.

Af de almindelige bemærkninger til lov om Familieretshuset fremgår det af afsnit 3.3.1.2, at dokumenterede erfaringer taler for, at ca. 70 pct. af disse sager kan forliges, men det er Børne- og Socialministeriet forventning, at andelen af forligte sager øges. Dog må antallet af sager, som skal afgøres af domstolene, betragtes som værende behæftet med betydelig usikkerhed, da det er usikkert, hvor stor en andel af sagerne der vil blive forligt i Familieretshuset.

I nedenstående eksempel i tabel 3 har Domstolsstyrelsen illustreret, hvilken betydning forligsprocenten ved Familieretshusets behandling af sager om forældreansvar (forældremyndighed, bopæl og samvær mv.) har for det antal sager, der *potentielt* kan henvises til afgørelse ved domstolene. Eksemplet er baseret på, at Børne- og Socialministeriet i notat af 4. maj 2017 oplyser, at der forventes at være 38.000 sagsforløb om forældreansvar (forældremyndighed, bopæl og samvær mv. Heraf forventes 16.800 sager at være § 6-sager.

Tabel 3. Potentielt antal § 6-sager ved til afgørelse ved domstolene

Antal sager	Forligsprocent	Forligte sager	Mulige antal sager til afgørelse ved domstolene
16.800	50 pct.	8.400	8.400
16.800	60 pct.	10.080	6.720
16.800	70 pct.	11.760	5.040
16.800	80 pct.	13.440	3.360
16.800	90 pct.	15.120	1.680

Det er på det foreliggende grundlag Domstolsstyrelsens samlede vurdering, at ca. 4.000 sager årligt vil være et mere realistisk skøn for, hvor mange sager der vil blive henvist til domstolene til afgørelse frem for de 2.000 sager, som er forudsat i lovudkastet. Det er herved lagt til grund, at den samlede forligsprocent forventes øget sammenlignet med de nuværende 70 pct. Der er imidlertid også lagt vægt på, at alle tvistige sager om forældremyndighed, bopæl og indgribende samvær, der ikke kan forliges, skal henvises til afgørelse ved domstolene, mens kun en mindre del af samværsagerne kan afgøres af Familieretshuset. Det bemærkes endvidere, at der også vil kunne være sager fra de øvrige skitserede sagsområder (faderskab og medmoderskab, adoption, navne, ægteskabets opløsning samt bidrag og inddrivelse), som domstolene skal afgøre som følge af juridisk eller faktuel

kompleksitet. Hertil kommer, at udgifterne til behandling og afgørelse af § 6-sagerne, jf. § 28, vil være højere end tidligere forudsat, da en betydelig del af sagerne vil være uegnede til at blive behandlet efter den forenkledte proces.

Samlet set betyder dette, at domstolenes samlede merudgifter til at behandle § 6-sager, som henvises til afgørelse ved domstolene, skønnes at udgøre ca. 34 mio. kr. (pl-2018). Det er en merudgift på ca. 21,3-23,3 mio. kr. i forhold til de 11,4-13,5 mio. kr., som er lagt til grund i lovforslaget. De samlede merudgifter fremgår af tabel 4 nedenfor.

Tabel 4. Forventede merudgifter til behandlingen af § 6-sager

Mio. kr.	Årlige merudgifter
Merbevilling efter lovforslag ¹	31,8
Ændrede forudsætninger for § 6-sager	22,3
Udgifter i alt	54,1

¹ Merbevillingen som følge af lovforslaget er 23,8 mio. kr. i 2019 og 31,8 mio. kr. fra og med 2020.

Domstolsstyrelsen finder derfor på den baggrund, at det næverende lovudkast ikke kompenserer domstolene i tilstrækkelig grad, og der er behov for, at Børne- og Socialministeriet mere detaljeret redegør for forudsætningerne om 2.000 § 6-sager ved domstolene indbragt efter lovforslagets § 28, herunder sammenhængen mellem disse forudsætninger og den strukturering af arbejdet med de familieretlige sager, som det foreliggende lovkompleks fastlægger.

§ 7-sager

Domstolsstyrelsen bemærker, at det fremsendte lovkompleks ligeledes giver anledning til en vis usikkerhed angående domstolenes omkostninger til behandlingen af § 7-sagerne.

Det forudsættes i Børne- og Socialministeriets notat af 4. maj 2017, at godt 7.200 sager visiteres som § 7-sager, men omtrent 2.200 af disse, svarende til omtrent 30 pct., vil blive løst under Familieretshusets forberedelse af sagen. I lovkomplekset forudsætter den foreslåede økonomi således, at ca. 5.000 sager indbringes for domstolene.

Domstolsstyrelsen bemærker, at såfremt det er mindre end 30 pct. af § 7-sagerne, som forliges eller på anden måde løses under Familieretshusets behandling af sagen, vil domstolene årligt modtage mere end de forudsatte 5.000 sager. Af tabel 5 nedenfor ses en oversigt over, hvor mange § 7-sager domstolene vil modtage samt omkostningerne forbundet hermed, hvis det er henholdsvis 70-90 pct. af § 7-sagerne, som indbringes for familieretten af Familieretshuset.

Tabel 5. Potentielle årlige merudgifter vedrørende behandlingen af § 7-sager

Sager i Familiere retshus et	Andel til domstolene	Sager ved domstolene	Udgift domstolene inkl. anke af et antal sager (mio. kr.)	Difference ift. nuværende antagelser (mio. kr.)
7.200	70 pct.	5.040	47,9	
7.200	80 pct.	5.760	54,7	6,8
7.200	90 pct.	6.480	61,6	13,7

De grundlæggende forudsætninger for de økonomiske konsekvenser af lovkomplekset er således behæftet med en vis usikkerhed, da domstolenes udgifter til behandlingen af § 7-sager vil afhænge af antallet af sager, som bliver løst under Familiere retshusets sagsforberedelse. Domstolsstyrelsen har dog ikke på nuværende tidspunkt et bedre grundlag for at skønne over andelen af sager og udgifterne knyttet til behandlingen af § 7-sagerne ved domstolene end det, der er lagt til grund i lovforslaget, men bemærker, at det vil være nødvendigt at følge udviklingen over tid.

Procesbevillingsnævnets økonomi

Domstolsstyrelsen bemærker, at de økonomiske konsekvenser af lovforslaget for Procesbevillingsnævnet (FL § 11.41.04) ikke ses indregnet i den samlede økonomi.

Som det fremgår af Procesbevillingsnævnets høringssvar, giver den foreslåede konstruktion anledning til betydelig usikkerhed angående nævnets fremtidige konstruktion, særligt for nævnets afdeling for appeltilladelser. Givet det markant større antal sager om appeltilladelser, som må forventes som følge af den foreslåede § 453, stk. 4, i retsplejeloven, er det Procesbevillingsnævnets vurdering, at det vil være nødvendigt at ændre retsplejelovens kapitel 1 a, der angår Procesbevillingsnævnets virksomhed og sammensætning, at dette rejser komplicerede og principielle spørgsmål om den fremtidige ordning vedrørende appeltilladelser, og at Procesbevillingsnævnet derfor anbefaler, at lovudkastets regler ikke vedtages, før disse overvejelser er gennemført.

Domstolsstyrelsen har i nedenstående bemærkninger redegjort for de forventede økonomiske konsekvenser og merudgifter til Procesbevillingsnævnet som følge af den forventede stigning i antallet af sager om appeltilladelser. I tilfælde af en revision af retsplejelovens kapitel 1 a vil det være nødvendigt at revurdere de økonomiske konsekvenser for Procesbevillingsnævnet.

Det følger af den foreslåede § 453, stk. 4, i retsplejeloven, at § 6-sager afgjort af Familiere retshuset kan indbringes for byretten efter § 40 i lov om Familiere retshuset. Byrettens afgørelse i disse sager kan imidlertid kun indbringes for landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Domstolsstyrelsen har beregnet merudgiftsbehovet ved en stigning i antallet af ansøgninger om appeltilladelser i familiesager til Procesbevillingsnævnet. Der er i beregningen taget udgangspunkt i en stigning på 1.000 sager, jf. Procesbevillingsnævnets høringssvar.

Merudgiften til personaleomkostninger pr. sag er beregnet på baggrund af lønomkostningerne i 2017 sammenholdt med antal modtagne sager i 2017. Der er lagt til grund, at familieretssagerne vægter med 85 pct. sammenlignet med den øvrige sagsportefølje. Der er endvidere medregnet et overhead på 30 pct., da der muligvis ikke er plads til de ekstra årsværk i Procesbevillingsnævnets nuværende lejemål. Afslutningsvis bemærkes det, at merudgiften til honorar til nævnsmedlemmerne er skønsmæssigt fastsat til 1,2 mio. kr.

Af tabel 6 nedenfor fremgår de samlede forventede merudgifter til Procesbevillingsnævnet.

Tabel 6. Årlige merudgifter vedrørende Procesbevillingsnævnet som følge af lovkomplekset

Mio. kr.	Årlige merudgifter
Personaleomkostninger	3,6
Overhead (30 pct.)	1,1
Honorar til nævnsmedlemmer	1,2
Udgifter i alt	6,0

Domstolsstyrelsen skønner således, at de samlede årlige merudgifter til Procesbevillingsnævnet vil være 6,0 mio. kr. For yderligere bemærkninger til lovkomplekset angående Procesbevillingsnævnet henvises til Procesbevillingsnævnets høringssvar.

Domstolsstyrelsen bemærker endvidere, at Procesbevillingsnævnet forventer, at forslaget vil medføre en vis stigning også i antallet af ansøgninger om apeltilladelser efter øvrige gældende apeltilladelsesregler i afdelingen for apeltilladelser, samt en vis stigning i antallet af sager om fri proces i nævnets afdeling for fri proces. Det er ud fra det fremsendte lovudkast ikke muligt at vurdere omfanget af denne stigning, hvorfor det øgede antal sager ikke er indregnet i ovenstående beregninger. Det vil være nødvendigt at følge udviklingen i antallet af sager på det familieretlige område, og Procesbevillingsnævnet skal kompenseres tilsvarende for en eventuel stigning i sagsantallet.

Nye sagstyper ved Danmarks Domstole

Domstolsstyrelsen bemærker, at Domstolsstyrelsen i de fremsendte notater af 24. marts 2017 og 27. september 2017 alene har forholdt sig til de merudgifter, som det større antal familiesager vil medføre ved domstolene. Familiesagerne er i Domstolsstyrelsens notater nærmere defineret som sager om faderskab og medmoderskab, adoption, navne, ægteskabets opløsning, bidrag og inddrivelse samt forældreansvar, jf. Børne- og Socialministeriets notat af 23. marts 2017. Af forslaget fremgår det imidlertid, at en række sager, hvor Familieretshuset træffer afgørelse, jf. § 2 og bemærkningerne hertil, ligeledes vil få direkte adgang til domstolsprøvelse uden forudgående administrativ rekurs.

Som beskrevet i afsnit 5 ovenfor har disse sager ikke tidligere haft denne direkte adgang til domstolsbehandling, men de har i stedet været behandlet af en administrativ rekursmyndighed. Det vil være muligt fremover at behandle disse sager ved domstolene, såfremt det skønnes mest hensigts-

mæssigt, jf. dog bemærkningerne i afsnit 5. I fald domstolene som følge af det foreliggende lovforslag foruden familiesagerne skal behandle disse øvrige sager, vil det være nødvendigt at beregne omkostningerne hertil og kompensere domstolene for denne nye opgave.

På nuværende tidspunkt er der således ikke i de økonomiske forudsætninger for lovkomplekset taget højde for, at disse sager i fremtiden skal behandles ved domstolene, da økonomien alene tager højde for domstolenes omkostninger forbundet med behandlingen af et større antal familiesager. Domstolsstyrelsen er ikke bekendt med antallet og karakteren af de omfattede sager, og det vil være nødvendigt med en nærmere afdækning af disse sager samt en beregning af domstolenes omkostninger i forbindelse med behandlingen af disse sager.

Overgangsbestemmelser

Af lovforslagets § 55, stk. 5-6 med tilhørende bemærkninger, fremgår det, at ved lovens ikrafttrædelse skal samtlige af Ankestyrelsens verserende sager på det familieretlige område overføres til og færdigbehandles af familieretterne. Implementeringen af det nye familieretlige system vil lægge stort pres på retterne, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider i både familiesager og i andre sagstyper så som straffesager.

Det skønnes således ikke hensigtsmæssigt, at domstolene modtager Ankestyrelsens verserende sager, da det kan føre til bunkeophobning ved familieretterne. Domstolsstyrelsen foreslår således, at alle verserende sager i Ankestyrelsen færdigbehandles efter de nugældende regler, mens sager verserende i Statsforvaltningen overgår til Familieretshuset og efterfølgende vil kunne indbringes for familieretten efter lovforslagets bestemmelser.

Såfremt den foreslåede § 55, stk. 5-6, fastholdes, er der en betydelig risiko for en længere sagsbehandlingstid af både familiesager og domstolenes øvrige sager. Ligeledes vil familien opleve, at sagen flyttes fra Ankestyrelsen, hvor sagsbehandlingen givetvis allerede er igangsat, til familieretten. Behandlingen af sagerne i familieretten vil endvidere medføre yderligere omkostninger for domstolene svarende til det sagsantal, som familieretterne modtager fra Ankestyrelsen. Domstolsstyrelsen har tidligere anslået, at omkostningerne pr. sag er ca. 10.000 kr.

Ankestyrelsen behandlede i perioden 2014-2017 i gennemsnit 3.741 sager, og det antages derfor, at familieretterne som følge af overgangsbestemmelsen vil skulle overtage ca. 1.250-1870 sager, svarende til 33-50 pct. af Ankestyrelsens samlede årlige sagsmængde. Mængden af modtagne sager fra Ankestyrelsen vil medføre væsentligt længere sagsbehandlingstider af både familiesager og andre sagstyper. Antages det, at domstolene modtager ca. 1.500 sager, vil det isoleret set medføre merudgifter for domstolene svarende til 10,4 mio. kr. i 2019 og 5,2 mio. kr. i 2020. Såfremt udgifterne til behandling af sagerne i en overgangsperiode skal afholdes inden for domstolenes nuværende ramme, er det Domstolsstyrelsens vurdering, at der må påregnes betydeligt længere sagsbehandlingstid af familiesagerne i årene 2019-2020. De samlede merudgifter vil dog afhænge af de samlede sagsantal, som domstolene modtager fra Ankestyrelsen.

Implementeringsomkostninger

Af de almindelige bemærkninger til lov om Familieretshuset fremgår det af afsnit 4, at lovforslaget vil medføre en række implementeringsomkostninger til blandt andet kompetenceudvikling af medarbejdere, produktionstab i overgangsperiode, udvikling af kommunikationsteknologi og monitorering og evaluering. Det fremgår imidlertid, at disse omkostninger alene relaterer sig til Familieretshuset, og Domstolsstyrelsen er ikke blevet bedt om at levere input vedrørende domstolenes implementeringsomkostninger.

Domstolsstyrelsen bemærker, at der ligeledes for Danmarks Domstole vil være en række implementeringsomkostninger i forbindelse med etableringen af det nye familieretlige system og familieretterne. Disse er følgende:

- *Efteruddannelse:* Af den politiske aftales underliggende temapapir 1 udtrykkes en forventning om efteruddannelse for de dommere, der behandler de familieretlige sager. Domstolsstyrelsen har allerede i 2017 og 2018 arbejdet med uddannelsesaktiviteter, som konkret er rettet mod det familieretlige område, og Domstolsstyrelsen vil løbende have fokus på området. Der udestår en nærmere afklaring af det konkrete indhold samt af tilrettelæggelsen af de kommende uddannelsesaktiviteter, herunder tidsrammen for afviklingen af uddannelsesaktiviteterne. Det er dog Domstolsstyrelsens forventning, at uddannelsesaktiviteterne kan gennemføres over en toårig periode, og at omkostningerne hertil vil beløbe sig til omtrent 0,8 mio. kr. i 2019 og 1,1 mio. kr. i 2020.
- *Udvikling af kommunikationsteknologi:* Indgangen for de familieretlige sager vil være Danmarks Domstoles digitale portal, minretssag.dk. Det fremgår imidlertid af den politiske aftale (side 4), at sager om tvangsfuldbyrdelse fremover skal behandles i familieretten og ikke i fogedretten. Tvangsfuldbyrdelsessager behandles i det nuværende system i byretternes fogedretter med de dertilhørende it-systemer. Disse sager vil i praksis overgå til familieretten, men det vil kræve udvikling af løsning til digital understøttelse af sagerne uden for fogedsystemerne, såfremt domstolene skal kunne behandle tvangsfuldbyrdelsessagerne digitalt i familieretten. Det er nødvendigt med en nærmere afdækning af, hvordan behandlingen af tvangsfuldbyrdelsessager bedst understøttes digitalt samt omkostningerne hertil. Domstolsstyrelsen vurderer med betydelig usikkerhed, at de samlede udgifter til digital understøttelse af behandlingen af fuldbyrdelsessagerne i familieretterne vil beløbe sig til omtrent 0,5 mio. kr.
- *Produktionstab i overgangsperiode:* For domstolene såvel som for Familieretshuset må et produktionstab i en overgangsperiode ligeledes forventes som følge af arbejdet med at etablere familieretterne, tilpasse sags gange og opbygge erfaring med behandlingen af sager, som domstolene ikke behandler i dag så som samværssager. Det antages, at produktions tabet vil være størst i 2019 som følge af en stor mængde nye sager samt organiseringen af familieretten ved byretterne, og produktionstabet vurderes at være op mod 15 pct. af den samlede økonomi på området, svarende til ca. 8,8 mio. kr. Det er endvidere Domstolsstyrelsens forventning, at domstolene vil have et mindre produktionstab i 2020 i størrelsesordenen 5 pct. af den samlede økonomi på området, svarende til 3,9 mio. kr., hvilket primært vil skyl-

des sagsophobning ved byretterne. Det er Domstolsstyrelsens forventning, at omkostningerne hertil vil beløbe sig til omtrent 12,7 mio. kr. over en toårig periode. Produktionstab vil alternativt medføre en tilsvarende forlængelse af sagsbehandlingstiden i familiesagerne i perioden 2019-2020.

- *Administrativ støtte til implementering samt udgifter til monitorering og evaluering:* Domstolsstyrelsen bemærker, at byretterne vil have behov for administrativ støtte fra Domstolsstyrelsen i forbindelse oprettelsen og implementering af de nye familieretter. Arbejdet med at etablere familieretten og foretage løbende monitorering vil dog primært være forankret ved retterne, og de vil hver især have behov for særskilte ressourcer til styring og administration af området, herunder samarbejdet med Familieretshuset. Da familieretterne vil spille en central rolle i det fremtidige system, vil domstolene, herunder Domstolsstyrelsen, ligeledes skulle levere bidrag til den planlagte evaluering. Det antages, at Familieretshuset vil stå for den overordnede administration af evalueringen og eventuelle indkøb af konsulenttydelser i forbindelse hermed. Domstolsstyrelsen forudsætter således, at domstolene alene skal levere input til den samlede evaluering. Med det udgangspunkt er det Domstolsstyrelsens forventning, at omkostningerne til implementering, monitorering og evaluering i en fireårige periode vil svare til 0,7 mio. kr. om året for Domstolsstyrelsen og omtrent 5,3 mio. kr. om året for retterne.
- *Bygningsmæssige tilpasninger for at huse familieretten:* Byretterne har den fornødne lokale-mæssige kapacitet til at huse de medarbejdere og faciliteter, som oprettelsen af de nye familieretter samt tilførslen af yderligere sager vil kræve. Imidlertid kan der ved de enkelte retter være behov for tilpasninger af lokalerne for eksempelvis at etablere yderligere lokaler til samtaler med forældre eller børn og etablering af familievenlige venteområder. De 24 byretter er alle forskellige, og behovene ved retterne er ikke ensartede. Det er Domstolsstyrelsens forventning, at udgifterne pr. byret og for hver af landsretterne i gennemsnit vil være 100.000 kr., og de samlede omkostninger hertil vil dermed beløbe sig til omtrent 2,6 mio. kr. i 2019.

Tabel 7 nedenfor viser, hvordan domstolenes implementeringsudgifter fordeler sig over de første fire år frem til og med evalueringen af det nye familieretlige system.

Tabel 7. Forventede implementeringsomkostninger for Danmarks Domstole

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022	Total
Efteruddannelse	0,8	1,1			1,9
Udvikling af kommunikationsteknologi ¹				0,5	0,5
Produktionstab i overgangsperiode	8,8	3,9			12,7
Implementering, monitorering og evaluering	6,0	6,0	6,0	6,0	24,0
Bygningsmæssige tilpasninger	2,6				2,6
Implementeringsudgifter i alt	18,2	11,0	6,0	6,5	41,7

¹ Investeringerne til udvikling af kommunikationsteknologi afskrives løbende fra tidspunktet for idriftsættelse. Da idriftsættelsestidspunkt endnu ikke kendes er beløbet af beregningstekniske årsager placeret i år 2022.

Det er en forudsætning for en vellykket implementering, at de forbundne omkostninger hermed finansieres. Såfremt implementeringsomkostningerne ikke finansieres, men i stedet skal dækkes

inden for domstolenes eksisterende rammer, vil det kunne få væsentlige negative konsekvenser for produktiviteten og sagsbehandlingstiden på øvrige sagsområder. Domstolsstyrelsen forudsætter derfor, at domstolene – ligesom Familieretshuset – kompenseres for de implementeringsomkostninger, der er forbundet med det udarbejdede lovforslag.

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk), May-Ann Riis Pedersen (marp001@foa.dk)
Fra: Maia Lindstrøm (mlind@FOA.DK)
Titel: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (FOA ID: 18/270244)
Sendt: 13-08-2018 10:55:08

Kære Maria Schultz,

FOA takker for muligheden for at indgive høringssvar til Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system. Vi har ingen kommentarer til udkastet.

Bedste hilsner

Maia Lindstrøm
Konsulent

FOA FAGLIG

Staunings Plads 1-3, DK 1790 København V

Direkte: +45 46972462

Mobil: +45 22323501

Mail: mlind@foa.dk

www.foa.dk

Til Socialministeriet

Helsinge d. 24. august 2018

Hermed fremsender Foreningen af Danske Psykoterapeuter Høringssvar til Socialministeriet.

Foreningen af Danske Psykoterapeuter (FaDP) ser med stor alvor på lovforslaget om et nyt familieretshus og en familieret, som erstatning for Statsforvaltningen, Fogedretten og Ankestyrelsen. Vi ser frem til en nødvendig ændring, men vi er dog bekymrede over en række detaljer i lovforslaget, som rejser flere spørgsmål end der gives svar. Det er ikke strukturen i det nuværende system, der nødvendigvis har været forkert, men de holdninger og den ideologi, som tydeligvis har været dominerende især efter vedtagelsen af forældreansvarsloven i 2007.

I FaDP savner vi en "brugerundersøgelse" fra Statsforvaltningen, der viser, hvordan borgere, der har været i kontakt med Statsforvaltningen i forbindelse med skilsmisse, har følt sig behandlet? Det undrer os, at en sådan ikke lavet, idet vi er af den opfattelse, at det var et krav til Statsforvaltningen efter vedtagelsen af Forældreansvarsloven om, at dette skulle monitoreres løbende?

Siden vedtagelsen af forældreansvarsloven i 2007 og revideringen i 2011, er udviklingen omkring skilsmisssager gået i den helt forkerte retning. Af forskellige årsager er antallet af konfliktfyldte skilsmisser steget markant på trods af, at hensigten med forældreansvarsloven var det modsatte.

Der er med andre ord noget, der ikke fungerer i det offentlige system, der skal varetage begge forældre og især børnenes interesser i skilsmisssager. For at vi kan afhjælpe udfordringen omkring det alt for høje skilsmissetal og især de konfliktfyldte skilsmisser, har vi brug for en forklaring, for at vi kan forstå og afhjælpe den store samfundsmæssige udfordring, som der er tale om. FaDP finder det foruroligende, at antallet af skilsmisser igennem årene har været stødt stigende, så vi i dag er i en situation, hvor vi kan kalde det danske samfund for et "skilsmisssamfund", uden vi politisk har fokus på hvordan denne tendens kan stoppes og ikke mindst nedbringes.

At folketingets partier lavet et bredt forlig omkring et nyt familieretshus oplever vi både som en stadfæstelse af, at vi er et skilsmisssamfund og som en forventning om, at det vil være virkeligheden i fremtiden. Det bekymrer os! Et bredt forlig i denne sammenhæng er ikke nødvendigvis et godt forlig, der vil give forældre og børn en optimal retssikkerhed.

Vi så derfor gerne, at regeringen og folketingets partier ville tage samfundsudviklingen meget mere alvorligt og nedsætte en arbejdsgruppe, der kunne se på, hvordan vi kan stoppe den udvikling, fremfor blot at acceptere den, som et faktum. Derfor har FaDP igennem hele debatten sagt, at vi har brug for en forebyggende indsats omkring skilsmisseproblematikken. Det er ikke et sundhedstegn for vort samfund, at over 50% af danske familier går fra hinanden og skaber en alvorlig usikkerhed i børnenes liv, som oven i købet forværres af en konfliktfyldt skilsmisse. Samtidig kan vi konstatere en lang række psykosociale konsekvenser af skilsmisseproblematikken, som på flere områder er meget dyrt for samfundet, og ikke mindst sammenhængskraften i samfundet.

Foreningen af Danske Psykoterapeuter (FaDP)
v. formand for politisk udvalg Torben Haugaard
Gl. Frederiksborgvej 30, 3200 Helsinge
Mob. +45 40684840 www.fadp.dk

FaDP opfordrer derfor til, at regeringen og forligspartierne skal sørge for at afsætte midler til en generel forebyggende indsats mod skilsmisser. Det vil efter vores bedste vurdering være en særdeles vigtig investering, som vil betale sig mange fold igen i undgåede sociale omkostninger for samfundet.

FaDP forudser desværre, at med det nye familieretssystem med familieretshus og en familieret, ikke vil ændre synderligt ved den skilsmisseproblematik vi har i dag, med mindre der bliver redegjort for følgende betingelser og at en række af dem opfyldes:

- Kvinde/mande-kampen og den radikale feminisme/chauvinisme trækkes helt ud af systemet
- At de medarbejdere, der i dag er ansat i Statsforvaltningen, Fogedretten og ankestyrelsen ikke automatisk overføres til det nye familieretslige system – så vil intet nemlig ændre sig
- Børn sikres efter en skilsmisse adgang til fædre og mødre efter barnets behov uanset konfliktniveauet. Forældreene må være det afgørende.
- Det økonomiske incitament elimineres og forældrene modtager børnepenge og deler udgifter i forhold til samvær med barnet
- Der bliver præsenteret en klar definition på barnets trivsel og bedste, som nævnes igen og igen i noter til lovforslaget. Vi vil gerne se definitionen på barnets trivsel og bedste samt barnets tarv? Hvem skal fortolke og forvalte definitionen og de kriterier, der lægges til grund?
- Betegnelserne bopælsforældre og samværsforældre ophæves og at der i stedet bliver taget stilling til forældreegnethed hos begge forældre. Hvor primær og sekundær forældrerolle uddeles i tilfælde hvor forældreegnethed gør dette til det mest hensigtsmæssige for barnets trivsel.
- Politiet efterforsker alle de anklager om vold og incest, som forældre udsættes for ifm. skilsmissen, som fører til mistet samvær og dermed tilknytning til barnet
- Kønsfordelingen blandt ansatte i det nye familieretshus bliver 50/50
- At det bliver helt tydeligt for befolkningen, hvilket fagprofessionelle kompetencer, der skal besætte stillingerne i familieretssystemet. Vil det fortsat primært være jurister og HK'ere, eller skal der vælges fagprofessionel med en mere humanistisk baggrund?
- Der etableres regionale forebyggelsestilbud til par i krise, for at forebygge en skilsmisse
- Der etableres regionale krisecentre for både kvinder og mænd
- Der etableres tvungen konfliktmægling efter en domsafgørelse
- Øremærket barsel til fædre giver kun mening i den udstrækning at fædre får en garanti for, at de får et ligeværdigt samvær med børnene i tilfælde af skilsmisse. Ellers er barselsordningen en privat sag.
- Når man læser noter til lovforslaget, så anvendes begrebet "tilbydes" og "tilbud" hele vejen igennem alle de initiativer der præsenteres. Hvad nu hvis én forælder vælger ikke at tage imod tilbuddet, hvad er konsekvensen så?
- Familieretsadvokater skal i videst mulig omfang trækkes ud af skilsmissesager, da deres involvering har været særdeles konfliktoptrappende igennem de senere år.
- Det nye familieretshus bemannes med medarbejdere med en mere humanistisk baggrund, som eksempelvis psykologer, psykoterapeuter, parterapeuter, konfliktmæglere, socialrådgivere, revisorer (til de økonomiske spørgsmål) og børnepsykologer og i langt mindre grad jurister og HK'ere.

Foreningen af Danske Psykoterapeuter (FaDP)
v. formand for politisk udvalg Torben Haugaard
Gl. Frederiksborgvej 30, 3200 Helsingør
Mob. +45 40684840 www.fadp.dk

- At voldsbegrebet breddes ud til også at handle om begge køns vold mod hinanden og især fokus på psykisk vold, som er ligeså skadelig for modparten og børnene.
- Hvert 3. barn oplever, at deres forældre går fra hinanden – I FaDP betragter vi det som et alvorligt problem, som må appellere til forebyggende initiativer.
- Barnet skal sættes i centrum – hvad indebærer det – og hvordan vil man gøre det??
- Barnets behov for at blive hørt i egne forhold – aldersgrænse for børn der skal høres? Og hvem skal tale med børnene?
- Der lægges op til ét samlet familieretsligt system - hvordan vil strukturen se ud – i forholdet mellem staten, regionerne og kommunerne?
- Gøre en forskel for børnene i de svære sager – hvad betyder det? og hvordan vil man gøre det i praksis?
- Barnets behov for beskyttelse – mod begge forældre?
- De mange tusinder af familier, der selv finder løsninger – hvordan kan man være sikre på, at de er problemfrie? Mange fædre er gået med til aftaler, de ikke har været enige i, men har ikke orket at tage kampen i systemet, fordi de vidste, at de ikke havde en chance.
- 3 sagsbehandlingsspor – hvem afgør hvor en skilsmisse passer ind? Og hvad nu, hvis det viser sig, at mange af de grønne skilsmisser viser sig at være gule, fordi fædrene pludselig får en mulighed for ligeværd?
- Ressourcerne i et nyt system skal målrettes – hvilke ressourcer, hvilke fagfolk er der tale om?
- I det nye familieretssystem skal familierne kunne henvende sig ét sted – hvor er det? regionalt eller kommunalt?

Alt i alt indeholder noterne til lovforslaget rigtig mange overordnede udsagn, der ikke på nogen måde giver os som læsere et klart indtryk af, hvordan sagsbehandlingen vil blive håndteret, af hvilke fagprofessionelle, der vil blive håndteret, ud fra hvilke detaljerede kriterier, den vil blive håndteret og ikke mindst, at det nye familieretssystem fremover vil sikre, at forældre og børn ikke diskrimineres i skilsmissesager.

Med venlig hilsen

Torben Haugaard
Formand for politisk udvalg i FaDP

Foreningen af Danske Psykoterapeuter (FaDP)
v. formand for politisk udvalg Torben Haugaard
Gl. Frederiksborgvej 30, 3200 Helsinge
Mob. +45 40684840 www.fadp.dk

24. august 2018

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K.

**Høringssvar fra Foreningen af DJØFere i Statsforvaltningen til forslag om lov om
Familierechtsretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love**

Generelle bemærkninger

Foreningen af DJØFere i Statsforvaltningen hilser lovforslaget om en ny familieretlig struktur velkomment. Lovforslaget sætter hensynet til barnet over alle andre hensyn. Der lægges vægt på at skabe nye rammer for samlede løsninger, hvor familierne kun skal henvende sig et sted uanset sagens indhold, og familierne skal mødes med en helhedsorienteret konflikthåndterende tilgang til deres uenigheder.

Vi finder de nye initiativer omkring samarbejde med kommunerne og det sociale system og oprettelse af en børneenhed meget positive og nødvendige.

Forslaget har også til formål at styrke enstrengetheden i systemet, således at familierne oplever et samlet forløb. Familiesagerne har i mands minde været behandlet i et tostrengt system, hvor hovedreglen har været, at Statsforvaltningen behandlede enighedssager, og domstolene behandlede alle sager, hvor der ikke kunne konstateres enighed.

Dette har betydet, at domstolene har behandlet alle de sager, hvor der var en egentlig konflikt, men også de sager ikke har været en egentlig konflikt, men hvor den ene parts bopæl var ukendt, eller at en part ikke ønskede at medvirke til en forligsmæssig løsning i sager, hvor der reelt ikke var juridiske konflikter.

Konflikterne i familiesager bunder ofte ikke i vanskelige juridiske problematikker, men i følelsesmæssige konflikter og/eller i økonomiske problemer. Hensynet til børnene tilsiger, at sagsbehandlingen i disse sager skal have udgangspunkt i rådgivning og vejledning med henblik på at genfinde en harmoni eller i al fald et rimeligt samarbejde, fremfor at finde en i domstolsregi "retlig sandhed". Sagsbehandlingen bør tilpasses konflikten, om den bunder i rent følelsesmæssige spørgsmål, i økonomiske eller juridiske konflikter.

Foreningen af DJØFere i Statsforvaltningen er derfor stærke fortalere for et enstrengt system i familiesagerne og er derfor enig i de tiltag i lovgivningen, der understøtter et samlet og helhedsorienteret løsnings på familiernes problemer og konflikter uden myndighedsskift. Lovforslaget er et skridt i den rigtige retning, men vi havde foretrukket et rent snit, hvor Familieretshuset behandlede alle sagerne i 1. instans, og hvor domstolene fungerede som klagemyndighed og 2. instans. Dette ville efter vores opfattelse have givet et enklere og hurtigere system med en indgang og en udgang med en helhedsorienteret tilgang uden myndighedsskift. Vi kan være bange for at myndighedsskiftet i de meget konfliktfyldte sager vil kunne medføre en forøget sagsbehandlingstid for borgerne, ligesom vi kan frygte, at der kan blive for megen unødigt polemik omkring screeningen og visiteringen af sagerne til de enkelte spor mellem Familieretshuset, parterne og øvrige interessenter i sagerne.

Konkrete bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Lov om Familieretshuset:

Ad § 1:

Ad §§ 4-9 visitation: Det er essentielt, at der sker en hurtig og smidig helhedsorienteret visitering. Dette problematiseres ved, at der ofte kan være flere sager mellem samme parter. Disse starter sjældent samtidigt og de digitale løsninger, der i dag tilbydes, er ikke helhedsorienteret og en helhedsorientering vanskeliggøres endvidere ved at sager om f.eks. bidrag og separation og skilsmisse er belagt med gebyr og med yderligere gebyr for mødesagsbehandling i separations- og skilsmisssager. Hvorvidt sagerne skal behandles samlet eller særskilt vil bero på en helt konkret vurdering, om hvad der er mest hensigtsmæssigt for parterne i deres konkrete situation. En helhedsorienteret behandling af sagerne kan derfor først begyndes, når gebyret er betalt. De forskellige regler om gebyrbetaling kan blive en stor forhindring for en hensigtsmæssig sagsbehandling.

Ad §§ 10-14 generelle sagsbehandlingsregler: Der er behov for en regel om at parterne kan møde særskilt, hvis der er en begrundet risiko for fysisk overlast eller anden ydmygende adfærd eller parternes indbyrdes forhold har en karakter at et fællesmøde ikke giver mening at holde et fælles møde. Den foreslåede ordlyd er dog meget bred og vidtgående, og vil kunne forhindre fællesmøder i de fleste sager. Dette ville ikke være hensigtsmæssigt og vanskeliggøre rådgivning om aftaler og samarbejde om barnets trivsel. I vores digitale tidsalder bør der åbnes mulighed for at anvende videomøder og Skype eller lignende løsninger i sager, hvor der har været vold eller hvor parterne bor langt fra hinanden, herunder i udlandet.

Ad § 15 sagsbehandlingsfrister: Vi hilser velkommen, at der indsættes sagsbehandlingsfrister for sagsbehandlingen i Familieretshuset, men vi finder også hensynet til borgerne tilsiger, at der ikke kun fastsættes tidsfrister for indledningen af sagsbehandlingen, men ligeledes frister for sagens afslutning og forpligtelse til at forklare borgerne, hvis fristerne ikke skal holdes. Det er godt for borgerne, at en mødeindkaldelse skal sendes inden ti dage, men der bør f.eks. også være en frist for mødets afholdelse og den forventede sagsbehandling af sagen. Det er vores erfaring, at der fokuseres meget på de forhold, der er underlagt frister. Det vil i praksis betyde, at afholdelse af møder vil blive prioriteret højere end skriftlig sagsbehandling, herunder afgørelse og afslutning af sagerne. Vi foreslår derfor, at der fastsættes en tidsfrist i Familieretshuslovens § 15, stk. 1, nr. 7, om, at Familieretshuset inden for en frist på 4 uger skal træffe

afgørelse i en § 6 sag, så snart det er konstateret, at parterne ikke kan finde en løsning på deres uenighed, og sagen er oplyst. Dette sikrer, at der i Familieretshuset afsættes ressourcer til den skriftlige sagsbehandling, og det vil indebære retssikkerhed for borgerne at vide, hvornår de kan forvente en afslutning af deres sag.

Det fremgår af stk. 1, nr. 6 at Familieretshuset inden 10 dage efter modtagelsen af en anmodning om at indbringe en afgørelse for familieretshuset, enten skal genoptage behandlingen eller indbringe sagen til for Familieretten. I forhold til en meget stor del af sagerne kan dette give nogle problemer, da mange afgørelser ikke imødekommer parterne fuldt ud. Hvis den ene part klager dagen efter afgørelsen, og der ikke er grundlag for genoptagelse på baggrund af klagen, vil sagen derfor senest på 11. dagen efter afgørelsen blive sendt til familieretten efter den nye bestemmelse. Hvis den anden part herefter klager indenfor fristen, og der på baggrund af denne klage egentlig var baggrund for at genoptage sagen – så er den allerede i familieretten, selvom rette sted egentlig er familieretshuset. Frist på 10 dage for klagefremsendelse hænger dårligt sammen med 4 ugers klagefrist i sager, hvor der er flere parter.

Ad §§ 16-21 Børneenheden: Vi finder det hensigtsmæssigt, at det kommer til at fremgå af loven, at rådgivningen af børn ikke må frakobles forældreansvaret. Forældre skal ansvarliggøres for løsningen af de problemer og belastninger, som forældrenes konflikter har påført børnene. Det er vigtigt, at børnene ikke må stå alene med ansvaret, og støtten til børnene skal sammenholdes med forældreansvaret. Derfor foreslår vi, at der indføres en bestemmelse herom.

Ad §§ 22-24 rådgivning og konflikthåndtering: Familieretshuset skal stille digitale forløb til rådighed, som forældre der søger skilsmisse efter § 29 skal gennemgå. Vi forstår ikke, hvorfor dette tilbud ikke skal gives til forældre, der søger skilsmisse på grund af utroskab, vold eller skilsmisse efter en af de særlige grunde, hvor konflikten alt andet lige må formodes at være større end i § 29 tilfælde, og vi forstår ikke, hvorfor alle forældre der oplever et brud i familien ikke får tilbudt en samtale efter § 23, 2.

Efter § 22 skal parterne i § 6 sager mødes med et konfliktilbud. Hvis det er et ønske, at parter i f. eks. bidragssager skal mødes af et konflikthåndteringsstilbud, hvor forlig skal forsøges, kan det være problematisk for en eventuel efterfølgende behandling af en bidragssag, at der ikke kan videregives oplysninger fra dette møde uden samtykke. Hvis konfliktløsningstilbuddet alene skal rettes mod forældreansvarssager bør det anføres i loven, da parterne i øvrige sager ellers kunne opfatte ordlyden som et retskrav.

Ad § 25 kommunens initiativret: Vi finder denne bestemmelse er en fremragende nyskabelse, der kan medvirke til at give en helt anden sammenhæng i tilbuddet til børnefamilier, som er påkrævet.

Ad §§ 27-28: Vi konstaterer, at der er et politisk ønske om domsbehandling i alle forældremyndigheds- og bopælsager, og omstødselsager, der anlægges af Familieretshuset, selv i disse hvor det er ganske åbenbart ganske klart hvem der er og har været primære omsorgsperson. Efter § 28 stk.2 oversendes sager der indeholder komplekse faktiske eller juridiske problemstillinger. Selv om det er en ganske vag og elastisk bestemmelse, vil det være et stort fåtal af sager, der efter denne paragraf skal oversendes. Der kan være store konflikter i de familieretlige sager, men sjældent indeholder disse komplekse faktiske eller juridiske problemstillinger. I ægteskabssager skal der tages stilling til spørgsmål om bidragspligt og lejemål. Spørgsmål om bidragspligt og bidragsudmåling indeholder meget sjældent komplekse faktiske og juridiske

problemstillinger, hvorimod spørgsmålet om lejlighed ofte vil være afhængigt af udfaldet af en forældremyndigheds- eller bopæls sag og derfor bør sager om forældremyndighed, bopæl og ægteskabs sager med konflikt om lejemål behandles som en § 7 sag, men herudover vil det være et fåtal af ægteskabs- og bidrags sager, der skal oversendes til Familieretten, medmindre der er andre verserende sager og en samlet behandling af sagerne vil være hensigtsmæssig for parterne.

ad §§ 29-33: Vigtige bestemmelser om tværfaglighed og samarbejde med andre myndigheder, der giver mulighed for en hel ny helhedsorienteret sagsbehandling.

ad §§ 35-39 tidspunkt for virkning af Familieretshusets afgørelser: Der ses ikke at være sammenfald mellem retsplejelovens regler og lovforslaget. Efter § 37 har en afgørelse om separation virkning efter klagefristen på fire uger er udløbet og der ikke er klaget forinden. En dom har virkning fra dommens dato, hvis den ikke er anket. Det bemærkes, at separation efter ægteskabslovens § 37 alene kan gives ved dom eller bevilling, og bevilling har virkning fra udstedelsen efter forslagens § 35.

ad 43-47 indbringelse af sager for Familieretten: Vi går ud fra, at såfremt der fremsendes flere sager vedrørende samme parter bør disse sendes til samme ret uagtet bestemmelserne i § 44,

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning:

Ad § 38: Efter § 38 indkaldes ægtefæller til vilkårsforhandling, når der anmodes herom, eller der ikke kan konstateres enighed om separation eller skilsmisse. Parterne skal møde personligt og samtidigt. I forbindelse med forslaget til § 38 stk. 3 bør der tages stilling om ikke der bør gives mulighed for anvendelse af moderne teknologi i form af videomøder og evt. anvendelse af Skype eller lignende løsninger både i forhold til spørgsmålet om vold, men også hvor der er store geografiske afstande mellem parternes bopæl, herunder at den ene parts bopæl er i udlandet.

Ad § 42 a: De foreslåede regler om en refleksionsperiode gælder kun ansøgninger efter § 29, hvor der er fælles børn i ægteskabet. Det kan undre, at tilbuddet ikke skal gives i de sager, hvor parterne er enige om skilsmisse på grund af vold eller utroskab. Den foreslåede løsningsmodel indebærer, at skilsmissebevilling først kan udstedes tidligst mellem 3 til 4 måneder efter ansøgningen. Det betyder bl. a, at ægtefællerne stadig har arveret efter hinanden i refleksionsperioden. Der ikke vil være adgang til en række offentlige ydelser og tilbud, ligesom ægtefællerne ikke er fritaget for tinglysningsafgift af en bodelingsoverenskomst, jfr. TL § 10, medmindre ægteskabet er opløst.

Efter den foreslåede ordning vil ansøgningen bortfalde, hvis ikke begge ægtefæller bekræfter deres ansøgning om skilsmisse efter refleksperioden. Dette ville betyde, at ophørsdagen for fællesboet ligeledes vil bortfalde, og der igen vil være formuefællesskab, hvis kun den ene bekræfter ansøgningen.

Den foreslåede ordning giver den ene part mulighed for en "økonomisk tænkning", der i givet fald ville øge konfliktmulighederne og dermed ikke være til børnenes bedste. Ægtefællerne kan ofte stå i et økonomisk dødvande på bruttidspunktet, og netop uvisheden om parternes fremtidige økonomi vil ofte være kilde til konflikter.

Derfor er vigtigt, at ægtefællerne så hurtigt som muligt kommer ud af dette dødvande. Den foreslåede ordning kan i visse situationer, hvor den fastholder parterne i et økonomisk dødvande, komme til at virke stik i mod hensigten, og være konfliktoptrappende.

I lov om ændring af forældreansvarsloven:

Ad § 17 stk. 3: Omkring delt bopæl, og 3 måneders perioden efter samlivsophævelsen: Den foreslåede regel forudsætter, at forældrene er enige om alle de væsentlige ting omkring barnet. Vi noterer med glæde at § 17 stk. 4, giver mulighed for, at der ikke skal være delt bopæl, hvis afgørende hensyn til barnet bedste taler imod dette, således at hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse jfr. § 1 kommer i første række også i sager om delt forældremyndighed.

Ad § 31 a stk. 3: hvoraf fremgår, at en part ikke har pligt til at deltage i mødet sammen med den anden part, hvis den anden part har udsat parten eller partens barn for vold, herunder psykisk vold eller der er mistanke herom. Udover de ovenfor anførte bemærkninger omkring separate møder i afsnittet Ad §§ 10-14, skal vi gøre opmærksom på, at det visitationsmæssigt vil kræve mange ressourcer i forhold til indhentelse af samtykke fra en part, hvor der kun er mistanke om vold eller psykisk vold. Det må forventes at samtykke vil skulle indhentes i mange af sagerne. Der ses ikke at være samme mulighed for borgerne for separate møder i sager, der indbringes for Familieretten.

Foreningen står naturligvis til rådighed, hvis der ønskes en uddybning af ovenstående bemærkninger eller i øvrigt, hvis det i øvrigt måtte ønskes.

Med venlig hilsen

Foreningen af DJØFere i Statsforvaltningen

v/Arne Madsen (arsmad@statsforvaltningen.dk)

Til Børne- og Socialministeriet

Sendt til: masz@sm.dk

Cc: familier@sm.dk

Vordingborg
21. august 2018

Høring over udkast til lovforslag om et samlet familieretligt system

Generelt

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) imødeser og kan tilslutte sig, at der er et stort behov for nytænkning på denne del af det familieretlige område, ligesom man kan tilslutte sig det overordnede formål med de nye regler, hvorefter barnets behov vægtes over alt andet.

Da lovforslaget er særdeles omfangsrigt, kommenteres det mere overordnet.

Det fremgår af materialet, at ønsket er, at det nye familieretlige system tilpasser sig familiens behov og ikke omvendt.

FSD noterer sig med tilfredshed, at netop styrket samarbejde med kommunerne er et af hovedelementerne i lovforslaget ud over bl.a. oprettelse af:

- Familieretshuset, hvor familier mødes med tilbud om rådgivning og konfliktmægling, og hvor sagerne screenes.
- Familieretten, som træffer såvel afgørelser og også behandler sager om fuldbyrdelse af afgørelser.
- Børneenheden, som sikrer barnet rådgivning og inddragelse.

Screening i de tre spor imødeses, hvorved de professionelle kræfter og kompetencer kan bruges og stilles til rådighed efter behov, således at det om muligt kan undgås, at konflikterne fortsætter i de særligt tunge sager, men også, at de lette sager ikke kompliceres unødigt.

Ved en tydelig markering og ensretning af sagerne i kategorier (grøn, gul, rød), vil det blive tydeligt for andre myndigheder – herunder kommunen – hvilken type sag, der vurderes at være tale om, således at der bedre kan arbejdes i samme retning til gavn for barnet.

Forhåbentlig vil dette også føre til, at færre familier med børn af ikke samlevende forældre får en social sag, udsprunget af konflikt mellem forældrene. Særligt har kommunerne i de seneste år oplevet, at mange såkaldte "gule sager" af forskellige årsager har verseret i socialforvaltningen, uden at man i det regi har kunnet tilbyde den rette hjælp.

Der foreslås oprettet nye instanser: Familieretshus, Familieretten og Børneenhed. De rette kompetencer og den relevante erfaring hos de implicerede medarbejdere i de nyetablerede enheder er naturligvis af afgørende betydning. FSD har i den sammenhæng særligt fokus på nødvendigheden af, at de pågældende kommende medarbejdere har fokus og forståelse for "barnets perspektiv".

Det fremgår som noget nyt, at et barn kan modsætte sig, at oplysninger givet til en medarbejder ved Børneenheden videregives. FSD må formode, at dette ikke tilsidesætter reglerne i Serviceloven om underretningspligt.

Lovændringer med særlig betydning for kommuner

Som nævnt lægges der fra lovgivers side op til et styrket samarbejde mellem det familieretlige og det sociale system. FSD finder det særdeles positivt, at der er opmærksomhed på behovet for øget samarbejde med kommunen i særligt de tungeste sager.

Kommunerne oplever i dag at blive "brugt" til støtte for hhv. den ene eller den anden part og ufrivilligt inddraget på forskellig vis af forældre i konfliktfyldte sager, som verserer i Statsforvaltningen.

Det fremgår af forslaget, at der skal ske koordination og indhentes oplysninger allerede i det indledende sagsarbejde i Familiehuset, tillige med mulighed for tværsektorielle møder.

Dette vil ifølge FSD klart bedre sagsbehandlingen i såvel statsforvaltningen som socialforvaltning, idet der således forhåbentligt undgås parallelle, ikke sammenhængende og måske direkte modsatrettede afgørelser og indsatser hos disse to sideordnede myndigheder, begrundet i ukendskab til øvrige foreliggende oplysninger.

FSD vil dog ikke undlade at nævne, at det kan føre til øget arbejdspress for socialforvaltningens medarbejdere, idet der etableres nye arbejdsfora og skal udveksles oplysninger.

Det er også væsentligt at have fokus på, at den ene myndighed ikke kan træffe beslutning på den anden myndigheds lovgivningsområde. Aktuelt oplever kommunerne, at der, uden dialog imellem Statsforvaltning og kommune, træffes afgørelser om eksempelvis samvær betinget af støtte fra kommunen, som forældrene klart oplever, forpligter kommunen til at yde en konkret støtte, uden dette dog juridisk er tilfældet.

Trods et øget samarbejde vil det fortsat være udfordrende for de implicerede myndigheder, at der typisk i samme periode vil skulle træffes afgørelser om hhv. hjælp efter serviceloven, typisk kap. 11, og derudover afgørelser om bopæl, forældremyndighed, samvær m.v.

Det fremgår, at der hos de to myndigheder skal udpeges centrale aktører i form af kommunale kontaktpersoner/kontaktpunkter i socialforvaltningen, og at samarbejdet skal fokuseres på centrale aktører. Dette vil kunne være en udfordring i en stor kommune, at oplysninger fra sundhedspleje, skoler m.v. går via kontaktperson i socialforvaltningen, hvortil kommer, at forældre på egen hånd kan videregive oplysninger.

Endelig vil det være relevant i denne sammenhæng at tilføje, at der, ud over Statsforvaltning og Socialforvaltning, kan være mange "aktører", som med forskellig dagsorden, perspektiv, mandat og oplysningsgrundlag indgår i sagsbehandlingen, og også vil gøre det fremover. Typisk er der tale om forskellige former for partsrepræsentanter, eksempelvis krisecentre, Mødrehjælpen, Børns Vilkår eller Foreningen far, og det er derfor ekstra vigtigt at holde fokus på barnets behov.

FSD ser positivt på, at der kan ske udveksling og indhentelse af oplysninger uden samtykke. Det vil være gavnligt både for myndighederne og familierne, at man bruger den viden, som allerede foreligger. Derved undgås parallelle undersøgelser af hhv. forældre og/eller børn hos de implicerede myndigheder. Det fremgår, at det vil være en undtagelse, at forældrenes omsorgsevne ikke belyses af sagkyndige, hvis der i Familiehøuset er tale om en "rød sag". Da omsorgsevne i forvejen er centralt og væsentligt og undersøges og vurderes i de sociale sager, vil et samarbejde og en koordinering være oplagt og hensigtsmæssigt.

FSD finder anledning til at bemærke, at partsbegrebet i en social sag og i en sag ved Statsforvaltningen ikke er identisk, hvilket i visse situationer giver formelle udfordringer bl.a. ift. adgangen til aktindsigt i sagen. I socialforvaltningen er man som forælder alene part og har partsrettigheder, hvis man har del i forældremyndigheden, hvilket ikke nødvendigvis er tilfældet i sager om samvær i det familieretlige system. Dette kan have den konsekvens, at man hos socialforvaltningen får afslag på aktindsigt, mens man hos statsforvaltningen har kunnet få identiske akter, selvom man ikke har del i forældremyndigheden.

Endeligt fremgår af forslaget, at en kommune selv kan indlede sag – har initiativret - i Familieretshuset/Familieretten, som alternativ til en mere indgribende afgørelse i det sociale system, eksempelvis tvangsfjernelse. Kommunen kan efter de nye bestemmelser igangsætte en sag om forældreansvar. Kommunen kan også underrette det familieretlige system, hvis et barn ikke trives med en eksisterende samværsordning.

Denne mulighed for at kunne kontakte statsforvaltningen uden forældrenes samtykke har kommunerne hidtil savnet i netop de sager, hvor barnets trivsel er i fare, grundet de foreliggende aftaler/afgørelser om forældremyndighed og/eller samvær.

Det fremgår ligeledes af lovforslaget i afsnittet om det ligeværdige forældreskab, at forældre har mulighed for at dele barnets bopæl mellem sig, således at barnet har to adresser. FSD henleder opmærksomheden på reglerne i retssikkerhedsloven og tillader sig at gå ud fra, at der, trods de foreslåede regler om to adresser på samme tid, ikke vil herske uklarhed om, hvilken kommune der i en social sag er opholds-/handlekommune for barnet. Dette synes umiddelbart ikke at fremgå klart af udkastet til lovforslag.

Det fremgår af forslaget, at et barn kan have delt bopæl, og at ingen af forældrene i denne situation da har status af bopælsforælder. Større spørgsmål af dagligdagskarakter kræver da enighed mellem forældrene. Det fremgår, at den delte bopæl alene har betydning i forældrenes indbyrdes forhold, og at anden lovgivning administreres uafhængigt heraf.

I megen særlovgivning henvises alene til "forældremyndighedens indehaver", når det omtales, hvem der kan træffe beslutninger m.v. på barnets vegne. Det er i forældreansvarsloven og bemærkningerne til

denne, at det nærmere fremgår, hvad forældre med fælles forældremyndighed skal være enige om, og hvad forældrene, ud fra om de er hhv. bopæls- eller samværsforældre, selv har mulighed for at bestemme på barnets vegne. Hidtil har forældre med fælles forældremyndighed alene skullet være enige om væsentlige beslutninger vedrørende barnet. Særlovgivningen stiller sjældent krav om, at myndigheden skal indhente samtykke fra begge forældremyndighedsindehavere.

FSD finder, at det bør fremgå af forslaget, hvad retsvirkningen for myndighedens afgørelse er, hvis en af forældrene i tilfælde med delt bopæl handler i strid med forældrenes aftale, eller uden at have sikret sig enighed med den anden forælder.

For så vidt angår ikke-samlevende forældre, er det efter de nugældende regler klart for dag- og klubtilbud, at kun bopælsforælderen kan ind- eller udmelde. Denne enkle regel forsvinder med udkastet, således at de ansatte i dag- og klubtilbud risikerer at blive kastebold mellem uenige forældre.

På skoleområdet har der i praksis vist sig udfordringer (svarende til dem, som dag- og klubtilbud måske kan imødesee) vedrørende spørgsmålet om optagelse, og i forbindelse med skoleskift, når forældremyndighedsindehaverne ikke kan blive enige herom. Artiklerne i TFA 2011/408, 2011/513 og TFA 2012/3 redegør for disse udfordringer.

Udfordringerne består bl.a. i, at ikke alle forældre efterlever kravet om enighed, som forældreansvarsloven forudsætter i forbindelse med skolevalg og skoleskift, ligesom forældreansvarsloven ikke anviser en løsning på, hvorledes barnets undervisningspligt sikres i tilfælde, hvor forældrene ikke kan blive enige.

Som det også fremgår af artiklerne, vil det være hensigtsmæssigt, om disse spørgsmål afklares i forældreansvarsloven. Pt. fremgår det af en ulovhjemlet bemyndigelse (bemærkningerne til folkeskolelovens § 34), at skolen som udgangspunkt kan gå ud fra, at forældremyndighedsindehaverne er enige.

Kommunerne oplever, at selv få dage, hvor barnet oplever uvished om, hvorvidt det er meldt ud af sin gamle skole, eller hvilken skole det skal starte i, kan være meget belastende for barnets trivsel. Det er derfor vigtigt med præcise anvisninger om, hvordan kommunerne skal agere i disse tilfælde.

Med venlig hilsen

Helle Linnet
Landsformand

2018

Høringssvar:

Høring over udkast til lovforslag om Familieretshuset og tilhørende følgelovsforslag

*Hvor er ligestillingen for børn
og fædre i Danmark år 2018?*

Foreningen Far
Fruebjergvej 3
2100 København Ø

www.foreningenfar.dk

Indledning

Foreningen Far har fremsendt høringssvar til lovforslag om Familieretshuset og tilhørende følgelovsforslag. Foreningen Far finder det positivt, at der foretages en forandring på familieområdet, og oplever at forslaget med den rette implementering kan være et vigtigt skridt i den rigtige retning. Det understreges samtidig, at lovforslagene ikke kan stå alene for succes.

Familielovgivningen er historisk opbygget omkring den ene forælder i stedet for barnet og hele familien i et samfund, som lever åbent og ligeværdigt. Det er dokumenterbart, at børn og forældre ikke behandles ens i samme situation i familielovgivningen og praksis. Et forhold som hver dag rammer helt almindelige børn og familier.

Starter vi med diskrimination i familielovgivningen, som det sker af familieformer, forældrenes offentlige status og køn, får vi aldrig skabt en succes på familieområdet. Foruden at det hverken må eller kan tillades.

Foreningen Far præciserer i sit høringssvar de positive ting ved det nye lovforslag og præciserer en række væsentlige forhold og grundprincipper for børns trivsel og sundhed i det moderne familieliv. Vi præciserer derudover generelle problemstillinger i lovforslagene samt kommenterer på konkrete paragraffer.

Virkeligheden og [forskningen i børns sundhed](#) dokumenterer i dag, at det bedste for barnet er fælles forældreskab foruden at alle børn har en menneskeret til at kende og blive passet af sine forældre. Ligeværdigheden skal danne udgangspunktet for den moderne familielovgivning og ministeriel praksis for at skabe børn i god trivsel og en succes.

Foreningen Far henviser i høringssvaret til det udarbejdede [Ligestillingskatalog 2017 for børn og fædre](#) med 348 konkrete punkter fordelt på 12 temaer samt [Europarådets resolution for børn og fædre](#). Foreningen Far må nødvendigvis præcisere at vi betragter det som brud på menneskeretten med risiko for et offentligt erstatningskrav og retsligt ansvar, såfremt familielovgivningen ikke ligestilles for børn og forældre i det moderne familieliv.

Med hensyn til Folkeskolereformen bygger den på et ønske om at alle børn oplever, at betydningen af social baggrund mindskes i forhold til faglige resultater. Børn der trives, lærer bedre. Det er derfor vigtigt for børnene, at vi i familielovgivningen sikrer en god og stabil trivsel, udvikling og skolegang. Det er vigtigt, at Folketinget følger samme spor i Familielovgivningen, så alle børn får mulighed for at blive glade og så dygtige de kan.

Hvor er ligeværdigheden for børn og fædre i Danmark år 2018 for børns trivsel og sundhed. Foreningen Far slutter sit høringssvar med at kommenterer på lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895 vedrørende strandfogeder.

Jesper Lohse, Formand

E-mail: formand@foreningenfar.dk

Indhold

Det positive	4
Simpel struktur	4
Bedre visitering.....	4
Helhedsorienterede løsninger.....	4
Bedre koordination.....	4
Signal om ny kultur	4
Delt bopæl, men hov kun for nogle!	4
Det bedste for barnet.....	5
Forskning	5
Menneskeretten	6
Grundprincipper	8
Et lærende familiesystem	9
Succesfaktorer	9
Generelle problemstillinger.....	11
Definitioner.....	11
Ligeværdig informering	11
Ligeværdig bopæl.....	11
Ligeværdig børnecheck	12
Ligeværdig barsel	12
Barnets navn.....	13
Livsvarig anerkendelse af biologisk forældreskab.....	13
Fri proces for begge forældre	13
Bisidning til børn.....	13
Forældre fremmedgørelse	15
Misbrug af §5, §6 og §7	16
Konflikt nedtrappende sagsbehandling der fremmer barnets bedste og trivsel	16
Konflikt nedtrappende tiltag der fremmer barnets bedste og trivsel	16
Belønning af god adfærd og sanktionsmuligheder	17
Kommunal koordination	18
Handicap	19
Voldtægt af mænd	19

Specifikke paragrafer	21
Forslag til Lov om Familieretshuset	21
Bemærkninger til lovforslaget	23
Forældreansvarsloven	24
Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning	25
Lov om børns forsørgelse.....	25
Adoptionsloven.....	25
Børneloven.....	25
Navneloven	26
Lovene om ægtefællers økonomiske forhold	26
Lovene om Haagerkonventionen og international forhold.....	26
Lovene om social service	26
Lov om rettens pleje	27
Lov om retsafgifter	27
Arveloven	27
Bilag.....	28
Bilag A – Svar til Foreningen Far i forbindelse med høringen	28
Bilag B – FN Rapport 2015 af Foreningen Far.....	28
Bilag C – Europarådets resolution 2015	28
Bilag D – Ligestillingskatalog 2017 for børn og fædre	28
Bilag E – International konference om børns sundhed hos Europarådet	28

Det positive

Simpel struktur

Det er positivt at der med lovforslaget laves en mere simpel struktur i et enstrenget familiesystem, hvor familiesagerne ikke først skal behandles i Statsforvaltningen og derefter nogle elementer i retssystemet uden helhedsvurderinger.

Det medfører i dag tab af viden, længere sagsbehandlingstid og menneskelige fejl foruden mulighed for nemt at "snyde" og lyve i systemet pga. mange skift af hænder i de menneskelige processer. Et velkendt ledelsesproblem og et forhold der med fokus på rette implementering kan formindskes i et enstrenget system.

Den mere simple struktur i et enstrenget familiesystem er grundlaget for en hurtigere, bedre og billigere sagsbehandling per familie, hvor sparede ressourcer kan frigøres til at hjælpe de familier som har et reelt behov for ekstra hjælp.

Bedre visitering

Det er positivt at der i lovforslaget er fokus på en bedre visitering med kategoriseringen af grønne, gule og røde familiesager. Det kan med den rette implementering skabe bedre brug af de knappe ressourcer i det offentlige familiesystem, mindre spild og færre gentagelser, hvorved der opnås en samlet gevinst på sigt, så børn og forældre modtager den rigtige hjælp på det rigtige tidspunkt.

Helhedsorienterede løsninger

Det er positivt at der med lovforslaget skabes helhedsorienterede løsninger i form af forældremyndighed og samvær for børnene, således at der med den rette implementering og opfølgning kan laves mere kvalificerede samt hurtigere familiemæssige løsninger.

Bedre koordination

Der ligger samtidig i lovforslaget op til en langt bedre – og i dag ofte manglende – ordentlig koordination mellem kommune, familieretten og politiet, hvilket kan være en besparelse af ressourcer som kan bruges på vigtigere formål samt skabe bedre og hurtigere løsninger for familierne.

Signal om ny kultur

Der sendes samtidig et klart og markant signal om en ny kultur i systemet med en – vil vi mene i dag – nødvendig lukningen af Statsforvaltningen og dannelse af en Familieret, som er det eneste sted en sådan kan etableres pga. de menneskeretlige konventioner, der sikre alle borger ret til prøvelse af borgerlige rettigheder i retssystemet.

Delt bopæl, men hov kun for nogle!

Der er med nye tiltag mulighed for delt bopæl ved enighed og de første 3 måneder ved samlivsophør, men det er desværre ikke godt nok med henvisning til Foreningen Fars henvendelse og spørgsmål herom til ministeriet i forbindelse med høringen jf. bilag

Det bedste for barnet

Forskning

Der er aktuelt tale om et paradigmeskifte i forskningen om børns sundhed og fælles forældreskab, som forskningen i dag dokumenterer er bedst for barnet som udgangspunkt.

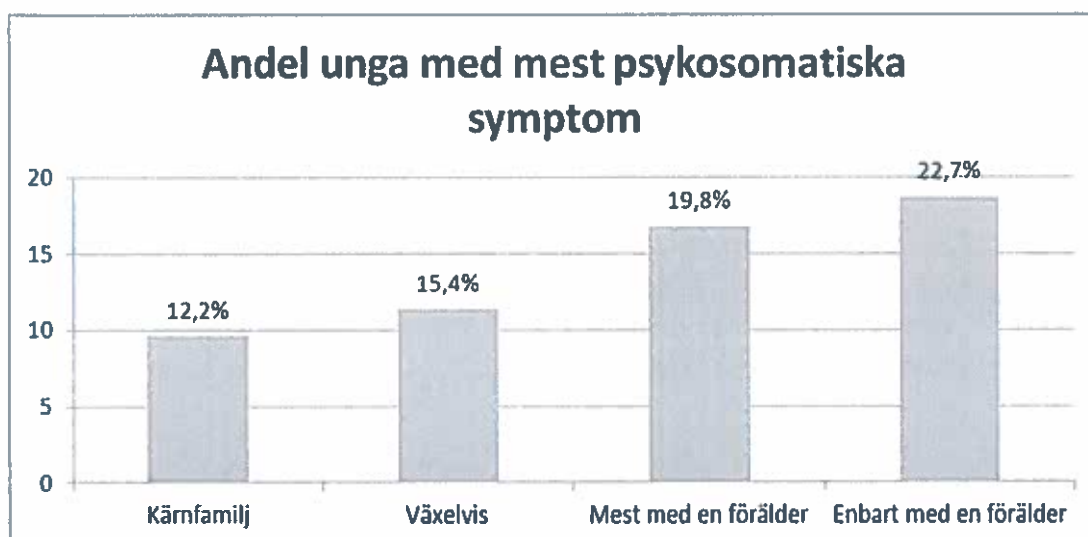
Det vil være afgørende fremadrettet at sikre en ordentlig indsats for at oplyse og distribuere den nyeste forskning om børns sundhed, fælles forældreskab samt børn og fædre.

Foreningen Far kan i første omgang henvise til den 4. internationale konference om fælles forældreskab og børns sundhed, som støttes og afholdes i regi af Europarådet den 22-23 november 2018 i Strasbourg jfr. bilag.

Af forskningsmæssige resultater kan nævnes Karolinska Institutet i Sverige, som har analyseret sundheden for alle 200.000 børn i aldersgrupper 12-15 år i Sverige. Undersøgelserne viser, at børns stressniveau i kernefamilier og 7/7 ordninger (væxervis) er markant lavere end ved ophold med hos en forælder eller hos enlige forældre.

Se videopræsentation og forskningspublikationer her:

<http://www.foreningenfar.dk/karolinska-institutet>

Foreningen Far oplever at forholdet skyldes de sociale ressourcer i form af en mere klar identitet, mere kærlighed, mere kvalitetstid, større forældreoverskud, flere søskende og større familier samt bedre økonomi, der alle er faktorer der virker positivt på børns sundhed og mindsker børns stressniveau i livet i de fleste tilfælde.

Et forhold som virkeligheden og forskningen i dag dokumenterer er gældende om der er tale om familiekonflikter eller ikke, er at det er muligt ved fælles forældreskab og belønning af god forældreadfærd at mindske og til tider helt undgå eskalering af mange familiekonflikter. Det ligger i fokus på det fælles forældreskab og en konstant belønning af god forældreadfærd med opfølgning og konsekvens. Her ses formentlig et af de største potentialer for børns sundhed.

A Review of Shared Residential Parenting Research:

http://www.acfc.org/acfc/assets/documents/research_pdfs/Nielsen_SP_Nov_2011.pdf

Given the growing popularity of shared residential parenting, policymakers and professionals who work in family court, as well as parents, should find the research compelling. As demonstrated in this review, overall these studies have reached four general conclusions. First and foremost, most of these children fare as well or better than those in maternal residence— especially in terms of the quality and endurance of their relationships with their fathers. Second, parents do not have to be exceptionally cooperative, without conflict, wealthy, and well educated, or mutually enthusiastic about sharing the residential parenting for the children to benefit. Third, young adults who have lived in these families say this arrangement was in their best interest—in contrast to those who lived with their mothers after their parents' divorce. And fourth, our country, like most other industrialized countries, is undergoing a shift in custody laws, public opinion, and parents' decisions— a shift toward more shared residential parenting. With the research serving to inform us, we can work together more effectively and more knowledgeably to enhance the well-being of children whose parents are no longer living together.

Fælles forældreskab skal betragtes som positivt for børns sundhed og folkesundheden samt danne grundlag for lovgivningen og praksis med mulighed for at træffe individuelle og konkrete afgørelser i specielle tilfælde i familieretshuset og en kommende familieret.

Det bedste for barnet er som udgangspunkt fælles forældreskab, hvorfor det skal danne udgangspunkt for familielovgivningen. 7/7 ordninger, to bopæle og ligeværdig fordeling af barnets økonomi skal være grundlaget i familielovgivningen.

Menneskeretten

I forhold til menneskeretten skal FN børnekonventionen med specielt fokus på artikel 2 og 7 overholdes, da de beskytter børn og deres forældre mod forskelsbehandling og sikrer, at børn har ret til at kende og blive passet af sine forældre. Man kan ikke som det er sket tillade sig at bruge FN børnekonventionen artikel 3 om det bedste for barnet, når øvrige artikler ikke overholdes.

UN Children Convention:

Article 2: States Parties shall respect and ensure the rights set forth in the present Convention to each child within their jurisdiction without discrimination of any kind, irrespective of the child's or his or her parent's or legal guardian's race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth or other status.

2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that the child is protected against all forms of discrimination or punishment on the basis of the status, activities, expressed opinions, or beliefs of the child's parents, legal guardians, or family members.

Article 7:

The child shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to acquire a nationality and, as far as possible, the right to know and be cared for by his or her parents.

Hertil kommer den Europæiske menneskerettighedskonvention med specielt fokus på, at artikel 6, 8, 14 og 17 skal overholdes i forhold til retlig prøvelse af borgerlige rettigheder inden for rimelig tid, respekt for familielivet, beskyttelse mod forskelsbehandling samt national overholdelse af den fundamentale menneskeret i lovgivning og praksis.

Der er siden 1900-tallet og specielt efter 1960'erne pga. en stærk dansk kvindekultur og lobbyisme sket en sådan grad af knopskydning i familieretten, at menneskeretten i dag ikke kan anses at blive overholdt. Der har været interesser som har ønsket kvinders ligestilling i samfundet på andre områder end i familielivet, og der er tale om både bevidst og ubevidst manglende fokus på børn og fædre i den kontekst.

Foreningen Far henviser til det udarbejdede ligestillingskatalog 2017 for børn og fædre for 348 eksempler fordelt på 12 temaer jfr. bilag. Der er tale om et ministerielt ansvar og risiko for erstatningskrav, såfremt menneskeretten ikke overholdes. Det er en afgørende forudsætning for børns trivsel og ministeriel succes med lovforslagene at menneskeretten overholdes.

European Human Rights Convention**Article 8 Right to respect for private and family life:**

1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Article 14 Prohibition of discrimination:

The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

Article 17 Prohibition of abuse of rights:

Nothing in this Convention may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms set forth herein or at their limitation to a greater extent than is provided for in the convention.

Grundprincipper

Foreningen Far anbefaler alle at stille sig selv spørgsmålet: hvordan familielovgivningen egentlig ville se ud, hvis vi lavede den i dagens samfund med fokus på børns sundhed og trivsel.

Foreningen Far har opstillet 10 væsentlige grundprincipper med fokus på at alle 1.1. mio. børn får samme behandling og belønning af god forældreadfærd.

§1 Barnets forældre er den biologiske far og mor – med respekt for omsorgsforældre.

§2 Barnets forældre skal have samme informering om barnet med hensyn til tid og metode.

§3 Barnet har ret til 3 måneders forældreorlov med hver af forældrene, og forældrene har 6 måneders forældreorlov de kan fordele som de finder det bedst for barnet og familien.

§4 Alle forældre har fælles forældremyndighed.

§5 Barnet registreres med bopæl hos begge forældre og samvær 50%/50%, hvis forældrene ikke bor sammen.

§6 Barnets indtægter og udgifter til/fra det offentlige fordeles 50%/50% mellem forældrene.

§7 Flytter en forælder længere væk end 80 km fra barnet, registreres barnet med bopæl hos den anden forælder alene foruden at fraflyttende forælder varetager transport af barnet.

§8 Forældrene kan selv lave anden aftale.

§9 Er der bekymring for barnet af en forælder eller myndighed, behandles sagen af en børnesagkyndig domstol, og der kan inddrages en advokat og/eller certificeret bisidder for barnet.

§10 En domstol kan ved tungtvejende grunde træffe anden afgørelse.

I de fremsatte lovforslag er der kommet fokus på barnets trivsel, men der kan eksempelvis henledes en opmærksomhed på, at et barn eller ungt menneske både kan mistrives hos en bopælsforælder og en samværsforælder. I lovforslaget er fokus fortsat på samvær og trivsel hos samværsforælderen. Men i det nye system er der behov for at anlægge en helhedsbetragtning på, at barnet skal trives hos begge forældre.

Ministeriet kommer ikke til at skabe en succes uden ligeværdighed og et opgør med fortidens familielovgivning. Det som mange nok med rette vil betegne mors monopol på børnene i lighed med fars tidligere monopol på bestyrelseslokalerne. Det handler ikke om hvor mange forældre der

ønsker det ene frem for det andet, men om at alle skal være lige for loven og et behov for at beskytte rollemodellerne baseret på adfærd og kompetencer i stedet for kun køn.

I en verden med åben information er lige muligheder, fælles forældreskab og ansvarlighed fundamentet for et samfund med børn i god trivsel. Det er en international udfordring, men også en udfordring, hvor Danmark og Norden med den rette vilje kan og bør gå forrest.

Et lærende familiesystem

Der skal skabes et lærende familiesystem og et lærende familieretshus og familieret, hvor ledere og medarbejdere finder, erkender og retter fejl, når de sker for det gør de. Det er en grundlæggende forudsætning for succes, og for borgernes tillid og respekt for lovgivningen og systemet.

Er alle borgere ikke lige for loven, håndhæves lovgivningen ikke eller er der tale om diskrimination i lovgivningen eller praksis, som udgangspunkt mistes borgernes tillid og respekt.

Der bør overalt hvor det er muligt sikres statsanerkendt certificering af børnesagkyndige samt efteruddannelse i fælles forældreskab og kvalitetssikring. Sagsbehandlere og ledere som får mange klager skal have supervision og problemerne skal håndteres i stedet for at blive ignoreret.

Der bør efter alle møder og afgørelser udsendes online evalueringer med mulighed for at forældre og børn kan fortælle om deres oplevelser, hvorved der kan dannes mønstre for en åben og moderne lovgivning og praksis med fokus på børnenes trivsel – og gode samt velfunderede politiske justeringer.

Foreningen Far foreslår, at et lærende familiesystem bl.a. kan skabes ved et Familieretssystem, som er forankret i en forskningsbaseret faglighed og ledelse. Alle beslutninger i Familieretshuset skal have afsæt i en faktuel, moderne og anerkendt forskningsmæssig begrundelse for at understøtte, hvad som er bedst for et barn.

Der skal fra ledelse til medarbejder være en synlig forskningsmæssig forståelse i hver afgørelse og handling for barnet og dets forældre. Dermed kan den lærende organisation, som er forankret i moderne forskningsbaseret viden og ledelse tilpasses over tid og de behov som efterspørges i det moderne samfund. Oplysning og viden kan ske på samme måder som det stilles til rådighed indenfor sundhedsvæsenet.

Succesfaktorer

Det vil være helt afgørende at følge fremdriften i implementeringen. Det har siden seneste lovændring i 2012 ikke været muligt for Foreningen Far at modtage relevant statistik for at følge børns trivsel i det fælles forældreskab. Mange undersøgelser herunder trivselsmålinger sendes til stadighed kun til den ene forælder pga. digital post problemet, og der mangler ensretning baseret på saglig forskning i børns sundhed i forhold til individuel sagsbehandling.

Det må ligeledes anses som afgørende for succes i den nye familieret og henholdsvis grøn, gul og rød visitering, at der skabes en fornuftig og rimelig kønsfordeling af mænd og kvinder i forhold til ledere og medarbejdere.

Statsforvaltningen har ligget på oplyste tal mellem 87% og 93% kvindelige medarbejdere siden 2012 og det har betydning for den interne kultur. Det har betydning for børn og forældres oplevelser, mønstre og erfaringerne.

I forhold til administrationen af Forældreansvarsloven i Familieretshuset, Familieretten og Kommunerne er det i det nye system vigtig, at love og regler administreres på den rigtige måde. Det betyder, at konkrete afgørelser skal have det indhold, som lovgiverne har tænkt sig, og at sagerne behandles ens, så også de delte familier oplever, at der er lighed for loven og retssikkerhed.

Vigtig er det også, at der i Familieretshusets og Familierettens afgørelser har en høj grad af forudsigelighed; forældrene skal kunne gennemskue og kende den administrative praksis eller nemt kunne søge viden om denne, så administrative afgørelser ikke kommer eller burde komme bag på den delte familie.

Endvidere er det vigtigt, at afgørelser ledsages af en god begrundelse, som er forståelig for den delte familie, og såvel Familieretshuset, Familieretten og kommunerne skal som myndigheder på eget initiativ, og samtidig med at en afgørelse kommer til den delte families kendskab, oplyse om den delte families klagemuligheder. Med Inspiration i kronik fra den 16. december 2013 om Departementschefens rolle i skattesagen af Jørgen Rosted, tidligere departementschef i Centraladministrationen.

Konceptet for børnesamtaler skal igennem en offentlig og reelt uvildig evaluering, hvor lægmand skal inviteres til at komme med evalueringsinput fra den virkelige verden. Børn der bliver syge af at deltage i børnesamtaler, udvikler angst eller får senfølger, som følge af oplevelserne med børnesamtaler, skal tilbydes konkret hjælp og ikke bare ignoreres.

De færreste børn er stærke nok til at sige fra over for mor, mors kvindelige bisidder, den kvindelige sagsbehandler, den kvindelige advokat samtidig med at barnet ofte opholder sig hos mor før samtalerne, og der er tale om en historisk mor baseret lovgivning. Det er stærkt problematisk uden at lovforslaget eller mor og barn organisationer som f.eks. børns vilkår omtaler og håndtere denne alvorlige problemstilling for børns trivsel og sundhed gennem hele livet. Der rejses alvorlig kritik.

I lovtæksten skrives der "tilbud om professionelle bisiddere". Men ingen kan definere, hvad en professionel bisidder er og ofte er der tale om en ensidig kønsfordeling. Stil hellere nogle konkrete retningslinjer og krav op for, hvad det kræver af en voksen person at være bisidder i det nye system.

Generelle problemstillinger

Definitioner

Det er bemærkelsesværdigt at der i lovforslaget mangler definitioner, hvilket er bekymrende i forhold til kvaliteten af sagsbehandlingen for børn og forældre.

Der mangler i lovforslaget så vidt vi kan vurdere definitioner og konkretisering af hvilke oplysninger der skal indhentes (kommunalbestyrelsen, social historik, strafferetligt, økonomisk fra nuværende eller flere kommuner). Der mangler definitioner i forhold til vold mod mænd og kvinder samt forskelle og ligheder samt hvad der eksempelvis er en kompleks sag og hvilke krav der er til kompetencerne hos medarbejdere.

Det kan være et markant advarselstegn i forhold til knopskydning og forældet lovgivning samt diskrimination og manglende kvalitet, såfremt der ikke defineres væsentlige undersøgelsesspørgsmål som grundlag for fremtidig kvalitetssikring.

Ligeværdig informering

Det er over for Foreningen Far bekræftet af cpr. at data mangler for digital post om børn til begge forældre. Der kan ikke i Danmark laves en samlet liste over forældremyndighed og orienteringsretten for børn under 18 år på grund af dette problem. Der må bruges manuelle og omkostningstunge arbejdsprocesser, hvor der sker menneskelige fejl.

Det fremgår i svar til Foreningen Far fra ministeriet jf. bilag at der ikke gøres yderligere for at bringe dette forhold i orden selvom der i lovforslaget ligges op til udvidet brug af digitale ydelser herunder forældres brug af digitale kurser, online registrering og frivillige tilvalg med eller uden ægteskabelige registreringer.

Brugen af digitale ydelser kombineret med bevidsthed om manglende data og valide data for alle forældre med børn under 18 år vil være direkte og/eller indirekte diskrimination, da tilbuddet ikke sendes til begge forældre på samme tid, med samme metode og måske aldrig når frem til begge forældre. Det vil være specielt 1.1 mio. børns fædre som bliver kan blive ramt.

Ministeriet må få styr på den digitale post om børn til begge forældre. Det kan ikke bortforklares længere. Det er Foreningen Far klare opfattelse at det væsentligste problem er at ingen ønsker at erkende det reelle problem med datamangel og kønsdiskrimination samt at påtage sig ansvaret. Det er ikke acceptabelt for danske børn og forældre.

Ligeværdig bopæl

Det er positivt at der indføres "delt" ligeværdig bopæl for børn hos begge forældre, da det er et af de helt store konfliktområder ved fælles forældreskab. Det fremgår dog af ministeriets afklarende spørgsmål til Foreningen Far jfr. bilag, at delt bopæl alene indføres ved enighed mellem forældrene og de første 3 måneder efter samlivets ophør. Domstolene kan ikke træffe afgørelse om delt bopæl.

Da både forskningen og virkeligheden i dag viser at det bedste for barnet i mange tilfælde er fælles forældreskab dvs. delt bopæl om der er enighed eller uenighed er det essentielt for at forebygge familiekonflikter og sikre børnenes trivsel at en domstol ligeledes kan træffe afgørelse om delt bopæl.

Foreningen Far anbefaler at lovforslaget sikre at domstolene ligeledes har mulighed for at bestemme delt bopæl, hvis det er bedste for barnet. Det vil som vi ser det ikke være tilladt ikke at kunne give forældre delt bopæl ved en domstol baseret på forskningen i børns sundhed og menneskeretten.

Ligeværdig børnecheck

Der er ikke på nuværende tidspunkt medtaget deling af børnechecken, hvorfor der bestemt er risiko for at det ikke indføres. Der er lige nu tale om at udenlandske arbejdere fra Polen og andre lande med børn der bor i hjemlandet modtager børnecheck, mens danske fædre i f.eks. 7/7 ordninger som forsørger deres børn og mere til ingenting modtager selv ved markant behov.

Børnechecken bør tildeles børn der har ophold i Danmark og ligeværdigt til forældrene som udgangspunkt med mulighed for at der i specielle tilfælde kan træffes anden afgørelse. Der har historisk været ensidigt fokus på den enlige mor som har brug for velfærdsydelse, men det er lige så vigtigt for børnene at have fokus på at begge forældre kan have behovet og at den forælder der modtager velfærdsydelse til børnene ikke altid bruger dem på børnene eller herved undlader at arbejde og komme i arbejde.

Der må og skal som være fokus på de mange børn som oplever bedre sundhed ved at forældrene på fornuftig vis har et arbejde og

Hertil kommer fokus på de mange danske fædre som betaler meget mere end de skal, fordi barnet reelt ikke ser de velfærdsydelse som går ensidigt til bopælsforælderen.

Ligeværdig barsel

Barsel til begge forældre er indført i resten af Norden og EU vil fastlægge 2-4 måneders øremærket barsel til begge forældre. Foreningen Far anser barsel for barnet med begge forældre som en af de bedste investeringer vi kan lave i børns trivsel og sundhed i livet. Børnene oplever mere kærlighed og bedre tilknytning til begge forældre fra livets start. Forældreansvarsloven nævner imidlertid intet om barsel til begge forældre såfremt forældrene ikke bor sammen eller oplever samlivsophør før barnet fylder 9 år, hvilket i dag er normalt.

Det kan i dag tage op imod 2½ år at få Statsforvaltningen til at anerkende en fars ønske om at få mulighed for at afholde forældreorlov. I det nye familieretssystem skal der laves fast track til orlovssager, så der hurtigt kan fastsættes konkret og midlertidigt samvær til afholdelse af forældreorlov f.eks. i dagtimerne, hvor barnet alligevel afleveres i institution, og hvor mor går på arbejde. Fædre der ikke lever sammen med moderen skal på lige fod med andre familieformer kunne tage 3 måneders forældreorlov i sammenhæng eller opdelt i 2 eller 3 blokke inden barnet fylder 9 år, og uden familieretssystemet kræver, at dette skal ske uge for uge, og ikke i sammenhængende uger.

Barnets navn

I forbindelse med det konkrete lovforslag bør det sikres at barnet får far og mors efternavne, såfremt der ikke er enighed. Det er i dag muligt for mor at trække en familiesag ud, således at barnet kun får mors efternavn jfr. *navnelovens* § 1, stk. 2

----- Bekendtgørelse af navneloven -----

§ 1. De eller den, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest 6 måneder efter barnets fødsel vælge et efternavn, som barnet er berettiget til efter §§ 2-4 eller 6-8.

Stk. 2. Sker navngivning ikke inden den i stk. 1 nævnte frist, får barnet moderens efternavn. Dette gælder dog ikke, hvis moderens efternavn er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. I dette tilfælde får barnet afhængigt af sit køn moderens fornavn med tilføjelsen -søn eller -datter, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Livsvarig anerkendelse af biologisk forældreskab

Alle børn har en menneskeret i henhold til FN børnekonventionen artikel 7 til at kende og blive passet af sine forældre, hvorfor Foreningen Far vurderer at anonym sæddonation er en ulovlig dansk praksis og et brud på barnets menneskeret. Børn der er født med anonym sæddonation, som ønsker at kende deres biologiske ophav kan vinde sådanne sager ved en menneskeretsdomstol i fremtiden.

Fri proces for begge forældre

Det vil være afgørende i forhold til misbrug, at begge forældre modtager fri proces i børnesager, såfremt den ene forælder modtager dette. Det er velkendt, at forældre og advokater bevidst misbruger reglerne om fri proces og undlader at oplyse økonomiske ressourcer, planlægger ikke at arbejde eller misbruger reglerne til at trække familiesager ud, skalerer sagerne eller forsøger at opnå bedre vilkår med børn i midten.

Det er samtidig i dag kun bopælsforælderen som kan opnå forhøjelse i henhold til reglerne om fri proces selvom forældrene har 7/7 ordninger eller samværsforælderen har størst behov for fri proces. Det er ganske enkelt ikke lovligt, men klokkeklar diskrimination af børn og forældre, som hverken kan eller skal undskyldes længere.

Bisidning til børn

Foreningen Far har bestemt respekt for flere af de aktiviteter børns vilkår udfører, men det er bemærkelsesværdigt, ensidigt og særdeles kritisabelt at børns vilkår, som den eneste NGO organisation, nævnes i lovforslaget og det sker ikke mindre end 7 gange. Børns vilkår er en privat interesseorganisation, som historisk har erfaring og viden om børn og mødre. Det er ofte den erfaring, viden og kultur, som opleves at præge organisationen og dens udtalte holdninger og perspektiver i modstrid med mange børns trivsel og sunde opvækst gennem hele livet.

Alvoren ved bisidningerne til børn som børns vilkår har kommerciel interesse i at udføre og indføre er, at børn eksempelvis ikke ved hvilken betydning deres udtalelser har 10, 20, 30 år længere fremme i livet. Det er i dag kun bopælsforældre, der kan beslutte en børnebisidder og

forældre fremmedgørelse er udbredt på børneområdet uden at børns vilkår har håndteret disse væsentlige perspektiver.

De færreste børn er stærke nok til at sige fra over for det som i praksis er mor, mors kvindelige bisidder, den kvindelige sagsbehandler, den kvindelige advokat samtidig med at barnet opholder sig hos mor, og der er tale om en historisk mor baseret lovgivning. Det er stærkt problematisk.

Statsforvaltningen alene oplyser de afholder ca. 2200 børnesamtaler om året og det fremgår ved aktindsigt, at man har juridisk forpligtet sig, som offentlig myndighed for børn, til at markedsføre børns vilkår i projekter med betalte konsulenter, der har egne firmaer samtidig med ansættelse eller tidligere ansættelse i Statsforvaltningen.

Foreningen Far modtager mange meldinger om børnebisidning, og det er ganske sikkert specielt fædrene, der skal være opmærksomme på, hvad der foregår, og hvordan det foregår - for der er et klart mønstre som dokumenterer at gode fædre nemt kan ryge mere eller mindre ude af børnenes liv - og de kommer sjældent tilbage. Foreningen Far har anbefalet ombudsmanden at kigge nærmere på området.

Ved "Udvalgets betænkning "Barnets Perspektiv" udsendt den 30. maj 2006 besluttede tre personer af det 15 medlemmers store udvalg at fremføre deres egen mindretalsudtalelse i medierne, henholdsvis fra Mødrehjælpen, Børns Vilkår og SFI som var og stadig må anses for at være tæt forbundet. De tre erklærer sig som modstandere af fælles forældremyndighed ved domstolene og imod afgørelser om deleordninger (såkaldte 7/7 ordninger).

Foreningen Far indgav høringssvar i januar 2007 med anbefaling om fælles forældremyndighed og muligheden for deleordninger ved domstolene for kærlighed, omsorg og tryghed for barnet hos begge forældre. Det har siden vist sig i virkeligheden og forskningen at børn i deleordninger og 7/7 ordninger er de børn samlet set som har markant mindst stress i forhold til børn som bor mest hos en forælder eller hos enlige forældre. Det dokumenteres af forskningen i en række lande, herunder bl.a. sundhedsforskningen fra 200.000 børn i Sverige mellem 12-15 år.

I § 450 c. kan Børns Vilkår og andre private interesseorganisationer få adgang til en hel sag – uden at der stilles krav til personen om fx tavshedspligt efter Forvaltningsloven eller Persondataforordningen. Det kan være meget problematisk. Via adgang til sagerne i forhold til bisidderordninger og systematisk dokumentering fra samtaler hos børnetelefonen levere Børns vilkår parts information til VIVE – tidligere SFI. Det kommer der såkaldt "forskning" ud af, som er tilvejebragt på grundlag af tvivlsomt materiale.

Børns vilkår er tidligere citeret for, hvordan de dokumenterer alle sagsforløb, hvor de leverer bisiddere i Statsforvaltningen. Samtidig orienteres forældrene ikke om, at dette sker.

§ 450 c. Familieretten kan i særlige tilfælde udpege en person til at bistå barnet under behandlingen af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Den, der udpeges, har adgang til sagens akter og mulighed for at være til stede under retsmøder og under samtaler efter §§ 450 og 450 b.

Kilde: "Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvars loven)", side 19.

I forhold til børnesamtaler og bisidning for børn tåler ikke alle børn at deltage i børnesamtaler i forbindelse med forældrenes uenighed om barnets samvær. Nogle børn bliver syge i flere dag efter deltagelse i disse samtaler, andre børn udvikler angst, angst som barnet efterfølgende går rundt med ubehandlet. Det er helt urimeligt at behandle børn sådan.

Børn på 10-11 år tages ikke ind til politiforhør, med mindre der er sket en meget alvorlig hændelse, og mor og fars uenighed er ikke altid en alvorlig hændelse. Børn på 10-11 år skal skånes for disse forhør i børnesamtalerne, hvor de uden at kende konsekvenserne i værste fald citeres for ting, der aldrig er sket, eller barnet oplever, at det tvinges til at lyve om ting, der aldrig har fundet sted for at slippe ud af det konfliktfelt, som børnesamtalen grundlæggende er udtryk for.

Forældrefremmedgørelse

WHO vil i den nye internationale klassifikation over sygdomme (ICD-11) indekserer forældrefremmedgørelse "Parental Alienation" som en sygdom. Den nye klassifikation vil blive præsenteret ved WHO generalforsamlingen i maj 2019 og vil formelt have effekt fra 1. januar 2022. WHO har allerede nu præsenteret ICD-11, således at der kan ske planlægning, anvendelse, oversættelser og uddannelse af professionelle over hele verden.

Forældrefremmedgørelse betegnes internationalt som "Parental Alienation" og indekseres under "QE52.0 Caregiver-child relationship problem" med beskrivelsen "Substantial and sustained dissatisfaction within a caregiver-child relationship associated with significant disturbance in functioning".

Foreningen Far anbefaler i forbindelse med den kommende lovreform, at politikere, ministerier, styrelser og uddannelsesinstitutioner sikre at forældrefremmedgørelse betragtes som en sygdom og/eller som vold mod børn og forældre, når det foregår med beskyttelse af børnene mod sådanne udøvende forældre. Belønner vi forkert adfærd opnår vi forkert adfærd. Det ved alle gode ledere og forældre. Forældrefremmedgørelse må ikke længere tillades at blive udøvet mod børn og forældre.

Det har historisk med henvisning til vejledning om samvær paragraf 14.1.1.2 været praksis af ministeriet at man belønnede en sådan adfærd med ind skrivelse af at skyldsspørgsmålet ikke var afgørende ved højt konfliktniveau. En direkte skadelig praksis for børn såvel som samfundet.

Sammen med anerkendelsen af årtiers kønsdiskriminationen mod børn og fædre forventes det, at balancen og statistikken i forhold til fædre og mødre, hvad angår sundhed, sygdomme, vold og opfattelsen af social arv for børn vil blive radikalt forandret. Det er helt afgørende at den nye lovgivning tager højde for sådan social negativ arv og beskytter børnene ligeværdigt hos fædre og mødre.

WHO pressemeddelelse

[http://www.who.int/news-room/detail/18-06-2018-who-releases-new-international-classification-of-diseases-\(icd-11\)](http://www.who.int/news-room/detail/18-06-2018-who-releases-new-international-classification-of-diseases-(icd-11))

ICD-11 International Classification of diseases

<https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http://id.who.int/icd/entity/547677013>

Misbrug af §5, §6 og §7

Det helt afgørende for succes vil være at belønne god forældreadfærd i stedet for det modsatte. Belønner man forket adfærd opnår man forkert adfærd og en negativ spiral som det er set historisk. Det er derfor helt afgørende at kortlægge og sikre at forventede misbrug af §5, §6 og §7 samt at forhindre den diskrimination som ofte er udgangspunktet i lovgivningen og dermed behandlingen af familiesagerne.

Hvis udgangspunktet er diskrimination vil det i henhold til almen risikolethed ikke være muligt senere at rette fejlene, som ofte forplantes. Det bør tydeliggøres hvilket misbrug og hvilke sanktionsmuligheder, der er i forhold til §5, §6 og §7, da både forældre og advokaterne hurtigt vil misbruge bl.a. diskriminationen som det sker i dag, hvorved familiekonflikterne eskalerer.

Konflikt nedtrappende sagsbehandling der fremmer barnets bedste og trivsel

I en revideret vejledning til behandling af samværssager efter Forældreansvarsloven ønskes udviklet et katalog i konflikt nedtrappende sagsbehandling, som Familieretshuset løbende opdaterer en gang om året i dialog med dets interessent kreds. Fokus skal være på konflikt nedtrappende sagsbehandling der fremmer barnets bedste og trivsel, jf. §1 i Forældreansvarsloven. Eksempler på tiltag kan være:

- Skabe forståelse for barnets situation hos begge forældre
- Gennemføre børnesamtaler, som ikke er forældre fremmedgørende i sig selv
- Tilbyd altid mediation og konfliktmægling, når der er uenighed om samvær.
- Hav fokus på det, som der er uenighed om, og ikke det som der er enighed om
- Inddrag ikke barnet i forældrenes uenighed, det skaber forældre fremmedgørelse
- Tilbyd børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling før afholdelse af tværfaglige møder.
- Støt forældrene i at løse uenigheder selv, og hold barnet ude af forældre uenigheder
- Lad være med at udforme samværsaftaler, der ikke lader sig gøre i praksis, fx fordi barnet skal overdrages fra en bopælsforælder, der modsætter sig samværet
- Ansvarliggør ikke børn ned til 10-12 årsalderen for dets samværsordning
- Lær uenige forældre "positiv tænkning"

Konflikt nedtrappende tiltag der fremmer barnets bedste og trivsel

Nedenstående tiltag skal skrives ind i Forældreansvarsloven, så barnets bedste og trivsel fremmes i praksis i lovgivningen. Tiltag der fremmer barnets bedste og trivsel:

- Ligeværdig ferie som udgangspunkt for forældrene medmindre andet er aftalt mellem forældrene eller der er tungtvejende grund som taler imod
- Praksis skal således være at julen/nytåret, efterårs- og vinterferien, påsken og pinse og sommerferie skal være, at disse efter anmodning deles lige
- Varsling af hovedferie og regulering af bopælsforælders afholdelse af hovedferie
- Varsling af hovedferie skal ske inden 1. april så Ferieloven kan overholdes
- Familieretshuset skal kunne regulere, hvor meget ferie begge forældre kan afholde med barnet dels alder taget i betragtning
- Hele samværet skal ikke kunne aflyses som følge af bopælsforælders delvise ferieafholdelse
- Samvær med mindre børn skal øges så der skabes tilknytning

- Begge forældre skal deltage i barnets transport i forbindelse med samvær, og kan forældrene ikke blive enig hurtigt herom, så skal Familieretshuset kunne skrive ind i samværsaftale, hvordan transport skal finde sted.
- I afgørelser om samvær skal der tages hensyn til transport i myldretider og reel transportafstand
- Små børn skal kunne afholde barsel og forældreorlov med begge sine forældre, også selv om forældrene ikke længere bor sammen
- Medarbejdere i Familieretshuset skal efteruddannes i at spotte efterfødselsreaktioner
- Barnets sygesikringsbevis (blå og gule) skal altid følge barnet, skrives ind i loven ved bestemmelse om barnets pas

Belønning af god adfærd og sanktionsmuligheder

Belønner man forkert adfærd, opnår man forkert adfærd og en negativ spiral. Det ved alle gode ledere og forældre. Der bør indføres skærperede sanktionsmuligheder og støtte i høj konfliktsager for at sende et klart og markant signal om børns trivsel og sundhed samt god forældreadfærd.

Udgangspunktet er samarbejde mellem forældrene omkring barnet for at finde en mindelig løsning til barnets bedste og der er bestemt potentiale for at løse mange både grønne, gule og røde familiekonflikter med simple belønningsstrukturer, ligeværdighed og sanktionsmuligheder, som sender et klart signal til forældre og familieadvokaterne om at forkert adfærd, misbrug af offentlige ressourcer og usandheder ikke vil blive accepteret i forhold til børns trivsel og sundhed i livet.

I familieretten skal der være konsekvens ved åbenlyst misbrug af familiesystemet og kunne stilles tvangsmodeller ind over for adgang til barnet (bopæl, samvær, forældremyndighed mv.) for den manglende samarbejdende part af forældrene. Dermed sikres samarbejdet og forældre vil kunne selverkende den skadelig opførelse ved det manglende samarbejde på barnet.

Eksempler på manglende samarbejder:

- Chikaneopførelser i form af usande påstande om den modsatte forælder,
- Chikaneopførelse i form af usaglige begrundelser om den modsatte forælder,
- Chikaneopførelse ved negativ voksenpåvirkning af barnet om den modsatte forælder,
- Manglende støtte af barnet i relationer til den modsatte forælder,
- Manglende interesse for at medvirke til at løse barnets problematikker,
- Manglende interesse for selv at indgå i dialog og behandling om egne problematikker for at hjælpe barnet,
- Manglende accept af at tage mod tilbud stillet af Familieretshuset,
- Manglende interesse for at høre barnets behov fremfor egne behov,

Man kan forestille sig forskellige typer af sanktionsmuligheder for at opnå en positiv spiral:

- Mild / streng indskrænkning af kontakt med barnet,
- Økonomiske sanktioner
- Krav om deltagelse i forældrekursus
- Krav om deltagelse i samtaler med børnesagkyndig
- Total afskæring af samvær med barnet
- Overførsel af forældremyndighed

- Strafferetslig indgriben ved falske påstande og beskyldninger om barnet eller modparten af forælder og advokater

Der bør tilbydes støtte og tilbud om psykolog til familie og barn, hvis strenge sanktionsmuligheder træder i karakter, og der kan være tale om pålagt deltagelse i kursus ved mildere sanktioner.

Kommunal koordination

Der skal indhentes informationer mellem de respektive interessenter/aktører for at hjælpe barnet, men det er ikke tilstrækkelig med henstillinger om, at der kan samordnes informationer mellem aktører eks. Familieretshuset og en kommune. Det skal være et krav for at kunne hjælpe barnet optimalt og for at undgå fejl ved en støtte og hjælp.

Kommunerne skal ikke kunne fri stå sig fra pligten til at hjælpe et barn og andre ved en henvendelse til Familieretshuset ud fra en procesmæssig begrundelse om, at der ikke er modtaget en henstilling om en henvendelse vedr. en sag om et barn og dets relationer.

Det skal ske for at forankre tilbud, støtte og hjælp fra Familieretshuset som værende fremadrettet og blivende for barnet og dets forældre. Tilbud skal være bedre end de nuværende som er for forskellige og ikke standardiserede kommunerne imellem og ej heller institutionaliseret. Der skal ikke kun være en hensigtserklæring om en mulighed for møde mhp. at koordinere og have orienterings- og handlepligt om samarbejdet mellem kommune og Familieretshuset. Det skal være en pligt for at opfylde kravet om hvad er bedst for barnet.

Situationen er ellers at informationer og handlinger til gavn for barnet, som skal støttes og hjælpes, ikke vil have effekt. Den helhedsorienterede løsning vil ikke kunne opnås optimalt.

For at forebygge misbrug af kommunernes initiativret bør det vurderes på hvilke præmisser opstilles initiativretten for en anmeldelse fra Kommunalbestyrelsen og af hvem i kommunalbestyrelsen. Er der tale om, at initiativretten kan overgå til andre end kommunalbestyrelsen. Der bør ske sikring af misbrug af indberetninger fra medborgere, hvis de er falske.

Der skal være veluddannede kommunale kontaktpersoner i kommunerne, således at falske anmeldelser og påstande ikke videreføres helt eller delvist. Det modsatte er der mange eksempler på under det nuværende system i Statsforvaltningen.

Fejl i en anmeldelse kræver, at der gives undskyldning og rettelse til den uberettigede, idet vedkommende skal og kan blive udsat for indgreb af personlige frihedsrettigheder, samvær med barnet, nærmiljøet og andre nært liggende forhold omkring sager. Forældelsesfristen skal ophæves ved falske anklager og misinformation i børnesager og de falske sager skal forfølges så det standses. Der findes ingen undskyldning for at lyve om børn eller at se igennem fingre med klare usandheder.

I arbejdsdelingen mellem kommune(r) og Familieretshuset, hvem har den afgørende stemme? Hvorledes sikres samarbejdet mellem alle instanser, som skal understøtte barnet og forældrene, der har behov for hjælp og støtte.

Handicap

Foreningen Far har i årevis gjort opmærksom på, at der er et klart mønster som viser at handicappede og eksempelvis ordblinde får mindre samvær med børnene, og at det ofte skyldes det skriftlige tunge system og en manglende mulighed for specielt fædre til at komme til orde og gøre opmærksom på forhold som ikke er bedst for barnet pga. kønsdiskrimination i lovgivningen og praksis.

Der bør i det nye Familieretshuset og Familieret være en speciel strategi og opfølgning på forældre som har svært ved at klare det tunge skriftlige proces bl.a. ved ordblindhed og ydes ekstraordinær støtte samt efteruddannelse af ledere og medarbejdere.

Voldtægt af mænd

Det at blive udsat for en voldtægt er en meget voldsom oplevelse, hvor alle ofre skal beskyttes om det er mænd eller kvinder. Foreningen Far oplever mennesker der i høj grad føler sig voldtaget - med fornuftig og saglig grund, når det sker planlagt, bevidst og bevist. Foreningen Far vil på dette meget følsomme område anbefale at det overvejes at opfattelsen af ordet voldtægt udvides, så ordet ikke i sig selv er direkte eller indirekte kønsdiskriminerende.

Den slags sker desværre for forældre, men vi mener ikke en juridisk abort er vejen frem, da det er barnets menneskeret at kende og blive passet af sine forældre og juridisk abort vil åbne op for mange andre tilfælde, herunder manglende ansvarlighed, pression og fortrydelse problemstillinger. Foruden at det biologiske forældreskab er følelsesmæssigt livsvarigt.

Det kan have meget store konsekvenser, hvis en kvinde planlagt og bevidst laver barn på en mand uden samtykke.

De situationer vi oplever er eksempelvis:

- Kvinden der ønsker sig et barn, men ikke kan li' at fortælle familie, venner og kollegaer, at det er sket på en klinik og barnet ikke har en far
- Kvinden der selv vil vælge udseende og personlighed for barnet
- Kvinden der kommer fra udlandet, som skal have et hurtigt barn for at blive i landet
- Kvinden der ønsker at beholde manden f.eks. de unge fædre
- Kvinden eller to kvinder som er lesbisk(e) og som vil have et barn
- Kvinden der i ægteskabet har aftalt med manden at de ikke skal have flere børn, men som bryder aftalen

Vi hører om disse eksempler af mange veje f.eks.

- Kvinden der fortæller direkte eller indirekte det er sket i forbindelse med en børne sag.
- Kvindens veninder der har fået det ad vide, som er meget vrede over det er sket og spørger hvad de skal gøre.
- Kvinden der er optaget på video og lyd, som fortæller det - De mange der kender nogen der har gjort det!
- De mange der kender nogen der har gjort det!

Voldtægtsbegrebet stammer fra før 1900-tallet i sin grundessen og bør omfatte kvinder, som i grove, bevidste og beviste tilfælde ved en domstol, planlagt laver barn på en mand uden samtykke.

Der er ikke her tale om et angreb mod kvinder eller en tilsidesættelse af ofre for voldtægt i dag, som kritikken kan lyde, men en gengivelse af de oplevelser, som en overset gruppe af mænd reelt har med meget stor betydning for børn og fædre i livet. Et forhold som skal og bør forebygges og tages alvorligt, når det sker planlagt, bevidst og bevist ved en domstol under normal retslig bevisbyrde, som vil sikre de mest klare tilfælde.

Specifikke paragrafer

Der henvises for alle lovforslag og ændringer til Foreningen Fars ligestillingskatalog 2017 for børn og fædre. Der findes videopræsentation og katalog: <http://foreningenfar.dk/ligestillingskatalog-2017>

Forslag til Lov om Familieretshuset

§1 Det bør præciseres at børn og børns forældre ikke må udsættes for forskelsbehandling, som grundlag for en vurdering af det bedste for barnet i henhold til FN børnekonventionen artikel 2.

§1, Stk. 3. Familieretshuset skal ikke kunne træffe afgørelse, der afbryder kontakt til den ene forældre helt eller i væsentlig grad. Sådanne sager skal altid for Familieretten til retslig prøvelse.

§2. Ligestillingsloven skal medtages da beskyttelse mod forskelsbehandling og retten til at kende og blive passet af forældrene er en menneskeret for børn. Derudover skal barselslovgivningen medtages, således at barnet sikres mulighed for at afholde forældreorlov med begge dets biologiske forældre inden det fylder 9 år.

§3. Det bør præciseres "... men skal behandle alle børn og forældre ens

§8. Der mangler præcisering af hvilke sager der behandles som §6 og § 7 sager henholdsvis gul og rød

§10. Væsentlige reduktioner af barnets samvær med den ene forælder eller suspension af samvær skal ikke kunne ske på et skriftlig grundlag. Der henvises til rapporten "Ankestyrelsens gennemgang af Hjemviste samværssager december 2014", side 2, hvor styrelsen skriver: *"Statsforvaltningen bør være særlig opmærksom på at få sager om afslag på samvær eller ophævelse af samvær grundigt belyst. Sagerne er ofte komplekse og afgørelserne er meget indgribende for familien. Er et samvær først ophævet, kan det være svært at få det genetableret".*

De mangler definitioner på vold, herunder psykisk vold mod henholdsvis mænd og kvinder, så begge er i fokus.

§11. Hvad er definitionen på "oplysninger om vedkommendes egne forhold"?

§13, stk. 2. Det kan være ødelæggende for en skolehjemrelation, hvis en lærer på en skole begynder at udtale sig om et barns personlige og familiemæssige forhold, særligt hvis kontakten til forældrene er asymmetrisk. Dermed kan disse udtalelser skade barnet mere end de gavner. Der skal derfor være klare regler for, hvad en kommune og andre kan udtale sig om, også i forhold til Persondataforordningen.

§15 stk. 2. Der bør være delt bopæl for barnet automatisk medmindre der er tungtvejende grunde som taler imod med beslutning om delt eller ikke delt bopæl ved familieretten. Dette for at undgå familiekonflikter og fordi det er den hverdag barnet har i praksis og som kan have fordele.

§15,9. Hvad er årsagen til at der er tale om en 4 ugers frist ved midlertidig forældremyndighed, men 3 ugers frist for kontaktbevarende samvær.

§16-21. Kønsfordelingen i ansættelserne vil være afgørende og bør følges for børneenheden for at sikre børnenes trivsel og ligestilling. Specielt fokus bør være på, hvorvidt børn har mulighed for at vurdere, hvad der er bedst på kort og langt sigt samt i hvilket omfang forældreindflydelse ligger til grund for barnets oplysninger.

§19, stk. 4. En bisidder for et barn, skal kunne fremvise en ren straffeattest og børneattest. Private bisidder organisationer skal være certificeret og have en ligestilling kønsfordeling, da det ellers kan skade barnet, og det skal vurderes, hvordan der sikres notatpligt, statistik og aktindsigt hos private og eksterne parter.

§22-23. Digital post til begge forældre er ikke altid tilfældet for alle børn under 18 år og det må sikres ved brug af digital adgang og tilbud i forbindelse med børnene.

§28. Inden en §6-sag indbringes for Familieretten skal parterne have deltaget i professional konfliktmægling medmindre der er tale om absolut hastesager og en evt. delt bopæl skal fortsætte med 7/7 som udgangspunkt medmindre der er tungt vejene grund til andet Når parterne ikke en løsning, skal det noteres på sagen, hvad parterne blev enig om, hvad de ikke blev enige om, og om en eller begge parter viste modvilje mod at finde en løsning.

§29, stk. 3. En børnesagkyndig undersøgelse foretaget af en statsautoriseret børnepsykolog skal altid laves i en §7-sag, og begge forældres forhold og familier skal undersøges ligestil.

Overskrift "Behandling af en § 7-sag, herunder indbringelse af sagen for Familieretten". Opmærksomheden henledes på, at proces kan virke konflikt optrappende, og dermed ikke sætte barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse i første række, jf. §1.

§34. Det er helt afgørende for forebyggelse af chikane, ligestillingen og barnets trivsel at begge forældre modtager fri proces hvis den ene forælder er berettiget hertil. Fri proces bruges markant til at skalere og trække sager i langdrag af advokater og forældre. Ved forhøjelse skal begge forældre have samme rettigheder og det må ikke som i dag være således at kun den ene forælder modtager en forhøjelse baseret på barnets bopæl.

§35. Det må antages, at et barn og samværsforælder mister kontakten, hvis der ikke gives samværsforælder fri proces. Igen opmærksomhed på "Ankestyrelsens gennemgang af Hjemviste samværssager december 2014", side 2. "Er et samvær først ophævet, kan det være svært at få det genetableret".

§49. Der må stilles krav om konkret statistik i denne rapport. Fx i forhold til køn, sagstyper og afgørelser. Herunder hvor mange børn får hvert år suspenderet sit samvær med en forælder, hvor mange børn får hvert år reduceret sit samvær med en forælder, hvor mange børn deltager i børnesamtale om året, hvor mange børn deltager i mere end en børnesamtale på 7 måneder, hvor mange børn blev tilbageholdt fra samvær mere end 3 gange på et år, osv.

Bemærkninger til lovforslaget

Side 19

Forældrene skal fortsat henvende sig flere steder. Hvis en forælder vil lave samværschikane og tilbageholde et barn fra samvær med henvisning til, at barnet enten ikke ønsker samvær eller barnet har angst på grund af forældrefremmedgørelse, så skal man stadig henvende sig i kommunen for at få hjælp til håndtering af barnets angst. Kommune kan så fortsat henvise tilbage til Familieretshuset, og dermed bliver barnet kastebold i mellem to systemer.

3. sidste afsnit. Det er helt centralt, at begrebet "Forældrefremmedgørelse" her nævnes, da barnet ikke beskyttes ved ophold hos en forælder, der udsætter barnet for vedvarende og kontinuerlig fremmedgørelse af barnet over for den anden forælder. Det ses ikke af lovbemærkningerne, at dette sker i det nye system. Dermed er en væsentlig kilde til samværschikane ikke lukket.

Side 24

3. afsnit under 3.2.1.2, Dette er IKKE korrekt. Statsforvaltningen tilbyder ikke altid parterne børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling, ej heller selvom en af parterne udtrykkeligt og vedvarende anmoder om dette. I et nyt system skal der ikke kunne spekuleres i at undlade at deltage i børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling.

Side 26

2. afsnit: "Systemet skal tilpasse sig familiens behov, herunder også børnenes – og ikke omvendt, og vejen igennem systemet skal være gennemskuelig og forudsigelig for familien". Det er positivt, savnet og nødvendigt. Lad os i fællesskab sikre det sker.

Side 36

3. afsnit: "Det følger videre, at barnet skal tilbydes rådgivning i forbindelse med samtalen, og at forældrene skal orienteres om samtalen karakter og betydning forud for samtalen, medmindre det vurderes at være unødvendigt. ". Det er ikke korrekt, at forældrene i dag informeres om, samtalen karakter og betydning forud for samtalen. Der informeres heller ikke om, at barnet ansvarliggøres for den efterfølgende afgørelse, som følge af barnets udtalelser under børnesamtalen.

Side 37

2. afsnit: Der findes ikke dokumentation for, at bisiddere fra Børns Vilkår er mere professionelle end bisiddere fra andre organisationer eller privatpersoner. Der udbydes i dag uddannelser til bisiddere, som alle med interesse herfor kan tage. En bisidder med baggrund som socialrådgiver, er ikke en bedre bisidder end en bisidder med en anden uddannelsesmæssig baggrund som fx socialpædagog, skolelærer, psykolog med erfaring fra arbejde med børn og unge. Eller for den sags skyld en forælder med egne børn og erfaring fra at arbejde med børn og unge.

Side 40

1. afsnit: Det er i dag kun bopælsforælderen, der kan give tilladelse til, at barnet får en bisidder. Hvordan kan barnets bisidder alene fungere som en tryksperson, der kan være en støtte for barnet under samtalen, når kun bopælsforælderen kan rekvirere og give tilladelse?

I dag er det ikke bisidderens opgave at fungere som partsrepræsentant, og Statsforvaltningen skal derfor heller ikke drøfte sagen med bisidderen. Det er i den forbindelse også vigtigt at holde sig for øje, at sager efter forældreansvarsloven er partstvister, hvorfor bisidderens neutralitet i forhold til forældrene er af afgørende betydning. Men hvordan kan bisidder være neutral, når det alene er bopælsforælderen, der kan rekvirere og give tilladelse til brug af denne?

Side 102-112

Man går meget langt for at få kommunalbestyrelsen til at levere personfølsomme oplysninger om familien. Indhentningen af oplysninger kan nemt blive asymmetrisk, som følge af fordelingen af barnets samvær, hvorfor der skal udarbejdes klare retningslinjer for, hvad kommunerne må udlevere af oplysninger, og hvad de ikke må udlevere. Der mangler definitioner for kvalitetssikring.

Forældreansvarsloven

§ 4. bør indeholde en beskyttelse af barnet i forhold til FN børnekonventionen artikel 2 og 3, så det præciseres at børn og børns forældre ikke må forskelsbehandles ved vurdering af hvad der er bedst for barnet, som det sker markant i dag.

Det bedste for barnet misbruges systematisk, som en blankocheck til at træffe manglende forskningsbaserede, ukvalificerede afgørelser og til at bortforklare fejl og mangler i sagsbehandlingen. Det har afgørende betydning for børns sundhed og trivsel i livet.

§17-21. Begrebet bopæl og samværsforældre bør straks afskaffes i familielovgivningen. Det er indført i Danmark stort set ensidigt og må betragtes som ulovlig offentlig forvaltning. Begrebet er i direkte modstrid med den fundamentale menneskeret og beskyttelse af børn og forældre, som skal behandles ens i samme situation i forhold til familieformer, forældre og køn.

§19. Der bør indføres straks samvær ved barsel med henvisning til afsnittet i høringssvaret om ligeværdig barsel for barnet med sine forældre.

§23. Det bør præciseres, at der skal ske informering om barnet til begge forældre på samme tid og med samme metode. Det er ikke tilstrækkeligt, at en forælder skal videregive offentlige digitale skrivelser til anden forælder f.eks. hvis forælderen der modtager skrivelserne er bortrejst på ferie eller arbejde, eller ikke ønsker dette, eller kan det teknisk. Den digital post skal sikres med data i cpr.

§26-29. Der bør indføres 7/7 ordninger for forældre der ikke lever sammen som udgangspunkt, da det er bedst for barnets trivsel og sundhed i henhold til børneforskningen. Dette medmindre forældre i fællesskab beslutter andet eller der er meget tungtvejende grund som taler imod.

Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning

§30. Skal perioden på 6 måneder ændres?

§66. Det bør pointeres at "ordre public" er gældende for danske statsborgere i udlandet ved åbenlys urimelighed i familielovgivning og praksis i modstrid med ligeværdigheden og børns trivsel og sundhed.

§67. Det bør pointeres at "ordre public" er gældende for danske statsborgere i udlandet ved åbenlys urimelighed i familielovgivning og praksis i modstrid med ligeværdigheden og børns trivsel og sundhed.

Lov om børns forsørgelse

§1. Vi er enige i at ordet "ham" skal udskiftes med forælder i denne og al anden familielovgivning

§. Det skal sikres at der gælde samme lovgivning og regler for begge forældre, herunder familieretshuset og familiedomstolenes mulighed for at stille samme krav til begge forældre.

Adoptionsloven

§. Det skal sikres at samme forhold er gældende for mænd og kvinder, herunder medmødre og medfædre hvis Danmark ønsker at anerkende dette.

Lov om opkrævning af underholdsbidrag

§. Loven bør formentlig bortfalde og familieretten alene ved meget tungt vejende grunde kan fastlægge et underholdsbidrag.

§. Det bør præciseres at "ordre public" er gældende for danske statsborgere i udlandet ved åbenlys urimelighed i familielovgivning og praksis i modstrid med ligeværdigheden og børns trivsel og sundhed.

Børneloven

§. Der bør indføres livsvarig anerkendelse af biologisk forældre, da alle børn har ret til at kende og blive passet af sine forældre i henhold til menneskeretten.

§. Det skal sikres at samme forhold er gældende for mænd og kvinder, herunder medmødre og medfædre hvis Danmark ønsker at anerkende dette.

§. Anonym donation bør afskaffes, da alle børn har ret til at kende og blive passet af sine forældre i henhold til menneskeretten.

§. Der bør indføres forskel mellem biologiske forældre og ikke biologiske forældre i forhold til barnet, da alle børn har ret til at kende og blive passet af sine forældre i henhold til menneskeretten.

Navneloven

I forbindelse med det konkrete lovforslag bør det sikres at barnet får far og mors efternavn, såfremt der ikke er enighed. Det er i dag muligt for mor at trække en familiesag ud, således at barnet kun får mors efternavn jfr. *navnelovens* § 1, stk. 2

----- *Bekendtgørelse af navneloven* -----

§ 1. De eller den, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest 6 måneder efter barnets fødsel vælge et efternavn, som barnet er berettiget til efter §§ 2-4 eller 6-8.

Stk. 2. Sker navngivning ikke inden den i stk. 1 nævnte frist, får barnet moderens efternavn. Dette gælder dog ikke, hvis moderens efternavn er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. I dette tilfælde får barnet afhængigt af sit køn moderens fornavn med tilføjelsen -søn eller -datter, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Lovene om ægtefællers økonomiske forhold

§. Det bør sikres at der gælder samme lovgivning og regler for begge forældre.

§. Det bør præciseres at "ordre public" er gældende for danske statsborgere.

Lovene om Haagerkonventionen og international forhold

§. Det bør præciseres at "ordre public" er gældende for danske statsborgere, herunder at forældremyndighedssager vedrørende to danske statsborgere skal behandles i Danmark efter danske lov, hvis børn og forældre har haft fast ophold i Danmark ved fødslen eller gennem længere tid.

§. Det bør præciseres at "ordre public" er gældende for danske statsborgere, herunder at forældremyndighedssager vedrørende to danske statsborgere skal behandles i Danmark efter danske lov, hvis børn og forældre har haft fast ophold i Danmark ved fødslen eller gennem længere tid.

Lovene om social service

§. Det bør sikres at alle børn og børns forældre beskyttes mod forskelsbehandling i henhold til FN børnekonventionen artikel 2 og 3 samt at der gælder samme lovgivning og regler for alle børn og begge forældre.

§. Det bør præciseres at børn har ret til at kende og blive passet af sine forældre.

Lov om rettens pleje

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som ændret ved lov nr. 1679 af 26. december 2017, § 2 i lov nr. 1680 af 26. december 2017 og lov nr. 130 af 27. februar 2018, skrives under § 450 c., side 19, at Familieretten i særlige tilfælde kan udpege en person til at bistå barnet under behandlingen af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Og at den, der udpeges, har adgang til sagens akter og mulighed for at være til stede under retsmøder og under samtaler efter §§ 450 og 450 b.

Hvordan er denne person underlagt Forvaltningslovens og Persondatalovgivningens regler om tavshedspligt?

Kan omformes til "Bemærkning, denne person skal være underlagt Forvaltningslovens og Persondatalovgivningens regler om tavshedspligt, og må ikke videregive viden fra sagsakter på noget tidspunkt efterfølgende".

I henhold til § 450 c. kan Børns Vilkår og andre private interesseorganisationer få adgang til en hel sag – uden at der stilles krav til personen om fx tavshedspligt efter forvaltningsloven eller Persondatalovgiven. Det kan være meget problematisk. Via adgang til sagerne i forhold til bisidderordninger og systematisk dokumentering fra samtaler hos børnetelefonen levere Børns vilkår parts information til VIVE – tidligere SFI. Det kommer der såkaldt "forskning" ud af, som er tilvejebragt på grundlag af tvivlsomt materiale.

Børns Vilkår er tidligere citeret for, hvordan de dokumenterer alle sagsforløb, hvor de leverer bisiddere i Statsforvaltningen. Samtidig orienteres forældrene ikke om, at dette sker.

Lov om retsafgifter

§. Det bør sikres at gebyrer holdes på et minimum, da der er tale om børn og at begge forældre har lige vilkår ved manglende mulighed for at betale gebyrer. Det bør derudover sikres at forældre der taber klare sager som udgangspunkt betaler et eventuelt gebyr.

Arveloven

§. Der bør sikres livsvarig anerkendelse af biologisk forældreskab ved familiedomstolen med betydning for arv.

Lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895

Lovgivningen bør moderniseres og henvisningen formentlig udgå. Det er udtryk for knopskydning og en kompleksitet, som forhindrer en enkelt, forståelig og ligeværdig lovgivning for borgerne. Et forhold der har indflydelse på borgernes tillid, respekt samt overholdelse til gavn for børns gode trivsel og sundhed.

Bilag

Bilag A – Svar til Foreningen Far i forbindelse med høringen

Bilag B – FN Rapport 2015 af Foreningen Far

Bilag C – Europarådets resolution 2015

Bilag D – Ligestillingskatalog 2017 for børn og fædre

Bilag E – International konference om børns sundhed hos Europarådet

Der henvises for alle lovforslag og ændringer til Foreningen Fars ligestillingskatalog 2017 for børn og fædre. Videopræsentation: <http://foreningenfar.dk/ligestillingskatalog-2017>

Bilag A – Svar til Foreningen Far i forbindelse med høringen

Foreningen Far har i forbindelse med høringen stillet ministeriet afklarende spørgsmål.

Til Familieret,

I forbindelse med høringen om det nye lovforslag 1. april 2019 har vi afklarende spørgsmål.

1. DELT BOPÆL

Hvad er tanken i forhold til delt bopæl ved domstolene? Det er anført at det er muligt hvis forældrene er enige, men det er naturligvis helt afgørende at det også er muligt for en domstol at træffe en sådan afgørelse, da der ellers vil ske chikane og indirekte kønsdiskrimination. Både forskningen og virkeligheden i dag viser at det bedste for barnet i mange tilfælde er fælles forældreskab dvs. delt bopæl om der er enighed eller uenighed. Det vil som vi ser det ikke være tilladt ikke at kunne give forældre delt bopæl ved uenighed ved en domstol.

- Vil delt bopæl være muligt ved en domstolsafgørelse?

A Review of Shared Residential Parenting Research:

[http://www.acfc.org/acfc/assets/documents/research_pdfs/Nielsen SP Nov 2011.pdf](http://www.acfc.org/acfc/assets/documents/research_pdfs/Nielsen_SP_Nov_2011.pdf)

Given the growing popularity of shared residential parenting, policymakers and professionals who work in family court, as well as parents, should find the research compelling. As demonstrated in this review, overall these studies have reached four general conclusions. First and foremost, most of these children fare as well or better than those in maternal residence— especially in terms of the quality and endurance of their relationships with their fathers. Second, parents do not have to be exceptionally cooperative, without conflict, wealthy, and well educated, or mutually enthusiastic about sharing the residential parenting for the children to benefit. Third, young adults who have lived in these families say this arrangement was in their best interest—in contrast to those who lived with their mothers after their parents' divorce. And fourth, our country, like most other industrialized countries, is undergoing a shift in custody laws, public opinion, and parents' decisions— a shift toward more shared residential parenting. With the research serving to inform us, we can work together more effectively and more knowledgeably to enhance the well-being of children whose parents are no longer living together.

2. BØRNS VILKÅR NÆVNES I LOVFORSLAGET / AKTINDSIGT

Vi har venligst brug for at vide på hvilket juridisk grundlag Børns vilkår er nævnt 7 gange i lovforslagene. Al respekt til Børns vilkår, men Børns vilkår er i vores verden ikke en børneorganisation, men en mor og barn organisation, som har meget lidt erfaring med børn og fædre. Herunder forskningen i fælles forældreskab.

Det har siden vist sig at børn i deleordninger og 7/7 ordninger er de børn samlet set som har markant mindst stress i forhold til børn i weekendordninger eller som bor mest hos en forælder (se bl.a. vedhæftet sundhedsforskningen fra 200.000 børn i Sverige mellem 12-15 år.).

"Udvalgets betænkning "Barnets Perspektiv" udsendes den 30. maj 2006. Tre personer af det 15 medlemmers store udvalg fremfører sin egen mindretalsudtalelse i medieme, henholdsvis fra Mødrehjælpen, Børns Vilkår og SFI, som er tæt forbundet. Disse tre erklærer sig som modstandere af fælles forældremyndighed ved domstolene og imod afgørelser om deleordninger (såkaldte 7/7 ordninger). Foreningen Far indgiver 1. høringssvar i august og 2. høringssvar ved høringsfristen januar 2007 med anbefaling om fælles forældremyndighed og muligheden for deleordninger ved domstolene for kærlighed, omsorg og tryghed for barnet hos begge forældre. "

- På hvilket juridisk grundlag nævnes Børns vilkår i lovforslaget?
- Har Børns vilkår bisidderordningen hos Statsforvaltningen været i udbud eller skulle den ikke have været det (https://www.eqmontfonden.dk/Presse/Nyheder/Born-skal-bisiddes-i-Statsforvaltningen/#.W0xX_7hJFPZ)?
- Hvornår og hvordan blev Børns vilkår en del af børneombuddet – der anmodes om aktindsigt for relevant udbud eller lignende?
- Har der været kommunikation mellem Børns vilkår og ministeriet om lovforslaget – der anmodes i givet fald om aktindsigt?

3. DIGITAL POST

Det er bekræftet af cpr at der ikke kan laves en liste over børns forældremyndighed og orienteringsretten for alle børn under 18 år. I forbindelse med lovforslaget vil der ske øget brug af digitalisering bl.a. kurser til forældrene.

- Hvordan sikres det at begge forældre og de rigtige forældre modtager den digitale information på samme tid og med samme metode 1. april 2019?

4. DELT BØRNECHECK

Vi kan ikke se at delt børnecheck omtales

- Hvornår og hvordan forventes børnechecken delt?

Med venlig hilsen
Foreningen Far

Ministeriet svarede Foreningen Far som følger

Tak for din henvendelse vedrørende høringen over lovforslagene, der skal udmønte aftalen om ét samlet familieretligt system, som blev indgået mellem regeringen og alle Folketingets partier den 27. marts 2018. Aftalen suppleres af en række temapapirer, som sammen med aftalen kan tilgås på Børne- og Socialministeriets hjemmeside: <http://socialministeriet.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2018/mar/mai-mercado-skilsmisseboernene-kommer-i-centrum-med-nyt-system/>

Delt bopæl

Det fremgår af temapapir 18 til den politiske aftale, at der for at imødekomme ønsket om anerkendelse af et ligeværdigt forældreskab indføres mulighed for, at enige forældre kan aftale, at barnet har bopæl hos dem begge - "delt bopæl". Dette betegnes aftalt delt bopæl og udmøntes ved forslaget om indsættelse af § 18 a i forældreansvarsloven ved § 1, nr. 16, i forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabsindgåelse og opløsning og forskellige andre love (følgelovforslaget). Det fremgår endvidere af temapapir 18, at hvis forældrene er uenige om barnets bopæl i forbindelse med forældrenes samlivsophævelse, skabes der ro om barnets bopælsforhold gennem en kortere overgangsperiode på 3 måneder, hvor der etableres delt bopæl for barnet, og hvor forældrene ikke kan søge om at få bopælen tillagt. Dette betegnes tvungen delt bopæl og udmøntes ved forslaget om ændring af § 17, stk. 3 og 4, i forældreansvarsloven ved § 1, nr. 15, i følgelovforslaget. Der er således ikke tale om, at Familieretshuset eller Familieretten træffer afgørelse om, at et barn har delt bopæl. Du kan læse mere om delt bopæl i punkt 3.3.3.1.2. i de almindelige bemærkninger til følgelovforslaget.

Bisidder

§ 19 i forslaget til Familieretshusloven indeholder forslag om en ret for et barn til at have en bisidder. Barnet kan frit vælge en bisidder, dog skal bisidderen være fyldt 15 år, og forældremyndighedsindehaveren eller forældremyndighedsindehaverne skal samtykke. Der kan opstå situationer, hvor et barn gerne vil have en bisidder, men ikke kender en person, der kan fungere som bisidder. I sådanne situationer foreslås det, at Børneenheden skal tilbyde at hjælpe barnet med at finde en bisidder. Det kan f.eks. være en bisidder fra Børns Vilkårs bisidderordning, som tilbyder børn en bisidder i forbindelse med børnesamtaler i socialretlige sager i kommunen og i sager efter forældreansvarsloven i Statsforvaltningen. Børns Vilkårs bisidderordning er ikke lovgivningsmæssigt forankret, men Børns Vilkår forventes at videreføre muligheden i det nye familieretlige system, hvorfor det i lovforslaget omtales som én af flere muligheder for, at et barn kan få støtte. Jeg kan oplyse, at Børns Vilkår modtager midler fra satspuljen til bisidderordningen. Det kan du læse mere om under punkt 3g i satspuljeaftalen for 2017-2020, som du finder på ministeriets hjemmeside: <http://socialministeriet.dk/media/18474/aftale-om-udmøntning-af-satspuljen-for-2017-2020-satspuljebogen.pdf>. Da der er tale om en social tjenesteydelse, hvis værdi udgør mindre end den i § 7 i udbudsloven anførte tærskelværdi på 5.583.000 kr. eksklusive moms, finder kravene om udbud efter EU-retten ikke anvendelse. Jeg kan i øvrigt oplyse, at der ikke har været kommunikation mellem Børns Vilkår og Børne- og Socialministeriet om udarbejdelsen af lovforslaget. For så vidt angår spørgsmålet om "børneombuddet", kan det oplyses, at lovforslagene om udmøntning af aftalen om et samlet familieretligt system ikke indeholder forslag om oprettelse af et børneombud.

Digital post

Forslaget til Familieretshusloven indeholder i kapitel 6 forslag om en række rådgivnings- og konflikthåndteringstilbud til forældre. Tilbuddene er primært rettet mod forældre, der har en sag under behandling i det nye familieretlige system. Familieretshuset vil i forbindelse med, at forældrene er parter i sagen, være i besiddelse af oplysninger om parternes e-Boks, eller, hvis en forælder er undtaget fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening, oplysninger om anden form for adresse. Det foreslås, at enkelte af Familieretshusets rådgivnings- og konflikthåndteringstilbud skal være åbne tilbud, dvs. også tilgængelige for forældre, der ikke har en sag under behandling i det familieretlige system. I disse tilfælde vil den eller de forældre, der er interesseret i at modtage rådgivning i form af f.eks. anvendelse af et digitalt værktøj selv rette henvendelse til Familieretshuset, og Familieretshuset vil dermed, hvis det er nødvendigt, kunne modtage oplysninger om denne forælders e-Boks m.v.

Delte børnefamiliers økonomi

For så vidt angår delte børnefamiliers økonomi og herunder spørgsmål vedrørende børnechecken fremgår oplysninger om den videre proces af kommissoriet for analyse af delte børnefamiliers økonomi, der kan findes på ministeriets hjemmeside: <http://socialministeriet.dk/media/19128/kommissorium-for-analyse-af-delte-boernefamiliers-oekonomi.pdf>

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Telefon: 33 92 93 00

www.sm.dk

**Danish Fathers
Association**

www.foreningenfar.dk

United Nations Examination Report

By The Danish Fathers Association

Contents

Danish Fathers Association.....	3
Key challenges	3
Human Right Violations & Recommendations.....	4
Theme 1: Public information for children are not sent to 1.2 million parents	4
Theme 2: Maternity Leave and Family groups	4
Theme 3: Discrimination of children in modern families	5
Theme 5: Children's human rights to both parents	7
Theme 6: Violence against children and men	8
Theme 7: Research, Funding and Statistics	8
Annexes	10
Annex 1 – Process analysis: Follow the Child	10
Annex 2 – Parent Survey: Gender	11
Annex 3 – Parent Survey: Living address for the children.....	12
Annex 4 – Parent Survey: Visitation	13
Annex 5 – Parent Survey: State Administration	14
Annex 6 – Parent Survey: Process time	15
Annex 7 – Parent Survey: Discrimination	16
Annex 8 – Parent Survey: Discrimination by Gender	17
Annex 9 – Parent Survey: Discrimination by Form.....	18
Annex 10 – Danish Statistic: Gender Equality	19

Danish Fathers Association

The Danish Fathers Association was, founded in 1977 as one of the first children and fathers organizations in the world. The organization has nationwide counselling and is one of the most experienced children and parents organizations in Denmark. The Fathers Association is member of the Platform for European Fathers collaborating with 25 Fathers organizations in 15 European countries.

The Danish Fathers Association provide free counselling and support for all children, all parents and all families in Denmark. We experience it provides better quality of life for children and the families, societal savings and more motivated employees in the workplace.

The situation for children, fathers and modern families in Denmark by law and practice is however very critical. We experience clear violations of human rights on a daily basis.

- 1.2 million parents do not receive public information of their own children
- 95% of all fathers experiencing state administration feels clear discrimination
- 3 times more men than woman commit suicide in Denmark
- National State research for families is based on mothers answers
- 13% of all children in divorced families has today living address at their father. This is less children than the 1980 level in divorced families. This is in direct conflict with the Danish gender equality levels and development in society in work life and education.

The Danish Fathers Association finds – beyond any doubt – based on our counselling sessions for men and woman, surveys and daily voluntary work that Denmark violates the United Nations Children convention articles 2 and 3. The United Nations World Declaration of Human Rights articles 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 16, 22 and 30, also stipulated in the European Human Rights Convention articles 6, 8, 14 and 17. The Danish Fathers Association also experiences that Denmark violates the United Nations Torture declaration articles 1 for children and fathers in Denmark. The situation is critical and has been very critical for many years.

Key challenges

The two key challenges for children and fathers in Denmark on violation of human rights are:

- The Danish family laws were, created around year 1900 for the natural protection of women, but is in today's society with Gender equality obsolete. We must in Denmark and the Western world today protect and secure the human rights of all children, both parents and all families due to the societal development and gender equality. The need for a family reform and governmental coordination of 10-12 family laws in 9 ministries, not being coordinator or modernized, combined with lack of change effort and citizen satisfaction monitoring is creating human right violations for children, especially fathers and modern family life.
- The state and local government in children, family and social cases clearly involves too many public units and personnel. The cases is often handled by up to 10 different public units and up to 50 different persons resulting in increased time, loss of knowledge and human errors due to change of hands, which is a normal and commonly known managerial problem. This illustrated in annex 1.

Human Right Violations & Recommendations

The 7 main violations for children, fathers and modern families in Denmark in relation to the protection of human rights is based on our counseling, family surveys and daily contact with politicians and governmental institutions.

One of the surveys by the Danish Fathers Association showing the common picture is included in annex 2-9 based on parents experiencing state administration. One of the clearest documentations of the discrimination is included as annex 10 illustrating that less children today have their living address at their fathers than in 1980 in divorced families.

Theme 1: Public information for children are not sent to 1.2 million parents

In Denmark 1.2 million parents does not receive public information automatically for their own children because of old family legislation. The Danish Institute for Human Rights has recently documented the problem in local government although this is also a problem in State hospitals. Still no one has yet taken proper action to solve this basic human right issue related to discrimination and respect of family life.

With modern and equal families, it is clearly a problem for both woman and men causing confusion, irritation, anger and in some cases putting children in danger. The most common problem is family forms not sent to both parents at birth, kindergarten, schools applications and public children cases.

Recommendation

- 1. Danish law is recommended to clearly specify that both parents, is entitled to all information about their own children, unless the parents themselves state otherwise.*
- 2. All parents must confirm in writing if they desire to receive information of their child. This information is currently not available, and the information is to be, gathered centrally for all public institutions usage like the child's social security number.*
- 3. All public information about the child is to be send automatically – not manually due to human mistakes – to both parents unless otherwise specified.*

Theme 2: Maternity Leave and Family groups

In Denmark, the fathers compared to approx. 25% in Sweden and Norway and approx. 33% in Iceland only take 7-8 % of children maternity leave. Fathers must due to lack of rights for children and fathers in Denmark often work at home, take vacation or pay maternity leave themselves. This not being, registered in the statistics.

If a father likes to take, maternity leave only 2 weeks is legally his. The parents can jointly decide to share the main part of the 12 months maternity leave in Denmark. However if the mother does not want to share the 12 month period the child and father has no rights. If the mother and father is not living together or the mother, files a divorce she will get all

maternity leave allowance and the state administration will not provide the father maternity leave due to discrimination for the child.

In the other Nordic countries, approx. 3 months of the maternity leave is legally for children and fathers only. The positive collaboration concerning children increases when the father takes paternity leave, the woman's career opportunity improves and the divorce rates fall. Denmark discriminates children and fathers based on a historical strong position of woman associations and woman culture in Denmark in the state administration. This is obvious discrimination.

The same situation applies with family groups for children where many local governments are still only offering mother and children groups at birth. Not as compared to Sweden family groups for the child, both mothers and fathers – or two mothers, two fathers.

Recommendation

4. The maternity leave are recommended to be split by law with at least 3 month for both parents and the rest for joint agreement, unless a parent voluntarily want to provide the other parent with the benefit.

5. The maternity leave allowance are recommended to be split by law with at least 3 month for both parents and the rest for joint agreement, unless a parent voluntarily want to provide the other parent with the benefit.

6. All local governments should by law, offer family groups at birth for all children and parents.

Theme 3: Discrimination of children in modern families

In Denmark more than 33% of all children does not live together with both their father and mother due to divorces rates of more than 43% currently. However the family law is still based on year 1900 protection for woman, why the Danish state today importantly violate the human rights of many children and parents living for example in modern divorced families with full gender equality.

If two parents who used to share the parenting and caring for their child equally and in positive collaboration, is splitting up, the State demands that the parents within a few days decide, which parents has the residential address, the social benefit and legal right of the child and which parents has in practice almost no rights. This combined with discrimination in the state administration towards children and fathers that will not be giving the residential address causes many equal parents to be in conflict at the time of splitting up, but also put children in direct danger due to obvious discrimination and conflict potential.

Governmental statistics of the residential address for children documents, as illustrated in the annex that less children today has residential address at their fathers than in 1980 in divorced families. Not following the gender equality of Danish society in the general. By law, the child also must stay at least 7 days of 14 days at the parent with the residential address in families where the father and mother are not living together without the option for the parents themselves to decide a different arrangement for a period due to long-term causes like cancer, stress, work abroad or alike.

Recommendation

- 7. Parents in all family forms should be able to make their own agreement according to what they find best for their child and the state should only intervene if required.*
- 8. Parents in all family forms should be able to decide how they split the child economy and living days for the child.*
- 9. All children and families must be, treated equally in law and practice. Custody and single residential address should be, removed entirely in family law. Only if required the state should take actions based on individual and concrete decisions for the child and family.*

Theme 4: Public children and family cases

The state and local administration in children, family and social cases clearly involves too many public units and personnel. Children, family and social cases is handled by up to 10 different public units and up to 50 different persons resulting in increased time, loss of knowledge and human errors due to change of hands, which is a normal and known managerial problem. The children is simply lost in a too complex state and local governmental administrative system as illustrated in process analysis "Follow the child" by the Danish Fathers Association in annex 1.

The Danish Fathers Association has gathered more than 1.000 children cases and has made process analyses of a number of common cases. Five different parameters has been, analyzed that being time, quality, equality, flexibility and cost in the child process. The analysis clearly shows that the state and local governmental system is too complex loosing children and families in the administrative process and structure.

In some cases the cost for one parent can be 10.000 to 100.000 USD in a child case, while the other parent has a free legal process, and only the parent with the residential address for the child are allowed extra benefits for the child towards free process at courts. This is although the child might live equally at both parents.

Lawyers commonly misuse the legislation using approx. 20 standard methods knowing that discrimination is a normal part of the system and they can therefore easily win the case for the mother if they create a conflict between the parents or increase the time of the case.

The public administration in even clear cases with 10-100 formal errors often don't find, admit or change errors in the public children, family and social cases. Especially children and fathers therefore experience violation of their human rights as a torture like situation.

Recommendation

- 10. Create a much more simple governmental family system based on three models for all children and families.*
 - Step 1: all parents can make their own positive agreement no matter which family form. Step*
 - 2: The local government offers counselling in family centers.*

Step 3: if parents cannot, agree or there is concern for a child the case is to be, handled immediately and ONLY by a family court that has the expertise to make a good and correct decision for the children and family.

11. Close the state administration (Statsforvaltningen) in children and family cases to decrease the time and increase the quality. Newly educated and inexperienced legal personnel are today, taken lifelong decisions for children and families in a few hours without knowing the child or family and without proper documentation.

12. Secure that the state administration (Ankestyrelsen) only have a quality assurance role towards state and local government. Only the family court can make decisions.

13. Secure that parent has free process in legal children cases or both parents has free process in child cases if one parent has to prevent misuse of adding major costs for the other parent without the parent having any human rights in practice.

14. Secure a new system for quality assurance of lawyer's ethics and systematically misuse of family legislation and discrimination in child and family cases to prevent common violation of human rights.

Theme 5: Children's human rights to both parents

Not all children and fathers in Denmark is recognized by Danish law of their parenthood although DNA technology is available for prove. Children and fathers are also able to find each other on social media or the truth that the biological father is not the registered father might be informed doing a divorce, proceedings or later in life by the mother.

The Danish Child Law is not stating that the child's parents are the biological father or mother, but only the biological mother, registered husband or living partner or today also the co-mother. The biological father is not recognized – or a co-father – and if a biological father after 6 month with DNA finds out he is the father the fatherhood is not recognized. Nor can a registered father after 6 month in some cases be unregistered, but has to paid child support and heritage for the child that is not his.

Recommendation

15. Secure by law that the children's parents are always the biological father and mother

16. Remove the 6 months limitation for correct registration of biological parents using DNA, so that human rights of children and parents are, respected always.

17. Secure that a co-mother and co-father has the same rights by law

Theme 6: Violence against children and men

Violence against women has historical, been in focus, but in today's society, violence against children and men is as important although it often has other forms. The Danish Fathers Association is on a daily basis presented with cases where men and fathers is experiencing what we call governmental, psychological, financial, physical and sexual violence. Despite of this the State has almost no offerings to assist, protect or financially support men or is doing proper research. Children in 4th grade state that mothers is more violent than fathers are.

The state administration has written guidance that states that guilt does not apply in children and family cases. This means that it is irrelevant which parent is responsible for a conflict between the parents. This puts children in direct danger of having to live with a parent who purposely refused to cooperate with the other parent. This clause combined with the gender discrimination makes it possible for a mother and lawyers not to collaborate, but to create conflicts and then get full custody and residential address for the child. The situation for children and fathers being without any human rights is a torture like situation in practice.

Violence is violence as best illustrated in this You Tube video:

<https://www.youtube.com/watch?v=u3PgH86OyEM>

Recommendation

18. Full equality in family law for all children and parents, also related to violence

19. The state has to offer the same counselling and support for male and female victims of violence.

20. Security of men crisis center as women crisis centers in the Danish law and all other places including voluntary counselling and assistant by the Danish Fathers Association or offerings alike. The Danish Fathers Association is for many men the only place to go.

21. Removal of guideline clause in the "Vejledning om samvær §14.1.1.2" stating that guilt does not apply in children and family cases. This is a clear violation of children and parents human rights.

Theme 7: Research, Funding and Statistics

A recent analysis of ministerial social funding has documented that 4 times more funding, focused on the support of women in crisis in Denmark although 3 times more men are committing suicide than women are. The Governmental Research Institute, has not send surveys to fathers and not interviewed fathers, and has stated that they have not been able to receive answers. Although the research are presented as family research for children, the Governmental Research Institute (SFI) has only been using mother's answers for family research, although this has not been stated to the public, the press or Danish politicians as part of new legislation resulting in the research being used by ministries. Furthermore the State Administration has not although clearly requested, provided statistics on state decisions in child and family cases based on type of decision and gender, why obvious discrimination cannot be, proven in gender equality cases in Denmark.

Recommendation

22. Reassure the same funding and full equality by law for men and woman.

23. Reassure the same research or clear statement of gender specific research by the Governmental Research Institutions and research used by Ministries for law changes.

24. Reassure the provision of full statistics of all decisions made by the State Administration related to date, type, decision, gender and department to prevent discrimination comparable to other public administration and societal development in families.

Copenhagen, updated 2018

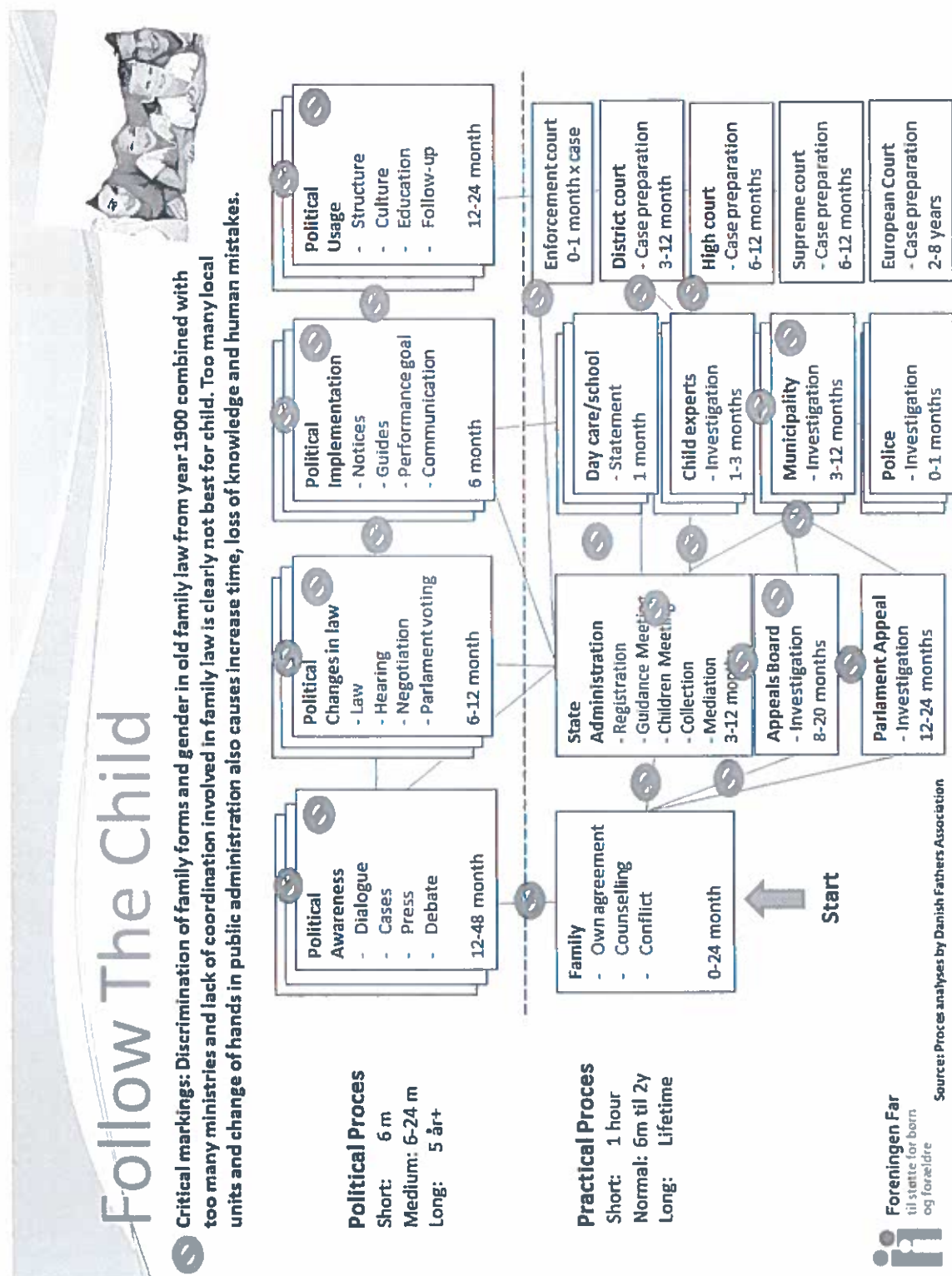
Jesper Lohse, Chairman / MBA
formand@foreningenfar.dk

Danish Fathers Association
Fruebjergvej 3
2100 Copenhagen
Denmark
www.foreningenfar.dk

Annexes

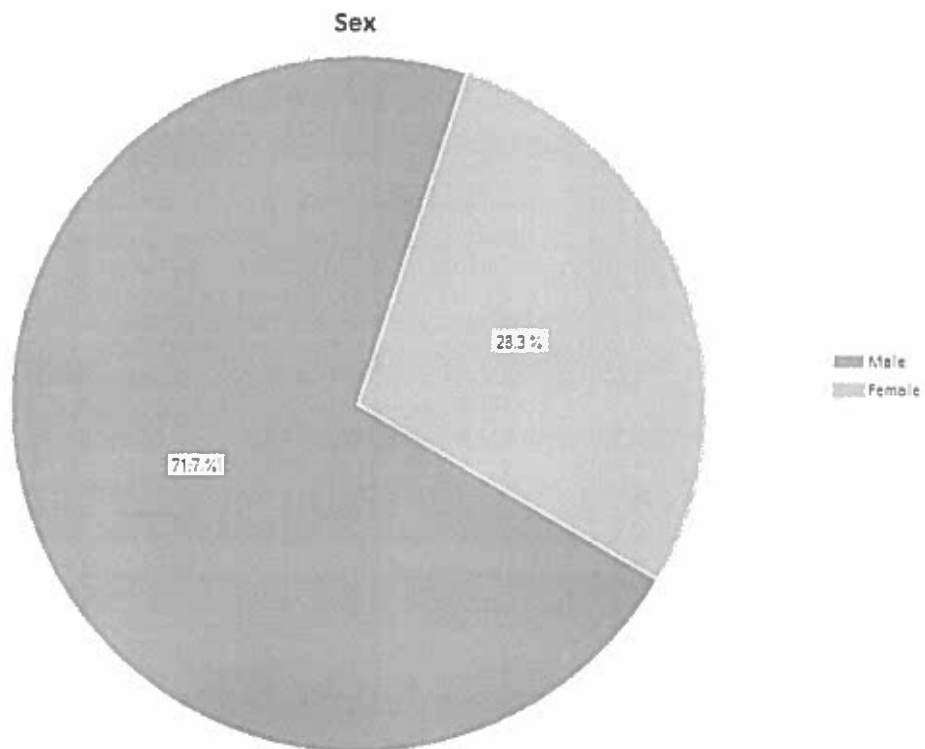
Annex 1 – Process analysis: Follow the Child

Annex 2 – Parent Survey: Gender

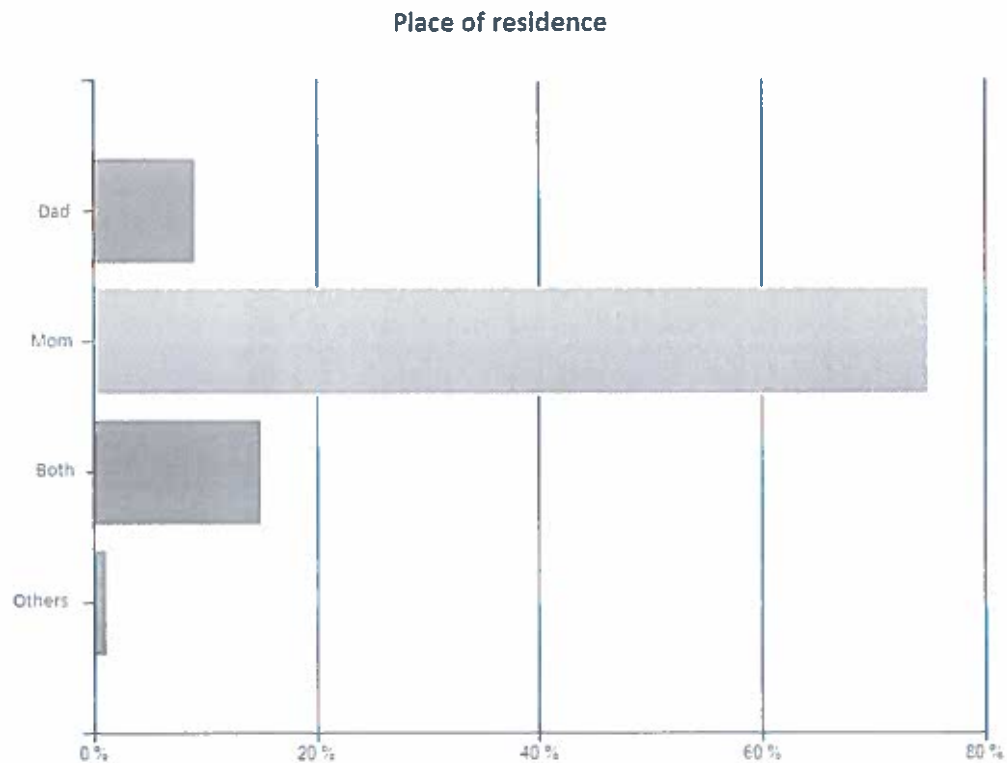
750 parents participated in modern two home families with experience of state administration. 75% fathers and 25% mothers

Annex 3 – Parent Survey: Living address for the children

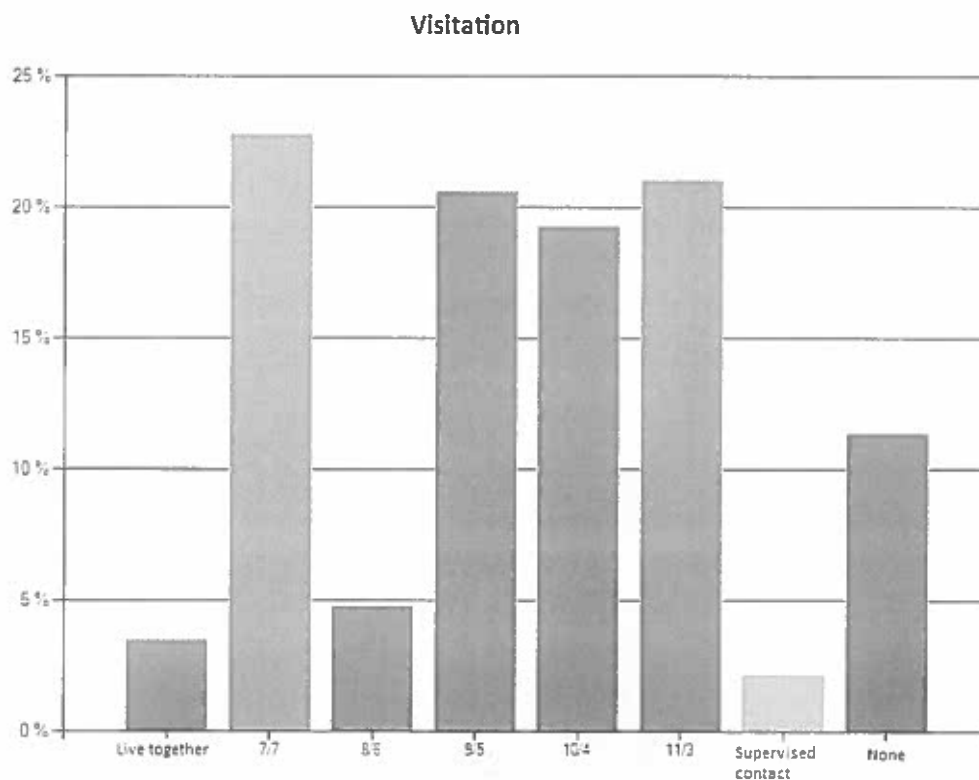
Most of the children in the modern families had living address at their mothers although the visitation often was equal in the daily life of the child being in close contact with both the father and mother.

Annex 4 – Parent Survey: Visitation

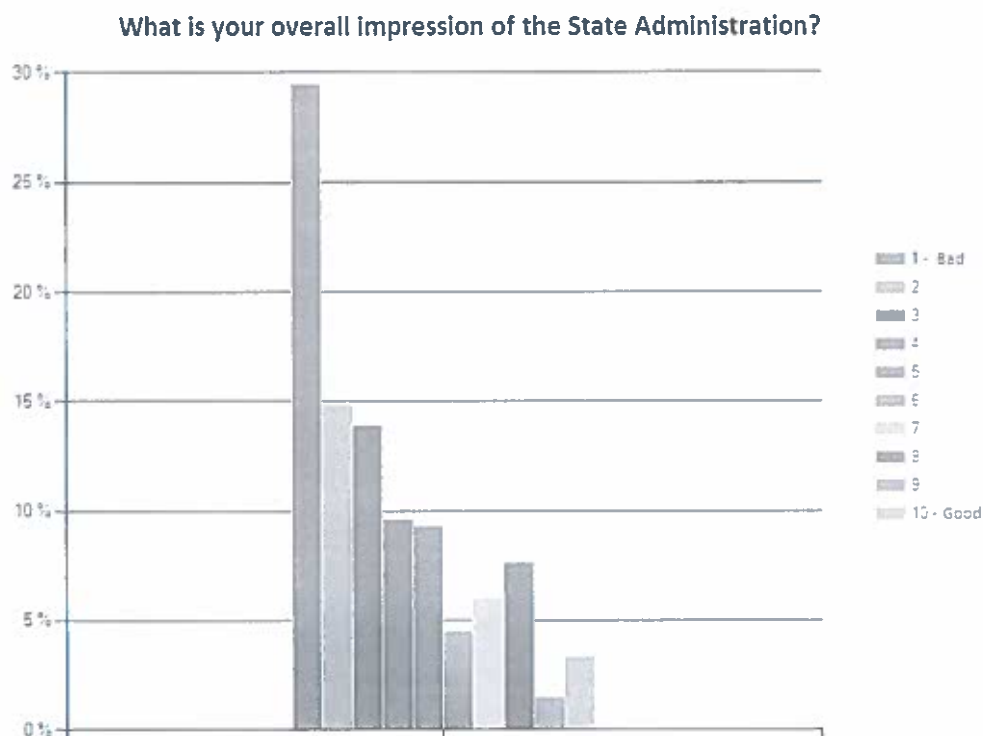
Most of the children was living in equal families or in close contact with both the father and mother.

Annex 5 – Parent Survey: State Administration

Almost all parents with experience from the State administration found that the State administration was of very poor quality.

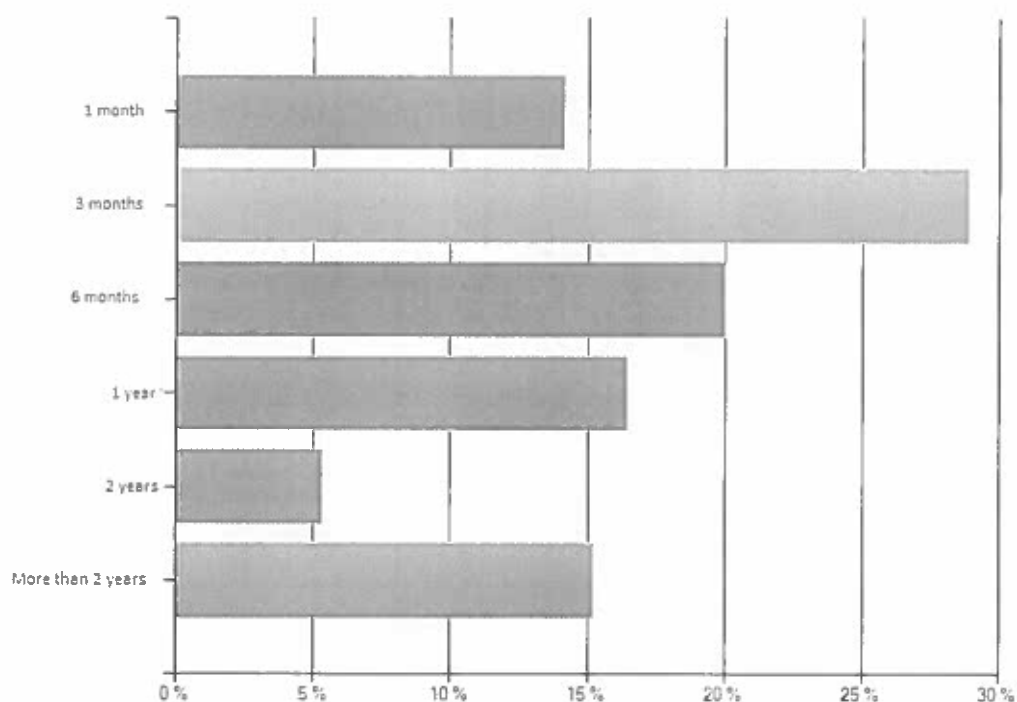

Annex 6 – Parent Survey: Process time

The parents stated that the process time in their children and family cases often was 3 month to more than 2 years.

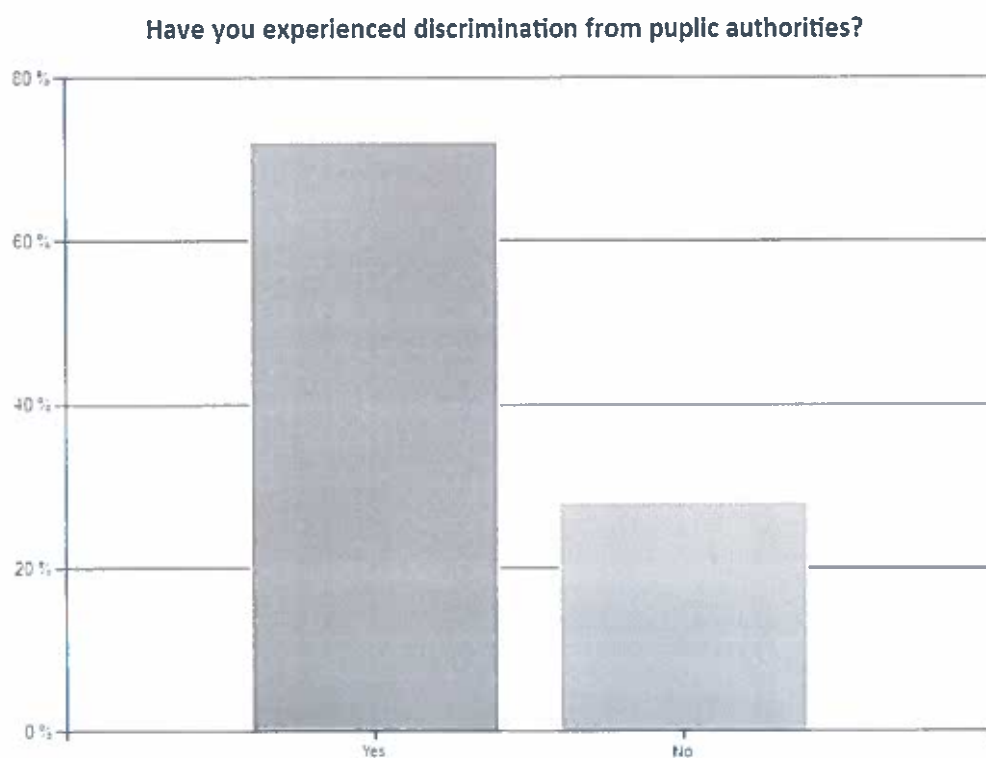
How long did it take to consider the case from the beginning to the end?

Annex 7 – Parent Survey: Discrimination

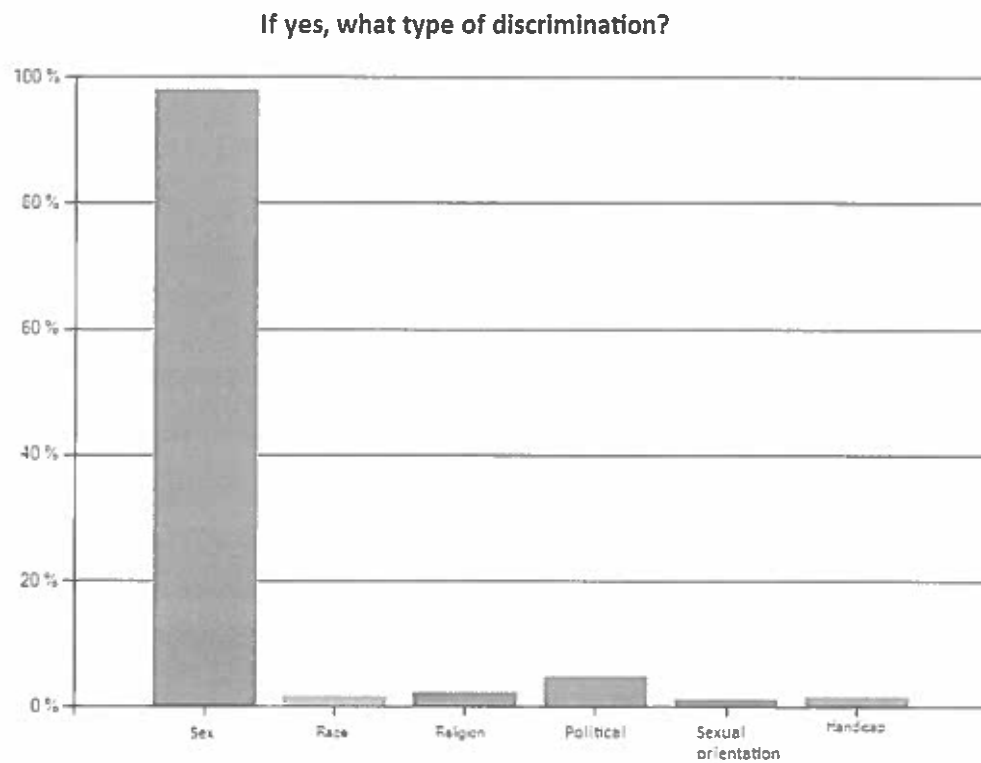
Almost all fathers experienced – beyond any doubt – discrimination in the State Administration and Danish Family law.

Annex 8 – Parent Survey: Discrimination by Gender

Almost all fathers experienced – beyond any doubt – discrimination by Gender

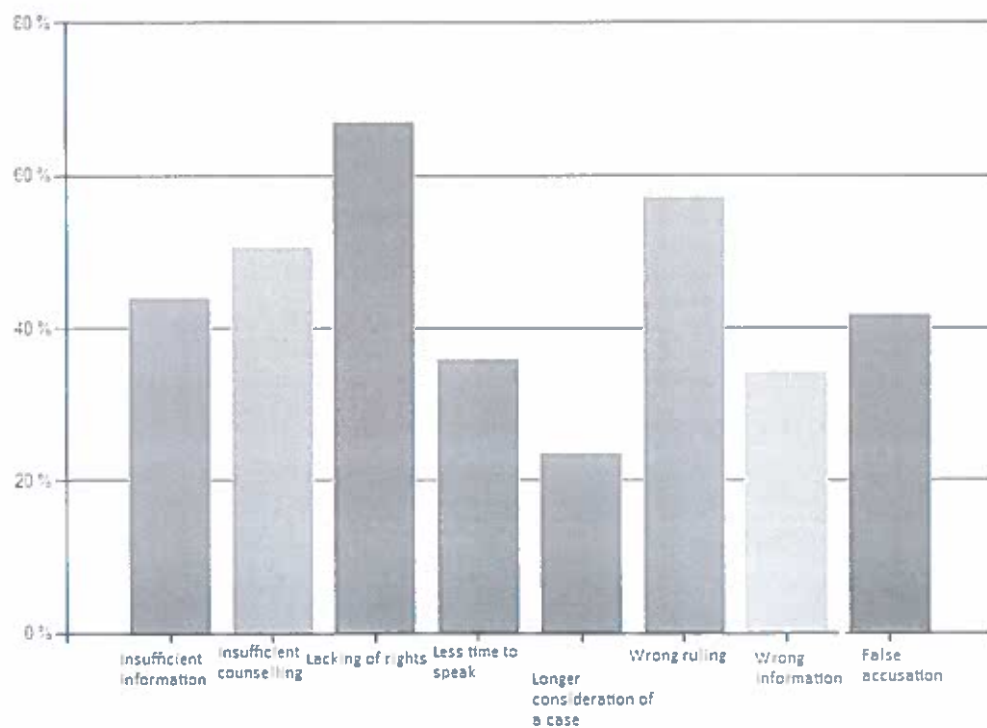

Annex 9 – Parent Survey: Discrimination by Form

The fathers mainly found violations of human rights due to lack of rights in Danish family law and practical rulings no matter if they were and equal or even a much better parent for the child.

If yes, which form of discrimination?

Annex 10 – Danish Statistic: Gender Equality

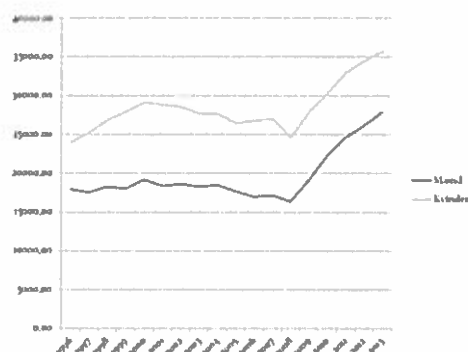
Denmark has today more woman in higher education than men. However, less children has still living address at their fathers today than in 1980 in modern divorced families between men and woman.

This is not only due to a free choice of the family, but also – beyond any doubt – due to discrimination. The fathers that would / should / by law should have the living address for the child simply did not get it - due to violations of human rights for children and fathers in the State administration and family law.

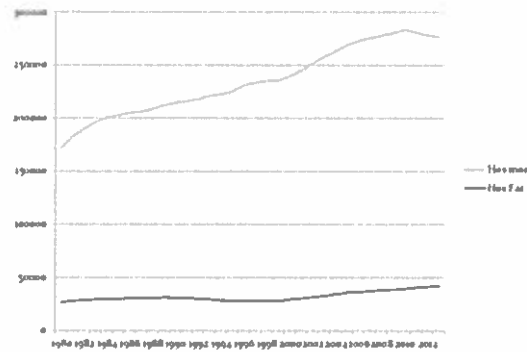

Gender Equality

More woman in higher education

Less Fathers with living adress for children than in 1980

Source: Danish Statistic

Resolution 2079 (2015)¹

Equality and shared parental responsibility: the role of fathers

Parliamentary Assembly

1. The Parliamentary Assembly has consistently promoted gender equality in the workplace and in the private sphere. Major improvements in this field, while still not sufficient, can be observed in most member States of the Council of Europe. Within families, equality between parents must be guaranteed and promoted from the moment the child arrives. The involvement of both parents in their child's upbringing is beneficial for his or her development. The role of fathers with regard to their children, including very young children, needs to be better recognised and properly valued.
2. Shared parental responsibility implies that parents have rights, duties and responsibilities with regard to their children. The fact is, however, that fathers are sometimes faced with laws, practices and prejudices which can cause them to be deprived of sustained relationships with their children. In its *Resolution 1921 (2013)* on gender equality, reconciliation of private and working life and co-responsibility, the Assembly called on the authorities of the member States to respect the right of fathers to enjoy shared responsibility by ensuring that family law foresees, in case of separation or divorce, the possibility of joint custody of children, in their best interests, based on mutual agreement between the parents.
3. The Assembly wishes to point out that respect for family life is a fundamental right enshrined in Article 8 of the European Convention on Human Rights (ETS No. 5) and numerous international legal instruments. For a parent and child, being together is an essential part of family life. Parent-child separation has irremediable effects on their relationship. Such separation should only be ordered by a court and only in exceptional circumstances entailing grave risks to the interest of the child.
4. Furthermore, the Assembly firmly believes that developing shared parental responsibility helps to transcend gender stereotypes about the roles supposedly assigned to women and men within the family and is simply a reflection of the sociological changes that have taken place over the past fifty years in terms of how the private and family sphere is organised.
5. In the light of these considerations, the Assembly calls on the member States to:
 - 5.1. sign and/or ratify, if they have not already done so, the European Convention on the Exercise of Children's Rights (ETS No. 160) and the Convention on Contact concerning Children (ETS No. 192);
 - 5.2. sign and/or ratify, if they have not already done so, the 1980 Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction and to properly implement it, and in particular to ensure that the authorities responsible for enforcing it co-operate and respond promptly;
 - 5.3. ensure that parents have equal rights with regard to their children under their laws and administrative practice, guaranteeing each parent the right to be informed and to have a say in important decisions affecting their child's life and development, in the best interests of the child;
 - 5.4. remove from their laws any difference based on marital status between parents who have acknowledged their child;

1. *Assembly debate* on 2 October 2015 (36th Sitting) (see Doc. 13870, report of the Committee on Equality and Non-Discrimination, rapporteur: Ms Françoise Helle-Gaasch; and Doc. 13896, opinion of the Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development, rapporteur: Mr Stefan Schennach). *Text adopted by the Assembly* on 2 October 2015 (36th Sitting).

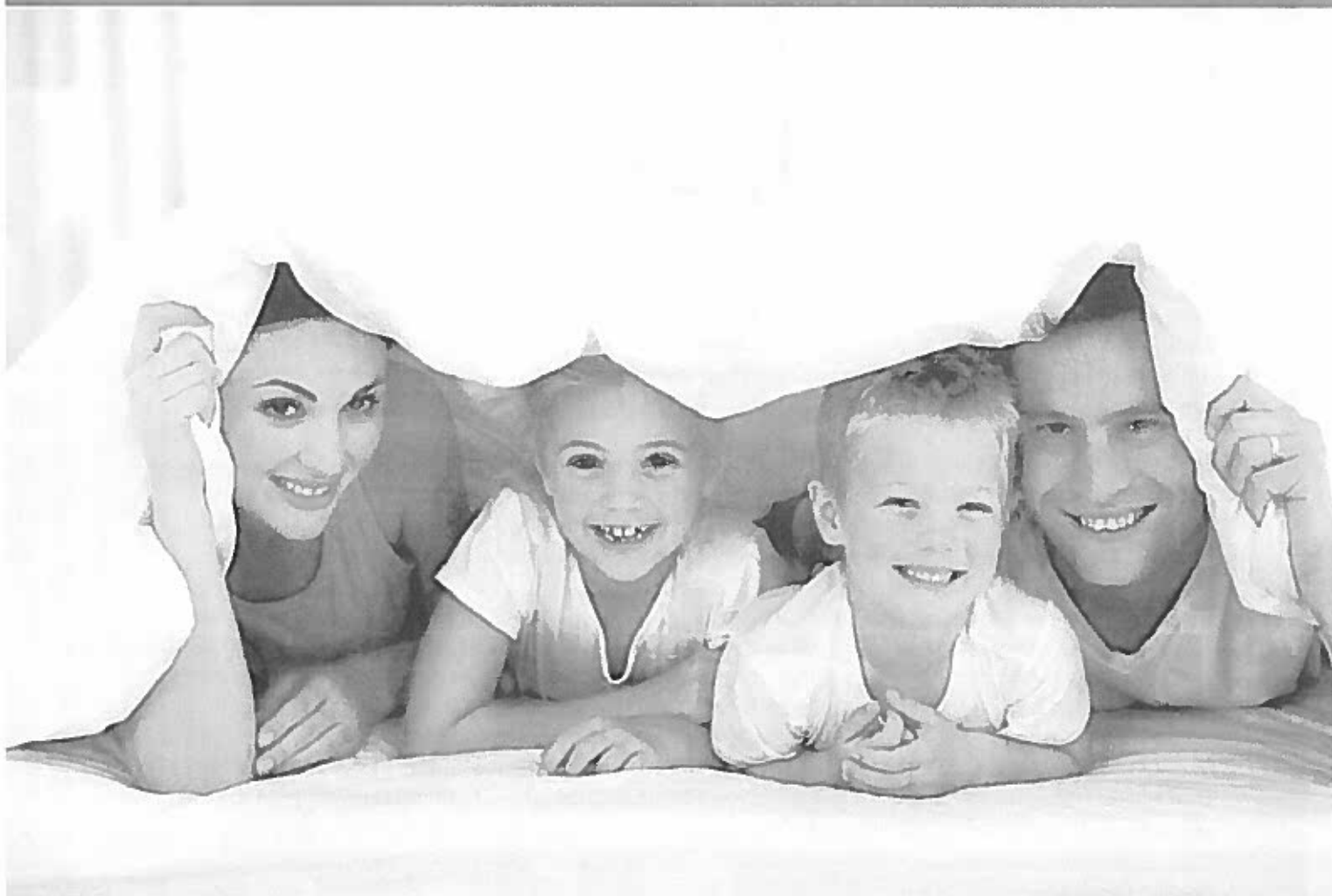
- 5.5. introduce into their laws the principle of shared residence following a separation, limiting any exceptions to cases of child abuse or neglect, or domestic violence, with the amount of time for which the child lives with each parent being adjusted according to the child's needs and interests;
- 5.6. respect the right of children to be heard in all matters that affect them when they are deemed to have a sufficient understanding of the matters in question;
- 5.7. take shared residence arrangements into account when awarding social benefits;
- 5.8. take all necessary steps to ensure that decisions relating to children's residence and to access rights are fully enforced, particularly by following up complaints with respect to failure to hand over a child;
- 5.9. encourage and, where appropriate, develop mediation within the framework of judicial proceedings in family cases involving children, in particular by instituting a court-ordered mandatory information session, in order to make the parents aware that shared residence may be an appropriate option in the best interests of the child, and to work towards such a solution, by ensuring that mediators receive appropriate training and by encouraging multidisciplinary co-operation based on the "Cochem model";
- 5.10. ensure that the professionals who come into contact with children during court proceedings in family cases receive the necessary interdisciplinary training on the specific rights and needs of children of different age groups, as well as on proceedings that are adapted to them, in accordance with the Council of Europe Guidelines on child-friendly justice;
- 5.11. encourage parenting plans which enable parents to determine the principal aspects of their children's lives themselves and introduce the possibility for children to request a review of arrangements that directly affect them, in particular their place of residence;
- 5.12. introduce paid parental leave available to fathers, with preference being given to the model of non-transferable periods of leave.

Foreningen Far
til støtte for børn
og forældre

November 2017
Årgang 40

Ligestillingskatalog 2017

SÆRNUMMER

Ligestillingskatalog for børn og fædre

www.foreningenfar.dk

Forord

Danmark er i forandring og det har Danmark sådan set været siden istiden. Vi oplever alle en global forandring og en hastig teknologisk udvikling, som præger arbejdslivet, uddannelseslivet og familielivet. Vi kan ikke længere sige hvem, som er den bedste elev, studerende, medarbejder, leder, statsminister eller forælder alene ved at kigge på køn. Ligestillingen er hoppet ud af skabet og den hopper næppe tilbage igen.

Det går fremad i erhvervslivet for kvinderne, selvom der er et stykke vej endnu. Der er flere kvinder end mænd på Universiteterne i dag, men på familieområdet kører vi stadig i hestevogn i lovgivningen, som var det en kvinde der læste på Universitetet, som ikke fik lov til at gå til eksamen, også selv om mænd er kommet på barsel.

Vi lever i et samfund med åbenhed og fuld information, hvor det er ikke længere er muligt at holde fast i fortidens magtbaser, som erhvervsleder, politiker, embedsfolk, forælder eller for den sags skyld som diktator i en ukendt stat. Den eneste måde vi i fremtiden kan beskytte børnene på er med sandheden, lige muligheder og gode værdier.

Det er faktisk mere simpelt end vi tror, alt det der med arbejdslivet og familielivet, for vi står med en lovgivning som historisk er opbygget om den ene forælder i et samfund der lever ligeværdigt. Der er tale om markant forskelsbehandling af børn og forældre i samme situation baseret på familieformer, forældres juridiske status som bopæl og samværsforælder samt køn. Det har betydning for alle børn, forældre, erhvervslivet og samfundet.

Hvordan mon familievalgningen egentlig ville se ud, hvis vi lavede den i dag? For det er markant hvordan der i Danmark, Norden og Internationalt mangler en ordentlig ligestillingsindsats for børn og fædre på familieområdet. Handler ligestilling ikke om os alle og vil ligestillingen af børn og fædre i familielivet ikke netop være den manglende brik, som vil sikre respekten for mennesker af begge køn i samfundet.

Foreningen Far har gennem 40 år lyttet til danske fædre og præsenterer nu for første gang i Danmark, Norden og Internationalt et ligestillingskatalog med 348 punkter, fordelt på 12 temaer for børn og fædre. Det gør vi for at komme med viden, erfaringer og inspiration til de politikere og offentlige ledere, som er ansvarlige for at lave en moderne og ligeværdig lovgivning for alle familier, forældre og køn i samfundet.

Vi håber det kan bringe gode ting med sig for kvinder, mænd og børn i fremtiden. Vi skal have alle med i fremtidens velfærdssamfund baseret på gode værdier, lige muligheder og samme retssikkerhed. De punkter vi har glemt kan du indberette online: <https://da.surveymonkey.com/r/ligestillingskatalog>.

God fornøjelse,

Jesper Lohse, Landsformand
Foreningen Far

Foreningen Far

til støtte for børn
og forældre

Indholdsfortegnelse

Forord	2
KATEGORI 1 – FORÆLDRESKAB (Punkt 1-25)	4
KATEGORI 2 – OFFENTLIG INFORMERING (Punkt 26-45)	5
KATEGORI 3 – FÆDREBARSEL (Punkt 46-66)	6
KATEGORI 4 – BOPÆLSREGISTERING (Punkt 67-96)	7
KATEGORI 5 – BARNETS ØKONOMI (Punkt 98-119)	8
KATEGORI 6 – INTERNATIONALT (Punkt 120-140)	9
KATEGORI 7 – OFFENTLIGE BØRNESAGER (Punkt 141-235)	10
KATEGORI 8 – VOLD MOD FAR OG BARN (Punkt 236-287)	13
KATEGORI 9 – FÆDRE ANSVAR (Punkt 288-299)	15
KATEGORI 10 – ADVOKAT METODER (Punkt 300-316)	15
KATEGORI 11 – FINANSIERING, STATISTIK OG FORSKNING (Punkt 317-333)	16
KATEGORI 12 – HVORDAN KAN DET SKE I DANMARK? (Punkt 334-348)	17
Grundprincipper for en ligeværdig familielovgivning	18
Kontakt os	18

Foreningen Far

til støtte for børn
og forældre

KATEGORI 1 – FORÆLDRESKAB (Punkt 1-25)

De færreste mennesker i Danmark er klar over at barnets forældre i henhold til børneloven, ikke registreres som den biologiske far og mor som udgangspunkt, men som biologisk mor, ægtemanden og/eller medmor, mens den biologiske far og medfar ikke er nævnt. Det sker i en tidsalder med dna, samlivsophør og sociale medier, hvor biologiske børn, forældre og søskende finder hinanden på helt nye måder. Den eneste måde vi kan beskytte alle børn på i fremtiden er med sandheden, lige muligheder og gode værdier.

Foreningen Far har stor respekt for to kvinder eller to mænd, der ønsker at leve sammen med kærlighed og enlige forældre med ønskebørn. Det er bestemt ikke vores opgave, at sige hvad der er godt eller hvordan mennesker skal leve. Indenfor videnskaben taler man allerede nu om, at man er blevet så god til at transplantere en livmoder fra en kvinde til en anden, at man mener det i dag eller om få år er muligt at transplantere en livmoder til en mand. Så hvem ved hvad fremtiden bringer.

Foreningen Far har respekt for mennesker, men må også bemærke at langt de fleste børn lever i biologisk forældreskab og at det biologiske forældreskab er livsvarigt følelsesmæssigt, da det er barnets ophav. Det opleves at børn som helhed hos enlige forældre er mest udsat, selvom der er ønskebørn hos enlige forældre, som kan sammenlignes med ønske børn i andre familieformer i fremtiden.

Foreningen Far oplever:

1. Barnets far er som udgangspunkt ægtemanden og ikke nødvendigvis barnets biologiske far
2. Fædre får ikke altid besked om biologisk forældreskab, hvorved barnet kan få registreret forkert far
3. Arbejdsgiveren har ret til besked om barnet før den biologiske far
4. Fædre har ikke nødvendigvis ret til at få deres navn med i barnets navn
5. Børn skal have det biologiske faderskab bestemt indenfor 6 mdr. selv om der sker fejl
6. Børn kan have forkert registrering af biologisk forældreskab på trods af DNA
7. Børn kan have forkert registrering af biologisk forældreskab på trods af samlivsophør
8. Børn kan have forkert registrering af biologisk forældreskab på trods af sociale medier
9. Børn kan have forkert registrering af biologisk forældreskab på trods af billedgenkendelse
10. Børn kan have forkert registrering af biologisk forældreskab på trods af MobilApp som finder al info
11. Fædre har ikke automatisk forældremyndighed som biologisk far
12. Fædre har ikke nødvendigvis forældremyndighed, fordi det først blev normalt efter 2007
13. Fædre oplever oftest at miste forældremyndighed, selvom de ikke er årsagen pga. anden forælders manglende samarbejde
14. Fædre skal betale arv selvom de bliver bekendt med forkert registrering af biologisk forældreskab
15. Fædre skal betale børnebidrag selvom der er forkert registrering af biologisk forældreskab
16. Anonym sæddonation gør at børn skal leve i uvished om deres biologiske ophav
17. Anonym sæddonation gør at børn og forældre ikke kan få anerkendt det biologiske faderskab senere i livet selvom de ændrer mening, fordi det biologiske forældreskab er følelsesmæssigt livsvarigt
18. Anonym sæddonation gør at børn og forældre ikke kan finde en donor i biologisk familie
19. Medmor har i dag samme rettigheder som biologisk far
20. Medmor er medtaget uden medfar i lovgivningen f.eks. to mænd der gerne vil have barn med rugemor
21. Fædre ønsker ikke altid abort, men har ikke et valg
22. Fædre ønsker ikke altid barnet, men har ikke et valg
23. Børn kan blive adopteret imod fars vilje baseret på ene forældremyndighed
24. Fædre vedkender sig ikke altid det biologiske forældreskab
25. Fædre tager ikke altid ansvar for det biologiske forældreskab

KATEGORI 2 – OFFENTLIG INFORMERING (Punkt 26-45)

Der er i forbindelse med den offentlige informering med digital post en simpel forklaring på, hvorfor posten ikke sendes til begge forældre. Der kan ikke i Danmark laves en liste over børn under 18 år i forhold til forældremyndighed og orienteringsret. Det skyldes at data mangler i cpr. registret eller på tilsvarende vis, hvorfor der ikke kan ske automatisering af offentlige informering om børn til begge forældre.

Det betyder store omkostninger for samfundet i manuelle arbejdsgange på skoler, kommuner, hospitaler og for staten. Foruden at der sker tab af viden, menneskelige fejl samt mistes borgertilfredshed og respekt. Det virker som om ingen vil påtage sig ansvaret og informere politikerne klart og tydeligt om data problemet. Dette på trods af at begge forældre har juridisk ret til samme informering om deres børn.

Foreningen Far oplever:

26. Offentlige skrivelser ved fødsel sendes ikke til begge forældre
27. Offentlige skrivelser ved barsel sendes ikke til begge forældre
28. Offentlige skrivelser ved daginstitution sendes ikke til begge forældre
29. Offentlige skrivelser ved skoleindskrivning sendes ikke til begge forældre
30. Offentlige skrivelser vedr. start og stop af institution sendes ikke til begge forældre
31. Offentlige skrivelser vedr. start og stop af skolefritidsordninger sendes til begge forældre
32. Offentlige skrivelser på hospitalet sendes ikke til begge forældre
33. Offentlige skrivelser om sundheds og trivselsmålinger sendes ikke til begge forældre
34. Offentlige skrivelser vedr. familieforskning sendes ikke til begge forældre
35. Offentlige skrivelser på uddannelse.dk sendes ikke til begge forældre
36. Offentlige skrivelser ved tandpleje sendes ikke til begge forældre
37. Offentlige skrivelser om kommunale fritidstilbud sendes ikke til begge forældre
38. Offentlige skrivelser ved bekymringer for børn sendes ikke altid til begge forældre
39. Offentlige skrivelser på hospitalerne sendes ikke til begge forældre pga. manuelle procedurer
40. Offentlige skrivelser i kommuner og på hospitaler sendes ikke til begge forældre pga. menneskelige fejl
41. Offentlige skrivelser i kommuner og på hospitaler sendes ikke til begge forældre pga. kulturen
42. Offentlige skrivelser i kommuner og på hospitaler sendes ikke til begge forældre pga. manglende vilje
43. Forældre kan selvom de har fælles forældremyndighed ofte ikke modtage besked om barnets læge
44. Forældre kan selvom de ikke er årsagen stå uden fælles forældremyndighed og kan ikke få aktindsigt
45. Forældre får ikke altid udleveret alting ved aktindsigt og ved ikke hvad de ikke får udleveret

KATEGORI 3 – FÆDREBARSEL (Punkt 46-66)

Da Danmark indførte tolv måneders barsel var hensigten, at barnet skulle opleve barsel med begge forældre for kærlighed, omsorg og tryghed gennem hele livet. Det er ikke sket, fordi der ikke blev afsat en tre måneders øremærket barselsperiode til far, som i resten af Norden. Danmark er derfor markant bagud i Norden i forhold til fædrebarsel.

Det er ikke korrekt, når politikere og embedsfolk nævner at forældrene har et frit valg. Det har børn og fædre ikke i dag. Barselsbekendtgørelsen paragraf 8 stk. 2 gør, at hvis forældrene er uenige står far og barn uden rettigheder, da barselsdagpengene tildeles den forælder hvor barnet opholder sig mest. De færreste helt almindelige fædre står derudover over barselssengen og begynder at skændtes om barselsperioden og deres lille nyfødte barn. De børn der har mest behov for fars barsel er endvidere ofte de børn der ikke får det f.eks. ved fødselsdepressioner eller social arv hos moderen.

Forældreansvarsloven siger intet om barsel, hvorfor far og barn reelt står uden rettigheder hvis forældrene ikke bor sammen eller bliver skilt under forældreorlovsperioden, som de færreste forældre er klar over kan bruges til barnet fylder 9 år. De færreste forældre ved at de skal forbeholde sig ret til barselsdagpengene og det har ikke betydning, hvis der ikke er samvær med barnet.

Der kan på barselsområdet laves 3 modeller i Danmark henholdsvis en udvidelse med 3 måneder til far så alle bliver glade, en øremærkning af 3 måneder af den nuværende periode som er det der vil have den største effekt i samfundet eller en overførselsmodel, hvor far og mor hver har 3 måneder, som de valgfrit kan give til anden forælder. En mulighed er et kompromis, hvor man udvider fars øremærkede barsel i dag fra 14 dage til 2 måneder af forældreperioden og giver forældrene 1 måned ekstra. Så er fædrebarsel debatten formentlig løst for alle til glæde for barnet, forældrene og samfundet.

Foreningen Far oplever:

46. Barnet har ikke ret til samme barsel med far og mor
47. Barnet har ikke ret til barsel med far, men kun til mor
48. Far har i dag 14 dages øremærket barsel, men begge forældre har ikke 3 måneders barsel
49. Familieøkonomien er styrende for, hvem som tager barsel i familien, når den ikke er øremærket.
50. Der er færre fædre i Danmark end resten af Norden som tager barsel, fordi den ikke er øremærket
51. Barselsbekendtgørelsen paragraf 8 stk. 2 giver den forælder, hvor barnet opholder sig mest hos barselsdagpengene ved uenighed, hvilket gør at barn og far står uden rettigheder i praksis
52. Fædre modtager ikke samme rådgivning, støtte og informering ved barsel
53. Fædre tilbydes ikke familiegrupper i alle kommuner
54. Fædre tilbydes ikke fædre grupper generelt i kommunerne
55. Barnets tilknytning, tryghed og psykologiske sundhed med far og mor i hele livet forringes
56. Barnets tilknytning, tryghed og psykologiske sundhed f.eks. ved forældres sygdom og død forringes
57. Der er fædre som ikke ønsker at tage barsel
58. Der er mødre som ikke giver fædre lov til at tage barsel
59. Der er arbejdsgivere som ikke giver fædre lov til at tage barsel, da de fyres
60. Mange fædre ved ikke at de kan afholde forældreorlov til barnet fylder 9 år
61. Forældreansvarsloven giver ikke ret til barsel og forældreorlov. Der kræves samvær.
62. Forældreansvarsloven forskelsbehandler fædre i kernefamilier og moderne familier i forhold til barsel
63. Fædre får ofte ikke samvær eller barsel med små børn hos Statsforvaltningen pga. kulturen
64. Fædre har ikke pligt til at tage barsel, kun mor
65. Mors karrierer muligheder forringes
66. Mors pension forringes

KATEGORI 4 – BOPÆLSREGISTERING (Punkt 67-96)

Den mest alvorlige diskrimination af forældre i familielovgivningen må anses at være opdelingen af almindelige forældre i bopæl og samværsforældre med vidt forskellige juridiske, økonomiske og sagsbehandlingsmæssige rettigheder for børn og forældre i samme situation.

Der er tale om markant diskrimination, når begrebet anvendes som udgangspunkt i familierne som lever ligeværdigt i dag, hvor de indenfor få dage skal afgøre hvilken status forældrene har og begrebet må anses om den mest afgørende årsag til familiekonflikter i dag. Der er klar dokumentation for diskrimination, når antallet af bør med bopæl hos far stadig er på niveau med 1980 på samme tid som der er sket en markant udvikling i børn og fædres samvær. Forskellen kan ikke forklares med familiernes frie valg eller fædres manglende ønske. Fædre der gerne vil, bør og i henhold til lovgivningen skal have bopæl for børnene får det simpelthen ikke.

Foreningen Far oplever:

67. Familielovgivningen er historisk opbygget om en forælder i stedet for barnet og hele familien i et samfund der i dag lever ligeværdigt. Det er fundamentet i lovgivningen som er forkert til samtiden.
68. Der er ikke frit valg til egen aftale om barnets økonomi og samvær, hvis forældrene ikke bor sammen
69. Der er ikke frit valg til skole hos begge forældre, hvis forældrene ikke bor sammen
70. Der er ikke frit valg til læge hos begge forældre, hvis forældrene ikke bor sammen
71. Der er ikke frit valg til tandlæge hos begge forældre, hvis forældrene ikke bor sammen
72. Der er ikke frit valg til kommunale aktiviteter hos begge forældre, hvis forældrene ikke bor sammen
73. Barnet har ikke sygesikringsbevis hos begge forældre, hvis forældrene ikke bor sammen
74. Barnet har ikke have pas hos begge forældre, hvis forældrene ikke bor sammen
75. Skoleskift sker uden samtykke fra begge forældre
76. Skift af skolefritidsordning sker uden samtykke fra begge forældre
77. Der tillades flytning af bopælsforældre længere væk fra barnets trygge omgivelser ved mindre samvær
78. Der tillades flytning af bopælsforældre længere væk fra barnets skole, kammerater og anden forælder selvom der er 6 ugers varslingspligt. Der er ingen opsættende virkning
79. Børnegrupper kræver alene accept af bopælsforældre
80. Børnebisidder kræver alene accept af bopælsforældre
81. Børnepsykolog til barnet kræver alene accept af bopælsforældre
82. Barnet behandles ikke ens hos forældrene ved tilbageholdelse af barnet
83. Barnet behandles ikke ens hos forældrene ved manglende udlevering ved ferie
84. Barnet behandles ikke ens hos forældrene ved højkonflikt, da skyldsspørgsmålet ikke er gældende alene i vejledning om samvær paragraf 14.1.1.2
85. Bopælsforældre kan true med mindre samvær ved uenigheder om andre ting
86. Børns bopæl hos fædre er på niveau med 1980 i markant modstrid med samfundsudviklingen
87. Fædre har fået 7/7 i stedet for bopæl eller er røget mere eller mindre ud af børnenes liv
88. Fædre oplever at børnene "bortføres" ved samlivsophør og holdes væk for at opnå bopælen
89. Børn får ikke bopæl hos fædre af historiske og kulturelle årsager hos det offentlige
90. Børn får ikke bopæl hos fædre, når barnet er lille, selvom der er fædre med 6-12 måneders barsel
91. Børn får oftest ikke bopæl hos fædre, når anden forælder fortæller usande historier uden konsekvens
92. Børn får oftest ikke bopæl hos fædre, når sagen trækkes i langdrag af forældre eller advokater
93. Børn får ikke bopæl hos fædre, selvom de har haft f.eks. 9 måneders barsel og er primær forælder
94. Børn behandles ikke ens hos forældrene i tilfælde af psykisk sygdom
95. Børn behandles ikke ens hos forældrene i tilfælde af vold
96. Børn behandles ikke ens hos forældrene i tilfælde af grænseoverskridende adfærd
97. Samværsforældre behøver ikke at tage ansvar for barnet

KATEGORI 5 – BARNETS ØKONOMI (Punkt 98-119)

Hvis man er EU borger og arbejder i Danmark har man ret til børnecheck om man er gift eller skilt og selvom barnet bor i et andet land pga. EU-lovgivningen. Det sker mens danske fædre/samværsforældre bl.a. med 7/7 ordninger, forsørgelse af barnet og ekstra betalinger af sport, telefon og meget andet – ingenting modtager. Dette heller ikke selv om de bliver arbejdsløse og har et reelt behov i forhold til børnene. Det kan i visse tilfælde betyde at de danske børn mister kontakt til deres far.

Forældrene kan ikke i dag fordele samvær og barnets økonomi som de selv ønsker det, hvis de ikke bor sammen f.eks. hvis moren har mest behov for velfærdsydelse, men barnet har det bedst i kortere eller længere tid hos faren. Barnets økonomi er i høj grad afgørende for hvem der tildeles bopæl for barnet, fordi kun bopælsforældre alene modtager velfærdsydelser for barnet. Det må anses at der sker meget grov diskrimination af mennesker som har et reelt behov.

Barnets økonomi danner grundlag for en lang række familiekonflikter og for barnets samværsordninger, fordi kun den ene forælder kan modtage velfærdsydelser. Fordelingen af barnets økonomi danner systematisk grundlag for falske anklager mod fædre i større eller mindre omfang og social arv i generationer for børn. Der er fædre som ikke tager ansvar og tænker mere i økonomi end i barnets bedste.

Foreningen Far oplever:

98. Børnechecken sendes ud af landet, mens ca. 320.000 danske fædre/samværsforældre intet, modtager
99. Forældre skal registreres som bopæl og samværsforælder, hvis de ikke bor sammen på få dage, hvilket skaber konflikter for ligeværdige forældre eller når en forælder ønsker barnets økonomi
100. Børne og unge ydelsen udbetales kun til moderen
101. Børnetilskud udbetales kun til moderen/bopælsforældre
102. Boligstøtte for børn udbetales kun til moderen/bopælsforældre
103. Særligt børnetilskud til uddannelsessøgende udbetales til moderen/bopælsforældre
104. Forhøjet SU for børn udbetales kun til moderen/bopælsforældre
105. Friplads i daginstitution tildeles kun til moderen/bopælsforældre
106. Handicap ydelser tildeles moderen/bopælsforældre og følger ikke altid barnet
107. Samværsforældre har ikke mulighed for at få au-pair
108. Særligt tillæg for kommunalbestyrelses arbejde udbetales til moderen/bopælsforældre
109. Fri proces forhøjelse for barnet tildeles kun til moderen/bopælsforældre
110. Transport ved fraflytning længere væk er fælles ansvar, men bør være fraflyttende forælders ansvar
111. Der er gebyr for fædre på hospitalerne ved fødslen
112. Børnebidrag beregnes alene efter samværsforældres indtægt, selvom bopælsforælderen kan være millionær og samværsforælderen arbejdsløs
113. Børnebidrag beregnes uden at tage højde for samværsforældres reelle mulighed for at betale ved sygdom, arbejdsløshed eller rimelighed (f.eks. fraflytning, chikane eller "bortførelse")
114. Børnebidrag beregnes så der ikke er incitament for samværsforældre til at skabe vækst og øget indtjening i samfundet (det kommer bopælsforælderen og ikke nødvendigvis barnet til gavn)
115. Børnebidrag tildeles på trods af forsørgelsespligten overholdes i 9/5 og 10/4 samværsordninger og uden hensyntagen til ekstra betalinger af sport, rejser m.v.
116. Begge forældre skal beslutte SFO, men samværsforældre skal betale fuldpris selvom det måske kun er 1-2 dages behov, hvis bopælsforælderen ikke vil betale
117. Forældre der ikke lever sammen, men samarbejder, diskrimineres i forhold til kernefamilier
118. Fædre ønsker ikke altid at betale børnebidrag og ønsker derfor 7/7 samvær
119. Mødre ønsker til tider at modtage børnebidrag og ønsker derfor ikke 7/7 samvær

KATEGORI 6 – INTERNATIONALT (Punkt 120-140)

Børn og fædre står af kulturelle og historiske årsager uden rettigheder i mange lande og "ordre public" begrebet som skal beskytte retssikkerheden er udskrevet af dansk lovgivning i forhold til Europa og Norden. Såfremt en dansk myndighed ikke kan afvise urimeligt høje bidrag, urimelige bidrag ved manglende lovgivningsmæssige rettigheder for børn til begge forældre samt bidrag, hvor der eksempelvis "bortholdes" børn fra samvær, når det ikke er bedst for barnet, står danske børn og statsborgere i en meget alvorlig situation i udlandet.

Foreningen Far oplever danske børn som mister en sund kontakt til forældre samt danske statsborgere, som bliver økonomisk ruineret og fuldstændig ødelagt som mennesker uden hjælp af de danske myndigheder. Det er helt afgørende at danske børn ikke per automatik og uden grundige overvejelser af de rettigheds- og økonomiske regler får lov til at flytte fra Danmark til udlandet, da det kan være bedst for barnet at forblive i Danmark hos den anden forælder. De Nordiske familier er langt længere fremme end resten af Europa og verden samt lovgivningen på familieområdet og vi bør derfor retsbeskytte danske børn og statsborgere på bedre og mere kvalificeret vis.

Foreningen Far oplever:

120. Fædre står i mange lande uden rettigheder pga. forældet lovgivning, kultur og retspraksis
121. Fædre oplever at de ikke er rets beskyttet af "ordre public" begrebet i Norden og Europa
122. Fædre oplever at stå uden rettigheder til håndhævelse af aftalt samvær
123. Fædre skal betale hustrubidrag for børn i udlandet i modstrid med ordre public
124. Fædre skal betale barselsbidrag for børn bosiddende i udlandet i modstrid med ordre public
125. Fædre skal betale børnebidrag for børn i udlandet i modstrid med ordre public
126. Fædre skal betale rets udgifter for børn i udlandet i modstrid med ordre public
127. Fædre skal betale ophold og transport for børn i udlandet i modstrid med ordre public
128. Fædre skal betale børnebidrag i en lang årrække i modstrid med ordre public
129. Fædre oplever at de får fængselsdomme i udlandet pga. forkerte oplysninger fra skat
130. Fædre oplever at børn bliver holdt væk i udlandet for at sikre barnets tilknytning
131. Fædre oplever at børn tager med moderen på rejse til udlandet pga. eneforældremyndighed og bliver
132. Fædre oplever at børn flytter med moderen til udlandet før tvangsanbringelser
133. Fædre oplever at børn systematisk bortføres af hemmelige netværk
134. Fædre oplever at mødre ansøger om asyl fra Danmark i udlandet
135. Fædre oplever tæskehold, hvis de forsøger at opretholde samvær med deres barn i udlandet
136. Fædre oplever at skulle betale børnebidrag selvom barnet er bortført
137. Forældre oplever at de selv må finde og hente deres bortførte børn hjem i udlandet
138. Forældre oplever manglende støtte i sager med børn i udlandet
139. Forældre oplever de ikke har råd til at føre sager om børn i udlandet
140. Forældre oplever at blive gift i Danmark, men skilt i andet land, uden at kende landet lovgivning

KATEGORI 7 – OFFENTLIGE BØRNESAGER (Punkt 141-235)

Følger man barnet i den offentlige sagsbehandling og analyserer på tid, kvalitet, ligestilling, fleksibilitet og omkostninger er det forholdsvis nemt at se hvordan det kan gå galt for børn og forældre i det offentlige. Der er ved procesanalyse alt for mange skift af hænder for børn og forældrene mellem offentlige enheder og personer, som gør at der tabes viden, opstår procestid og menneskelige fejl.

Når familielovgivningen samtidig diskriminerer børn og forældre i forhold til familieformer, bopæl og samværsforældre samt køn har offentlige medarbejdere ofte ikke mulighed for at lave et ordentligt stykke arbejde. Der er tale om et velkendt ledelsesproblem i komplekse menneskelige processer med forudsigelige overraskelser.

Foreningen Far oplever:

141. Fædre oplever diskrimination i lovgivning og offentlig praksis
142. Fædre oplever markant diskrimination pga. bopæl og samværsbegrebet i samme situation
143. Fædre oplever børnebisidder samarbejde mellem offentlige myndigheder og private mor/barn virk.
144. Fædre oplever børnebisidder samarbejde af "monopol" karakter med private mor/barn virk.
145. Fædre oplever børnebisidder som ikke oplyser om baggrund og erfaring
146. Fædre oplever børnebisidder som ikke har notatpligt
147. Fædre oplever børnebisidder som ikke er underlagt aktindsigt fra private
148. Fædre oplever børnebisidder som ikke overholder persondataloven
149. Fædre oplever børnebisidder som hovedsageligt er kvinder
150. Fædre oplever børnebisidder som alene er godkendt af bopælsforældre
151. Fædre oplever børnebisidder som dokumentere samtaler uden hensyn til persondataloven
152. Fædre oplever børnebisidder uden myndighederne kan dokumentere "professionalismen"
153. Fædre oplever børnebisidder uden myndighederne kan dokumentere "børneattester"
154. Fædre oplever oftest at børnebisidning ikke er det neutrale tilbud til barnet som det fremstilles som
155. Fædre oplever oftest at de og barnet ikke har ret til en børnebisidder
156. Fædre oplever oftest at børnebisidningen ikke er transparent, hvorved retssikkerheden er i fare
157. Fædre oplever oftest at børnebisidningen sker efter ophold hos moderen
158. Fædre oplever oftest at børnesamtaler som har fokus på barnets perspektiv på kort sigt
159. Fædre oplever oftest at børnesamtaler sker efter ophold hos moderen
160. Fædre oplever oftest at børnesamtaler ikke altid er det bedste, da barnet fanges i en loyalitetskonflikt
161. Fædre oplever oftest forældre fremmedgørelse som skader barnet gennem hele livet
162. Fædre oplever oftest forældre fremmedgørelse som ikke har konsekvenser
163. Fædre oplever oftest forældre fremmedgørelse som gør at barnets kontakt fjernes
164. Fædre oplever oftest alvorlige konsekvenser som selvmordstanker pga. forældre fremmedgørelse
165. Fædre oplever oftest at social arv går igen i generationer pga. forældre fremmedgørelse
166. Fædre oplever oftest at forældre fremmedgørelse ikke behandles for barnet
167. Forældre oplever manglende forebyggelse
168. Forældre oplever manglende frit valg, hvis de ikke bor sammen
169. Forældre oplever manglende mægling, rådgivning og støtte
170. Forældre oplever at mægling ikke bør ske uden lige muligheder
171. Forældre oplever at mægling ikke bør ske ved alvorlige forhold
172. Forældre oplever lange ventetider
173. Forældre oplever lange sagsbehandlingstider
174. Forældre oplever subjektive vurderinger af sagsbehandlere i børnesager
175. Forældre oplever nyuddannede sagsbehandlere i børnesager
176. Forældre oplever personlige forhold f.eks. egne skilsmisses har betydning hos fagpersoner

Foreningen Far

til støtte for børn
og forældre

177. Forældre oplever det som ligner vennetjenester på ledelsesniveau
178. Forældre oplever gebyrer selvom der startes sag med god grund
179. Forældre oplever gebyrer selvom de vinder sagen f.eks. en nedsættelse/forhøjelse af børnebidrag
180. Forældre oplever store rets udgifter i børnesager og har måske ikke råd til at føre dem
181. Forældre oplever for mange personer og myndigheder involveret i børnesagerne
182. Forældre oplever at basale habilitetsregler og etik ikke overholdes
183. Forældre kan ændre aftaler med falske underskrifter uden at det opdages
184. Forældre oplever at kommunen varetager den eneforælder og statsforvaltningen den anden, hvis de ikke bor sammen
185. Forældrene har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. kønsdiskrimination
186. Forældrene har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. kønsfordelingen
187. Forældrene har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. forældet lovgivning
188. Forældrene har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. belønning af forkert adfærd
189. Forældrene har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. manglende erfaring hos sagsbehandlere som ikke selv er forældre
190. Forældre har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. manglende konsekvens
191. Forældre har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. manglende erkendelse og fejlrettelse
192. Forældre har et dårligt indtryk af statsforvaltningen pga. manglende informering om lovgivningens diskrimination til ministerier og politikere
193. Forældre opgiver at klage, fordi de ikke ved hvordan
194. Forældre opgiver at klage fordi de giver op
195. Forældre opgiver at klage, for at beskytte deres børn fra værre situationer
196. Forældre opgiver at klage pga. sagsbehandlingstiden
197. Forældre opgiver at klage pga. gebyrer og evt. advokat omkostninger de ikke har råd til
198. Forældre opgiver at klage pga. diskrimination. Da de ved at de taber jfr. ikke mindst ligebehandlingsnævnets henvisning i selv markante sager til at bopæl og samværsforældre begrebet er besluttet ved lov. Dette selvom bopælstallene for børn i lighed med 1980 markant dokumenterer diskrimination
199. Forældre opgiver at klage fordi klagen går til sagsbehandleren selv
200. Forældre oplever manglende hensyntagen til inhabilitet i børnesager
201. Forældre oplever at det er nemt at snyde systemet
202. Fædre oplever et markant overtal af kvindelige sagsbehandlere og fagpersoner
203. Fædre oplever mangelfulde oplysning baseret på køn
204. Fædre oplever kortere taletid baseret på køn
205. Fædre oplever mindre rådgivning baseret på køn
206. Fædre oplever at social arv går igen i generationer pga. kønsdiskrimination
207. Fædre oplever falske anklager baseret på køn
208. Forældre oplever manglende tværfagligt samarbejde i det offentlige
209. Forældre oplever manglende kontinuitet i sagerne i forhold til personer
210. Forældre oplever mange forskellige institutioner er involveret, som taber viden
211. Forældre oplever manglende konsekvens ved falske oplysninger og anklager
212. Forældre oplever manglende afvisning af gentagne sager, med samme emne
213. Forældre oplever at myndigheder problematiserer sager for børnene uden grund
214. Forældre oplever børn truer med selvmord eller begår selvmord pga. fejlbehandling
215. Forældre oplever at social arv går igen i generationer pga. fejlbehandling
216. Forældre oplever anbringelser hvor lovgivningen ikke er fulgt og støtte formentlig ville virke
217. Forældre oplever anbringelser for udenlandske borgere, hvor der tages ikke kontakt til ambassaden
218. Fædre oplever de ikke er taget i betragtning ved en anbringelse uden overvejelse om bopæl og forældremyndighed for barnet var givet til den forkerte forælder
219. Fædre oplever oftest at det ikke tages i betragtning at barnets far kan give barnet den bedste opvækst

Foreningen Far

til støtte for børn
og forældre

- 220. Forældre oplever der mangler formel uddannelse og certificering af børnefaglige personer
- 221. Forældre oplever at der er mange personer og myndigheder inde over anbringelsessagerne, hvorved viden går tabt, tiden går og fejl ikke opdages eller kan ændres på grund af barnets forankring
- 222. Forældre oplever at plejefamilier til tider gør det af økonomiske grunde
- 223. Forældre oplever at plejefamilier til tider ikke er certificeret og kvalitetsgodkendt godt nok
- 224. Forældre oplever at der blandt fagpersoner til tider er tale om en bølge af for mange anbringelser som en slags "mode" fænomen jfr. Chicago effekten
- 225. Forældre oplever at fogedretterne ikke altid handler
- 226. Forældre oplever at fogedretterne ikke altid kan kontaktes
- 227. Forældre oplever at fogedretterne ikke altid håndhæver kontaktbevarende samvær
- 228. Forældre oplever at domstolene ikke altid tager udgangspunkt i bedst samarbejdende forældre
- 229. Politiet checker ikke mønstre af bekymringer medmindre ofret selv vil anmelde
- 230. Politiet inddrages ikke i sager hvor forældre dokumenteret fortæller usandheder til myndighederne
- 231. Falske sager tager sparsomme ressourcer fra rigtige sager, som derved ikke findes
- 232. Grænseoverskridende adfærd behandles ikke altid, fordi ofret forsøger at ligge det bag sig
- 233. Grænseoverskridende adfærd behandles ikke altid på grund af forældelsesfristen
- 234. Grænseoverskridende adfærd behandles ikke altid fordi der mangler dokumentation
- 235. Der er netværk og advokater som bevidst bruger falske anklager som metode i børnesager

KATEGORI 8 – VOLD MOD FAR OG BARN (Punkt 236-287)

I forhold til voldsindsatsen er der meget alvorlige mangler i viden, forståelsen og statistikken hos myndighederne i Danmark og der sker til stadighed en nærmest ensidig støtte af indsatsen for vold mod kvinder. Det er derudover ofte kvindeorganisationer eller organisationer og projekter uden reel kontaktflade til fædrene, som modtager støtte hvis det endelig sker.

Regnestykket stemmer simpelthen ikke. Det anslås at der er 13.000 fysisk voldsramte mænd i Danmark, men der er hverken medtaget offentlig vold i form af diskrimination og forældrefremmedgørelse samt psykisk og økonomisk vold, som ofte er det der rammer fædrene i nære relationer. Man har slet ikke på voldsområdet i Danmark ydet støtte i forhold til kontaktfladen til børn og fædre gruppen, men giver støtte til små projekter uden reel kontaktflade. Mandecentrene har kontakt til ca. 1.000 fædre, men Foreningen Far står markant med størstedelen uden at modtage støtte til en indsats.

Foreningen Far mener bestemt at voldsramte kvinder skal have den hjælp og støtte de har behov for, men der er to forhold som er markante. Forskellen i finansieringen er dels et problem for de børn og fædre som rammes, men den skæve balance gør også af opgørelserne og forståelsen af vold mellem kønnene er markant misvisende.

Foreningen Far oplever:

236. Fædre får ikke altid besked om at de skal være far
237. Fædre får ikke altid deres navn på dåbsattesten, som efternavn eller mellemnavn
238. Fædre får ikke altid lov til at afholde barsel og forældreorlov
239. Fædre får ikke altid lov til at deltage i barnedåb
240. Fædre oplever de er blevet misbrugt til at blive far
241. Fædre bliver ufrivillige fædre efter få timers kontakt, selvom det er begge forældres ansvar
242. Fædre specielt oplever at de ikke får hjælp hvis de får en fødselsdepression
243. Fædre oplever at den sociale arv for anden forælder bryder frem på fødselstidspunktet
244. Fædre oplever ingen hjælp, når mødre har en efterfødselsreaktion og de mister kontakt med barnet
245. Fædre oplever de ikke får barnets bopæl, fordi mor ønsker barnets velfærdsydelser
246. Fædre oplever de ikke får barnets bopæl, fordi myndigheder mener mor har brug for barnets økonomi
247. Fædre oplever at de ikke får det samvær som er bedst for barnet, fordi mor vil have barnets økonomi
248. Fædre oplever oftest at barnet fjernes ved samlivsophør og holdes væk, så mor kan opnå bopælen
249. Fædre oplever oftest at blive udsat for forældrefremmedgørelse i forhold til barnet
250. Fædre oplever oftest at blive udsat for falske anklager, fordi mor vil have bopæl og barnet mest
251. Fædre oplever ikke at få samvær, fordi nogle mødre mener barnet altid har det bedst hos mor
252. Fædre oplever økonomisk afpresning f.eks. betal 500 kr. i brevsprækken eller køb ny cykel for samvær
253. Fædre oplever de udsættes for let og hård fysisk vold, men de ikke får hjælp
254. Fædre oplever de udsættes for psykisk vold gennem trusler, men ikke får hjælp
255. Fædre oplever de udsættes for psykisk vold ved at de får besked om at det ikke er deres barn alligevel
256. Fædre oplever de udsættes for psykisk vold ved at de først sent i livet får besked om at de har et barn
257. Fædre oplever de udsættes for økonomiske vold ved at far arbejder og laver mest hjemme
258. Fædre oplever falske anklager om at far ikke er god nok forælder på afgørelsestidspunkter
259. Fædre oplever falske anklager om at barnet ikke trives f.eks. i samværssager på afgørelsestidspunkter
260. Fædre oplever falske anklager om vold uden at det har konsekvenser

261. Fædre oplever falske anklager om seksuelle overgreb uden at det har konsekvenser
262. Fædre oplever forældrefremmedgørelse i årevis af barn uden at det har konsekvenser
263. Fædre oplever manglende tilbud om samtale og støtte når de er voldsramte
264. Fædre oplever store mørketal i forhold til statistikkerne om vold mod mænd
265. Fædre oplever beskyldninger om "offermentalitet", hvis far fortæller de er udsat for vold
266. Fædre oplever vold, som sjældent anmeldes, da konfliktniveauet hæves og det oftest skader far/barn
267. Fædre oplever en markant ubalance i offentlige midler til støtte af voldsramte mænd og kvinder
268. Fædre oplever at voldsindsatsen er forkert finansieret i forhold til kontaktflader og behov
269. Fædre har ingen §109 tilbud i forbindelse med samlivsophør og/eller vold
270. Fædre kan bestemt være voldelige mod kvinder, men fædre oplever markant diskrimination
271. Mødre kan bestemt opleve mange af de samme ting og i visse tilfælde andre typer af vold, men oplever ikke den samme ubalance i anerkendelsen, støtten, statistisk indsamling og finansieringen af vold mellem mænd og kvinder i nære relationer.
272. Forældre oplever uanset køn vold i nære relationer pludseligt ved samlivets ophør
273. Forældre oplever falske anklager om vanrøgt/omsorgssvigt
274. Forældre oplever falske indberetninger til kommune uden grund
275. Forældre opdager at fejl i forbindelse med vold ikke opdages, erkendes og rettes
276. Fædre oplever oftest at skyldsspørgsmålet ikke har betydning skadende for barnet
277. Fædre oplever oftest der træffes afgørelser baseret på subjektive sagsbehandleres vurdering
278. Fædre oplever at der sker systematiske børnebortførelser af hemmelige netværk
279. Fædre oplever i lighed med mødre at barnet udsættes for let og eller hård vold af anden forælder
280. Fædre oplever i lighed med mødre at anden forælder pga. alkohol bliver voldelig
281. Fædre oplever i lighed med mødre at anden forælder pga. fødselsreaktioner bliver voldelig
282. Fædre oplever i lighed med mødre at anden forælder pga. lykkepiller mv. bliver voldelig
283. Fædre oplever i lighed med mødre at anden forælder pga. pres i hverdagen bliver voldelig
284. Fædre oplever i lighed med mødre at anden forælder pga. social arv bliver voldelig
285. Fædre oplever systematisk hadtale af mødre, mødre netværk og ekstreme feminister
286. Fædre oplever systematisk stalking af mødre, mødre netværk og ekstreme feminister
287. Fædre oplever systematisk børnebortførelser af mødre, mødre netværk og ekstreme feminister

Foreningen Far

til støtte for børn
og forældre

KATEGORI 9 – FÆDRE ANSVAR (Punkt 288-299)

Foreningen Far taler ofte med kvinder i forhold til far rollen i familierne på alle niveauer og taler ofte med fædre der skal beroliges. Gennem 12 måneder har vi alene kigget på principielle familiesager for mødre herunder anbringelsessager og voldssager.

Foreningen Far oplever:

- 288. Fædre må tage ligeværdigt ansvar for børnene, hvis de får lov og forældrene er enige om det
- 289. Fædre må erkende biologisk faderskab
- 290. Fædre må tage barsel
- 291. Fædre må lade være med at fravælge kontakt med deres børn
- 292. Fædre må bruge tid på børnene – i stedet for kun arbejde, sport og venner - end børnene
- 293. Fædre må deltage i møder og aktiviteter
- 294. Fædre må lade være med at kræve 7/7 samvær for at slippe for børnebidrag
- 295. Fædre må forstå at fysisk, psykisk, økonomisk eller seksuel vold er fuldkomment uacceptabelt
- 296. Fædre må tage afstand fra sexchikane
- 297. Fædre må tage sin del af barslen, så morens job muligheder efter endt studie bliver de samme
- 298. Fædre må tage sin del af barslen, så morens karrieremuligheder bliver de samme
- 299. Forældre oplever ofte de samme ting som samværsforældre

KATEGORI 10 – ADVOKAT METODER (Punkt 300-316)

Det er velkendte på familieområdet at advokater optræder kønsspecifikt i familiesagerne pga. lovgivningens diskrimination og velkendte huller. Foreningen Far har i 2012, 2014 og 2016 bedt advokatsamfundet og danske familieadvokater om en indsats i forhold til advokaters etik og metoder i familiesager med børn i midten.

- 300. Forældre oplever at advokater optræder markant forskelligt kønsbestemt i forhold til klienter i familiesager pga. velkendt diskrimination i lovgivning og praksis og fordi det kan ske stort set uden konsekvenser
- 301. Forældre oplever at advokaterne trækker de to forældre fra hinanden med barnet i midten
- 302. Forældre oplever at advokater bevidst hæver konfliktniveauet for mødre
- 303. Forældre oplever at advokater bevidst mindsker konfliktniveauet for fædre
- 304. Forældre oplever at advokater retter, ikke fejl mod bedrevidende
- 305. Forældre oplever at advokater ønsker sagen bragt i retten for at opnå højere salær f.eks. i fri proces
- 306. Forældre oplever at advokater giver statsforvaltningen usande oplysninger om barnet
- 307. Forældre oplever at advokater dækker over voldelige forældre ved f.eks. at angribe anden forælder
- 308. Forældre oplever at advokater indirekte anbefaler mor at lave falske anklager
- 309. Forældre oplever at advokatsamfundet stort set ikke gør nogen i forhold til problemet
- 310. Forældre oplever at danske familieadvokater ignorere problemet med advokaters etik og metoder
- 311. Fædre oplever at advokater henviser til krisecenter uden rigtigt grundlag for at få en stærkere sag
- 312. Fædre oplever at advokater optrapper konflikter for at stille mor bedst
- 313. Fædre oplever at advokater trækker sagen i langdrag for at stille deres klient bedre
- 314. Fædre oplever at advokater trækker sagen i langdrag for økonomisk pres
- 315. Fædre oplever oftest at advokater skalerer formuen mod bedrevidende for at stille deres klient bedre
- 316. Fædre oplever at advokatnavne går igen i sager med grove falske påstande

Foreningen Far

til støtte for børn
og forældre

KATEGORI 11 – FINANSIERING, STATISTIK OG FORSKNING (Punkt 317-333)

Sammenligner man de offentlige indtægter i årsregnskaberne for de 4 største mor og barn organisationer samt Foreningen Far, som er den ældste og største far og barn organisation i Danmark står det klart at der sker diskrimination.

Foreningen Far har derudover dokumenteret at familieforskningen i Danmark har været baseret på mor og barn besvarelser, da spørgeskemaerne simpelthen ofte ikke har været sendt til fædre. Den statistik som laves på familieområdet er end videre i høj grad kulturelt præget af kvindebevægelsens behov for ligestilling. Der er ofte tegn på at projektet støtte, statistik og forskning er lavet af kvinder for kvinder.

- 317. Der findes ikke statistik over forældremyndighed for alle børn under 18 år
- 318. Der findes ikke statistik over samvær ordninger for alle børn under 18 år
- 319. Færre børn har bopæl hos far end i 1980 i modstrid med samfundsudviklingen
- 320. Statistikker for vold mod mænd tager ikke højde for offentlig vold (diskrimination), forældrefremmedgørelse af børn og psykisk vold som er det mest markante.
- 321. Der har været tale om hemmelige puljer, hvor Foreningen Far ikke har været orienteret
- 322. Der ligges ikke vægt på kontaktflader til børn og fædre i ansøgningsevalueringer
- 323. Der ligges ikke vægt på forebyggende indsats overfor børn og fædre i ansøgningsevalueringer
- 324. Der er ikke tale om uvildig behandling af ansøgere
- 325. Der gives ingen statslige midler til Foreningen Far sammenlignet med de 5 store mor/barn organisationer jfr. årsregnskaberne
- 326. Der gives ingen statslige midler til Foreningen Far på trods af ca. 200.000 besøgende, 10.000 – 15.000 forældre i bruger-til-bruger grupper, 18 landsdækkende rådgivningscentre og 20.000 Facebook likes
- 327. Der gives ingen statslige midler til Foreningen Far på trods af ansøgninger for 20-25 millioner (200.000 -250.000 kr. modtaget i 2016 og 2017)
- 328. Der gives ingen statslige midler til Foreningen Far på trods af den formentlig markant største kontaktflade til mænd udsat for vold i Danmark
- 329. Der gives statslige midler ensidigt til kvindelige råd med markant skæv kønsfordeling
- 330. Familieforskningen hos SFI har været baseret på mor og barn besvarelser i årtier
- 331. Familieforskningen hos SFI har været baseret på kvindelige besvarelser fundet i forskeres eget netværk
- 332. Familieforskningen hos SFI har været baseret på forskere og ekspertgrupper med 9/10 eller 10/10 deltagere som er kvinder
- 333. Familieforskningen har en blind vinkel i forhold til børn og fædre

KATEGORI 12 – HVORDAN KAN DET SKE I DANMARK? (Punkt 334-348)

Ligestillingsoversigten rejser en række alvorlige spørgsmål om den politiske og ministerielle ledelse og læring på familieområdet samt "gatekeeping" på forskellige niveauer i det som til tider ligner kvindesagens monopol på ligestillingsindsatsen. Hvorfor er der ingenting sket for børn og fædre? og hvordan kan det, få lov til at ske i Danmark og Internationalt.

- 334. Hvor har ligestillingsministeriet været for børn og fædre?
- 335. Hvor har børne- og socialministeriet været for børn og fædre?
- 336. Hvor har ligebehandlingsnævnet været for børn og fædre?
- 337. Hvor har institut for menneskerettigheder været for børn og fædre?
- 338. Hvor har SFI / VIVE været for børn og fædre?
- 339. Hvor har Kvinfos kønsligestilling været for børn og fædre?
- 340. Hvor er Dansk kvindesamfunds kønsligestilling været for børn og fædre?
- 341. Hvor har børnerådet været for børn og fædre?
- 342. Hvor har børns vilkår været for børn og fædre?
- 343. Hvor har ombudsmandens børnekontor været for børn og fædre?
- 344. Hvor har danske familieadvokaters kun kvindelige bestyrelse været for børn og fædre?
- 345. Hvor er EU for børn og fædre?
- 346. Hvor er FN Woman Committee on Gender Equality indsatsen for børn og fædre?
- 347. Hvor er politikerne for børn og fædre?
- 348. Hvor er ministeriernes ligeværdighed i embedsværket?

Det er markant hvordan væsentlige oplysninger og behovet for forandringer ikke kommer op gennem det offentlige system til politikerne og det til tider holdes nede.

Handler det om kultur, belønningsstrukturer, lobbyisme, forandringsledelse, koordination, en travl hverdag, ressourcer, global forandring eller en stoleleg om taburetter i Folketinget - eller skyldes det "cigarrygende bestyrelser" som vi oplevede det i 50'erne med mænd bare nu med kvinderne i det offentlige - eller handler det simpelthen bare om samfundets forandring og modstand mod forandring.

Nok lidt af det hele er oplevelsen i Foreningen Far og det er alt sammen ligegyldigt, så længe familielovgivningen, kulturen og praksis bliver positivt moderniseret og vi lære af det i Danmark. For en ting er sikkert. Familielovgivningen og kulturen er ikke for børn. Det er veldokumenteret og kan siges med et ord. Diskrimination.

Grundprincipper for en ligeværdig familielovgivning

Hvordan ville familielovgivningen egentlig se ud, hvis vi skulle lave den i dag? Er der behov for nytænkning af de grundprincipper, som skal danne grundlag for en moderne familielovgivning med fokus på sunde børn og hele familien.

Grundprincipperne i en moderne og ligestillet familielovgivning kan være:

- §1 Barnets forældre er den biologiske far og mor – med respekt for omsorgsforældre.
- §2 Barnets forældre skal have samme informering om barnet med hensyn til tid og metode
- §3 Barnet har ret til 3 måneders forældreorlov med hver af forældrene og forældrene har 6 måneders forældreorlov de kan fordele som de finder det bedst for barnet og familien.
- §4 Alle forældre har fælles forældremyndighed
- §5 Barnet registreres med bopæl hos begge forældre og samvær 50%/50%, hvis forældrene ikke bor sammen
- §6 Barnets indtægter og udgifter til/fra det offentlige fordeles 50%/50% mellem forældrene
- §7 Flytter en forælder længere væk end 80 km fra barnet registreres barnet med bopæl hos anden forælder alene foruden at fraflyttende forælder varetager transport af barnet.
- §8 Forældrene kan selv lave anden aftale
- §9 Er der bekymring for barnet af en forælder eller myndighed behandles sagen af en børnesagkyndig domstol og der kan inddrages en advokat og/eller certificeret bisidder for barnet
- §10 En domstol kan ved tungtvejende grunde træffe anden afgørelse

Kontakt os

Har du yderligere punkter som skal med på listen eller kommentarer er du velkommen til at indberette dette online her: <https://da.surveymonkey.com/r/ligestillingskatalog>

Foreningen Far
til støtte for børn
og forældre

Støt Foreningen Far

Foreningen Far takker for medlemskab, sponsorater og donationer, som gør vores frivillige indsats mulig i Danmark. Dit beløb bruges på gratis rådgivning, informering til forældre, politikere og pressen, forældreundersøgelser samt uddannelse af frivillige rådgivere af begge køn.

Medlemskab Læs mere om medlemsfordelene på www.foreningenfar.dk

Sponsorat Kontakt os på info@foreningenfar.dk

Donation Send SMS FAR til 1231 og støt med 100 kr.
Koster donation plus alm. SMS-takst

facebook

www.foreningenfar.dk

Foreningen Far
Fruebjergvej 3
2100 København Ø
info@foreningenfar.dk

The poster features a background image of a modern, curved architectural structure, likely a stadium or arena, with a glass facade and a curved roof. The text is overlaid on the right side of the image.

www.twohomes.org
International Council
on Shared Parenting

UNIVERSITÉ DE STRASBOURG

Strasbourg.eu
la métropole

Under the auspices of
the Secretary General
of the Council of Europe
At Theobaldplatz, Strasbourg
CONSEIL DE L'EUROPE
COUNCIL OF EUROPE

**International Conference on
SHARED PARENTING 2018**

NOV 22-23, 2018 | STRASBOURG, FRANCE

Shared Parenting, Social Justice and Children's Rights

**Register for the fourth International Conference on
Shared Parenting &**

Shared Parenting, Social Justice and Children's Rights

The fourth International Conference on Shared Parenting will be held in Strasbourg, France, on November 22nd and 23th, 2018, at Palais de l'Europe. The theme of this conference is: Shared Parenting, Social Justice and Children's Rights.

The conference is organized under the auspices of the Secretary General of the Council of Europe, Mr. Thorbjørn Jagland. It is also supported by the City of Strasbourg, the University of Strasbourg and the Jardin des Sciences.

The conference intends to report how, within judicial systems and social work practices, both parents are recognized as vital in their children's lives, even after separation and divorce. It will explore how shared parenting seems a means for keeping with the principles and articles of the UN Convention on the Rights of the Child. Thus, a focus of the conference is to stress how shared parenting, viewed as in the best interests of children of separated parents, is a crucial issue for practitioners and policymakers around the globe, regarding the alignment of national law and practices with the articles of the UN CRC.

The conference is structured along four main questions. First, what are the existing legal systems and the challenges regarding the legal presumption of shared parenting as a children's right, in different countries? Second, what are the current trends and research outcomes regarding social attitudes and knowledge about shared parenting? Third, to what extent could shared parenting, gender equality and work-life balance be combined to improve health and wellbeing of children whose parents are separated? Fourth, how should national laws and international regulations be adapted for considering these social evolutions?

International specialists in the field of shared parenting – representing both the academic sciences, and the legal and family professions – are invited to present their recent research results and professional practices at this interdisciplinary conference.

The program of the conference offers the opportunity to hear the main international experts on children's rights, justice and law, sociology, psychology, and public health. Here is a first set of orators:

- **Regina Jensdottir**, Head of the Children's Rights Division of the **Council of Europe**
- **Linos Alexandros Sicilianos** (tbc), Judge, Professor of Law, Vice-president of the European Court of Human Rights, University of Athens – **Greece**
- **Jean Zermatten** (tbc) President and Member of UN committee for Children's rights (2005-2013), University of Geneva – **Switzerland**
- **Marie-France Carlier**, Judge at Namur Family Court (division of the Namur and Dinant Family Court) – **Belgium**
- **Adeline Gouttenoire**, Professor of Law, University of Bordeaux – **France**
- **Hildegund Sünderthau**, Professor for family law and youth welfare law, Lutheran University of applied sciences, Nuremberg – **Germany**
- **José Manuel de Torres Perea**, Professor of Civil Law, University of Málaga – **Spain**
- **Lluís Flaquer**, Emeritus Professor of Sociology, University Autònoma de Barcelona – **Spain**
- **Livia Olah**, Associate Professor, Ph.D., Dept. of Sociology, Stockholm University – **Sweden**
- **Gerardo Meil**, Professor in Sociology, University Autónoma of Madrid – **Spain**
- **Malin Bergström**, Centre for Health Equity Studies (CHESS), Stockholm University – **Sweden**
- **William Fabricius**, Ph.D., Professor of Psychology, Arizona State University – **USA**
- **Michael Lamb**, Professor of Psychology, University of Cambridge – **United Kingdom**
- **Blaise Pierrehumbert**, PhD, former Privat-Docent in psychology, University of Lausanne, **Switzerland**

- **Derrick Gordon**, Associate Professor of Psychiatry (Psychology Section), Ph.D., Yale University School of Medicine – **USA**
 - **Christine Simon**, Department of Social and Behavioral Sciences, Harvard T.H. Chan School of Public Health - **USA**
 - **Edward Kruk**, Associate Professor of Social Work, ICSP/CIFRA President, University of British Columbia – **Canada**
- [Preliminary Program ICSP Strasbourg 2018 \(pdf\)](#)

In parallel, the ICSP Conference Strasbourg 2018 call for papers reached the interest of many scientists, professionals and members of civil society from around the world. The scientific committee, chaired by Pr. Michel Grangeat and Dr. Chantal Clot-Grangeat, selected papers from seventeen countries including Denmark, Norway, Finland, Germany, Slovakia, Portugal, Canada, Brazil, Kenya and Iran. To ensure the quality of the presentations and to facilitate the discussions, two workshops and poster sessions will offer the opportunity for exchanging about new research outcomes, and helpful professional or collective practices.

[Scientific Committee 2018 \(pdf\)](#)

REGISTER for the International Conference on Shared Parenting 2018!

Please note that the deadline for the Early-bird rate has been prolonged from July 31 to August 15, 2018!

Single rates

- Until August 15, you can benefit of the Early-bird rate of € 195,--
- The standard rate after August 15 is € 250,--

Group rates (4+ participants per group)

- Until August 15, you can benefit of the Early-bird group rate per participant of € 175,--
- The standard group rate after August 15 per participant is € 200,--

Students

- The student rate is € 150,--
(only on submission of your valid student card).

If you have any questions, please contact conference@twohomes.org

To book a conference ticket, you need an account on this website.
Please register an account [here](#)

You will receive a validation email with a link to validate your account.

After clicking on that link, you can login and book your ticket [here](#)

 contact and further questions

Conference Office:

Organisation Committee:

Ioannis Paparigopoulos

Member of the ICSP Board

Chair of the Organisation Committee

☎ **+30 693 2 410 460** Greece, mobile

☒ **ORCA COMMITTEE**

General Secretariat:

Angela Hoffmeyer

Secretary General of the ICSP

☎ **+49 170 8 00 46 15** Germany, mobile

☒ **GENERAL SECRETARIAT**

Torsten Fabricius

Chief Technical Administrator

Assistant of the Secretary General

On-Site Conference Management

☎ **+49 178 8 27 23 83** Germany, mobile

☒ **GENERAL SECRETARIAT**

English

Registration

Expression of Interest

Program

Venue

Speakers

Scientific Committee

LAST-VISITED PAGES

- 1. Home
- 2. Program2018
- 3. Expression-of-Interest

lost your password?
> click here <

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Fra: foreningenmor@foreningenmorogbarn.dk (foreningenmor@foreningenmorogbarn.dk)
Titel: Forældreansvarslov sagsnr. 2017 5024
Sendt: 24-08-2018 23:55:07

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Maria Schultz masz@sm.dk
Cc familier@sm.dk

24. august 2018

Høringssvar fra Foreningen Mor
vedrørende

Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven), sagsnr. 2017 5024

FORENINGEN MOR takker for at være indbudt til at deltage i høringsprocessen og hilser velkommen, at der har været en lang forudgående proces siden 2016 forud for dette lovforslag, hvor mange har haft mulighed for at deltage. Vi oplever at der er blevet lyttet og glæder os over den nye formålsparagraf i forældreansvarsloven og andre gode tiltag, men har dog også en række kritikpunkter og forslag.

Vi er en organisation med 2.400 medlemmer, som siden 2015 har arbejdet for at styrke kvindens anseelse og rettigheder i rollen som mor og øge respekten for den enkelte kvindes frie og personlige valg og prioriteringer i livet.

Vi afgav i efteråret 2016 høringssvar til regeringens oplæg "Et system for skilsmissefamilier" og har i august 2017 deltaget i dialogmøde om et nyt familieretligt system. Alle vore høringssvar kan læses på vores hjemmeside www.foreningenmorogbarn.dk.

Derudover kommenterer vi løbende på aktuelle emner på vores facebookside: <https://www.facebook.com/foreningenmor>, hvor der er mulighed for debat. Derudover har vi en stor selvhjælpsgruppe foruden

mindre mere specialiserede grupper.

Vi er en ny forening i udvikling og har fra vi afgav vores første høringssvar i 2016 og til nu to år efter fordoblet vores medlemstal. Vi mærker et stort behov for den hjælp, vi yder samt en løbende medlemsfremgang og stort engagement hos vore medlemmer. Vi håber på denne baggrund på lydhørhed for vore tanker og synspunkter i dette høringssvar, som vi vil præsentere i det følgende.

HØRINGSSVAR fra FORENINGEN MOR 24.8.2018

1. FORMÅLSPARAGRAF

"Det foreslås, at der i § 1 i forældreansvarsloven indsættes en formålsbestemmelse, der som et generelt princip fastslår, at i alle forhold, som er omfattet af forældreansvarsloven, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

Med den foreslåede nye formålsbestemmelse understreges det, at hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse skal komme i første række både for forældremyndighedens indehaver og for Familieretshuset og Familieretten, når der træffes beslutninger om barnets forhold."

- I Foreningen Mor glæder vi os over den nye formålsparagraf, som har omsorgen for barnet i centrum.

2. FAMILIERETTEN, BARNETS BESKYTTELSE MOD VOLD

"Med forslaget får borgerne mulighed for at få alle familieretlige sager behandlet af domstolene. Hensynet til barnet gøres til det vigtigste hensyn i forældreansvarsloven, og barnets ret til beskyttelse mod vold m.v. fremhæves."

- Foreningen Mor mener, at domstolsbehandling giver øget retssikkerhed, men er betænkelig ved de meromkostninger, det giver for borgerne. Vi ønsker en belysning af, hvad omkostningerne vil være under forskellige scenarier samt en ligestillingsmæssig vurdering heraf.

Endvidere ønsker vi at der overvejes løsninger, så kvinder og mødre ikke diskrimineres på baggrund af særlige fysiske, sundhedsmæssige og økonomiske omstændigheder ved graviditet, fødsel, barselshvile og spædbarnspleje samt amning.

Vi mener, at lovgivningen bør tage højde for at mor og barn behøver ro og tryghed før og efter fødslen og skærme mor og barn mest muligt. Det bekymrer os, hvis kvinder skal stresses med retssager under graviditet, indlæggelse på sygehus samt amning. Dette kan også gå ud over barnet.

Vi frygter, at mænd vil kunne vinde forældremyndighed og bopæl i kraft af at mænd ofte er ældre end kvinder, når de får børn og dermed fremstår stærkere i en retssag i kraft af at have mere erfaring, en mere sikker og etableret økonomisk, social og boligmæssig situation samt det faktum at deres krop ikke har været igennem de belastninger og risici, som kvindekroppen præsterer ved at bære og føde et barn. Vi frygter, at de kriterier, som bliver afgørende, ikke kommer til at modsvare barnets bedste.

Med hensyn til bestemmelsen om at børn skal beskyttes imod at blive vidne til vold frygter vi, at voldsramte kvinder derved bliver straffede for at være voldsofre ved at blive frataget deres barn.

I forvejen er det sådan, at politiet skal informere de sociale myndigheder, hvis en mor anmelder vold. Det har som sideeffekt at mange mødre derved oplever yderligere belastninger i form af kontrol og overvågning fra kommunens side samt trusler om at barnet tvangs fjernes.

Der er også en chikanemulighed i dette, idet man anonymt kan anmelde en mor for at være voldsoffer, hvorefter det kan bruges imod hende i en forældremyndighedssag.

Endelig betyder sammenkædning af at være voldsoffer med at være "dårlig mor" at der skabes en frygt for at anmelde og søge hjælp imod vold, hvorved både mor og barn lades i stikken frem for at blive hjulpet.

3. VOLDISOFRE BEHØVER IKKE MØDES MED DEN ANDEN PART

"Det tydeliggøres også, at en part ikke er forpligtet til at deltage i et møde med den anden part i en forældreansvarssag eller i en vilkårsforhandling, hvis den anden part har udøvet vold, eller der er mistanke herom."

Foreningen Mor ser denne bestemmelse som et tveægget sværd. På den ene side medvirker bestemmelsen til, at eventuel partnervold kommer frem i lyset og indgår i sagen, hvilket vi finder meget væsentligt. Men på den anden side er alle voldsofre ikke klar til at tale om volden endnu, når disse møder

afholdes. Derfor så vi hellere, at der ikke blev krævet en begrundelse for at man ikke ønsker at mødes med modparten i en forældreansvarssag eller i en vilkårsforhandling i familieretshuset.

Vi gør i denne forbindelse opmærksom på, at en kvinde nær var blevet knivdræbt af manden under et møde i statsforvaltningen samt at en advokat er blevet dræbt i fogedretten. Vi mener derfor at det bør være op til den enkelte at bestemme, om man ønsker at møde den anden part personligt. Hadet og konflikterne kan desværre være så stærke, at det koster menneskeliv.

4. FULDBYRDELSE AF FORÆLDREANSVAR

"Kriterierne for fuldbyrdelse af forældreansvar ændres, sådan at dette alene kan ske under hensyn til barnet og til varetagelse af barnets bedste. Endvidere må der ikke være grundlag for at hjemvise sagen til fornyet behandling i Familieretshuset."

Foreningen Mor anerkender, at det i nogle tilfælde kan være problematisk, når børn med magt fra myndighederne bliver taget fra den ene forælder og overgivet til den anden for at efterkomme en beslutning truffet af myndighederne eller familieretten om hos hvem barnet skal være. Vi mener imidlertid at alternativet, hvor myndighederne er meget tilbageholdende og på baggrund af ulovlig tilbageholdelse lader barnet forblive hos den person, som de facto har bortført barnet, er værre.

Dermed belønner man jo selvtægt og gør rettens beslutninger ugyldige og hjælper ikke barnet ud af situationen. Jo mindre barnet er, desto mere pinefuldt kan det være at blive holdt væk fra familie, søskende og en primær omsorgsperson.

Det sker desværre oftere og oftere, at børn under et år tilbageholdes af faderen i uger eller endda måneder uden at moderen med myndighedernes hjælp får barnet tilbage. Ud fra vore oplevelser hos Foreningen Mor er børns behov ikke, at der skal være mere vilkårlighed og selvtægt angående hvor de skal være. Der er brug for, at myndighederne bliver bedre til at hjælpe børn hjem, når fx en samværsforælder ikke vil aflevere barnet tilbage.

Vi anerkender, at en forælder kan have grunde til at tilbageholde barnet, som vedrører barnets sikkerhed. Dette mener vi kunne være en betingelse for, at man kan undlade at gribe ind overfor ulovlig tilbageholdelse af et barn.

Hovedreglen bør være, at barnet har ret til, at dets rettigheder bliver sikret og at retskendelser bliver fulgt og håndhævet. Børn kan lide skade, når ikke der handles hurtigt nok. Vi advarer imod, at lovgivningen gøres for tung og bureaukratisk. At skulle vente på hjælp, som man akut har brug for, men ikke får, kan være meget lidelsesfuldt – ikke mindst for et barn, men også for forældre.

Hvad angår bøder som middel til at få en forælder til at aflevere barnet til den anden mener vi, at det kan gå ud over barnet, at der påføres en forælder disse udgifter. Derudover vil det ramme socialt dårligt stillede forældre hårdere ligesom det vil virke som en hårdere straf for kvinder end for mænd generelt betragtet, da kvinders indkomster generelt er lavere.

5. POLITIETS MAGTANVENDELSE

"For at skåne barnet ved fuldbyrdelsen gøres det muligt kortvarigt at tilbageholde en forælder, der ikke efterlever en afgørelse eller aftale om forældreansvar."

- Foreningen Mor mener ikke, at det indebærer nogen lettelse for et barn, at dets mor eller far udsættes for fysisk magtanvendelse og frihedsberøvelse fra politiets side, for det fritager jo ikke barnet fra også at blive udsat for fysisk tvang, hvis det modsætter sig at skulle hjem til den anden forælder. Med denne metode udvider man bare brugen af tvang, hvilket ikke virker særlig sympatisk.

Vi mener at en sådan fremgangsmåde kan fremkalde nogle ydmygende situationer, som vil kunne føles meget krænkende og som vil kunne fremkalde stærke reaktioner både hos de, som udsættes for en sådan anholdelse samt hos vidner til dette.

Vi anerkender ikke, at myndigheder skal kunne tilbageholde en forælder idet vi anser det, der bliver foreslået, for at være en regulær anholdelse. I så fald bør anholdte have en sigtets rettigheder. Vi lever ikke i en politistat og vi mener ikke, at det, der lægges op til her, er et retssamfund værdigt.

6. DELT BOPÆL VED SAMLIVSOPHØR

"Endvidere skal barnet som udgangspunkt have delt bopæl i tre måneder efter samlivsophævelsen. I den periode kan der som udgangspunkt ikke rejses sag om barnets bopæl."

Foreningen Mor mener at indførelsen af begrebet "delt bopæl" indebærer flere ulemper end fordele og er med til at komplicere lovgivningen til skade for retssikkerheden. Vi forstår godt intentionen om at gøre perioden efter et samlivsbrud mere blid for barnet og forældrene.

En alternativ løsning kunne være, at man tillod at der kunne rejses sag om bopæl, men at sagen først blev behandlet efter en forlænget frist på eksempelvis tre måneder. Derved ville den anden forælder ikke blive udsat for så stort et pres i løbet af kort tid og familien ville få det ønskede pusterum.

Helt generelt vil vi gerne advare imod at man indfører delt bopæl i lovgivningen, da det vil skabe mindre klarhed om barnets retsstilling og hvem der har hvilke rettigheder og pligter, herunder betaling af institutionsplads og fornødenheder til barnet og hvem der har ret til hvilke ydelser. Bureaukratiet omkring skilsmissec familier vil vokse og dermed også hvad der kan konfliktes om.

Denne udvikling gavner på ingen måde barnet. Derudover kan delt bopæl også blive brugt til besparelser på børneområdet, sådan at der fx skal betales mere for en institutionsplads, hvis den mere velstillede forælders indkomst skal med i beregningsgrundlaget. Endvidere frygter vi at det vil trække tæppet væk under enlige forældres økonomi til skade for barnet.

7. SKJULT FÆLDE I AFTALE OM DELT BOPÆL

Hvis et par indgår aftale om delt bopæl for barnet kan der indgå andre deltaftaler, som bliver indgået uformelt. Alligevel vil en aftale om hvor langt parterne må bo fra hinanden kunne have den konsekvens, at den som alligevel flytter længere væk herefter vil miste bopælsretten til den anden alene af denne årsag. Det vil kunne ske uden at denne konsekvens er indskrevet i aftalen.

Det mener vi ikke er rimeligt. Det vil jo betyde, at den, som kender denne lille finte i loven vil kunne snøre den anden forælder. Vi finder det heller ikke sagligt eller til barnets bedste, at bopæl afgøres ud fra et enkelt kriterium og ikke ud fra hvad der samlet er bedst for barnet. På denne baggrund foreslår vi, at denne tekst UDGÅR af lovforslaget:

"§ 18 a Stk. 2. Har en forælder bragt en aftale om delt bopæl til ophør, fordi den anden forælder ved en flytning af sin bopæl ikke har overholdt betingelser i aftalen om den geografiske placering af forældrenes bopæle, og sker ophøret inden for 1 måned efter den anden forælders flytning, har barnet bopæl hos den forælder, der har overholdt aftalen."

8. AFTALE OM AT BARNET SKAL HAVE DELT BOPÆL

"Forældre med fælles forældremyndighed får mulighed for at aftale, at deres barn skal have delt bopæl med den virkning, at de skal være enige om alle beslutninger vedrørende barnet.

§ 18 a. Forældre, der har fælles forældremyndighed, kan aftale, at barnet har delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt. Aftalen ophører, når den ene forælder meddeler det til den anden forælder. Barnet har dog efter ophør af aftalen fortsat delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt., indtil forældrene har indgået en aftale om barnets bopæl, eller der er truffet afgørelse om barnets bopæl efter §§ 17 eller 26, jf. dog stk. 2."

Foreningen Mor mener ikke at det tjener barnets interesser ikke at have en fast bopæl idet vi mener, at det er et grundlæggende menneskeligt behov at have et fast hjem, hvor man hører til. Det er kun de færreste voksne, som ønsker at bo mere end et sted permanent.

Børns tryghedsbehov og tilknytningsbehov til deres forældre og søskende er endnu større. Hele vores samfund er bygget op omkring, at alle har en bestemt bolig og kan kontaktes derigennem.

Voksne kan ikke have mere end en enkelt folkeregisteradresse. På den baggrund virker det som absurd ligemageri at dele et barns bopæl imellem to forældre. Vi mener det er imod barnets interesse og dermed i modstrid med hele formålsparagraffen i forældreansvarsloven, som betoner at det er barnets interesser, der går forud for forældreinteresser.

Vi mener at dette at have et hjem, en fast adresse, ét sted, man hører til og som er ens eget, en tryghedsbase er tæt knyttet til hele barnets identitet, fordi vi definerer os ud fra hvor vi bor og kommer fra. Det er helt fundamentalt at have et navn og en adresse. Berøver man barnet retten til at have sin egen adresse, er man efter vores opfattelse tæt på at bryde med Børnekonventionens artikel 8.

Artikel 8

1. Deltagerstaterne påtager sig at respektere barnets ret til at bevare sin identitet, herunder statsborgerskab, navn og familieforhold, som anerkendt af loven og uden ulovlig indblanding.
2. Hvis et barn ulovligt berøves en del af eller hele sin identitet, skal deltagerstaterne yde passende bistand og beskyttelse med henblik på hurtigt at genoprette barnets identitet.

Endvidere mener vi det krænger barnets privatliv, hvis det skal identificeres på baggrund af to adresser frem for en. Dette vil automatisk give flere et unødigt stort indblik i barnets private forhold. Derved udsættes barnet for diskrimination i forhold til andre børn samt en stigmatisering som skilsmissebarn.

9. REFLEKTIONSPERIODE I TRE MÅNEDER

"Ægtefæller med fælles barn under 18 år, der ønsker skilsmisse uden forudgående separation, har ikke adgang til direkte skilsmisse og skal igennem en refleksionsperiode på tre måneder, i hvilken de skal gennemføre et obligatorisk digitalt forløb"

- Man bør være opmærksom på, at skilsmisse kan være en meget stor livskrise for et menneske. I den situation er det ikke hensigtsmæssigt, at pålægge mennesker forpligtelser til et digitalt forløb, hvor man forhindrer dem i at opnå den ønskede skilsmisse, hvis ikke man gør bestemte ting, systemet kræver. Samfundets tilbud bør være frivillige og man bør have respekt for borgernes privatliv.

10. ÆGTEFÆLLEBIDRAG

I § 53 stk 2 anmoder vi om, at man tilføjer " såfremt omstændighederne taler derfor.", så der kommer til at stå: "Afgørelse om bidragets størrelse kan ændres såfremt omstændighederne taler derfor."

Årsagen er at denne formulering står i loven i dag og at vi ønsker den bibeholdt, så ægtefællebidrag ikke uden videre kan ændres vilkårligt. Disse bidrag har fortsat betydning for den økonomisk svage part i en skilsmisse og vi ønsker ikke at denne bestemmelse, som gavner ligestillingen imellem kønnene, bliver udhulet mere end hvad der allerede er sket. Vi kender i Foreningen Mor til mange fraskilte kvinder, som sidder i en økonomisk hård situation mens den tidligere ægtemand nyder godt af et væsentligt højere

leveniveau.

SUPPLERENDE FORSLAG:

11. VÆK MED 10 MÅNEDERS REGLEN!

Foreningen Mor foreslår, at følgende udgår af Forældreansvarsloven:

§ 6, Stk. 3. Har forældrene været gift med hinanden inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, har de fælles forældremyndighed.

§ 7, Stk. 3. Anses en mand for far eller en kvinde som medmor til barnet ifølge anerkendelse eller dom, har forældrene fælles forældremyndighed, hvis de har eller har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Begrundelse: Vi mener ikke at man automatisk skal dele forældremyndigheden blot fordi man har boet sammen i en bestemt periode, når man ved barnets fødsel ikke længere bor sammen. Når man er gået hver til sit, betyder det jo som regel, at man ikke mere vil være et par – måske fordi man danner par med en anden. Der kan også være alvorlige ting som vold mod den gravide på spil eller at kvinden under graviditeten ikke har oplevet, at manden var den støtte, som en far burde være. Derfor finder vi disse bestemmelser uhensigtsmæssige. En mor har skrevet dette til os:

"Jeg har oplevet hvad en biologisk far kan lave af ravage så den nyfødte og moderen ikke får den ro de har behov for. Det bør være at forældremyndigheden tilfalder moderen hvis de kommende forældre er flyttet fra hinanden inden barnets fødsel med mindre moderen ikke magter forælderrollen."

12. RET OG PLIGT i forbindelse med SAMVÆR

Foreningen Mor noterer sig, at samværsresolutioner fremover vil kunne afgøres i familieretten. Vi foreslår i den forbindelse, at samværsforælderen får pligt til at overholde disse aftaler på lige fod med bopælsforælderen og at

manglende overholdelse sanktioneres med eksempelvis tab af ret til samvær eller indskrænkning i hvor meget samvær, der skal være fremover.

I forvejen er der mange sanktionsmuligheder overfor bopælsforælderen. Men set fra barnets synspunkt er det vel i virkeligheden værre, når samværsforælderen svigter, da det jo kan være udtryk for nedprioritering af barnet. Sådanne svigt kan ramme barnet på selvværdet.

En anden ulempe ved manglende overholdelse af aftaler er at det kan gå ud over den anden forælders andre forpligtelser, herunder i forhold til at passe arbejde og dermed betyde indkomsttab for familien til skade for barnet. Derfor er det uholdbart, at myndighederne ser igennem fingre med disse ting og ikke hjælper den familie, som lider under misligholdelse af aftaler.

13. SAMVÆRSFORÆLDRE BØR KONTROLLERES PÅ LIGE FOD MED BOPÆLSFORÆLDRE

Kravene til samværsforældre bør skærpes, så begge forældres forhold indgår, når en kommune udfører børnefaglig undersøgelse i henhold til Servicelovens § 50. Hvis man kun undersøger forholdene hos den ene forælder, fås ofte ikke et retvisende billede. Man bør også se på, hvor barnet reelt opholder sig på samvær og undersøge forholdene der, hvis der er behov for det.

Der bør også defineres krav om hvad der kræves for at barnet kommer på samvær med overnatning, fx om barnet har sin egen seng, tilstrækkelig omsorg og tryghed, mulighed for at lave lektier og passe fritidsinteresser og mulighed for privatliv.

14. AFSKÆRMNING AF BØRN FRA STOFMISBRUG

Foreningen Mor ønsker at der i højere grad kontrolleres for påvirkning af stoffer og alkohol, så mistanke om misbrug bliver afklaret af hensyn til barnet.

15. AFSKÆRMNING AF BØRN FRA KRIMINELLE

Foreningen Mor efterlyser hermed klare kriterier for, hvornår en forælder bør afskæres fra forældremyndighed og samvær. Vi hilser velkommen, at man vil

indføre, at er man dømt for seksuelle overgreb mod børn, så kan man ikke få samvær med sit barn eller del i forældremyndigheden. Det er vi helt enige i. Derudover foreslår vi, at følgende får samme virkning:
vold mod mor før under og efter fødslen
vold eller overgreb imod barnet
drab
cyberstalking, fx at man "efterlyser" barnet eller den anden forælder på Internettet og derved krænker privatlivet ved at sprede rygter og lave en "shitstorm" imod den anden.

Vi foreslår også, at når en forælder afskæres fra et barn på grund af dom for en forbrydelse, skal heller ikke pårørende til denne forælder kunne opnå forældremyndighed og samvær. Det er nødvendigt for at beskytte barnet bedst muligt imod at skulle møde den, som begik forbrydelsen og for at barnet ikke skal vokse op i et miljø, som gerningsmanden var eller er en del af.

Især bekymrer det os, når børn, hvis far dræbte mor, vokser op med drabsmandens familie. Når man selv er forælder til en drabsmand har man i praksis vist, at man nok ikke er den mest egnede person til at tage sig af et barn, som er blevet moderløst som følge af hvad ens søn har gjort.

Ligeledes foreslår vi at børn afskærmes fra samvær med dømte kriminelle i fængslerne og at der i hvert fald ikke er noget samvær, når kriminaliteten vedrører personfarlig kriminalitet.

Generelt mener vi, at børn bør afskærmes fra kriminelle miljøer og at der bør laves exitprogrammer for kvinder, som ønsker at komme væk fra en kriminel nuværende eller tidligere partner. Samfundet hjælper disse kvinder alt for lidt, men er hurtige til at fordømme dem. Kvinder og børn benyttes også som redskaber til at resocialisere kriminelle og lades ofte i stikken. På den måde bliver nye generationer af børn oplært i kriminalitet og får ar på sjælen af en hård barndom.

16. STOP FOR STRAFRABAT VED INCEST OG FAMILIEDRAB

I sædelighedssager er alle forurettede automatisk beskyttet af et navneforbud. Det betyder, at hvis gerningsmanden har samme mellem- eller efternavn som offeret, bliver hans navn omfattet af et navneforbud. Det er ikke i orden.

Vi ønsker lovgivningen ændret sådan, at der er fuld offentlighed – uden undtagelser - om alle dømte kriminelle sådan, at disse personer kan identificeres og så de ikke er beskyttet af nogen tavshedspligt.

Vi ønsker et offentligt register over dømte pædofile. Vi ønsker fuld åbenhed om gerningspersoner – også når kriminaliteten er begået imod medlemmer af deres familie. De skal ikke have særlig strafabat ved at deres identitet skjules for offentligheden.

Vi ønsker alle former for positiv særbehandling af personer, som begår kriminalitet indenfor familien afskaffet – herunder også politiets omtale af mænds drab på kvinder og børn som "familietragedier".

17, BEDRE FOREBYGGELSE AF DRAB PÅ KVINDER OG BØRN

Vi anmoder om at efterforskningen i sager om drab på kvinder og børn forbedres ved at der efterforskes dybere for at finde personer, som kan have tilskyndet til forbrydelsen eller undladt at prøve at forhindre den.

Drabsmandens pc og telefon bør altid undersøges - også når der er begået selvmord. Offerets pårørende bør få indflydelse på efterforskningen samt hjælpes igennem deres sorg og behandles med større værdighed og respekt.

Der bør systematisk indsamles viden, som bør formidles til offentligheden. Foreningen Mor ønsker deltagelse i en eventuel kommission, da vi løbende følger med på dette område og har forslag og ideer. En skærpelse af våbenloven kunne også være en ide.

18. STALKING BY PROXY

En del mødre oplever desværre falske underretninger til kommune og andre myndigheder og at der sendes skrivelser med mange – ofte usandfærdige - angreb og beskyldninger om dem til myndigheder, som de så får tilsendt i kopi igen og igen. Der må kunne findes løsninger, så myndigheder ikke medvirker til den type psykisk terror. Derudover bør det også få konsekvenser for personens rettigheder i forhold til barnet.

19. DISKRIMINATION OG DOBBELTSTANDARDE

Nogle mødre oplever at faderen til fælles møder får meget taletid uden at blive afbrudt og uden at der stilles kritiske spørgsmål og uden at der spørges ind til om moderen er enig. De kan føle sig magtesløse over at der kommer mange beskyldninger, som det kan føles uoverkommeligt at imødegå. Siger en kvinde direkte og med høj stemme "det er løgn, hvad du siger", risikerer hun at blive set i et dårligt lys som en, som ikke taler pænt. Derved er det svært for hende at forsvare sig selv og mødet bliver meget skævt og på mandens præmisser. Mænd, derimod, kan ofte uden videre lave drama og råbe op uden at der bliver stillet spørgsmål ved deres forældreevner.

Dette er et problem for mange, som myndigheder, som arbejder med disse ting, burde prøve at løse, hvad enten det er i familieretshuset eller i kommunen. Nogle forældre dominerer meget på sådanne møder. Derfor burde det - som vi har foreslået - være frivilligt, om man vil deltage i fælles møder eller møde hver for sig.

20. Til slut en bemærkning vedrørende LIGEVÆRD imellem forældre: Kvinder, som er samværsforældre, oplever sommetider at blive set som værende dårligere mødre. Den fordom kommer vi bedst til livs ved at slå fast, at man godt kan være LIGEVÆRDIGE forældre, selv om man ikke har de samme rettigheder uanset om man er mor eller far. Det, som er væsentligt, er at forældrene tilsammen har de bedste muligheder for at løfte forældreansvaret til gavn for barnet. Det håber vi den nye lov og kommende lovinitiativer vil bidrage til.

Med venlig hilsen

Nanna Gersov

Forhandlings
fællesskabet

Til
Børne- og Socialministeriet
Att.: Maria Schultz
masz@sm.dk og familier@sm.dk

Aktivitetsnr.: 17-0013.327.
LSJ
Direkte tlf.nr.: 3347 0616
10. august 2018

Vedr.: Høringssvar over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

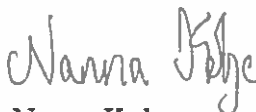
Forhandlingsfællesskabet har ved mail af 28. juni 2018 modtaget udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven), med frist for eventuelle bemærkninger den 24. august 2018.

Forhandlingsfællesskabet har ikke bemærkninger til lovforslaget, idet de foreslåede ændringer ikke skønnes at have løn- og ansættelsesmæssige konsekvenser for ansatte i kommuner og regioner.

Forhandlingsfællesskabet henviser til eventuelle høringssvar fra LO, FTF og Akademikerne samt fra Forhandlingsfællesskabets medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Helle Basse

Nanna Kolze

FBU ForældreLANDSforeningen høringssvar til
" Udkast til Forslag til Lov om Familiehuset"

Til Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att.masz@sm.dk

Først tak for udkast til lovforslag med tilhørende bilag.

ForældreLANDSforeningen (FBU) hilser forslaget velkommen og imødeser med forslaget en mere kvalificeret, sammenhængende og enklere tilgang på området.

Især hilser FBU det tydelige samt det helhedsorienterede blik, som er gennemgående i lovforslaget velkommen.

FBU har nogle overordnede bemærkninger til lovforslaget og enkelte konkrete forslag.

Overordnet ses intentionen *at beskytte barnet*, men i dette begrænses forældrenes perspektiv og rettigheder. Intentionerne med at beskytte barnet og sikre barnet, kan FBU kun billige. FBU kan være bekymret for om forældres rettigheder som forældremyndighedsindehaver med partsbeføjelser er klart og tydeligt beskrevet.

FBU vægter i vores høringssvar tre områder:

1. Inddragelse - oplysninger
2. Frister - Kompetencer
3. Begreber

Inddragelse og oplysninger

Af kapitel 1 ses følgende udgangspunkt

§1.stk.3... Familieretshuset skal behandle sagerne på en måde, der møder parternes behov og sikrer sammenhængende forløb...

Og

§ 20. Børneenheden må ikke videregive oplysninger, som et barn har givet Børneenheden i forbindelse med, at barnet har modtaget støtte efter §§ 16 og 18, medmindre barnet har givet samtykke til, at oplysningerne videregives.

Og

§ 24. En rådgiver eller konfliktmægler må ikke videregive oplysninger, som en part har givet rådgiveren eller mægleren i forbindelse med rådgivning og konfliktmægling, medmindre parten har givet samtykke til, at oplysningerne videregives.

Intentionerne i § 1. stk.3 sammenholdt med § 20 og § 24 giver fra FBU's side en række udfordringer.

For at sikre det sammenhængende forløb mener FBU, at forældrene skal inddrages, at der skal arbejdes med et åbenheds- og tydelighedssyn. For FBU betyder det, at de sagsakter, udtalelser m.v. som har betydning for beslutninger eller tiltag skal være såvel forældre som børn bekendt.

FBU er velvidende om at et åbenheds- og tydelighedssyn i særlige tilfælde må og skal tilsidesættes, eksempelvis hvor barnets tarv vægter højst. FBU mener derfor det skal være undtagelsen fremfor gældende regel/praksis. Endvidere mener FBU, der skal være klare faglige begrundelser herfor.

Yderligere finder FBU at der i §§ 20 og 24 ses forhold, der ikke kan sikres, eksempelvis tavshedspligten.

Familieretshuset/børneenheden må opfattes som myndighed, og som følge heraf er der notatpligt. Disse notater kan gøres til genstand for aktindsigt og udleveres ved eventuel retssag. Endvidere vil dele af de oplysninger, der er givet angiveligt skulle udleveres til brug ved blandt andet §§ 51 og 58 i Lov om Social Service. Intentionerne i §§ 20 og 24 er ideelle, men i praksis vanskelige at "love" børn og forældre.

FBU mener, der skal være et åbenheds- og tydelighedssyn i forbindelse sagsbehandlingen og de oplysninger, der fremkommer.

Det er FBU's erfaring, at forældre aktivt deltager i sagsbehandlingen såfremt et åbenheds- og tydelighedssyn gøres gældende, - på den anden side viser FBU's erfaringer, at såfremt forældrenes perspektiv fravælges oplever forældrene, at de blive sat til side, hvilket kan skabe angst og mistro. Sagerne bliver vanskelig for såvel forældrene som den sagsbehandlende myndighed, og vil i nogle tilfælde have en negativ betydning for barnet.

Af § 25 fremgår en række muligheder for at dele oplysninger. FBU finder disse relevante og hensigtsmæssige. Imidlertid er det usikkert på hvilket grundlag forældrene inddrages, hvorledes de får adgang til oplysningerne, samt hvilke muligheder de har for at medvirke.

FBU mener, at reglerne om inddragelse som knytter sig til §§ 51 og 58 i Lov om Social Service, skal medtænkes/ anvendes i lovforslaget for derved, at sikre forældrenes retssikkerhed.

§ 25. Den kommunalbestyrelse, der er forpligtet til at yde hjælp til et barn efter kapitel 11 i lov om social service, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan med henblik på at forebygge mistvivl hos barnet anmode Familieretshuset om at indlede en sag efter forældreansvarsloven, hvis der er grund til at antage, at forhold vedrørende forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær medvirker til åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade.

Stk. 2. Familieretshuset skal iværksætte en undersøgelse af barnets forhold på baggrund af en henvendelse efter stk. 1.

Stk. 3. Hvis Familieretshuset finder, at betingelserne i stk. 1 er opfyldte, behandles sagen som en § 7-sag.

Stk. 4. Familieretshuset holder kommunalbestyrelsen orienteret om behandlingen af sagen efter bestemmelserne i § 31, herunder hvis Familieretshuset afslutter sagen, uden at der træffes en afgørelse. Såfremt den kommunalbestyrelse, der har rettet henvendelse efter stk. 1, på tidspunktet for sagens afslutning ikke har forpligtelsen til at yde hjælp til barnet efter kapitel 11 i lov om social service, gives orienteringen i stedet til den kommunalbestyrelse, der er forpligtet til at yde hjælp til barnet.

Senere i lovforslagets **kapitel 4** oplistes en række frister i § 15, som dels er interne sagsbehandlingsfrister, dels er frister som forældre og børn møder.

FBU vil i den forbindelse gøre opmærksom på at fristerne for nogle familiers vedkommen er korte, at skriftlige indkaldelser m.v. stiller familier med manglende læse, skrive og IT - kompetencer vanskeligere end andre.

En del af de familier som FBU møder udviser angst for officielle breve, og det kan tage længere tid at få brevene åbnet.

FBU er opmærksom på den ønskede digitalisering, på den anden side mener FBU der må og skal tages hensyn til de forældre, som af en eller anden grund ikke har de fornødne kompetencer.

Generelt mener FBU at såfremt lovforslaget vedtages, bør materialet og oversigter over tidsfrister m.v. tilrettelægges så det tager hensyn til målgruppen, - forældre, børn og unge. Materialet foreslås derfor indtalt samt optaget på video, således det er tilgængeligt for alle.

Det fremgår af

§ 22. Familieretshuset tilbyder parter støtte bl.a. i form af rådgivning og konfliktmægling, herunder børnesagkyndig rådgivning efter § 32, stk. 1, og § 32 a i forældreansvarsloven, samarbejdskurser og digitale værktøjer, til at finde en løsning på deres uenighed eller til at dæmpe en konflikt mellem dem. Støtten tilpasses parternes behov.

Stk. 2. Familieretshuset tilbyder børnesagkyndig rådgivning efter § 32, stk. 2, jf. stk. 3, i forældreansvarsloven og støtte via digitale værktøjer.

Stk. 3. Familieretshuset behandler sager, hvor en forælder retter henvendelse efter § 19, stk. 4, i forældreansvarsloven.

Og

§ 23. Familieretshuset stiller det digitale forløb til rådighed, som ægtefæller, der anmoder om skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, skal gennemføre i forbindelse med refleksionsperioden efter § 42 a i ægteskabsloven.

I refleksionsperioden er tilgangen til forældrene den samme for alle forældre, mens der andre steder i udkastet til lovforslag og bemærkningerne til samme vægtes en forskellighed, eksempelvis ved vurderingen om problemstillingerne er røde, gule eller grønne.

FBU's erfaringer viser, at de familier som FBU har kontakt med skal støttes i at indgå i sådanne forløb. FBU finder derfor, at forløbet for disse familier skal strække sig op til tre uger inkl. vejledning/rådgivning før og under forløbet. Dette for at sikre at forældrene føler sig inddraget, lyttet til samt, at sikre en aktiv deltagelse.

Ny ordlyd

§ 23. Familieretshuset stiller det digitale forløb til rådighed, som ægtefæller, der anmoder om skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, skal gennemføre i forbindelse med refleksionsperioden efter § 42 a i ægteskabsloven. Det digitale forløb tilrettelægges så det sikres at ægtefæller aktivt kan deltage.

Italesættelser

De italesættelser, der anvendes overfor familier og børn ser FBU gerne justeret. De familier, som har kontakt med FBU oplever ofte negative italesættelser fra myndighedernes side. Vi ser derfor gerne at begrebet *brudte familier*, som anvendes i bemærkningerne ændres til en mere positiv italesættelse.

FBU foreslår følgende begreber *delt/delte familier*.

Barnet/ den unge vil således ikke blive italesat af professionelle som: *Du kommer fra en brudt familie*, men vil blive italesat som: *Du kommer fra en delt familie/ en familie, der er på vej til at blive delt*.

Børnene og forældrene vil som følge af denne ændring italesætte deres proces som: *Vi er i en deleproces*, eller *Vores familie er ved at blive delt*.

I udkastet paragraf 4 står følgende

§ 4. Familieretshuset visiterer på baggrund af en indledende screening en sag til behandling efter bestemmelserne i §§ 5-9.

Det fremgår af de samlede dokumenter, der er tale om processer og det er tydeligt i dokumenterne at disse processer varetages af faglige kompetente personer. Vi foreslår at begrebet screening erstattes med en helhedsorienteret faglig vurdering.

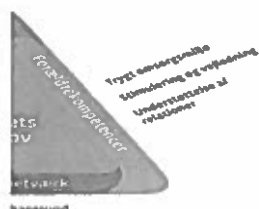
Ny ordlyd

§ 4. Familieretshuset visiterer på baggrund af en indledende helhedsorienteret faglig vurdering en sag til behandling efter bestemmelserne i §§ 5-9.

Endvidere ses flere steder i bemærkningerne, at screeningen skal foretages ud fra lovgivningens spor og ikke sagens kompleksitet. Yderligere ses at den, som skal behandle sagen skal have kompetencer indenfor fagområdet. Andre steder fremgår, at de flerfaglige kompetencer er en styrke.

FBU mener at kompleksiteten og det helhedsorienterede perspektiv skal være styrende og bærende for at sikre forældre, børn og unge bedst muligt.

FBU mener, at der ved at anlægge et styrende § perspektiv ikke bliver taget tilstrækkeligt hensyn til konfliktniveau og sagens kompleksitet jf. bemærkningerne pkt. 2.3.4.2, side 42, 3. afsnit FBU mener, det flerfaglige perspektiv skal være gennemgående for derved, at sikre mindre skift mellem de tre sport grøn, gul og rød.

FBU foreslår at evne erstattes med begrebet kompetencer for derved at signalere, der kan ske ændringer over tid fremfor, det er iboende forældrene fra fødslen. Dette er ligeledes i tråd med begrebet forældrekompetence, som anvendes i ICS trekanten og begrebet forældrekompetence undersøgelse, som blandt andet benyttes i gældende lovgivning og af Socialstyrelsen

<https://vidensportal.dk/temaer/Omsorgssvigt/foraeldrekompetenceundersogelse>

Afsluttende

I udkastet lægges der op til tidfrister som FBU mener er vanskelige at overholde. Vi foreslår at tidsfristerne gennemgås og ændres, så de er realistiske set i en inddragende sagsgang.

FBU mener, at forældrenes inddragelse skal tydeliggøres i udkastet til lovforslaget. Inddragelse følger af anden lovgivning, men bør indlejres i lovforslaget, så det bliver tydeligt, at der skal ske inddragelse.

FBU ser med glæde på, at der nedsættes et rådgivende udvalg for Familieretshuset, vi er dog bekymret for om repræsentationen omfatter ekspertise fra det konkrete praktiske område. FBU finder det derfor vigtigt, at det rådgivende udvalg også består af fagpersoner fra praksis

FBU finder § 15 rodet og foreslår en forenkling, hvor alt omkring §6 samles og alt omkring § 7 samles. Eventuelt kan §§ gøres overskuelige og samles som en tabel i en kommende vejledning.

§ 15. Der gælder følgende frister for Familieretshusets sagsbehandling:

1) Familieretshuset skal visitere en sag hurtigst muligt og så vidt muligt fem hverdage efter modtagelsen af sagen.

2) I § 6-sager og i § 7-sager om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær skal Familieretshuset sende en mødeindkaldelse til parterne hurtigst muligt og så vidt muligt inden ti hverdage efter modtagelsen af sagen, medmindre § 31 a, stk. 1, 2. pkt., i forældreansvarsloven finder anvendelse.

3) I § 6-sager efter forældreansvarsloven og i § 7-sager skal Børneenheden hurtigst muligt og så vidt muligt inden syv hverdage efter beslutningen om visitation udpege eller tilbyde at udpege en kontaktperson for barnet, jf. § 18.

4) I § 7-sager skal Familieretshuset hurtigst muligt og så vidt muligt inden syv hverdage efter beslutningen om visitation sende en plan for behandlingen af sagen til parterne. Hvis planen ikke kan følges, skal Familieretshuset sende en ny plan.

5) I § 7-sager skal Familieretshuset hurtigst muligt og så vidt muligt inden fem hverdage efter beslutningen om visitation kontakte kommunen for at afdække, om der skal indledes et samarbejde efter § 30.

6) Familieretshuset skal hurtigst muligt og så vidt muligt inden ti hverdage efter modtagelsen af en anmodning om at indbringe en afgørelse for Familieretten enten genoptage behandlingen af sagen eller indbringe afgørelsen for Familieretten.

7) I § 6-sager skal Familieretshuset hurtigst muligt yde støtte til parterne med henblik på, at de kan finde en løsning på deres uenighed, medmindre støtten af hensyn til barnet bør ydes over en længere periode. Familieretshuset skal indbringe sagen for Familieretten eller træffe afgørelse i sagen, så snart det er konstateret, at parterne ikke kan finde en løsning på deres uenighed, og sagen er oplyst.

8) I § 7-sager skal Familieretshuset hurtigst muligt oplyse sagen og under oplysningen af sagen yde støtte til parterne. Familieretshuset skal indbringe sagen for Familieretten, så snart sagen er oplyst.

9) Familieretshuset skal træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl efter §§ 26 og 28 i forældreansvarsloven hurtigst muligt og så vidt muligt inden fire uger efter modtagelsen af en anmodning herom. Har barnet ikke samvær med den forælder, der anmoder om samvær, skal Familieretshuset hurtigst muligt og inden tre uger efter modtagelsen af en anmodning om fastsættelse af samvær træffe en midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær, jf. § 29 a i forældreansvarsloven.

Stk. 2. Børne- og socialministeren kan fastsætte yderligere frister for Familieretshusets behandling af § 5-sager, § 6-sager og § 7-sager.

Med venlige hilsner

Alice Sørensen
Landsformand
FBU ForældreLANDSforeningen
Bernstorffsvej 20 B,1
2900 Hellerup
Telefon 70270027

/

Airo Bjarking
Socialrådgiver

Trørød den 24.08.2018

HØRINGSSVAR til Børne- og Socialministeriet fra Godfar.dk vedr.:

"Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)"

Vi takker mange gange for at få lov til at blive hørt vedrørende de meget alvorlige lovændringer på familiesystemet og i familieretten, man overvejer at ændre.

Vi har dog gentagne gange pointeret, at man desværre er påbegyndt arbejdet helt forkert, i omvendt og i forkert rækkefølge. Man har taget fat på systemændring uden først at dykke ned i hvad man skal lave et system, lov og forvaltning til og for ? Det er stadig stærk bekymrende, da der igen ses en markant forskelsbehandling af kønnene til skade for børn landet over.

En af de helt centrale fejl man begår er desværre, at man ikke har forstået at systemet sagtens kunne bestå fint, hvis man ændrede "Indholdet" (essenserne = lovgivning, forvaltningsblik og praksis) i systemet og i stedet synkroniserede det til, det for længst indtrufne, ligeværdige forældreskab, hvor mor og far selvfølgelig - i majoriteten - er lige deltagende i egne biologiske børns omsorg, opvækst og varetagelse i det hele taget.

Og med en skilsmisseprocent på over 50 skal - og kan man - ikke længere lave systemets essens til de få alvorlige sager (1-5%), da det går ud over resten af normalbefolkningen, især børn og fædre, hvis forhold er blevet diskrimineret voldsomt de seneste 50 år. Til de få meget alvorlige sager har man rigelig lovgivning i forvejen som kan og skal tage hånd om det : straffelov, børnelov, revselse, menneskerettigheder etc. SÅ man SKAL lave en lovgivning for den brede befolkning. Det ser vi slet ikke sker med de nye tiltage. Desværre er det udarbejdet stik modsat - og uden indførelse af mere konsekvens, som er det hele området har skreget på i

årevis. Til massiv skade for de fleste (mest børnene og fædre og fædefamilierne) og til gavne for de absolut få.

Derfor **SKAL** man lave systemet og "Væsnet" for "alle", og børn skabes jo af to køn og begge forældre, og opvækstes i dag af begge forældre, hvor fædre ofte er langt bedre dele-forældre-administratorer, fordi de bl.a. er bedre til at sikre barnet ligeværdig kontakt til begge forældre, færre konflikter, og defædre er bedre til at sikre ligeværdig kontakt til begge barnets familier (Se **Socialforskningsinstituttets** : "Opvækst hos Fædre - en sammenfatning ... ", 1996, Mogens Nygaard Christoffersen)

Men man kan stadig nå at redde situationen, hvis blot man indfører understående tekster direkte i lovene (her primært forældreansvarsloven, idet disse ændringer faktisk vil ratificere de lovbrud man har begået i årevis på hhv. Ligestillingslov, forældreansvarslov, CPR-Lov, Menneskerettigheder UN + EU etc.).

Det kan selvfølgelig skrives meget bedre end vi kan, med **det skal** være med den fremsatte eksakte betydning !

Følgende konkrete paragraffer SKAL med i Forældreansvarsloven:

A) LIGE FORÆLDRE RETTIGHEDER

§ A) Begge et barns biologiske forældre har lige forældrerettigheder og pligter til eget fælles biologisk barn.

Dvs. Far SKAL omgående ligestilles fuldt ud med mor og dette skal skrives direkte ind i dansk lov, se note 1 nederst) ¹

¹) Kilde :

"Doc. 13870,
14 September 2015,
"Equality and shared parental responsibility: the role of fathers"
Report 1, Committee on Equality and Non-Discrimination

Belæg :

*Dette er i hh. Til gældende EU lov ikke bare noget man skal "se på", man noget man SKAL gøre !
Altså det SKAL ske, som det tydeliggøres i Rapporten ad fodnote1 :*

"2. Shared parental responsibility implies that parents have certain rights, duties and responsibilities vis-à-vis their children. The fact is, however, that fathers are sometimes faced with laws, practices and prejudices which can cause them to be deprived of sustained relationships with their children. In its Resolution 1921 (2013) "Gender equality, reconciliation of personal and working life and shared responsibility", the Assembly called on the authorities of the member States to respect the right of fathers to enjoy shared responsibility by ensuring that family law foresees, in case of separation or divorce, the possibility of joint custody of children, in their best interest, based on mutual agreement between the parents."

B) DELEORDNINGER SKAL VÆRE OBLIGATORISK UDGANGSPUNT - trods konflikt !!!

**§ B) Alle samværsordninger SKAL tage udgangspunkt (er) deleordninger /
7-7**

Belæg:

Det er massivt dokumenteret at deleordninger er bedst for børn - på både kort og især lang sigt selv helt ned til nyfødte stadiet, hvis man vil. Men man skal ikke fradømmes retten til at varetage sit eget barn - uanset KØN !

(Vi afleverer gerne igen massiv dokumentation fra verden over, hvis man ønsker det ?)

Rapporteur: Ms Françoise HETTO-GAASCH, Luxembourg,
Group of the European People's Party,
// ... på side 3 anført specifikt, Citat :

"2. Shared parental responsibility implies that parents have certain rights, duties and responsibilities vis-à-vis their children. The fact is, however, that fathers are sometimes faced with laws, practices and prejudices which can cause them to be deprived of sustained relationships with their children. In its Resolution 1921 (2013) "Gender equality, reconciliation of personal and working life and shared responsibility", the Assembly called on the authorities of the member States to respect the right of fathers to enjoy shared responsibility by ensuring that family law foresees, in case of separation or divorce, the possibility of joint custody of children, in their best interest, based on mutual agreement between the parents."

C) LIGEVÆRDSBLIK

§ C) Der skal ALTID anlægges et ligeværdsblik på forældrene til et barn, så begge parter høres, ses, tages - lige alvorligt ! Sker det ikke kan den fornædrede part søge omgørelse og erstatning mv.

Der må IKKE forskelsbehandles på køn, heller ikke når barnet er født.

Belæg:

Ligestillingsloven, Børneloven, Menneskerettighederne,

D) KONFLIKT ISSUET SKAL FJERNES

§ D) Ved skilsmissekonflikt mellem forældrene efter familieopbrud, hvor der er fælles biologiske børn, skal der ikke tages hensyn til forældrenes konfliktniveau. Barnet skal friholdes og sikres ligeværdigt samvær med begge forældre - uanset deres (forældrenes) indbyrdes konflikt.

Belæg :

Blandt mange : Svensk studie om, hvad der sker, når man indtager Konflikt-Issuet i skilsmissesager, hvor der er fælles biologiske børn involveret.

Argumentation :

Det er konstateret gentagne gange at det ikke er sundt for barnet - ej heller egentlig meget stridende forældre at Myndigheder, Lovgivning, Forvalt - ja, hele systemet overhovedet tager hensyn til en eventuel konflikt mellem forældrene. Dette er en voksensag og den skal barnet ikke straffes i - som det udpræget har været praktiseret af systemet at gøre i årtier - til enorm skade for børn og fædre og den HELT essentielle far-barn relation som er hovedårsagen til at et barns trivsel, sundhed og livshåndteringsevne sikres, barnet.

At blot indikere at man vil tage et konflikt-issue i betragtning i en "børnesag", altså om enten samvær, bopæl eller myndighed er konfliktskabende i sig selv og det er tydeligt bredt erkendt

at bopælsforældre overvejende bruger konflikt-issues, mere eller mindre sobert, til at skade samværsforældren - der som i dag, ofte afskæres samvær, bare fordi man er uenig med bopælsforældren. Det skader så voldsomt både børn, fædre og fædrefamilier der gennemgår et familieopbrud med egne børn involveret (ca. 75 % af de "ramte") og det skaber derfor i sig selv konflikt og ødelæggelse for alle parter, at man overhovedet tager issue "konflikt" i vurdering ved samvær. Det modsatte skal ske.

Barnet skal helt friholdes for forældrenes eventuelle konflikt (for ofte er det kun den ene (ofte bopælsforældren) der er i konflikt = tydelig motivator til konflikten) og ikke skades at forældrene ikke kan sammen efter et familieopbrud. Barnet skal derimod hellere have en paragraf der sikrer barnet det dobbelte forældreskab med sine biologiske forældre, og have lige meget samvær med begge, så den dobbelte tilknytning og livslæring sikres barnet. Blot ved at indføre IKKE at tage konflikt issue i betragtning vil man se markant faldende incitament til at skabe skadelige konflikter, som det er set igennem systemet de sidste 50 år. Der er faktisk markant konfliktnedtrappende, når man vælger IKKE at se på forældrenes konfliktniveau, især ud fra et barneperspektiv, som man lægger op til skal i fokus.

Derfor skal denne paragraf indskrives i loven :

§ D : Ved skilsmissekonflikt mellem forældrene efter familieopbrud, hvor der er fælles biologiske børn, skal der ikke tages hensyn til forældrenes konfliktniveau. Barnet skal derimod sikres sin ret til det dobbelte biologiske, ligeværdige forældreskab og sikres lige meget samvær med begge forældre ud fra en tilknytningsstøttende og samlet trivselsvurdering. Dette sikrer også at mange af de forfærdelig PAS-sager (forældre-prægnings-fremmedgørelses-sager) ikke kan lade sig gøre, da barnet sikres lige meget tid med begge sine forældre. Disse sager skal man huske skader barn, fædre, fædrefamilier og samfund både massivt menneskeligt men er også massivt samfundsbelastende. Endvidere motiverer, det at man IKKE MEDINTAGER KONFLIKT-ISSUET forældrene til at finde "blide" løsninger selv, da der ikke kan "vindes" ved at skabe konflikter, som er massivt udbredt blandt et enormt segment af bopælsforældre i dag.

Udgangspunktet skal derfor være deleordninger - uanset forældrenes konflikt !

D) FALSKE ANKLAGER

§ D) FALSKE ANKLAGER (udokumenterede påstande) STRAFFES, som var de begået - blot med modsat fortegn ! 24 timer til at komme med bevis for påstand ellers straf jf. straffelov.

E) KONSEKVENNS OVER FOR DEN FORÅRSAGENDE PART :

§ E) ALLE FAMILILIE INDSTANSER SKAL HAVE RET TIL OG PLIGT TIL AT SE PÅ - OG HAVE LOV TIL (det skal også ind i rettighederne for familiehusene), at se skyldsspørgsmål - altså vurdere / se på, hvem der er "forårsager" fx konflikter, chikane, hvem der anklager falsk, hvem lyver etc.

F) ØKONOMI DELES LIGELIGT

§ F) Børnechecken og alt andet økonomiske støtte til fælles biologisk barn deles ligeligt uanset hvad samværsordning man har. (Så man fjerner det økonomiske incitament til at bortføre, afskære og tage børnene og til at afholde dem fra fx far pga. af økonomi.)

G) BØRNEBORTFØRSLER

§ G) BØRNEBORTFØRSLER SKAL SAMLET SET BETEGNES SOM "BORTFØRELSE" - UANSET OM DER BORTFØRES INTERNT I DK ELLER TIL UDlandet.

BORTFØRELSE ER BORTFØRELSE - uanset hvor det er til og det skal håndhæves og praktiseres.

Hvis en eller flere mennesker imod deres vilje (også børn) føres af andre, et sted hen, uden aftale, hvor det ikke ønsker at være, er det som at betegne som bortførelse, ikke at sætte lig med Frihedsberøvelse fra myndigheder og des lignende.

Argumentation:

Børnebortførelser ER og SKAL defineres som BØRNEBORTFØRELSER uanset om det er i DK eller UDLAND. INTERNE BORTFØRELSER I DANAMRK SKAL ALTSÅ VARETAGES SOM BORTFØRELSER / KIDNAPNING !!!

Definitionen kunne være i 2 : 1) **Intern Børnebortførelse** og **Ekstern Børnebortførelse** og de skal vurderes lige slemme. Så hvis en mor flytter med børnene UDEN fars accept eller der er lavet en samværsaftale fastlåses bopæl hos far og der laves en automatisk deleordning og vise versa.

H) Afskæring af fædre fordi de går til deres myndigheder som fejler ! Det går ikke !

Afskæring af fædre fordi de gå til deres EGNE myndigheder - og fordi myndighederne svigter på det groveste. Ja, så går man naturligvis videre i sit system - det er jo sin borgerret, som man selv har betalt for. Men i flere tilfælde vælger man, at definere far for "problematiske" og "konfliktoptrappende" (som den forudømte skyldige : hvor det er mor og systemet der er den skyldige for overgreb på barnet (dets ret til begge forældre) og Far - både som Far, som Borger, Som forælder, Som samfundsbetaler ???

Hvad er det for en beskidt praksis ?

DET SKAL STOPPE LIGE MED DET SAMME!

I) Afskaffelse af fordækthed

Afskaffelse af fordækthed : dvs. man skal ikke krænke fædre og børns ytringsfrihed under påskud af at "det skader barnet" = NEJ, TVÆRT IMOD : Nogen har gjort barnet ondt fx mor og system, og det skal ikke bare påtales - det skal straffes.

J) STRAF VED CHIKANE, FALSKE ANKLAGE OG DESLIGNENDE :

OMGÅENDE TAB AF FORÆLDREMYNDIGHED FOR DEN FORÅRSAGENDE !

K) PRAKSIS SKAL OMGÅNDE FJERNES : Den er - og har været forkert i årtier - OG LAVES KORREKT - NU !

Vi skal have slettet den praksis, der så fejlagtigt foregår (og helst lovfæstet):

- Det er IKKE barnets tarv at samvær med far går efter et vurderingsblik, der anskues med "1 døgn per år" ! Det er direkte skadelig for barnets liv !

Nej !!! - Det skal ændres til at BARNETS TARV er 7-7/deleordning i udgangspunktet. Så kan der MULIGVIS være noget (skal være meget alvorligt skadende for barnet eller familiedynamikken), der trækker ned eller forældre kan selv aftale andet. Ellers er det 7-7/deleordning.

L) Status Quo princippet ændres til : at hvis en mor har bortført eller tilbageholdt, så skal barnet kompenseres med ekstra meget samvær med far. Det skal ikke belønnes at bortføre, afskære, tilbageholde med at man opnår en skadelig "status quo" - slet ikke for barnets tarv og trivsel, som er lige meget mor og far.

SPØRGSMÅL, SOM ØNSKES BESVARET AF MINISTERIET ?

DA AL KONSEKVENNS ER TAGET UD AF SYSTEMET, LOVENE og VEJLEDNINGER (især det nye) - STIK MODSAT FELTETS MANGEÅRIGE BEHOV, så skal vi bede om, at følgende spørgsmål besvares - INDEN - man laver lovene etc. om, idet de har AFGØRENDE BETYDNING for om området (Lovgivning, System og Forvaltning) overhovedet forstår, hvad man gør - om man evner og kan forvalte det, ud fra klare fælles forståelser af helt grundlæggende faktorer for HELE familieområdet :

Spørgsmål 1)

- Hvordan definerer man barnets Trivsel ?
(det er jo man hænger hele det nye familiesystem op på)

NOTE : Vi har mange folk der har arbejdet "sundt" med børne- og familieområdet som psykologer, psykoterapeuter, familierådgivere, forældre, fædre, bedsteforældre og vi vil

MEGET GERNE hjælp med at få formuleret en definition af BØRNS TRIVSEL EFTER FAMILIEOPBRUD - HVAD BEDST FOR BARNET - SAMLET UNDER EET !

Vi er altid åbne for dialog og samarbejde på godfar@godfar.dk)

Spørgsmål 2)

- Hvordan definerer man Barnets Tarv ?
- Og hvem skal definere det ?

Spørgsmål 3)

- Hvordan mener man, at Trivselsdefinitionen er forskellig fra Barnets Tarv definitionen ?

Spørgsmål 4)

- Er der en årsag til definitionsforskellene - rent politisk ?

Spørgsmål 5)

- Han man sikret sig, at det ligeværdige dobbelte forældreskab er den helt ALTOVERSKYGGENDE parameter at sikre for et barns liv, efter et familie opbrud ?

Vi savner meget helt konkrete anvisninger på, hvor og hvordan man vil eksekvere og vise konsekvens ved fx samværschikane, samarbejdschikane, tilbageholdelser fra mødre, afskæringer, tilbageholdelse af automatisk pas-udlevering etc. - hvor dan vil man KONKRET få systemet til at handle konsekvent på det ?

Hvordan kan det være man altid melder ud at forældrene er dem der kender deres børn bedst og dermed BØR HAVE styringsretten de BEDST ved, hvordan deres barn skal behandles (især fædre), og alligevel ligger man mere og mere STATS-SYNSNING og STATS-STYRING af både forældre og børn og familier i 3.mandshænder, i en overmagt af folk der slet ikke kender børnene eller forældrene - over for børn og forældre ? Det virker paradoksalt, at folk der ikke kender forældrene og børnene i dette indtrængende område, skal for-dømme, om et barn skal det ene eller det andet - og dermed fratage eller kraftigt udvande (usynligt/fordækt) forældreretten, til fordel for stat- og system Ret ?

Venligst prøv at forklare, hvordan det er godt for :

- 4.1) børn ?
- 4.2) forældre ?
- 4.3) bedsteforældre ?
- 4.4) Familietilliden og Familiedynamikkerne i en familie ?
- 4.5) Samfundet (ekstremt destruktivt og dyrt for samfundet) ?

... Og det er uanset om vi taler om før, under eller efter et familieopbrud ?

Vi har belæg for alt og stiller meget gerne om med argumentation og dokumentation.

Vi ser frem til at få vores kommentarer med i lovene og komme med i udmøntningen af vejledninger, opbygning af familiehusene og familieretten og hele fjernelsen af "den onde ånd" fra gammelt systemet og over i et ligeværdigt forældreskabsorienteret blik og system !

I håb om et bedre Familie Danmark meget snart !

På forhånd tak !

Med Venlig Hilsen

Godfar.dk, Høringsberettiget
Søren Kai Dresmer-Hansen
Formand

Trørødvej 71, st
2950 Vedbæk
Telefon : 22831919
e-mail : soren@Godfar.dk

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Fra: Kate Kengen (KAKE@domstol.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
E-mailtitel: SV: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)
Sendt: 04-09-2018 09:55:04

HK Landsklubben Danmarks Domstole har modtaget udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system.

Landsklubben er bekendt med høringssvaret fra Den Danske Dommerforening og Domstolsstyrelsen. Vi kan i det hele tilslutte os dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Kate Kengen
Formand
HK Landsklubben Danmarks Domstole

Københavns Byret
Domhuset
Nytorv
1450 København K

M +45 2163 9834
D +45 9968 7072
@ kake@domstol.dk

Fra: Maria Schultz [mailto:masz@sm.dk]

Sendt: 28. juni 2018 14:35

Til: 3f@3f.dk; 'law@law.aau.dk' <law@law.aau.dk>; Landsforeningen Adoption og Samfund <foreningen@adoption.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Adoptionspolitisk Forum <info@adoptionspolitik.org>; Aniella Bonnichsen <aniellas.terapi@gmail.com>; Advokatrådet, Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; 'ac@ac.dk' <ac@ac.dk>; post@alzheimer.dk; 'amnesty@amnesty.dk' <amnesty@amnesty.dk>; abf@abf-rep.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; pote@atp.dk; kontakt@barnetstarv.nu; 'info@bedrepsykiatri.dk' <info@bedrepsykiatri.dk>; 'bl@bl.dk' <bl@bl.dk>; 'bosam@bosam.dk' <bosam@bosam.dk>; bupl@bupl.dk; 'info@byggesoc.dk' <info@byggesoc.dk>; 'info@bygherreforeningen.dk' <info@bygherreforeningen.dk>; 'Københavns Byret' <kobenhavn@domstol.dk>; 'Retten i Aalborg' <aalborg@domstol.dk>; 'Retten i Aarhus' <aarhus@domstol.dk>; 'Retten i Esbjerg' <esbjerg@domstol.dk>; 'Retten i Glostrup' <glostrup@domstol.dk>; post.rig@domstol.gl; 'Retten i Helsingør' <helsingor@domstol.dk>; 'Retten i Herning' <herning@domstol.dk>; 'Retten i Hillerød' <hillerod@domstol.dk>; 'Retten i Hjørring' <hjoerring@domstol.dk>; 'Retten i Holbæk' <holbaek@domstol.dk>; 'Retten i Holstebro' <holstebro@domstol.dk>; 'Retten i Horsens' <horsens@domstol.dk>; 'Retten i Kolding' <kolding@domstol.dk>; 'Retten i Lyngby' <lyngby@domstol.dk>; 'Retten i Nykøbing' <nykobing@domstol.dk>; 'Retten i Næstved' <naestved@domstol.dk>; 'Retten i Odense' <Odense@domstol.dk>; 'Retten i Randers' <randers@domstol.dk>; 'Retten i Roskilde' <roskilde@domstol.dk>; 'Retten i Svendborg' <svendborg@domstol.dk>; 'Retten i Sønderborg' <sonderborg@domstol.dk>; 'Retten i Viborg' <viborg@domstol.dk>; 'Retten på Bornholm' <bornholm@domstol.dk>; 'Retten på Frederiksberg' <frederiksberg@domstol.dk>; sek@boernogfamilier.dk; 'bkf@bkchefer.dk' <bkf@bkchefer.dk>; brd@brd.dk; 'bf@boernesagen.dk' <bf@boernesagen.dk>; bv@bornsvilkar.dk; 'oao@oao.dk' <oao@oao.dk>; 'cbs@cbs.dk' <cbs@cbs.dk>; DIA <mail@d-i-a.dk>; 'dl@dklf.dk' <dl@dklf.dk>; dlf@dlf.org; Jette Marie Bundgaard-Nielsen <JMBN@KM.DK>; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; Dansk Erhverv, høringspostkasse <hoeringssager@danskerhverv.dk>; 'drc@drc.dk' <drc@drc.dk>; Dansk Folkeparti <df@df.dk>; dhf@dhf-net.dk; Dansk Industri <di@di.dk>; Dansk Psykiatrisk Selskab <Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk>; Dansk Psykolog Forening <dp@dp.dk>; hoeringssekretaer@gmail.com; 'ds@socialrdg.dk' <ds@socialrdg.dk>; mail@danskeadvokater.dk; info@danskearveretsadvokater.dk; 'mail@danskefamilieadvokater.dk' <mail@danskefamilieadvokater.dk>; 'dh@handicap.dk' <dh@handicap.dk>; info@danskepatienter.dk; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; 'kontakt@danskeudlejere.dk' <kontakt@danskeudlejere.dk>; Marianne Lundsgaard <ml@danske-aeldreraad.dk>; 'dsr@dsr.dk' <dsr@dsr.dk>; Datatilsynet <dt@datatilsynet.dk>; DemensKoordinatorer i Danmark <info@demens-dk.dk>; dommerforeningen@gmail.com; 'ddp@praesteforening.dk' <ddp@praesteforening.dk>; Det Centrale Handicapråd <dch@dch.dk>; 'info@konservative.dk' <info@konservative.dk>; dkr@dkr.dk; info@detsocialenetvaerk.dk; 'digst@digst.dk' <digst@digst.dk>; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk' <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>; 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk' <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk' <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>;

ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk' <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>; 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk' <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk' <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>; 'lo@lo.dk' <lo@lo.dk>; los@los.dk; 'llodk@llodk.dk' <llodk@llodk.dk>; 'dadl@dadl.dk' <dadl@dadl.dk>; info@mandecentret.dk; 'moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk' <moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk>; Plejefamiliernes Landsforening <landsforeningen@plejefamilierne.dk>; Politiforbundet i København <mail@politiforbundet.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; 'pf@psykiatrifonden.dk' <pf@psykiatrifonden.dk>; hoeringer@redbarnet.dk; kuhnu@rr.rm.dk; 'riomgr@gl.stm.dk' <riomgr@gl.stm.dk>; 'riomfr@fo.stm.dk' <riomfr@fo.stm.dk>; OLE HASSELGAARD <rigsadvokaten@ankl.dk>; 0---RIGSPOLITIET DANMARK <politi@politi.dk>; 'info@rodekors.dk' <info@rodekors.dk>; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; Jann Sjursen <post@udsatte.dk>; 'landsforeningen@sind.dk' <landsforeningen@sind.dk>; kontakt@selveje.dk; 'sf@sf.dk' <sf@sf.dk>; sl@sl.dk; servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk; mail@socialtlederforum.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynnord@hjoerring.dk; socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynost@holb.dk; 'administration@statsforvaltningen.dk' <administration@statsforvaltningen.dk>; tabuka@tabuka.dk; Info@taenketankenadoption.dk; pote@atp.dk; 'info@urk.dk' <info@urk.dk>; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; unicefdk@unicef.dk; 'venstre@venstre.dk' <venstre@venstre.dk>; 'Post@VestreLandsret.dk' <Post@VestreLandsret.dk>; Ældre Sagen <aeldresagen@aeldresagen.dk>; 'Post@OestreLandsret.dk' <Post@OestreLandsret.dk>; Alternativet <alternativet@alternativet.dk>; Grønlands Selvstyre <info@nanoq.gl>; info@baeredygtigtlandbrug.dk; mail@nyeborgerlige.dk; radikale@radikale.dk; 'TILI@KM.DK' <tili@km.dk>; 'KMFYN@KM.DK' <kmfyn@km.dk>; 'KMHAD@KM.DK' <kmhad@km.dk>; hes@km.dk; 'KMOVIB@KM.DK' <kmvib@km.dk>; 'KMAAL@KM.DK' <kmaal@km.dk>; 'KMAAR@KM.DK' <kmaar@km.dk>; 'KMKBH@KM.DK' <kmkbh@km.dk>; 'LFSTIFT@KM.DK' <lfstift@km.dk>; biskop@ilagiit.gl; 'KMRIB@KM.DK' <kmrib@km.dk>; 'LLR@KM.DK' <llr@km.dk>; 'KMH@KM.DK' <kmh@km.dk>; 'KMROS@KM.DK' <kmros@km.dk>; 'info@cfu-net.dk' <info@cfu-net.dk>; himr@himr.fo; foreningenmor@foreningenmorogbarn.dk; jura@au.dk; info@psykosocialrehabilitering.dk; Pia Brostrøm <PIBR@domstol.dk>; Pia Brostrøm <PIBR@domstol.dk>; jeh@ftf.dk; jeh@ftf.dk; husleje@kff.kk.dk; husleje@kff.kk.dk; lfub@lfub.dk; lfub@lfub.dk; lea.nurnberg@ft.dk; lea.nurnberg@ft.dk; oleespersen@gmail.com; info@socdem.dk; boa@sam.sdu.dk; olafur@olafureliasson.net; adoption@a-c.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; hbw@dadlnet.dk; hj@km.dk; hwp@km.dk; sope@ilagiit.gl; eve@km.dk; Bentjensen@hegnsyn.dk
Emne: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)

Til de på vedlagte høringsliste anførte høringsparter,

Børne- og Socialministeriet sender hermed udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) i høring. Opmærksomheden henledes på høringsfristen den 24. august 2018.

Med venlig hilsen

Maria Schultz
Specialkonsulent
Kontor for Familier

Direkte telefon: 41 85 11 18
Mail: masz@sm.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

HØRINGSSVAR TIL UDKAST TIL LOV OM FAMILIERETSHUSET OG SKÆRPET FOKUS PÅ BESKYTTELSE AF BARNET ETER FORÆLDREANSVARSLOVEN

Hvert 3. barn kan tilslutte sig Børnerådets konklusion om, at omfattende ændringer i det familieretlige system ikke sikrer børns rettigheder tilstrækkeligt. Vi mener, at der er mange problematikker knyttet til dette, som det nye skilsmisssystem slet ikke adresserer. I vores høringssvar vil vi dog koncentrere os om det aspekt, som i praksis volder de største problemer at løse og som gør skilsmissebørn massivt udsatte med stor risiko for behov for omkostningstunge sociale tiltag senere hen i livet: Den manglende psykologiske indsats overfor barnet i de sager, hvor et barn vælger en velfungerende forælder fra.

I disse sager sidder barnet typisk fanget i en så massiv loyalitetskonflikt, at det kræver professionel hjælp. Der er herunder specielt behov for specifikke psykologiske redskaber til barnet, så det konkrete barn kan blive friholdt i en sådan grad, at det kan mærke og italesætte egne behov. Det er ikke nok med, at barnet bare får tilknyttet en kontaktperson i børneenheden, for børn i situationer som denne evner ikke selv at være drivkraften. Afvisningen af en velfungerende forælder er jo typisk om en overlevelsesstrategi med det ene mål at få ro. Det uden forståelse for, hvad det valg indebærer af børnepsykologiske konsekvenser på den lange bane. Det uden forståelse for, at den strategi kun giver midlertidig ro, fordi det reelt set svarer til at tisse i bukserne i frostvejr for at holde sig varm: For en forælder, der sætter sine egne behov først i en grad, så barnet presses ud i en sådan loyalitetskrise, er denne ageren jo en personlig overlevelsesstrategi. Barnet vil derfor opleve den adfærd fra den pågældende forælder igen og igen ved uenigheder – som jo vil komme flere af, efterhånden som barnet bliver ældre og mere selvstændig, uanset om den anden forælder er skubbet ud af barnets liv eller ej. Børn i disse situationer har ikke behov for en børnesamtale, som for det første kun giver et øjebliksbillede og for det andet slet ikke giver mulighed for at grave ned i hvad barnets reelle virkelighed er. Disse børn har behov for løbende samtaler og støtte igennem en længere periode, hvor man giver dem børnepsykologiske redskaber til at overleve, så de kommer ud på den anden side som hele mennesker. Samtaleforløb som samtidig vil give et reelt fagligt indblik i barnets situation og behov.

I H3B skal vi derfor slå et slag for at Børneenheden fagligt opkvalificeres til at kunne have virkningsfulde børnepsykologiske forløb med denne gruppe børn. I øjeblikket afholder man i Statsforvaltningen børnesamtaler med børnene som det eneste. Det giver alene et øjebliksbillede, som man så efterfølgende baserer resten af barnets liv på. Det uagtet, at man med den rette hjælp effektivt kan ændre barnets situation og perspektiv. Den aktuelle tilgang er derfor efter H3Bs opfattelse et overgreb på barnet, for barnet har alvorligt behov for hjælp. En løs kontaktperson i Børneenheden er ikke tilstrækkeligt. Ikke mindst fordi virkeligheden viser, at børnene – i de meget få tilfælde, hvor vi har oplevet at barnets kommune rent faktisk tilbyder barnet løbende samtaler med en børnepsykolog – rent faktisk både nyder godt af denne hjælp på et personlig plan (øget trivsel) men også at det har bidraget til at løse op for en for barnets fastlåst situation. Fra ikke at ønske nogen kontakt til samværsforælderen, så åbner barnet nemlig med hjælpen gradvist op indtil

kontakten igen er fuldt ud genoprettet. Noget, som efter vores erfaring samtidig genopretter barnets trivsel, fordi barnets mistrivsel i høj grad har hængt sammen med den følelsesmæssige klemme, som barnet har befundet sig i (ved at vælge en forælder fra, som barnet inderst inde gerne ville beholde i sit liv).

Forløbende skal efter vores opfattelse ligge i Børneenheden. Det som en naturlig del af sagens oplysning, men også fordi vores erfaring med kommunerne er, at de som en klar hovedregel kun visiterer forældrene til et samarbejdskursus, når mistrivsel ses hos skilsmissebørn. Der er ingen hjælp til det konkrete barn. Vi har sågar haft en sag om et barn, som i forløbet blev selvskadende. Alligevel så kommunen ikke nogen grund til at tilbyde det konkrete barn hjælp. De mente, at det måtte være nok at forældrene kom på et KIFF-kursus (vi skal her understrege, at samarbejdskurser til forældre er en god ide. De kan bare ikke stå alene i sager som disse, hvor barnets virkelighed er dagligdag under et massivt følelsesmæssigt pres). I de få tilfælde, hvor vi har oplevet at en kommune rent faktisk har sat Familieværkstederne på sagen, har det intet løst, fordi bopælsforælderen så bare har modarbejdet processen – uden at det i øvrigt har fået nogen andre konsekvenser (andet end at kommunen måtte konstatere, at de ikke kunne hjælpe mere). Det efterlader de involverede børn i et forfærdeligt vakuum mellem myndighederne. Det er derfor bydende nødvendigt, at den myndighed, der skal behandle sagen, også er den myndighed, der har det udvidede samtaleforløb med barnet som en del af dets arbejde (her taler vi naturligvis om børneenheden). I den forbindelse det vigtigt, at Børneenheden får muligheden for at sikre, at bopælsforælderen reelt set afleverer barnet til samtalerne. Det f.eks. ved at bopælsforælderen kan blive truet på sin bopælsstatus, hvis man ikke medvirker til at barnet deltager i disse forløb. For uden dette vil den aktuelle virkelighed, hvor en forælder konsekvensfrit aktivt kan modarbejde en faglig proces omkring barnets situation, fortsætte – og med det efterlader man barnet til at bære konsekvenserne af, hvad der grundlæggende handler om udfordringer i en primær forælders forældreevner.

Ofte oplever vi kommunen anføre, at man anser det for uproblematisk at et barn vælger en velfungerende forælder fra – for det er jo barnets ret at gøre det. Vi er i H3B på ingen måde uenige i, at et barn skal have lov til at vælge en forælder fra, forudsat at det valg sker af egen fri vilje og uden at barnet er præget til det eller er sat under et massivt følelsesmæssig pres for at vælge side i en konflikt. Vores oplevelse er bare, at den virkelighed kun yderst, yderst sjældent sker. Intet barn skal have samvær for enhver pris, men de faglige alarmklokker burde ringe, når et barn vælger en velfungerende forælder fra. Det sker ikke i dag.

Politisk set har man udtrykt, at Børneenhedens mål er at sikre børnenes bedre. Det sker ikke, hvis man fortsætter med at træffe livsbeslutninger for børn alene baseret på et overfaldebaseret øjebliksbillede i et barns liv. Giv nu Børneenheden de nødvendige rammer til rent faktisk at hjælpe børnene – både med konkrete redskaber til det individuelle barn, men også med tilstrækkelig tid og ressourcer til rent faktisk at identificere barnets reelle virkelighed. Man får ikke et retvisende indblik i et massivt klemt barns virkelighed (om de emner, som gør ondt længst inde i hjertet) med en kortvarig børnesamtale. Det har Børnerådet for længe siden slået fast i deres rapport. I H3B undrer vi os over, at politikerne ikke lytter til dette.

Der tales politisk set meget om børns rettigheder, men i praksis er de svære at få øje på. Det vil vi i H3B med dette gerne bidrage til at ændre.

Med venlig hilsen

Tanja Graabæk
Chefjurist, Hvert 3. barn

H
3
B

VERT

ARN

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til: masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk

**KL's bemærkninger til høring om forslag til lov om Familierets-
huset og forslag til ændring af forældreansvarsloven, lov om
ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love
(Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fo-
kus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarslove)**

Børne- og Socialministeriet har den 28. juni 2018 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarslove). Høringssvaret skal være Børne- og Socialministeriet i hænde den 24. august 2018.

Det har desværre ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser.

KL har følgende bemærkninger til udkast til forslag til lov om Familieretshuset:

Generelt

KL er positiv overfor, at der nu skabes et nyt, enstrengt og sammenhængende familieretligt system der sikrer samlede og helhedsorienterede forløb for familierne med barnet i centrum.

KL finder det ligeledes positivt, at der er fokus på samarbejdet mellem det familieretlige og det sociale system, og at det bliver muligt for myndighederne at udveksle relevante oplysninger både med og uden samtykke i sagerne. KL er dog ærgerlig over, at forslaget primært lægger op til, at det alene er Familieretshuset der kan inddrage og få oplysninger fra de kommunale myndigheder og ikke omvendt. KL vil anbefale, at det bliver et forpligtende samarbejde der går begge veje.

KL vil for en god ordens skyld gøre opmærksom på, at der i dag ikke findes bestemmelser om samarbejdet mellem Statsforvaltningen og kommunerne i forbindelse med Statsforvaltningens behandling af sager efter forældreansvarsloven. De nye bestemmelser om samarbejdet mellem det familieretlige og det sociale system, som foreslås i forslag til lov om Fa-

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 10

milieretshuset, er en række nye formaliserede sagsbehandlings-skridt/samarbejdsformer, som kommunerne skal have implementeret. Det vil både være i forhold til kommunernes organisering, arbejdsgange og samarbejdsformer, konkrete processer, metoder og redskaber og prioritering i sagsbehandlingen. KL vil på baggrund heraf gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk ved de nye bestemmelser.

KL vil i sit høringssvar have fokus på følgende hovedelementer i forslaget til lov om Familieretshuset:

1. Indhentning af oplysninger fra kommunen (§ 13)
2. Sagsbehandlingsfrister (§ 15)
3. Etablering af en Børneenhed i Familieretshuset (§ 16)
4. Oplysninger fra barnet med og uden samtykke (§ 20)
5. Kommunens initiativret (§ 25)
6. Tværfaglig behandling i en § 7-sag (§ 29)
7. Afdækning af behov for indledning af en § 7-sag (§ 30)
8. Udveksling af oplysninger under behandling af en § 7-sag (§ 31)
9. Mødeafholdelse i forbindelse med behandling af en § 7-sag (§ 32)
10. Oprettelse af et kommunalt kontaktpunkt (§ 51)
11. Børne- og socialministerens bemyndigelse (§ 52)

Ad 1: Indhentning af oplysninger fra kommunen (§ 13)

Med forslagens § 13, stk. 1, får Familieretshuset til brug for visitationen af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær mulighed for at indhente oplysninger hos kommunen. Det gælder oplysninger om iværksatte støtteforanstaltninger over for barnet og i så fald hvilke, og om der er gennemført eller påtænkes gennemført en børnefaglig undersøgelse. Med forslaget gives hjemmel til, at kommunen kan videregive disse oplysninger uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, hvis Familieretshuset anmoder om det.

Herudover indeholder forslaget i § 13, stk. 2, hjemmel til, at kommunen uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren kan videregive oplysninger om et barns personlige og familiemæssige forhold til Familieretshuset. Kommunens videregivelse af disse oplysninger kan ske af egen drift, hvis kommunen vurderer, at oplysningerne er nødvendige for Familieretshusets behandling af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Kommunen er dataansvarlig og skal derfor konkret vurdere, om oplysningerne er nødvendige.

Familieretshuset kan ikke videregive oplysninger til kommunen

KL undrer sig over, at forslaget kun skaber hjemmel til at kommunen kan videregive oplysninger til Familieretshuset. Det undrer fordi, da hele grundtanken med forslaget om et nyt familieretligt system er hensynet til barnets bedste og barnets trivsel. Hvis der skal tænkes i helhedsorienterede indsatser for barnet og barnets familie på tværs af kommune og Familieretshus, bør nødvendige oplysninger om barnet og barnets familie kunne videregives begge veje, så det undgås at der foretages dobbelt sagsbehandling.

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3270

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 10

KL vil henvise til, at lovgiver i de almindelige bemærkninger skriver, at der etableres en hjemmel til "udveksling" af oplysninger mellem Familieretshuset og kommunen. "Udveksling" betyder, KL beset, at der bør være tale om gensidigt at sende og modtage oplysninger.

KL vil på baggrund af ovenstående anbefale, at det bliver muligt at videregive oplysninger begge veje af hensyn til barnets bedste.

Kun oplysninger om servicelovens kapitel 11

KL vil anbefale, at Familieretshuset, udover oplysninger fra kommunen om iværksatte foranstaltninger og børnefaglige undersøgelser efter servicelovens kapitel 11, også skal kunne indhente oplysninger om iværksatte foranstaltninger efter servicelovens § 11; i særlig grad § 11, stk. 3.

Disse oplysninger kan være relevante for Familieretshuset, da der efter denne bestemmelse kan være iværksat familierettede indsatser som følge af blandt andet skilsmisse eller netværks- eller samtalegrupper, hvor barnet deltager som følge af forældrenes skilsmisse. Disse oplysninger kan være relevante i forhold til Familieretshusets visitation.

Mulighed for kommunen til af egen drift at videregive oplysninger

KL kan ikke se, om forslagets § 13, stk. 2, kun gælder for videregivelse af oplysninger, som kommunen vurderer er nødvendige for Familieretshusets behandling af en sag, eller om bestemmelsen også gælder, hvor Familieretshuset har anmodet kommunen om disse oplysninger.

KL vil anbefale, at det tydeliggøres om bestemmelsen omfatter begge dele eller om bestemmelsen kun omfatter de tilfælde, hvor kommunen af egen drift vurderer, at oplysningerne er nødvendige.

Kommunen er dataansvarlig for de oplysninger, der videregives

KL er optaget af, hvorledes kommunen kan sikre sig, at oplysningerne er nødvendige for Familieretshusets behandling af sagen. Dette vil kræve, at kommunen har indsigt i Familieretshusets sag om familien. Dette synes ikke at være tilfældet, hvis man læser bemærkningerne til forslaget. For KL at se, vil kommunens vurdering således alene komme til at basere sig på en fornemmelse af, hvad der er nødvendigt, hvilket sætter kommunen i et dilemma, hvis det skal bevises, at videregivelsen er nødvendig for Familieretshusets sag.

KL vil anbefale, at det bliver muligt for kommunen at få indsigt i Familieretshusets sag, så kommunen kan sikre sig, at de oplysninger, der videregives, er nødvendige for Familieretshusets behandling af en sag.

Ad 2: Sagsbehandlingsfrister (§ 15)

Med forslagets § 15 indsættes en række frister for Familieretshusets udførelse af en række sagsbehandlingsskridt, herunder frist for visitation, udsendelse af plan for sagens behandling og indledning af samarbejde med kommunen.

KL finder det positivt, at der indsættes en række frister, så det sikres at sagerne i Familieretshuset behandles hurtigt og effektivt. KL er med på, at nogle af fristerne er begrundet i at kommunens og Familieretshusets

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weldekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 10

indsats for familien koordineres, således at modsatrettede afgørelser og foranstaltninger undgås, og således at der hurtigst muligt kan iværksættes den rette støtte til det involverede barn.

KL vil dog for en god orden skyld gøre opmærksom på, at de mange frister vil presse kommunerne i forhold til de sagsbehandlingsskridt og den grundighed, som kommunerne forventes at præstere efter den sociale lovgivning. I den forbindelse skal KL samtidig gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk i kommunerne, når det forventes, at kommunerne svarer hurtigst muligt og indenfor et bestemt antal dage.

Ad 3: Etablering af en Børneenhed i Familieretshuset (§ 16)

Med forslagets § 16 foreslås etableret en Børneenhed i Familieretshuset, som skal yde støtte til børn, hvis forældre har en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær under behandling i Familieretshuset. I forslagets almindelige bemærkninger skal Børneenheden også have tilbud til børn, der lever i brudte familier, uden at tilbuddet er betinget af, at der er en sag under behandling.

Børneenheden bør oplyse kommunen om tilbud til barnet

KL vil anbefale, at Børneenheden oplyser kommunen om de tilbud, som Børneenheden tilbyder barnet, herunder om barnet tilbydes at deltage i en børnegruppe eller tilbydes en kontaktperson.

KL mener det er væsentligt med disse oplysninger, da viden på tværs af kommune og Børneenhed vil kunne sikre sammenhæng i støtten til barnet, ikke blot under sagens forløb, men også efterfølgende med yderligere relevante tilbud til barnet.

Det kan fx handle om oplysninger i forhold til barnets deltagelse i en børnegruppe. Det er væsentligt med denne viden, da kommunen både i socialt regi men også på barnets skole via PPR kan have tilbudt barnet at deltage i en børnegruppe med andre skilsmisseramte børn. Dertil kommer, at det er vigtigt konkret at vurdere, om det enkelte barn vil profitere af at deltage i en børnegruppe.

Det kan også handle om oplysninger i forhold til valg af kontaktperson. Børneenheden bør tage højde for, om der allerede kan være bevilget en kontaktperson efter servicelovens regler. KL vil i den forbindelse anbefale, at kontaktpersonens opgaver i Børneenhedens regi præciseres i forslaget, så der ikke sker overlap med kontaktpersonens opgaver i socialt regi.

Ad 4: Oplysninger fra barnet med og uden samtykke (§ 20)

Med forslagets § 20 foreslås det, at Børneenheden ikke må videregive oplysninger til Familieretshuset, som Børneenheden har fået fra et barn i forbindelse med, at barnet har modtaget støtte i Børneenheden. Det foreslås dog, at Børneenheden kan videregive oplysninger i det omfang, barnet giver samtykke hertil.

KL undrer sig over, at oplysninger, som barnet er fremkommet med i forbindelse med at have modtaget støtte i Børneenheden, kun kan videregives til brug for Familieretshusets behandling af skilsmissesagen, hvis

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 10

barnet har givet samtykke hertil. KL undre sig fordi, kommunen efter forslagens § 13, stk. 2, af egen drift kan sende selvsamme oplysninger uden barnets samtykke, hvis kommunen finder dem nødvendige for Familieretshusets behandling af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær.

KL finder det positivt, at den foreslåede bestemmelse ikke medfører en fravigelse af den skærpede underretningspligt efter servicelovens § 153.

Ad 5: Kommunens initiativret (§ 25)

Med forslagens § 25 får kommunen en initiativret, hvor kommunen får mulighed for at rette henvendelse til Familieretshuset i sager efter forældreansvarsloven med henblik på at forebygge mistrivsel hos et barn. På baggrund af kommunens henvendelse skal Familieretshuset undersøge om betingelserne om kommunens initiativret er opfyldt og skal, hvis dette er tilfældet, behandle sagen som en § 7-sag.

Kommunen skal begrunde sin anmodning til Familieretshuset

Med forslaget forpligtes kommunen til at udarbejde en redegørelse, hvori kommunen skal begrunde sin anmodning til Familieretshuset. Herudover skal kommunen medsende tilstrækkelige oplysninger, der kan underbygge anmodningen. Familieretshuset skal herefter vurdere, om der kan indledes en sag. Videre fremgår det, at Familieretshuset, hvis kommunens redegørelse ikke er fyldestgørende, kan anmode kommunen om supplerende oplysninger eller om at uddybe anmodningen.

Med forslaget kan KL være bekymret for, at Familieretshuset vurderer, at kommunen ikke har begrundet sin anmodning tilstrækkeligt, og med det kan vurderingen være at kommunen har medsendt oplysninger, som ikke er nødvendige for sagen og derfor ikke burde have været sendt ind. Da kommunen er datasvarlig, vil kommunen således kunne få et forklaringsproblem overfor de involverede parter, hvilket kan medføre, at kommunen kan være tilbageholdende med at anmode Familieretshuset om at tage en sag op. Dette er, for KL at se, ikke til barnets bedste.

KL undrer sig over, at det alene er op til Familieretshuset at vurdere, hvornår kommunens redegørelse og kommunens oplysninger er tilstrækkelige til, at der kan indledes en sag.

KL vil anbefale, at denne vurdering sker i fællesskab mellem Familieretshuset og kommunen. KL vil gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk ved denne opgave, som både indeholder en redegørelse med kommunens begrundelse for sin anmodning, relevante og tilstrækkelige oplysninger til brug for sagen og en begrundet meddelelse om, hvad kommunen ser som ønskeligt i forhold til Familieretshusets afgørelse.

Målgruppen for initiativretten

Det fremgår af forslaget, at målgruppen for initiativretten i vid udstrækning er identisk med de sager, hvor kommunen overvejer at iværksætte en tvangsanbringelse. Det fremgår videre, at initiativretten bør anvendes inden det tidspunkt, hvor kommunen træffer afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, så den familieretlige afgørelse kan medvirke til at forebygge anbringelsen.

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427

Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk

Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 5 af 10

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 10

KL vil gøre opmærksom på, at kommunen ifølge serviceloven er forpligtet til at iværksætte en anbringelse/tvangsanbringelse, hvis der er et anbringelsesgrundlag. Det kan ikke afvente en sag i Familieretshuset. Dertil kommer, at Ankestyrelsen vil bruge sin egen drift kompetence, hvis kommunen venter med at træffe afgørelse om anbringelse, hvor der er et anbringelsesgrundlag.

Manglende klarhed om indholdet i retssikkerhedslovens § 9 a

I forslaget fremgår det, at barnets opholdskommune ifølge retssikkerhedslovens § 9a altid er den kommune hvor indehaveren af forældremyndigheden har ophold. I det tilfælde, hvor begge forældre har forældremyndigheden og samtidig bor i hver sin kommune, vil begge kommuner være opholdskommune for barnet og dermed forpligtet til at yde hjælp efter kapitel 11 i serviceloven. I den forbindelse vil begge kommuner ifølge forslaget være tillagt initiativretten efter forslagets § 25.

Det mener KL ikke er korrekt. Ifølge retssikkerhedslovens § 9a gælder, at et barn eller en ung under 18 år, der bor mest hos den ene af forældrene, har opholdskommune hos denne. Hvis barnet eller den unge bor lige meget hos begge forældre, har barnet eller den unge opholdskommune, hvor det er tilmeldt folkeregistret. Det har KL beset aldrig været sådan, at to kommuner er forpligtede til at yde hjælp efter kapitel 11 i serviceloven, hvis forældrene har fælles forældremyndighed over barnet og hvis de bor i hver sin kommune.

KL vil anbefale, at der rettes op på denne vildfarelse. Dette gælder også i forhold til de særlige bemærkninger til § 30.

Ad 6: Tværfaglig behandling i en § 7-sag (§ 29)

Med forslagets § 29 skal Familieretshuset sørge for tværfaglig behandling, undersøgelse og oplysning af sagen, herunder relevant belysning af forældrenes personlige egenskaber og deres evne til at drage omsorg for barnet. Det fremgår videre, at Familieretshuset som led i sagens behandling kan indkalde parterne til et eller flere møder sammen eller hver for sig. I den forbindelse kan Familieretshuset beslutte, at også kommunen skal deltage i et eller flere møder.

Undersøgelse af forældrenes evne til at drage omsorg for barnet

KL vil anbefale, at det kommer til at fremgå tydeligt i forslaget, at Familieretshuset, i det omfang, der allerede er udarbejdet en forældrevevneundersøgelse i kommunalt regi, ikke igangsætter en lignende undersøgelse.

KL vil også anbefale, at de oplysninger om forældrenes evne til at drage omsorg for barnet som fremkommer ved Familieretshusets behandling af sagen, også kan anvendes i kommunens behandling efter den sociale lovgivning.

KL vil samtidig anbefale, at det intensiverede myndighedssamarbejde, hvor forslaget lægger op til, at kommunen skal deltage i et eller flere møder, begrænses til det allermest nødvendige. KL vil i den forbindelse gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk, der er forbundet med

de mange møder, som både kan være sammen med begge parter og hver for sig.

Ad 7: Afdækning af behov, når en § 7-sag indledes (§ 30)

Med forslagets § 30 forpligtes Familieretshuset til at kontakte den relevante kommune, når Familieretshuset påbegynder behandlingen af en § 7-sag. Forpligtelsen gælder også for sager, der har været under behandling efter § 6, men som er blevet § 7-sager. Bestemmelsen skal sikre, at kommunen er informeret om, at sagen behandles som en § 7-sag med det deraf følgende intensiverede myndighedssamarbejde efter forslagets § 29. Det fremgår videre, at intentionen med forslaget er at beskytte barnet og finde helhedsorienterede og tværsektorielle løsninger for familierne.

Familieretshuset henvendelse til kommunen når en § 7-sag indledes
KL er i tvivl om, hvad der helt konkret forventes af kommunen, når Familieretshuset henvender sig. Det fremgår desværre ikke klart af lovtæksten, hvad kommunen helt konkret skal levere, og hvad de rent faktisk må levere, når en § 7-sag "indledes" i Familieretshuset.

KL vil anbefale, at det tydeliggøres, om der er forskel på en §7-sag der "indledes" efter § 30 og en § 7-sag, der er "under behandling" efter § 31, i forhold til det, som kommunen forventes at levere.

Ad 8: Udveksling af oplysninger under behandling af en § 7- sag (§ 31)

Med forslagets § 31 gives Familieretshuset, de kommunale myndigheder, sundhedsmyndigheder, politiet og anklagemyndigheden en hjemmel til, under Familieretshusets behandling af en § 7-sag, at udveksle oplysninger om private forhold med og uden samtykke fra den person, som oplysningerne vedrører.

Oplysninger med og uden samtykke omfatter andre end barnet

KL vil gøre opmærksom på, at der med oplysninger om barnets familiemæssige forhold, kan blive tale om mange forskellige oplysninger, der går på tværs af flere forvaltninger i kommunen.

Oplysninger om barnets familiemæssige forhold er ikke nødvendigvis oplysninger, som børne- og ungeafdelingen i den enkelte kommune ligger inde med. Det skal derfor undersøges nærmere i kommunens øvrige forvaltninger, om der kan være oplysninger, der vurderes at være nødvendige for Familieretshusets behandling af sagen. Dette kan tage tid. Hertil kommer den tid, der også skal bruges, hvis dommeren i Familieretten vurderer, der er behov for supplerende oplysninger.

Koordinering af sagsbehandlingsskridt

I bemærkningerne fremgår, at de involverede myndigheder ifølge § 31 får mulighed for at koordinere deres indsats over for barnet så kommunen og Familieretshuset ikke samtidigt iværksætter en børnesagkyndig undersøgelse eller samtidigt indkalder barnet til en samtale.

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 10

KL mener ikke det kan sikres, at sagerne i alle tilfælde kan koordineres. Kommunerne er undergivet servicelovens regler om både børnefaglig undersøgelse og børnesamtale. I det omfang det vurderes, at kommunen ved koordineringen ikke overtræder servicelovens regler, vil kommunen naturligvis tilstræbe at koordinere med Familieretshuset.

Behandling af sager vedrørende børn i Sundhedsloven

Det fremgår af forslaget, at sundhedsloven ikke indeholder særlige bestemmelser om behandlingen af sager vedrørende børn.

KL vil henlede opmærksomheden på sundhedslovens (lovbekendtgørelse nr. 191 af 28. februar 2018) Kapitel 36 om forebyggende sundhedsydelser til børn og unge og Sundhedsstyrelsens vejledning om forebyggende sundhedsydelser til børn og unge.

Ad 9: Mødeafholdelse i forbindelse med behandling af en § 7-sag (§ 32)

Med forslagets § 32 foreslås, at give Familieretshuset mulighed for at afholde tværsektorielle møder med en eller begge parter i en sag og kommunale myndigheder. Dette gælder alene for sager, der er visiterede til behandling som en § 7-sag.

Familieretshuset vurderer om kommunen skal deltage i mødet

KL undrer sig over, at det alene er op Familieretshuset at vurdere, om der kan findes en helhedsorienteret løsning på tværs af Familieretshuset og kommune. Som KL læser forslaget, er det helt centralt, at der sikres en fælles forståelse mellem myndighederne af, hvilke afgørelser og tiltag der kan iværksættes i forhold til familien og for at sikre barnets trivsel. Denne helhedsorienterede tilgang kommer også til udtryk i, at kommunen ifølge forslaget selv kan tage initiativ til en sag i Familieretshuset.

KL vil anbefale, at det ikke kun er op Familieretshuset at vurdere, om kommunen skal deltage. KL vil anbefale, at det kommer til at fremgå, at Familieretshuset sammen med kommunen vurderer, om det er nødvendigt at mødes på tværs sammen med parterne, og om mødet vil være befordrende for en helhedsorienteret løsning for familien i forhold til både de familieretlige elementer og de indsatser, der påtænkes sat i værk efter den sociale lovgivning.

Overordnet samarbejde om generelle løsninger på tværs

I forslagets almindelige bemærkninger fremgår det, at der udover det konkrete samarbejde i den enkelte sag også skal etableres et overordnet samarbejde mellem Familieretshuset og kommunerne, hvor spørgsmål af generel betydning for sammenhængende løsninger for barnets bedste kan drøftes.

KL vil anbefale, at det overordnede samarbejde, hvor spørgsmål af generel betydning skal drøftes, kommer til at foregå i kommunernes kommunekontaktråd (KKR), så der ikke skal oprettes et yderligere forum til tværgående drøftelser.

De fem kommunekontaktråd (KKR) - ét i hver region varetager kommunernes interesser på de regionale områder, herunder på det sociale

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Veidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 10

børne- og voksenområde og tilsynsområdet (de fem socialtilsyn). KKR består af alle borgmestrene i regionen og et antal kommunalbestyrelsesmedlemmer. Herudover er der et administrativt spor i KKR, hvor det vil være relevant at drøfte spørgsmål af betydning for samarbejdet mellem kommuner og Familieretshuse.

Ad 10: Oprettelse af et kommunalt kontaktpunkt (§ 51)

Med forslaget § 51 foreslås, at Familieretshuset og kommunen udpeger et kontaktpunkt i hver myndighed til understøttelse af samarbejdet. Kontaktpunktet i de to myndigheder skal facilitere samarbejdet mellem Familieretshuset og kommune i § 7-sagerne og dermed sikre en koordineret tilgang til familierne.

KL finder det positivt, at der etableres et kontaktpunkt i hver myndighed, så det altid er muligt at komme i kontakt myndighederne i mellem. Da kommunerne er organiseret forskelligt, vil det dog ikke i alle tilfælde blive sådan, at det bliver kontaktpunktet der faciliterer samarbejdet og sikrer en koordineret tilgang til familierne. Kontaktpunktet bliver blot indgangen for Familieretshuset til kommunen. Hvem der koordinere, tilrettelægger møder med Familieretshuset osv. kan således blive en anden end kontaktpunktet.

Ad 11: Børne- og socialministerens bemyndigelse (§ 52)

I forslaget fremgår, at børne- og socialministeren kan fastsættes nærmere bestemmelser om behandlingen efter lov om Familieretshuset, herunder udveksling af oplysninger efter lovforslagets § 31.

Da KL endnu ikke har set disse bestemmelser, tager KL forbehold for de økonomiske konsekvenser herved.

KL har følgende bemærkninger til udkast til forslag til lov ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabsindgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset):

Til § 13 om lov om social service

Med forslaget foreslås Familieretshuset omfattet af muligheden for at udveksle oplysninger efter servicelovens § 49 a. Da Familieretshuset og kommunen ifølge forslag til lov om Familieretshus skal have et tæt samarbejde i komplicerede familieretssager findes det også relevant at hjemle et samarbejde i kommunens tidlige og forebyggende arbejde for udsatte børn og unge.

KL finder det positivt, at der skabes en hjemmel for, at Familieretshuset og kommunen kan udveksle oplysninger i sociale sager. KL vil blot gøre lovgiver opmærksom på, at servicelovens § 49 a kun giver mulighed for, at drøfte en konkret bekymring eller problemstilling vedrørende et barn eller en ung uden samtykke fra forældrene én gang ved et møde. I helt særlige tilfælde kan der dog afholdes et opfølgende møde. Det vil derfor efter KL's opfattelse være yderst begrænset for kommunen at modtage oplysninger fra Familieretshuset, hvis forældremyndighedsindehaveren eller den unge over 15 år ikke har givet samtykke hertil.

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 10

KL vil anbefale, at Familieretshuset ligesom kommunen ved en sag i Familieretshuset får mulighed for at videregive oplysninger uden samtykke til kommunen i de filfælde, hvor Familieretshuset vurderer, at oplysningerne er nødvendige for barnets bedste og den helhedsorienterede løsning af sagen samlet set.

Til § 41 om lov om valg til Folketinget og § 42 om ikrafttrædelse
Med forslaget til lov om valg af Folketinget bliver Ankestyrelsen fra den 1. april 2019 ny anmeldelsesmyndighed for kandidater til Folketingsvalg.

KL mener det er uheldigt, at myndighedsoverdragelsen fra Statsforvaltningen og Bornholms Kommune til Ankestyrelsen sker samtidig med, at KOMBIT er ved at teste og udrulle Danmarks nye valgsystem, som skal afløse KMD-valg.

Det nye it-system skal være klar til brug ved udgangen af 2019 og vil dermed ikke skulle anvendes til det kommende folketingsvalg, hvor KMD-valg fortsat benyttes.

KL ønsker at understrege vigtigheden af, at KOMBIT i testfasen kan indhente kompetencer fra både Statsforvaltningen og Ankestyrelsen til at teste det nye valgsystem, da dette er af stor betydning for udviklingen og implementeringen af det nye valgsystem for den del, der vedrører anmeldelse af kandidater til folketingsvalg.

Med venlig hilsen,

Niels Arendt Nielsen

Dato: 24. august 2018

Sags ID: SAG-2018-04427
Dok. ID: 2612221

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weldekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 10

Landsforeningen
Børn og Samvær

Viggo Bækgaard
Formand og talsmand
Vamdrupvej 10 E
2610 Rødovre
Tlf. 40 83 19 20 (privat)
Tlf. 78 79 01 73 (arbejde)

Rødovre, den 23. august 2018

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk

Vedr. j. nr. 2017 -5024 Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset m.v.

Landsforeningen Børn og Samvær glæder sig grundlæggende over det meste af indholdet i den politiske aftale.

For os er hovedingredienserne i aftalen, at der skal være skærpet fokus på, hvad der er bedst for det enkelte barn og på betydningen af, at barn eller forælder har været udsat for fysisk eller psykisk vold.

Endvidere hæfter vi os ved, at der i den politiske aftale er opbakning til at holde stort fokus på domstolssystemet og dermed for os at se retssikkerheden.

Aftalen har blandt andet baggrund i, at der i lang tid har været en massiv kritik af Statsforvaltningens embedsførelse. Det forudsættes etablering af Familieretshuset og Familieretten at kunne rette op på.

Den politiske aftale har fokus på et screeningssystem, som i overskrifter virker fornuftig.

I dette høringssvar vil vi fokusere på de huller i osten, som vi i et vist omfang ser i lovforslagene naturligvis i håb og forventning om, at noget vil blive præciseret i den afsluttende politiske proces.

Vores fokus i høringssvaret vil med baggrund i vores formålsbestemmelse være på håndteringen af forældremyndighed og samvær.

De materielle regler i forældreansvarsloven.

Vi er bekymrede for den del af aftalen, som fortsætter en retstilstand, der på trods af mange andre ord fortsat er præget af politisk korrekthed.

Begrebet delt bopæl er farlig, fordi det med sikkerhed i fremtiden vil blive markedsført som de gode samarbejdende forældres løsning på en måde, der vil se ned på forældre, som belært af deres erfaringer fra det brudte parforhold vil være skeptiske over for modellen.

Vi er opmærksomme på, at man kan "opsige" en aftale om delt bopæl men frygter for konsekvenserne heraf, fordi det med vores erfaring vil være den pressede forælder, som vil komme til at indgå en aftale, som vedkommende ikke i virkeligheden ser sig selv og barnet i.

Udsigten til, at den delte bopæl vil føre til en større gevinst for den karakterafvigende forælder end normalforælderen, bekymrer os. Den gevinst vil kunne komme til at gå ud over barnet i sidste ende.

Derfor opfordrer vi bedende politikerne om at genoverveje dette politisk korrektheds begreb.

Vold – såvel fysisk som psykisk.

Præciseringen i forslaget til forældreansvarslovens § 4, 2. pkt. udtrykker en præcisering af, hvad man stort set altid har hævdet også hos myndighederne. (Teksten: »Familierechtsretshuset og Familierechtsretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at beskytte barnet mod at være vidne til vold.«)

Det har blot aldrig været efterlevet i de praktisk vanskelige situationer, hvor børn og især den ene forælder er udsat for vold eller især psykisk vold.

Det er frustrerende at læse et lovforslag, hvor man i den almindelige omtale er vældig optaget af begreberne vold og psykisk vold som relevante, men hvor man i detaljerne reelt nedtoner det.

I gennem mange år har man været fokuseret på, om et voldeligt forhold var behandlet strafferetligt vel vidende, at det i strafferetten ofte sker, at en sag strander på bevisets stilling.

I det foreliggende lovforslag omtales begreberne 23 gange i teksten, hvor det understreges, at det er tilstrækkeligt, at der er "mistanke" om, at et barn eller en part har været udsat for vold.

Problemet i denne sammenhæng er, at det i alle 23 tilfælde handler om, at man kan undlade at afholde et fælles møde med deltagelse af begge parter.

Vi må indtrængende henstille, at det i bemærkningerne bliver præciseret, at såvel fysisk som psykisk vold både over for den anden voksne og over for børnene, bør have afgørende indflydelse på vurderingen af, hvad der er bedst for barnet såvel vedrørende forældremyndighed som bopæl og samvær.

Politikerne må træde i karakter over for embedsmændene på det punkt, så det kommer med i den samlede pakke.

Vi har et ønske om, at der tages stilling til, hvad der egentlig definitions-mæssigt ligger i begrebet vold i denne familieretlige sammenhæng. Provokerende sagt ønsker vi, at der tages stilling til, hvor meget et barn egentlig kan tåle. De fleste har nok som os en nultolerance.

Endvidere ønsker vi, at det forstås og dermed præciseres, at det strafferetlige voldsbegreb på ingen måde bliver en del af den retlige bedømmelse i familieretlig sammenhæng. Den straffeprocessuelle regel om, at enhver tvivl skal komme tiltalte til gode, må pilles ud af tankegangen i disse problemstillinger.

Det juridiske bevis er og bliver svært i familiesammenhæng, hvor der ofte ikke er vidner. Tvivlen må komme barnet til gode.

Tabuiseringen af vold i vores samfund, og den allerede eksisterende praksis med så vidt muligt at undlade at beskrive eller forholde sig til påstande om vold, forstærker traumet hos den voldsramte.

Disse principper bør indgå i bemærkningerne.

Om begrebet "konflikt".

Vi er i Landsforeningen Børn og Samvær ikke så begejstrede for brugen af ordet konflikt. I mange af disse sager består fortrædelighederne af en ensidig jagt. Ordet konflikt indikerer, at begge har skyld i den situation, der udefra opfattes som "en konflikt".

Om tvungen delt bopæl i en "karensperiode" ved samlivsophævelse, den foreslåede § 17.

Forslaget er diffust og uklart.

Overgangsperioden ved samlivsophævelse er også efter gældende ret problematisk.

Det nye regelsæt tager som allerede nævnt afsæt i, at der skal være skærpet opmærksomhed på situationer, hvor barnet eller en af forældrene har været udsat for vold eller psykisk vold.

Netop i opbrudsperioden eksisterer der en oplagt mulighed for og i praksis hyppig faktisk magtkamp. Den nugældende retstilstand er sådan set udmærket, fordi den i kraft af det kontaktbevarende samvær sikrer kontakt mellem barnet og begge forældre.

De nugældende regler sikrer, at man i al fald teoretisk hurtigt kan få sat en sag i gang om bopæl.

Tankerne bag den nye regel i forældreansvarslovens § 17, stk. 3 er sådan set vældig sympatiske. De bærer imidlertid præg af, at man ikke har forståelse for netop den magtkamp, der finder sted i den fase.

Efter vores opfattelse er det vigtigt, at der straks etableres en sikker tilstand, hvor barnet ikke bliver aktuel katebald i en verden, der måtte tage udgangspunkt i det hidtidige fælles hjem. Det skal være muligt for en forælder, som har været udsat for fysisk eller psykisk vold, at flytte fra hjemmet med barnet uden at risikere at skulle tilbagelevere på basis af det formelle omkring det hidtidige "fælles hjem".

Der må etableres en mulighed for en hurtig og effektiv placering – normalt med kontakt til begge forældre – men baseret på, hvad der er bedst for barnet.

De velmenende ord i såvel lovtekst som bemærkninger har karakter af amnestuesnak uden forståelse for virkeligheden.

Hvem skal bestemme, hvor barnet skal være hvor længe i den fase. Det tager forslaget overhovedet ikke stilling til.

Landsforeningen Børn og Samvær forudser store problemer som følge af den velmente tankegang og de "umulige" formuleringer herom.

Vi foreslår, at forslagets § 17, stk. 3 og 4 undlades.

Delt bopæl – forslagets § 18 a.

Landsforeningen Børn og Samvær er skeptisk over for tankegangen bag delt bopæl.

Vi er enige i grundtanken om, at forældre bør samarbejde om børnene. Som på flere andre punkter i forslaget bærer det præg af en naiv tilgang til problemstillingerne.

Vores tilgang til emnet børn og samvær er baseret på næsten 20 års erfaring som forening.

Gennem årene har vi haft utallige henvendelser fra forældre, som har indgået aftaler om bopæl og især samvær baseret på en forestilling om, at hvis man blot i forbindelse med parforholdets opløsning indgår nogle aftaler "for husfredens skyld", går det nok alt sammen.

Forældre indgår derfor meget ofte i den situation aftaler, som overhovedet ikke holder og i øvrigt på blot mellemlangt sigt ikke er til barnets bedste.

Vi ser med alvorlig bekymring for eksempel på ideen om, at man kan aftale betingelser for delt bopæl tidsmæssigt og som eksempel fra bemærkningerne baseret på, hvor langt en forælder flytter fra den aftalte fysiske placering af de to forældre.

I gældende ret er der allerede en tendens i retning af at indføre stavnsbåndet for skilsmisseforældre. Oplægget her går i samme retning.

I en foranderlig og omstillingsparat verden, som samfundet i øvrigt besynger positivt, er det umuligt at forestille sig, hvordan fremtiden ser ud for et forælderpar bare kort ude i horisonten.

Helt galt går det med forslagets § 18, stk. 2, hvorefter barnet skal have bopæl hos den forælder, der har overholdt en geografisk placering i forbindelse med aftale om delt bopæl. Hvor er det overordnede hensyn til, hvad der er i barnets objektive interesse?

Bestemmelsen bør udgå.

Lov om Familieretshuset.

Vi ser med relativ pæn sympati på den foreslåede model med Familieretshuset, Familieretten og et tættere samarbejde med kommunerne.

"Relativ pæn sympati" dækker over, at det er tiltrængt med massive ændringer af den sagsbehandling, der finder sted i Statsforvaltningen i dag. Desuden bør der bestemt også være større fokus på retssikkerheden, som synes at være en del af bagtankerne i det nye system.

Vi er imidlertid bekymrede over, at det reelt ser ud til, at Statsforvaltningen fortsætter under nyt navn og i virkeligheden med større uigennemskuelig magt uden for domstolskontrol. Endelig har vi overordentlig stor bekymring over kommunernes socialforvaltninger, der i meget vidt omfang fremstår uprofessionelle og uden reel forståelse for dybereliggende psykologiske mekanismer, der præger området for børn, der ikke længere bor sammen med begge deres forældre.

I erkendelse af, at grundprincipperne i aftalen er urokkelig vil vi i det følgende fokusere på nogle enkelte spørgsmål, som vi håber vil give anledning til refleksioner i den endelige løsning.

Screening til grønt, gult og rødt spor.

Generelt finder vi tanken om at inddele sagerne fra helt uproblematisk til voldsom tungt rigtig fornuftig.

Vi kan på baggrund af lovforslag og især bemærkningerne have vanskeligt ved at gennemskue en garanti for, at den indledende screening bliver effektiv og korrekt, så sagen ender i det rigtige spor fra starten.

Screeningen skal foregå gennem de oplysninger, som parterne indgiver via den digitale selvbetjening. Vi hæfter os selvfølgelig også ved, at det beskrives, at forældrene vil skulle svare på langt flere spørgsmål end i dag ved indledningen.

I familieretlige sager og især børnesager er det mere undtagelsen end reglen, at parterne har den samme oplevelse af kompleksiteten i konflikten. Den part, der eksempelvis ved dominerende og truende adfærd, er vant til at få sin vilje, vil ikke beskrive noget problem.

I virkeligheden savner vi en "minimumsfaglighed" for at kunne vurdere børnesager, og til at bedømme forældrenes evne til at kunne yde omsorg for barnet. Belært af mange års dårlige erfaringer med et system, der er mere optaget af ligestilling af kønnene end af, hvad der reelt er bedst for barnet ser vi med bekymring på de meget vage retningslinjer i bemærkninger og lovtekst.

I den forbindelse hæfter vi os med stor utryghed ved, at screeningen ikke kan indbringes for nogen højere myndighed, jfr. Forslagets § 4, stk. 3.

Det er helt afgørende, at en sag screenes rigtigt. En forkert screening vil medføre en forhaling af processen. Ministeriets begrundelse er, at der er tale om et procesledende skridt, og at det efter ministeriets opfattelse er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Vi indstiller, at afgørelse om screening skal kunne indbringes for familieretten gennem kære.

Betydningen af "indgribende for barnet".

Flere steder både i lovteksten og i bemærkningerne indgår begrebet "indgribende for barnet".

For eksempel fremgår det af forslagets § 28, at en samværssag kan indbringes for Familieretten, såfremt afgørelsen vil være indgribende for barnet. På side 153 anføres, at vurderingen heraf overlades til Familiehusets skøn.

Ovenfor udtrykte vi bekymring over placering af uigennemskuelig magt i Familieretshuset. Efter forslagets § 28, stk. 3 kan beslutningen efter § 28 ikke indbringes for Familieretten.

Så vidt ses bliver konsekvensen heraf i teorien, at Familiehuset suverænt i praksis kan beholde alle sager om samvær i huset.

Sammenholdes ovenstående med bemærkningerne side 49f, vil man (forhåbentlig) kunne forstå vores principielle bekymringer.

Vi indstiller, at afgørelser efter § 28 kan indbringes for Familieretten.

Retssikkerhedsmæssigt bør alt i princippet kunne indbringes for anden instans. Sikkerheden består først og fremmest deri, at parterne får lejlighed til over for en appelinstans at begrunde sin utilfredshed og betænkeligheder. Muligheden for kære forhindrer ikke, at problemstillingen i sidste ende faktisk behandles i Familiehuset, hvis Familieretten er enig i vurderingen.

Et kæremål er en relativ hurtig afgørelsesform på skriftligt grundlag. Der vil derfor ikke være nogen indgribende forhalelse af processen ved kære muligheden.

Diffuse kriterier for, hvad der kan indbringes for Familieretten.

Generelt er vi i forlængelse af det allerede anførte bekymrede for, at kriterierne for, om Familieretshuset kan træffe afgørelse er alt for diffuse.

På side 50 anføres: " Ministeriet finder derfor, at Familieretshuset skal have kompetence til at træffe afgørelse i sager, hvor afgørelsen ikke har en særligt indgribende karakter eller en særlig kompleksitet, som kan nødvendiggøre, at der træffes afgørelse i domstolsregi."

I virkeligheden er vi ikke grundlæggende uenige om, at mindre komplicerede afgørelser kan træffes i Familieretshuset som første instans. Som anført ovenfor bør det blot være kompetencebeslutninger, som af retssikkerhedsmæssige grunde skal kunne indbringes for Familieretten.

Skriftligt grundlag eller møder – Forslagets § 10.

I bemærkningerne på side 99 anføres, at "Familieretshusets beslutning om at behandle en sag på et møde eller på skriftligt grundlag er ikke en forvaltningsretlig afgørelse, men en procesledende beslutning, der ikke kan indbringes særskilt for Familieretten efter reglerne i denne lov".

Også her er vi bekymrede, da det styrker magten hos sagsbehandleren. Det er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt. Udgangspunktet må være at sikre den bevisumiddelbarhed, der består i, at en afgørelsesmyndighed har mulighed for at danne sig et personligt indtryk af parterne.

Parternes villighed til at deltage i konfliktmægling med videre.

Det er et par steder i bemærkningerne nævnt, at parternes villighed til at deltage i konflikthåndtering og rådgivningstilbud med henblik på at finde en løsning skal indgå i vurderingen af, hvornår sagen bør indbringes for Familieretten.

Det er vores erfaring, at især forældre, som har været udsat for fysisk eller psykisk vold, vil have store betænkeligheder ved at indgå i sådanne tiltag. Udsatte forældre oplever et stort pres fra den anden og også fra "systemet" med henblik på at få gennemført mægling.

I den sammenhæng hævdes ofte i al fald fra modparten, at manglende vilje (mod) til at deltage i sådanne processer skal komme pågældende til skade.

Vi er enige i det, der konkret skrives om emnet, fordi det kan medvirke til at fremskynde processen.

Af de anførte grunde skal vi imidlertid indtrængende anmode om, at det føjes til i bemærkningerne, at der kan være rimelige grunde til vægring ved deltagelse i for eksempel konfliktmægling. Uanset at det hele tiden fremhæves, at der skal tages hensyn til barnet, og uanset at der flere steder tales om psykisk og fysisk vold, vil det være af stor betydning, at det understreges også i denne sammenhæng.

Helhedsorientering – samarbejde med kommunerne – især omkring § 50-undersøgelser.

Der har de senere år været en udpræget tendens til, at man i det retlige system (Statsforvaltningen og retterne) har været tilbøjelige til at læne sig op af kommunernes vurdering af familien, som de kommer til udtryk i §50-undersøgelser.

Man synes i både retterne og Statsforvaltningen i praksis at have misforstået de meget forskellige formål, som der er med en §50-undersøgelse og en børnesagkyndig undersøgelse eller forældrebevneundersøgelse.

Mens en § 50-undersøgelse har til formål at vurdere den hjælp, man under de ydre omstændigheder kan yde en familie, har en børnesagkyndig undersøgelse til formål at afveje, hvor det er bedst for et barn at være hvor længe (familieretligt).

Det er vores oplevelse, at især kommunernes medarbejdere er alt for dårligt uddannede og gearede til at vurdere det helt centrale i denne sammenhæng. Her står de børnesagkyndige i såvel Statsforvaltningen som retternes regi langt mere kompetente.

Vi ser gode perspektiver i samarbejdsmodellen men henstiller, at den overordnede styring kommer til at ligge i det statslige system, hvor den lokalpolitiske økonomitilgang trods alt ikke styrer.

Kort og godt har vi yderst begrænset generel tillid til socialforvaltningerne i denne sammenhæng.

Vi ville kunne opliste og dokumentere adskillige sager, der kører af sporet i det system.

Generelt om sagsoplysning.

Vi er generelt bekymrede for den del af systemopbygningen, der handler om sagens oplysning.

Tendensen forstærker en udvikling, som også har været gældende i det eksisterende system både i Statsforvaltningen og i noget mindre udstrækning i retten.

Der lægges op til, at sagerne i sin helhed skal oplyses af Familieretshuset helt indtil oversendelse til retten. Det går endda så vidt, at der lægges op til, at Familieretshuset skal formulere parternes påstande til Familieretten, jfr. nedenfor om retsplejelovsændringerne.

Landsforeningen Børn og Samvær er tilfredse med, at det med forslaget synes at blive muligt for Familieretshuset at indhente oplysninger, som det tidligere har været vanskeligt at få frem.

Det har i al vores eksistens tid været det nærmest bærende grundlag for vores forening, at enhver sag skal oplyses så godt og objektivt som muligt. Parternes gensidige påstande og beskyldninger bør høres, tages alvorligt og ikke mindst afdækkes.

Overordnet er det i alle sager rigtig vigtigt, at parterne får lejlighed til at komme ud med sine synspunkter og bekymringer, så de kan indgå i den samlede vurdering.

Efter vores vurdering har et af det nuværende systems hovedproblemer været, at mindst en af parterne ofte ikke har følt sig hørt og taget alvorligt.

Kun en effektiv neutral afdækning vil give det effektive grundlag for rigtige løsninger, som er bedst for barnet.

Vi indstiller, at ovenstående betragtninger indgår i de generelle bemærkninger.

Om uddannelse af medarbejdere – evne og vilje til at se udfordringerne.

Landsforeningen Børn og Samvær er oprigtigt glade for det skærpede fokus på "bedst for barnet", som det er beskrevet i § 1, stk. 2.

Generelt er vi fornøjede med ethvert tiltag, der kan gøres for at neddrøse konflikter.

Vi har gennem årene gang på gang påpeget, at der til alle tider vil være parforhold, der præges af ustabilitet, fysisk eller psykisk vold.

Det kan ikke nytte noget at sætte kikkerten for det blinde øje omkring det.

Det er vores oplevelse, at afdækning af personer, hvis psykiatriske adfærd ret utvivlsomt påvirker børnene, er overordentlig vanskelig. Personer med en personlighedsstruktur, som tidligere blev benævnt psykopatiske, evner at optræde som nat og dag i et omfang, der gør det virkelig svært at gennemskue.

Påstand står alt for ofte mod påstand i præcis de sager.

Vi foreslår, at det ikke bare er et krav, at Familieretshuset har børnesagkyndige blandt personalet men også voksenpsykologer og gerne personer med psykiatrisk uddannelse.

Procesgangen – Retsplejeloven.

Landsforeningen Børn og Samvær er en forening, hvis bagland for størstedelens vedkommende er enlige forældre, der følger sig presset i konflikten om børnene, og som har vanskeligt ved at finansiere den ofte nødvendige hjælp.

Vi er som forening optaget af, at der gives plads til grundige oplysninger. Som ovenfor antyd det oplever mange ikke at blive hørt.

Retssikkerheden er i høj fokus hos os.

Vi er bekymrede over, at det ikke klart fremgår, hvilke kriterier, Familieretten skal lægge til grund ved afgørelse af, om en sag skal behandles efter den forenklede proces i rpl. § 449e til 449g.

Kriterierne bør præciseres.

Det forhold, at sager i den forenklede proces som hovedregel behandles på skriftligt grundlag i retten, foreslår vi ændret. Betragtningerne er de samme om betydningen af bevisumiddelbarheden, som vi omtaler i forbindelse med § 10 i lov om familieretshuset. (§ 453)

Spørgsmålet om forenklet proces bør af retssikkerhedsmæssige grunde kunne påkæres til landsretten. (453)

Tvangsfuldbyrdelse – retsplejelovens kapitel 42a

Landsforeningen Børn og Samvær har med nogen forundring fulgt den til tider meget ophedede debat om tvangsfuldbyrdelse af afgørelser vedrørende bopæl og samvær.

I et retssamfund er det selvfølgelig nødvendigt, at en retmæssig afgørelse også kan fuldbyrdes. Det er ikke vores erfaring, at fuldbyrdelse i praksis gennemføres dramatisk og uacceptabelt, selv om det kan ske. Os bekendt er fysiske fogedsager mod børn en relativ sjældenhed.

De ændringer, som blev gennemført i 2012 har efter vores erfaring haft en positiv effekt.

Imidlertid har vi ikke indvendinger imod, at man skærper tonen over for de forældre, som ikke vil efterleve afgørelser.

Vi har dog behov for at præcisere som vores absolutte grundopfattelse, at fogedsager baseret på, at en forælder ikke afleverer eller tilbageleverer et barn som altovervejende hovedregel har baggrund i, at pågældende forælder ikke har oplevet sig hørt i processen.

Man kan formulere det sådan, at afgørelserne ikke har haft en sådan grundighed og åbenhed, at den tabende part har forstået, hvorfor en afgørelse er gået imod pågældende.

Vi har gennem hele vores eksistens plæderet for, at sagerne også af den grund bliver mere grundigt oplyst. Der er sket forbedringer gennem årene. Vi håber, at den foreliggende reform styrker det forhold.

Med venlig hilsen

Viggo Bækgaard

formand og talsmand for
Landsforeningen Børn og Samvær

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22,
1602 København K

d.23. august 2018

Høringssvar over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love.
Sagsnr. 2017-5024

Først og fremmest vil vi fra LOKKs side takke for muligheden for at afgive høringssvar. Da vi i LOKK skal varetage voldsudsatte kvinders og børns interesser, har vi haft et specielt fokus på den del af lovforslagene, som omhandler denne gruppe. De fleste af de sager, vi på kvindekrisecentrene kommer i forbindelse med, vil være § 6-sager (gule sager) eller § 7 (røde sager). Kun enkelte sager vil være § 5 (grønne sager).

Vi er meget tilfredse med, at ministeriet har været lydhør overfor mange af de kritikpunkter, som andre organisationer og LOKK har fremsat i tidens løb i forhold til nuværende lov og ikke mindst gældende praksis. Ligeledes kan vi også se, at der er taget højde for nogle af Grevios kritikpunkter omkring den manglende beskyttelse af kvinder, der lever med vold og i højkonfliktforhold.

Screening og visitering: Alle sager bliver screenet ved ankomsten til Familieretshuset for at opdele dem i grønne, gule eller røde sager. Til brug for visiteringen kan Familieretshuset indhente oplysninger fra kommunalbestyrelsen, om der er eller der påtænkes at iværksætte støtteforanstaltninger overfor barnet, ligesom kommunalbestyrelsen egenhændigt kan fremsende oplysninger.

Det kan være vanskeligt ud fra parternes egne papirer at foretage en screening. I forbindelse med, at en kvinde med børn er på kvindekrisecenter, kan kvindekrisecentret afgive en faglig krisecentererklæring, som i høj grad kan støtte vurderingen af, i hvilken kategori sagen skal være. Familieretshuset kan ligeledes selv anmode om en sådan erklæring fra kvindekrisecentret i lighed med oplysninger fra kommunalbestyrelsen. Dette bør indskrives i lovgivningen.

Beskyttelse af barnet: Det fremgår, at Familieretshuset skal træffe afgørelser ud fra, hvad der er bedst for barnet og skal medvirke til at sikre barnets trivsel og at beskytte barnet mod vold og anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at beskytte barnet mod at være vidne til vold.

LOKK håber i fremtiden, at der med ændringerne i Forældreansvarsloven bliver skabt en meget mere forsvarlig praksis og en bedre vurdering i forhold til, hvad der er til barnets bedste, og f.eks. ikke tvinger en mor til at udlevere et barn, som i den grad har modstand mod at mødes med faderen. Vi håber, at der bliver lyttet til et barn, som er utryk eller direkte angst for faderen.

Vi går i den forbindelse ud fra, at alle medarbejdere både i Familieretshuset, børnesagkyndige og dommere i Familieretten bliver undervist grundigt i de traumatiserende skadevirkninger, det kan have for et barn at leve i en familie med vold. Ofte har forældrene en oplevelse af, at barnet intet har set eller hørt om det, der er foregået. Erfaringerne fra samtaler med børn på kvindekrisecentre er dog, at børn oftest har set eller hørt alt, hvad der er foregået.

I den forbindelse er det også værd at påpege, at en far, som har udøvet seksuelt overgreb overfor større søskende, højst sandsynligt også vil gøre det mod de yngre søskende. Som det er i dag, tager man kun hensyn til de konkrete overgreb, og har angiveligt den opfattelse, at faderen ikke nødvendigvis vil udøve overgreb på yngre søskende. Det er heller ikke sikkert, men det er ikke og må ikke være nødvendigt at vente på, at også de yngre børn bliver skadet før samvær hindres. Det kan på ingen måde være rimeligt overfor barnet/børnene, at en far, som enten udøver vold eller er pædofil, skal have samvær med sit barn, i hvert fald ikke uden, at han har været i behandling.

Indførelsen af Børneenheden vil tydeligvis medføre et større fokus på barnet, hvilket i sig selv er positivt. Det er væsentligt, at Børneenheden bliver kendt af fagpersoner og af børnene, hvilket kræver et stort oplysningsarbejde fra Familieretshusets side.

Denne uddybning af fokus på børnene og de tiltag, som Børneenheden vil indeholde, vil kræve mange ressourcer og LOKK håber, at der er afsat tilstrækkelige midler til dette.

Bisidder til barnet: Barnet har krav på at få en bisidder/kontaktperson med, som enten udpeges af Familieretshuset eller som barnet selv peger på, og som barnet har tillid til. Det er positivt, at dette kan ske uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.

LOKK håber, at det bliver tilbudt alle børn og ikke kun børn, der selv beder om det. Børnene er i en klemme og er meget loyale overfor begge forældre. Det kan være umådeligt vanskeligt for et barn at skulle forholde sig til forældrene.

Børnesagkyndige undersøgelser: Der skal forsat være børnesagkyndige undersøgelser i forbindelse med § 6 og § 7 sager. LOKKs erfaring med nogle af de børnesagkyndiges erklæringer er en udtalt manglende viden om vold i nære relationer og konsekvenserne på kort og lang sigt. Vi har set alt for mange tilfælde, hvor en far ved den børnesagkyndiges undersøgelse kommer med gaver til barnet og kan "opføre sig pænt" i den halve time, som undersøgelsen tager. Barnet er ikke tryk ved situationen og giver derfor ikke altid udtryk for, hvordan forholdet reelt er. Den børnesagkyndige ser ikke hvad, der foregår, og hvordan forholdet reelt er. Det vil kræve en grundig undervisning og holdningsændring hos mange børnesagkyndige for at forstå voldens cyklus og konsekvenser.

Kvindekrisecentrene kan udarbejde en krisecentererklæring, hvis hovedfokus er på barnet og barnets reaktioner i hverdagen. Det bliver sammenholdt med den viden, som fagpersonerne på krisecentrene har omkring vold i nære relationer.

Det bør fremgå, at den børnesagkyndige skal forholde sig til en sådan krisecentererklæring samt andre dokumenter, f.eks. underretninger, som Familieretshuset indhenter fra kommunen.

Den børnesagkyndige bør kunne indkaldes som vidne i retten for at uddybe det, som er fremført skriftligt i erklæringen, da udtalelserne kan fortolkes meget forskelligt dels af advokaterne og dels af dommerne.

Beskyttelse af den voldsudsatte part: LOKK lægger stor vægt på, at det i loven fremgår, at der skal tages hensyn til at beskytte den part, der er udsat for vold. Familieretshuset kan indkalde parterne til at møde sammen, medmindre en part eller dennes barn har været udsat for vold, herunder psykisk vold fra den anden part eller der er mistanke herom. LOKK ser frem til denne meget positive ændring, således at kvinderne eller kvindekrisecentrene ikke længere skal have diskussioner med Statsforvaltningen/Familieretshuset om dette.

LOKK vil gerne henlede opmærksomheden på krisecentererklæringen fra kvindekrisecentrene. Den er et fagligt bidrag til en vurdering af, hvorvidt der har fundet vold sted i familien.

Bisidder til parterne: LOKK ser meget positivt på, at der ved mødet i Familieretshuset kan meddeles fri proces til en part, der har et helt særligt behov for advokatbistand under behandling af røde sager (§ 7 sager). Den voldsudsatte kan være så traumatiseret, at selvom hun i Familieretshuset ikke skal mødes med voldsudøveren, så kan hun have vanskeligt ved at fremstille sin sag på en kvalificeret måde, hvor alle vigtige detaljer medtages.

Rådgivende udvalg og samarbejde: Det er et stort og positivt fremskridt, at der er indskrevet i loven, at der skal samarbejdes på tværs af forvaltningerne. Det har tidligere været hensigten, men fra krisecentrenes side har vi gentagne gange oplevet, at det ikke er sket. Vi har oplevet, at Statsforvaltningen har fastsat samvær, og at kvinden ville blive anklaget for samværschikane, hvis ikke barnet blev udleveret til faderen. Samtidig har Socialforvaltning-

gen i kommunen meddelt, at faderen – af hensyn til barnet og barnets sikkerhed og trivsel – ikke må have samvær. Den nye lovgivning skulle gerne garantere, at dette ikke længere kan ske.

Der skal nedsættes et rådgivende udvalg bl.a. for at sikre, at samarbejdet finder sted. Det rådgivende udvalg skal dog også sikre kvaliteten i sagsbehandlingen og sikre en løbende udvikling af støtte til børn samt rådgivnings- og konflikthåndteringstilbud. Udvalget skal inddrage interessenter og specialiserede kompetencer. Da LOKK ser den direkte konsekvens af de beslutninger, som bliver foretaget, og som derfor har ekspertise på området, så tilbyder LOKK at være med i dette udvalg.

Krisecentererklæring fra kvindekrisecentrene: LOKK har i mange år udfærdiget en krisecentererklæring, som nu er ved at blive revideret, da den er forældet i forhold til den nye lovgivning. Krisecentererklæringerne udarbejdes af fagligt krisecenterpersonale, som har solidt kendskab til følgevirkningerne efter såvel fysisk som psykisk vold og stalking. Denne krisecentererklæring vil blive opdelt i to dele, således at den første del kan udarbejdes kort tid efter, at mor og barn/børn er ankommet til krisecentret. Denne del kan med fordel anvendes i forbindelse med screening og visitation.

Del to, som kan udarbejdes efter, at mor og barn har opholdt sig lidt længere tid på krisecentret, og hvor kendskabet til mor og barn er større, vil beskrive yderligere hvorledes barnets situation er, og hvad barnet har oplevet. Denne del kan med fordel bruges i selve behandlingen af sagen og som supplement til den børnesagkyndige undersøgelse.

4

Krisecentererklæringen er ikke et partsindlæg i sagen, men er en fagligt specialiseret erklæring, som på et fagligt grundlag og med anvendelse af den nyeste viden på voldsområdet udtaler sig om barnets situation.

Afsatte midler i forbindelse med iværksættelse af loven: Det er fantastisk at se, at der er afsat midler til uddannelse af fagpersoner, som skal arbejde efter den nye lovgivning. Undervisningen kan omfatte medarbejdere i Familieretshuset men også dommere i Familieretten /Byretten.

Her ser LOKK frem til, at det ikke blot er de faktuelle forhold, der undervises i, men også at der er fokus på holdningsændring hos relevante personer. Som nævnt ses det ofte, at f.eks. børnesagkyndige eller dommere ikke har en forståelse af, hvilke konsekvenser det at opleve volden har for barnet. F.eks. er der en myte om, at en far, der har krænket et barn, ikke behøver at krænke andre børn, hvorefter børn overlades til en kendt krænker. Et yderligere eksempel er holdningen om, at fordi en mand slår sin kone eller partner, kan han godt være en udmærket far. Her glemmer man helt de voldsomme konsekvenser, det har for børn at leve i en familie, hvor far slår mor.

Der kræves et større kendskab til de forskellige voldsformer og til voldens konsekvenser i forhold til den voldsudsatte og ikke mindst i forhold til børnene for at forstå de reaktioner, som kvinder og børn har. LOKK bidrager gerne til denne undervisning med viden om vold og voldens konsekvenser.

LOKK står til naturligvis til rådighed for at uddybe ovenstående og at bidrage til, at implementeringen af lovgivning og de nye Familieretshuse sker bedst muligt til gavn for børn og forældre.

Med venlig hilsen

Niels Christian Barkholt
Formand

Til Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: masz@sm.dk
Kopi til familier@sm.dk

24. august 2018

**Vedr. sagsnr. 2017-5024: Høringssvar over udkast til forslag til lov om
Familiereetshuset og udkast til forslag til lov om ændring af
forældreansvarsloven, mv.**

Som chefpsykolog i Litehouse Consult fremkommer jeg hermed med et høringssvar til ovennævnte lovforslag.

Indledningsvis er vi glade for lovforslaget, som for os at se er et væsentligt skridt i den rigtige retning. Det gælder især:

- Forenkling af sagsgangen til et enstrengt system,
- Øget retssikkerhed,
- Fastsatte tidsfrister for hurtigere sagsforløb,
- Etablering af børneenheden,
- Bedre vilkår for de mest komplekse sager, herunder screening og opdelte møder,
- Ændring af formålsparagraffen, så den nu inkluderer børns ret til trivsel og beskyttelse, og dermed øger harmoniseringen med FN's Børnekonvention.
- Bortfald af myndighedernes mulighed for at fastsætte deleordninger.

Sidstnævnte indgår i den politiske aftale, men indgår dog ikke i selve lovforslaget, hvilket vi håber beror på en fejl.

Vi arbejder med psykologisk rådgivning og sagsrådgivning til forældre med samværs- og forældremyndighedssager i den sværeste ende af skalaen. Det er på den baggrund, vi sender vores høringssvar.

Vore klienter har det til fælles, at de er 'beskyttende forældre', dvs. en forælder, som er eller har været udsat for vold eller hvor samvær medfører mistrivsel for børnene. De fleste er mødre, men vi har også fædre blandt vore klienter. Hovedparten har svære og til tider invaliderende belastningsreaktioner, som er vanskelige at behandle, fordi

forældreansvarsloven fastholder dem i nær kontakt med en dysfunktionel forælder og har fastholdt børnene under vilkår, som ikke gavner dem.

I nogle sager er det relativt let at få øje på, at der er eller har været vold. Der er klare indikationer. Andre sager er mere komplekse at udrede. Vi har fulgt myndighedernes tilgang til disse sager som partsrepræsentanter og på nært hold set, hvor vanskeligt det kan være at identificere vold, herunder også psykisk vold, samt at tilbyde et sagsforløb, som gavner parterne, og dermed giver de bedste betingelser til børnene.

På baggrund af disse erfaringer fremkommer vi med en række kommentarer og forslag, som kan forbedre vilkårene i de "røde" sager endnu mere.

Vores kommentarer omfatter følgende emner:

1. Kvalitetssikring af de børnesagkyndiges arbejde	side 2
2. Oplysning af sagerne	side 6
3. Refleksionsperioden	side 7
4. Vold	side 8
5. Klageadgang	side 9
6. Rettidig omhu	side 9
7. Uklare forslag	side 11

1. Kvalitetssikring af de børnesagkyndiges arbejde

Overordnet set medfører lovforslagene, at de børnesagkyndige får endnu større indflydelse på sagernes udfald. Vi er glade for det øgede fokus på grundig udredning. Men vi er bekymrede over, at kvalitetssikring af de børnesagkyndiges arbejde slet ikke indgår i lovforslaget.

Der findes mange dygtige børnesagkyndige, både blandt dem, der er psykologer og dem, der har andre uddannelser. Men der findes også – som i alle fag – børnesagkyndige, hvis arbejde ikke har en rimelig faglig standard.

Der er ikke en integreret klageadgang, og klager over børnesagkyndige har ikke opsættende virkning. Det har medført, at der er truffet afgørelser om samvær eller afsagt domme om forældremyndighed på baggrund af psykologiske erklæringer, som op til 1 år senere får kritik eller alvorlig kritik i Psykolognævnet. Med andre ord afgøres børns skæbner til tider på grundlag af en fejl.

Ingen er tjent med den vilkårlighed.

Der er ingen systematisk kvalitetssikring af de børnesagkyndiges kompetencer, hverken psykologernes eller dem med andre faglige baggrunde. Psykologer har metodefrihed, hvilket

er hensigtsmæssigt i nogle henseender, men også har haft groteske konsekvenser i andre sager, fordi alle psykologer ikke har den samme tilgang til vold og overgreb.

Det er i vores erfaring et generelt problem, at voldsøfret tillægges ansvar for volden eller for et barns reaktioner på overgreb eller omsorgssvigt. Således forekommer det, at en psykolog vurderer, at et barns reaktion på fars seksuelle overgreb er mors skyld, se **bilag 1**, side 14:

"Ét overgreb alene bør ikke kunne traumatisere et barn så meget. Det fylder så meget, fordi det er blevet dyrket så meget, og det er dét, der gør, at [barnet] er traumatiseret. Det er den måde, man reagerer på overgrebet, som er afgørende."

Det skal nævnes, at psykologen ikke har grundlag for at vurdere, at 'mor er svag', da ingen i sagen har udtalt noget sådant. Hun har heller ikke grundlag for at vurdere, at konflikten mellem forældrene er 'mors skyld'. Hun undlader endelig at nævne, at barnet i årevis skulle deltage i overvåget samvær med sin far, hvilket førte til, at barnet fik behandlingskrævende angst. Det er dette, mor unuanceret tillægges skylden for.

Psykologens vurdering i denne sag kan ikke indbringes for Psykolognævnet, fordi den er gengivet af sagsbehandler. Der er således et behov for, at alle vurderinger foretaget af psykologer skal foreligge i et notat skrevet af psykologen selv.

I en anden sag oplyste et større barn under børnesamtale i Statsforvaltningen, at far legede en ubehagelig hundeleg med ham, hvor han blev slikket over hele kroppen, samt at far slog ham, blandt andet på ryggen og under fødderne. Den børnesagkyndige foretog efter samtalen en underretning på mor med bekymring om, at barnet var manipuleret, men ingen bekymring om den oplyste vold. Den børnesagkyndige politianmeldte ikke sagen, hvorved den børnesagkyndige foretog en vurdering af oplysninger om vold, som alene politiet bør foretage.

Hvis samtalen ikke var blevet båndoptaget, var det fejlagtige referat af samtalen blevet lagt til grund.

Forældre, der påklager en psykologisk erklæring til Psykolognævnet er aktuelt ikke part i sagen. Det betyder, at de ikke bliver partshørt og ikke bliver oplyst om afgørelsen. Dette afskærer dem fra at genrejse de sager, hvor der er begået fejl.

Forældrene bliver heller ikke oplyst om psykologens partshøringssvar til Psykolognævnet. Vi fik – angiveligt ved en fejl – aktindsigt i et sådant partshøringssvar:

En psykolog skrev til Psykolognævnet, at årsagen til hendes bekymring for mor var, at mor var skizofren og havde været svingdørspatient i psykiatrien samt at barnets bopæl for nylig var overgået til mor, som altså ikke var vant til at have

det daglige ansvar for barnet. Psykologen var bekymret for om mor, med sin psykiatriske historik kunne klare det ekstra pres.

Sandheden er dog, at mor ikke er og aldrig har været skizofren, aldrig har været svingdørspatient, og at barnets bopæl aldrig havde været hos faren, som kun havde meget lidt samvær med barnet.

Også de overvågede samvær bærer til tider præg af den manglende kvalitetssikring:

To store børn nægtede fire gange at forlade venteværelset for at deltage i overvåget samvær (mor var ikke til stede). Fogeden oplyste, at de ville blive båret ind med politiets bistand og mor givet tvangsbøder, såfremt de ikke trådte ind i lokalet. Børnene gik herefter ind i lokalet ved 6 overvågede samvær.

De ytrede ikke et ord, udover at tilkendegive, at de alene sad der under pres. Hvert samvær varede mellem 1 og 1,5 time. En børnesagkyndig med anden faglig baggrund brugte skiftevis tiden med sin iPad og med samtale med far om børnene og om moren. Børnene græd periodevis hulkende, når far vedvarende kaldte dem "hjernevaskede", "manipulerede", "uforskammede", "små løgnere", og "respektløse" og "hysteriske".

Børnene oplevede de overvågede samvær som et overgreb på deres integritet. Den børnesagkyndige undlod at nævne farens verbale udsagn og børnenes gråd i referaterne. Det ved vi, fordi børnene båndoptog alle samvær.

Den børnesagkyndiges adfærd kunne ikke påklages til nogen instans.

Den lange ventetid i Psykolognævnet og den manglende integrering af klageadgang får regelmæssigt store konsekvenser for børnene:

En psykolog skulle foretage en udredning for byretten, men brugte en underleverandør til at udføre arbejdet. Underleverandøren var ikke psykolog, hvilket erklæringen bar præg af. Psykologen oplyste ikke om brugen af underleverandør i erklæringen. Erklæringen blev lagt til grund for at flytte forældremyndigheden, som dog blev genvundet i landsretten i denne sag. Vi er bekendt med flere sager af samme karakter.

En anden psykolog udførte en børnesagkyndig erklæring for Statsforvaltningen. Krisecentret havde udtalt, at det var en af de voldsomste sager, de havde set, så mor havde midlertidig fuld forældremyndighed og der var midlertidig samværsstop. Den børnesagkyndige undersøgelse blev lagt til grund for at fastsætte en 7/7-ordning.

Et år senere udtalte Psykolognævnet ni siders alvorlig kritik af erklæringen. På det tidspunkt havde kommunen også lagt erklæringen til grund i et helt år. Og politiet henlagde en anmeldelse om fars vold mod børnene.

Forslag

I forhold til at kvalitetssikre de børnesagkyndiges kompetencer, foreslår vi følgende:

- Alle børnesagkyndige – psykologer såvel som andre faggrupper – skal have en statsautoriseret certificering, som sikrer en ensartet tilgang; certificeringen skal udstedes af en styrelse eller et nævn, som fører tilsyn.
- Klageadgangen over børnesagkyndige – psykologer såvel som andre faggrupper – skal integreres i det enstrengede system, skal have opsættende virkning, og klagerne skal afgøres hurtigt.
- Forældrene skal have partsstatus i klagesagerne og dermed aktindsigt både i den børnesagkyndiges høringssvar og i afgørelsen. En udredning skal gå om, hvis klager får medhold.
- Børnesamtaler og overvågede samvær med mindre børn skal videooptages. Der skal som udgangspunkt ikke kunne gives aktindsigt i videoen, som dog skal være tilgængelig for anden instans i klagesager. Konstateres det, at der er belæg for klagen, skal videoen udleveres til parterne med henblik på at børnene får den støtte, de har brug for efter en fejlslagen udredning. Alternativt skal børnene have ret til en beskikket advokat under børnesamtaler.
- De børnesagkyndiges rolle og opgave skal defineres i en vejledning. Børnesamtaler, som skal lægges til grund for afgørelser, skal følge principperne for børnesagkyndige undersøgelser.
- Parterne skal have ret til at fravælge en psykolog.
- Parterne skal have udleveret en kortfattet skriftlig vejledning samtidigt med afgørelsen om at foretage en børnesagkyndig undersøgelse, så de kender deres rettigheder og muligheder.
- Psykologer skal kunne afhøres i retten på linje med andre specialistvidner.
- Jurister, dommere og sagsbehandlere skal trænes i bedre at kunne vurdere kvaliteten af en børnesagkyndig udtalelse eller erklæring, således at de er de første til at stille spørgsmålstejn ved en erklæring. Visse kriterier er lette at definere og genkende.
- De børnesagkyndige skal i højere grad forpligtes til at tage udgangspunkt i eksisterende vejledninger og retningslinjer samt at begrunde, når de fraviger dem.

2. Oplysning af sagerne

Sandhedspligt

Aktuelt bærer de komplekse sager præg af, at det ikke har konsekvenser at fremsætte et væld af usande påstande. De mange usande påstande kan imidlertid udvikle sig til en voldsform, fordi det p.t. er muligt at 'jagte' den anden forælder med vedvarende påstande.

I det enstrengede system får forældre sandhedspligt i Familieretten. Det øger retssikkerheden, og det mindsker også konfliktfeltet, mens sagerne verserer.

Det fremtræder imidlertid uafklaret, hvornår sandhedspligten træder i kraft, når sagerne starter i det administrative system, og sagens grundlag overføres til Familieretten.

Forslag

- Afklaring af, hvorledes sandhedspligten træder i kraft, når sagen overføres fra Familieretshuset til Familieretten, så parterne erklærer over for retten, at sagens skriftlige grundlag også er sandfærdigt.

Udveksling af oplysninger

Det fremgår af lovforslaget, at Familieretshus og kommuner i højere grad skal kunne udveksle oplysninger. Dette også bør omfatte politiet, kriminalforsorgen og psykiatrien:

En far stak af med et 1-årigt barn. Han blev senere tildelt bopælen på barnet, for det var jo i trivsel i børnehaven. Hverken Statsforvaltningen, byretten eller landsretten fandt anledning til at indhente andre oplysninger om faren, end dem kommunen havde leveret. Derfor indgik det ikke i sagen, at han var dømt for to væbnede røverier og havde haft et tocifret antal indlæggelser på psykiatrisk afdeling, herunder flere under tvang.

En anden far har tilhold mod sit barn, som han er dømt for at overtræde, og en 50-siders lang aktliste hos politiet, bl.a. for bandekriminalitet. Kriminalforsorgen har foretaget en personundersøgelse af faren. Der blev fastsat samvær efter flere års samværsstop, uden at Statsforvaltningen indhentede Kriminalforsorgens personundersøgelse.

Forslag

Det fremgår af lovforslaget, at visse typer af kriminalitet skal kunne have indflydelse på, om man får samvær. Vi foreslår derfor, at:

- Der altid er adgang til at indhente oplysninger fra politiet og fra Kriminalforsorgen.
- Der altid er adgang til at indhente oplysninger fra psykiatrien.
- At myndighederne ikke bare må, men skal indhente disse oplysninger.

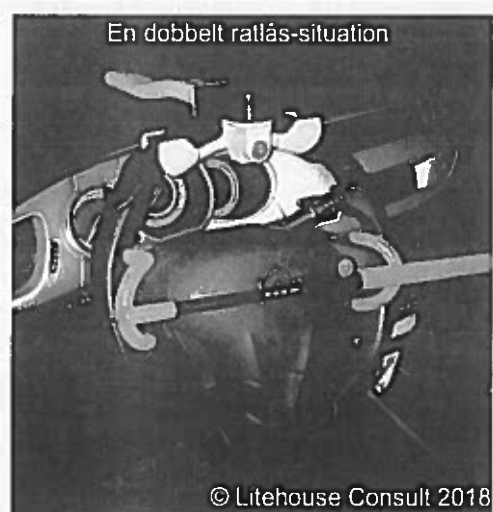
3. Refleksionsperioden

Lovforslaget indeholder forslag til en obligatorisk refleksionsperiode på 3 måneder, som dog ikke skal gælde sager, hvor der f.eks. har været vold eller andre legitime årsager til en direkte skilsmisse.

Det er vores erfaring, at det er uhyre vanskeligt at løfte bevisbyrden, når det gælder partnervold. Det gælder ikke mindst den psykiske vold. Og det gælder overgreb mod børn. Det er uklart i lovforslaget, hvorvidt man vil lade tvivlen komme den voldsramte til gode.

I de komplekse sager er perioden for samlivsbruddet særlig vanskelig:

I en sag, hvor to forældre ikke kunne gennemføre samlivsbruddet hurtigt, satte den ene forælder en ratlås på bilen. Den anden forælder fik en opringning fra bilhandleren om, at bilen stod til salg, hvorefter den anden forælder satte en egen ratlås oven i den første ratlås. Nu kunne ingen af forældrene bruge bilen.

Refleksionsperioden risikerer at udvikle sig til en dobbelt ratlås-situation for børnene, som bliver tilsvarende fastlåst af, at forældrene ikke kan begynde at etablere en ny tilværelse for dem. De bliver fastholdt i uvished om deres fremtid i ekstra lang tid fremfor det modsatte: At blive tilbudt særligt hurtige afklaringer. Tre måneder er lang tid set fra barnets perspektiv.

Der bør ikke være risiko for, at refleksionsperioden forhindrer nogen i at komme væk hurtigt i de tilfælde, hvor det er mest hensigtsmæssigt for børnene.

Forslag

- Refleksionsperioden skal ikke omfatte de sager, der visiteres som "røde" sager.
- Der bør være adgang til at også forældre i "gule" sager kan anmode om, at refleksionsperioden bortfalder.

- I de sager, hvor refleksionsperioden gælder, bør der træffes de nødvendige midlertidige afgørelser inden for 7 dage.

4. Vold

Det fremgår af lovforslaget, at man fremover benytter den brede definition af vold, som fremgår af Istanbulkonventionen. Det fremgår også, at mistanke om vold er nok til, at man har ret til opdelte møder.

Det er i vores øjne meget væsentlige forslag. Den psykiske vold er ikke mindre skadelig end den fysiske. Og bevisbyrden for vold i nære relationer og for overgreb mod børn er som bekendt meget svær at løfte.

Vi savner imidlertid, at man forholder sig til, hvilken rolle mistanke om vold skal spille i sagens afgørelse. Aktuelt ser man blandt andet på, om der er bestyrket mistanke, f.eks. om volden har været anmeldt. Det sker imidlertid, at det også problematiseres, at volden har været anmeldt.

I en bopælssag fremgår følgende af dommen:

"Sideløbende hermed har [moren] løbende i flere tilfælde i perioden siden samlivsophævelsen beskyldt eller anmeldt [faren] for at have udøvet vold mod hende eller [børnene]. Det må herved tillægges vægt, at der ikke er sket domfældelse for vold vedrørende nogen af episoderne."

Det er altså både et problem, hvis man ikke har anmeldt volden og hvis man har anmeldt den, men ikke har løftet bevisbyrden.

Det fremgår af en SFI-rapport (Ottosen, M. E. H., Dahl, K. M., & Boserup, B. (2017). *Forældrekonflikter efter samlivsbruddet: Karakteristika og risikofaktorer i komplekse forældreansvarssager*. København: VIVE), at sikkerhedsspørgsmålet bør opprioriteres i sagsbehandlingen og at det familieretlige personale bør opkvalificeres til at kunne foretage en risiko- og sikkerhedsanalyse.

Disse procesledende skridt er afgørende for et godt resultat og de indgår ikke i lovforslaget.

Forslag

- Det må ikke tillægges skadesvirkning, hvis man har anmeldt vold eller overgreb, men ikke løftet bevisbyrden, medmindre der er tale om en bevist falsk anmeldelse.
- Alle afgørelser og domme ikke bare kan, men skal inddrage oplysninger, der bestyrker mistanken om vold eller overgreb, herunder pålægges pligt til at indhente oplysninger om igangværende efterforskninger.

- Der skal altid foretages risiko- og sikkerhedsanalyser i de "røde" sager, ikke blot i visitationsprocessen, men også løbende gennem sagsbehandlingen.
- Bestyrket mistanke om vold eller overgreb bør give adgang til at ophæve samværet.

5. Klageadgang

Det fremgår af lovforslaget, at den indledende visitationsproces, der afgør om en sag er 'grøn', 'gul' eller 'rød', ikke skal kunne påklages til anden instans.

Afslag på aktindsigt efter forvaltningsloven i Familieretshuset skal heller ikke kunne påklages til anden instans.

Det kan udtrykkes helt kort: Det går ikke! Om end vi er overbeviste om, at de fleste medarbejdere gør deres bedste, så begås der for mange fejl i de administrative systemer til, at man ikke har klageadgang til højere instans.

Det vil også være yderst gavnligt for børnene, at der fastsættes stramme tidsfrister i alle typer af klagesager.

Forslag

- Alle afgørelser skal kunne påklages til højere instans.
- Der skal fastsættes stramme tidsfrister for, hvor hurtigt alle typer af klager skal være afgjort.

6. Rettidig omhu

Ændringen af formålsparagraffen og det øgede fokus på de komplekse sager samt den øgede retssikkerhed betegner vi som rettidig omhu. Skader på børns udvikling, tilknytning og evne til at danne relationer skal forebygges, og derfor hilser vi især disse initiativer velkomne.

Der er yderligere en række områder, hvor vi anbefaler, at man skriver rettidig omhu ind i loven:

Reager før børnene skades

Vi er regelmæssigt vidner til, at der ikke træffes afgørelse om samværsstop, før børnene *har fået* konstateret relations- eller udviklingsskader. Forud for en konstateret skade, er der nemlig ikke grundlag for samværsstop.

Vi opfatter det som et resultat af, at begrebet 'barnets tarv' defineres som 'samvær', altså, at det er barnets tarv at bevare kontakten til begge forældre næsten uanset hvad, det medfører for barnet.

I sommeren 2016 skrev Statsforvaltningens børnesagkyndige at "nu kan børnene ikke holde til mere". Alligevel blev der fastsat samvær. Siden da er følgende løbende tilgået sagen – alt sammen fra uvildige parter: Alvorlig bekymring, risiko for tilknytningsskade, risiko for fejludvikling, risiko for fysisk skade, oplysninger om overgreb, grov omsorgssvigt, forpinte børn, massivt krydspres, følelsesmæssig overbelastning, belastningsreaktioner, bekymring for [farens] forældreevner, dysfunktionelt samspil mellem [faren] og børnene og at [faren] mangler indlevelse i børnenes behov; alt sammen som følge af samvær med [faren]. "[Navn] inddrages i konfliktfeltet i en grad, der har skadet hans udvikling alvorligt." "Der ses tegn på følelsesmæssig desorganisering som viser, at [navn] er følelsesmæssigt skadet."

Der er ikke bekymring for morens forældreevner. Alligevel forsøges der fortsat med støttede samvær.

Forslag

Med henblik på at beskytte børnene før de tager skade, bør det gøres lettere, at:

- Ophæve den fælles forældremyndighed,
- Ophæve orienteringsretten i sager med mistanke om vold eller overgreb,
- Træffe afgørelse om samværsstop i sager, hvor børn viser tidlige tegn på mistrivsel,
- Udarbejd systematisk viden om risikofaktorer og tidlig opsporing af børn i risikozonen,
- Vær knap så optimistiske i de "røde" sager i forhold til, at forældresamarbejdet nok retter sig. Det er muligt at gøre forældre tavse, så de indordner sig. Men vi har vi *aldrig* set en ægte "rød" sag ende med, at forældrene godt kan samarbejde til børnenes fordel.
- I de "røde" sager bør der ikke tilbydes løsninger til "konflikt håndtering", da der sjældent er tale om en konflikt, men om en ulige magtbalance og ofte om vold.

Skilsmissepakken skal også gælde for samværsforældre

Da Skilsmissepakken blev vedtaget, var man optaget af den chikane, en bopælsforælder kan udøve mod en samværsforælder og derfor fik samværsforældre nogle rettigheder, som bopælsforældre ikke har, f.eks. automatisk erstatningssamvær.

Dermed gav man samværsforældre et redskab, der i de "røde" sager kan og bliver brugt som 'våben' mod bopælsforælderen.

Men Skilsmissepakken blev vedtaget på et grundlag, der ikke er korrekt. Der er ikke 800 årlige chikanesager, som det blev oplyst til Folketinget, men derimod ca. 32 årlige chikanesager, hvilket fremgår af en aktindsigt fra Statsforvaltningen.

Set i det lys, bør Skilsmissepakken helt ophæves. Såfremt den fortsat skal eksistere, bør der indføres symmetri for bopæls- og samværsforældre.

Rettidig omhu ved uhelbredelig sygdom

Lovgivningen tager aktuelt ikke højde for de tilfælde, hvor en forælder med fuld forældremyndighed bliver uhelbredeligt syg. Uagtet at situationen måtte være sjælden forekommende, så er det en tragedie, når den opstår. Vi oplever et behov for at tage højde for den situation ved at strukturere en integreret tilgang.

Set fra børnenes perspektiv, er kombinationen af sorg over at skulle miste deres primære omsorgsperson kombineret med angsten og uvisheden for fremtiden ubærlig. Derfor bør der straks skabes ro om deres forhold forud for tabet af den primære omsorgsperson. Vi kan ikke fjerne deres sorg, men vi kan give sorgen så hensynsfulde vilkår, som muligt ved at børnene ved, hvad der skal ske med dem.

Der er i dag mulighed for at søge om familieadoption, så en bedsteforælder f.eks. kan adoptere børnene, før deres forælder dør. Men den anden forælder kan gøre indsigelser, hvilket kan gøre processen lang og kompliceret. Det er hverken børn eller forældre tjent med på et tidspunkt, hvor de allerede er meget belastede af vilkårene.

Når uhelbredelig sygdom konstateres, skal det gå stærkt. Og den endelige afgørelse skal falde *hurtigt* af hensyn til, at børnene får ro i forælders sidste tid.

Forslag

- Integrer lovgivningen om familieadoption med forældreansvarsloven, så der etableres høringsfrister af den anden forælder med meget korte tidsfrister. Der bør gøres indsigelser inden for 2 uger. Hvis der *ikke* gøres indsigelser, kan sagen om familieadoption fortsætte.
- Hvis den anden forælder gør indsigelser inden for 2 uger og ønsker at bremse adoptionen ved at søge forældremyndigheden, skal retten forpligtes til at påbegynde sagen inden for 2 uger samt at prioritere at sagen udredes og afsluttes hurtigt.

7. Uklare forslag

Kommunens initiativret

Det indgår i lovforslaget, at kommunerne skal have initiativret til at starte en sag om samvær eller forældremyndighed. Det fremtræder dog uklart, hvad de skal bruge den initiativret til.

Hvis en forælder selv ønsker at starte en konfliktsag, er der ikke brug for kommunens initiativret. Hvis en forælder omvendt *ikke* ønsker at starte en konfliktsag, møder kommunen så selv som part i sagen?

I dag er kommunerne pålagt at forholde sig neutralt til forældrenes konflikt. Det er uforeneligt med at have initiativret. Dvs. at såfremt kommunerne får denne ret, så vil der

mangle en meget omfattende beskrivelse af deres rolle i sagerne samt af borgernes rettigheder i den forbindelse.

Dertil forekommer det overflødigt at nævne antallet af fejl i kommunale børnesager. Det forekommer os at være hensigtsmæssigt først at nedbringe antallet af fejl, før man øger beslutningskompetencen. Endelig har kommunerne i dag mulighed for at tvangsfjerne børnene, hvis forældrene ikke handler i deres interesse. De har altså allerede handlemuligheder.

Forenklet proces

Det fremgår af lovforslaget, at Familieretten skal kunne afgøre visse sager i en såkaldt 'forenklet proces'. Det er for os uklart, hvad en sådan forenkling medfører. Man kan ikke få beskikket en advokat til denne proces. Der vil dog ofte opstå behov for løbende korrespondance, f.eks. når der skal sendes nye oplysninger eller høringssvar.

Vil man da kunne benytte en partsrepræsentant, når man ikke kan få beskikket en advokat?

Og når en sag, der er oplyst i Familieretshuset, oversendes til Familieretten for at blive afgjort på skriftligt grundlag, hvilken status har sandhedspligten da? Hvem skal vejlede parterne herom, hvis de ikke har adgang til at få beskikket en advokat og de ikke bliver sandhedsformandede ved et retsmøde?

Barnets ret til bisidder

Det fremgår af lovforslaget, at der oprettes en børneenhed med henblik på at nedbringe antallet af børnesagkyndige, som børnene skal i kontakt med. Det er et initiativ, der utvetydigt arbejder til børnenes fordel (jf. dog punkt 1 herover).

Det er dog uklart, på hvilke vilkår barnet eventuelt selv kan medbringe en bisidder, og hvorvidt det fortsat alene kræver bopælsforældrerens samtykke.

Det er vores erfaring, at det er vigtigt, at børn i de komplekse sager har adgang til at medbringe en kendt tryghedsperson, hvad enten denne er fra et bisidderkorps og har mødt barnet før eller det er en pårørende, som kan aflæse barnets kropssprog og har kendskab til de ting, som barnet måtte fortælle.

'Barnets tarv' i sager om tvangsfuldbyrdelse

I den nuværende lovgivning skal alle afgørelser træffes under hensyn til det barns bedste. Det har vist sig, at der sker omfattende fortolkninger af, hvad barnets bedste er og derfor præciseres formålsparagraffen i lovforslaget. Barnets ret til trivsel og beskyttelse skrives ind i formålsparagraffen, og dette er en landvinding for ofre for vold og overgreb.

Præciseringen er dog ikke medtaget i den del af lovforslaget, som omhandler tvangsfuldbyrdelse. Her nævnes forsat kun 'barnets bedste' og det medfører en risiko for, at der fortsat sker tvangsfuldbyrdelser på samme måde, som i dag.

Følgende ordlyd fremgår af lovforslaget, når det gælder tvangsfuldbyrdelse:

"§ 456 p. Fuldbyrdelse efter reglerne i dette kapitel kan kun ske under hensyn til barnet, og fuldbyrdelsen skal varetage barnets bedste."

Hvis man vil forsikre sig om, at sager kun tvangsfuldbyrdes under hensyn til barnets ret til trivsel og beskyttelse, bør denne ordlyd fremgå også her.

Forslag

- Der indføres fuld overensstemmelse mellem formålsparagraffen og ordlyden i teksten om fuldbyrdelse, således (blå tekst):

§ 456 p. Fuldbyrdelse efter reglerne i dette kapitel kan kun ske under hensyn til barnet, og fuldbyrdelsen skal varetage barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse.

Vi vil i øvrigt tillade os at anbefale, at man i videst mulige omfang ophører med at afhente børn med magt i skoler og daginstitutioner. Det er ydmygende for dem at blive afhentet foran deres kammerater.

Alle oplysninger fra konkrete sager i dette høringssvar er refereret med samtykke.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybende kommentarer og spørgsmål.

Venlig hilsen,

Iben Elene Oksfeldt

Chefpsykolog, Litehouse Consult

Tel +45 2124 4444

iben.elene@litehouseconsult.dk

www.litehouseconsult.dk

Bilag 1

[Den børnesagkyndige i denne sag er autoriseret psykolog.]

Mor har fuld forældremyndighed. Far har ikke samvær.

Forældrekompetenceundersøgelsen er ikke valid. Den er utilstrækkelig. Den er lavet på et utilstrækkeligt fagligt grundlag. Den er ikke anvendelig som grundlag for foranstaltninger. Der er behov for en ny forældrekompetenceundersøgelse. Børnesagkyndig tror, at mor er svag, hvorfor der bør laves børnefaglig undersøgelse af begge børn.

Det svære i denne sag er overgrebet, som angiveligt er begået af far mod [redacted]. Det er kommet til at fylde uforholdsmæssigt meget, og det bærer mor en del af skylden for. Ét overgreb alene bør ikke kunne traumatisere et barn så meget. Det fylder så meget, fordi det er blevet dyrket så meget, og det er dét, der gør, at [redacted] er traumatiseret. Det er den måde, man reagerer på overgrebet, som er afgørende.

Konflikten mellem forældrene er også en del af grunden til, at [redacted] har det så skidt. Det er også mors ansvar.

[redacted] tager et stort ansvar for mors psykiske velbefindende. Det er det, der traumatiserer [redacted].

Børnesagkyndig er af den overbevisning, at mor ikke magter forældreopgaven alene. Hun er for svag til at sikre pigernes trivsel. Mor virker skrøbelig psykisk. Det er godt, hun søger behandling til [redacted]. Men mor og hendes samlever er begge med til at trappe konflikten op, og det er dét, der traumatiserer [redacted].

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sagsnr. 18-1825
Vores ref. KRO/AML
Deres ref. 2017 - 5024
Den 23. august 2018

Sendt pr. e-mail til masz@sm.dk og familier@sm.dk

Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

LO takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til lov om ét samlet familieretligt system.

LO støtter overordnet aftalens formål og målsætning, som er at imødekomme en del af de udfordringer, som i dag er barrierer for at løse de familieretlige sager til gavn for barnets trivsel.

LO ser positivt på, at der oprettes et system, som i langt højere grad kan tilpasse sig forskellige familieformer- og typer. Ligesom LO ser positivt på et nyt system, der i højere grad er tilpasset den måde, som familierne indretter sig på i dag, hvor forældrene i højere grad deler ansvaret i familien. Det er vigtigt for ligestillingen – både i familien og på arbejdsmarkedet – at de familieretslige regler støtter op om et ligeværdigt forældreskab.

I et ligestillingsperspektiv ser LO samtidig positivt på, at regeringen ændrer udbetalingsreglerne for børne- og ungedyden således, at forældre med fælles forældremyndighed som udgangspunkt fremover modtager halvdelen af ydelsen hver. Dog skal det samtidig noteres, at det er vigtigt i de tilfælde, hvor den ene forældre påtager størstedelen af ansvaret for barnet eller børnene, at denne forælder tildeles hele ydelsen.

De strukturelle ændringer med oprettelsen af et nyt Familieretshus og nedlæggelsen af statsforvaltningen, samt etableringen af Familieretten medfører, at der tilføres en række nye opgaver og et betydeligt større antal sager end hvad domstolene behandler i dag. LO er i den forbindelse bekymret for, at den foreslåede økonomiske fordeling i det nye familieretlige system ikke i tilstrækkelig grad kompenserer for de omkostninger, der er forbundet med de strukturelle ændringer og det større antal sager.

LO er med aftalen derfor bekymret for, at oprettelsen af ét samlet Familieretligt system vil medføre øgede sagsbehandlingstider. Øgede sagsbehandlingstider kan have betydelige negative konsekvenser for familierne, da det kan bidrage til at optrappe en konflikt mellem forældre, og er således ikke til gavn for barnets trivsel.

Ligeledes kan øgede sagsbehandlingstider føre til et dårligere psykisk arbejdsmiljø for medarbejderne idet arbejdspresset forøges.

LO mener, at det er afgørende for en sikker overgang mellem systemer, at der sikres tilstrækkelige medarbejderressourcer i overgangsperioden således, at de familieretlige sager kan håndteres samtidigt med de foreståede ændringer, uden der lægges et unødigt pres på medarbejderne i forløbet. En vellykket udmøntning af systemet forudsætter ligeledes, at der tilføres tilstrækkelige ressourcer fremadrettet til at håndtere det større antal sager.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Nanna Højlund', written over a horizontal line.

Nanna Højlund

Landsorganisationen
for sociale tilbud

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup

Telefon: 70233400
Email: los@los.dk
CVR nr. 15906987

www.los.dk

Dato: 21. august 2018

Høringsvar vedr. udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

LOS - Landsorganisation for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar.

LOS ser positivt på, at forslaget har til hensigt at, sætte barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse i første række samt sikre at parterne arbejder med inddragelse af barnet.

Med venlig hilsen

Malene Larsen
Juridisk konsulent

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Fra: Elisabeth Hersby (eh@DADL.DK)
Titel: Sagsnr.: 2017-5024 - Høring
Sendt: 12-08-2018 12:08:58

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Vedr.: Sagsnr.: 2017-5024 – Høring over udkast til forslag til lov om familieretshuset og forslag til konsekvensændring af anden lovgivning

Lægeforeningen har modtaget ovennævnte høring.

Vi kan oplyse, at vi ikke har bemærkninger til de omhandlede forslag.

Med venlig hilsen

Lægeforeningen

Elisabeth Hersby
Juridisk konsulent
Jura & Etik
Lægeforeningen
Kristianiagade 12
2100 København Ø
Tlf: 35448500
Tlf: 35448240 (Direkte)
E-mail: eh@dadl.dk
Web: www.laeger.dk

Følg os på de sociale medier

24. august 2018
MHO

Til Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

E-mail: masz@sm.dk .

Kopi til familier@sm.dk

VEDR. SAGSNR. 2017-5024: HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM FAMILIERETSHUSET MV.

Som forsker på det familieretlige område gennem mange år, vil jeg indledningsvist bemærke, at de to lovudkast rummer virkelig mange gode tiltag, som forhåbentlig kan medføre, at de familieretlige sager fremover bliver løst på en langt mere smidig og helhedsorienteret måde, der vil være til gavn for de involverede børns bedste og trivsel.

Det er således især positivt at se, at forslagene rummer:

- En eksplicit understregning af, at det er det konkrete og individuelle barn, herunder dets bedste og trivsel, der er det afgørende udgangspunkt for sagsbehandlingen
- En udvidet forståelse om barnets bedste og trivsel, der i højere grad end hidtil er i samklang med tænkningen på det socialretlige område, herunder også de mere eksplicitte formuleringer om, at risikofaktorer i opvækstmiljøet kan påvirke børns udviklingsveje negativt
- En nuanceret forståelse af, at skilsmissefamilier kan have forskelligartede behov, hvilket fremover skal afklares tidligt i sagsforløbet gennem screenings- og visitationsprocesser
- Et øget fokus på de komplekse højkonfliktsager, som hurtigere end hidtil vil føre til, at børnesagkyndige eller andre former for undersøgelser bliver iværksat
- Et forslag til oprettelse af en børneenhed, der sikrer støtte til de involverede børn
- Et oplæg til et langt mere udbygget samarbejde med de kommunale myndigheder for at sikre helhedsorienterede løsninger i tilfælde, hvor familien eller barnet er socialt udsat
- Et mere udbygget samarbejde mellem familieretshuset og familieretten

- En inkorporering af Istanbulkonventionens voldsdefinition og en ændret sagsbehandlingspraksis, der anerkender, at voldsdynamikker er en problemstilling i nogle familieretlige sager, hvorfor der i højere grad bør tages hensyn til beskyttelses- og sikkerhedsproblematikker.

Mine bemærkninger:

Børneenheden

Det er et stort fremskridt, at der nu oprettes en børneenhed, som kan støtte de involverede børn gennem processen. Samtidig er det væsentligt at være opmærksom på, at en stor del af de familieretlige sager involverer børn, der er for unge til at blive inddraget direkte i den familieretlige proces. Jeg efterlyser i den forbindelse en yderligere konkretisering af, hvilken rolle familieretshusets børneenhed er tiltænkt i forhold til de helt små børn. Efter min vurdering forekommer der at være behov for, at børneenheden opbygger børnefaglige kompetencer om små børns udviklingsbehov og sundhed, således at de yngste børns perspektiv også bliver varetaget i familieretlige undersøgelser og afgørelser.

Delt bopæl

Jeg læser forslaget om indførelse af delt bopæl som en revitalisering af den konstruktion, som lå til grund for 1986-loven om fælles forældremyndighed, dvs. som et tilbud til en målgruppe af grundlæggende helt enige forældrepar, der ikke har brug for - endsige adgang til - myndighedsafgørelser. Tanken om at give det 'fælles forældreskab' et substantielt indhold er for så vidt positiv, og derfor er forudsætningen om, at forældrepar med delt bopæl ikke har adgang til myndighedsafgørelser vigtig. Herved signalerer man, at ordningen kun er tiltænkt de virkelig godt samarbejdende forældre. Alligevel bør man være opmærksom på, at den foreslåede ordning også vil kunne anvendes af forældre med mindre idealistiske motiver, fx som led i studehandler eller for at undgå konfliktoptrapning i forbindelse med en samlivsophævelse. Herved vil der være en reel risiko for at hensynet til, hvad der objektivt er godt for barnet, bliver tilsidesat.

Øget fokus på betydningen af vold/overgreb i familien

Der er en dokumenteret højere forekomst af erfaringer med familievold i familieretlige sager, og særligt i højkonfliktsagerne. Lovforslagene pointerer, at der fremover skal udvises øgede hensyn til denne problematik i sagens indledende fase ud fra et beskyttelses- og sikkerhedshensyn, men jeg savner en konkretisering af, hvilken betydning påstande (eller mistanke om) volds- og andre overgrebsproblematikker fremover vil få for sagernes afgørelsesgrundlag, herunder hvordan sådanne sager skal efterforskes, hvilke krav man vil stille til bevisbyrden, samt hvilke forventninger man kan opstille til disse forældres samarbejdskapacitet.

Opbygning af videnskompetencer

Som helhed lægger de to lovforslag ikke kun op til en organisatorisk ændring, men med pointeringen af hensynet til barnets bedste og trivsel til en egentlig kulturforandring af det familieretlige system. Hvis reformen i praksis skal have den ønskede effekt fordrer det

efter min vurdering, at der opbygges mere specialiserede videnskompetencer om børns udvikling og skilsmissefamiliers forskelligartede vilkår.

Jeg har hæftet mig ved, at der skal ske en kompetenceopbygning blandt medarbejdere i navnlig familieretshusets visitations- og børneenhed, og at der tillige skal etableres et forum til udveksling af viden mellem familieretshuset og familieretten. Hvordan dette skal konkretiseres og udmøntes er imidlertid ikke uddybet i forslagene, selv om det nævnes, at der vil være behov for viden om, hvordan børn kan reagere på forældres skilsmisse.

Set fra et vidensperspektiv forekommer det imidlertid ikke at være helt tilstrækkeligt. Et nyt og velfungerende familieretligt system bør være baseret på den nyeste og bedste evidensbaserede viden inden for skilsmisseområdet. Der vil fx være behov for en bredere viden om, hvordan risikofaktorer af forskellig art kan påvirke børns udviklingsveje positivt eller negativt, så man fremover kan gribe ind og sikre barnets bedste og trivsel, inden det har taget skade. Der vil i forlængelse heraf også være behov for systematisk metodeudvikling i det familieretlige arbejde bl.a. for at kortlægge, hvordan forskellige evt. modsatrettede hensyn bør vægtes og prioriteres i forhold til hinanden. Jeg ser ligeledes et behov for specialviden om udvalgte problematikker, der ofte optræder i familieretlige sager, fx om familievold, sager med mistanke om andre overgreb, børn, der modsætter sig samvær, forældres omsorgskapacitet og eventuelle psykopatologi.

I det videre arbejde med implementering af lovene forekommer der derfor at være behov for mere fokus på opbygning af videnskompetencer, fx i form af et videnscenter eller efteruddannelsesmoduler til medarbejdere i familieretshuset, som formidler den nyeste internationale viden om centrale familieretlige emner. Man må antage, at andre professionelle, der er i kontakt med skilsmissefamilier, fx medarbejdere ved familieretten eller i kommunerne, også vil finde en sådan vidensformidling relevant.

Med venlig hilsen

Mai Heide Ottosen
Seniorforsker, ph.d,
MHO@VIVE.dk
+45 33 48 08 88

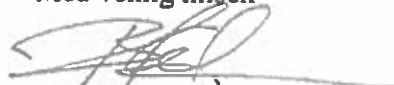
Procesbevillingsnævnet, jf. udkastet til retsplejelovens § 453, stk. 4. Lovudkastets begrundelse herfor er imidlertid ikke dækkende og bør ændres og uddybes.

- c) Ud over den nævnte bestemmelse i udkastet til retsplejelovens § 453, stk. 4, indeholder udkastet til ændring af retsplejeloven i § 449 d, stk. 2, og § 453, stk. 2, andre bestemmelser om appelbegrænsning. Der ses imidlertid ikke i bemærkningerne at være nogen omtale af de almindelige bestemmelser i retsplejelovens § 368 a og § 389 a og disse bestemmelsers betydning for lovudkastet. Lovforslagets bemærkninger bør indeholde en nærmere redegørelse for disse forhold.
- d) Spørgsmålet om adgangen til kære af afgørelse om tvangsfuldbyrdelse truffet efter forslaget til retsplejelovens kapital 42 b bør behandles nærmere i lovudkastet og bemærkningerne hertil.
- e) Spørgsmålet om adgangen til at indbringe Familierettens afgørelse truffet efter § 41, stk. 2, i udkast til lov om Familieretshuset bør behandles nærmere i lovudkastet og bemærkningerne hertil.

Landsretterne kan i øvrigt henholde sig til det notat om lovudkastet, som Domstolsstyrelsen d.d. har sendt til Børne- og Socialministeriet.

Kopi af dette brev er sendt til præsidenten for Vestre Landsret og Den Danske Dommerforening.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Porsbo

Børne- og Socialministeriet
Sendt pr. mail masz@sm.dk og familier@sm.dk

Børne- og Socialministeriet har ved brev af 28. juni 2018 (sagsnr. 2017-5024) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Efter drøftelse på plenarmøder den 17. august 2018 kan jeg efter aftale med præsidenten for Vestre Landsret meddele, at udkastet giver landsretterne anledning til følgende bemærkninger:

- a) Det kan tiltrædes, at der i overensstemmelse med lovgivningens almindelige ordening som udgangspunkt er adgang til frit at appellere en afgørelse truffet af Familieretten til landsretten i tilfælde, hvor der ikke inden sagens indbringelse for Familieretten er truffet afgørelse af Familieretshuset. Det bør dog overvejes, om den frie adgang til appel også skal gælde afgørelser om samvær, der efter lovudkastet på ny bliver et domstolsanliggende. Det forekommer umiddelbart hverken hensigtsmæssigt eller nødvendigt, at alle samværsspørgsmål skal kunne behandles i landsretten, og det vil også kunne ses som en styrkelse af den nye myndigheds- og domstolsstruktur på området, at disse mere hverdagsprægede spørgsmål som udgangspunkt finder deres endelige løsning i Familieretshuset og Familieretten, som herefter vil komme til at udgøre krumtappen i den administrative og judicielle behandling af sager om samvær. En begrænsning i adgangen til at få tvister om samværsspørgsmål prøvet i landsretten bør ikke være til hinder for, at parterne i forbindelse med behandlingen af en sag ved landsretten om forældremyndighed eller bopæl indgår en aftale om samvær, der kan føres til retsbogen som et retsforlig, som kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse.
- b) Det kan tiltrædes, at afgørelser truffet af Familieretten i sager, hvor Familieretshuset forinden har truffet afgørelse, kun kan appelleres til landsretten med tilladelse fra

Til de på vedlagte høringsliste anførte høringsparter,

Børne- og Socialministeriet sender hermed udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) i høring. Opmærksomheden henledes på høringsfristen den 24. august 2018.

Med venlig hilsen

Maria Schultz
Specialkonsulent
Kontor for Familier

Direkte telefon: 41 85 11 18
Mail: masz@sm.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Fra: Samfundsanalyse (samfundsanalyse@aeldresagen.dk)
Titel: Høringssvar - Ældre Sagen - Udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
E-mailtitel: Høringssvar - Ældre Sagen - Udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)
Sendt: 29-06-2018 11:32:16

Til Børne- og Socialministeriet

Ældre Sagen har ingen bemærkninger til ovenstående høring.

Venlig hilsen

Pia Westring
Afdelingssekretær/PA
Samfundsanalyse
Direkte: 33 96 86 29
Mobil: +45 21 19 59 53
pw@aeldresagen.dk

Ældre Sagen

Snorresgade 17-19 · 2300 København S · Tlf. 33 96 86 86

Fra: Maria Schultz [mailto:masz@sm.dk]

Sendt: 28. juni 2018 14:34

Til: 3f@3f.dk; 'law@law.aau.dk'; Landsforeningen Adoption og Samfund; Ankestyrelsen; Adoptionspolitisk Forum; Aniella Bonnichsen; Advokatrådet, Advokatsamfundet; 'ac@ac.dk'; post@alzheimers.dk; 'amnesty@amnesty.dk'; abf@abf-rep.dk; Ankestyrelsen; pote@atp.dk; kontakt@barnetstarv.nu; 'info@bedrepsykiatri.dk'; 'bl@bl.dk'; 'bosam@bosam.dk'; bupl@bupl.dk; 'info@byggesoc.dk'; 'info@bygherreforeningen.dk'; 'kbenhavn@domstol.dk'; 'aalborg@domstol.dk'; 'aarhus@domstol.dk'; 'esbjerg@domstol.dk'; 'glostrup@domstol.dk'; post.rig@domstol.gl; 'helsingor@domstol.dk'; 'herning@domstol.dk'; 'hillerod@domstol.dk'; 'hjørring@domstol.dk'; 'holbaek@domstol.dk'; 'holstebro@domstol.dk'; 'horsens@domstol.dk'; 'kolding@domstol.dk'; 'lyngby@domstol.dk'; 'nykobing@domstol.dk'; 'naestved@domstol.dk'; 'odense@domstol.dk'; 'randers@domstol.dk'; 'roskilde@domstol.dk'; 'svendborg@domstol.dk'; 'sonderborg@domstol.dk'; 'viborg@domstol.dk'; 'bornholm@domstol.dk'; 'frederiksberg@domstol.dk'; sek@boernogfamilier.dk; 'bkf@bkchefer.dk'; brd@brd.dk; 'bf@boernesagen.dk'; bv@bornsvilkar.dk; 'oao@oao.dk'; 'cbs@cbs.dk'; DIA; 'dl@dklf.dk'; dlf@dlf.org; Jette Marie Bundgaard-Nielsen; Dansk Arbejdsgiverforening; Dansk Erhverv, høringspostkasse; 'drc@drc.dk'; Dansk Folkeparti; dhf@dhf-net.dk; Dansk Industri; Dansk Psykiatrisk Selskab; Dansk Psykolog Forening; hoeringssekretaer@gmail.com; 'ds@socialrdg.dk'; mail@danskeadvokater.dk; info@danskearveretsadvokater.dk; 'mail@danskefamilieadvokater.dk'; 'dh@handicap.dk'; info@danskepatienter.dk; Danske Regioner; 'kontakt@danskeudlejere.dk'; Marianne Lundsgaard; 'dsr@dsr.dk'; Datatilsynet; Demenskoordinatorer i Danmark; dommerforeningen@gmail.com; 'ddp@praesteforening.dk'; Det Centrale Handicapråd; 'info@konservative.dk'; dkr@dkr.dk; info@detsocialenetvaerk.dk; 'digst@digst.dk'; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer); 'Domstolsstyrelsen'; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk'; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk'; msn@lesadv.dk; Socialchefforeningen; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen; Institut for Menneskerettigheder; Morten Skov Mogensen; KL, Kommunernes Landsforening; 'kto@kto.dk'; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk'; 'kvr@kvinderaad.dk'; 'jurfak@jur.ku.dk'; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk'; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk'; 'lfs@lfs.dk'; 'lap@lap.dk'; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk'; LIVSVÆRK; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer); 'Domstolsstyrelsen'; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk'; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk'; msn@lesadv.dk; Socialchefforeningen; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen; Institut for Menneskerettigheder; Morten Skov Mogensen; KL, Kommunernes Landsforening; 'kto@kto.dk'; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk'; 'kvr@kvinderaad.dk'; 'jurfak@jur.ku.dk'; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk'; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk'; 'lfs@lfs.dk'; 'lap@lap.dk'; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk'; LIVSVÆRK; 'lo@lo.dk'; los@los.dk; 'llodk@llodk.dk'; 'dadl@dadl.dk'; info@mandecentret.dk; 'moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk'; Plejefamiliernes Landsforening; Politiforbundet i København; Justitsministeriet; 'pf@psykiatrifonden.dk'; hoeringer@redbarnet.dk; kuhnu@rr.rm.dk; 'riomgr@gl.stm.dk'; 'riomfr@fo.stm.dk'; OLE HASSELGAARD; 0---RIGSPOLITIET DANMARK; 'info@rodekors.dk'; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter; Jann Sjørnsen; 'landsforeningen@sind.dk'; kontakt@selveje.dk; 'sf@sf.dk'; sl@sl.dk; servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk; mail@socialtlederforum.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynnord@hjoerring.dk; socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynost@holb.dk; 'administration@statsforvaltningen.dk'; tabuka@tabuka.dk; Info@taenketankenadoption.dk; pote@atp.dk; 'info@urk.dk'; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; unicefdk@unicef.dk; 'venstre@venstre.dk'; Vestre Landsret; ÆldreSagen; Østre landsret; Alternativet; Grønlands Selvstyre; info@baeredygtigtlandbrug.dk; mail@nyeborgerlige.dk; radikale@radikale.dk; 'TLI@KM.DK'; 'KMFYN@KM.DK'; 'KMHAD@KM.DK'; hes@km.dk; 'KMVIB@KM.DK'; 'KMAAL@KM.DK'; 'KMAAR@KM.DK'; 'KMKBH@KM.DK'; 'LFSTIFT@KM.DK'; biskop@ilagiit.gl; 'KMRIB@KM.DK'; 'LLR@KM.DK'; 'KMHLE@KM.DK'; 'KMROS@KM.DK'; 'info@cfu-net.dk'; himr@himr.fo; foreningenmor@foreningenmorogbarn.dk; jura@au.dk; info@psykosocialrehabilitering.dk; pibr@domstol.dk; pibr@domstol.dk; jeh@ftf.dk; jeh@ftf.dk; husleje@kff.kk.dk; husleje@kff.kk.dk; lfub@lfub.dk; lfub@lfub.dk; lea.nurnberg@ft.dk; lea.nurnberg@ft.dk; oleespersen@gmail.com; info@socdem.dk; boa@sam.sdu.dk; olafur@olafureliasson.net; adoption@a-c.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; hbw@dadlnet.dk; hj@km.dk; hwpo@km.dk; sope@ilagiit.gl; eve@km.dk; Bentjensen@hegnsyn.dk
Emne: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att. Maria Schultz

Mail: masz@sm.dk, familier@sm.dk

København d. 24. august 2018

Sagsnr. 2017-5024

Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

Hermed fremsender Mandecentret høringssvar, som anmodet per e-mail af 28. juni 2018.

Mandecentret ser med stor spænding frem til den kommende folketingsbehandling af de to lovforslag og til den efterfølgende udmøntning i praksis, som vi meget gerne bidrager til ud fra vores særlige erfaringsområde: fædre og deres børn i det familieretlige system.

Indledende sammenfatning

Mandecentret finder det meget glædeligt, at det er lykkedes samtlige Folketingets partier at nå til enighed om en aftale om en reform af det familieretlige område. Der er mange positive elementer i udkastene til lovforslag, som aftalen nu har udmøntet sig i. Det gælder ikke mindst den udtalte hensigt om at sikre barnet endnu bedre fremover, når dets forældre beslutter sig for at gå fra hinanden. Det gælder også, at de mennesker, som skal behandle børnenes sager i Familieretshuset og Familieret skal have de rette kompetencer. For ikke at gøre vores høringssvar for langt har vi imidlertid valgt at koncentrere os om de forhold i lovudkastene, som vækker vores bekymring.

Mandecentret er naturligvis enig i, at barnets bedste skal være i fokus. At det er barnets rettigheder, det gælder, ikke forældrenes. Sådan har det været i dansk familieret siden 2007 og i FN's Børnekonvention siden 1989. I Forældreansvarsloven fra 2007 er det udtrykt som, at "barnet har ret til omsorg og tryghed" (§ 2, stk. 2), og at "afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet." At man indsætter et yderligere statement om dette i form af, at "hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse" skal komme i første række, finder vi udmærket, om end det ikke i sig selv udgør nogen væsentlig forandring.

Mandecentret er også enig i, at hensynet til barnets trivsel omfatter, at "beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at beskytte barnet mod at være vidne til vold." **Det er imidlertid Mandecentrets opfattelse, at dette er for snæver en beskrivelse af, hvad der rummes i "barnets bedste", "barnets (ret til) trivsel" og "barnets (ret til) beskyttelse" (de helt centrale begreber i formålsbestemmelserne i § 1 i de to lovudkast).**

Når man vil beskytte barnets bedste, dets trivsel og dets rettigheder, kan man ikke se bort fra, at barnets fortsatte kontakt til begge dets forældre under normale omstændigheder er en del af barnets bedste og af dets trivsel. Det er en ret som barnet har, ikke forældrene. Denne ret skal lovgivningen sikre!

I Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i lovudkastet om Familieretshuset står der ifm. §1 stk. 2: "I alle familieretlige sager, der involverer børn, finder artikel 3(1) i FN's Børnekonvention anvendelse, hvorefter barnets tarv skal komme i første række i alle foranstaltninger vedrørende børn." Dette er fint og godt. I FN's Børnekonvention Artikel 9 (3) står der: "Deltagerstaterne skal respektere retten for et barn, der er adskilt fra den ene eller begge forældre, til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre, undtagen hvis dette strider mod barnets tarv." FN ser åbenlyst ingen modsætning imellem disse to artiklers indhold og hensigt. Tværtimod er der en fin sammenhæng. Det er den sammenhæng, Mandecentret meget gerne ser fastholdt i den nye lovgivning på familieretsområdet. Ellers bliver netop barnets bedste tilsidesat.

Der er bestemt tilfælde, hvor den ene eller begge forældre har ringe forældreevne, ikke kan sætte barnets behov foran sine egne, er incestuøs eller voldelig mod barnet, og hvor det følgelig vil stride imod barnets tarv at bevare kontakten. Men ellers er det tydeligvis FN's opfattelse, at det er en del af barnets trivsel at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre og at denne ret for barnet skal beskyttes af staten. Den samme opfattelse har Europarådet og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Vi er bevidste om, at dette stadig fremgår af Forældreansvarslovens § 19, men når vi læser bemærkningerne til ændringslovens § 1, stk. 2 oplever vi en nedtoning af denne ret.

Så vidt vi læser, bliver denne ret for barnet intetsteds i lovudkastene eller bemærkningerne omtalt som en rettighed, der bør forsvares eller beskyttes for barnets trivsels skyld.

Mandecentret foreslår derfor at denne ret indskrives direkte i loven, eksempelvis som følgende udformning af § 1, stk. 2 i Lov om Familieretshuset:

§ 1. Stk. 2. Familieretshuset skal træffe afgørelser ud fra, hvad der er bedst for barnet. Afgørelserne skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder beskytte barnet mod at være vidne til vold, samt beskytte barnets ret til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre.

Ligeledes foreslås det, at nr. 3 i Lov om ændring af forældreansvarsloven kunne gives følgende ordlyd:

3. I § 4 indsættes som 2. pkt.:

»Familieretshuset og Familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at beskytte barnet mod at være vidne til vold, samt beskytte barnets ret til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre.«

Det kan måske hævdes, at fastholdelsen af muligheden for tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse eller dom om samvær forsvare barnets ret i henhold til Forældreansvarslovens § 19. Det gør den da også formelt set, det er imidlertid Mandecentrets opfattelse, at der er indsat så mange udsættelsesmuligheder i kapitel 42b, at det kan blive vanskeligt at gennemføre et samvær, inden konflikten herom er blevet så intens og langvarig, at dette i sig selv bliver et afgørende argument for at træffe afgørelse om ophør af samvær og lade barnet slippe ud af det pres, som det ellers fastholdes i. Netop med tab af barnets ret iht. § 19 til følge.

Hermed er vi ved en anden væsentlig bekymring: Tidsfaktorens betydning, når det gælder et barn i loyalitetskonflikt mellem forældrene. Adskillige undersøgelser har påvist, at konflikt om børnene mellem forældre er skadelig for børnenes trivsel og indebærer risiko for deres fremtidsmuligheder. Det gælder derfor for myndighederne om at beskytte børnene ved at hjælpe dem hurtigst muligt ud af en loyalitetskonflikt. Derfor er Mandecentret glad for, at der sættes frister i forhold til sagsbehandlingen, generelt mener Mandecentret dog, at formuleringen "så vidt muligt" er en elastik, som ikke bør være der. Det er i praksis ikke svært at opleve grunde til, at noget ikke er muligt

Løsningen må være, at politikerne sikrer tilstrækkelige ressourcer til, at de frister, som lovgiver har skønnet hensigtsmæssige for at beskytte barnet og dets trivsel, kan overholdes i praksis. Det må være hævet over enhver tvivl, at tidsfaktoren ER vigtig for barnet i sager om forældremyndighed, bopæl og i særdeleshed samvær. Som nævnt ovenfor er tidsfaktoren f.eks. meget vigtig, når det gælder tvangsudlevering. Men mindst lige så meget i sagens indledning.

Når talen er om ressourcer, henleder vi opmærksomheden på overvåget samvær: den gode mulighed for at afbalancere beskyttelsen af barnets fysiske og psykiske tryghed på den ene side og barnets ret til personlig kontakt og direkte forbindelse med begge sine forældre på den anden side. Vil man beskytte begge disse sider af barnets trivsel, vil det være en god idé at afsætte tilstrækkelige ressourcer til, at overvåget samvær kan gennemføres i den udstrækning, det er nødvendigt.

Bemærkninger til Forslag til Lov om Familieretshuset

Mandecentret har en række bemærkninger til fremsendte lovforslag.

§ 1. Familieretshuset har til opgave at yde støtte til børn med henblik på at sikre barnets trivsel. Familieretshuset skal sætte barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse i første række.

Stk. 2. Familieretshuset skal træffe afgørelser ud fra, hvad der er bedst for barnet. Afgørelserne skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder beskytte barnet mod at være vidne til vold.

Herunder den vold, som består i at sætte barnet i loyalitetskonflikt. Det er psykisk vold at isolere barnet fra den ene forælder (med mindre der er klare indikationer på, at en sådan isolation er nødvendig. Hvis ikke sådanne klare indikationer foreligger (ikke blot en påstand), bør isolationen betragtes som psykisk vold imod barnet.

Stk. 4. Familieretshuset skal råde over børne- og familiefaglige kompetencer, herunder uddannede konfliktmæglere, der sikrer, at Familieretshuset kan udfylde dets opgaver efter stk. 1-3.

Godt. Men lidt vagt om kompetencer. Vigtigt, at de ansatte kender nyeste forskning og viden. Og kender børneuniverset på tilstrækkeligt fagligt niveau. Ud over ressourcer til ansættelser skal der også være tidsmæssige ressourcer til en tilstrækkelig grundig sagsbehandling, herunder konfliktmægling. Det er politikernes ansvar, at ressourcerne er og forbliver tilstrækkelige.

§ 10. [...]

Stk. 2. Familieretshuset kan indkalde parterne til et møde sammen, medmindre en part eller dennes barn har været udsat for vold, herunder psykisk vold, fra den anden part, eller der er mistanke herom, medmindre parten er indforstået med, at parterne møder sammen.

Mandecentret har ingen problemer med at særskilte møder i højkonfliktsager, særligt i voldssager, men er betænkelig ved formuleringen "mistanke" da dette giver indtryk af, at Familieretshuset skal danne sig et indtryk af sandhedsværdien af en fremsat påstand om vold. Mistanke forudsætter et væsentligt stærkere grundlag end blot en påstand, og deraf må der uanset foreligge en vurdering af skyldsspørgsmålet. Vi ser således en sammenlignelig situation i forhold til en dommers stillingtagen til spørgsmål om varetægtsfængsling, hvorfor samme dommer ikke også kan tage endeligt stilling til skyldsspørgsmålet.

Ydermere er Mandecentret bekymret for, om forældre der er i en følelsesmæssig afmagt og ikke har lyst til at møde modparten, vil føle sig motiveret til at bringe påstande om eksempelvis psykisk vold i spil, for netop at få opdelt mødet. En problematik der allerede nu kan opstå, men som kunne blive mere udbredt, set i lyset af bestemmelsens ordlyd.

Mandecentret foreslår derfor, at ordet "mistanke" konsekvent udskiftes med "påstand", såfremt meningen er, at en påstand om den anden parts vold bør være nok til ikke at behøve at møde parten. "Påstand" er ikke så inkriminerende imod den anden part som "mistanke" ej heller en stillingtagen til eventuelt skyldsspørgsmål. Såfremt parterne skal mødes hver for sig, mener vi, at dette i sig selv indikerer, at sagen skal behandles som § 7-sag, da påstanden, uanset rigtighed eller ej, indikerer højkonflikt.

Der kan imidlertid også tænkes andre gode grunde end vold til at undlade et fælles møde, hvorfor Mandecentret foreslår at afholdelse af møde undtagelsesvis kan opdeles, såfremt mødeleder finder tungtvejende grunde herfor. For Mandecentret er det bærende element, at Familieretshuset får mulighed for at benytte de metoder der vurderes mest konfliktdæmpende og fremmende for mødeafholdelsen. Dette må dog ikke medføre forsinkelse af sagsbehandlingen. Derfor mener Mandecentret, at anmodning eller beslutning om undladelse af fælles mødeafholdelse indgives/træffes straks efter indkaldelsen til det fælles møde.

§ 12. Til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af borne- og ægtefællebidrag og om forældrenes fælles ansvar for transport af et barn i forbindelse med samvær, herunder forældrenes afholdelse af udgifter herved, kan Familieretten anmode Familieretshuset om at indhente de nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, ved brug af Familieretshusets terminaladgang.

Mandecentret finder det konstruktivt at styrke Familieretshuset mulighed for at belyse forældres økonomisk forhold og hæfter os ved netop forældrenes fælles ansvar for transport af et barn. Det er Mandecentrets erfaring, at netop uenighed om transport og udgifter forbundet herved, kan skabe store konflikter og,

desværre, alt for ofte føre til tvangsfuldbyrdelsessager. Det er således Mandecentrets håb, at Familieretshuset og Familieretten får en udvidet mulighed for fastsættelse af transportvilkår, herunder en rimelig fordeling af den økonomiske byrde. Det er Mandecentrets erfaring, at den forælder der *"sidder med de bedste kort på hånden"* i mange tilfælde kan gennemtvinge, at den anden forælder effektivt kommer til at afholde alle transportudgifterne.

§ 13. Til brug for visitationen efter § 4 kan Familieretshuset indhente oplysninger fra kommunalbestyrelsen om, hvorvidt kommunalbestyrelsen har iværksat eller påtænker at iværksætte støtteforanstaltninger over for barnet efter kapitel 11 i lov om social service, og hvilke typer foranstaltninger der i givet fald er iværksat. Familieretshuset kan endvidere indhente oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsen har gennemført eller overvejer at gennemføre en børnefaglig undersøgelse efter § 50 i lov om social service.

Mandecentret finder en styrket indgang til kommunen positiv, og håber dette kan bidrage til en mere helhedsorienteret belysning af familiens situation.

§ 15. Der gælder følgende frister for Familieretshusets sagsbehandling:

[..]

4) I § 7-sager skal Familieretshuset hurtigst muligt og så vidt muligt inden syv hverdage efter beslutningen om visitation sende en plan for behandlingen af sagen til parterne. Hvis planen ikke kan følges, skal Familieretshuset sende en ny plan.

Vi ser dette som en styrkelse af forældrenes inddragelse i sagsbehandlingen, og finder udgangspunktet meget positivt. Dette må blot ikke resultere i bureaukrati og forsinkelse af selve sagsbehandlingen.

[..]

7) I § 6-sager skal Familieretshuset hurtigst muligt yde støtte til parterne med henblik på, at de kan finde en løsning på deres uenighed, medmindre støtten af hensyn til barnet bør ydes over en længere periode. Familieretshuset skal indbringe sagen for Familieretten eller træffe afgørelse i sagen, så snart det er konstateret, at parterne ikke kan finde en løsning på deres uenighed, og sagen er oplyst.

Også her bør der være en tidsfrist for første praktiske udmøntning af støtten, f.eks. mæglingsmøde. Tidsfaktoren er essentiel, når det gælder om at tage en konflikt i opløbet. Ellers er her et unødigt hul for en stridslysten forælder, som ved at foregive samarbejdsvilje kan trække tiden ud, mens barnet påvirkes med henblik på senere isolering fra den anden forælder.

[..]

9) Familieretshuset skal træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl efter §§ 26 og 28 i forældreansvarsloven hurtigst muligt og så vidt muligt inden fire uger efter modtagelsen af en anmodning herom. *Har barnet ikke samvær med den forælder, der anmoder om samvær, skal Familieretshuset hurtigst muligt og inden tre uger efter modtagelsen af en anmodning om fastsættelse af samvær træffe en midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær, jf. § 29 a i forældreansvarsloven.*

Mandecentret ser gerne, at der også blev fastsat en frist for afholdelse af det første samvær efter midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær, eksempelvis: *"[...] snarest muligt og senest 2 uger efter, at*

afgørelsen er truffet, med mindre særlige forhold gør sig gældende." Det ses ofte i praksis, at det kan blive et problem, når der ikke er en sådan frist.

§ 17. Til brug for Familieretshusets behandling af en sag omfattet af denne lov varetager Børneenheden bl.a. følgende opgaver:

[..]

2) Iværksættelse af bornesagkyndige undersøgelser efter § 33 i forældreansvarsloven.

Det ses ikke umiddelbart, at der er taget stilling til indhentelse af sagkyndige erklæringer jf. Forældreansvarslovens § 33, men alene iværksættelse af bornesagkyndige undersøgelser. Det virker derfor uklart hvor i Familieretshuset der skal ske sådanne indhentelser. Mandecentret vil derfor gerne foreslå en tilføjelse således § 17, stk. 1, nr. 2 ændres til:

2) Iværksættelse af bornesagkyndige undersøgelser og indhentelse af sagkyndige erklæringer efter § 33 i forældreansvarsloven.

Mandecentret finder det oplagt, at Børneenheden, med dens særlige kompetence, således også forestår indhentelse af sagkyndige erklæringer.

§ 20. Børneenheden må ikke videregive oplysninger, som et barn har givet Børneenheden i forbindelse med, at barnet har modtaget støtte efter §§ 16 og 18, medmindre barnet har givet samtykke til, at oplysningerne videregives.

Barnet skal følgelig informeres om, at dets udsagn ingen indflydelse får på sagsbehandlingen, med mindre det positivt giver tilladelse til, at dets udsagn bringes videre. Uden barnets tilladelse må oplysningerne heller ikke indvirke på sagens afgørelse.

§ 25. Den kommunalbestyrelse, der er forpligtet til at yde hjælp til et barn efter kapitel 11 i lov om social service, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan med henblik på at forebygge mistvivl hos barnet anmode Familieretshuset om at indlede en sag efter forældreansvarsloven, hvis der er grund til at antage, at forhold vedrørende forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær medvirker til åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade.

Stk. 2. Familieretshuset skal iværksætte en undersøgelse af barnets forhold på baggrund af en henvendelse efter stk. 1.

Stk. 3. Hvis Familieretshuset finder, at betingelserne i stk. 1 er opfyldte, behandles sagen som en § 7-sag.

Mandecentret har stor forståelse for ønsket om en kommunal initiativret, men stiller sig meget betænkelig overfor nærværende forslag. Det fremgår af betænkningerne, at man har et særligt ønske om at forebygge mistvivl i eksempelvis situationer, hvor kommunen mistænker at en forælder ikke ønsker at starte en sag af frygt for den anden forælders (voldelige) reaktion herpå, uagtet at dette kunne være til barnets bedste. Tanken er umiddelbart sympatisk, men virker umiddelbart ikke gennemtænkt. Umiddelbart ser vi ingen hjemmel i forældreansvarsloven hvortil retten – mod forældrenes vilje – kan ændre forældrenes aftale om forældremyndighed, bopæl eller samvær. Tværtimod forekommer dette umiddelbart i strid med EMRK artikel

8 samt EU-chartrets artikel 7. Mandecentret vil derfor opfordre til, at den kommunale initiativret bliver yderligere belyst, før endelig fremsættelse.

§ 29. En § 7-sag behandles tværfagligt af Familieretshusets borne- og familiefaglige medarbejdere og juridiske sagsbehandlere. Andre faggrupper inddrages efter behov i behandlingen af sagen.

Sik. 2. Der skal i behandlingen af en § 7-sag være fokus på beskyttelsen af barnet og afdækningen af barnets perspektiv, som foretages af Børneenheden.

For Mandecentret er det **afgørende** at Børneenheden har forståelse for barnets ret til to forældre og for loyalitetskonflikters opståen og betydning for barnets trivsel, herunder hvordan loyalitetskonflikter bedst kan forebygges. Det er Mandecentrets store bekymring, at man kan komme til at ville skærme et barn mod konflikter skabt af den ene forælder ved ganske enkelt at fjerne den anden forælder fra barnets liv, og derved begå et endnu større overgreb mod barnet.

[..]

Sik. 3. Familieretshuset sørger for tværfaglig behandling, undersøgelse og oplysning af sagen, herunder hvor det er relevant belysning af forældrenes personlige egenskaber og deres evne til at drage omsorg for barnet. Der skal foretages en børnesagkyndig undersøgelse som led i oplysningen af sagen, medmindre en sådan undersøgelse ikke er nødvendig for afgørelsen af sagen.

Det er godt at der som grundlæggende udgangspunkt skal foretages en børnesagkyndig undersøgelse. Mandecentret finder det dog vigtigt at man også, af **tidshensyn**, kan inddrage en sagkyndig erklæring indledningsvis. En børnesagkyndig undersøgelse kan således, om nødvendigt, foretages senere i sagsforløbet. Mandecentret finder det vigtigt og væsentligt at der, i udgangspunktet, skal ske af belysning af begge forældres personlige egenskaber og evner, og ikke blot en samværsforælder.

§ 31. Under Familieretshusets behandling af en § 7-sag kan Familieretshuset, kommunale myndigheder, sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersoner, politiet og anklagemyndigheden indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende barnets og parternes personlige og familiemæssige forhold, hvis udvekslingen må anses for nødvendig af hensyn til afdækningen af, hvad der er bedst for barnet, jf. § 4 i forældreansvarsloven.

Da der her er tale om særligt brede beføjelser, finder Mandecentret det vigtigt at påpege, at oplysningerne naturligvis må kun anvendes i den nævnte sagssammenhæng og proportionalitetsprincippet iagttages.

§ 32. Familieretshuset kan som led i at finde helhedsorienterede løsninger for familien i en § 7-sag afholde møder med deltagelse af en eller begge parter, barnet og kommunale myndigheder.

Bestemmelsen giver Familieretshuset flere muligheder for at løse konflikter i opløbet, hvilket er særdeles positivt. Dog må det naturligvis ikke kunne opleves af en part som udelukkelse af vedkommende, ligesom sagsbehandlingen nødvendigvis altid må fremstå transparent, neutral og upartisk. Dette bør man være særligt opmærksom på, såfremt der afholdes møder med blot den ene part i sagen.

§ 33. Familieretshuset foretager oplysning af sagen, og tilbyder parterne rådgivning og konflikthåndtering, jf. kapitel 6. [..]

Mandecentret finder det vigtigt at også forældre i § 7-sager tilbydes rådgivning og konflikthåndtering, således muligheden for konflikt nedtrapning og mægling altid indtænkes som en mulighed, uanset hvordan omstændighederne fremstår ved sagens begyndelse.

§ 41. *Stk. 3.* En afgørelse om aktindsigt efter forvaltningsloven eller offentlighedsloven kan ikke indbringes for Familieretten efter reglerne i denne lov eller påklages til højere administrativ myndighed, men Familieretshuset skal efter anmodning genoptage behandlingen af ansøgningen om aktindsigt.

Det er retssikkerhedsmæssigt ikke tilfredsstillende og kritisabelt. Det er Mandecentrets erfaring at det ganske ofte viser sig berettiget at klage over afgørelser om aktindsigt i offentlige forvaltninger, og vi finder det således dybt bekymrende at parterne afskæres klageadgang. Mandecentret vil på det kraftigste opfordre til at genoverveje dette.

§ 42. *Stk. 3.* Familieretshuset eller Familieretten kan bestemme, at indgivelse af en anmodning om at indbringe en afgørelse for Familieretten har opsættende virkning.

Familieretshuset bør ikke kunne tillægge opsættende virkning i tilfælde af afgørelser om midlertidigt kontaktbevarende samvær truffet efter Forældreansvarslovens § 29 a. I stedet kan Familieretshuset gøre det midlertidige kontaktbevarende samvær overvåget, såfremt det i helt særlige tilfælde skønnes nødvendigt.

§ 49. Den enkelte afdeling samarbejder med de Familieretter, der er beliggende i retskredsene i det geografiske område, som afdelingen dækker. Samarbejdet omfatter navnlig afholdelse af kvartalsvise samarbejdsmoder samt udarbejdelse af en årlig rapport om behandlingen af familieretlige sager og samarbejdet herom.

Mandecentret er bekymret over hvorvidt der etableres et tilstrækkeligt omfattende og forpligtigende samarbejde mellem Familieretterne og Familiehuset, således at disse fremstår som et samlet system, i overensstemmelse med ønsket om den 1-sporede sagsbehandling der er målet med omlægningen.

§ 51. Til understøttelse af samarbejdet efter kapitel 10 mellem Familieretshuset og kommunalbestyrelsen udpeger begge myndigheder et kontaktpunkt.

Det er godt at kommunalbestyrelsen fremover er forpligtiget til at udpege et kontaktpunkt.

Bemærkninger til Forslag til Lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

§ 1. Forældreansvarsloven

1. § 1 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 1. I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

[...]

3. I § 4 indsættes som 2. pkt.:

»Familieretshuset og Familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at beskytte barnet mod at være vidne til vold.«

Såvel nr. 1 som i nr. 3 er det afgørende, at bevarelsen af kontakten til begge forældre indgår i barnets ret til trivsel og beskyttelse. Ellers kan bestemmelserne blive et carte blanche til isolation af barnet fra den ene forælder med den begrundelse, at barnet primært skal beskyttes imod den konflikt, som en eller begge forældre vedligeholder. Tab af en forælder (som ikke er misbruger, incestuøs eller på anden måde øver vold imod barnet) er i strid med barnets trivsel og noget, som barnet skal beskyttes imod.

15. § 17 affattes således:

»§ 17.

[..]

Stk. 3. Et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed har i de første tre måneder efter forældrenes samlivsophævelse delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt., medmindre forældrene er enige om barnets bopæl. I denne periode kan der indledes sag om samvær efter § 19, men der kan ikke indledes en sag om barnets bopæl efter stk. 1.

Det er positivt at man eksplicit slår fast, at barnets udgangspunkt er delt bopæl mellem forældrene. Mandecentret har dog svært ved at se nogen praktisk forskel mellem dette og den nuværende retstilstand, men håber dog usikkerhed og tvivl herom er fjernet.

Bestemmelsens ordlyd rejser samtidigt tvivl om, hvorvidt der kan indledes en samværssag på trods af at der er delt bopæl mellem forældrene. Er dette tilfældet, finder vi det vanskeligt foreneligt med § 19, hvorved samvær kan fastsættes for den forælder hvorved barnet ikke har bopæl.

Tanken om en "nedkølingsperiode" mellem forældrene lyder fornuftig, men vi finder dog, at en række spørgsmål endnu er uafklarede.

- Vil udgangspunktet i denne periode være en samværsmæssig deleordning for barnet?
- Hvorledes skal "delt bopæl" tolkes, såfremt barnet primært opholder sig hos den ene af forældrene, eksempelvis ved 12/2 samvær?
- Hvordan forholder man sig til en forælders tilbageholdelse af barnet, herunder særligt midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær?
- På trods af at der ikke kan indledes en bopælssag i perioden, kan der indledes en samværssag jf. Forældrelovens § 19, hvorved den forælder hvor barnet ikke har bopæl, kan anmode om fastsættelse af samvær. Man må formode, at det derfor kun er i tilfælde hvor forældrene er enige om bopæl men uenige om samværets omfang, at en sådan sag kan indledes?

Mandecentret savner, at der tages konkret stilling til sagsbehandlingen, og ikke mindst tidsperspektivet, i sager hvor en forælder bortrejser fra det tidligere fælles hjem, med barnet, for herefter at tilbageholde barnet fra en anden forælder. Vi er bevidste om, at sådan tilfælde vil kunne behandles jf. 7, stk. 4, af afgørende hensyn til barnets bedste. Der er dog en væsentlig behandlingstid ift. afgørelse om midlertidig bopæl, lige

som det i dag ses udøvet særdeles varsomt, for ikke at foregribe en endelig afgørelse – noget som Mandecentret i øvrigt finder fornuftigt. I praksis risikeres at der ingen forskel bliver fra nuværende retstilstand. Mandecentret finder derfor, at man bør overveje en standardiseret løsning, på linje med kontaktbevarende samvær, således at en konflikt kan stoppes i opløbet, uden Familieretshuset i øvrigt skal tage stilling til den konkrete sag, med mindre særlige hensyn taler herfor.

16. Efter § 18 indsættes i *kapitel 3*:

»§ 18 a. Forældre, der har fælles forældremyndighed, kan aftale, at barnet har delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt. Aftalen ophører, når den ene forælder meddeler det til den anden forælder. Barnet har dog efter ophør af aftalen fortsat delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt., indtil forældrene har indgået en aftale om barnets bopæl, eller der er truffet afgørelse om barnets bopæl efter §§ 17 eller 26, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Har en forælder bragt en aftale om delt bopæl til ophør, fordi den anden forælder ved en flytning af sin bopæl ikke har overholdt betingelser i aftalen om den geografiske placering af forældrenes bopæle, og sker ophøret inden for 1 måned efter den anden forælders flytning, har barnet bopæl hos den forælder, der har overholdt aftalen.

Tanken bag delt bopæl og ikke mindst at der er en direkte konsekvens af misligholdelse af en sådan aftale, virker umiddelbart rigtig godt. Mandecentret har dog nogle bekymringer omkring bestemmelsen udformning.

En aftale om delt bopæl kan således til enhver tid opsiges, med den konsekvens at der fortsat er delt bopæl. Det må formodes at øvrige betingelser eller aftalevilkår i sådan en aftale derved bortfalder, uden det dog ændrer på den delte bopæl.

Misligholdelse en aftale om delt bopæl, der indeholder betingelser om geografisk placering, for så vidt angår disse betingelser, kan aftalen bringes til ophør således, at delt bopæl ophører og den forælder der fortsat efterlever betingelserne om geografisk placering, får således bopælen alene. Hvad skulle være til hindring for, at en aftale indeholdende betingelser om geografisk placering, opsiges jf. stk. 1, forinden en flytning, der ellers ville udgøre en misligholdelse jf. stk. 2?

Mandecentret finder det betænkeligt, at en aftale bortfalder, inden en anden kan træde i stedet. Vi frygter at en teknikalitet som ovenstående, reelt vil gøre § 18 a, stk. 2 overflødig og risikerer at åbne for en ladeport af konflikter.

[...]

Stk. 3. En aftale om delt bopæl efter stk. 1 kan registreres i CPR ved anmeldelse af aftalen til Familieretshuset. Registreringen fjernes, hvis en forælder foretager anmeldelse herom til Familieretshuset.«

Her fremstår det at en forælder ganske énsidigt kan fjerne anmeldelse om delt bopæl, således at der i CPR ikke længere fremgår, at der er delt bopæl. Dette strider imod § 18 a, stk. 1, hvorved forældre fortsat har delt bopæl, uanset ophør af aftalen. Dette finder vi dybt problematisk, da CPR derved ikke kan være retvisende for de reelle forhold. Dette kan skabe store og væsentlige problemer i myndighedsudøvelse og skabe væsentlige konflikter. Alternativt skal registreringen fremstå således, at der aktuelt ikke findes en

bopælsforælder, hvilket dog heller ikke vil være retvisende, jf. § 18 a, stk. 1. Et sådan misforhold mellem bestemmelserne finder Mandecentret dybt beklageligt og særdeles problematisk.

Mandecentret anbefaler, at man ændrer bestemmelsen således, at ophør af aftale først finder sted – og registreres – når der anmeldes en ny aftale til Familieretshuset eller der foreligger en ny, endelig, afgørelse herom.

Mandecentret kan samtidigt konstatere, at der ikke er taget konkret stilling til registrering af delt bopæl i CPR for så vidt angår barnets folkeregisteradresse. Umiddelbart tolker vi således, at der er lagt op til, at adressen som sådan er underordnet i et familieretligt sammenhæng, men Mandecentret er bekymret for, om man i praksis fortsat vil kunne (mis)bruge CPR-loven til indirekte at træffe afgørelser med familieretlig konsekvens.

31. I § 31 a indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. En part har ikke pligt til at deltage i mødet sammen med den anden part, hvis den anden part har udsat parten eller partens barn for vold, herunder psykisk vold, eller der er mistanke herom.«

Som ved Lov om Familieretshusets § 10 vil Mandecentret foreslå at ordet "mistanke" konsekvent udskiftes med "påstand" eller i det væsentlige genovervejes, således Familieretshusets sagsbehandler får mulighed for selv at vælge den mest hensigtsmæssige mødeafholdelse. Se yderligere kommentarer og argumenter som fremført under Lov om Familieretshusets § 10.

§ 16. Retsplejeloven

8. Efter § 456 o indsættes:

»Kapitel 42 b

Særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

Om hele dette kapitel gælder det, at der for Mandecentret at se sker en skævvridning af de hensyn, der bør tages i varetagelsen af barnets bedste. Beskyttelsen af barnet imod at blive psykisk belastet ifm. gennemførelsen af en udlevering fra den ene til den anden forælder, imod den første forælders vilje, er det ene legitime hensyn, og der lægges meget vægt på dette i lovforslaget. Beskyttelsen af barnets trivsel ved at bevare kontakten til den anden forælder er det andet legitime hensyn. Også dette tages der højde for, i og med at sigtet med kapitlets bestemmelser i sidste ende er at gennemføre udleveringen.

Imidlertid er der et tredje hensyn, som lovforslaget ikke i tilstrækkelig grad inkluderer: barnet bør beskyttes imod en langvarig og for barnet skadelig fastholdelse i en loyalitetskonflikt imellem forældrene. Her åbner lovforslaget tværtimod op for, at varigheden af denne fastholdelse forlænges.

Dette sker igennem alle de muligheder, der er, for at den nægtende forælder kan fortsætte isolationen af barnet fra den anden forælder. Dette er i strid med lovforslagets udtalte intention om at beskytte barnets trivsel. Det er også i strid med intentionen bag chikanepakken, som bl.a. var at modvirke, at barnet af den ene forælder kunne isoleres i længere tid fra den anden forælder, i strid med barnets rettighed iht.

Forældreansvarslovens § 19. Det er disse overvejelser, som ligger til grund for Mandecentrets efterfølgende kommentarer til de enkelte dele af kapitlet.

Ved alle udsættelser af udleveringen skal det medtages i rettens overvejelser, at udsættelsen medfører såvel en forlængelse af fastholdelsen af barnet i en for barnet skadelig loyalitetskonflikt som en imødekommelse og belønning af den nægtende forælders indstilling.

§ 456 p. Fuldbyrkelse efter reglerne i dette kapitel kan kun ske under hensyn til barnet, og fuldbyrdslen skal varetage barnets bedste. Fuldbyrdslen kan endvidere kun ske, hvis der ikke er grundlag for at hjemvise sagen til fornyet behandling i Familieretshuset.

Denne fornyede behandling i Familieretshuset er **første anledning til at forsinke** udleveringen af barnet og derved fastholde barnet i den skadelige loyalitetskonflikt i strid med barnets trivsel. Konsekvenserne for barnet af denne fastholdelse ses ikke at indgå i baggrunden for bestemmelsen.

§ 456 q. Domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær samt retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan fuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, fuldbyrdes af Familieretten efter reglerne i dette kapitel. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2. Bestemmelserne i kapitel 45 og 46 finder tilsvarende anvendelse på sager efter 1. og 2. pkt., dog således at Familieretten træder i stedet for fogedretten.

Stk. 2. De domme, kendelser, retsforlig, afgørelser, aftaler og anmodninger, der er nævnt i stk. 1, kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsboder, jf. § 456 r, stk. 3, eller ved anvendelse af umiddelbar magt ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted eller ved afhentning af barnet, jf. § 456 r, stk. 5. Familieretten er ikke bundet af rekvirentens anmodning ved valg af fuldbyrdslesmåde. Samvær med andre end barnets forældre kan kun fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsboder.

Stk. 3. I tvivlstilfælde kan Familieretten udsætte fuldbyrdslen på indhentelse af en bornesagkyndig erklæring.

Her ses den **anden anledning til forsinkelse** af udleveringen. Virkningen er den samme som nævnt ifm. 456 p.

§ 456 r. Familieretten kan tilkalde en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser under sagen. Familieretten kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværets udøvelse.

Dette er således den **tredje anledning til forsinkelse**, og derved fastholdelse af barnet i den skadelige loyalitetskonflikt.

[...]

Stk. 2. Et barn, som har den fornødne alder og modenhed, skal under en samtale have mulighed for at give udtryk for sine egne synspunkter, medmindre det er til skade for barnet. Afholdes en samtale med barnet, skal der deltage en bornesagkyndig eller en repræsentant for kommunen. § 450 b, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse. Den bornesagkyndige skal komme fra Borneenheden i Familieretshuset, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Således ses den *fjerde anledning til forsinkelse* ved udsættelse af udleveringen. Den nævnte samtale med barnet skulle meget gerne have fundet sted under den tidligere sagsbehandling, og at afholde den på dette tidspunkt bør kun ske under en meget nøje afvejning af fordele og ulemper for barnets trivsel i betragtning af den medfølgende fastholdelse af barnet i den skadelige loyalitetskonflikt. Hvorfor skal barnet igen og igen udspørges og kommentere det samme?

[..]

Stk. 3. Tvangsbøder fastsættes som daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelsen af bestemmelser om udøvelse af samvær kan der dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samvær på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes. Bødens størrelse fastlægges i forhold til indkomsten hos den forælder, der har barnet, og bøden fastsættes som minimum til 1.500 kr.

Dette er - strengt taget - den *femte anledning til forsinkelse* ved udsættelse af den fastsatte udlevering til samvær. I sig selv er alle tiltag positive, som kan medvirke til en hurtig udlevering af barnet. Det gælder også en tilstrækkeligt motiverende dagbødestørrelse. Imidlertid er der et aspekt ved bødestørrelsen, som må indgå i fastsættelsen: Vil store dagbøder ikke påvirke barnets tilværelse? Vil den tilbageholdende forælder ikke kunne argumentere med, at bødens størrelse rammer barnet og dets trivsel og dermed annullere dette virkemiddels kraft? Derudover bør der måske sættes en grænse for anvendelsen af dagbøder som motivationsmiddel, inden retten må gå over til andre midler.

[..]

Stk. 4. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, udsætter Familieretten inden fuldbyrdelse ved anvendelse af umiddelbar magt gennem afhentning af barnet, jf. stk. 5, kortvarigt sagen med henblik på gennemførelse af bornesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven.

Dette er den *sjette anledning til forsinkelse* ved udsættelse af udleveringen med samme følger for barnet som tidligere anført. Den giver kun mening, såfremt det ud fra sagens hidtidige forløb anses for sandsynligt, at den bornesagkyndige rådgivning vil medføre villighed til udlevering hos den nægtende forælder. Sagen burde i øvrigt allerede være tilstrækkeligt belyst inden fastsættelsen af det samvær, som står over for at blive tvangsgennemført.

[..]

Stk. 5. Skal der anvendes umiddelbar magt, skal dette som udgangspunkt ske ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted. [..]

Her ser Mandecentret en ny, men kærdkommen, mulighed for at tvangsfuldbyrde, der skåner barnet mest muligt og samtidigt sikrer, at den stridende forælder må stå ansvarlig. Der ser ud til at være en god balance og fornuftige overvejelser bag.

[..] Er dette ikke muligt, og skal fuldbyrdelse ske ved afhentning af barnet, skal der deltage en bornesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. Den bornesagkyndige i 2. pkt. skal til brug for

Familierettens afgørelse foretage en vurdering af, om fuldbyrdelsen sker af hensyn til barnet og varetager barnets bedste.«

Dette er i virkeligheden den **syvende anledning til forsinkelse** ved udsættelse af udleveringen. Og mere end det: Loven giver herved implicit denne børnesagkyndige fra Børneenheden den reelle beslutningsmyndighed i forhold til, om barnet skal udleveres, sådan som det ellers er afgjort i den forudgående samværsafgørelse og den ligeledes forudgående afgørelse om tvangsudlevering. Det er et meget stort ansvar at lægge på en enkelt person, og med mindre vedkommende er højkompetent til at træffe afgørelser under afvejning af flere modstridende interesser og hensyn – for barnet vel at mærke – i en højspændt konfliktsituation, kan det næsten kun gå galt. Vil man virkelig sætte dommerne under administration på denne måde? Det er som om eksekveringen af det besluttede samvær kræver mere omhyggelig sagsbehandling end hele det, der gik forud for afgørelsen om samvær.

I det hele taget finder Mandecentret det betænkeligt, at så meget indflydelse på sagsforløbet igennem alle led er deponeret hos en eller ganske få medarbejdere i Børneenheden. Særligt betænkeligt bliver det, fordi der ikke lægges op til nogen "second opinion", klagemulighed eller tilsyn med kvaliteten af det ydede arbejde. Mandecentret vil derfor opfordre til, at man indtænker muligheden for at revurderer børnefaglige vurderinger, præcist som man, ved klage eller anke, kan revurdere de juridiske afgørelser.

Mandecentret står naturligvis til rådighed, såfremt bemærkningerne skulle give anledning til tvivl eller såfremt der er behov for en uddybning heraf.

Med venlig hilsen
Mandecentret

Jan Lindell
Chefkonsulent (Familieret)

Anne-Kathrine Salversen
cand.jur.

René Vinding Christensen
Forstander, cand.jur.

HØRINGSSVAR om UDKAST til FAMILIERETSHUSET og tilhørende lovforslag

Børne- og Socialministeriet

Mai Mercado & Jens Strunge Bonde

Justitsministeriet

Søren Pape Poulsen

Jeg har været i dialog med verden om Børns Retssikkerhed siden 2015, fordi jeg er i færd med at lave udkast til et partiprogram. Indenfor de sidste 2 år har jeg også fungeret som bisidder og konsulent i højkonfliktsager.

Der tegner sig desværre et billede af et område, hvor man har tabt barnets helt basale behov af syne.

Det drejer sig om barnets ret til:

- A) at bo hos sin primære, velfungerende omsorgsperson
- B) at blive beskyttet mod alvorlige svigt, vold, forældrefremmedgørelse og overgreb
- C) at kunne opbygge den bedst mulige relation til begge sine biologiske forældre og deres familier

A)

Der er alt for mange eksempler på, at børn er blevet tvunget væk fra deres primære, velfungerende omsorgsperson. Det har resulteret i psykiatriske diagnoser blandt de ramte børn og forældre. Det har også medført selvmord.

B)

Der er desværre OGSÅ utallige eksempler på, at uegnede forældre har fået tildelt forældremyndighed, bopæl og samvær. Det er resulteret i dødsfald grundet vold eller livsfarlige svigt, overgreb og vold i årevis inklusiv psykisk vold, der også kan give fysiske symptomer for eksempel i form af mavesmerter. Alt for mange børn oplever i øjeblikket en barndom i angst helt frarøvet kontakten til deres primære, velfungerende omsorgsperson.

Børn bliver IKKE beskyttet tilstrækkeligt mod vold, overgreb og frarøvelse af kontakten med deres primære, velfungerende omsorgsperson i Danmark i dag.

Der mangler:

- faktacheck
- tilstrækkeligt tilbundsgående undersøgelser ved mistanker om overgreb og vold i familien – og at man tager konsekvenserne af resultaterne på de undersøgelser, så man netop IKKE tildeler voldelige og krænkende personer rettigheder i form af forældremyndighed, bopæl og ikke-overvåget samvær
- effektiv hjælp til voldsramte herunder pladser nok på landets krisehjem og hjælp til at beskytte volds ofre mod yderligere kontakt med krænker herunder sanktioner, der tydeliggør, at vi ikke accepterer vold i Danmark i dag – at være vidne til vold er OGSÅ traumatiserende, og mange børn får PTSD af at være vidne til den ene forælders vold mod den anden

Det kan simpelt ikke passe, at Hafida kan blive myrdet af sin mand, hvorefter han får forældremyndighed og bopæl over børnene og tvinger dem væk fra deres mormor og morfar for at bo hos hans forældre, mens han er i fængsel. Har man myrdet den anden forælder skal man fratages ALLE rettigheder i forhold til børnene og kun efterlades med pligten til at stille op på børnenes initiativ. Andre er uenige med mig her med henvisning til, at der kan være tale om mord i selvforsvar, men realiteten er, at der i langt de fleste tilfælde er tale om drab på børnenes Mor, der er børnenes primære, velfungerende omsorgsperson på drabstidspunktet. **Antallet af drab på mødre og børn er øget i kølvandet på forældreansvarsloven fra 2007. Det er på tide at vende den udvikling om. Ikke via flere rettigheder til krænker men via flere rettigheder til barnet og dets primære, velfungerende omsorgsperson.**

Børn skal beskyttes.

Det betyder også, at overvåget samvær skal kunne gøres permanent, og at børns grænser skal accepteres.

Hvis et barn ikke ønsker samvær, skal barnet heller ikke tvinges til samvær. Og et barn skal SLET IKKE fjernes fra sin primære, velfungerende omsorgsperson.

C)

Under hensyn til barnets sikkerhed som det primære fokus, har børn ret til at kende deres biologiske ophav på begge sider og opbygge den bedst tænkelige relation til dem. Det betyder, at man må give den nødvendige hjælp og støtte helt uden truslen om at tvangsjerne børnene, med mindre

der er begrundet formodning om, at børnene tager skade af kontakten. Dette område trænger til et nærmere eftersyn, da det er her, vi ser nogle af de værste myndighedsovergreb. Det kan ikke være rigtigt, at man fjerner et barn fra en ammende mor, når amningen ellers fungerer fint.

Vi har set sagsakter og rapporter forsvinde. Vi har også set kommuner træffe beslutninger, FØR de har kunnet begrunde dem med ekspertudtalelser, som de så senere har bestilt – for igen at forkaste de udtalelser, der talte imod kommunens beslutning og fortsætte med at indhente udtalelser, til de fandt en, der passede.

Der bør være et langt større fokus på at sikre barnet mod overgreb og skabe tryghed i opvæksten gennem støtte til barnets primære, velfungerende omsorgsperson. Det skal afdækkes, hvem den person er, og så skal vedkommende beskyttes mod overgreb fra andre, når det er nødvendigt. Det kræver indblik i sagerne, og såvel primære, velfungerende omsorgsperson og barn skal opleve, at de får hjælp. I modsætning til i dag, hvor de alt for ofte føler sig overhørt.

Tanken om tvangsadoptioner er bekymrende. Dels er der risikoen for, at tvangen er uberettiget (vi kan ALLE begå fejl). Dels har barnet behov for at kunne spejle sig i sit biologiske ophav og kende begge forældres historier fra dem for at finde ud af, hvem det er - som led i, at barnet danner sin egen identitet.

Børn er ikke isolerede øer, som man kan flytte rundt med, som man vil. Selv efter en berettiget fjernelse fra hjemmet, kan barnet have behov for at vide, hvordan det går dets biologiske forældre, og der kan være biologiske slægtninge, barnet vil have stor glæde af at bevare kontakten til.

Sikring af BARNETS BEHOV

FN's Menneskerettighedskonvention, Bornekonventionen, Handicapkonventionen og Istanbulkonventionen bør implementeres i al lovgivning, der berører familier, børn samt deres primære, velfungerende omsorgspersoner.

Sagen skal følge barnet og ikke kommunen – og barnet skal have den nødvendige hjælp, uanset om det bor hos sine biologiske forældre eller ej. Udsatte børn bør også tildeles deres egen advokat & værge fra fødslen, hvis der er tale om tvangsfjernelse allerede der – og i det hele taget, når barnets trivsel samt retssikkerhed er på spil. ALLE børn skal have en **kontaktperson** i form af en sekundær omsorgsperson, det kan henvende sig til, hvis barnet får brug for hjælp. Det skal være en person, barnet ser

løbende og derfor har et **tillidsforhold** til.

Målet må være at sikre ALLE børn en sund barndom med ro til at udvikle sig og kontakt til de mennesker der er bedst for barnet.

Lad mig anskueliggøre det med nogle scenarier:

(1) BØRNEFAMILIEHUSET

til støtte af udsatte børn & forældre samt undersøgelse af deres aktuelle behov

Scenarie I:

Hverken mor eller far er fuldt påklædt til opgaven som forælder og der er risiko for, at barnet bliver udsat for livstruende overlast. Løsningen kunne være at installere familien på et hjem med overvågning med mulighed for indgriben døgnet rundt, så man sikrer sig, at barnet til enhver tid får dækket sine behov – fysisk og psykisk. Viser det sig så, at den ene eller begge forældre skader barnet, kan man arbejde med adfærden via et intenst terapeutisk og pædagogisk arbejde, mens man beskytter barnet. Det vil også kunne komme den voksne til gode og stoppe overleveringen af dårlig adfærd til næste generation. Behandlingen af forælder-barn relationen skal således køre sideløbende med terapi til den uegnede forælder – da uegnetheden ofte vil stamme fra svigt i FORÆLDERENS egen barndom. Vi har en brug/smid væk kultur i vores samfund, der også smitter af på holdningerne til vores medmennesker, men det er de færreste, der slet ikke kan bruges til noget i deres relationer til andre, og vi skal ud over idéen om den perfekte forælder. Den idé er i sig selv skadelig, da INGEN er perfekte, og alt for mange brækker nakken i deres sorg over, at tingene ikke er, som de ville ønske – frem for at arbejde med det, der er. Børn er også nødt til at lære at håndtere smerte og ting, der ikke er perfekte, samt ting der ikke er i orden. Vi har jo desværre også set såvel plejefamilier som adoptionsforældre samt ansatte på børnehjem begå overgreb og udsætte børn for livsfarlige svigt.

I afgørelsen af, hvem der er egnet til opgaven som forælder, er det vigtigt at kunne afkese effekter af vold og overgreb. Mange velfungerende primære omsorgspersoner fremstår uegnede, ALENE fordi de er mærket af den vold, som de og deres børn har været udsat for fra den anden forælder. Sådanne sammenhænge skal Børnefamiliehusene kunne afdække.

Hvis en forælder (eller begge) ser ud til ikke at kunne magte opgaven

at passe på egne børn, skal et ophold i Bornefamiliehuset i den nødvendige udstrækning være en forudsætning for fortsat kontakt til barnet.

I de mest håbløse tilfælde, vil barnet ende med at blive passet af andre, men barnet skal fortsat kunne tage kontakt på EGET initiativ, hvis det ønsker at:

- opbygge en relation til dets biologiske forælder
- forstå, hvorfor de ikke bor sammen
- kende til dets biologiske forældres historie
- spejle sig i dets biologiske forældre i arbejdet med at definere egen identitet

Der skal gives det bedst mulige rum for den kontakt.

Lige nu kender vi til børn, der sidder til møde i Statsforvaltningen og udtrykker savn efter forældre, som forvaltningen har frataget børnene ret til at være i kontakt med.

PERSONALET i Bornefamiliehuset skal være top kvalificeret personlighedsmæssigt og fagligt. Det kræver mod til at se egne monstre i øjnene for også at kunne se andres, og det kræver en høj etik ikke at misbruge den magt, en sådan stilling ville indebære. Desuden vil arbejdet være farligt, når det gælder omgangen med potentielt voldelige. Det skal der også tages højde for. Man kan overveje, om personer domt for vold og overgreb, nogensinde skal have ret til andet end ikke-overvåget samvær.

(2) HOJKONFLIKT

Scenarie II:

Forældrene kan se velfungerende ud på overfladen, og her er problemet måske allermest forældrefremmedgørelse, trusler og risiko for kidnapninger og mord

Det kan være svært for udenforstående at gennemskue, hvad der foregår. Her vil et ophold på omtalte Bornefamiliehus også kunne bruges. Jeg har fungeret som konsulent og siddet til møder som bisidder i såvel Statsforvaltning som Kommuner. Det fremgår tydeligt, at selv psykologer kan finde på at underkaste sig krænker i et ubevidst ønske om at beskytte sig selv mod overgreb. Kun meget bevidste mennesker vil kunne gennemskue de spil, der kører, og det vil ofte kræve, at flere professionelle undersøger situationen sammen, hvilket ville kunne lade sig gøre i de Bornefamiliehuse med mulighed

for indkvartering af hele familier, som jeg omtaler her. Det kræver selvfølgelig, at der er vandtætte skodder mellem afdelingerne, så kun bornene og de professionelle kan bevæge sig imellem dem, hvis den ene forælder er voldelig overfor den anden. Da der er en reel risiko for, at højkonflikter ender med drab – selv når der er tale om tilsyneladende velfungerende mennesker, kræver det arbejde høje niveauer af sikkerhed og professionalisme. Men det er klart at foretrække sammenlignet med, at vi i dag svigter voldsofre og belønner drab med at give bopæl og forældremyndighed til morderen. Sådan noget skal slet ikke kunne lade sig gøre. Hafidas børn bor fortsat hos morderens forældre, mens han er i fængsel for drabet. De grænser skal sættes længe før og bestå i, at vi afdekker de reelle risici samt beskytter voldsofre langt mere effektivt end i dag. Det betyder selvfølgelig også, at der skal være pladser nok på de danske krisecentre samt tilstrækkelig psykologhjælp uden egenbetaling til voldsramte og deres børn – også når der er tale om hjemmeboende børn over 18 (måske på særlige afdelinger – eller på effektivt beskyttede adresser).

(3) ANDEN NATIONALITET

Scenarie III:

Nogle børn har forældre med hver sin nationalitet. I dagens Danmark kan en dansker ikke altid flytte tilbage til Danmark med sin udenlandske ægtefælle. Det rammer børn, hvor den ene forælder er dansker, og den anden forælder kommer fra et land udenfor Europa. Børn fratages derfor deres ene velfungerende forælder, hvis den danske forælder vælger at flytte tilbage til Danmark for at være tæt på sin øvrige familie eller komme væk fra et konfliktfyldt område i udlandet. Her taler vi om velfungerende familier, der er til glæde for hinanden og ønsker at blive sammen.

Flygtningebørn skal selv betale for at få deres forældre til Danmark. Her hjælper Venligboerne, men skal civilsamfundet tage sig af den opgave?

Børn fra de såkaldte danske Ghettoer risikerer dobbelt straf sammenlignet med andre danskere. Og man har nu nedsat den kriminelle lavalder. De helt små tvinges i vuggestue med trussel om, at deres forældre ellers fratages deres forsørgelsesgrundlag.

Hvor er retssikkerheden?

(4) ADOPTIONER & SÆEDBANKER

Scenarie IV:

Der ser ud til at have udviklet sig et rystende syn på børn som en handelsvare, hvilket bekymrende let ender i, at barnet mister fundamentale rettigheder, som at:

- vide, hvem begge dets forældre er
- kunne kontakte begge biologiske forældre, når barnet ønsker det
- få chancen for at udvikle den bedst mulige relation til begge forældre fra starten – se forslag under punkt 1 om Bornefamiliehuse

Fordelen ved tvangsadoptioner frem for tvangsløsninger er selvfølgelig, at man undgår svingdørsbørn – altså at barnet skifter hjem flere gange i løbet af sin opvækst. Man må bare sikre sig, at barnets øvrige behov også dækkes, og at tvangsforanstaltningen er gennemtænkt.

Vi skal huske på, at når vi rammer forældrene, rammer vi også børnene. Det samme gælder heldigvis også den anden vej...

Støtter vi forældrene i at udvikle sig til de mennesker, de gerne vil være, hjælper vi også deres børn.

Hvis du vil vide mere om, hvad også velfungerende danske familier reelt oplever i mødet med myndighederne i Danmark i dag, kan du gå ind på facebook siden Borns Retssikkerhed. Der er virkelige historier bag hvert opslag, og vi sætter dig gerne i direkte kontakt med de ramte, der alle kan dokumentere, hvad de har oplevet.

Med venlig hilsen

Maria Kammerer
Borns Retssikkerhed
maria@provinu.com
mobil: 23 10 03 59

24. august 2018

Høringssvar til udkast til lov om familierets- huset m.fl.

Mødrehjælpen vil gerne takke for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslagene. Høringssvaret er delt op i indledende bemærkninger, bemærkninger til lov om Familieretshuset og bemærkninger til øvrige lovforslag.

Indledende bemærkninger

Mødrehjælpen har med interesse fulgt og deltaget i den politiske og offentlige debat, der d. 27. marts 2018 førte frem til aftalen om et nyt, enstrengt og sammenhængende familieretligt system, og som nu med det fremsendte høringsmateriale foreligger udmøntet i to konkrete lovforslag.

Mødrehjælpen vil gerne takke de politiske ordførere for lydhørhed over for de perspektiver, vi har bragt frem undervejs i processen. Vi har bidraget med indsigt og erfaring baseret på Mødrehjælpens mangeårige og omfangsrige rådgivning af børnefamilier i skilsmisse, og vi er glade for at være blevet mødt med interesse og lydhørhed fra alle parter i den politiske proces.

På samme vis har Mødrehjælpen sat pris på den gode dialog med Børne- og Socialministeriet både før og efter den politiske aftales indgåelse. Ministeriets imødekommande og lyttende tilgang til de mange interessenter omkring den politiske proces fortjener ros, og det gør det velskrevne og gennemarbejdede høringsmateriale også.

Om det samlede forslag

Det er Mødrehjælpens opfattelse, at der med de to lovforslag vil kunne etableres et familieretligt system, der på væsentlige områder kan skabe bedre vilkår for børnefamilier i skilsmisse. Forligspartiernes ambition om et mere fokuseret system er i de fremlagte lovforslag udmøntet med et godt blik for den sårbarhed, familier i skilsmisse befinder sig i, og der er grund til at fremhæve særligt tre elementer, der i Mødrehjælpens optik vil kunne få positiv betydning for børn og forældre i skilsmisse.

- Mødrehjælpen finder det særdeles positivt, at der med den formålsparagraf, der foreslås indføjet i forældreansvarsloven, som det første gøres klart, at barnets bedste, dets trivsel og ret til beskyttelse skal være det bærende princip i loven og dens forvaltning.
- Mødrehjælpen vil også fremhæve det tydelige fokus, der med de to lovforslag sættes på voldsrelaterede problemstillinger i skilsmisseprocesserne. Mødrehjælpens erfaring på netop dette område er omfattende, og den viser, at vold – herunder særligt psykisk vold – er ødelæggende for børns trivsel. I skilsmissesituationer er det afgørende, at der i alle led af sagsbehandlingen er en meget høj grad af viden om og opmærksomhed på forekomst af vold og på sikring af barnets trivsel og beskyttelse. Mødrehjælpen finder det overordentlig positivt, at der med de to lovforslag lægges op til netop dette.
- Det nye familieretlige system foreslås i Lov om Familieretshuset at indeholde et tilbud om rådgivning til forældre i skilsmisse. Det er Mødrehjælpens erfaring, at et sådan tilbud kan have endog meget stor betydning for forældrenes evne til selv at finde bæredygtige løsninger med fokus på barnets trivsel. Derfor er det positivt, at rådgivning indgår som et væsentligt element i det nye system, og ikke mindst at der lægges op til metodeudvikling. Det er Mødrehjælpens opfattelse, at denne metodeudvikling bør indtænke civilsamfundsorganisationers velafprøvede tilbud, således at skilsmisseforældre kan få rådgivning også uden for det offentlige system. Dette ligeledes for at være med til at sikre, at der er rådgivningstilbud i et omfang, der vil kunne matche efterspørgslen både i omfang og variation.

I det samlede materiale lægges der desuden op til en styrkelse af de fagligheder, der skal virke i det nye familieretlige system. Mødrehjælpen finder, at dette fokus er afgørende for, om det nye system vil kunne realisere de ambitioner, der ligger bag den politiske aftale og om systemet reelt vil kunne skabe positiv forandring for børn og forældre i skilsmisse. I naturlig forlængelse heraf er det tilsvarende vigtigt, at der allokeres tilstrækkelige midler til at sikre et højt fagligt niveau på tværs af det nye system.

Mødrehjælpen er bekymret for, om de allokerede midler til aftalen indfrier de gode intentioner, idet ændringerne i det samlede familieretlige system er omfattende – både i forhold til kultur, proces og indhold. Mødrehjælpen anbefaler derfor, at der er fokus på, hvorvidt der vil være behov for at tilføre yderligere midler for at sikre implementeringen.

Mødrehjælpen er klar over, at aftalens elementer omkring skilsmissec familiernes økonomi ligger uden for dette lovkompleks, men Mødrehjælpen vil opfordre til, at der nedsættes et fagligt bredt udvalg til at belyse udfordringer og forslag til løsninger omkring skilsmissec familiers økonomi.

Lov om Familieretshuset

Almindelige bemærkninger

3.3. (Familieretshusets behandling af familieretlige sager)

3.3.1.3: Som bemærkning til det grønne spor (§ 5-sager) er det væsentligt, at der gives mulighed for at angive vold i anmodning om skilsmisse uden, at partneren ser dette. Det er ikke tilstrækkelig oplysning til sagen, at der ikke findes tidligere sagsakter omkring vold. Mødrehjælpen foreslår, at den voldsudsatte gives mulighed for at henvende sig telefonisk eller via mail og give yderligere oplysninger til sagen. Dette forbehold gælder den digitale løsning og screening for både § 5, § 6 og § 7-sager.

3.3.2.1: Mødrehjælpen er enig i, at det er mest hensigtsmæssigt, at opgavedelingen mellem Familieretshuset og Familieretten følger sagens kompleksitet frem for sagstype.

3.3.2.2. Mødrehjælpen mener, at det er vigtigt, at der arbejdes for, at sager afsluttes så hurtigt som muligt. Det er derfor hensigtsmæssigt med opstilling af procesfrister. Mødrehjælpen anerkender, at oplysning af en sag – herunder samarbejde med andre myndigheder – kan betyde, at sagen har et langt forløb. I disse sager er det afgørende, at der fra Børneenhedens side fastholdes en kontinuerlig kontakt til barnet, og at barnet støttes i processen.

3.3.2.3. Mødrehjælpen finder det positivt, at mulighederne for udveksling af oplysninger mellem Familieretshuset og de sociale myndigheder bedres. Samtidig anerkender Mødrehjælpen den potentielle samtykkeproblematik, idet forældre med den foreslåede ordning ikke skal give samtykke forud for udveksling af visse oplysninger. Dog vægter barnets trivsel over andre hensyn, og Mødrehjælpen finder, at dette er i tråd med den ny formålsparagraf. Mødrehjælpen henstiller til, at det monitoreres nøje, om udvekslingen af oplysninger finder sted i relevante sager, da fraværet af denne videndeling netop i det nuværende system er en udfordring, der er til skade for børnene.

3.3.3.2. Angående behov for støtte til barnet, så bør der også i § 5-sager være en opmærksomhed rettet mod at informere børn om de muligheder, de har for hjælp. Dette kunne være i form af en letlæselige pjece eller SMS (f.eks. indeholdende kontaktoplysninger på en konkret person), der sendes til barnet, når de er til første møde i Familieretshuset.

3.3.4.3. Mødrehjælpen mener, det er positivt, at Familiehusets rådgivnings- og konflikt-håndteringstilbud gøres åbne – også over for personer, der ikke har en aktuel sag i Familieretshuset. Endvidere hæfter vi os ved, at de eksisterende tilbud udvides med etablering af nye tilbud i form af digitale værktøjer, samarbejdskurser og individuelle samtaler. Mødrehjælpen mener dog, at der er behov for en markant styrkelse af de forebyggende tilbud til familier i skilsmisse. Der bør derfor tilbydes en vifte af rådgivnings- og konflikt-håndteringstilbud, som henvender sig til forskellige målgrupper og situationer. En udvidet tilbudspalet vil netop bevirke, at tilbuddene i det ny system i højere grad tilpasses familiernes individuelle behov. Mødrehjælpen ser særligt et behov for rådgivnings- og konflikt-

håndteringstilbud målrettet sårbare familier, der ikke traditionelt vil være opsøgende i forhold til tilbuddene. Et aspekt i forhold til etablering af sådanne tilbud er, at de med fordel kan lægges uden for myndighedsregi, således at familierne ikke fravælger tilbud grundet mistillid til det offentlige system.

Mødrehjælpen støtter, at rådgivnings- og konflikthåndteringstilbud ligeledes gøres tilgængelige for ugifte forældre med børn, der ophæver samlivet. Det er dog væsentligt, at der gøres eksplicit opmærksom på tilbuddene til denne målgruppe, da de ikke nødvendigvis har en naturlig berøringsflade med Familieretshuset.

3.3.6.3. Mødrehjælpen hilser den foreslåede ordning, hvor Familieretshuset får hjemmel til at træffe visse familieretlige afgørelser, velkommen. I forhold til samværsafgørelser savnes der dog en nærmere beskrivelse af, hvornår afgørelsen tænkes at være indgribende for barnet. Det er i denne sammenhæng væsentligt, at der skabes overensstemmelse mellem afgørelser om samvær i Familieretshusene og Familieretten.

3.3.7.3. Mødrehjælpen er enig i, at de mest komplekse sager - § 7-sagerne - skal mødes af en tværfaglig medarbejderstab i Familieretshuset. Særligt mener Mødrehjælpen, at det er vigtigt at sikre, at de rette børnefaglige kompetencer altid er til stede i behandlingen af sagerne. Dette vil konkret betyde pædagogiske og børnepsykologiske kompetencer. Endvidere skal medarbejderne, der møder familien, være klædt på til at identificere tegn på vold og have mulighed for at trække på ekspertise i forskellige voldsformer, hvor det er relevant for den videre oplysning af sagen.

Der vil i mange af § 7-sagerne være grundlag for en børnesagkyndig undersøgelse. Mødrehjælpen mener, at disse undersøgelser bør standardiseres og kvalitetssikres i langt højere grad, end det er tilfældet i dag, hvor svingende kvalitet og uens metoder præger billedet.

Som tidligere nævnt i indeværende høringssvar finder Mødrehjælpen det positivt, at mulighederne for udveksling af oplysninger i sagen mellem forskellige myndighedsinstanser øges. Det er i denne forbindelse afgørende at sikre, at en sådan indhentning af oplysninger sker i alle § 7-sager.

Muligheden for separat fremmøde for parterne ved en § 7-sag er meget væsentlig, særligt i sager med mistanke om vold, jf. § 10 stk. 2.

3.3.8. Mødrehjælpen er enig i ministeriets betragtninger om, at der er behov for en styrkelse og formalisering af samarbejdet mellem den familieretlige myndighed (Familieretshuset) og kommunerne. Det er ligeledes Mødrehjælpens erfaring, at de nuværende samarbejdsflader, i dag kendt som det særlige spor, ikke fungerer efter hensigten. Det er derfor en styrkelse, at kommunerne fremover skal have et kontaktpunkt frem for en frivillig ordning, som den kendes i dag. For Mødrehjælpen er det imidlertid afgørende, at der ikke blot formaliseres en kontaktvej mellem Familieretshuset og kommunen, idet det ikke dækker behovet. Der skal skabes højere grad af overensstemmelse mellem behandlingen af familiens sag i hhv. Familieretshuset og kommunen, og her er etablering af kontakt kun en start. Eksempelvis ser vi ofte eksempler på, at en kommunal familieafdeling fraråder en forælder at udlevere barnet til samvær (pga. eksempelvis vold eller misbrug), mens Statsforvaltningen og følgelig Fogedretten fastholder samværet. Dette sætter forælderen i

et krydspres, og de forskellige myndigheder optræder ikke som et sammenhængende system.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte dele

Til §1: Der bør gives vejledning til, hvordan og hvornår den foreslåede formålsparagraf konkret tænkes at give anledning til ændret praksis i forhold til afgørelser om bopæl, forældremyndighed og samvær. Begreber som 'barnets trivsel' og 'bedst for barnet' er ikke objektive termer. I Mødrehjælpen betragter vi trivsel for barnet som en tilstand, hvor der etableres tryghed, omsorg, sikkerhed, stabilitet og fundament for en positiv udvikling. Gode og sunde relationer til begge forældre efter et brud er en del af dette, men det forudsætter, at begge forældre har tilstrækkelig forældrekompetence til at understøtte barnets trivsel. Mødrehjælpen har derfor en forventning om, at § 1 i loven om Familieretshuset resulterer i færre afgørelser, hvor barnet til skade for dets trivsel skal have samvær med forældre uden tilstrækkelig forældrekompetence.

Til § 16: Vedrørende barnets initiativret er Mødrehjælpen positiv over for, at Børneenheden tager sig af henvendelsen og stiller tilbud til rådighed. Dog skal forældre ikke kunne afvise at en sag tages op, hvis børnesamtalen viser, at barnet mistrives i den nuværende ordning. Derfor er der behov for en ret til, at sagen behandles upåagtet at begge forældre afviser behovet herfor.

Til § 50: Mødrehjælpen støtter forslaget om, at der i tilknytning til Familieretshuset ned sættes et rådgivende udvalg. Forslaget formaliserer det eksisterende interessentforum, om end det rådgivende udvalg umiddelbart fremstår noget smallere i konstruktionen. Mødrehjælpen anbefaler, at der som minimum udpeges tre medlemmer fra civilsamsfundsorganisationerne for at sikre en bred repræsentation. Mødrehjælpen stiller sig til rådighed som medlem af udvalget.

Lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

Almindelige bemærkninger

3.2. (Myndighedsstrukturen på det familieretlige område) Mødrehjælpen finder den nye, forenkledte struktur på det familieretlige område positiv. Det vil være en hjælp for mange familier, hvis sagsgangen i praksis bliver – og af familierne også opleves som – mere smidig og overskuelig end systemet i dag formår. Et opmærksomhedspunkt er dog, at der skabes ensartethed i afgørelser, der kan træffes både af Familieretshuset og Familieretten således, at der ikke opstår retssikkerhedsmæssige konflikter.

3.3.2.1.1. (Barnets bedste) Mødrehjælpen er positiv over for – i tråd med bemærkningerne til Lov om Familieretshuset § 1 – at forældreansvarslovens regler om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær skal administreres sådan, at barnets bedste er det alt-

overskyggende princip. Mødrehjælpen har gennem vores mangeårige og omfangsrige rådgivning af familier i brud konstateret, at mange familieretlige afgørelser ikke tager tilstrækkelige hensyn til barnets trivsel. Særligt støder vi på, at børn efter vores faglige vurdering har for meget samvær med en forælder, der ikke har tilstrækkelig forældrekompetence. Den manglende forældrekompetence kan handle om voldsudøvelse, rusmiddelmisbrug, psykiske problemer eller manglende omsorg og evne til at tage vare om barnet generelt. Den – efter Mødrehjælpens vurdering - fejlslagne afgørelse kan også komme til udtryk i et for langvarigt feriesamvær, der ikke stemmer overens med barnets relation og tryghed ved samværsforælderen. Samme problem ser vi når et velbegrundet overvåget samvær efter ganske få gange overgår til ikke-overvåget samvær. Mødrehjælpen anerkender, at mange af de sager, vi rådgiver i, er meget komplekse. Det er derfor vanskeligt at træffe afgørelser inden for forældreansvarslovens regler, hvis sagen ikke er meget grundigt belyst, og barnets perspektiv er udfoldet tilstrækkeligt. Således stiller det store krav til sagsbehandlingen, hvis visionen om barnets bedste som ledetråd skal realiseres. Konkret i forhold til det ny familieretlige system bør lovforslaget derfor præcisere, hvordan undersøgelse af forældrekompetence styrkes (ikke blot ved § 7-sagerne, hvor der ofte vil blive gennemført en børnesagkyndig undersøgelse), og hvordan barnets perspektiv udforskes og bliver aktivt styrende i sagen. Børneenheden, som er beskrevet i Lov om Familieretshuset, er klart et skridt i den rigtige retning, men Mødrehjælpen efterlyser, at der sideløbende hermed oprustes på de ressourcer og metoder, der bruges til at inddrage barnets perspektiv. Hvis der eksempelvis i § 6-sagerne i de fleste tilfælde fortsat kun vil være tale om én børnesamtale af en times varighed, vil det ikke gøre en grundlæggende forskel for sagen, at den foregår i regi af Børneenheden, og at barnet tilbydes kontaktperson. Vi ved fra vores mangeårige arbejde med sårbare børn, at det tager lang tid at etablere tillid mellem barnet og børnefaglig voksen. For nogle børn vil det først være, når de deltager i børnegrupper og spejler sig i andre børn i lignende situationer, at de formår at åbne op omkring deres følelser, tanker og meninger. Derfor er der samlet set brug for en større oprustning på kompetencer og metoder, hvis visionen om barnets bedste skal få virkning i de familieretlige afgørelser. Og dette er ikke alene løst ved en ændret organisering og nye faglige kompetencer i Familieretshuset; det forudsætter, at der gives rum for at udnytte potentialet.

3.3.3.1.2. (delt bopæl) Mødrehjælpen mener grundlæggende ikke, at forslaget i dets nuværende form om delt bopæl tager udgangspunkt i barnets bedste. For nogle forældre – dem, der formår at samarbejde uden større konflikter – kan delt bopæl være en udmærket løsning netop som symbol på det gode samarbejde og ligestillede forældreskab. Mødrehjælpen frygter dog, at nogle forældre vil gå ind i en delt bopælsordning under falske forudsætninger, eller at konflikterne vil kunne udvikle sig undervejs. Her vil barnet komme i klemme imellem forældrene, der skal være enige om stort set alle beslutninger. Det vigtigste for barnet er, særligt hvis dets forældre er uenige og i konflikt, at der er ro, tryghed og stabile rammer. Med bopælen delt mellem to forældre, frygter vi, at denne stabilitet og tryghed kan få svære vilkår i familier, hvor samarbejdet ikke forløber gnidningsløst gennem hele barnets opvækst. Dog hæfter Mødrehjælpen sig ved, at aftalen om delt bopæl kan ophæves på anmodning fra bare én af forældrene. I forhold til delt bopæl i en tremåneders periode efter forældrenes samlivsophævelse, mener Mødrehjælpen, at den foreslåede ordning er et fremskridt. I dag er mange forældre i brud i en meget vanskelig

situation på grund af kamp omkring barnets bopæl, der betyder, at det kan være uhen-sigtsmæssigt at fraflytte den fælles bopæl. Dog vil barnet stadig have CPR-adresse på den tidligere fælles bopæl, og det er derfor spørgsmålet, om dette forhold ikke fortsat vil komme til udtryk i afgørelser om barnets bopæl.

3.3.3.1.3. og 3.3.3.2.2. (beskyttelse af parter, der har været udsat for vold) Mødrehjælpen er meget positiv over for forslaget om, at det i forældreansvarsloven explicit skal fremgå, at møder og vilkårsforhandlinger skal afholdes separat ved mistanke eller viden om vold begået mod den ene part eller barnet. I denne forbindelse er det helt centralt, at Familie-retshusets medarbejdere, der møder familien første gang, er kompetencemæssigt klædt på til at opspore tegn på vold, herunder psykisk vold, såfremt den voldsudsatte part ikke selv tør eller formår at formidle voldshistorikken. Dette betyder konkret, at medarbejder-ne skal overveje behovet for separat fremmøde også, hvis der ikke er rejst anmodning herom fra en af parterne.

3.3.3.2.1. (refleksionsperiode) Mødrehjælpen mener, at refleksionsperioden for mange par, der står i et samlivsbrud, risikerer at forlænge konflikten og dermed fastholde barnet i en svær position, hvor der ikke kan etableres ro og stabilitet omkring barnet. Flertallet af de familier, vi møder i Mødrehjælpen, er i krise, når familien brydes op. Og bruddet er ikke en hurtig beslutning, men har været længe undervejs. Vi ser desværre ofte et mønster, hvor forældrene ubevidst glemmer børnene, og kun har overskud til at mærke egne følel-ser og behov. En separationsperiode vil for disse familier desværre kun forlænge den uklarhed og konflikt, som børnene befinder sig i centrum af. Mødrehjælpen mener der-for, at den foreslåede refleksionsperiode skal bruges konstruktivt til at give forældre i brud viden og råd om barnets reaktioner og behov i den kommende skilsmisse. Dette vil kvalitativt kunne styrke de beslutninger om bopæl, samvær, mv., som forældrene skal træffe. Følgelig stiller det krav til de konfliktforebyggende og rådgivende tilbud, som for-ældrene modtager i refleksionsperioden. Som tidligere nævnt i dette høringssvar mener Mødrehjælpen derfor, at der er behov for en mere markant udvidelse af tilbuddene til par i skilsmisse end det foreslåede.

3.4.2.1. (Familieretlige retssager) Mødrehjælpen er enig i, at samtaler med børn som ho-vedregel bør holdes sammen med den kontaktperson, som barnet har fået tilknyttet fra Børneenheden i Familieretshuset. I de fleste tilfælde bør kontaktpersonen kunne referere tidligere børnesamtaler over for Familieretten med mindre der er nye oplysninger i sa-gen, således barnet ikke skal gennem flere samtaler med identisk indhold blot fordi sa-gen behandles i nyt regi.

3.4.3.2. (Fuldbgyrdelse af familieretlige afgørelser) Mødrehjælpen er enig i, at fuldbgyrdelse af afgørelser i videst muligt omfang skal tage hensyn til barnet. Mødrehjælpen støtter derfor forslaget om at sager om fuldbgyrdelse behandles i Familieretten, hvilket skaber mere kontinuitet for familien. Da afhentning af et barn er meget traumatiserende, bør det være allersidste udvej og Mødrehjælpen håber derfor, at et øget fokus på de forebyg-gende og konfliktmæglende tiltag reducerer antallet af afhentninger yderligere.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til Jacob Holch på telefon 61305962
(jho@moedrehjaelpen.dk).

Med venlig hilsen

Ninna Thomsen
Direktør

Jacob Holch
Politisk konsulent

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Fra: Jan Hempel (Jan.Hempel@politiforbundet.dk)
Titel: VS: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
E-mailtitel: VS: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)
Sendt: 29-06-2018 08:14:08
Bilag: Høringsliste.pdf; Høringsbrev.pdf; Udkast til forslag til lov om Familieretshuset.docx; Udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love.docx;

Til Børne- og Socialministeriet.

Politiforbundet har ingen bemærkninger til høringen.

Politiforbundets jr.nr. 2018-00545.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Jan Hempel
Forbundssekretær

H.C. Andersens Boulevard 38
DK-1553 København V

Tlf. +45 3345 5965
E-mail mail@politiforbundet.dk

Fra: Maria Schultz [mailto:masz@sm.dk]

Sendt: 28. juni 2018 14:34

Til: 3f@3f.dk; 'law@law.aau.dk' <law@law.aau.dk>; Landsforeningen Adoption og Samfund <foreningen@adoption.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Adoptionspolitisk Forum <info@adoptionspolitik.org>; Aniella Bonnichsen <aniellas.terapi@gmail.com>; Advokatrådet, Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; 'ac@ac.dk' <ac@ac.dk>; post@alzheimer.dk; 'amnesty@amnesty.dk' <amnesty@amnesty.dk>; abf@abf-rep.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; pote@atp.dk; kontakt@barnetstarv.nu; 'info@bedrepsykiatri.dk' <info@bedrepsykiatri.dk>; 'bl@bl.dk' <bl@bl.dk>; 'bosam@bosam.dk' <bosam@bosam.dk>; bupl@bupl.dk; 'info@byggesoc.dk' <info@byggesoc.dk>; 'info@bygherreforeningen.dk' <info@bygherreforeningen.dk>; 'kobenhavn@domstol.dk' <kobenhavn@domstol.dk>; 'aalborg@domstol.dk' <aalborg@domstol.dk>; 'aarhus@domstol.dk' <aarhus@domstol.dk>; 'esbjerg@domstol.dk' <esbjerg@domstol.dk>; 'glostrup@domstol.dk' <glostrup@domstol.dk>; post.rig@domstol.gl; 'helsingor@domstol.dk' <helsingor@domstol.dk>; 'herning@domstol.dk' <herning@domstol.dk>; 'hillerod@domstol.dk' <hillerod@domstol.dk>; 'hjørring@domstol.dk' <hjorring@domstol.dk>; 'holbaek@domstol.dk' <holbaek@domstol.dk>; 'holstebro@domstol.dk' <holstebro@domstol.dk>; 'horsens@domstol.dk' <horsens@domstol.dk>; 'kolding@domstol.dk' <kolding@domstol.dk>; 'lyngby@domstol.dk' <lyngby@domstol.dk>; 'nykobing@domstol.dk' <nykobing@domstol.dk>; 'naestved@domstol.dk' <naestved@domstol.dk>; 'odense@domstol.dk' <odense@domstol.dk>; 'randers@domstol.dk' <randers@domstol.dk>; 'roskilde@domstol.dk' <roskilde@domstol.dk>; 'svendborg@domstol.dk' <svendborg@domstol.dk>; 'sonderborg@domstol.dk' <sonderborg@domstol.dk>; 'viborg@domstol.dk' <viborg@domstol.dk>; 'bornholm@domstol.dk' <bornholm@domstol.dk>; 'frederiksberg@domstol.dk' <frederiksberg@domstol.dk>; sek@boernogfamilier.dk; 'bkf@bkchefer.dk' <bkf@bkchefer.dk>; brd@brd.dk; 'bf@boernesagen.dk' <bf@boernesagen.dk>; bv@bornsvilkar.dk; 'oao@oao.dk' <oao@oao.dk>; 'cbs@cbs.dk' <cbs@cbs.dk>; DIA <mail@d-i-a.dk>; 'dl@dklf.dk' <dl@dklf.dk>; dlf@dlf.org; Jette Marie Bundgaard-Nielsen <JMBN@KM.DK>; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; Dansk Erhverv, høringspostkasse <hoeringsager@danskerhverv.dk>; 'drc@drc.dk' <drc@drc.dk>; Dansk Folkeparti <df@df.dk>; dhf@dhf-net.dk; Dansk Industri <di@di.dk>; Dansk Psykiatrisk Selskab <Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk>; Dansk Psykolog Forening <dp@dp.dk>; hoeringssekretaer@gmail.com; 'ds@socialrdg.dk' <ds@socialrdg.dk>; mail@danskeadvokater.dk; info@danskearveretsadvokater.dk; 'mail@danskefamilieadvokater.dk' <mail@danskefamilieadvokater.dk>; 'dh@handicap.dk' <dh@handicap.dk>; info@danskepatienter.dk; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; 'kontakt@danskeudlejere.dk' <kontakt@danskeudlejere.dk>; Marianne Lundsgaard <ml@danske-aeldreraad.dk>; 'dsr@dsr.dk' <dsr@dsr.dk>; Datatilsynet <dt@datatilsynet.dk>; DemensKoordinatorer i Danmark <info@demens-dk.dk>; dommerforeningen@gmail.com; 'ddp@praesteforening.dk' <ddp@praesteforening.dk>; Det Centrale Handicapråd <dch@dch.dk>; 'info@konservative.dk' <info@konservative.dk>; dkr@dkr.dk; info@detsocialenetvaerk.dk; 'digst@digst.dk' <digst@digst.dk>; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk' <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>; 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk' <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk' <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>;

Dommerfuldmægtigforeningen (høring) <hoeringer@dommerfm.dk>; 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk' <landskontoret@enhedslisten.dk>; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'msn@lesadv.dk' <msn@lesadv.dk>; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse <formand@foreningenfar.dk>; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <KAKE@domstol.dk>; Institut for Menneskerettigheder <info@humanrights.dk>; Morten Skov Mogensen <msm@kfumsoc.dk>; KL, Kommunernes Landsforening <kl@kl.dk>; 'kto@kto.dk' <kto@kto.dk>; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk' <kd@kd.dk>; 'kvr@kvinderaad.dk' <kvr@kvinderaad.dk>; 'jurfak@jur.ku.dk' <jurfak@jur.ku.dk>; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk' <info@boernogsamvaer.dk>; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk' <kontor@menighedsraad.dk>; 'lfs@lfs.dk' <lfs@lfs.dk>; 'lap@lap.dk' <lap@lap.dk>; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk' <lev@lev.dk>; LIVSVÆRK <info@livsvaerk.org>; 'lo@lo.dk' <lo@lo.dk>; los@los.dk; 'llodk@llodk.dk' <llodk@llodk.dk>; 'dadl@dadl.dk' <dadl@dadl.dk>; info@mandecentret.dk; 'moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk' <moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk>; Plejefamiliernes Landsforening <landsforeningen@plejefamilierne.dk>; Politiforbundet <mail@politiforbundet.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; 'pf@psykiatrifonden.dk' <pf@psykiatrifonden.dk>; hoeringer@redbarnet.dk; kuhnu@rr.rm.dk; 'riomgr@gl.stm.dk' <riomgr@gl.stm.dk>; 'riomfr@fo.stm.dk' <riomfr@fo.stm.dk>; OLE HASSELGAARD <rigsadvokaten@ankl.dk>; 0---RIGSPOLITIET DANMARK <politi@politi.dk>; 'info@rodekors.dk' <info@rodekors.dk>; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; Jann Sjursen <post@udsatte.dk>; 'landsforeningen@sind.dk' <landsforeningen@sind.dk>; kontakt@selveje.dk; 'sf@sf.dk' <sf@sf.dk>; sl@sl.dk; servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk; mail@socialtlederforum.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynnord@hjoerring.dk; socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynost@holb.dk; 'administration@statsforvaltningen.dk' <administration@statsforvaltningen.dk>; tabuka@tabuka.dk; info@taenketankenadoption.dk; pote@atp.dk; 'info@urk.dk' <info@urk.dk>; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; unicefdk@unicef.dk; 'venstre@venstre.dk' <venstre@venstre.dk>; Vestre Landsret <post@vestrelandsret.dk>; Ældre Sagen <aeldresagen@aeldresagen.dk>; Østre landsret <post@oestrelandsret.dk>; Alternativet <alternativet@alternativet.dk>; Grønlands Selvstyre <info@nanoq.gl>; info@baeredygtigtlandbrug.dk; mail@nyeborgerlige.dk; radikale@radikale.dk; 'TILI@KM.DK' <tili@km.dk>; 'KMFYN@KM.DK' <kmfyn@km.dk>; 'KMHAD@KM.DK' <kmhad@km.dk>; hes@km.dk; 'KMVIB@KM.DK' <kmvib@km.dk>; 'KMAAL@KM.DK' <kmaal@km.dk>; 'KMAAR@KM.DK' <kmaar@km.dk>; 'KMKBH@KM.DK' <kmkbh@km.dk>; 'LFSTIFT@KM.DK' <lfstift@km.dk>; biskop@ilagiit.gl; 'KMRIB@KM.DK' <kmrib@km.dk>; 'LLR@KM.DK' <llr@km.dk>; 'KMH@KM.DK' <kmh@km.dk>; 'KMROS@KM.DK' <kmros@km.dk>; 'info@cfu-net.dk' <info@cfu-net.dk>; himr@himr.fo; foreningenmor@foreningenmorogbarn.dk; jura@au.dk; info@psykosocialrehabilitering.dk; pibr@domstol.dk; pibr@domstol.dk; jeh@ftf.dk; jeh@ftf.dk; husleje@kff.kk.dk; husleje@kff.kk.dk; lfub@lfub.dk; lfub@lfub.dk; lea.nurnberg@ft.dk; lea.nurnberg@ft.dk; oleespersen@gmail.com; info@socdem.dk; boa@sam.sdu.dk; olafur@olafureliasson.net; adoption@a-c.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; hbw@dadlnet.dk; hj@km.dk; hwpo@km.dk; sope@ilagiit.gl; eve@km.dk; Bentjensen@hegnsyn.dk

Emne: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)

Til de på vedlagte høringsliste anførte høringsparter,

Børne- og Socialministeriet sender hermed udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) i høring. Opmærksomheden henledes på høringsfristen den 24. august 2018.

Med venlig hilsen

Maria Schultz
Specialkonsulent
Kontor for Familier

Direkte telefon: 41 85 11 18
Mail: masz@sm.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

J. nr. 2018-19-0043
Den 23. august 2018

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Jeres j.nr. 2017 – 5024

Vedrørende Børne- og Socialministeriets høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Børne- og Socialministeriet har den 28. juni 2018 anmodet Procesbevillingsnævnet om bemærkninger vedrørende udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

I den anledning skal Procesbevillingsnævnet udtale følgende:

1. Indledning og konklusion

Det foreliggende udkast til reform på det familieretlige område indeholder forslag til flere nye regler, som vil få meget stor betydning for Procesbevillingsnævnets virksomhed.

Procesbevillingsnævnet er imidlertid ikke forud for denne høring blevet inddraget i overvejelserne om disse nye regler og har således ikke haft mulighed før nu for at komme med sine bemærkninger hertil.

De foreslåede regler om fri proces må umiddelbart forventes at medføre en vis forøgelse af antallet af klager til Procesbevillingsnævnet over afgørelser om fri proces, der bliver truffet af Civilstyrelsen i første instans. Der henvises til vedlagte notat, der er udarbejdet af Procesbevillingsnævnets sekretariat (bilag 1).

Der er endvidere en række uklarheder og mangler (af mere lovteknisk karakter) ved de foreslåede regler om appelbegrænsning mv., som indebærer, at lovudkastet for så vidt ikke er egnet til at blive vedtaget i den nuværende udformning. Der henvises til vedlagte notat, der er udarbejdet af Procesbevillingsnævnets sekretariat (bilag 2).

Det afgørende er imidlertid, at lovudkastet gør det nødvendigt at ændre retsplejelovens kapitel 1 a, der angår Procesbevillingsnævnets virksomhed og sammensætning. Dette rejser principielle og komplicerede spørgsmål om den fremtidige ordning vedrørende appeltilladelser til landsretten og Højesteret.

Procesbevillingsnævnet skal anbefale, at lovudkastets regler ikke vedtages, før disse overvejelser er gennemført.

2. De foreslåede appelbegrænsningsregler mv.

2.1. Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser består af 5 medlemmer, en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en professor eller anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse. Der bliver desuden beskikket en eller flere suppleanter for hvert af nævnets medlemmer.

Nævnets formand – højesteretsdommeren – har som det eneste af medlemmerne i beskikkelsesperioden på 2 år sit daglige virke i nævnet og er som udgangspunkt fritaget for sit normale hverv i Højesteret.

2.2. Lovudkastet (§ 453, stk. 4) indebærer, at de afgørelser, som træffes af Familieretshuset, kan indbringes for familieretten. Familierettens dom eller kendelse kan ikke indbringes for landsretten. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til anke eller kære, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Det er ikke i bemærkningerne til lovudkastet redegjort for, hvor mange sager det forventes, at Familieretshuset vil træffe afgørelse i, eller hvor mange af disse afgørelser der forventes at blive indbragt for familieretten. Der er heller ikke redegjort for, i hvor mange af familierettens domme eller kendelser der kan forventes at blive søgt om appeltilladelse til landsretten fra Procesbevillingsnævnet.

2.3. Domstolsstyrelsen har under et møde med Procesbevillingsnævnets sekretariat for nylig oplyst, at styrelsen skønner, at ca. 2.700 af de sager, hvori Familieretshuset har truffet afgørelse, vil blive indbragt for familieretten. Det må nok forventes, at familieretten vil afsige dom eller kendelse i størstedelen af disse sager, og det er disse domme eller kendelser, som efter lovudkastet kræver appeltilladelse fra Procesbevillingsnævnet, hvis sagen ønskes indbragt for landsretten. Sættes ansøgningsprocenten til f.eks. 50, vil det formentlig betyde, at Procesbevillingsnævnet vil skulle behandle mere end 1.000 ansøgninger om appel til landsretten som følge af de foreslåede regler.

De foreslåede appelbegrænsningsregler må således forventes at føre til en markant forøgelse af det antal sager, som nævnet behandler i dag, hvor der modtages ca. 2.500 sager om appeltilladelse til landsret eller Højesteret. Herudover forventes lovudkastet at føre til ekstra antal ansøgninger om appeltilladelser, som skyldes andre appelbegrænsningsregler i retsplejeloven (f.eks. retsplejelovens § 389 a, der er omtalt nedenfor).

Den nævnte forøgelse af sagsmængden i Procesbevillingsnævnet indebærer selvsagt, at der skal tilføres betydelige ressourcer til nævnet – navnlig til udvidelse af nævnets sekretariat (i form af yderligere chefer/chefkonsulenter, juridiske sagsbehandlere og kontorphersonale).

Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser afholdt i 2017 i alt 47 møder. I hvert møde bliver der typisk afgjort maksimalt mellem 35 og 45 sager. Dette antal sager er under hensyn til sagernes karakter, omfang og kompleksitet grænsen for, hvad der normalt er forsvarligt at afgøre på et nævnsmøde (uanset det antal sager, som nævnets sekretariat kan producere til brug for nævnsmøderne).

Lovudkastet indebærer med andre ord, at Procesbevillingsnævnet ikke kan fungere i praksis, således som nævnet er sammensat i dag.

2.4. Et hovedformål med Procesbevillingsnævnets virksomhed har fra oprettelsen i 1996 været at tage stilling til ansøgninger om at indbringe en landsretsafgørelse for Højesteret og dermed at medvirke til, at Højesteret kan udfylde sin rolle som rigets øverste domstol og træffe afgørelser i sager, som rejser spørgsmål af generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde. Dette formål har også givet sig udslag i

sammensætningen af nævnet, hvor en højesteretsdommer som anført foran er formand for nævnet og har sit daglige virke i nævnet.

I 2014 blev der gennemført en domstolsreform, som bl.a. indebærer, at kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under forberedelsen af denne, ikke kan indbringes for landsretten uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 389 a. Denne reform har isoleret set medført mere end 600 ekstra sager i nævnet og indebåret, at Procesbevillingsnævnet i dag behandler nogenlunde det samme antal sager om appeltilladelser til landsretten som sager om appeltilladelser til Højesteret.

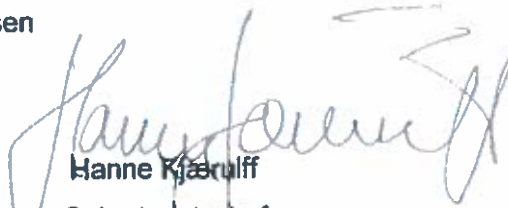
2.5. Den forrykkelse af balancen mellem sager til henholdsvis landsret og Højesteret, der er en følge af domstolsreformen i 2014, og det foreliggende lovudkast på det familieretlige område gør det nødvendigt at ændre retsplejelovens kapitel 1 a om Procesbevillingsnævnets virksomhed og sammensætning. Dette rejser som nævnt principielle og komplicerede spørgsmål om de regler, der bør gælde vedrørende appeltilladelser i fremtiden. Det skal i den forbindelse bl.a. overvejes at etablere en ny ordning med hensyn til ansøgninger om appeltilladelse til landsretten, herunder på det familieretlige område.

Procesbevillingsnævnet vil gerne inddrages i overvejelserne om ændring af retsplejelovens kapitel 1 a og kan desuden tilbyde at bistå med den lovtekniske udformning af reglerne om den fremtidige appeltilladelsesordning. Nævnet deltager også gerne i et møde til uddybning af dette høringssvar, hvis der er behov for det.

Der henvises afslutningsvis til Domstolsstyrelsens høringssvar, der bl.a. indeholder et afsnit om lovudkastets økonomiske betydning for Procesbevillingsnævnet.

Med venlig hilsen

Oliver Talevski
Formand

Hanne Kjørulff
Sekretariatschef

Bilag:

1. Notat om lovudkastets betydning for Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces
2. Notat om lovudkastets betydning for Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser

J. nr. 2018-19-0043
Den 23. august 2018

Bilag 1

Notat

om

lovudkastets betydning for Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces

1. Indledning

Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces har på nuværende tidspunkt bl.a. kompetence til at behandle klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 31, nemlig § 328, jf. § 325, § 329 og godtgørelse efter retsplejelovens § 336 samt retshjælp efter retshjælpslovens § 4 a.

Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces består af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat.

2. De foreslåede ændringer af retsplejelovens § 327

Retsplejelovens § 327 omhandler de sager, hvor kompetencen til at meddele fri proces er henlagt til retterne. Efter den nugældende § 327, stk. 1, nr. 1, har retten bl.a. kompetence til at meddele fri proces til en sag i 1. instans i de i kapitel 42 omhandlede sager, dog ikke til sagsøgeren i sager om ændring af en aftale eller dom om forældremyndighed eller bopæl.

Efter lovudkastet foreslås ændringer af retsplejelovens § 327, som omhandler de sagstyper, hvor retterne har kompetence til at meddele fri proces, jf. retsplejelovens § 327, stk. 5. Lovudkastet indebærer bl.a., at retternes kompetence til at meddele fri proces i visse sager begrænses med yderligere betingelser. I de tilfælde hvor disse yderligere betingelser ikke er opfyldt, vil kompetencen til at meddele fri proces være hos Civilstyrelsen med klageadgang til Procesbevillingsnævnet.

De foreslåede ændringer af retsplejelovens § 327 må derfor umiddelbart forventes at kunne medføre en vis forøgelse af det antal sager, hvor Civilstyrelsen – med klageadgang til Procesbevillingsnævnet – har kompetence til at meddele fri proces. Det har

ikke på baggrund af de foreslåede regler været muligt at skønne over omfanget af en sådan forøgelse, og lovbemærkningerne ses heller ikke at bidrage til afklaring.

3. Den foreslåede bestemmelse om fri proces i § 34 i lov om Familieretshuset

De nugældende regler om fri proces findes i retsplejelovens kapitel 31, der er en del af retsplejelovens regler om behandling af civile sager. Fri proces kan således meddeles til tvister, der kan føres i den borgerlige retsplejes former, og der er derfor ikke hjemmel til at meddele fri proces til sager, der behandles administrativt.

Med den foreslåede bestemmelse i § 34 i lov om Familieretshuset indføres en begrænset adgang til, at Familieretshuset kan meddele en part fri proces under Familieretshusets behandling af en sag. Forslaget indebærer således en ændring af fri proces-instituttet som vi kender det i dag, både i forhold til anvendelsesområdet for fri proces og kompetencefordelingen. Bl.a. får Familieretshuset kompetence til i visse sager at meddele fri proces, hvis betingelserne i retsplejelovens § 329 er opfyldt.

Det bør nærmere reguleres, om der for Familieretshusets afgørelser om fri proces skal gælde en klageadgang (eventuelt til Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces) eller – som det synes at fremgå af de specielle bemærkninger – en adgang til at få indbragt afgørelsen for familieretten. I sidstnævnte tilfælde bør det i så fald fremgå klart, hvilke appelregler der måtte gælde i forhold til familierettens afgørelse om fri proces. Hvis der skal gælde en appelbegrænsning med mulighed for at søge Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse, må der selvsagt forventes en yderligere forøgelse af sags-tilgangen i Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser.

Alternativer til fri proces efter den foreslåede § 34 i lov om Familieretshuset kan efter Procesbevillingsnævnets opfattelse med fordel overvejes. Der kan eksempelvis henvises til en ordning tilsvarende servicelovens § 72, hvorefter kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 12 år, gratis advokatbistand eksempelvis under behandlingen af en sag om anbringelse uden for hjemmet.

4. Forslaget om delt bopæl for forældre

Efter lovudkastet foreslås det, at der med en ny bestemmelse i § 18 a i forældreansvarsloven gives forældre, der har fælles forældremyndighed, mulighed for at aftale, at

barnet har bopæl hos begge forældre, dvs. at barnet har delt bopæl i familieretlig forstand.

Det bør efter Procesbevillingsnævnets opfattelse overvejes, om denne ændring medfører et behov for ændring af retsplejelovens § 325, stk. 5, hvorefter indtægtsgrænsen for fri proces forhøjes med et såkaldt børnetillæg for hvert barn under 18 år, herunder stedbørn eller plejebørn, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne. Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af retspraksis, at bestemmelsen om børnetillæg skal forstås i overensstemmelse med sin ordlyd, hvorfor det afgørende er barnets bopælsadresse – også i en situation, hvor barnet er i en 7/7-deleordning.

J. nr. 2018-19-0043
Den 23. august 2018

Bilag 2

Notat

om

lovudkastets betydning for Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser

1. Indledning

Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser behandler ansøgninger om appeltilladelse (anke eller kære) til landsretten og Højesteret i civile sager og straffesager, jf. retsplejelovens § 22, stk. 1 (kapitel 1 a).

Nævnet består af en højesteretsdommer, en landsdommer en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en professor eller anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse, jf. § 23, stk. 1.

Procesbevillingsnævnets kompetence til at meddele appeltilladelse fremgår af regler i de relevante afsnit og kapitler i retsplejeloven eller anden lovgivning.

De foreslåede nye appelbegrænsningsregler mv. giver anledning til en række bemærkninger af mere lovteknisk karakter mv., jf. afsnit 2-3.

2. Retsplejelovens kapitel 42 og særligt appelbegrænsningsreglen i § 453, stk. 4

2.1. Forslaget og begrundelsen herfor

Efter forslaget til retsplejelovens § 453, stk. 4, jf. stk. 3, jf. stk. 1, kræver anke – eller kære i sager omfattet af forældreansvarslovens kapitel 5 – af familierettens afgørelser til landsretten Procesbevillingsnævnets tilladelse i alle de tilfælde, hvor Familieretshuset har truffet afgørelse inden indbringelse af sagen for familieretten. Kriteriet for at meddele appeltilladelse er, at sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor, jf. § 453, stk. 4, 2. pkt. Det er i 3. pkt. desuden angivet, at ansøgning om tilladelse skal indgives inden 4 uger efter "dommens afsigelse". Efter 4. pkt. kan

Procesbevillingsnævnet dog meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

Som begrundelse for den foreslåede appelbegrænsning er det i de specielle bemærkning (lovudkastets s. 252) anført, at "de omhandlede sager har været undergivet behandling i to instanser, og at der derfor ikke bør være fri adgang til at få afgørelserne prøvet i tredje instans".

2.2. Procesbevillingsnævnets bemærkninger

a) *To-instans princippet*

To-instans princippet indebærer, at en person som udgangspunkt har ret til at få prøvet sin sag ved to instanser hos domstolene.

Familieretshuset er ikke en domstol, men en forvaltningsmyndighed. Når familieretten efter de foreslåede regler har taget stilling til en afgørelse, som er truffet af Familieretshuset, er der derfor alene tale om domstolsprøvelse i én instans.

To-instansprincippet indebærer i denne situation, at der bør der være adgang til direkte appel af familierettens afgørelse til landsretten. To-instansprincippet kan imidlertid fraviges, hvis særlige hensyn gør sig gældende, herunder hensynet til de ressourcer, der samlet bør anvendes på en sag, og udsigten til at opnå et andet resultat ved appel. Den gældende lovgivning indeholder i overensstemmelse hermed regler, som fraviger to-instansprincippet. Der henvises bl.a. til retsplejelovens § 368, stk. 2, jf. stk. 1, 2 pkt. (den såkaldte 20.000 kr. regel) og servicelovens § 171 (sager om anbringelse af børn uden for hjemmet), hvor anke af byrettens dom til landsretten kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse. Derudover har landsretten hjemmel til i retsplejelovens § 368 a at afvise en ankesag i særlige tilfælde.

Procesbevillingsnævnet kan godt forstå, at der kan være særlige hensyn, som taler for at fravige to-instansprincippet for domstolsprøvelse i relation til de sager, hvor familieretten skal tage stilling til en afgørelse, der er truffet af Familieretshuset. Disse særlige hensyn bør imidlertid beskrives nærmere i bemærkningerne til lovforslaget, idet henvisningen til to-instansprincippet som nævnt foran ikke er en korrekt begrundelse for den foreslåede appelbegrænsning.

b) Anvendelsesområdet for appelbegrænsningen

På baggrund af bestemmelsens ordlyd og de specielle bemærkninger forekommer det noget uklart, hvad anvendelsesområdet for appelbegrænsningsreglen nærmere er. Der savnes endvidere en nærmere vurdering af omfanget af disse sager.

Anvendelsesområdet bør derfor beskrives nærmere i lovudkastets bemærkninger, og der bør i bemærkningerne foretages et kvalificeret skøn over omfanget af de sager, der forventes at kræve apelltilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

c) Forholdet til retsplejelovens kærebegrænsningsregler

Af de specielle bemærkninger s. 252 fremgår, at den foreslåede appelbegrænsning kun omfatter afgørelser, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i stk. 3, og at appelbegrænsningen således ikke omfatter "andre kendelser, f.eks. kendelser om processuelle spørgsmål".

Dette efterlader tvivl om, hvordan forslaget forholder sig til de eksisterende kærebegrænsningsregler i retsplejelovens § 389 a (kendelser og beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse) og § 253, stk. 4 (delafgørelser), og som gælder i andre civile sager, som byretten behandler. Dette bør reguleres udtrykkeligt.

d) Ansøgningsfrist mv.

Det fremgår, at ansøgningsfristen til Procesbevillingsnævnet er 4 uger efter "dommens" afsigelse, og at nævnet dog undtagelsesvis kan meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen, jf. § 453, stk. 4, 3. og 4. pkt. Det fremgår derimod ikke, hvilke frister der gælder ved ansøgninger om kære af familierettens kendelser omfattet af stk. 3, 2. pkt., ligesom dette er uomtalt i de specielle bemærkninger. Dette skal derfor reguleres.

I øvrigt bør man indføre særskilt regulering af henholdsvis ansøgning om anke og ansøgning om kære, således som det også er tilfældet for alle øvrige eksisterende regler om appelbegrænsning.

e) Frist for appel efter bevilling

Det er i § 455 angivet, at ankefristen er 4 uger. Dette angår de sager, hvor der er en direkte ankeadgang.

Da der er indført en appelbegrænsning i § 453, stk. 4, skal der imidlertid tillige laves en regulering af anke efter meddelt bevilling, hvilket er uomtalt i forslaget. Der henvises til retsplejelovens § 372, stk. 2, 3. pkt.

Tilsvarende skal der ske en regulering af kære efter bevilling, jf. herved retsplejelovens § 394.

f) Samtale med barnet

Det er noget uklart, hvorfor bestemmelsen i § 453, stk. 5 om afholdelse af samtaler under behandling af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær rent lovteknisk er indplaceret i § 453, der angår afgørelser indbragt for familieretten efter forudgående afgørelse i Familieretshuset, eftersom næsten alle sager efter forældreansvarsloven ikke bliver afgjort af Familieretshuset – men derimod alene af Familieretten – bortset fra de sager om samvær, der ikke vil være indgribende for barnet, og de midlertidige afgørelser efter forældreansvarslovens kapitel 5.

Hvis det er disse typer sager, bestemmelsen er tiltænkt, bør det præciseres, og i øvrigt er der tilsvarende bestemmelser andre steder i kapitlet for de tilfælde, hvor familieretten træffer afgørelse uden forudgående afgørelse i Familieretshuset.

3. Retsplejelovens kapitel 42 b om særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

3.1. De gældende regler

De eksisterende regler om tvangsfuldbyrdelse er reguleret i retsplejelovens fjerde afsnit (fra kapitel 45 til 55), herunder kapitel 48 a med særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Appel af fogedrettens afgørelse er reguleret i kapitel 53.

Som reglerne er i dag, kan fogedrettens afgørelser om tvangsfuldbyrdelse i sager omfattet af kapitel 48 a kæres direkte til landsretten, og landsrettens afgørelse kan i medfør af § 585 kæres til Højesteret alene med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Ansøgning herom skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter afgørelsen, og der gælder en absolut ansøgningsfrist på 1 år. Derudover regulerer § 586, stk. 2, fristen for indbringelse efter meddelt bevilling.

3.2. De foreslåede regler og Procesbevillingsnævnets bemærkninger hertil

Der er i forslaget om reform af de familieretlige område foreslået et nyt kapitel 42 b om særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. I forhold til det samlede forslag til ændring af retsplejeloven (§ 16) er forslaget til førnævnte kapitel 42 om familieretlige sager (nr. 3) og kapitel 42 b (nr. 8) nu indført i samme afsnit af retsplejeloven, men samtidig således, at man har valgt at placere kapitel 42 b mellem det eksisterende kapitel 42 a om sager om faderskab og medmoderskab og § 43 om værgemålssager. Med kapitel 42 b er den væsentlige ændring bl.a., at det skal være familieretten og ikke fogedretten, der behandler sager omfattet af dette kapitel. Det er i øvrigt uomtalt både i ordlyden og bemærkningerne, hvilke appelregler der skal gælde.

Forslaget til kapitel 42 b er placeret i retsplejelovens afsnit 2 om rettergangsmåden (som omfatter kapitel 32 til 44), og forslaget til nye regler om tvangsfuldbyrdelse i de omhandlede sager er således ikke foreslået reguleret i det sædvanlige afsnit 4 om tvangsfuldbyrdelse, hvor alle kapitler med de generelle regler og særregler om tvangsfuldbyrdelse ellers er samlet. Derudover er det ikke i forslaget til kapitel 42 b foretaget nogen regulering af reglerne om appel til højere instans, herunder hvilke appelbegrænsningsregler der gælder.

Uden nogen nærmere regulering vil det betyde, at det er reglerne om appel i retsplejelovens 2. afsnit, der finder anvendelse, bl.a. kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 392, stk. 3, hvor ansøgningsfristen efter stk. 4 alene er på 2 uger, og hvor den absolutte frist for at søge bevilling er på 6 måneder.

Dette har formentlig ikke været tilsigtet med forslaget til kapitel 42 b. Det skal således være klart, hvilke appelregler, herunder appelbegrænsningsregler, der gælder, ligesom det rent strukturelt bør overvejes, om ikke det er mere korrekt at regulere de nye regler som et særkapitel i retsplejelovens 4. afsnit.

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
København K

Mail: masz@sm.dk & familier@sm.dk

20-08-2018

Vedr. Sagsnr. 2017-5024

HØRINGSSVAR OM FORSLAG TIL LOV OM FAMILIERETSHUSET M.M.

Red Barnet takker for muligheden for at udtale sig om forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Red Barnet ser meget positivt på ændringsforslaget og hæfter sig særligt ved den høje vægtning af at barnet kommer i fokus, af tilstedeværelsen af børne- og familiefaglige kompetencer i Familieretshuset og af samarbejdet mellem det familieretlige og det sociale system.

Samtidig har vi også nogle kritiske bemærkninger til forslaget.

Børne- og familiefaglige kompetencer i Familieretten.

I hele beskrivelsen af Familieretshuset understreges vigtigheden af en tung vægtning af børne- og familiefaglige kompetencer. Det virker derfor påfaldende, at i de særlige vanskelige sager (§ 7 sager) hvor sagen går videre til afgørelse ved Familieretten (Byretten) har man valgt ikke at styrke den børne- og familiefaglige kompetence. "Familieretten kan (vores fremhævelse) udpege en børnesagkyndig til at **deltage i forberedende møder**", men i forslaget inddrager man ikke den børne- og familiefaglige kompetence direkte i sagens hovedforhandling.

Der er mange års erfaringer med at børnesagkyndige dommere deltager på lige fod med den juridiske dommer i civilretslige familiesager om tvangs fjernelse af børn. Red Barnet vil derfor

på det kraftigste opfordre til at Familieretten suppleres med **borne-** og familiefaglig kompetence, i tråd med vægtningen af denne **faglighed** i Familieretshusets arbejde.

Processen efter en afgørelse i Familieretten

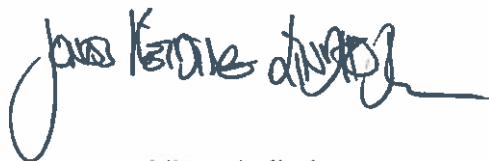
I det fremsendte materiale fremgår det ikke tydeligt hvordan sagen fortsætter i Familieretshuset efter der er truffet en afgørelse i Familieretten. Da disse sager er karakteriseret ved en stor kompleksitet og et højt konfliktniveau, vil det være vigtigt, at familierne efter afgørelse i Familieretten får hjælp og støtte til at fortolke, planlægge og afprøve rettens afgørelser på den bedst mulige måde. Red Barnet foreslår derfor, at det er obligatorisk for sager, hvor der er truffet afgørelse i Familieretten, at forældrene i minimum tre måneder deltager i rådgivning og møder i Familieretshuset om tilrettelæggelse af udmontningen af rettens afgørelser.

Helhedssyn – børn indirekte involveret i familieretssager.

I mange af de brudte familier vil der, udover de børn der er direkte involveret i sager om skilsmisse og samvær, være børn, f.eks. af den ene forælder som kommer på samvær, som også bliver berørt og påvirket af bruddet i familien. Red Barnet vil derfor anbefale, at der i bemærkningerne til Familieretshusets arbejde lægges vægt på, at et helhedssyn på familien også inddrager f.eks. halvsøsken og i de tilfælde hvor det er relevant, også giver dem mulighed for at blive hørt og taget hensyn til i tilrettelæggelsen af aftaler.

Red Barnet stiller sig gerne til rådighed i forhold til at uddybe kommentarerne til høringen.
Faglig kontaktperson: Psykolog Kuno Sørensen, ks@redbarnet.dk, tlf. 25140069

Med venlig **hilsen**

Jonas Keiding Lindholm
Generalsekretær

Til: Fælles funktioner (sm@sm.dk)
Fra: Jan Bønæs (jbn@gl.stm.dk)
Titel: Svar på høring vedr. udkast til lovgivning om familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven mv. (RIGS-GL Sagsnr.: 2018 - 406)
Sendt: 27-08-2018 13:41:58

27. august 2018

Vedr. Ministeriets sag 2017 - 5024

Rigsombudsmanden i Grønland har modtaget udkast til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love i høring.

Vi ser frem til en efterfølgende korrespondance vedr. eventuel ikraftsættelse for Grønland, hvor udarbejdelse af en kongelig anordning vil byde på større problemer, i og med at noget af området (Sociale ydelser mv.) er hjemtaget af Grønlands Selvstyre og da den familieretlige lovgivning i øvrigt er sakket meget bagud i forhold til den i Danmark gældende lovgivning og vi derfor forudser et større opdateringsarbejde.

Vi skal beklage den sene tilbagemelding, der primært skyldes omlægning af embedets IT.

Med venlig hilsen
Inussiarnersumik Inuulluarit
Jan Bønæs

Souschef

Rigsombudsmanden i Grønland
Postboks 1030
3900 Nuuk
Telefon: (+299) 32 10 01
Fax: (+299) 32 41 71
Officiel e-mail: ro@gl.stm.dk
Officiel hjemmeside: www.rigsombudsmanden.gl

Denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer kan indeholde fortrolig information, der alene er til brug for den tiltænkte modtager. Har du ved en fejl modtaget denne e-mail, beder vi dig venligst returnere denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer - og herefter slette e-mailen og eventuelle vedhæftede filer i dit it-system uden at kopiere eller videresende denne. På forhånd tak.

Tænk venligst på miljøet før du printer denne e-mail

Til Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

06. august 2018

Att. Maria Schultz, masz@sm.dk og familieret@sm.dk

Høringssvar fra Røde Kors angående udkast til lov om Familieretshuset mv.

Røde Kors har med interesse læst ministeriets udkast til lov om Familieretshuset mv. og hilser det velkomment, at der oprettes en ny myndighed, der i højere grad kan sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats til børn og familier i skilsmisssituationer.

Behov for en nem indgang og sammenhængende sagsbehandling

Med over 10.000 frivillige på det sociale område i Danmark møder Røde Kors' frivillige ofte børn og familier, der har oplevet skilsmisser – og ofte voldsomme af slagsen. Disse familier møder vi f.eks. i vores familienetværk for udsatte familier, på vores familie-camps, i vores efterværnsindsats for kvinder og børn, der har opholdt sig på krisecenter som følge af vold, og i regi af Værket – Røde Kors netværksgrupper for ensomme midt i livet.

Det er sårbare mennesker, hvoraf flere kæmper med store psykosociale udfordringer og mange praktiske udfordringer i hverdagen (og formentlig hører under 'det røde spor' i det nye system). Det er vores formodning, at mange af disse familier vil drage stor fordel af at kunne få hjælp fra det offentlige ét sted med én indgang og med den fornødne ekspertise til rådighed i en skilsmisssituation.

Det gælder ikke mindst for de familier, der gennemgår skilsmisse efter fysisk eller psykisk vold i hjemmet – områder, vi med tilfredshed ser, I har sat fokus på i lovforslaget. Det er familier, der kan være ekstremt nedbrudte og har behov for massiv støtte – ikke kun i skilsmisssituationen men også lang tid efter. Her kan civilsamfundet spille en vigtig rolle.

Hjælp familierne til at finde civilsamfundets tilbud

Vi ser positivt på, at det nye Familieretshus vil indsamle viden på skilsmisseområdet. Mange undersøgelser viser, at hjælp fra frivillige kan spille en vigtig rolle for personer i krise i forhold til at sikre nye positive fællesskab, styrke personens egen handleevne og udvise medmenneskelig forståelse. Vi foreslår derfor, at det nye Familieretshus også får fokus på at skaffe sig viden om de mange civilsamfundstilbud, der eksisterer til skilsmissemålgruppen og udsatte familier generelt og til at videreformidle denne viden til de familier, der kunne have gavn og behov for civilsamfundets tilbud. Røde Kors står gerne til rådighed for en drøftelse og uddybning af dette.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Adm'.

Anders Ladékarl,
Generalsekretær

Til: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk), Maria Schultz (masz@sm.dk)
Fra: Pernille Loumann (PELO@sm.dk)
Titel: Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love
Sendt: 23-08-2018 15:47:42

Rådet for Socialt Udsatte takker for høringen af 28. juni 2018.

Rådet har ingen bemærkninger til udkastet.

Venlig hilsen

Pernille Loumann
Politisk konsulent

RÅDET FOR SOCIALT UDSATTE

m +45 41 85 10 78 e pelo@udsatte.dk
t +45 41 85 11 00 w www.udsatte.dk
a St. Torvegade 26, 3700 Rønne

Like Rådet på Facebook

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Fra: Karina Høimark Hjerimitslev (13718) (KarinaHoimark.Hjerimitslev@silkeborg.dk)
Titel: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
Sendt: 02-07-2018 08:16:06

Socialtilsyn Midt takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system.

Socialtilsyn Midt har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Venlig hilsen

Karina Hjerimitslev
Jurist
Socialtilsyn Midt

*Vi gør en forskel for de mest udsatte borgere i Danmark!
Vi garanterer, at der er trygge, sociale tilbud
Vi sikrer faglighed og kvalitet på sociale tilbud*

Mobil: 29 12 37 94
Mail: KarinaHoimark.Hjerimitslev@silkeborg.dk
Sikker post: sikkerpost.socialtilsynmidt@silkeborg.dk
Papirfabrikken 38, 8600 Silkeborg
www.socialtilsynmidt.dk

Silkeborg
Kommune

Værløse, den 23.08.2018

Børne- og Socialministeriet Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: masz@sm.dk med kopi til familier@sm.dk

**Vedr. j. nr. 2017 -5024 Høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset
m.v., bemærkninger**

Lovforslaget afspejler bl.a. et øget fokus på barnets bedste, på retssikkerheden og på et tættere samarbejde med kommunerne. Dette er meget vigtigt og positivt udgangspunkt for en ny model med et Familieretshus og en Familieret.

Barnets bedste og barnets behov

Forslaget indeholder et skærpet fokus på ”bedst for barnet”, som det er beskrevet i § 1, stk. 2, hvilket er det bedst mulige udgangspunkt for et nyt familieretsligt system. Ligeledes er det positivt, at der er et konkret formuleret ønske om at skærme barnet i skilsmisseforløbet og at barnet bliver hørt, igennem oprettelsen af et Børnehus.

Forslaget savner dog en klar definition af barnets bedste, og jeg tillader mig derfor at tilbyde det vedlagte materiale som inspiration. Materialet er en del af et dialogværktøj udarbejdet af mig i tæt samarbejde med en erfaren pædagog. Flere psykologer med speciale i det børnesagkyndige felt har været yderst positive overfor både materialet og de indeholdte budskaber.

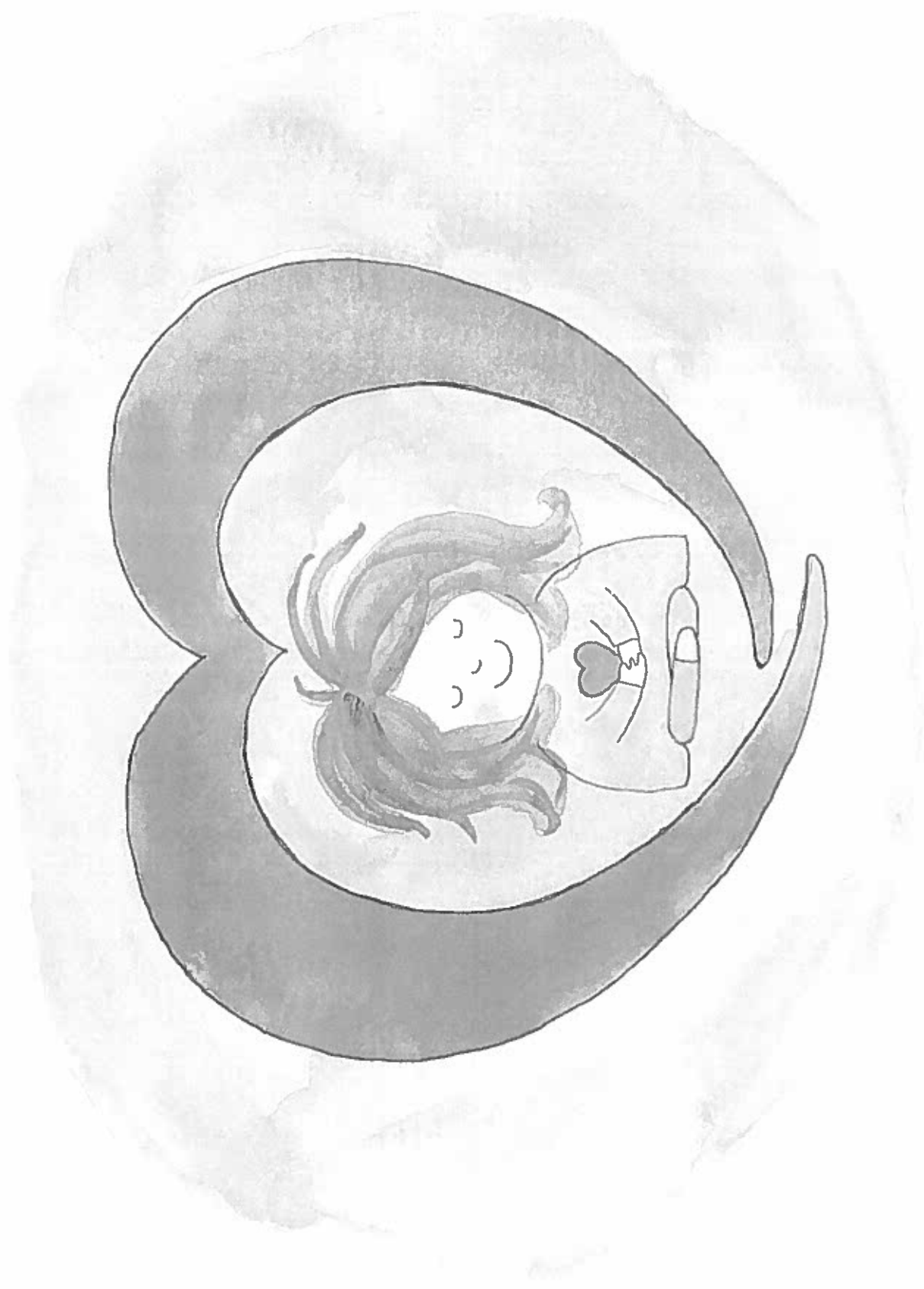
Alle rettigheder til materialet forbeholdes.

Sofie Pihl
Billedkunstner og medlem af Dansk Journalistforbund

Bøgehaven 18
3500 Værløse

mail@sofiep.com
tlf. +45 23713577

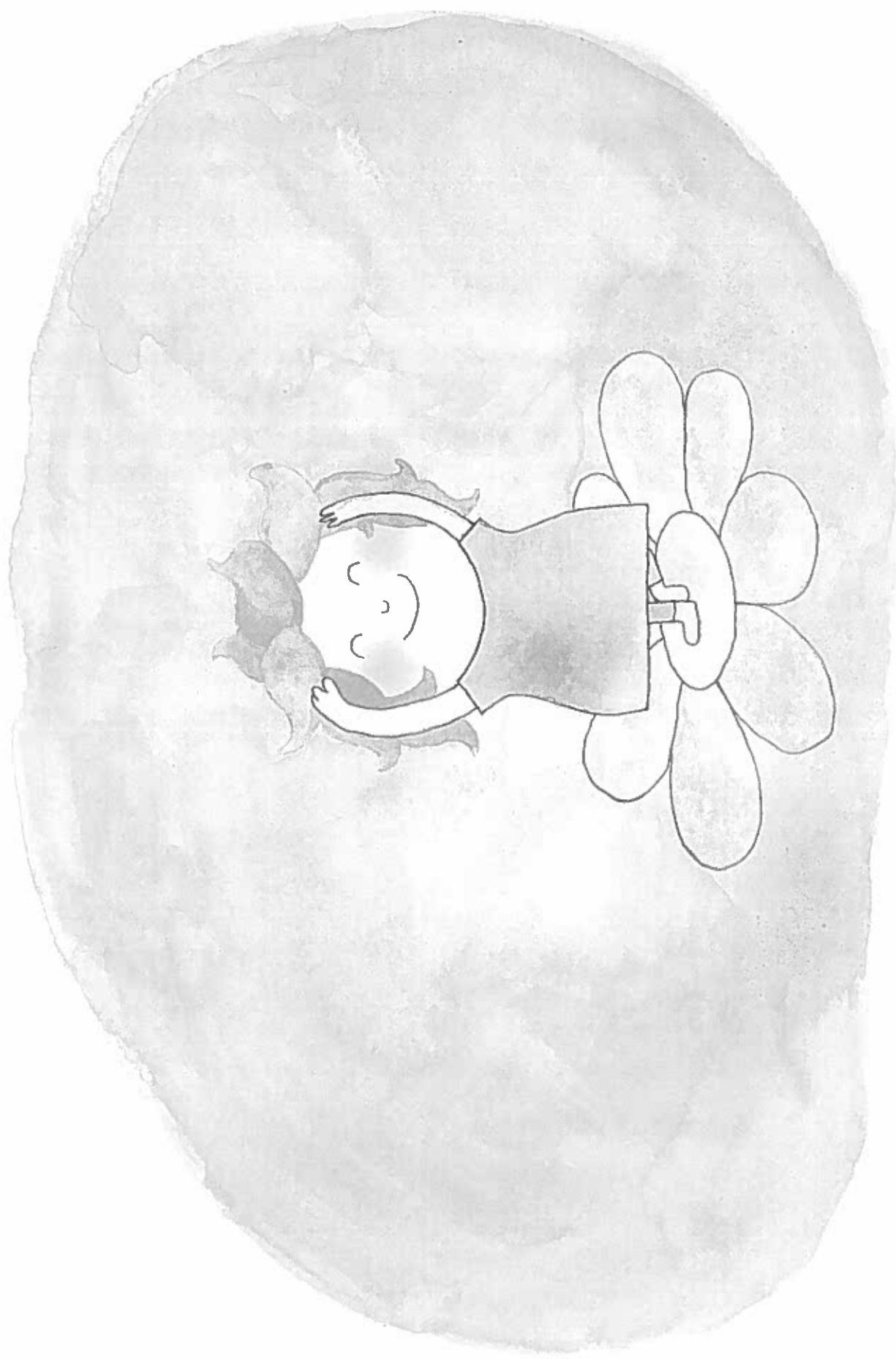
www.sofiep.com

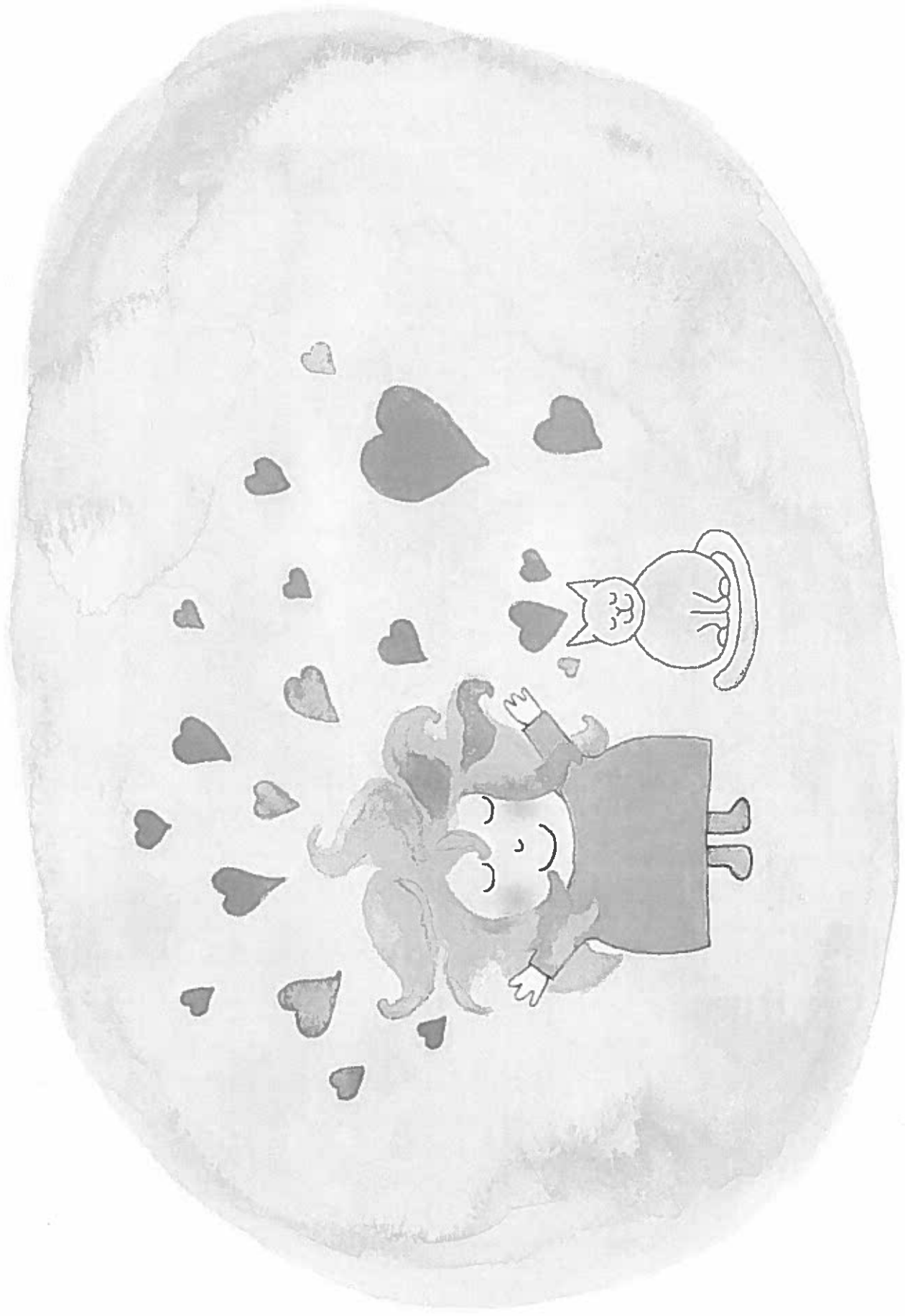
Jeg har ret til at elske begge mine forældre

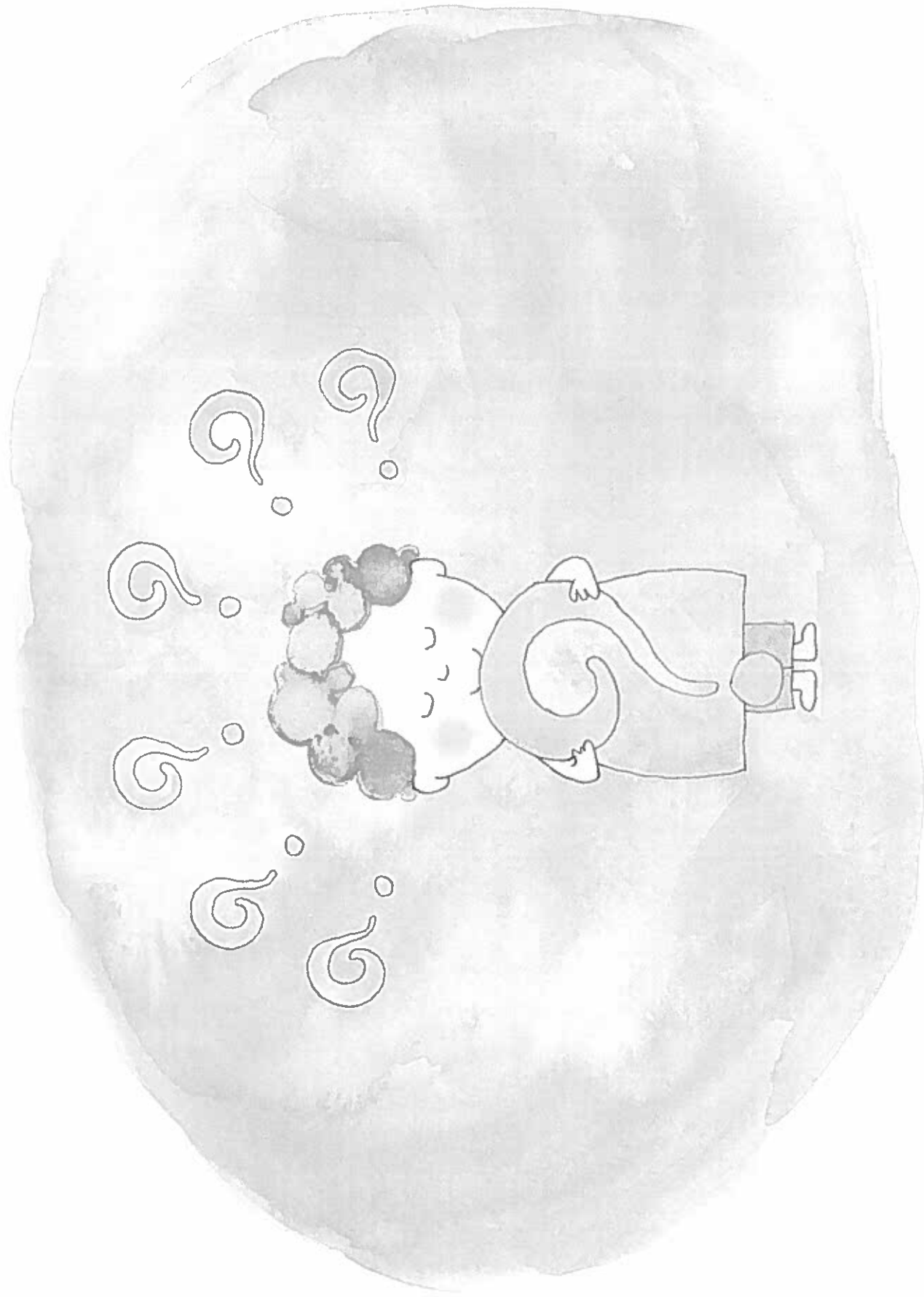
Mine forældres uenigheder er aldrig min skyld

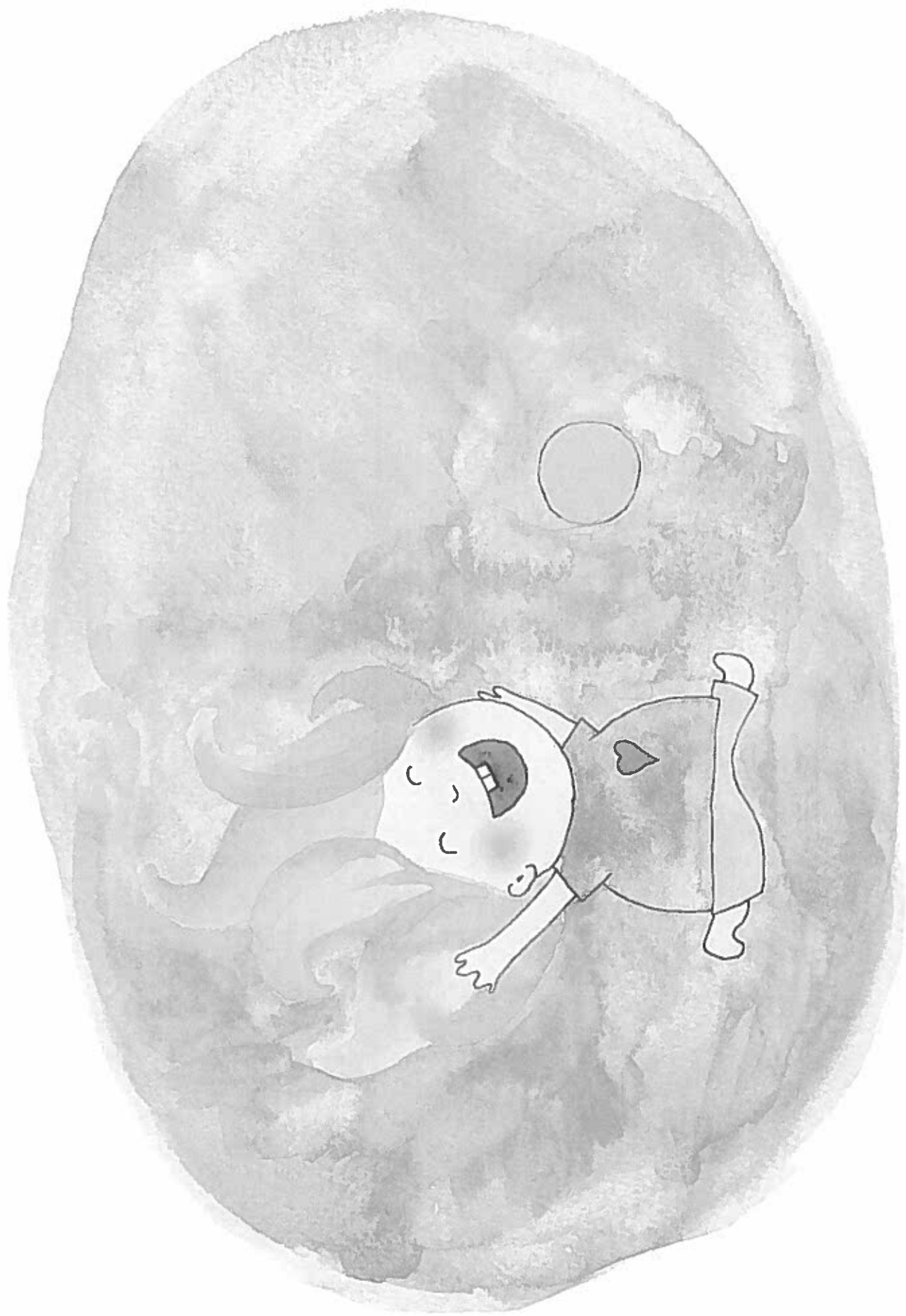
Jeg har ret til ikke at være en del af mine forældres konflikt

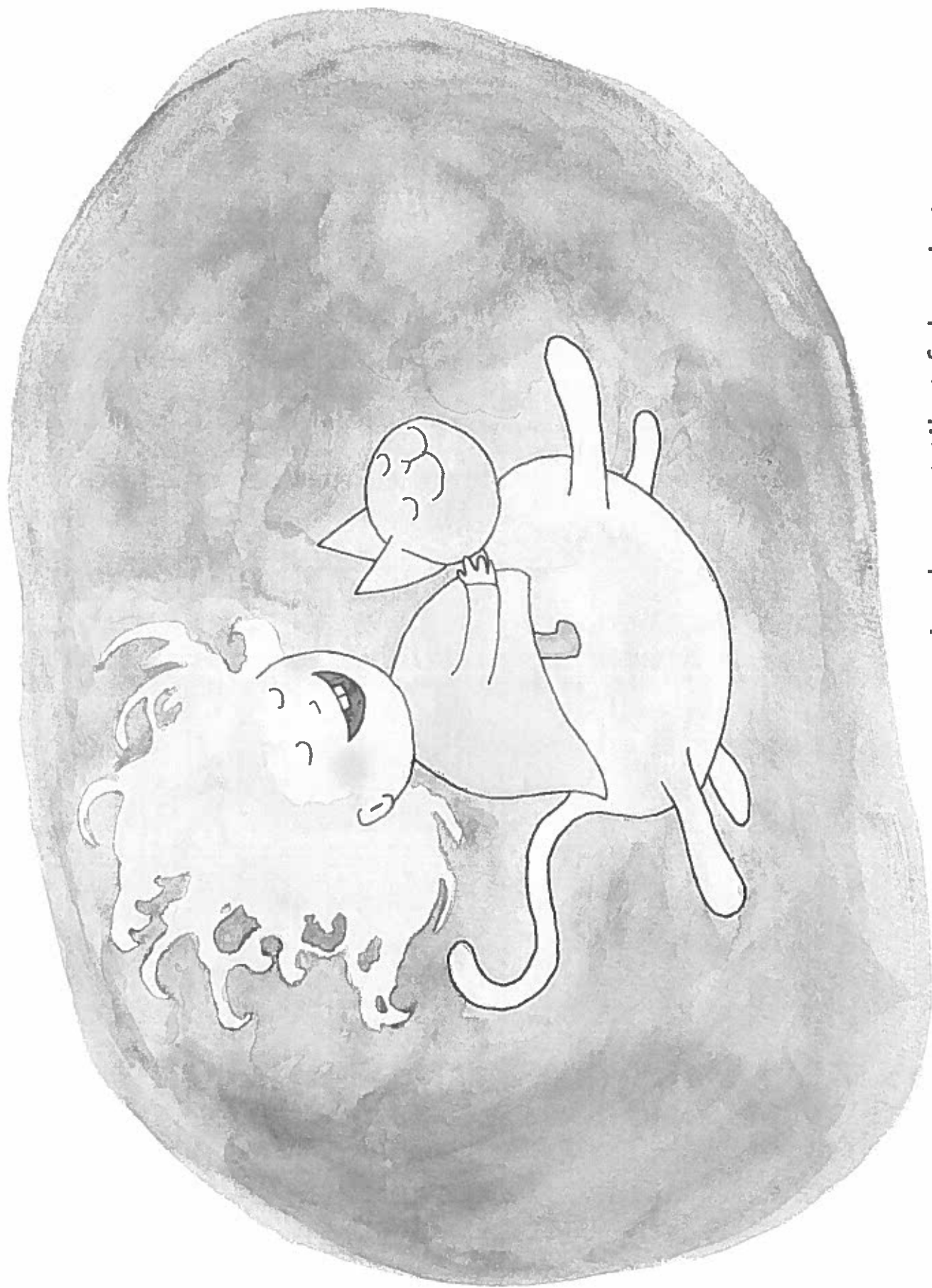
Jeg har ret til en stabil og omsorgsfuld hverdag

Jeg har ret til at undre mig og til at stille spørgsmål

Jeg har ret til at være barn

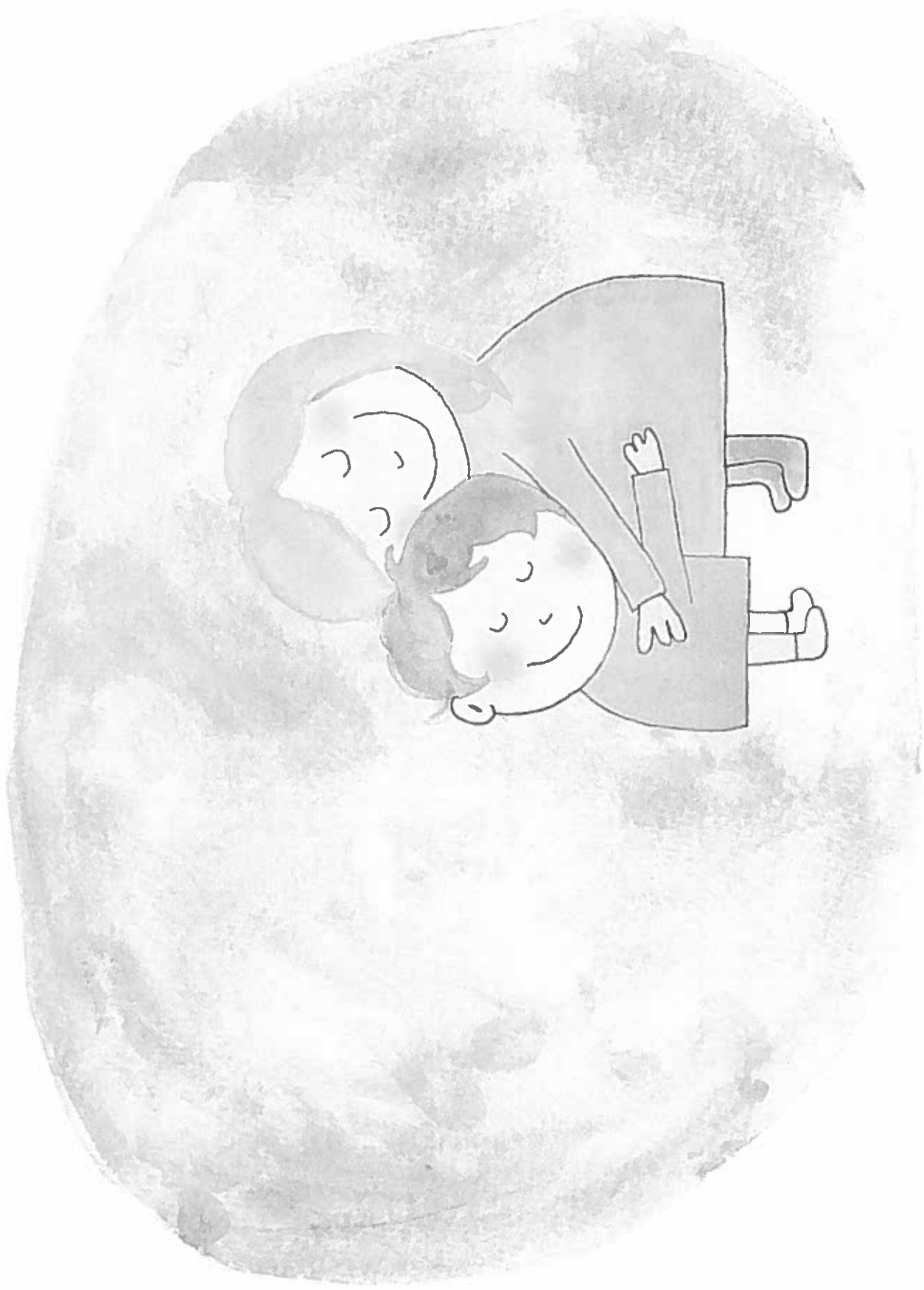
Jeg har ret til at føle mig tryk

Jeg har ret til ikke at skulle vælge imellem mine forældre

Jeg har ret til at blive forberedt i god tid på store ændringer i min verden

Jeg har ret til at udtrykke mine følelser

24-08-2018

Direktionen

Statsforvaltningens bemærkninger til høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system

I. Overordnede bemærkninger

Ad Familieretshusloven:

§ 1

§ 1, stk. 1, 1. pkt.: Formålbestemmelsen "... at yde støtte til børn med henblik på at sikre barnets trivsel" er navnlig for bred, men også for snæver. Der er mange forhold, der kan begrunde mistrivsel hos børn, som Familieretshuset ikke kan tage sig af, eksempelvis fejlnærings, understimulation, mishandling, at blive drillet i skolen, dårlige boligforhold osv. Bestemmelsen er derfor misvisende.

Man kunne indsætte samme formulering som i § 16: "... , der er involverede i en familieretlig sag,...". Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen jf. side 81, at den ikke skal forstås efter sin ordlyd, men det må være en bedre løsning at tilpasse denne til virkeligheden.

Derudover tager Familieretshuset sig af flere opgaver, der ikke har noget specifikt med børn at gøre, eksempelvis navne, værgemål, fremtidsfuldmagter, men da det er biopgaver kan man vælge i denne sammenhæng at se bort fra det.

§ 6

Helt overordnet har lovforslaget fokus på behandling af sager efter forældreansvarsloven. De principper, der er tænkt anvendt på dette område, er svært forenelige med sagsbehandlingen på øvrige områder – eksempelvis bidragsområdet og faderskabsområdet, hvor sagsbehandlingen foretages på skriftligt grundlag. Der bør overvejes en generel præcisering af, at sager på andre områder end forældreansvarsområdet som hovedregel vil blive behandlet på skriftligt grundlag, og at rådgivning og konfliktmægling på disse områder kun skal være et tilbud.

§ 9

Ud over kapitel 3 gælder også § 17, stk. 1, nr. 1, i de ellers undtagne sager – selv om bestemmelsen findes i kapitel 5.

§ 11

Bestemmelsen svarer i vid udstrækning til almindelige forvaltningsretlige regler og er stort set en ordret gengivelse af en bestemmelse, der allerede findes i børnebidragslovens § 20, ægteskabslovens § 58c og § 60 i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Det synes ikke at være oplagt, at bestemmelsen på samme måde giver mening også på retsområder, hvor der kan være flere end to parter eller slet ikke er tale om en

partstvist? I bemærkningerne til bestemmelsen anføres, at der er tale om et supplement til bestemmelserne i de tre nævnte særlove, men det fremgår ikke, i hvilket omfang almindelige forvaltningsretlige regler kodificeres eller fraviges.

§ 11, stk. 1, 1. pkt.: Det er en selvfølge, at myndigheden kan bede en part om oplysninger. Ligger der en begrænsning i ordene "om egne forhold"? Der kan efter omstændighederne også være andre relevante personer at søge oplysninger om – særligt barnet i FÆL-sager, adoptionssager mv., men også den svage i værgemålssager.

I den forvaltningsretlige litteratur synes processuel eller bevismæssig skadevirkning ikke nødvendigvis at være begrænset til manglende afgivelse af oplysninger om parten selv, men snarere at være de oplysninger, som det er mest nærliggende, at den pågældende part fremkommer med, ligesom der kan være tale om dokumenter, som den pågældende har i sin besiddelse eller har adgang til. Se eksempelvis Niels Fenger m.fl., Forvaltningsret (2018), side 496 ff.

§ 11, stk. 1, 2. pkt.: Er der tilsigtet en fravigelse af almindelige forvaltningsretlige regler om sagsoplysning? "På det foreliggende grundlag" er ikke nødvendigvis til skade for den part, der undlader at svare.

§ 15

§ 15, nr. 6: Sagen skal hurtigst mulig og så vidt muligt inden ti dage oversendes til Familieretten eller genoptages:

- Ifølge nuværende praksis for behandling af klager på bidragsområdet afventes udløbet af klagefristen, før end sagen oversendes til Ankestyrelsen - også i de situationer, hvor der på baggrund af klagen ikke er grundlag for genoptagelse. Modparten kan fortsat påklage afgørelsen og i den forbindelse fremkomme med en klage, der indeholder oplysninger, som giver anledning til genoptagelse af sagen.
- I forbindelse med modtagelse af en klage fremkommer ofte utilstrækkelige oplysninger til vurdering af, om sagen skal genoptages. Der skal derfor indhentes oplysninger hos klager, før det kan vurderes, om sagen skal genoptages. Vurderingen af, om sagen skal genoptages, kan således ikke altid foretages umiddelbart, men først når tilstrækkelige oplysninger foreligger.

Den foreslåede bestemmelse betyder, at sager, der kunne afsluttes i Familieretshuset efter genoptagelse, ender med at blive sendt til Familieretten til afgørelse.

§ 27

Det fremstår uklart i såvel lovteksten som bemærkningerne, hvordan sager uden for forældreansvarsloven skal behandles. Spørgsmålet er i alt væsentligt uomtalt.

De redskaber, der henvises til i kapitel 6, er alle målrettet sager efter forældreansvarsloven.

En del af § 6-sagerne er af udpræget juridisk karakter. Det gælder eksempelvis mange børnebidragssager og ægtefællebidragssager. Andre sager er ikke egentlige partstvister. Det gælder bl.a. en del faderskabs- og medmoderskabssager. Der kan eksempelvis være tale om en mor, der ikke ønsker at oplyse mulige fædre, eller at der slet ikke er nogen kontakt mellem moderen og barnet på den ene side og det eller de mulige faderemner på den anden.

Desuagtet anføres i de almindelige bemærkninger, lovforslagets side 50, følgende: "Alle henvendelser, der kategoriseres som § 6-sager, bør derfor efter ministeriets opfattelse mødes med tilbud om rådgivning og konflikthåndtering med henblik på, at parterne når til enighed." Det foreslås, at udsagnet nuanceres i forhold til de forskellige sagskategorier.

§ 28

Der bør laves en afgrænsning af, hvilke § 6-sager der skal indbringes for retten efter stk. 2, nr. 1 om sager, der indeholder komplekse, faktiske eller juridiske problemstillinger, og nr. 3 om en sag, der behandles sammen med en sag, der er omfattet af stk. 1 eller stk. 2, nr. 1. Bortset fra i nogen grad faderskabssager jf. side 154 nederst, er problemstillingen i det væsentlige uomtalt i lovforslaget. Dette bør uddybes.

Af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. side 155, 5. afsnit, fremgår, at delspørgsmål kan indbringes for Familieretten til afgørelse. Udtrykkelig hjemmel hertil kunne være ønskelig.

§ 41

Stk. 3: Det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshuset skal genoptage sagen ved klager over aktindsigt. Det må antages, at der kun skal ske genoptagelse én gang, hvorefter der må henvises til Folketingets Ombudsmand eller prøvelse efter Grundlovens § 63. Dette fremgår dog hverken af bestemmelsen eller forarbejderne.

§ 42

Stk. 2: Skal borgeren særkilt anmode om, og er det overhovedet muligt at indbringe spørgsmålet om, at anmodningen er modtaget for sent, for Familieretten? Hvad med den forvaltningsretlige genoptagelse – skal Familieretshuset tage stilling til ulovbestemt genoptagelse af egen drift før indbringelse eller indbringe og afvente Familierettens stillingtagen?

Stk. 4: Af bemærkningerne til bestemmelsen jf. side 198, 5. afsnit ff., fremgår, at Familieretshusets mulighed for at genoptage sagen er en lovfæstelse af den hidtidige ordning, men at der i øvrigt ikke tænkes ændringer i forhold til den gældende ordning. Af § 18, stk. 2, i bekendtgørelse om børne- og ægtefællebidrag, bekendtgørelse nr. 1494 af 11/12/2017 fremgår, at det er klager, der kan påklage afgørelse om genoptagelse. Med lovforslaget ses det ikke, at det kun er klager, der kan indbringe Familieretshusets afgørelse om genoptagelse for Familieretten. Det ses heller ikke, at der skulle være tale om en undtagelse for indbringelse efter § 40 i lovforslaget.

§§ 48-49

I bemærkningerne til § 48 jf. side 210 f, anføres bl.a. følgende om ledelsen af Familieretshuset:

"... en énstrengt ledelsesstruktur med én direktør, der har det samlede ansvar for, at der opnås en ensartet sagsbehandling med ensartet praksis, uanset hvor i landet borgeren bor..."

I lovforslagets almindelige bemærkninger, side 73, anføres:

"Med henblik på at sikre sammenhæng og koordinationen mellem Familieretshuset og Familieretterne, der sammen udgør det nye samlede familieretlige system, foreslås, at den enkelte afdeling af Familieretshuset skal samarbejde med de Familieretter, der geografisk er beliggende i det område, som afdelingen dækker."

De to ordninger synes svært forenelige. Når der ikke er nogen mekanismer til at sikre ensartethed i forhold til Familieretterne, vil det forudsatte samarbejde mellem Familieretshusets enkelte afdelinger og lokale

Familieretter reelt modvirke den ønskede ensartethed både i forhold til praksis og arbejdets tilrettelæggelse, i hvert fald hvis samarbejdet skal handle om andet end de helt praktiske ekspeditioner.

Det anføres videre i bemærkningerne til § 48, at det er "... en forudsætning, at Familieretshusets borgerrettede funktioner skal varetages i det enkelte afdelingskontor, således at borgere, der skal i direkte kontakt med Familieretshuset, uanset om det er til et møde i en sag eller for at modtage rådgivning eller konflikthåndtering møder det afdelingskontor, der er tæt på borgeren..."

II. Ægteskabsområdet

Digitalt forløb og rådgivning som tilbud alene til ugifte par, ikke til separationspar

Digitalt forløb og rådgivning mv. skal ifølge lovforslaget stilles til rådighed som et tilbud for ugifte børnepar når de går fra hinanden, men ikke til gifte børnepar, der går fra hinanden, i en situation hvor det gifte par alene ønsker separation. Situationen for disse separationspar minder ellers til forveksling om situationen for de ugifte par i relation til børnene og behovet for samarbejde. Efter reglernes formulering er det alene direkte skilsmissepar (krav om gennemførsel) og ugifte par med børn, der omtales (frivilligt tilbud). Der henvises til udkast til lov om Familieretshuset § 23 og bemærkningerne hertil side 137 ff.

Starttidspunkt for refleksionsperioden

"Refleksionsperioden regnes fra Familieretshusets modtagelse af anmodningen om direkte skilsmisse, dvs. fra det tidspunkt hvor begge ægtefæller har tilsluttet sig ansøgningen." jf. bemærkningerne til lov om ændring af ægteskabsloven § 42a, stk. 1 og kommentarene side 153. Hertil bemærkes, at når ægtefællerne skal bekræfte via hver sin digitale signatur, og dermed via et selvstændigt login, vil der kunne være timer, dage eller uger imellem. Også selvom der foreligger enighed. I dag ses dette mønster også ved modtagelse af anmodninger om separation eller skilsmisse efter de nugældende regler.

Frister og automatisk bortfald af ansøgning om direkte skilsmisse og ophørsdato

Af bemærkningerne side 154 ff og ny § 42a, fremgår, at en anmodning om direkte skilsmisse bortfalder uden videre, hvis anmodningen ikke bekræftes mellem 3. og 4. måned efter refleksionsperiodens start.

Anmodningen bortfalder ligeledes, hvis det digitale forløb ikke gennemføres af begge parter inden for maksimalt 4 mdr. fra refleksionsperiodens start.

Hvis der, efter bortfaldet, fortsat ønskes skilsmisse (eller i stedet separation) skal der indgives en ny anmodning (med betaling af nyt sagsbehandlingsgebyr) og iagttagelse af en ny refleksionsperiode. I dag forekommer fristoverskridelser i ægteskabssagerne ofte som følge af en forglemmelse hos den ene part eller i en situation hvor den ene part ikke længere ønsker at medvirke (fortrydelse eller chikane).

Det vil formentlig også være tilfældet efter de nye regler er trådt i kraft. Med de nye regler dog med den følgerkning, at anmodningen er bortfaldet.

I sådanne situationer bortfalder ligeledes ophørsdatoen uden videre. Dvs. formuefællesskabet genindtræder i fuldt omfang (med tilbagevirkende kraft). Det kan i flere tilfælde have betydelige økonomiske konsekvenser for et par. Der skal herefter skabes en ny ophørsdato via en ny anmodning om separation eller skilsmisse.

Det synes mere smidigt, hvis anmodningen kunne viderebehandles efter fristudløb, i stedet for automatisk at bortfalde. Måske med en automatisk ændring af anmodningen til en anmodning om separation i stedet for et

automatisk bortfald. Herved opretholdes ophørsdatoen og der skal ikke sendes en ny anmodning eller betales nyt sagsbehandlingsgebyr. Formålet med refleksionsperioden og det digitale forløb vil fortsat være opfyldt i sådan en situation. Parret kan herefter bekræfte, at de ønsker separation (med bevarelse af ophørsdagen) eller at anmodningen skal bortfalde.

Rækkefølgen for bekræftelse og digitalt forløb

Af bemærkningerne side 155 fremgår, at det er et krav, at det digitale forløb skal være bekræftet gennemført FØR en bekræftelse om fortsat skilsmisse efter refleksionsperioden kan få virkning. Ordningen er uhensigtsmæssig, medmindre der etableres en teknisk spærring, som forhindrer, at tingene gøres i den forkerte rækkefølge.

Det betyder eksempelvis, at hvis det en fredag bekræftes, at parret fortsat vil skilles, men den ene part først får kvitteret for gennemført digitalt forløb om mandagen, så bortfalder parrets anmodning og de skal starte forfra med en ny anmodning (og gebyr), medmindre parret selv opdager det indenfor fristerne, så der kan ske genfremsendelse af bekræftelsen.

Det kan eksempelvis tænkes, at den ene part logger ind på forløbet med sin digitale signatur og at parret sammen sidder og gennemgår forløbet ved familiens PC. Den part der ikke har logget ind, glemmer måske derefter selvstændigt at logge ind og kvittere, før bekræftelsen på direkte skilsmisse sendes. Dette rækkefølgekrav synes således at fremstå som en uproportional hindring, der ikke i sig selv understøtter formålet med refleksionsperioden og det digitale forløb. Rækkefølgen burde derfor ikke i sig selv betyde bortfald af anmodningen.

Krav om enighed om vilkårene før bekræftelsen kan få virkning

Når parret vil bekræfte deres ønske om direkte skilsmisse (efter 3 og inden for 4 mdr.) skal de samtidig være enige om alle vilkårene for skilsmissen. Dvs. spørgsmålet om en bidragspligt og fortsættelsen af en evt. lejebolig. Enigheden skal foreligge ved ægtefællernes bekræftelse af anmodningen om skilsmisse efter udløbet af refleksionsperioden jf. bemærkningerne side 154 og 155.

Hvis der således ikke foreligger enighed om vilkårene, vil anmodningen som konsekvens heraf derfor bortfalde uden videre ved fristens udløb.

Denne konsekvens synes uproportional i forhold til formålet med refleksionsperioden. Refleksionsperioden skal give ægtefællerne en tænkepause af hensyn til barnet. Denne tænkepause kan udnyttes efter sit formål, uden at der behøver at være enighed om vilkårene. Ved uenighed om vilkårene indkalder Statsforvaltningen normalt til en vilkårsforhandling. Her opnås ofte enighed om vilkårene. Men da fristen for bekræftelse, inkl. enighed om vilkårene, til stadighed løber, kan det ske, at fristen på de 4 mdr. overskrides, hvorefter sagen uden videre bortfalder.

III. Forældreansvarslovsområdet

§ 13 cfr. § 15, stk. 1, nr. 5

Der bør fastsættes en meget kort svarfrist i § 13 om kommunernes afgivelse af oplysninger til brug for Familieretshusets visitation af sagen og Familieretshusets behandling af sager efter kommunernes initiativret jf. § 25, der understøtter formålet med og sagsbehandlingsfristen for Familieretshuset i § 15, stk. 1, nr. 5, om behandling af § 7-sager.

§ 25

Bestemmelsen giver kommunalbestyrelsen en initiativret til at starte en familieretlig sag, hvis kommunalbestyrelsen mener, at det kan forebygge mistrivsel hos barnet. Det er på baggrund af bestemmelsens ordlyd og bemærkningerne uklart om kommunen, inden der rettes henvendelse til Familieretshuset, skal have en vis formodning for, om en familieretlig sag vil kunne løse udfordringerne i forhold til barnets trivsel, herunder om den forælder, der ikke er bopælsforælder, ønsker eller er indforstået med en ændring af bopæl og/eller forældremyndighed som alternativ til en anbringelse af barnet.

Børnesagkyndige fra børneenheden afholder samtaler med barnet også i retten

Af hensyn til intentionerne om at møde borgerne med et enstreget system, der er sammenhængende, og hvor børn møder så få voksne som muligt, bør udgangspunktet være, at det er en børnesagkyndig fra Børneenheden, som afholder samtaler med barnet, og at den pågældende børnesagkyndig som udgangspunkt er barnets kontaktperson, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Det foreslås i § 453, stk. 5, i retsplejeloven, at der under behandlingen efter § 453 af en sag efter forældreansvarsloven afholdes en eventuel samtale med barnet efter § 450b af en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset, medmindre Familieretten bestemmer, at samtalen skal afholdes af en anden børnesagkyndig.

Intentionen om at skåne barnet mest muligt vil bedst kunne varetages ved, at der lægges vægt på, at den børnesagkyndige kommer fra Børneenheden i Familieretshuset, fordi barnet i det nye familieretlige system bør møde så få voksne som muligt under behandlingen af en sag. Formålet med Børneenheden er overordnet bl.a. at sikre, at børn kommer så skånsomt igennem behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven som muligt, og at barnets perspektiv og synspunkter belyses bedst muligt. Det gælder særligt i sager, der er komplekse på grund af et højt konfliktniveau hos forældrene og/eller sociale problemer.

Kontaktpersonordningen spiller i den forbindelse en nøglerolle, idet en fast kontaktperson reducerer antallet af voksne, som barnet skal møde under behandlingen af sagen, og fordi kontaktpersonen kan fungere som en fast støtte, som barnet kan henvende sig til under sagsbehandlingen.

I sager efter forældreansvarsloven, der behandles efter § 453, får Familieretten med den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 5, mulighed for at veje hensynet til barnet over for hensynet til at give parterne en reel mulighed for at få prøvet alle aspekter af. Det kan efter en konkret vurdering betyde, at der skal afholdes en ny samtale med barnet, herunder at samtalen afholdes af en anden børnesagkyndig. Familieretten bør have tungtvejende og eksplicit velbegrundende årsager til at vælge en anden børnesagkyndig end en fra Familieretshusets Børneenhed. Det bør derfor overvejes at præcisere, hvilke årsager der kan begrunde en undtagelse fra hovedreglen om, at det er barnets kontaktperson fra Børneenheden, der afholder samtalen med barnet i retten.

Rollesammenfald

Det fremgår af bemærkningerne side 39 og 40, at det bør være Børneenheden, der gennemfører børnesamtaler af hensyn til målsætningen om, at barnet møder færrest mulige voksne i processen. Det fremgår videre, at det ud fra samme hensyn bør være den samme børnefaglige medarbejder, som gennemfører samtaler med barnet både under Familieretshusets og Familierettens behandling af sagen.

På side 122 midt i bemærkningerne er det anført, at det er barnets eventuelle kontaktperson, der yder børnesagkyndig rådgivning til barnet.

Det fremgår videre af bemærkningerne side 128 nederst, at Familieretshuset og særligt Børneenheden ved behandlingen af sagen skal være opmærksom på at begrænse antallet af voksne omkring barnet. Hvis der er udpeget en kontaktperson for barnet, udfylder kontaktpersonen bisidderens funktion for barnet, og der skal derfor ikke udpeges en bisidder for barnet.

Det synes forudsat i bemærkningerne, at der vil kunne være tale om, at barnets eventuelle kontaktperson både udfylder denne rolle, yder rådgivning og afholder børnesamtaler, samt udfylder rollen som bisidder.

Vil en kontaktperson således både kunne afholde børnesamtalen og være bisidder samtidigt, eller bør det præciseres, at disse to roller ikke kan udfyldes af den samme børnefaglige medarbejder på samme tid?

Kvalitetssikring

Det er positivt, at der i lovforslaget er fokus på kvalitetssikring af Familieretshusets arbejde bl.a. ved hjælp af et rådgivende udvalg samt fokus på, at der er de nødvendige børnesagkyndige kompetencer til stede, ligesom der flere gange nævnes, at metodeudvikling og kompeceudvikling skal være en integreret del af familieretshuset.

Det bør i lovforslaget fremgå, at der i Børne- og Socialministeriets udpegning til det rådgivende udvalg lægges vægt på, at der indgår udvalgsmedlemmer med et højt fagligt niveau på det børne- og familiefaglige område f.eks. psykologer på specialistniveau med erfaringer med udsatte familier eller repræsentanter med stærke socialfaglige kompetencer indenfor familieområdet, der kan bidrage til sikring af kvaliteten i Familieretshusets sagsbehandling og den løbende udvikling af Familieretshusets tilbud.

Digitale værktøjer

Familieretshuset skal stille det digitale forløb til rådighed, som ægtefæller, der anmoder om skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, obligatorisk skal gennemføre i forbindelse med refleksionsperioden efter § 42a i ægteskabsloven.

Det digitale værktøj er et onlinekursus i håndtering af forskellige temaer i forlængelse af en samlivsophævelse. For forældre med et lavere konfliktniveau vil løsningen være et enkelt og let tilgængeligt redskab til styrkelse af forældresamarbejdet.

Det bør fremgå tydeligere, at det digitale værktøj er et åbent og lettilgængeligt tilbud, som alle forældre kan få adgang til, hvis de selv vurderer, at de har behov for det, og at det ikke kun er et obligatorisk element i refleksionsperioden ved skilsmisse.

Det er naturligvis også en vigtig forudsætning for borgernes oplevelse af den sammenhængende familieretssystem, at samtlige medarbejdere i Familieretshuset, Familieretten og kommunerne har adgang til indholdet af det digitale værktøj og kan gøre sig bekendt med dette.

Der bør være en løbende kvalitetssikring og opdatering af det digitale indhold, herunder en sikring af at indholdet er baseret på de nyeste forskningsresultater og fri af kommercielle og politiske interesser, ligesom det bør fremgå, at det er Familieretshuset, der er faglig ansvarlig for indholdet af det digitale værktøj.

IV. Bidragsområdet

Børnebidrag

Særligt i forhold til flytningen af afgørelseskompetencen i bidragssager fra to enhedsforvaltninger, Statsforvaltningen og Ankestyrelsen, til 24 byretter (delvist som 1. instans og i alle tilfælde som 2. instans) bemærkes, at der uvægerligt vil ske en opløsning af den nuværende administrative praksis, der i alt væsentligt ikke er offentliggjort, og der savnes stillingtagen til, hvordan et minimum af konsistens på området sikres, medmindre det påtænkte videre arbejde med reglerne om børns forsørgelse fører til langt enklere, mere firkantede regler end den nuværende, i stor udstrækning praksisbaserede ordning. Det forekommer ikke realistisk, at landsretspraksis i større udstrækning vil kunne sikre dette. Det bemærkes herved, at indbringelse for landsretten som udgangspunkt er afskåret i sager, hvor Familieretten træffer afgørelse som 2. instans, jf. udkastet til ny § 453 i retsplejeloven.

Ægtefællebidrag

Hvilken betydning vil den hidtidige praksis fra Ankestyrelsen og tidligere Familiestyrelsen have for behandling af sagerne i Familieretshuset og Familieretten, jf. det ad børnebidrag anførte?

Hvis et ægtepar skilles ved afgørelse truffet af Familieretten med dertilhørende bidragspligt, fremgår det ikke udtrykkeligt, om Familieretten også kan træffe afgørelse om bidragets størrelse. På tidspunktet for indbringelse af sagen består pligten ikke, og spørgsmålet om størrelse af bidraget har som følge heraf ikke været behandlet i Familieretshuset, ligesom der ikke er sket oplysning af sagen i forhold til parternes økonomi. Af § 450 f til forslag til ændring af retsplejeloven fremgår, at i det omfang en § 7-sag er indbragt for Familieretten, kan spørgsmål om børnebidrag også tages under behandling. Samme mulighed ses ikke i forhold til størrelse af ægtefællebidrag efter forslaget til § 50 i lov om ægteskabets indgåelse og opløsning.

V. Faderskabsområdet

Nr. 4: Af bemærkningerne til bestemmelsen jf. side 180, næstsidste afsnit, henvises der til den nugældende bestemmelse i børnelovens § 13, nr. 1-5 og 5 om indbringelse af en faderskabssag for retten. I den forbindelse oplyses det, at eksempelvis spørgsmål om indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende, udfærdigelse af retsanmodning m.v. vil kunne være momenter i vurderingen af, om sagen er omfattet af forslagens § 7 i forslag til lov om Familieretshuset. Da der er tale om en faderskabssag, vil denne aldrig isoleret set kunne være omfattet af forslagens § 7, hvorfor afsnittet i nuværende udformning ikke hænger sammen.

VI. Adoptionsområdet

§ 17

Efter stk. 1, nr. 1, skal Børneenheden bl.a. i adoptionssager varetage afholdelse af samtaler med børn over 12 år i forbindelse med barnets samtykke til gennemførelse af adoption, jf. adoptionslovens § 6, stk. 2, (jf. stk. 1) og med børn over 12 år om samtykke til ophævelse af en adoption, jf. § 18, stk. 3.

Hertil skal bemærkes, at ordet barn i de nævnte bestemmelser i adoptionsloven angiver en familierelation – ikke at den pågældende er mindreårig.

Det foreslås, at der sker en præcisering af, hvilke aldersgrupper Børneenheden skal holde samtaler med. Med den nuværende formulering af forslaget er alle over 12 år omfattet, altså også personer, som ikke er mindreårige.

Derimod er samtaler med børn under 12 år ikke omfattet af den nuværende formulering, idet disse afholdes efter adoptionslovens § 6, stk. 3, og § 18, stk. 4, hvor der ikke skal gives samtykke, men hvor barnets holdning som udgangspunkt skal søges oplyst. I givet fald burde det vel nok så meget være de små børn, Børneenheden skulle tage sig af. Hvis der menes begge grupper, bør også de sidstnævnte bestemmelser nævnes i lovteksten.

Navnelovens § 22 omfatter på tilsvarende måde indhentelse af samtykke efter stk. 1 fra børn over 12 år og efter stk. 2 indhentelse af oplysning om barnets holdning for så vidt angår børn under 12 år. Her er der den samme sondring, men begge grupper børn er omfattet

Udlændingelovens § 56a, stk. 2, omfatter både børn over og under 12 år. Det lægges til grund, at der sigtes til samtaler med begge grupper.

Værgemålslovens § 4, stk. 2, vedrører samtale med børn over 12 år forud for en værgebeskikkelse, men antages efter omstændighederne og uanset sin ordlyd tillige at omfatte børn under 12 år. Det lægges derfor til grund, at der her vil blive tale om alle samtaler med børn.

Overførslen af disse samtaler til Børneenheden bør overvejes nærmere, og der kan også være behov for at overveje samme problemstilling på andre lovområder.

VII. Øvrige områder

§ 16: Retsplejeloven

§ 450f, stk. 1: Under behandling af en § 7-sag i Familieretten kan der efter anmodning fra en part tillige træffes afgørelse om andre ansøgninger efter forældreansvarsloven og om ændring eller fastsættelse af børnebidrag. Anmodningen fremsættes af parten. Der må således være valgfrihed for parterne i forhold til, hvor de ønsker sagen behandlet (Familieretshuset/Familieretten). Fremsættes anmodningen for Familieretshuset, vil afgørelse skulle træffes efter forslagens § 26 eller indbringes for Familieretten til afgørelse efter lovforslagets § 28.

Det må også ligge i bestemmelsen, at i det omfang der er sket oversendelse af en sag efter forslagens § 28, og der derefter indsendes en ny ansøgning (forældreansvar, bidrag ægteskab m.v.), vil det være Familieretshuset, der skal oplyse og afgøre denne. Dette bør præciseres.

450f, stk. 2: Familieretshuset kan anmodes om en udtalelse. Da det ikke er givet, at Familieretshuset er i besiddelse af oplysninger, vil der skulle ske en oplysning af sagen, før end denne kan gives. Formålet med den foreslåede bestemmelses stk. 2 vil derfor været spildt. Det foreslås, at bestemmelsen præciseres i bemærkningerne.

Kære politikere

Vi har læst jeres lovforslag. Og der er mange forbedringer og gode tanker. Vi er rigtig glade for at læse om differentieringen mellem forskellige skilsmissetyper. Det er dejligt at læse, at barnets ret til to forældre som bærende princip nu afløses/suppleres med et princip om barnets ret til sikkerhed og trivsel. Og at det understreges, at det ikke er forældrenes, men barnets tarv, der er i centrum. Og det er dejligt, at det anerkendes, at der er behov for mere fokus og en mere samlet, tværfaglig indsats omkring familien i de røde skilsmisser.

De fire ting, der bekymrer os i forhold til trivslen hos børn i røde skilsmisser, med det nye lovforslag er:

- 1) Udgangspunktet om deleordning og status quo ifht. bopæl, når forældrene er uenige om bopælen:

Vi hører ofte fædre, som er engageret i børnene, komme med dette ønske, når de søger ind i vores grupper. Når vi har talt lidt sammen, viser det sig, at det grundlæggende handler om, at de ønsker mere tid med børnene, og mindre tid mellem børnene og en personlighedsforstyrret og/eller alkoholiseret mor. Vi har brugt meget tid på at tale os frem til en løsning i netværket:

Og dét kompromis, som empatiske fædre og mødre i fællesskab er nået frem til, som mest børnevenligt, er, at barnet forbliver med sin primære omsorgsperson i undersøgelsesfasen, men at det er undersøgelsesresultatet af psykisk sundhed og forældreevne, og ikke status quo fra parforholdet og undersøgelsesfasen, som afgør, hvor bopælen skal endeligt placeres i røde skilsmisser.

De fædre, som er blevet holdt væk fra børnene af en mor med borderline, og hvor børnene trives her og nu, siger, at de ikke er akut bekymrede for børnene, men på længere sigt bekymrede for børnenes sundhed og trivsel.

Og de mødre, som har været ene omsorgsgivere i en familie med en dominerende og patriarkalsk far, er meget bekymrede for, om lovforslaget om deleordning under bopælssagen bliver aktuelt, henset til at de ofte flygter fra psykisk terror med børn under 3 år, som kan få varige svigt af en midlertidig deleordning.

Derfor er en ordning, hvor børnene bliver hos den primære omsorgsgiver som midlertidig foranstaltning, acceptabel for alle forældre i netværket – såfremt det understreges, at bopæl og samvær skal ændres til, hvad der på længere sigt vil gavne barnet, når forældreevnen er belyst.

I højkonflikt-skilsmisser er den ene forælder ofte uegnet pga. misbrug, personlighedsforstyrrelse eller andre markante personlige vanskeligheder. Den anden forælder har som regel varetaget den fulde følelsesmæssige omsorg for børnene.

Vi synes derfor, det er problematisk, hvis barnet som udgangspunkt fastholdes på bopælen (det kan jo være den primære og sunde omsorgsgiver, der flytter ud!) eller hvis barnet som

udgangspunkt fastholdes i en deleordning, mens sagen afgøres. At bo hos en hidtil uengageret, og måske vanrøgtende eller pædofil, forælder, og at miste halvdelen af tiden med den primære omsorgsperson, kan være et alvorligt svigt. Særligt i barnets første tre leveår, tåler barnet ikke lang adskillelse fra den forælder, barnet er tryk ved.

Her er det bekymrende, at der skal "vægtige" grunde til at fravige princippet om deleordning. En primær omsorgsperson kan ofte ikke føre juridisk bevis for "vægtige grunde". Og vi finder, at det er vigtigere, at barnet bliver beskyttet og taget vare på, end at barnet – på salomonisk vis – "deles" mellem forældrene i undersøgelsesfasen.

I stedet for deleordninger i undersøgelsesfasen foreslår vi i forarbejderne:

"Hvis barnet er i trivsel, bør barnets hidtidige pasnings- og tilknytningsmønster så vidt muligt fastholdes, mens forældrenes omsorgsevne undersøges. Mønstret kan understøttes af udtalelser fra sundhedsplejerske, institution, kommune eller andre tæt på familien. I mangel af faglig viden om familien er samtaler med pårørende, såsom voksne familiemedlemmer, ekskæresten eller særbørn muligt for at kortlægge familiemønstret (svarende til den norske undersøgelsesmodel).

Fastholdelse af status quo i undersøgelsesfasen/sagsbehandlingsfasen vil ikke have afgørende indflydelse på den endelige afgørelse om bopæl/samvær, hvor der lægges stor vægt på forældreene. En senere vurdering af, at den primære omsorgsperson f.eks. har en paranoid/narcissistisk/borderline personlighedsforstyrrelse kan ændre status quo, da barnet på langt sigt vil trives bedst hos en sund forælder med et realistisk syn på sig selv og omverdenen.

En forælder, som ikke har haft barnet boende eller haft nævneværdig kontakt med barnet i undersøgelsesfasen, fordi barnet f.eks. altid er blevet holdt borte fra vedkommende af en forælder, der er i usund og overdreven symbiose med barnet, har altså de samme muligheder for at vinde bopælen, som den forælder, som hidtil har varetaget omsorgen, men ikke magter at varetage barnets psykologiske behov på længere sigt.

En eventuel flytning af barnet efter undersøgelsesfasen, skal ske nænsomt og med respekt for, at barnet og begge forældre kan have brug for professionel støtte til at klare omstillingen. Særligt hvis barnet er fremmedgjort fra den sunde forælder.

Kun hvor barnet *ikke* har været i trivsel i den ordning, forældrene selv har fastlagt indbyrdes, ændres ordningen i undersøgelsesfasen, så den vurderes midlertidigt at beskytte barnet, indtil forældrenes omsorgsevne er undersøgt.

Det kan her være tale om, at barnet midlertidigt placeres hos den forælder, som ikke hidtil har varetaget omsorgen, eller at barnet placeres hos andre omsorgsgivere, såsom bedsteforældre, onkler/tanter, voksne søskende, i en god plejefamilie, eller i beskyttede omgivelser i et familiehuse, hvor begge forældres samspil med barnet iagttages og dokumenteres over en periode, som er lang nok til, at der er vægtig dokumentation for tilknytning og forældreene hos hver af de respektive forældre.

Undersøgelsesfasen i røde skilsmisser bør altid inkludere testning af begge forældre hos en voksenpsykiater, en retspsykolog eller anden fagperson med kompetence til at undersøge og udrede voksne og vurdere den mistanke om nedsat forældrefunktion, som forældrene i røde skilsmisser ofte rejser mod hinanden. Undersøgelsen bør ikke stå alene, men suppleres med

mindst ét tværfagligt møde, hvor familiens bedste – som helhed – drøftes af de fagpersoner, som er tæt på børnene og familien.

I gennem undersøgelsesfasen skal tages hensyn til barnets tilknytning til andre end forældrene. Herunder nært tilknyttede hel- og halvsøskende og ikke-biologisk beslægtede voksne, som har varetaget en forældrelignende rolle for børnene. Søskenderelationer, og alle børns trivsel skal tænkes ind, så ikke alene det barn, der er genstand for sagsbehandling, men også de mindreårige søskende, som er nært knyttet til barnet, fastholdes i trivsel.”

2) Inddragelsen af adoptivfamilier som høringspartnere:

Hvis det handler om at høre, hvilke samværsordninger, der er sunde for børnene, burde man høre plejefamilier og børnehjem – ikke adoptivfamilier.

Hvis man vurderer, at barnet kan tvangsfjernes og tvangs-bortadopteres i højkonflikt-skilsmisser, vil jeg meget understrege, at jeg ofte har hørt dette argument fra folk, som står udenfor: ”Børn burde tvangsfjernes fra de forældre, som slås om børnene.”

Virkeligheden bag facaden i højkonflikt-skilsmisser er mere kompleks:

Den ene forælder misbruger barnet som våben for at fastholde kontrollen over ekspartneren. Forælderen har ofte begået psykisk vold, udvist manipulerende og uforudsigelig eller stærkt paranoid adfærd som partner og forælder, eller måske udvist en usund adfærd i påvirket tilstand (vold, brutal nedgørelse af familien, pædofil opførsel). I USA ser man i stigende grad grundlæggende usunde personlighedsmønstre, som har været til stede hos forælderen hele livet – som den grundlæggende årsag til højkonflikten.

Den anden forælder er oftest normal, og har været en følelsesmæssig støtte, både for den personlighedsforstyrrede forælder og for børnene. Den anden, sunde, forælder er reelt bekymret, fordi han eller hun har oplevet den uegnede forælders værste sider i samlivet. Den anden forælder, som er empatisk, tilsidesætter sig selv for at beskytte barnet. Den empatiske forælder kan skabe et trygt familieliv, hvis han eller hun får indflydelse på mængden og formen af samvær mellem barnet og den usunde forælder. Ofte vil samvær kunne etableres på barnets præmisser, hvis den mentalt sunde forælder inddrages, og samvær etableres på en måde, som gør den empatiske og sundt tilknyttede forælder tryk på barnets vegne.

Det er altså sjældent, begge forældre er uegnede, og tvangs-bortadoption vil være den rette løsning for børnene. Hyppigere nedslides en god forælder af, igennem hele barnets barndom, at stå i kampe og forsøge at beskytte barnet mod den usunde forælders kampe, beskyldninger og manipulation. Den gode forælder vil som regel være fuldt eller næsten fuldt funktionsdygtig som forælder, hvis den konfliktskabende forælder stoppes af myndighederne.

3) Den manglende betoning af forældreevne-undersøgelser.

I røde skilsmisser er børnesagkyndige undersøgelser irrelevante eller sekundære. De skaber ofte en falsk tryghed, da de ikke kommer til bunds i de reelle problemstillinger bag skilsmissekonflikterne.

Jeg kan nævne, fra min egen skilsmisssag, hvordan kommunen valgte at tilsidesætte FIRE børnesagkyndige undersøgelser fra statsforvaltningen og retten. Det gjorde kommunen med dén begrundelse, at disse undersøgelser ikke sagde noget som helst om forældreene. Ikke desto mindre havde disse undersøgelser dannet grundlag for den hidtidige vurdering af faderen og mig som ligeværdige forældre – uden at vi nogensinde var blevet testet for personlighedsforstyrrelser.

Kommunen satte i stedet en psykolog på sagen, som testede vores personlighed, frem for vores samspil med børnene. Testene var godkendte psykiatriske eller retspsykologiske tests. Ikke de uvidenskabeligt funderede "forældrestil"-tests, men i stedet tests, som fokuserede på vores respektive grundlæggende personlighedsmæssige udfordringer.

Samtidig satte man en psykolog på, som til daglig arbejdede med børn, som havde været udsat for mishandling. Sådanne psykologer findes oftest i børnepsykiatrien og på børnehjem. I stedet for at have fokus på den idylliske facade, har de årelang erfaring med at tale med børnene om revnerne i familiens facade. De har en anden viden om grundproblemer i alkoholiker-familier og familier, hvor en forælder kontrollerer partneren og børnene, end de praktiserende børnepsykologer, som ofte har en positiv tilgang til forældrene.

Da der kom en børnehjems-psykolog og tests ind over vores sag, opstod pludselig et helt andet billede af vores forældreene. Kommunen anmodede straks statsforvaltningen om samværsstop med faderen. Og Ankestyrelsen vurderede, at han kun skulle have begrænset og overvåget samvær.

Dette efter at de børnesagkyndige undersøgelser igennem fem år havde vurderet, at han var god til at bage kager, og at vores datter var smilende og glad, når hun var hos os begge. Og efter at statsforvaltningen på dette grundlag i fem år havde praktiseret en 9-5-ordning. Kommunen skred ind i vores sag, fordi vores datter var ødelagt af de samvær, som var blevet fastlagt på grundlag af anbefalingerne i de børnesagkyndige undersøgelser.

I vores netværk er min sag ikke enestående. Der sidder store børn, som har polititilhold mod en far eller mor, som de – på baggrund af børnesagkyndige anbefalinger – er blevet tvunget til at se hele barndommen. Vi har, på Ti år, kun oplevet TO børnesagkyndige, som i enkelte sager kunne gennemskue den personlighedsforstyrrede forælder. Vi synes, dette er dybt bekymrende for forældrenes og børnenes retssikkerhed.

Skal man rydde op ét sted, skal selskab for børnesagkyndige fratages muligheden for at udrede børnesager i røde skilsmisser. De ødelagte børn i vores netværk er levende beviser på, at undersøgelserne ikke virker. Og vores forsøg på dialog med selskab for børnesagkyndige, hvor vi tilbød dem et møde med de store børn, som har været genstand for forkerte vurderinger, er blevet afvist med, at selskabets næstformand skrev, at de børnesagkyndige er "meget kompetente til deres arbejde, og fuldt ud i stand til at udrede psykopatiske træk".

Dette kan undre, da voksenpsykiatrien IKKE er i stand til at udrede psykiatriske træk i løbet af 3 samtaler uden tests. Og da børnesagkyndige er uddannede til at arbejde med børn – ikke til at udrede voksne.

De børnesagkyndiges selskab overvurderer enten deres egne kompetencer – eller også er voksenpsykiatrien alt for grundig!

Der kommer altså andre ting frem, når man tester forældrene, end når man blot, som børnesagkyndig, kommer på tre besøg i hjemmet.

I psykiatrien insisteres på samtaler med de pårørende, da en psykopat vil manipulere. Det er sjældent muligt at få et retvisende billede af en personlighedsforstyrrelse, hvis man kun taler med den personlighedsforstyrrede selv. Så vi foreslår, at retspsykologer og børne- og voksenpsykiatri afløser selskab for børnesagkyndige.

4) Hensynet til søskende er ikke indskrevet i loven. Det samme gælder hensynet til stedforældre, som barnet er nært knyttet til og opfatter som sine forældre.

Her tænkes især på børn, som aldrig eller kun kortvarigt har levet sammen med den ene biologiske forælder. Det er ikke ualmindeligt, at en forælder, som flygter fra familievold, finder sammen med en ny kæreste, mens barnet er lille. Og det er ikke ualmindeligt, at den empatiske forælder har særbørn, som barnet er knyttet til.

Er der halvsøskende involveret, som er vokset op sammen med barnet, kan det være traumatiserende for disse søskende, når et enkelt eller to børn "udskilles" fra familien, fordi de ikke har samme biologiske forældre som deres søskende. Særligt hvis børnene sendes afsted til en forælder, som har opført sig uforudsigeligt og ikke-forældreegnet. Både for de børn, som sendes afsted på samvær, og for deres søskende, bør det vurderes, om båndet til de biologiske forældre er så stærkt og vigtigt, at det retfærdiggør et dén store bekymring, samværet kan afstedkomme. Og om samværet er så gavnligt, at det kan retfærdiggøre, at barnet ser bopælsforælder, søskende og social forælder tilsvarende mindre. I nogle tilfælde føler et barn ved samvær, at det "sendes væk" fra familien. I nogle tilfælde kalder barnet sin sociale forælder for "far" eller "mor", og har ingen familiefølelse ifht. samværsforælderen. Og i nogle tilfælde føler barnet sig forkert/anderledes, fordi det i samværs hjemmet opdrages med værdier, som gør barnets vilkår meget forskellige fra dets søskende. Et barn kan også, pga. et restriktivt og ufleksibelt samvær, gå glip af familieferier, familietraditioner og vigtige familiebegivenheder hos bopælsforælderen.

Når der er konflikt mellem de biologiske forældre, og barnet har en tryk base med én eller to trygge forældreskikkelser, som spiller en gavnlig rolle for barnets udvikling, bør det vurderes, om relationen til den biologiske forælder er bevaringsværdig. Man bør også overveje nemmere adgang til stedbarns adoption, selv om den biologiske forælder modsætter sig dette. På nuværende tidspunkt kan selv børn, som slet ikke ser deres biologiske forældre, ikke blive adopteret af en kærlig stedfar eller stedmor, som har spillet en vigtig forælderrolle, siden barnet var lille.

Ligeledes bør der tages hensyn til søskende, som ønsker at fravælge samvær. Det er ikke ualmindeligt, at en ældre søskende ofrer sig selv, og forbliver i kontakt med en voldelig forælder, fordi barnet ønsker at beskytte de mindre søskende, som er ladet tilbage i det voldelige hjem.

Derfor bør et barn, som fravælger sin forælder, eller som kun vælger sin forælder til for ikke at lade sine søskende i stikken, altid føre til en gennemgribende helhedsundersøgelse af de øvrige hel- og halvsøskendes situation, med henblik på at vurdere, om øvrige søskende skal beskyttes.

Igen: Tak for et fint lovforslag med mange forbedringer.

På vegne af de 1500 medlemmer af begge køn i netværkene "Trolde – for psykisk voldsramte" og "lokalgrupper for volds- og stalkingramte"

Venlig hilsen

cand. mag. Henriette Eiby Christensen og cand. theol. og stud. jur. Sidsel Jensdatter Lyster

Kontaktinfo (beskyttet – må ikke offentliggøres):

[Redacted]

[Redacted]

Til: Maria Schultz (masz@sm.dk)
Cc: 'familier@sm.dk' (familier@sm.dk)
Fra: Samfundsanalyse (samfundsanalyse@aeldresagen.dk)
Titel: Høringssvar - Ældre Sagen - Udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system
E-mailtitel: Høringssvar - Ældre Sagen - Udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)
Sendt: 29-06-2018 11:32:16

Til Børne- og Socialministeriet

Ældre Sagen har ingen bemærkninger til ovenstående høring.

Venlig hilsen

Pia Westring
Afdelingssekretær/PA
Samfundsanalyse
Direkte: 33 96 86 29
Mobil: +45 21 19 59 53
pw@aeldresagen.dk

Ældre Sagen Snorresgade 17-19 · 2300 København S · Tlf. 33 96 86 86

Fra: Maria Schultz [mailto:masz@sm.dk]

Sendt: 28. juni 2018 14:34

Til: 3f@3f.dk; 'law@law.aau.dk'; Landsforeningen Adoption og Samfund; Ankestyrelsen; Adoptionspolitisk Forum; Aniella Bonnichsen; Advokatrådet, Advokatsamfundet; 'ac@ac.dk'; post@alzheimer.dk; 'amnesty@amnesty.dk'; abf@abf-rep.dk; Ankestyrelsen; pote@atp.dk; kontakt@barnetstarv.nu; 'info@bedrepsykiatri.dk'; 'bl@bl.dk'; 'bosam@bosam.dk'; bupl@bupl.dk; 'info@byggesoc.dk'; 'info@bygherforeningen.dk'; 'kbenhavn@domstol.dk'; 'aalborg@domstol.dk'; 'aarhus@domstol.dk'; 'esbjerg@domstol.dk'; 'glostrup@domstol.dk'; post.rig@domstol.gl; 'helsingor@domstol.dk'; 'herning@domstol.dk'; 'hillerod@domstol.dk'; 'hjørring@domstol.dk'; 'holbaek@domstol.dk'; 'holstebro@domstol.dk'; 'horsens@domstol.dk'; 'kolding@domstol.dk'; 'lyngby@domstol.dk'; 'nykobing@domstol.dk'; 'naestved@domstol.dk'; 'odense@domstol.dk'; 'randers@domstol.dk'; 'roskilde@domstol.dk'; 'svendborg@domstol.dk'; 'sonderborg@domstol.dk'; 'viborg@domstol.dk'; 'bornholm@domstol.dk'; 'frederiksberg@domstol.dk'; sek@boernogfamilier.dk; 'bkf@bkchefer.dk'; brd@brd.dk; 'bf@boernesagen.dk'; bv@bornsvilkar.dk; 'oao@oao.dk'; 'cbs@cbs.dk'; DIA; 'dl@dklf.dk'; dl@dlf.org; Jette Marie Bundgaard-Nielsen; Dansk Arbejdsgiverforening; Dansk Erhverv, høringspostkasse; 'drc@drc.dk'; Dansk Folkeparti; dhf@dhf-net.dk; Dansk Industri; Dansk Psykiatrisk Selskab; Dansk Psykolog Forening; hoeringssekretaer@gmail.com; 'ds@socialrdg.dk'; mail@danskeadvokater.dk; info@danskearveretsadvokater.dk; 'mail@danskefamilieadvokater.dk'; 'dh@handicap.dk'; info@danskepatienter.dk; Danske Regioner; 'kontakt@danskeudlejere.dk'; Marianne Lundsgaard; 'dsr@dsr.dk'; Datatilsynet; DemensKoordinatorer i Danmark; dommerforeningen@gmail.com; 'ddp@praesteforening.dk'; Det Centrale Handicapråd; 'info@konservative.dk'; dkr@dkr.dk; info@detsocialnetvaerk.dk; 'digst@digst.dk'; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer); 'Domstolsstyrelsen'; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk'; fabu@fabu.dk; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk'; 'msn@lesadv.dk'; Socialchefforeningen; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen; Institut for Menneskerettigheder; Morten Skov Mogensen; KL, Kommunernes Landsforening; 'kto@kto.dk'; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk'; 'kvr@kvinderaad.dk'; 'jurfak@jur.ku.dk'; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk'; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk'; 'lfs@lfs.dk'; 'lap@lap.dk'; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk'; LIVSVÆRK; Dommerfuldmægtigforeningen (høringer); 'Domstolsstyrelsen'; mail@dukh.dk; 'landskontoret@enhedslisten.dk'; info@fadd.dk; 'foa@foa.dk'; 'msn@lesadv.dk'; Socialchefforeningen; Foreningen Far v/ formand Jesper Lohse; ulldu@vejle.dk; sek@fbu.dk; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen; Institut for Menneskerettigheder; Morten Skov Mogensen; KL, Kommunernes Landsforening; 'kto@kto.dk'; nf@koreaklubben.dk; krifa@krifa.dk; 'kd@kd.dk'; 'kvr@kvinderaad.dk'; 'jurfak@jur.ku.dk'; info@lf.dk; bodil.neujahr@bopam.dk; 'info@boernogsamvaer.dk'; sekretariat@lokk.dk; 'kontor@menighedsraad.dk'; 'lfs@lfs.dk'; 'lap@lap.dk'; info@lfbf.dk; LGBT@LGBT.DK; 'lev@lev.dk'; LIVSVÆRK; 'lo@lo.dk'; los@los.dk; 'llok@llok.dk'; 'dadl@dadl.dk'; info@mandecentret.dk; 'moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk'; Plejefamiliernes Landsforening; Politiforbundet i København; Justitsministeriet; 'pf@psykiatrifonden.dk'; hoeringer@redbarnet.dk; kuhnu@rr.rm.dk; 'riomgr@gl.stm.dk'; 'riomfr@fo.stm.dk'; OLE HASSELGAARD; 0---RIGSPOLITIET DANMARK; 'info@rodekors.dk'; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter; Jann Sjursen; 'landsforeningen@sind.dk'; kontakt@selveje.dk; 'sf@sf.dk'; sl@sl.dk; servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk; mail@socialtlederforum.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynnord@hjoerring.dk; socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynost@holb.dk; 'administration@statsforvaltningen.dk'; tabuka@tabuka.dk; Info@taenketankenadoption.dk; pote@atp.dk; 'info@urk.dk'; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; unicefdk@unicef.dk; 'venstre@venstre.dk'; Vestre Landsret; ÆldreSagen; Østre Landsret; Alternativet; Grønlands Selvstyre; info@baeredygtigtlandbrug.dk; mail@nyeborgerlige.dk; radikale@radikale.dk; 'TILI@KM.DK'; 'KMFYN@KM.DK'; 'KMHAD@KM.DK'; hes@km.dk; 'KMVIB@KM.DK'; 'KMAAL@KM.DK'; 'KMAAR@KM.DK'; 'KMKBH@KM.DK'; 'LFSTIFT@KM.DK'; biskop@ilagiit.gl; 'KMRIB@KM.DK'; 'LLR@KM.DK'; 'KMH@KM.DK'; 'KMROS@KM.DK'; 'info@cfu-net.dk'; himr@himr.fo; foreningenmor@foreningenmorgbarn.dk; jura@au.dk; info@psykosocialrehabilitering.dk; pibr@domstol.dk; pibr@domstol.dk; jeh@ftf.dk; jeh@ftf.dk; husleje@kff.kk.dk; husleje@kff.kk.dk; lfub@lfub.dk; lfub@lfub.dk; lea.nurnberg@ft.dk; lea.nurnberg@ft.dk; oleespersen@gmail.com; info@socdem.dk; boa@sam.sdu.dk; olafur@olafurellason.net; adoption@a-c.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; hbw@dadlnet.dk; hj@km.dk; hwpo@km.dk; sope@ilagiit.gl; eve@km.dk; Bentjensen@hegnsyn.dk
Emne: Høring over udkast til lovforslag til udmøntning af aftalen om ét samlet familieretligt system (SM Id nr.: 585416)

Til de på vedlagte høringsliste anførte høringsparter,

Børne- og Socialministeriet sender hermed udkast til forslag til lov om Familieretshuset og udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) i høring. Opmærksomheden henledes på høringsfristen den 24. august 2018.

Med venlig hilsen

Maria Schultz
Specialkonsulent
Kontor for Familier

Direkte telefon: 41 85 11 18
Mail: masz@sm.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

Børne- og Socialministeriet
Sendt pr. mail masz@sm.dk og familier@sm.dk

Børne- og Socialministeriet har ved brev af 28. juni 2018 (sagsnr. 2017-5024) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven).

Efter drøftelse på plenarmøder den 17. august 2018 kan jeg efter aftale med præsidenten for Vestre Landsret meddele, at udkastet giver landsretterne anledning til følgende bemærkninger:

- a) Det kan tiltrædes, at der i overensstemmelse med lovgivningens almindelige ordning som udgangspunkt er adgang til frit at appellere en afgørelse truffet af Familieretten til landsretten i tilfælde, hvor der ikke inden sagens indbringelse for Familieretten er truffet afgørelse af Familieretshuset. Det bør dog overvejes, om den frie adgang til appel også skal gælde afgørelser om samvær, der efter lovudkastet på ny bliver et domstolsanliggende. Det forekommer umiddelbart hverken hensigtsmæssigt eller nødvendigt, at alle samværsspørgsmål skal kunne behandles i landsretten, og det vil også kunne ses som en styrkelse af den nye myndigheds- og domstolsstruktur på området, at disse mere hverdagsprægede spørgsmål som udgangspunkt finder deres endelige løsning i Familieretshuset og Familieretten, som herefter vil komme til at udgøre krumtappen i den administrative og judicielle behandling af sager om samvær. En begrænsning i adgangen til at få tvister om samværsspørgsmål prøvet i landsretten bør ikke være til hinder for, at parterne i forbindelse med behandlingen af en sag ved landsretten om forældremyndighed eller bopæl indgår en aftale om samvær, der kan føres til retsbogen som et retsforlig, som kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse.
- b) Det kan tiltrædes, at afgørelser truffet af Familieretten i sager, hvor Familieretshuset forinden har truffet afgørelse, kun kan appelleres til landsretten med tilladelse fra

Procesbevillingsnævnet, jf. udkastet til retsplejelovens § 453, stk. 4. Lovudkastets begrundelse herfor er imidlertid ikke dækkende og bør ændres og uddybes.

- c) Ud over den nævnte bestemmelse i udkastet til retsplejelovens § 453, stk. 4, indeholder udkastet til ændring af retsplejeloven i § 449 d, stk. 2, og § 453, stk. 2, andre bestemmelser om appelbegrænsning. Der ses imidlertid ikke i bemærkningerne at være nogen omtale af de almindelige bestemmelser i retsplejelovens § 368 a og § 389 a og disse bestemmelsers betydning for lovudkastet. Lovforslagets bemærkninger bør indeholde en nærmere redegørelse for disse forhold.
- d) Spørgsmålet om adgangen til kære af afgørelse om tvangsfuldbyrdelse truffet efter forslaget til retsplejelovens kapital 42 b bør behandles nærmere i lovudkastet og bemærkningerne hertil.
- e) Spørgsmålet om adgangen til at indbringe Familierettens afgørelse truffet efter § 41, stk. 2, i udkast til lov om Familieretshuset bør behandles nærmere i lovudkastet og bemærkningerne hertil.

Landsretterne kan i øvrigt henholde sig til det notat om lovudkastet, som Domstolsstyrelsen d.d. har sendt til Børne- og Socialministeriet.

Kopi af dette brev er sendt til præsidenten for Vestre Landsret og Den Danske Dommerforening.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Porsbo